biblioteca rao
Dumitru Popescu
ARTEMIS
sau uzurparea sentimentului
— Roman

editura rao

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
POPESCU, DUMITRU

Artemis sau uzurparea sentimentului / Dumitru Popescu; – Bucureşti: Editura RAO, 2013

ISBN 978 – 606 – 609 – 442 – 9

821.135.1 – 31

Editura RAO Grupul Editorial RAO

Str. Turda nr. 117 – 119, Bucureşti, România
www.raobooks.com www.rao.ro

DUMITRU POPESCU *Artemis sau uzurparea sentimentului*

© Editura RAO, 2013

Ilustraţia copertei:
Mihu Vulcănescu
2013

ISBN 978 – 606 – 609 – 442 – 9

Capitolul unu

Veşminţeanu asculta, cu agenda deschisă pe biroul de lemn întunecat, în care nu nota nimic, deşi Mont Blancul butucănos, de ebonită neagră, ţinut între degete, sta gata să intre în funcţiune.

De cealaltă parte a biroului, balansându-şi pe genunchi blocnotesul, trimisul postului de televiziune naţional citea cu o deplasată pedanterie întrebările banale pe care urma să i le pună liderului politic într-un proiectat interviu. îl supraveghea îndeaproape, de pe scaunul din faţa lui, cu un strunit aer mefient, directorul cotidianului neoficial al partidului, aşteptând momentul când situaţia i-ar fi impus să intervină. După ce lectura fu încheiată,

Veşminţeanu închise stiloul şi-l înfipse în suportul mobil de pe birou, ceea ce dădea de înţeles că nu are observaţii de fond.

— Mda! confirmă, părând totuşi că mai reflectează. În mare corespunde tematicii discutate. Nu, Celule? i se adresă directorului de ziar.

Nu părea nici încântat, nici decepţionat. Nu sugera că l-ar mai bântui alte idei, că ar dori un orizont mai larg proiectatului dialog.

— Aşa e, se pronunţă Gheorghe Viziru, directorul de cotidian, cu oarecare indulgenţă, cred că e corect. În faza aceasta, când pentru prima dată se flutură ideea candidaturii dumneavoastră, ceea ce se marchează aici mi se pare suficient. Sigur, putem discuta stilul. După părerea mea, s-ar fi cerut mai multă vervă, dar nu mă îndoiesc că intervievatul va suplini lacuna. Poate e chiar bine să existe un contrast între…

— Eşti din branşă, vezi lucrurile cu alţi ochi… E un stil reţinut, dar nu uita că e televiziune de stat. Şi apoi, nici nu mi-ar plăcea să facem giumbuşlucuri.

Redactorul zâmbi, cu o nuanţă sarcastică spre Viziru şi alta de simpatie recunoscătoare spre Veşminţeanu. La semnalul dat de lider prin închiderea zgomotoasă a agendei de piele cu marginile aurite, se ridicară toţi în picioare. Pe măsuţa din faţa biroului rămâneau neatinse ceştile cu cafea şi paharele cu oranjadă. Redactorul, în costum de oraş, îşi plimbă privirile pe pereţii cabinetului decoraţi, într-o neorânduială descurajatoare, cu fotografii de diferite mărimi, ilustrând viaţa publică a preşedintelui partidului de centru, ca şi aspecte ale existenţei sale în calitate de entitate umană multilaterală.

— Sugestiv! comentă redactorul, fără să specifice în ce sens, convins că subiectul era bătătorit.

Făcu un gest din care reieşea că vrea să-şi ia rămas-bun, dar Veşminţeanu se arătă dornic să-l conducă. Traversară alene toţi trei lunga încăpere. La un moment dat, redactorul se opri totuşi în faţa unei poze. Veşminţeanu se afla acolo într-un grup pestriţ, evident

multinaţional, în faţa Papei de la Roma. Musafirul luă o mină întrebătoare, abţinându-se însă să manifeste vreo curiozitate expresă. Mai descoperi alături o imagine în care liderului român, întovărăşit de alţi doi, trei colegi, îi zâmbea fostul preşedinte sud-african Nelson Mandela.

— Frumoase amintiri, consemnă redactorul până la urmă.

Ieşiră pe culoarul central al clădirii şi apoi pe uşa mare de sticlă şi fier forjat, de unde începea scara de marmură a sediului. Priviră strada umbrită de coroanele teilor şi ale castanilor, parcă total desprinşi acum de ţelul întâlnirii, dar viitorul intervievat îi readuse la punctul de plecare.

— Ştiţi ce lipseşte totuşi în această tematică, pe care eu o concep inaugurală? Cultura. Nu vi se pare? Nu ceva complicat, fireşte. Şi în niciun caz ca idee „generală66 sau „exhaustivă66. Mai degrabă în genul: „Ştiu că sunteţi mare amator de poezie. Ce poet român din lirica nouă vă reţine atenţia? 66 Nu? Ar pigmenta expunerea şi ar deschide o fereastră spre alt peisaj. Oamenii încep să fie sătui de politică.

— Nicio problemă! îi veni redactorul în întâmpinare.

Scoase repede blocnotesul şi înscrise expresia folosită de Veşminţeanu. După care îşi strânseră mâinile, liderul reîntorcându-se în cabinet, urmat de directorul de cotidian. Nu se mai aşezară, politicianul antrenându-l pe celălalt într-o lejeră promenadă prin mijlocul încăperii.

— Nu? puse capăt Veşminţeanu tăcerii, ca o concluzie la gândurile sale neexprimate. Apoi: îmi recomanzi un poet tânăr, original? Dintre cunoştinţele tale. Sau din alte cercuri. Înţelegi, n-aş vrea ceva care să-mi pună în lumină proastă gusturile literare. Dar nici ceva care să mă plaseze printre conformişti, printre sclerozaţi. Şi râse. Adică… ceva între… Ambiguu, dar îndrăzneţ.

— Neoclasic, neoromantic, postmodern? îşi dădu importanţă ziaristul.

— În devenire. Mi-ar conveni un băiat straniu, un nume care să şocheze, dar şi să se confirme, înţelegi?

Marele sofisticat în embrion…

— Am un tânăr în sensul acesta. Colaborează la mine. A publicat vreo trei plachete bine primite de elitişti. Scrie şi cronici, eseuri… Inteligent, cam introvertit, uneori ciudat de-a binelea. Semnează Artemis. Acesta e chiar numele lui. Cu timpul se va vorbi, cred, despre el.

— Pune te rog pe hârtie o scurtă caracterizare. Şi dă-mi una din plachete, ultima, să zicem. Să le am în seara asta.

După consumarea „evenimentului66, Veşminţeanu deveni obiectul elogiilor colegilor de partid, ca de obicei când ieşea în public şi recolta, după opinia lor, avantaje pentru formaţiunea politică. Nu-l mai satisfăcea însă această mecanică solidarizare partizană – pe opinia unora dintre colegi nici nu punea preţ, chiar dacă ar fi fost sigur că e sinceră. Pe cei nu de tot lipsiţi de spirit de observaţie şi fler îi suspecta de fanfaronadă. îl chemă pe Aristide, secretarul general al partidului, un avocat jovial, cu verb glisant, adesea incontinent, trădând superficialitate, dar pe sagacitatea căruia credea că poate conta, când această calitate se reclama în mod expres. Îi ceru să facă un sondaj prin câteva medii – oameni de afaceri, personalităţi de la ambele capete ale eşichierului politic, militând sindicali etc. Ceva similar îi pretinse şi lui Viziru, pe care îl folosea în calitate de consilier personal de presă, de la el aşteptând informaţii despre cercurile intelectuale – cu precădere scriitori şi ziarişti.

Se întâlni cu „raportorii66 la sfârşitul programului, în cabinet.

— De-acum va fi foarte important pentru noi să luăm pulsul opiniei publice după asemenea pronunţări. Ca să le numesc aşa… Şi nu otova. Diferenţiat, pe categorii. Mai ales corect, exact. Exact *la sânge*, dacă vreţi. Să nu ne îmbătăm cu apă chioară. Sondăm realitatea şi o înregistrăm matematic.

Veşminţeanu intrase în discursul său sec, apăsat şi egal, de şedinţă, când îi plăcea să sugereze precizia gândirii de robot performant, în care nu există nicio fisură

de subiectivitate, nicio eroare de interpretare, nicio ambiguitate sau şovăială. Vorbea cu tot aparatul bucal, forţându-şi buzele să pună în evidenţă impecabilele sale coroane dentare, parcă mai lungi şi mai îndesate decât la majoritatea oamenilor. Afirmaţiile emise astfel căpătau o rezonanţă de verdict ştiinţific, depersonalizându-se, curăţându-se de orice imperfecţiune umană. Vorbea mai ales din dinţi, aceştia strălucind incisiv şi intolerant, mergând până la sadism, dacă adevărurile ar fi cerut-o. Apoi zâmbi, încă transportat, dar evident dispus să se umanizeze, punându-şi altcum în valoare dantura, şi anume pe o porţiune restrânsă, unde ferocitatea ideatică se transforma în virilitate amicală, îngăduitoare.

Aristide se conformă invitaţiei pe care i-o adresa preşedintele prin acea consacrată mişcare a capului şi a ochilor, tot atât de fină şi expresivă ca şi plesnetul uşor al vârfului biciului dresorilor de cai, în manej, la reprezentaţiile de gală. Confirmă ideea şefului, amintind în treacăt ce amorf e uneori receptat, în sediul lor, ecoul public. Chiar aşa, otova, globalizat, cum zisese şeful. Apoi intră în subiect. Fireşte că atât presa, cât şi mediul politic se aşteptau ca preşedintele partidului de centru să candideze la preşedinţia ţării. Nu se ştia însă când şi în ce manieră îşi va face cunoscute intenţiile.

— A surprins stilul nonşalant, puţin evaziv, aproape umoristic, impresia că ai lăsat, chipurile, să-ţi scape vestea. Unii văd aici o subtilitate, alţii o nesiguranţă. Ca şi când sprijinul partidului nu ţi-ar fi suficient şi ai mai aştepta intrarea în joc a altor factori, pe care nu poţi conta deocamdată. La auzul acestei dileme ivite în opinia publică, Veşminţeanu îşi dezveli din nou, bine proporţionată, podoaba dentară intactă. Îl amuza perspicacitatea celor pe care îi sondase Aristide, dar nu comentă faptul în niciun fel. După părerea lui Aristide, ideea că partidul nu ar fi un sprijin suficient în această mare cursă politică, deşi o găsea corectă, nu putea fi lăsată să se sedimenteze.

— Da, trebuie combătută, acceptă liderul,

îndreptându-şi privirile către Viziru, dar fără a eclipsa sugestia, dimpotrivă, amplificând-o. În fapt, eu exprim o gamă mult mai largă de aspiraţii şi interese decât reprezintă partidul. Aceasta va fi tema, aparent subsidiară, dar în fond principală, a campaniei mele electorale, şi pe care în niciun caz nu o vom explicita ca vector al strategiei candidaturii. Să-i lăsăm pe concurenţi să se identifice până la contopire cu partidele lor, din care niciunul nu întruneşte majoritatea electoratului. Dar acum mă interesează cum au reacţionat marile segmente ale societăţii.

Aristide nu-şi putea păstra mult timp calmul politicianului de birou, spiritul metodic şi reflexiv. Nu ştia să-şi dozeze materialul de discuţie astfel încât să aibă mereu un as în mânecă. Nici pe scaun nu reuşea să stea liniştit, cu toate că scaunul este pentru cozeurii experimentaţi, ca şi pentru negociatorii de profesie, un mic buncăr, o turelă mobilă din care se poate trage în toate direcţiile. Luă pe rând segmentele, cum îi recomandase şeful, deşi ar fi fost tentat să-şi verse dintr-odată pălăria cu surprize. Se ridica din când în când în picioare, cu pretexte minore, şi acelea presupuse – ca să-şi aranjeze haina, de pildă, să-şi mute scaunul de pe o cută a covorului său, neputându-şi masca nervozitatea intrinsecă, să aranjeze ceva pe biroul şefului, un obiect plasat nefiresc, un ziar vechi împăturit şi uitat într-un colţ. Ochii negri, strălucitori, îi jucau în cap ca nişte bile vii în fugă pe un jgheab alunecos, buzele îi săltau pe dinţii din faţă, între cea de sus şi nările fremătânde adunându-se bobiţe de sudoare pe care le întindea cu degetele răşchirate lăsând pielea feţei lucie. Începu cu politicienii. Pe ei îi frapase felul cum definise Veşminţeanu poziţia de centru, aria doctrinară, mai ales socială şi filosofică a partidului. îi neliniştea o presupusă tendinţă de a-şi însuşi câte ceva, fără a recunoaşte făţiş, atât din perimetrul dreptei, cât şi din cel al stângii. Deocamdată nu invocau pericolul sustragerii unor porţiuni de electorat de la cele două partide mari, ci ideea de contradicţie în profilul centrului,

oarecum redesenat în interviu. Era clar că nu se vor putea evita unele confruntări şi că partidul trebuie să se pregătească de o abordare făţişă a problemei. El, Aristide, credea că într-adevăr a venit momentul unei redimensionări a rolului partidului în societate. Fusese firesc să debuteze pe un areal restrâns, pentru ca în faza de început să nu dea impresia că incomodează pe cineva, că dublează alte formaţiuni, dar nu se puteau mulţumi la nesfârşit cu fâşia îngustă pe care ceilalţi îi înghesuiau. Sigur că nu era nicio contradicţie, era lupta pentru spaţiu vital în politică etc. etc.

Veşminţeanu arbora acum expresia lui de sfinx impenetrabil.

— E o copilărie, zise, oprind fluxul grimaselor secretarului general, care ba zâmbea şolticar, evocând tactica lor înşelătoare în lansarea pe piaţă, ba se crispa sarcastic atunci când dădea pe faţă temerile adversarilor. Efectiv, o gândire infantilă, repetă liderul. Poate măsura cineva cu metrul porţiunile sociale pe care îşi exercită partidele înrâurirea? S-au dat acte de proprietate în care scrie: voi ăştia, de aici până aici, voi ăştilalţi, de aici până dincolo? Ca pe un câmp însorit, decretă el, partidele îşi proiectează umbra asuprş. teritoriului electoral în funcţie de inspiraţia lor tematică. Esenţial este cum înţelegi nevoile sociale în poziţia, atât de nestatornică, a segmentelor. La un moment dat e posibil ca toate partidele să-şi concentreze ofertele în aceleaşi zone sociale. Electoratul va opta pentru cea mai bună. S-a dus vremea când un partid miza de la naştere până la moarte pe una şi aceeaşi clasă, pe o singură componentă a electoratului. Ia să mai terminăm cu prostiile astea! Ne adresăm toţi aceluiaşi popor şi poporul îi alege pe cei mai buni. Nu are nimeni niciun monopol.

— Vrei să le spui chiar aşa? se hlizi Aristide, nu imputativ sau şovăielnic, ci ca un coautor, ca un complice la o „lovitură66, poate nu în spiritul fairplay-ului politic, dar a naibii de promiţătoare.

— Va veni şi momentul acela.

Parcă mai vru să spună ceva, dar îi sună mobilul. Se părea că cineva îl solicita într-o chestiune mai complicată şi-l rugă pe interlocutor să revină peste o oră. Apoi, cu aerul că începe să intre sub presiunea timpului – se întinseseră prea mult asupra unor idei generale – îi ceru lui Aristide „să sistematizeze şi să concentreze66. Află astfel că, la rândul lor, oamenii de afaceri comentau favorabil interviul. Erau mulţumiţi de imaginea „civilizată66 a capitalismului avansată de Veşminţeanu, nu doar ca aspiraţie, ci şi ca realitate în devenire.

— I-au tuşat în special referirile tale la puternicul detaşament de tineri, cu înaltă calificare, pătruns în băncile şi firmele româneşti de bază. Specialiştii poligloţi, cu studii manageriale în străinătate, mulţi abia în al treilea deceniu de viaţă şi deja iniţiaţi în practica occidentală, li se pare cea mai tare şi convingătoare reclamă. Şi-au dat seama că nici ei înşişi, oamenii de afaceri, nu ştiu să exploateze acest atu. În ceea ce priveşte clasa de mijloc şi sindicatele, acestea se arată mai rezervate, dar şi ele au reţinut ceva, şi anume conturarea unei căi moderne de emancipare a societăţii româneşti. E vorba de paragraful referitor la profilarea noastră în specialităţi noi, de perspectivă. Oamenii se întreabă însă, cu ce instrumente…

— Prin reforma şcolară, n-au reţinut?

— Punctul acesta li s-a părut nesatisfăcător.

— Mda, mormăi Veşminţeanu urmărind dezaprobator neastâmpărul lui Aristide, care se dusese în spatele scaunului şi rămăsese în picioare sprijininu-şi palmele de spătar, ca un orator la tribună.

De obicei îl amuza această mobilitate nervoasă, dar uneori secretarul general întrecea măsura. Totuşi, făcuse treabă bună, selectase şi sintetizase ecourile, nu putea decât să-i mulţumească. Se ridică şi sub pretextul că-i transmite ceva confidenţial – îi vorbi la ureche un timp – îl conduse la uşă. Reveni cu pas molcom, legănându-şi trupul masiv de adet ieşit din formă, dar impozant, când pe un picior, când pe altul. Haina subţire îi cădea în falduri discrete peste şoldurile lăţite, ascunzându-le, salvând o

armonie fizică menţinută doar ca iluzie. Înainte de a se reaşeza întrebă:

— Vrei să bei ceva, Celule? şi, prin insistenţa tăcerii îngrămădită după aceste cuvinte, atrase privirile ziaristului.

— Mănânci calule ovăz? zâmbi acesta leneş, fără veselie. Chipul lui slab, colţuros, încadrat de perciuni şi de o barbă ruginită, pătată cu nicotină, nu era lipsit de expresivitate, dar era rigid. Nici fizionomia, nici vocea nu ofereau nuanţe, condamnându-l să rămână o apariţie neelocventă, impunându-se doar printr-o energie rugoasă, care-l făcea cam dizgraţios. Veşminţeanu deschise cu cheia o uşiţă din corpul bibliotecii aflate în spatele biroului şi scoase un clondir pătrat de cristal, cu dop prismatic, şi două pahare grele cu tăietură rudimentară. Turnă generos din lichidul cu strălucire preţioasă de chihlimbar vechi şi ciocni cu ziaristul. Gustară, mijindu-şi ochii, apoi, de parcă s-ar fi supus unui ritual împământenit, luară câte o înghiţitură zdravănă pe care o striviră, cu un vag fior metafizic, în cavitatea palatină, ca pe o uncie de aur fierbinte într-o ştanţă de emblemă heraldică.

— Vechi al naibii! exclamă Viziru. De prin cine ştie ce mucegăite hrube scoţiene. Puse paharul jos şi fără să schimbe nici tonul, nici umoarea, intră în subiect. A fost inspirată ideea cu Artemis. S-a prizat la proporţii pe care nu le-aş fi bănuit. Ziariştii – am stat ieri de vorbă la Asociaţie – au fost încântaţi de fraza despre a patra putere, cea chemată să treacă societatea prin sita critică a eticii civice şi a obiectivităţii suprapolitice. Ei au luat partea cu Artemis sub beneficiul de inventar – ce să facem, nu prea avem timp să citim poezie – dar făcând abstracţie de valoarea artistică, pe care nu o cunosc, şi poate cu atât mai mult de aceea, au deschis ochii mari şi au ciulit urechile. Un lider politic citeşte poezie? în faţa presei astăzi nu mai contează erudiţia – ştim şi noi că ea nu circulă sub reflectoare, ci prin unghere discrete; ziariştii au trecut evenimentul în planul culturii propagandistice a politicianului. La scriitori însă – am fost pe la Uniune, am

stat acolo câteva ore – ideea cu Artemis a făcut valuri. Laitmotivul: „Uite, domnule! Politician cu gust artistic. Lider de partid care frecventează templul muzelor!” Chiar dacă Artemis ar fi fost discutabil ca poet – dar nu e cazul, la Uniune e cotat, câţiva critici pun speranţe în el – scriitorii tot v-ar fi aplaudat. Ar fi spus: „Asta îi place lui, important e că gustă lirica, şi încă cea neoficială66. Dar acum mai adaugă: „Îi place ce e bun. Sub asemenea auguri s-ar putea reconsidera politica66. În plus, băiatului i-au crescut acţiunile. O să vă fie recunoscător şi fiindcă îl citiţi, şi fiindcă îl promovaţi public. Vorbind, Viziru încerca să surprindă pe chipul bărbătesc, hotărât al liderului, satisfacţia confirmării abilităţii şi flerului lui de politician cu vocaţie. Dar figura acestuia rămânea impasibilă, dacă nu trăda chiar, în anumite momente, o stare de nemulţumire, ca atunci când ai mâncat, de foame, ceva puţin alterat. Mai sorbiră din licoarea aurie plină de miresme neidentificabile. Părea absorbit de ceva din interiorul lui. Când ziaristul îşi încheie elogiul, politicianul întinse mâna şi luă de jos, dintr-un mic raft al biroului, placheta poetului.

— Nu sunt bucuros, spuse, că m-am folosit de poezia lui înainte de a o citi. N-am avut timp. Am putut-o răsfoi abia aseară, târziu. Şi m-a prins. Dar nu asta e chestiunea. Luăm uneori numele Domnului în deşert. Înţelegi ce vreau să spun, vorbim de idei, de ştiinţă şi artă, de opere ale spiritului, nu pentru că le-am preţui şi ne-am hrăni din ele, ci ca să facem impresie. Într-un fel, ceea ce spun e valabil şi pentru voi, ziariştii. Manipulăm valorile ca pe o recuzită, nu ne îmbogăţim cu ele. Or, aici e adunată chintesenţă. Inteligenţă, talent, efort de descifrare a lucrurilor pe care altfel le percepem amorf. Artiştii văd dincolo de banalitatea bătătorită.

Uite, am făcut un semn aici. Am să-ţi citesc.

Ironizată faţadă

În estetica viului cel mai generos este învelişul, nu mecanismul determinant.

Forma, culoarea, netezimea, expresia – ele ne exaltă

şi fac să vibreze membrana senzitivă, trezind din ascunzişuri şarpele beatitudinii – reptila cea mai nesăţioasă şi plină de capricii. Dacă te hazardezi dincolo de aparenţe dai de o baltă roşie greţos de vâscoasă, de vintre cleioase, urât mirositoare şi de oseminte umede, gata îmbăloşate de limba viitoarei vermine.

Nici urmă pe-acolo de transcendental!

Prin suflete vizibilitatea e şi mai mică, aproape de zero, iar de pipăit, ce?

Trena duioşiei, fumul alienărilor geniale?

Dacă există, tot pe afară sclipesc.

Mai sunt marile ninsori de mister căzute din nemărginire, când se aude muzica sferelor iar pământul şi cerul, vrăjite, chiar plâng.

Acestea trezesc al doilea şarpe mare – melancolicul, angoasatul, letalul!

Dar cât venin scuipă balaurul magic!

Nu căutaţi estetica în spatele ironizate! faţade, acolo sălăşluieşte viul primitiv, acelaşi din supa oceanică primordială.

Şi nici în apele halucinante ale cugetului – unde se aud plescăind dezordonat cozile vechilor monştri în somnolenţă.

Bălăciţi-vă în estetica formală, nepăsător pieritoare, a învelişurilor!

În inefabila ei perfecţiune efemeră, singura desfătare a înfometaţilor de concretul nepipăibil al absolutului.

— Spune, destul de simplu, în aparenţă, ceva fundamental. O dramă neconştientizată. Pentru asemenea mai mici sau mai mari revelaţii trebuie să cauţi prin volume de poezie, de proză, prin galerii de artă, prin sălile de teatru şi concerte.

— Aveţi o formaţie pozitivistă, sunteţi inginer, se miră ziaristul.

Sugera că nu înţelege cum un politician cu atare profil citeşte poezia chiar pentru… poezie. El făcuse umanul, absolvise jurnalistica, şi tot nu se simţea prea atras de inefabil. Citea lirica nu pentru misterul ei – altfel

spus nu luând-o prea în serios – ci ca să nu piardă o anumită lejeritate a expresiei, aflată dincolo de stereotipia limbajului profesional.

— Nu-ţi face iluzii, zâmbi sarcastic liderul, n-am fost niciodată mare amator de poezie. Dar la lectura tânărului poet m-am mirat. Am meditat, descoperind ce pierd ignorând acest gen de comunicare. Nu ştiu dacă poezia pe care am citit-o acum reprezintă ceva; poate la lectura maeştrilor să fiu mai cucerit, dar e posibil şi contrariul. Poate acest ton frust are mai mare rezonanţă în conştiinţa mea. Întoarse cartea şi privi fotografia portret, nu cu mult mai mare decât un timbru, a autorului, de pe ultima copertă. Mi se pare, aprecie el, că seamănă cu un intelectual hindus, de la Londra. În realitate, ce spune această fizionomie?

Pot să vi-l prezint… se oferi ziaristul şi se opri, simţindu-şi gura coclită, arsă de atâtea ţigări fumate în ziua scursă.

— Fireşte. De altfel vom mai vorbi despre el. Spuneai că ar trebui să-mi poarte recunoştinţă. Mai degrabă eu lui, m-am folosit de opera sa fără să-i cer voie şi, după cum spui, având personal de câştigat. Apoi, observând ceva neobişnuit la ziarist. Văd că ai căzut pe gânduri. Reflectezi la micul poem?

— Nu neapărat. M-a surprins însă unghiul dumneavoastră de abordare. Această sinceritate autocritică, absolut neobişnuită la politicienii care se respectă…

Verminţeanu râse scurt, cu o sonoritate limpede, efectiv fără, gânduri ascunse.

— A, asta. Adică ai făcut ochii mari, la fel ca cei de la Uniunea Scriitorilor când au dat de opţiunile mele literare. Dragă, în meseriile noastre se cere multă flexibilitate. În campania care mă aşteaptă, sinceritatea autocritică, cum i-ai zis, e un ingredient picant. Derulează adversarii şi atrage simpatia celor nehotărâţi. Nu mă pot lăuda că sunt as în materie, dar, cum vezi, exersez. Te-am ţinut prea mult, nu? Ai şi tu socotelile tale, şi începu să se ridice lent

ca să-i dea timp şi interlocutorului să se înscrie în aceeaşi tendinţă. Mai îmi laşi volumaşul, nu? O să pun să caute şi restul tipăriturilor lui.

Ieşi cu ziaristul din clădire, fiind întâmpinat de cei doi bodyguarzi. Se oferi să-l ia pe Viziru cu maşina, dar acesta avea propriul mijloc de transport. Strada arăta pustie, doar ici-colo străluceau luminile gheretelor de pază ale unor instituţii private, refugiate, ca şi sediul centriştilor, în liniştitul colţ bucureştean.

Capitolul doi

Artemis avea de predat, mai exact de oferit revistei o cronichetă. Nu prea era mulţumit de exegeza sa, nu ştiuse de unde să apuce cartea recenzată, cu mare greutate îngrămădise povestioarele citite sub un semn unificator. Ţinuse totuşi s-o scrie şi s-o publice ca să atragă atenţia asupra unui talent ignorat. I se părea că acesta e fenomenul cel mai nociv în cultura românească postsocialistă – ignorarea talentelor, promovarea lejeră a impostorii, absenţa discernământului, o sufocantă şi exasperantă confuzie a valorilor (poate voită, cultivată). Redacţia se afla într-un cartier vechi, dar pentru el Bucureştii nu aveau secrete. E drept, frecventa publicaţia respectivă de mai mult timp (o dată la două săptămâni), dar şi dacă se ducea undeva pentru prima dată (pe unde înţărcase mutul iapa) nimerea dintr-un foc. Jongla cu autobuzele, tramvaiele şi metroul, ştia cum să străpungă pe jos zonele lipsite de mijloace de transport în comun. Parcă s-ar fi dat la fund într-o apă adâncă şi, călăuzit de instinct sau de misterioase semne de orientare, ieşea la suprafaţă exact la locul dorit.

Apăsă pe butonul care deschidea automat uşa de la intrare. Pătrunse în silenţiosul lăcaş unde revista ocupa două încăperi, una largă, cu cinci, şase măsuţe la care lucrau redactorii, şi una în formă pentagonală, pentru cei trei care alcătuiau comitetul de direcţie. Salută personalul redacţional operativ, căruia îi era cunoscut, dar primi răspuns, şi acela anemic, doar din partea unei tinere îmbrăcate retro. Află că în cabinet era doamna pe care o

căuta – redactoarea-şefă adjunctă care-i citea producţiile. După ce-şi scoase de pe umeri curelele ghiozdanului cu care obişnuia să străbată capitala, ciocăni şi intră. Doamna Burcă răspunse la salut şi-l privi cu mai multă bunăvoinţă ca de obicei. îl pofti să ia loc, uitându-se cu reţinută dezaprobare spre ghiozdanul pe care Artemis şi-l puse la picioare (din spirit practic, pentru economie de gesturi la scoaterea diferitelor lucruri de care avea nevoie).

— Ai adus ceva? întrebă doamna aflată la un birou cu nimic mai presus decât cele din sala personalului operativ.

Artemis nu se grăbi să răspundă, aşteptând să vadă dacă nu i se mai adresează şi alte întrebări. Când se convinse că la atât se reducea curiozitatea persoanei, schiţă ceea ce s-ar fi putut numi un zâmbet de întâmpinare, care nu consta decât într-o mică schimonosire a buzelor, exprimând umorul său amical departe de a fi seducător. Poetul nu ştia cum se traduce pe dinafară starea lui de spirit, nici ea uşor de definit, expresia menită probabil, în intenţie, să stabilească un climat optim de comunicare cu preopinentul. Dacă ar fi fost informat, neîndoios s-ar fi gândit să opereze corecturi substanţiale în sistemul său semnalizator. Deşi în privinţa acestui cod al expresiilor faciale cu funcţie socială (dar şi intimă, de bună seamă) în care zâmbetul joacă un rol important, doamna Burcă nu stătea cu mult mai bine. În realitate, ea nici nu făcea uz de acest mijloc de comunicare şi asta dintr-un motiv care, înainte de a fi cercetat psihologic, sărea singur în ochi: îi lipsea instrumentul anatomic necesar, şi anume buzele. Doamna redactor-şef adjunct se născuse cu această carenţă şi, deloc lipsită de inteligenţă, îşi conştientizase defecţiunea, încercând să suplinească zâmbetul cu vorbele. Unele alese cu grijă, înşirate ordonat pe sfori invizibile şi prezentate sub formă de coroniţe lingvistice atrăgătoare. Când vorbea, trebuia să fie însă atentă la emisie (doamna nu grăbea ritmul, imitând liniştea ordonată a metronomului), fiindcă marginile orificiului bucal se loveau una de alta cu un zgomot sec, un clămpănit lemnos, cum scoate „capra66 de

Vicleim. Nu mai vorbim că şi bărbia, ieşită parcă direct din gură, se cerea stăpânită ca să nu se mişte ca o piesă mecanică într-un angrenaj scâlciat. La atât se reducea dizarmonia fizionomică a redactoarei-şefe adjuncte. În rest nu se putea spune că natura a vitregit-o. îi datora acesteia ochii albaştri de obicei limpezi, senini, o frunte luminoasă, părul de un galben pal, fluid şi o linie a obrazului inspirând seriozitate şi încredere. Artemis nu părea să observe defecţiunea aparatului emiţător al reprezentantei revistei culturale. O asculta întotdeauna cu luare-aminte, reflecta asupra spuselor ei, uneori, destul de rar e drept, dându-i dreptate printr-un sunet confirmativ. Cât despre alte conotaţii – de ordin feminin – ale lipsei buzelor, nici cel mai atent observator nu ar fi putut decela pe chipul său vreun cât de mărunt şi trecător semn de contrarietate, neplăcere sau ironie ascunsă.

Artemis se aplecă şi scoase din ghiozdanul plin cu tot felul de caiete şi cărţi (specifice mai degrabă unui şcolar) cele două coli scrise mărunt, conţinând noua contribuţie la pagina literară a revistei.

Doamna sorbi ultimele picături de cafea dintr-o cană groasă, debarasându-se apoi de obiectul stânjenitor expediat pe pervazul ferestrei. Îşi aduse însă aminte de bunele maniere şi, cu o uitătură puţin culpabilă, îl întrebă dacă n-ar vrea să bea şi el o ceaşcă. Poetul nu răspunse, dar tăcerea sa, încărcată vizibil de alte preocupări, o convinse să renunţe. Preluă micul manuscris şi, în timp ce îşi plimba privirile în fugă pe caligrafia măruntă, ochii lui Artemis păreau să se încarce de o anumită ilaritate, aceea care, odată maturizată, se transforma la el într-o strâmbătură derutantă a buzelor. În mod cert, era curios să vadă ce va face doamna Burcă, se va apuca de lectură sau îi va da un termen de aşteptare, ca în majoritatea cazurilor. Ei bine, ea îşi puse ochelarii şi începu lectura concentrat, cu bine-cunoscuta-i acribie, ca la o inspecţie a Senapidului prin cele mai dosnice unghere ale unui local de consum. În timpul ceremonialului poetul scoase din ghiozdan şi volumul recenzat, cu scopul de a convinge revista să

încastreze în text reproducerea copertei. Când îi comunica părerile despre lucrările lui, redactoarea şelă-adjunctă emitea la început câteva fraze „granitice66, cum le numea Artemis, săpate în piatră, din care nu s-ar fi putut scoate nicio silabă şi care concentrau o exigenţă maximă. Dacă s-ar fi oprit acolo, probabil că aceste lucrări i-ar fi fost toate returnate, dar ca continua, devenind încet-încet tolerantă. Acum, spre uimirea neexprimată a poetului, lectorul renunţă la tainul de perfecţiunea bsolută, ba şi la relativa acceptare îngăduitoare de „după66; ca şi când admiterea ar fi fost de la sine înţeleasă, îndoi manuscrisul pe lung, cum făcea cu toate textele bune de tipar, şi îl depozită în coşul de sârmă destinat secretariatului de redacţie.

— Artemis, i se adresă luându-şi o poză mai lejeră, de cozerie, dar cu ochii încă prinşi în cuşca în care-i ţinea ca să nu alunece înlături – tu eşti apropiat de domnul Mircea Veşminţeanu?

Poetul nu înţelese esenţa întrebării şi părându-i-se că o negaţie verbală ar fi de prisos, când el de-abia ştia cine e acest personaj, recurse la una dintre grimasele sale extremiste, incisive, menite să descurajeze atari curiozităţi. Respectiv, îşi lipi buzele strâns şi le lăbărţă în lături. Cam aşa cum face un copil când i se dă să mănânce ceva ce n-a mai mâncat niciodată şi nu-i inspiră nicio încredere. Ba mai mult, găseşte de prost gust să i se pună în faţă asemenea bâzdâgănii. Doamna Burcă înţelese sensul grimasei şi îl întrebă dacă n-a citit zilele trecute cotidianele cutare şi cutare. De data aceasta el catadicsi să semnaleze un *nu* mai clar, clătinând capul în lături, scurt şi decis. Se vedea că nici în chestiunea aceasta, a urmăririi presei politice, nu e defel implicat, considerând îndeletnicirea respectivă sub nivelul onorabilităţii pe care o practica.

Probabil că dacă ar fi avut şi ea buze ca toată lumea, doamna Burcă ar fi zâmbit la aceste dovezi de naivă desprindere de real. În loc de aceasta, îi puse o întrebare nu tăioasă, cum îi era obiceiul, ci plină de blândeţe.

— Tu practici izolarea în Turnul de Fildeş?

Artemis proiectă pe faţa ei o privire tulburată, poate chiar speriată, şi e greu de ştiut cum şi-ar fi făcut cunoscut mai departe, cât de cât explicit, sentimentul pe care-l încerca, dacă pe uşă n-ar fi intrat intempestiv una dintre tinerele redactoare, cu o farfurie.

— Anemona, plăcinte calde! exclamă ea depunând farfuria pe birouaş, după care se întoarse şi o luă la fugă.

— Ia una, îl îmbie pe Artemis şefa adjunctă a revistei, ea însăşi făcându-şi degetele cleşte şi înfruptându-se.

Poetul nici nu-şi coborî măcar ochii asupra farfuriei, în schimb folosi împrejurarea pentru a-i arăta coperta cărţii recenzate şi a-i face cunoscut că a pus-o în coşul de sârmă peste manuscris. Ea, înghiţind de zor, răspunse exasperată:

— Ia omule o plăcintă, că n-o să mori!

Severitatea excesivă îşi făcu efectul, căci, speriat ca un şcolar scos la tablă, poetul întinse mâna mecanic şi apucă o cocă unsuroasă cu care, evident, nu ştiu ce să facă. Remarcând acest comportament inhibat, doamna renunţă, lăsându-l să facă ce-o vrea. Probabil că între ei era o diferenţă de 10 – 12 ani, el având 28 – 29 şi ea urcând spre 40, dar, psihologic vorbind, poetul o percepea pe importanta ziaristă culturală ca pe o bunică. îl scoase din încurcătură telefonul mobil care începu să vibreze şi să-şi acordeze instrumentele muzicale în buzunarul lui de la pantaloni.

— Aici Artemis, îngăimă în maniera în care intervine uneori robotul aparatului, părând mai puţin interesat să ştie cine îl caută decât să-l convingă pe celălalt că el e omul căutat.

Deşi nu putea anticipa cât de intimă va fi convorbirea ce se anunţa, se ridică în picioare şi schiţă intenţia de a se îndepărta, cum procedează majoritatea posesorilor de mobile când sunt sunaţi de faţă cu un terţ.

Bună ziua, domnule Gheorghe Viziru! pronunţă apoi ceremonios, şi la auzul numelui celui cu care vorbea, doamna Burcă îi făcu semn să se reaşeze liniştit.

Ştia şi poetul că ea şi directorul cotidianului care-l

suna făceau parte din acelaşi grup de presă, erau colegi de trust şi, ca atare, n-aveau de ce să se ferească unul de altul. Rămase totuşi în picioare şi, satisfăcând curiozitatea ziaristului, spuse că se află în biroul doamnei Burcă, unde tocmai predase materialul pentru numărul viitor al revistei. Confirmă că nu, nu are un program obligatoriu pentru următoarele câteva ore, şi că da, ar putea să dea curs invitaţiei de a veni la redacţia cotidianului. În momentul acela nu avea ceva gata pentru ziar, dar îi va putea povesti în mare subiectul următorului articol. Salută cu o voce joasă, gravă, de taină, ca aceea eu care îşi declinase identitatea la început, apoi închise telefonul. îi comunică doamnei, de prisos de altfel, că e aşteptat de domnul Viziru, după care îşi ridică ghiozdanul şi se înclină respectuos, mai protocolar decât la venire (simţind cumva că raporturile cu cele două instituţii de presă intră într-o zodie mai fastă). Şefa adjunctă se înscrise în acest curs şi, ridicându-se, îi întinse mâna bărbăteşte, pecetluind o relaţie de lucru care putea căpăta, iată, şi unele nuanţe de prietenie.

Cu sigurul său instinct de orientare şi cu bogata experienţă de pasager al transportului urban, Artemis ajunse la destinaţie înainte de ora sugerată în convorbirea cu Viziru. Redacţia ziarului se afla la parterul unei clădiri vechi, renovate, ocupând câteva odăi mari, eu multe mese de birou, şi o cameră de protocol pentru public, l < >ale legate printr-un culoar bine luminat, ce-i permitea dispecerului să-şi îndeplinească în linişte complicatele-i îndatoriri. Directorul singur se izolase la etaj, punând între el şi masa solicitatorilor un munte de impedimente. Doamna dispecer îi făcu semn să urce, şoptindu-i că domnul director are timp puţin, fiind imperios reclamat în afara sediului. Secretara şefului îl introduse fără niciun comentariu şi poetul îl găsi pe Viziru concentrat asupra unor tabele desfăşurate larg pe birou. Acelea îl făceau să zâmbească – nu amuzat, ci satisfăcut, ca şi când ar fi dezlegat un rebus încâlcit.

— Ai naibii, mormăi, în timp ce-i întindea mâna

musafirului, fără să se ridice de pe scaun, şi păstrându-şi aceeaşi expresie încântată. Funcţionează în presa asta o reţea de haimanale de te-apucă durerea de cap.

Oaspetele nu arăta că ar fi receptat acest început de comunicare, faţa lui având mina autistului blocat de propriul univers. Nu era nici senin, chipul său fiind întotdeauna umbrit de un nor interior, nici încordat, ca al cuiva biciuit de solicitările mediului înconjurător. Viziru mai spuse ceva despre obiectul cercetărilor pe care tocmai le întreprindea cu ajutorul materialului documentar întins pe birou, dar acest ceva trecu pe lângă urechea musafirului, preocupat de aşezarea ghiozdanului la picioarele fotoliului în care fusese îndemnat să ia loc. Artemis începu apoi să se acomodeze cu decorul pe care, la fiecare nouă vizită, îl cerceta ca şi când îl vedea pentru prima dată.

— Ce faci, Artemis, se hotărî directorul să schimbe subiectul, introducându-l pe oaspete în agenda preocupărilor sale imediate, ai fost pe la revistă? Şi noi ar trebui să instituim o periodicitate a prezenţei tale la rubrica literară. Măcar săptămânal, să zicem, în pagina de sâmbătă, să apari. Nu cred că e o problemă pentru tine, nu?

Artemis îl privea cu aerul celui ce aşteaptă şi o poantă la anecdota abia rostită, dar neurmând aşa ceva, lumina curiozităţii din ochii lui se stinse.

— S-o trimit prin poşta locală, se interesă placid, sau ca şi până acum…?

— De ce? îl întrerupse directorul. Mai bine vii personal. Mai stăm de vorbă, te familiarizezi cu redacţia. Am să-ţi sugerez ca eseurile, chiar dacă nu fac propriu-zis politică (recunosc, şi mie îmi cam repugnă, dar şi pe asta trebuie s-o facă cineva), să intre mai adânc în miezul vieţii sociale, măcar dinspre latura moralei publice. Uite, de pildă, despre deontologia profesiei noastre, de la care destui aşa-zişi colegi abdică… Sunt atâtea subiecte pe care, cu perspicacitatea ta, le poţi diseca. După care, nemaiaşteptând confirmarea verbală îi interlocutorului, a

cărui expresie facială îi spunea că nu manifestă nicio opoziţie, porni pe alt fir. Spune-mi, ai citit ziarul nostru de acum patru sau cinci zile? Ala în care s-au publicat fragmente din interviul lui Mircea Veşminţeanu, preşedintele partidului de centru?

— Nu! întrebarea aceasta mi-a pus-o şi doamna Burcă, îşi strâmbă puţin buzele a râs (imediat reprimat). Nu mi-a spus de ce ar fi trebuit să citesc ziarul şi, mărturisesc – dădu totuşi drumul zâmbetului de umor chinuit, dureros ai fi zis (da, aceasta era senzaţia, că amuzându-se, suferă) – nici eu n-am întrebat.

— Fireşte, îi veni în întâmpinare Viziru, învăţat cu stângăcia acestuia în dialog şi mai ales cu dezordinea fizionomică, vizibilă ori de câte ori încerca să iasă din imobilitatea trăsăturilor feţei, altfel armonioase. La cât te interesează pe tine politica! întinse braţul spre extremitatea biroului lung şi îngust, făcând un mic viraj cu scaunul rotativ, şi luă ziarul împăturit. îl desfăcu şi i-l oferi. Uită-te acolo, la pagina a treia, ultimele două coloane! Poetul parcurse materialul fără să dea niciun semn de interes, dar când ajunse la paragraful care-l privea, se opri din citit şi îşi îndreptă privirea spre omul aflat de partea cealaltă a biroului.

— De ce? întrebă el. Aşa ceva n-am mai auzit la politicieni. Ba să se şi reproducă în ziar! De ce?

Viziru luă ziarul din mâinile poetului şi, dintr-o privire, găsi paragraful.

— Ce e aşa ciudat? Mircea Veşminţeanu e un intelectual. Când reporterul îl întreabă expres cum prizează poezia actuală, el destăinuie o preferinţă. E drept, la noi politica e simplistă şi aridă, dar prin ţările de veche tradiţie democratică se obişnuieşte. N-ai văzut reporterii ăia americani, cum intră în intimitatea congresmenilor (de care n-a auzit nimeni)? Lectură cu voce metalică, oxidată de tutun, fraza cu pricina: „Citesc cu plăcere producţiile tânărului poet Artemis. Văd în poezia sa o subtilă expresie a psihologiei unei generaţii cam decepţionate de politică, dar avide să purifice aerul social cu idealuri neuzate şi să

ne elibereze de o viziune rutinieră a vieţii66. E foarte frumos. Ce poate să te nedumerească? Ar trebui să fii bucuros că-i trezeşti asemenea gânduri unui politician de frunte, care îşi recunoaşte chiar o anumită încorsetare în rutină, în ţeluri uzate.

Găsea în continuare pe faţa tânărului acelaşi amestec de mirare, ilaritate şi neîncredere. Cunoştea jocul grimaselor artemisiene şi conversaţia căznită, lacunară, uneori redusă la monosilabe, pe care o practica poetul. Nu-l deranja, în spatele acestora ştia că palpită o inteligenţă suspicioasă, neconcesivă şi greu de adaptat la codul etic şi la moravurile unei lumi de care se ţinea cât mai departe. Artemis spuse:

— Mi se pare o farsă. Cum ar putea alimenta poezia mea ideatica unui politician care concurează în acele straturi…?

— Uite că se poate, îi replică directorul. Sunt oameni şi oameni, dragă, nu-i băga pe toţi într-o oală. Ce farsă presupui? Nu trebuie să fii atât de suspicios. Mircea Veşminţeanu are cultură. Dacă l-ai cunoaşte mai îndeaproape, ţi-ai schimba părerea. Îi vorbea cu blândeţe, ca unuia de-ai lui, nu ca acelora din tabăra adversă. Ştia că aversiunea poetului faţă de politică e de natură abstractă, nu afectează atitudinea faţă de entităţi particulare. Îi plăcea să-şi acompanieze discursul – liniştit, pedagogic, sfătos – cu gesturi ale braţelor lungi, nefiind conştient de rigiditatea acestora (păreau două ştachete învelite în cârpe) şi de răceala demonstraţiei. Nici vocea, nici chipul nu aveau ceva cât de cât persuasiv, astfel încât pledoaria nu ajungea la coardele sensibile ale ascultătorului.

— E de rău augur când în cetate, vorbi Artemis, despre poezie ajunge să se pronunţe politicienii. Caracterizarea făcută mie aici, şi arătă spre ziar, e o generalizare lipsită de conţinut. Aviditatea de a purifica aerul şi de a împrospăta viziunea asupra vieţii sunt proprii tuturor poeţilor, indiferent de timp şi de generaţie. Cui foloseşte o asemenea pălăvrăgeală? Poate suplini aceasta lipsa de pe piaţa cuit urii a criticii literare?

— Chiar, de ce au dispărut criticii? se miră şi directorul.

— Pentru că nu mai au cui se adresa. Cititori adevăraţi nu mai există. Cei ce se prefac interesaţi de poezie nu înţeleg poezia. Între ei înşişi criticii se ignoră. Să scrie pentru noi, pentru poeţi? Pe noi ne dispreţuiesc, cum şi noi îi dispreţuim pe ei. Până nu se va reinventa adevărata critică literară şi nu va reîncepe să funcţioneze, literatura este un exerciţiu gratuit, fără adresă. Şi mai ales fără acel „efect purificator şi eliberator66, cum îi place preşedintelui de partid să spună.

— Pari foarte supărat, Artemis. Eu am sperat că vei fi cât de cât măgulit. Cu atât mai mult cu cât… am fost consultat când şi-a fixat opţiunea. Mă rog, au coincis opiniile. Şi-apoi, te-a omagiat – oricare cititor are acest drept –, nu te-a ofensat. Nu numai că nu ţi-a dăunat, a făcut să-ţi crească acţiunile. Uite, zilele trecute am dat pe la Uniunea Scriitorilor. Chiar după difuzarea interviului la televiziune. Colegii tăi păreau bucuroşi că politica îşi întoarce privirile spre poezie. Te acceptă ca exponent al… nobleţii de breaslă.

Artemis părea să-şi fi pierdut interesul pentru acest subiect. Nu mai urmărea relatările directorului, în general nu mai participa la discuţie, afundându-se într-o tăcere autistă, obstinată, stare care nu scăpă experimentatului jurnalist. Acesta puse capăt întâlnirii, scuzându-se că e aşteptat altundeva. Se ridică să-l conducă la uşă, ceea ce nu făcuse cu celelalte ocazii, şi îl aşteptă să-şi aburce în spinare ghiozdanul lui ridicol. Alcătuiau o ciudată unitate a contrastelor: el, ziaristul, degajând o eleganţă ostentativă, în costumul de mohair verde întunecat şi cu cravata sa roşie cu nod mare, el, poetul, în maiou negru, cu inscripţii pe piept, cu pantaloni trei sferturi, de vară şi ghiozdanul de şcolar în spinare, părând mai degrabă trotteur, autostopist, venit la ziar să facă o declaraţie sau să ceară cine ştie ce stipendiu.

— N-ai de unde să ştii, îi mai oferi directorul oaspetelui său ultima informaţie, Veşminţeanu e unul

dintre acţionarii importanţi ai trustului, nu lipseşte mult să devină principalul deţinător, situaţie în care, îţi dai seama…

Asta trezi curiozitatea poetului, făcându-l să îşi întoarcă privirile dilatate spre şeful cotidianului. Se vedea că mai aştepta detalii, dar Viziru se opri aici şi-i întinse mâna cu o agresivitate amicală.

— Ne mai vedem, scutură braţul, lăsat moale, al tânărului. De altfel, trebuie să-mi aduci eseul pentru numărul de sâmbătă. Am să-ţi pregătesc un exemplar din ziarul cu interviul. Să trăieşti! Se întoarse energic spre birou, unde începuse să sune cu o nerăbdare iritată unul dintre telefoanele fixe.

Artemis nu ştia cum se făcuse de ajunsese în preajma sediului Uniunii. Adâncit în gânduri şi acţionând în ritmul lor, fusese dominat probabil de impulsuri subterane. Nu-şi propusese să se ducă la Uniune, dar asta îşi dorise într-un ungher al fiinţei. Simţise, fără să-şi dea seama, nevoia de a verifica cele spuse de jurnalist, respectiv curentul acela, presupus favorabil persoanei sale, iscat de neobişnuita popularizare făcută de politician. Nu se bucura la sediul breslei de cine ştie ce preţuire, şi mai ales de simpatie. E drept, numele lui apărea uneori în enumerarea seacă îi poeţilor „inovatori66, sub raport ideatic în special (dacă nu exclusiv), cu un aşa-zis orizont filosofic inedit, dar cam la atât se rezuma interesul criticii faţă de poezia sa. La niciun volum nu fusese obiectul unei analize de specialitate, neputând şti, de aceea, cum e perceput haloul său liric, dacă substanţa şi armonia versurilor radiază emoţional sau impun numai cerebral. În ceea ce îi priveşte pe colegi, aceştia rămâneau la distanţă – ca şi el faţă de ei –, ermetici, mefienţi, neatinşi de magnetismul personalităţii sale, cu atât mai puţin de vreo simpatie sau admiraţie profesională. Găsi sediul aproape gol, cu excepţia secretariatului unde se malaxau hârtii. îl întâlni până la urmă pe culoarul rece şi întunecat pe redactorul cu care colaborase la tipărirea ultimului său volum. () mul urca la mansardă, unde se încropise un embrion de editură, şi îl

invită să-l urmeze, dacă nu pentru altceva, măcar ca să bea o limonadă rece. Artemis n-avea nevoie de limonadă, purta în ghiozdan propria butelie cu apă plată, din care sorbea ori de câte ori îi poftea inima, dar în criză de ţeluri imediate şi ca să nu rămână cu impresia că a făcut o vizită ratată, acceptă să urce scările înguste, răsucite ca într-un turn. Dădură peste un mănunchi pestriţ de scriitori, nu dintre cei mai proeminenţi, şi de vârste diferite. Se aşeză pe o ladă confortabilă şi refuză limonada. O prozatoare gălăgioasă, cu vreo zece ani mai mare, dar aparent fără vârstă, debita banalităţi feminine obişnuite, cu aerul că îi pune la curent cu cele mai noi evenimente culturale. Prozatoarea lăsă baltă searbădă pseudocronică, făcută nu se ştie de ce cu arţag, şi-l luă în primire pe nou-venit.

— Artemis, cum faci tu de te vâri pe sub pielea grangurilor polit iei? Am şi eu nevoie de un spate lat: o sponsorizare, o vorbă bună la editurile importante, o bursă sau măcar o delegaţie afară. Eşti mai penetrant decât o femeie, domnule! În cazul nostru, dacă nu le duci să-ţi dezveleşti picioarele şi să dai din fund, n-ai nicio şansă.

Artemis o privea distrat, dar până la urmă buza de sus i se umflă, ca la copiii gata să spună o năzbâtie interzisă, şi fără ca această grimasă să degenereze într-un zâmbet răutăcios, vorbi:

— De unde ştii că nu-mi dezvelesc şi eu picioarele, mai ales că am pantalonii ăştia lejeri? Dacă vrei să beneficiezi de ceva, nu poţi să scapi de un serviciu în contrapartidă.

Prozatoarea fără vârstă se fâstâci. Nu prea ştia ce să înţeleagă, simţea că e un afront, nu vedea însă în ce direcţie bate. Nu părea conştientă de dezavantajele fizicului ei, de penuria de feminitate ce o marca. Fără să fie propriu-zis urâtă, dizgraţioasă, nu avea literalmente niciun farmec. Lată în şolduri, cu bustul otova, cu un chip şters, inexpresiv, cu părul lânos, îmbrăcată într-o rochie de duzină, suprapurtată, era tot ce poate fi mai anost din categoria umană respectivă. Aşa, aflată în încurcătură, deveni parcă mai atrăgătoare, şi lui Artemis i se făcu milă.

— Hai, nu da importanţă, am glumit, spuse. Numai tu să ne şfichiuieşti?

— Ea a pus problema serios, interveni o poetă matusalemică. Lăsând gluma la o parte, nu ne-ar strica să construim o punte de legătură cu clasa asta potentată, atât de aculturală, chiar ostilă culturii. Oamenii de artă nu pot face faţă, nici măcar nu pot trăi, nu mai zic să creeze, fără sprijinul celor de la putere sau care deţin banii. Aşa a fost şi în Antichitate, şi în Evul Mediu, şi în comunism, de ce ar fi altfel acum? Era scundă şi gheboşată, dar vioaie şi cu o logică a bunului-simţ captivantă.

— Dar n-auzi că ei vor „la schimb66, că nu dau nimic pe degeaba? ieşi din ezitările ei prozatoarea, reluându-şi arţagul.

— Sigur că am auzit, de altfel ştiam dinainte, replică doamna în vârstă, pierdută într-un fotoliu vechi, delabrat. Nu m-ai lăsat să-mi duc ideea la capăt. Trebuie să le oferim atenţia noastră politicoasă şi măgulitoare. Cred că greşim când lăsăm impresia că facem abstracţie de ei.

Ce abstracţie, ricană un eseist mărunt şi îndesat, cu plete vopsite, care ţinea în braţe o geantă burduşită. Majoritatea intelectualilor şi destui dintre artişti au făcut mai mult, şi-au oferit serviciile politice. S-au înscris în partidele nou-înfiinţate, au devenit ţărănişti, liberali, şi-au dat obolul la propagandă, au combătut în alegeri. Şi uşa mai departe.

Da, dar ăştia, interveni un redactor care stătea în picioare rezemat de biroul golaş, tocit şi pătat, ăştia s-au cam lăsat de artă. Unii au fost critici, prozatori, actori etc. Şi au devenit analişti poli2 (iei. Au locuri asigurate prin nenumărate talk-show-uri. Apar la două, trei posturi de televiziune şi spun baliverne cu o morgă… Nu pe ei îi are în vedere doamna Miruna, nu e aşa doamnă?

Fireşte, m-aţi înţeles perfect, domnule Panaiotu. Am vrut să spun că trebuie să ne recunoaştem reciproc. Cum putem beneficia de asistenţa acestor clase – politică, managerială, financiară şi care mai e pe acolo – dacă nu le recunoaştem măcar existenţa? Nu spun să le elogiem,

recunoaşterea înseamnă şi consemnarea existenţei lor. Înţelegeţi ce vreau să spun. Asta e ce putem da noi „la schimb66. Şi atunci nu va mai fi necesar ca domnul Artemis să-şi dezvelească picioarele, şi surâse cu simpatie din buzele ei subţiri, în timp ce asistenţa izbucni într-un râs detensionat.

Dar chiar, zău, interveni şi redactorul care-l condusese pe Artemis în mansardă, ce i-o fi venit centristului ăsta, fost prim-ministru, cunoscut ca administrator pragmatic, să se lanseze cu un tânăr poet mai puţin popular, poate şi sofisticat în anumite privinţe?

— N-ai văzut, îi răspunse colegul rezemat de birou, că şi-a anunţat candidatura la prezidenţiale?

Şi pentru aia musai să recurgă la poezie?

— Uite, aici se vădeşte dreptatea doamnei Miruna, spuse eseistul. În felul ăsta au ei nevoie de noi, ca de recuzită propagandistică. Ce-l costă pe Artemis dacă un viitor preşedinte al României se sprijină în ascensiunea politică şi pe poezia lui? Cu condiţia ca artele să beneficieze şi ele – atât ca prestigiu social, cât şi ca mijloace de existenţă.

Artemis cedă până la urmă insistenţelor reînnoite ale redactorului şi acceptă o sticluţă de limonadă scoasă din frigiderul demodat şi ciobit, ce părea să fie totuşi singurul mobilier cu adevărat util din podul chircit şi lipsit de aer. Toată lumea avea în mână sau jos, la picioare, cel puţin o asemenea sticlă din care mansarda părea dotată din belşug (în lipsa a orice altceva). După ce înghiţi de două, trei ori, se hotărî să se pronunţe şi el asupra subiectului iscat din neobişnuita întâmplare al cărei erou era.

— Cred că avem de-a face cu un fenomen obişnuit: nevoia de legitimitate a oricărei puteri renăscute din continuitatea socială. Clasa aceasta politică de acum e un fel de generaţie spontanee. A apărut din resturile, scursurile am putea spune, vechii puteri politice răsturnate în 1989. Are nevoie de legitimitate ca de aer, fiindcă nu posedă un certificat de naştere onorabil, şi nici n-a făcut, în cursul scurtei sale existenţe de până acum, ceva fast

pentru naţiune. Dimpotrivă. La rândul ei, clasa posesorilor de capital are o extracţie dubioasă. Mulţi au fost bişniţari, infractori de drept comun sau mărunţi funcţionari de stat corupţi, care n-au pregetat să-şi însuşească fraudulos o parte din avuţia naţională. Deşi cu seifurile pline de dolari şi de euro, se simt impostori, profitori şi, ori de câte ori se vorbeşte de jaful monstruos care a pârjolit România după 1989, se simt vizaţi, cu musca pe căciulă. Cine să-i legitimeze? Justiţia? Tot ce poate ea face este să nu le confişte averile, să nu-i bage la puşcărie. Poporul? Păi prin sondaje, majoritatea românilor îi catalogheză hoţi. Se legitimează între ei, dar asta nu ajunge. Vă spun sincer, revelaţia a ceea ce spun acum am avut-o ascultându-vă. Personal nu m-am simţit bine când am aflat că aş fi preferatul unui politician – şi asta s-a întâmplat chiar astăzi de dimineaţă. Dar doamna Miruna are dreptate, ca şi ceilalţi… Aceşti politicieni trebuie să ne scoată din anonimatul în care tot ei ne-au aruncat.

— Dar de ce ne-au ilegitimat, Artemis? întrebă redactorul ce-l urcase pe scări şi care, cu ajutorul colegului de lângă birouaş, mai scotea şi destupa din când în când o limonadă.

Ciudat, poetului i se păru acum că cei doi seamănă izbitor. Pe de o parte fiindcă erau îmbrăcaţi la fel de tern, ieftin şi tern, pe de alta fiindcă aveau pe feţe acelaşi cenuşiu – cenuşa arderilor anaerobe, cu ceva morbid şi tragic în ea.

— De ce ne-au marginalizat şi anonimizat în halul acesta?

— Nu ştiu, se recuză poetul. Un timp am crezut că au pică pe oamenii de cultură fiindcă se integraseră vechiului regim. Dar şi ei au fost integraţi. Doar nu ia nimeni în serios ideea ridicolă că infractorii erau disidenţi, ei subminând chipurile economia socialismului. Le-ar conveni să li se replice că evazioniştii fiscali de azi, adică aproape jumătate din producători şi comercianţi, fac ce fac pentru a submina economia capitalistă, prin urmare că sunt disidenţi de tip nou?

Probabil, reveni în discuţie doamna Miruna, e o chestie conceptuală. Lor, celor de azi, li se pare că nu se validează social decât categoriile care fac bani. Pentru ei banul e singura creaţie.

— Păi de ce nu ne plătesc la justa valoare, să putem arăta că Ntintem în stare să facem şi noi bani? se oţărî prozatoarea, sumeţindu-şi trupul inform şi nefeminin. Acum nu iei nici pe zece cărţi cât luai înainte pe una.

Poate li s-a spus, îşi dădu cu părerea unul din cei doi redactori, ca artele se opun prin natura lor necinstei, nedreptăţii sociale.

— Cam pe-aici pe undeva ne aflăm, întări eseistul, dând fără să vrea afirmaţiilor sale o anumită tentă umoristică. Ştiţi butada aia: „Pupă-l în bot şi ia-i tot66. Sigur, ăla e românul în general. La noi, scriitorii, turnura e puţin schimbată: „Pupă-l în bot şi scrie cum ştii tu66. Capitalistul nu se îmbată cu apă chioară. E avizat că oricât l-ai recunoaşte în public, în opera de artă îl arzi. Dar, probabil, se va obişnui cu situaţia, cu atât mai mult cu cât literatura nici nu mai e citită, muzica mare trage să moară, artele plastice de-abia îşi duc zilele, iar teatrul s-a convertit la scălâmbăieli, luând locul circului.

— Poate un politician care aspiră la preşedinţia ţării i-o stimula şi pe critici, îşi umflă Artemis buza de sus, ca un copil ce se vrea caustic.

— Să dea Dumnezeu! răspunseră în cor, şi unii întinseră mâinile spre cei doi redactori să mai ia câte o sticluţă de limonadă, aceasta conferind întâmplătoarei întâlniri caracterul unei sindrofii.

— Să nu fie de deochi, spuse doamna Miruna, de mult nu i-am mai văzut pe ai noştri înţelegându-se. Ne tot scoatem ochii… Dacă am pierdut atât, şi mai pierdem, e şi fiindcă unii tragem hăis, şi alţii cca.

— Dezbină şi stăpâneşte! deschise larg braţele eseistul, parcă strângându-i la un loc, ca şi când dictonul ar fi avut un substrat umoristic.

Capitolul trei

Odată instalat într-una dintre cochetele loji

suspendate ale teatrului, având funcţii mai degrabă ornamentale decât utile, se trezi lui) el cu altă lume decât cea cunoscută la spectacole. Sala, des frecventată în timpul studenţiei, avusese mai întotdeauna un public modest, şi de aceea oarecum confortabil. Printre perechile de pensionari, timizi în veşmintele lor curate, dar sărăcuţe, şi tinerii a căror uniformă era o flanelă peste o cămaşă ieftină, se simţea ca acasă în blugii săi decoloraţi şi în geaca mototolită, purtând urmele intemperiilor. Acum fotoliile şi stalul erau inundate de coafuri îngrijite, umeri pudraţi şi lănţişoare de aur, ca şi de negrul intens al rochiilor de scară şi al gulerelor satinate de la smokingurile domnilor mai excentrici. Artemis îşi pipăia propriul costum bleumarin, pe care nici nu-şi amintea de când nu-l mai îmbrăcase, şi îşi trecea palma peste obrazul acoperit de blana aceea scurtă a bărbii, considerată de la un timp cel mai pregnant indiciu al virilităţii. Părul negru abundent, aflat la dimensiunea laţelor, nu a pletelor, şi-l linsese pe (Ample şi îl legase la ceafă într-o micuţă coadă de mandarin. Publicul de la parter vibra cuprins de o uşoară stare de surescitare, mpetele se roteau întrebând, răspunzând, arătând celorlalţi o atenţie mai mare decât cea reală. Se vedea că toţi se simt bine, cuprinşi de o plăcută emoţie, atât în aşteptarea a ceea ce avea să urmeze, cât p liindcă făceau parte din selecta adunare. Purta fiecare în buzunar o invitaţie din partea Fundaţiei Culturale a Partidului de Centru, aparţinând prin urmare unei categorii selecţionate, cea din care se aleg, cu diferite ocazii, de către importante jurii, glorioşii. Sala fiind mică, se puteau recunoaşte figurile. Pe majoritatea îi ştia din paginile revistelor, de la show-urile televizate, din afişe, săli de spectacole etc., dar şi pe ceilalţi îi putea încadra pe palierele protipendadei culturale. Actori, regizori, muzicieni, dramaturgi, ziarişti, teleaşti, analişti etc. – o largă diversitate de profiluri – alcătuiau un univers unitar cu trăsături colective distincte. În micile loji, ca nişte nacele agăţate, în scară, pe pereţii laterali ai sălii de spectacol, se găseau întârziaţii, sau invitaţii mai timizi. Ca

şi el.

I se trimisese cartonul acasă şi, citind că e rugat să ia parte la ceremonia anuală a decernării premiilor Fundaţiei Culturale a Partidului de Centru, fusese contrariat. Detesta festivităţile cu lume multă, preţioasă, afectată, atmosfera complacerii totale în mediu, a suficienţei de castă. Nu avusese, fireşte, intenţia să dea curs invitaţiei, dar ducându-se să-şi lase eseul la ziar, se întâlnise cu Viziru, şi primul lucru pe care acesta îl făcuse fusese să-l întrebe dacă a primit invitaţia. El pretinsese că nu a deschis cutia de scrisori şi atunci, îngrijorat, pentru siguranţă deplină, directorul i-a mai procurat una, pe loc. Îi atrăsese atenţia lui Artemis că e o ocazie bună de a-l cunoaşte personal pe Veşminţeanu, care chiar adusese vorba de el când i se prezentase tabelul personalităţilor ce aveau să onoreze evenimentul (fiind la rândul lor onorate de acesta). Viziru îi mai şi telefonase insistând din nou să nu uite sau să nu se răzgândească. Pentru viaţa culturală a capitalei constituia un moment de excepţie, i-a spus, mulţi şi-ar dori să fie prezenţi. Mai importantă decât premiile propriu-zise (care nici ele nu sunt de lepădat, atât material, cât şi sub raportul prestigiului) este, spunea, includerea, prin prezenţă, într-un florilegiu de valori. Viziru adăugase că ceremonialul va fi difuzat în direct pe un post de televiziune cu greutate, iiNtfel că prezenţa nimănui nu va trece neobservată. Artemis a catadicsit până la urmă să-şi despacheteze costumul de gală, ţinut în pungă de plastic şi, înfrângându-şi reţinerea, chiar repulsia, să se conformeze invitaţiei. Tot ce a putut obţine a fost un loc mai izolat (balconul – spaţiul cel mai ferit – era ocupat), dar acum îşi dădea «rama că şi aici era pradă fotografilor şi cameramanilor, şi destul de expus vederii generale.

Când bătu gongul, ca de obicei înainte de spectacol, foiala şi rumoarea se potoliră ca prin farmec şi sala fu cuprinsă de acea falsă paralizie provocată de solemnitate. Cortina se trase în lături, eliberând scena dispusă cu câteva mese pe care se puteau desluşi, plicuri şi diplome, şi surprinzând în mişcare puţinul personal aferent. Din

primul rând al fotoliilor se desprinse o doamnă înaltă, corpolentă, înveşmântată în bleumarin şi alb, ca o elevă de liceu, şi cu un pas maiestuos urcă scăriţa laterală a scenei. Lui Artemis i se păru că lângă locul lăsat gol îl identifică, deşi nu-l văzuse niciodată până atunci în carne şi oase, pe preşedintele partidului. Doamna se opri în faţa microfonului şi cu o voce plină, de contraltă, vorbi «olemn adunării. Făcu un scurt istoric al instituţiei premiului, ură bun venit ilustrelor personalităţi din asistenţă şi creionă în câteva fraze sistemul de criterii ce stătuse şi de data aceasta la baza opţiunilor juriului. Privind-o, Artemis se întrebă ce-i produsese asociaţia de idei cu liceana. Într-adevăr, eleganta ei rochie bleumarin, cu nasturi mari în faţă şi guler alb de dantelă ce lăsa gâtul lejer, permitea o asemenea comparaţie, mai ales prin efectul de întinerire şi înseninare, prin puritatea adolescentină conferită chipului şi trupului (neîndoielnic viguros) al doamnei, pe care cineva de alături o recunoscu drept preşedinta fundaţiei, o persoană influentă din conducerea partidului. Cu urechea ciulită, mai prinse o şoaptă scăpată de una dintre femeile din loja alăturată, potrivit căreia impozanta doamnă ar fi chiar amanta preşedintelui, ceea ce-l făcu să o cerceteze cu mai multă luare-aminte. Capul şi trupul ei alcătui; combinaţie decorativă, exprimând tinereţe sănătoasă, energie ilă, dar şi o anumită drăgălăşenie. Ceva bucolic, semănătorist, îşi un model feminin coborât din pânzele româneşti pictate în ve; al nouăsprezecelea. I se păru că descoperă secretul armoniei ace chip, luminat de puternica baterie electrică a scenei, şi anume e tarea la dimensiunile adultei a boiului fetişcanei – cu toată cane rea şi dulceaţa rămase intacte. Seducătorul personaj trecu la tre’ şi aceasta puse capăt preocupărilor fizionomiste ale poetului.

Chiar de la lectura primei fişe de premiant, având ca subiec una dintre protagonistele scenei româneşti, afirmată în perie ante decembristă şi rămasă în top ca „nemuritoare66 (cu toate moda regizorală n-o mai folosea nici la un sfert din potenţiali real), se văzu că certificatele

exaltă nu numai valoarea profesio: în sine, ci şi imaginea artistului în percepţia marelui public, miata urcă la tribună într-o linişte respectuoasă, poate puţin rece, şi după ce i se înmână diploma şi plicul, vorbi la microfo vocea-i cunoscută, care vida aerul şi concomitent îl încărca sonoritate specială. Mulţumi sobru, elogiind instituţia pentru e jul de a înfrunta valul preferinţelor exclusiviste ale zilei (aparţin specifică ea, comentatorilor de o anumită formaţie, nu mă patron al artei, poporul) şi pledă concis pentru promovarea în nu în vorbe, a diversităţii talentelor şi personalităţilor creatoar aplaudată, dar fără nerv, nici cu a zecea parte din vivacitatea r festată de spectatori la marile ei reprezentaţii scenice de odini Reţinerea ieşi în evidenţă şi mai mult, prin contrast, când ţ dinţa fundaţiei citi numele altei actriţe, aflată la jumătatea v profesionale a primei, şi care, se pare, răspundea mai binerinţelor noilor regizori. Rostirea numelui acesteia stârni un furtunos de aplauze, şi el dăinui tot timpul cât cea chemată brăţişă cu vecinii (unul din ei fiind probabil soţul sau prietenu' cu greu dintre rânduri şi urcă pe podium. Fură ascultate cu uşoare chiote de aprobare caracterizările măgulitoare ale prezentatoarei, m^3 punctă „înmânarea66 şi se sublinie frenetic trecerea premiantei la microfon. Numeroşii fani ascultau atent ceea ce crezuseră că va fi profesiunea ei de credinţă (şi nu era decât un şir de mulţumiri adresate diferitelor persoane, dintre care nu lipsiră părinţii, soţul, regizorii cu care lucra). De o primire entuziastă se bucură şi solista de muzică uşoară ce urmă, autoare a câteva CD-uri adorate de puştime. În faţa microfonului proaspăta vedetă parcurse aceeaşi partitură ca predecesoarea. De data aceasta premiata fu răsplătită cu chiote, dar şi cu fluierături, posibil de interpretat ca ovaţie Mpccifică artei ei de mare audienţă publică, dar şi ca băşcălie colegială, ca expresie a unui respect degenerat în bătaia pe burtă. Artemis făcu involuntar legătura dintre aceste prestaţii, prea puţin intelectuale, şi unele manifestări văzute la decernarea Oscarului (pe internet şi la emisiuni de televiziune), cea mai înaltă tribună de

consacrare artistică mondială, după Nobel, desigur – când vedetele (acolo vedetismul nu e totuna cu talentul cultivat) plâng de emoţie şi înşiră lista celor fără de care n-ar fi putut să se afirme. Laureatele acelea, bănuia, au conştiinţa că succesul nu şi-l datorează lor înşele, ci conjuncturii şi sprijinului dinafară. Sau sunt constrânse de protectori să le dea obolul public?

Sala se încălzise, intrase în altă stare de spirit, locul fiorului Molemn luându-l un mod mai democratic de comunicare a simpatiilor. Asistenţa se transforma într-un alt fel de juriu, bazat pe criterii schimbătoare şi greu de înţeles de către neavizaţi. După actorie* şi muzica uşoară urmă cinematografia (ea se valida mai puţin prin filme şi mai mult prin regizori îndrăzneţi, dispuşi să-şi supra-CNtimeze la maximum primele realizări, promiţătoare să zicem). (hiteva astfel de „promisiuni66 fură premiate, ca borne inaugurale nic noului curent cinematografic. Unul dintre tinerii elogiaţi stârni aproape delir – ca un adevărat Mesia al celei de a şaptea arte. Vorbitorii se arătară pe deplin încrezători în propriul talent, autointitulându-se ambasadori ai ţării în lume, dar simţind la un moment dat că au devenit prea infatuaţi, recurseră la glume, cam nesărate, dar pe care, într-un elan generos şi tolerant, asistenţa le aplaudă cu simpatie. Fu anunţată apoi literatura. Premiul se decernă unui prozator de vârstă mijlocie, cu apariţii şi în vechiul şi în noul regim, apoi unui autor de povestiri din generaţia de 30 de ani. Amândoi mulţumiră din vârful buzelor şi împărtăşiră asistenţei câte ceva din complicata psihologie a autorului de ficţiune. Deodată, urechea lui Artemis fu izbită de sonoritatea puţin cam întortocheată a propriului nume, urmată de întoarcerea – în crescendo – a capetelor spre loja în care se afla. Văzu un braţ ridicându-se pentru a semnaliza ceva şi i se păru că aparţine lui Viziru. Da, chiar el era şi îl chema cu o mişcare agitată a degetelor. Gestul spunea: „Vino repede la parter şi urcă pe scenă!” Hipnotizat de acest morse, ieşi din lojă ajutat de doamnele ridicate în picioare ca să-i facă loc şi porni, fără să se grăbească, spre scara

care ducea la parter. Înţelegea că ar trebui să iuţească pasul, gândindu-se, cu un gol în plex, că atâta lume îl aşteaptă să coboare, dar picioarele nu luau act de respectiva îngrijorare şi chiar când ajunse pe culoarul din mijlocul sălii, nu fu în stare să arate mai mult. Spectatorii îl urmăreau cu privirea şi, dacă ar fi avut destul calm să se uite în jur, ar fi putut constata că unii zâmbesc amuzaţi de excursia imperturbabilă care durase probabil câteva minute. Urcă la rampă, ascultă scurtul panegiric al frumoasei doamne ce dirija festivitatea, din care nu înţelese şi nu reţinu nimic, primi însemnele distincţiei şi se regăsi singur în faţa microfonului. Declară asistenţei, la primul impuls pe care nu-l mai cenzură, că, fără să ştie ceva despre acest eveniment, nu cu mult timp în urmă dezbătuse anticipativ într-un grup de colegi tocmai tema reconcilierii literaturii cu politicul. Fireşte, avuseseră în vedere ca fiecare să rămână pe poziţia proprie, dar să înceapă să se bage în seamă reciproc, punând astfel capăt gravei defecţiuni ce dăinuia de o bună bucată de timp în mecanismul Mocial. Nu credea că e cazul să se deceleze vinovăţiile: sunt o groază de politicieni care nu înţeleg o iotă din literatură, dar sunt şi poeţi care nu se pricep la politică nici cât negru sub unghie, ba fac şi versuri gustate doar de ei înşişi. Important era că, iată, se aşezau punţi. Mulţumi laconic şi părăsi scena, pe chip cu aceeaşi expresie Interiorizată de necomunicare, în ciuda faptului că asistenţa primi cu aplauze mesajul său. Porni din nou, cu acelaşi pas metronomic, pe culoarul central, dar după câţiva metri se simţi prins de mână şi tras între rânduri. Viziru, care avea un loc liber lângă el, îi strângea braţul cu efuziune, încântat de subiectul atacat de poet şi de impresia produsă în public.

Artemis înregistra, vizual şi fonic, perindarea la tribună a altor premianţi, dar nu mai reţinea cine sunt aceştia şi ce spun. Îl absorbea în cel mai înalt grad întrebarea pentru care nu găsea răspuns: ce e cu acest premiu, cum ajunsese la el, cine şi de ce făcea încet-încet din persoana sa o mică vedetă? Cine, îşi mai dădea seama:

acest preşedinte de partid, secondat de directorul de ziar aflat lângă el, şi care după ce îl tratase cu superioritate, ca pe un ucenic simpatic şi atât, îi devenea acum un fel de înger păzitor. Ce îl făcea pe Veşminţeanu şi ai lui să investească în el, să-i ridice acţiunile pe piaţa culturală? împături diploma şi o vâri în buzunar împreună cu plicul, apăsat de sentimentul îndoielii faţă de „binele66 ce părea a se năpusti asupra lui. Viziru îi spuse ceva încet şi faptul că nu pricepu despre ce vorbeşte îl sperie. Bâţâi din cap, se scutură de gândurile ce-l somau, şi-şi concentră atenţia asupra spectacolului. Tocmai se termina şirul teleaştilor, secondaţi de sală cu cel mai viu interes, şi se anunţa grupul ziariştilor din presa scrisă, primul fiind chemat la rampă însuşi omul de lângă el. Viziru se cam bâlbâi, mai exact nu nimeri cuvintele potrivite la începuturile propoziţiunilor, fiind nevoit să le schimbe, ceea ce făcu discursul greu de urmărit. Când vorbea cu cineva între patru ochi era cursiv, neţinând să-şi epateze interlocutorul. Nu-l mai auzise vorbind în public şi constata că în această postură are trac. Simţi că era de datoria lui să-i strângă mâna. Urmară câţiva politicieni cu partituri anoste, lipsite de har, în ciuda eforturilor de a friza umorul. Se exprimau fluent, dar fără conţinut, măcinând cuvinte seci. La sfârşit se servi în foaier câte o cupă de şampanie, după care, plină de încântare, lumea se împrăştie într-un halou vibrant.

Viziru îl luă în maşină, anunţându-l, în timp ce râdea mut, şolticar, complice, că se vor întâlni la sediu cu preşedintele partidului. Avea aerul că urmau să meargă într-un loc rău famat, gândi Artemis, şi această ciudăţenie îl absorbi în întregime, uitând aproape să mai reacţioneze la vestea propriu-zisă. Oraşul continua să fie străbătut de vehicule, dar această domnie stradală a automobilelor nu mai avea nimic febril, agitat, stresant, ca în cursul zilei, ci se manifesta tăcut, monoton, într-o retragere totală a manipulatorilor de la viaţa exterioară, trecută în plan secund. În timpul drumului, ziaristul făcu unele încercări de comentare a festivităţii, dar tot ce spunea avea o notă de gratuitate. Diferenţa dintre ei consta în aceea că unul

putea să tacă fără efort, iar celălalt să vorbească oricât, fără să participe de fapt la această acţiune. Dură atât de mult traversarea Bucureştilor, încât Artemis fu tentat să creadă că întâlnirea se anulase, că nu aveau să mai găsească pe nimeni la sediu, în afara paznicilor. Fu mirat constatând că se înşelase. În sediu era viaţă, pe traseul spre cabinetul preşedintelui întâlniră persoane din aparat şi Viziru comentă:

— Uită-te la ăştia, nu se mişcă de aici până nu pleacă şeful. La noi nu e aşa, după o anumită oră rămân numai eu în redacţie. Atunci mă simt cel mai bine.

Crezu că e hazos ce spune şi zâmbi şters, deodată întristat. Şefa de cabinet nu-i mai anunţă, le făcu semn să intre, de unde se putea deduce că sunt aşteptaţi, şi Artemis se simţi prost, ca şi când din vina lui se produsese întârzierea neprotocolară. Găsiră atmosfera destinsă. Câţiva stăteau la masa lungă de şedinţe în capul căreia trona Veşminţeanu. La apropierea celor doi, acesta îşi dezveli proverbialele coroane dentare cu proprietatea de a declanşa în fizionomia lui o explozie de pseudoveselie, prea puţin deosebită de cea veritabilă, şi care pe cei mai mulţi îi cucerea. Le strânse mâna premianţilor cu efuziune, urmat de ceilalţi, plini de un entuziasm şi mai artificial. Preşedintele se concentră apoi asupra poetului. o

— Ce faci? îi vorbi cu volubilitate amicală. Te felicit. Mi-a plăcut ce-ai spus. Ai fost cel mai pe fază. Persoanele culturale alese de fundaţia noastră aveau un sunet cam gol. Nu ştiu ce să cred. Nu au nici idei, nici verb. Uite, stai aici, şi arătă scaunul din apropierea lui. Prietenii ăştia ai mei au obiceiul să ocolească întotdeauna primele două scaune, ca şi când dacă stau prea aproape de mine ar risca ceva. Să-i critic poate, că de mâncat... îşi întinse iar buzele pe orizontală, dar fără intenţia de a mai cuceri, doar pentru a-şi spăla propriile cuvinte de vreo bănuită răutate. Pe doamna Garofeanu o cunoşti de pe scenă. Artemis înclină capul cu o sobră curtoazie, iar ra nu schiţă niciun gest sau grimasă, fapt considerat de tânăr firesc atâta timp cât faţa femeii, oarecum imobilă, continua să fie inundată

de acea seninătate involuntară pe care i-o remarcase la teatru. Acum putea să-şi dea seama de ce găsise că preşedinta fundaţiei semnalizează, în ciuda voiniciei, o încărcătură de frumuseţe tinerească. Totul era la ea deschis, luminos, fără umbre, fără contraste şi asimetrii. Un obraz pur, ochi negri profunzi, păr des şi lucios, buze pline delicat conturate. Până şi trupul, supraponderal pentru exigenţele feminine moderne, în rochia decentă (poate prea sobră) etala frăgezimi. Fără să-şi amintească de şoapta doamnei din lojă, dar sub impresia ei, Artemis percepu imaginea preşedintei fundaţiei în pandant cu cea a lui Veşminţeanu, şi îşi zise că se potrivesc, sugerând în cuplu o analogie cu splendizii giganţi din epocile primare. Altă persoană aflată în anturajul preşedintelui fu prezentată cu titlul de vicepreşedinte, prin urmare al doilea în partid după Veşminţeanu. Nu avea morgă, nici măcar una împrumutată de la liderul maxim, şi când fu numit se gheboşă puţin, parcă voind să sugereze smerenie, nu una impusă, ci reprezentând particularitatea atitudinii lui faţă de lume. După aceea, Artemis avea să descopere, fără a face un studiu special, că omul chiar nu are personalitate şi nu e nici orgolios şi că puterea, atâta câtă avea, îi venea din subordonarea integrală faţă de autoritatea lui Veşminţeanu. Cât timp dură întâlnirea, el semnaliză un fel de asimilare neîntreruptă de spirit de la cel ce, ierarhic, nu-i era de fapt decât cu o treaptă deasupra. Alte nume şi alte fizionomii, poetul nu mai reţinu.

— Nu te supăra, Artemis, se înclină şeful partidului spre musafir, încercând să stabilească un flux de intimitate cu acesta. Ce studii ai?

Aşteptase o replică la observaţiile sale despre lotul premiat, dar nevenind, înţelesese că trebuie să o ia mai de departe. Pronunţând numele poetului, i se păru ciudat că-l cheamă aşa, închipuindu-şi că acesta e patronimicul. Nu avea nici pe departe o memorie slabă, dar ce ştia din auzite nu reţinea cu prea mare precizie.

— Am făcut Institutul de Arte Dramatice, spuse

Artemis, fixându-şi interlocutorul cu o privire mirată, dilatată parcă de inocenţă. Şi apoi Literele.

— Cum apoi, nu înţelese Veşminţeanu, una după alta?

— Nu, explică acesta cu anumită lentoare plictisită, dezinteresată. Am terminat studiile teatrale, am ieşit actor şi apoi, devenind inapt pentru profesie, m-am înscris la Litere.

— Inapt? zâmbi cu căldură politicianul, chiar paternal, probabil ca să uşureze o destăinuire ce putea fi dureroasă.

Am contractat o boală a coardelor vocale şi din cauza sechelelor nu pot vorbi mult şi cu voce tare.

Aaa! se miră îndelung, lămurit şi oarecum compasional, gazda. Ai regretat enorm, bănuiesc. Ce ghinion!

Dar nici la această presupunere nu primi lămuriri, şi înţelese că Iii anumite privinţe se poate aştepta la ciudăţenii din partea tânărului pe care îşi propusese să-l patroneze. Cele auzite făcură imprenir şi asupra celorlalţi, punând pe chipurile lor o amprentă de regret sincer. Doamna Garofeanu îşi luase o mină de soră de caritate în preajma ostaşului rănit.

Cine înţelege meandrele destinului? cârâi Viziru cu vocea lui ruginită, chipurile pentru a introduce un accent stenic. Poate că până la urmă întâmplarea a fost chiar benefică. Artemis are o frumoasă perspectivă de poet.

Veşminţeanu îi tăie elanul ieftin.

Şi ai avut răbdare să termini a doua facultate! sublinie el cu blândeţe, nu pentru a cere un răspuns precis şi răspicat, care de altfel nici nu veni, ci ca o gratulare. Dându-şi însă seama că nu are lust să mai tragă de acest subiect, şi aşa prelungit poate peste limita bund-cuviinţe, apăsă pe soneria de birou. Ce faci dragă, o întrebă pe şefa de cabinet apărută în uşă, nu ne cinsteşti şi pe noi cu ceva? Aici sărbătorim încununarea cu binemeritate premii literare a unor prieteni!

Femeia înclină capul aprobativ şi se retrase. Abia mai apucară nA schimbe câteva cuvinte şi ospătarul intră cu o

sticlă mare (dublă, aprecie Artemis) de şampanie şi pahare înalte cu picior. Pe tavă mai ei a un platou cu pişcoturi şi o cutie de trabucuri. Evident, toate dinainte pregătite, aşteptând numai un semn. Se strânseră ceştile de t alea şi paharele de oranjadă, se frecă puţin sticloiul într-o frapieră i u gheaţă adusă de femeia de serviciu şi se începu ritualul. În timp re se turna în cupe, fierberea licorii, bulele mici, spuma ridicau la suprafaţă, din adâncul privitorilor, un sentiment solemn, o dorinţă de festiv, o plăcere de a omagia, nu neapărat persoane anume, ci viaţa în sine, succesul, prietenia, dragostea. Tocmai aceasta răzbătu din vocile întretăiate care nu spuneau ceva special, ci făceau sonoră efervescenţa sufletească. În clipa aceasta şi Artemis, care abia îşi înăbuşise senzaţia neplăcută de intrus, şi apoi, în timpul scurtului interogatoriu, greaţa de a-şi devoala intimităţile în faţa străinilor băgăcioşi, simţi că anumite asperităţi se netezesc. Încă nu-i înţelegea pe aceşti granguri, nu putea aprecia ce e în bunăvoinţa lor prefăcătorie şi ce interes real, dar acest mic ritual i-i făcu mai suportabili. Refuză trabucul oferit de Veşminţeanu, cu unul din zâmbetele lui strâmbe, intraductibile, derutante mai ales prin inestetica lor şi-şi scoase pachetul de ţigări Mărăşeşti, cu al cărei fum plebeu alteră aroma havanelor aprinse de bărbaţi.

— Revin la ce ai spus în sala de teatru, se întoarse Veşminţeanu spre poet. Subscriu întru totul la ideea că a venit timpul să înlăturăm dizarmoniile din sistem, în speţă această ignorare reciprocă între cultură şi politică. Într-adevăr, dacă anumite segmente sociale importante nu se îmbucă, societatea stagnează şi lucrul acesta nu e teorie goală, ci ceva care se petrece sub ochii noştri. Fireşte, stagnarea nu se datorează numai necomunicării dintre cele două piese grele, dar şi aceasta contribuie.

— De ce a aruncat puterea cultura în marasm? întrebă poetul cu o vigoare paşnică dar rezolută, fără echivocuri.

— În ce sens? mai tamponă chestiunea politicianul, obişnuit să nu înţeleagă ce nu îi convine şi să oblige

adversarul să se tot explice până îşi mărunţeşte ideea şi îşi diluează aroganţa combativă.

— Sensul nu-l ştiu nici eu, tocmai de el întrebam, ripostă Artemis moale, ca un om excedat. Ştim realitatea! Se desfiinţează instituţii culturale de stat, se diminuează rolul instrumentelor menite să stimuleze cultura, bibliotecile publice nu mai achiziţionează cărţile româneşti noi, pinacotecile nu mai cumpără tablouri şi sculpturi (lin ateliere, filarmonicile şi operele nu mai au fonduri să comande wiiu să achiziţioneze muzică românească. Nu ştiu dacă din neglijenţă sau cu intenţie, dar s-a redus drastic nivelul de trai al oamenilor de artă.

Artemis rămase cu ochii aţintiţi asupra preşedintelui şi acesta răspunse cu o voce densă, convinsă, dar edulcorată.

— A fost haos, tranziţie. Şi, în principal, bătălie pentru ordinea democratică, pentru libertatea individului.

Dar cum se validează social bătălia? întrebă cu simplitate Artemis, ca şi când asta era la mintea cocoşului. Se promovează, ntionimizarea valorilor, se întronează cecitatea faţă de opere, faţă de actul cultural de patrimoniu. Se tolerează invazia producţiilor minore. O puzderie de diletanţi şi de dudui surclasează marii artişti.

Pentru că puterea, se precipită vicepreşedintele clipind des din ochi, a fost ba de stânga, ba de dreapta, n-a existat o perioadă de echilibru centrist. Sperăm să dovedim că numai centrul poate recupera şi pune în evidenţă adevăratele valori, şi din cultură şi din ipaţiul social.

Îşi epuizase argumentaţia şi se îngropă mai mult în scaun, mulţumit că a atins miezul chestiunii, el umblând întotdeauna la „fundamental”.

Chiar de pe acum încercăm să redresăm lucrurile prin intermediul fundaţiei. Aţi văzut astăzi confirmarea, spuse doamna (iarofeanu, fără să se ambaleze temperamental, cu o linişte detaşată, apărându-şi doar perimetrul încredinţat.

Lucrurile nu sunt aşa de simple, interveni

Veşminţeanu, punând jos paharul din care sorbise. Democraţia are şi ea, cum spune Ihmcezul, defectele calităţilor sale. Trebuie să recunoaştem. Dumneata, Artemis, ştii foarte bine că societatea actuală nu mai cultivă dirijismul. Nu îmbrăţişăm nici liberalismul exagerat, de dreapta, nici intervenţionalismul paternalist de stânga. Anumite procese se produc de la sine, conform legilor naturale. Piaţa decide nu numai în economie, ci şi în cultură. Ce e piaţa? Cererea, preferinţele, gustul… Se cade să le înăbuşim şi să le dictăm noi oamenilor ce să consume? Am nega fondul democraţiei. Sigur, când guvernăm în cunoştinţă de cauză putem corecta câte ceva. Putem face ce spuneai dumneata: să intervenim în cazul valorilor certe. Vorbea lejer, fără să recurgă nici la seducţia dinţilor sclipitori, nici la tonul sec, pietros, insacabil, cu care ataca sau dădea lecţii. Nici nu privea spre cineva anume ca de obicei, se juca absent cu talpa rotundă a paharului şi monologa. Îşi spunea sieşi ceva ce ştia, ca să se distreze cu ecoul.

— E adevărat, îşi rulă vocea zgrunţuroasă, ca o râşniţă de făcut zgomot prin bâlciuri, Viziru, americanii restrâng însă aria vedetelor ăstora pentru puştime la baruri, hale, stadioane. Acolo e lumea lor. Dar nu e mai puţin adevărat că şi pe podiumuri, chiar la Oscar, vezi alături de actori adevăraţi, făcături de-alea hollywoodiene, ca Stallone, Schwarzenegger. Pentru oamenii de gust e greu de suportat, domnule preşedinte, să recunoaştem, invazia făcăturilor. Ar trebui să-i separăm, ca americanii. Cea care amestecă lucrurile e televiziunea. Dar aici nu mai ştiu cum să procedăm. Ce zici, Artemis?

Cel invocat întoarse capul spre ziarist, dar nu zise nimic, păstrându-l doar în raza privirilor pline de o nedumerire opacă. Spusese ce avusese de spus, acum amuţise, vorbele celorlalţi se izbeau de el ca de un receptor defect.

— Da, falsul vedetism! murmură Veşminţeanu. Totuşi, nu durează, ştiţi bine, şi clătină capul cu îngăduinţă. După câţiva ani e măturat ca gunoiul de la petrecerile nocturne.

Şi nici n-aş discuta categorial. În cultură, mai mult ca oriunde, lucrurile trebuie particularizate, discutate caz cu caz. Dar mi se pare că mâine-dimineaţă avem o întâlnire aici, nu e aşa Bobeica? Mi-ar fi plăcut mA mai vorbim, însă timpul trece repede. Se spune că ziua s-a micşorat cu o treime.

Da, sări Bobeica, se schimbă câmpul magnetic al Terrei, unii ipiin că a apărut un nou factor de energie cosmică, o galaxie sau…

Pe fondul acesta verbal de cozerie lipsită de rigoare, Artemis se despărţi de grupul centriştilor, refuzând oferta directorului de ziar de a-l duce cu maşina proprie şi afundându-se în noapte, în intimitatea gândurilor pe care nu trebuia să le mai ascundă după priviri nedumerite.

Capitolul patru

Transformase bucătăria în laborator fotografic (graţie hârtiilor negre puse la fereastră) şi developa clişeele rolfilmului cu Lidia. îl lăsase să aştepte, să se neutralizeze descărcându-se de tensiune, pierzând cât mai mult din încărcătura emoţională. Scotea din chiuveta cu revelator fotografiile tăiate 15/8, ude, le agăţa în cleştii de pe sârma de la nivelul capului şi le examina la lumina lanternei. Aceasta era Lidia, femeia lebădă: gâtul lung, lăptos, chipul oval alb, fruntea înaltă, nasul uşor acvilin trimiţând la o stirpe nobilă. Braţele lungi vălureau prin aer degete cu unghii ca petalele florilor de cireş. Ochii îi avea albaştri, privirile dilatate. Buzele trandafirii îşi ascundeau senzualitatea într-un imperceptibil surâs copilăresc (câteodată se strângeau într-un rictus inestetic, de răutate). Lidia exterioară, cea decorativă, întrupare a materiei în forme şi nuanţe rafinate. Nu interpretase corect amalgamul ei de podoabe, fusese convins că sunt emanaţia unui complex lăuntric de o neasemuită puritate. A crezut că superba Lidia materială nu e decât reflectarea unei fiinţe spirituale ireproşabile. Altfel de unde splendoarea? Cât priveşte vreo antinomie a trupului cu sufletul, i se păruse absolut de neconceput, întotdeauna dedusese din înfăţişare virtuţile sau defectele oamenilor.

Cazuri pregnante îi inculcaseră această reprezentare. Văzuse că oamenii urâţi – aceia pe care îi cunoscuse – erau răi, şi invers, cei frumoşi, ca mama şi bunica dinspre tată, îşi onorau estetica prin ilr licateţe şi afectivitate. Lucru pe care şi Lidia îl făcuse oarecum în vei aproape doi ani cât durase dragostea lor. îl cucerise în special llneeritatea ei erotică. Era îndrăgostită. Se înfrupta din el fără Itzerve, cum face o doamnă cu terierul docil, smotocit după pofta Inimii. Lidia era voluntară, fără complexe, şi tandreţea ei avea tenta Uimi simţ de proprietate niciodată rece, calculat, egoist.

I'malul se petrecuse aici, în vechiul apartament părintesc, unde îţi trăise copilăria. Pentru prima dată a fost închisă; nu reţinută, powte chiar mai minuţioasă ca alteori, dar lipsită de ardoare. Asta o (lui ni naşe întotdeauna, ardoarea consumării propriului foc, pe care el o luase drept duduit al motorului sentimental. Fusese mai plată, llhii puţin exuberantă, mai întunecată – şi nu fiindcă o bântuia nemulţumirea pentru ce avea să spună şi să facă după partida de Minor, ultima, ci fiindcă aparatul senzorial nu-i mai procura beţia erotismului şi ritualul se desfăşura la suprafaţă. S-a ridicat în capul unselor şi i-a spus simplu, cu un calm evident autoimpus, care să lAdărnicească orice inflamaţie nervoasă a „victimei".

Artemis, mă mărit! şi a râs sec, artificial, ca de o glumă proastă. Mi-a venit şi mie timpul. Era inevitabil, nu? Tu n-ai nicio intenţie, ţi chiar dacă ai avea, la ce ar folosi? Iubirea nu e decât o părticică M vieţii. Sunt încă atâtea altele... Familia, copiii, condiţia materială, poziţia socială etc. Ştii mai bine ca mine, eşti un gânditor. A făcut îi pauză, probabil pentru a însuma cele spuse şi a vedea cum se ilil Anţuie şi ce mai lipseşte. Nu se aştepta aşa repede la replici, ştia i A în situaţii ca aceea lui Artemis îi scoţi cuvintele cu cleştele din (Ui A. Apoi a continuat: M-a cerut fiul cuiva cu avere mare, n-are li ml să-ţi spun acum cine e, o să citeşti prin tabloide. A emis iar acel I As scurt, sec, asemănător cu o tuse din burtă. Apoi s-a întors către Afirmis, rămas lungit în pat lângă ea, şi l-a împuns cu

degetul în stomac. El se întrebă acum, nedumerit, cu ce rima acel gest tineelicresc al camaradului de şotii. Cu intenţia de a detensiona atmosfera, de a-i sugera că nu e cazul să ia lucrurile în tragic, acestea fiind farsele obişnuite ale vieţii. Văzând că el nu reacţionează în niciun fel, că nu poate pătrunde prin fonta neguroasă a chipului bărbatului, a întins palma şi l-a mângâiat.

— Hai, nu fi aşa prăpăstios. Asta chiar mă mâhneşte. Ia viaţa cum e! Ai probabil, sechelele stresului din copilărie, când ai rămas de mic fără părinţi. Cât aveai, 10 ani? Şi după o mică pauză: La urma urmei, poate că mai mult pierd eu în afacerea asta. Ne potriveam de minune, nu ştiu dacă o să mai am un partener ca tine. Cu care să fac simbioză. Şi ţi-aş mai spune ceva, dar cât te ştiu de întortocheat şi radical în principii…

Culmea, aceste cuvinte reuşiseră să-l scoată pe Artemis din imobilism. Îi treziseră curiozitatea.

— Ce să-mi spui? a mormăit el.

Lidia s-a aplecat spre el şi, chipurile, i-a şoptit confidenţial:

— Ţi-aş propune să nu ne despărţim decât formal, să rămânem amanţi, să ne întâlnim şi să facem dragoste cât ne va plăcea.

Se ridică din nou în capul oaselor şi-l contemplă ca să-i înregistreze reacţiile. Artemis se întoarse, ascunzându-şi chipul. Ea nu mai zise nimic. Se dădu jos din pat şi se închise în baie.

Când fu îmbrăcată, gata de plecare, se apropie cu paşi discreţi şi-şi lipi gambele de stinghia patului. Artemis rămăsese nemişcat, dezvelit, cu faţa spre perete, cum îl lăsase. Lidia, parcă reculegându-se, îl mângâie pe coapsă şi îi ciufuli părul pubian.

— Îmi pare rău, spuse, că ne despărţim atât de nefiresc. Nu meritam, Artemis. Mi-ar fi plăcut un mic dialog inteligent, cum ştii tu să faci în momente speciale. Pe de altă parte, poate e mai bine că n-ai dat curs. Cine ştie ce grozăvii ai fi spus şi nu-mi plac, nu-mi plac de fel grozăviile. Mai ales în clipa asta. Pa, dragule! şi,

retrăgându-se în tăcere, alunecă în neant.

Neantul lui, al celui ce rămânea. În atitudinea Lidiei din acele Ultime clipe desluşise un sfert de tandreţe amară şi trei sferturi de Imnie, menită să bagatelizeze evenimentul. Un fel de ploicică, lltmă să împrăştie praful unei zile de caniculă. Nu avea să ştie cât hânrse infatuarea unui record pragmatic, şi cât simplu mimetism, fuimoasa femeie mimase tot timpul celor aproape doi ani, cât se iubise cu el, sentimente? Acesta este adevăratul record? se întreba mereu, de când Lidia ieşise pe uşă în ziua aceea. Mimetismul? Să llllmezi luni, ani ceva atât de sacru? Ce e femeia până la urmă? Un Instrument al prefăcătoriei, al minciunii? Rămăsese decepţionat nu HIAL de pierderea propriu-zisă a Lidiei, ce dovedise că nu merită credinţă, suferinţă şi neuitare, cât din cauza descoperirii acestui i urlemurător secret. Nu ştiuse, nici prin minte nu-i trecuse, şi chiar dacă auzise ici-colo câte ceva, nu crezuse. Nu conta că fusese «urdasat, că pe planul subtilităţii speculative se dovedise inferior femeii – aici orgoliul lui masculin ceda şi uneori se întreba dacă la acest capitol femeia nu merită chiar admiraţie. Esenţială era trezirea în el a instinctului de conservare şi preocuparea acută pentru iitivarea eului sentimental. Trebuia să se ferească. Să fie cu ochii în patru, să rămână în orice împrejurare suspicios, chit că asta îi va ulei la o parte a fiinţei. Încă o atare înfrângere n-ar mai putea luporta – cu atât mai mult cu cât unele femei nu sunt atât de grijulii cu psihicul bărbatului şi fac din despărţiri spectacole dezgusl Atoare. Lăsă fotografiile să se usuce şi se aşeză la masa de birou, Minţind că din unghere obscure ale minţii se adună substanţa câtorva versuri. Zbârnâi însă telefonul celular în buzunarul de la pantaloni, de mult obişnuit cu vibraţiile muzicale. O voce feminină II verifică identitatea, după care îi recomandă să aştepte legătura i u domnul preşedinte. I se păru că recunoaşte vocea şefei de cabinet a lui Veşminţeanu. Într-adevăr, politicianul era.

— Ce faci Artemis? îl cercetă cu bunăvoinţă bossul. Mi-a spus Gelu că săptămâna trecută n-ai mai trecut pe la

ziar. Dar tu nu l-ai căutat, să vezi dacă nu i s-a întâmplat ceva? l-am întrebat. Mi-a bârâit ceva, în sensul că aşa fac burlacii liber-profesionişti, îşi iau inopinat câte o vacanţă şi se retrag în munţi pentru o săptămână cu o frumoasă nouă apariţie pe bolta stelară feminină… Făcu o pauză de efect. Aşa să fie? Nu prea te văd în postura asta. Mai degrabă te-a captivat o apariţie editorială, care nouă, profanilor, ne-a scăpat.

Artemis mormăi ceva, nu prea încântat de această lejeră, zeflemistă intruziune în viaţa lui personală, şi Veşminţeanu, intuindu-i starea de spirit, renunţă la pista glumeaţă.

— Uite de ce te-am sunat, îşi reluă discursul, anunţând un interes practic, total în afara badineriei presupus camaradereşti. Partidul şi eu personal suntem în preajma unui eveniment neobişnuit: săptămâna viitoare îmi depun oficial candidatura la preşedinţia ţării – prima a unui centrist. Fireşte, discursul va fi televizat şi mi-am propus să folosesc prilejul pentru a contura – succint deocamdată – câteva direcţii în politica românească. Documentul e gata, a fost lucrat de un colectiv şi redactat în final de Gelu. Ai avea ceva împotrivă să-l vezi şi dumneata? Aşa, străin de rutina noastră de partid şi de limbajul de presă. Cu un punct de vedere netributar cutumelor şi schemelor politice. Cum să spun, venit ca din neant. Cu ochi proaspeţi şi urechi virgine. Înţelegi? Aşteptă puţin şi văzând că la capătul firului nu se încheagă nicio confirmare, renunţă la răspuns şi propuse o soluţie. Ce-ai zice să treci după-amiază pe-aici? Sau ai prefera să ne vedem în oraş? Poate luăm prânzul împreună? Putem vorbi într-un cadru mai puţin convenţional.

Îl întrebă dacă ştie cutare hotel, unde la un fel de terasă închisă, cu aer condiţionat, se poate mânca bine şi rapid, efectiv într-o atmosferă occidentală. Propice oamenilor de afaceri grăbiţi.

Hotărându-se să vorbească, dar anevoios şi cam fără glas, Ar Irmis declară că nu are nimic împotrivă. Cunoştea hotelul, voia mA i se fixeze ora. După ce închise telefonul

se căi de angajamentul ItliU, nu de alta, dar pretenţioasa ieşire presupunea schimbarea liiutei, ceea ce îl incomoda în cel mai înalt grad. Avea o pereche tir pantaloni noi şi o bluză neagră de bună calitate – le scoase şi le ngăţă pe uşa şifonierului. Îşi cercetă barba, părul şi se hotărî să mai nu a un duş. Dar până atunci trebuia să scrie. În semiobscuritatea încăperii se aşează la birou ca la un aparat, într-o sală de radiografie, pentru aflarea structurii sale intime. Când termină, aprinse lumina ţi-şi purică textul. Ceea ce citi nu-l prea încântă. Tăie unele cuvinte, pe altele le mută şi reciti următoarele versuri:

Antidot

Compuneam amândoi un unghi drept graţios: eu culcat, tu veghindu-mă în platoşă albă.

Erai mai somptuoasă ca oricând, nimfa lângă faun, iubită pe iarbă.

Pictură renascentistă de pinacotecă celebrând erosul pur, natural!

Sentimentul teluric întrunea în noi consens general.

Dar tocmai răsturnai logica plastică şi comunicai sens contrar.

Ai făcut-o cu ingenuitate subtilă căci desenul tău era vechi şi murdar.

Mă părăseai pentru o casă de bani, pasiunea iubirii pica, se golea tabloul clasic de dramă, arta compoziţiei se simplifica.

Ceara albă te-mplătoşa strâns, aveai să te dedici altui rai.

M-ai fi luat şi pe mine grădinar, să-ţi ofer mere dulci de serai.

Te-ai retras cu demnitate rănită – simplitatea desăvârşită nu găsise ecou – eu rămâneam în tabloul vetust dinainte cu celebra consecvenţă de bou.

Plecând, ai tras estetica după tine căci frumoasă era doar trena carnală. Mie mi-a rămas o etică demodată – greşit antidot pentru magnifica boală.

Capitolul cinci

Au ajuns aproape în acelaşi timp, Artemis cu un

minut mai devreme, ieşindu-i bossului în întâmpinare. Intrase pe terasă, cercetase mesele, încredinţându-se că politicianul n-a venit încă, apoi II zărise prin geamurile largi şi se îndreptase spre uşă. Veşminţeanu înalt, masiv, într-un costum gri-deschis, cu coroana sa dentară Nipterioară impecabilă strălucind în lumina amiezii, îi strânse mâna nlabil. Un chelner se înfiinţă şi-i conduse – de parcă ar fi fost anunţaţi la o masă de colţ, punându-le în faţă două „cărţi66. Aerul era curat şi răcoros ca într-o sală de muzeu. Aproape toate mesele Ihxeseră ocupate şi politicianul îi atrase atenţia lui Artemis că o parte din clienţi sunt străini – oameni de afaceri – făcând din prânzul lor unul dintre momentele cele mai animate ale zilei, când îşi ihietifică demersurile, îşi verifică flerul, îşi deschid reciproc perspective sau, dimpotrivă, renunţă la proiecte fără regret.

Nu sunt ca toţi oamenii, comentă preşedintele, ca fiinţele sortite «A-şi trăiască dramatic eşecurile, să facă din orice o decepţie. Aceştia nu pun la inimă. Calculează, combină, improvizează, atât. Calculatoare electronice, roboţi, asta sunt. Ca poet, merită să-i cunoşti.

Artemis fu cucerit de această dezvăluire. Ceea ce spunea poliţii ianul era de tot interesul şi fu bucuros să se dezică de convingerea i A acesta ar fi prototipul limitatului, unilateralului. Zâmbi cât putu mai puţin chinuit, atenuând şi contrazicând ce era fioros în această expresie prin câteva cuvinte încărcate de oarecare fervoare.

— Îi cunoaşteţi îndeaproape? întrebă, dornic să mai afle câte ceva.

— Cât de aproape poate cineva care a practicat el însuşi meseria.

— Da? înghiţi în sec poetul de atâta aviditate. Aveţi propria experienţă?

Veşminţeanu râse cu sinceritate.

— După ’89 împrejurările mi-au oferit un loc în afaceri. Îmi plăcea jocul, mă descurcam binişor în „competiţia computeristă”, cum numesc eu duelul speculativ, intuitiv şi matematic, viu, dar rece, aparent

sincer, însă ascuns cu subtilitate. Din care ies bani dacă ai mintea limpede şi nasul fin.

— Mi-ar plăcea să cunosc această lume, dar mi-e teamă că e prea ermetică, esoterică poate. Din ce-mi spuneţi, cabaliştii, talmudiştii, ordinele secrete au rămas în urma afaceriştilor, finanţiştilor, speculanţilor de bursă. Nu-i percepeam în această lumină… E o revelaţie pentru mine.

Fură întrerupţi de chelner. Improvizară la întâmplare câte ceva de mâncare. Politicianul ceru piept de raţă la grătar, Artemis o salată şi două perechi de crenvurşti fierţi.

— Fiindcă sunt nemţeşti, simţi nevoia să se justifice. Observă că pe terasă se schimbau relativ repede „ocupanţii” meselor. Nu aştepta nimeni în picioare, dar pe măsură ce terminau unii, apăreau înlocuitori. Spre regretul lui, Veşminţeanu părăsi subiectul ce-l captivase şi glisă spre chestiunea care-l privea direct.

— Ţi-am adus cuvântarea, spuse. Am lăsat-o în maşină, ţi-o dau la plecare, pe aici sunt şi vânători cu aparate ascunse. I-ai cunoscut?

Artemis scutură din cap, ambiguu.

— Ce rugăminte am, Artemis. La telefon n-am fost prea clar. Dacă vei avea obiecţii de ordin general, le voi asculta cu interes. Dar ţi-aş cere mai mult. Formulează dumneata o suită de idei politice, sociologice, economice, ştiinţifice, ori cum altfel mai vrei – ce s-ar cuveni să stea azi în atenţia societăţii româneşti. O profesiune nr. e redinţă modernă, cum se poate naşte în mintea intelectualului Mllat la un post de observaţie echidistant. Aspiraţia unui poet gelos el naţia lui nu reuşeşte să se alinieze şi rămâne condamnată la Mtagnare. M-am făcut înţeles? Cer prea mult? îl cercetă pe Artemis eu un zâmbet uşor vinovat, dar fără intenţia de a retracta. Se explică: dacă aş fi avut nevoie de mai puţin n-aş fi apelat la dumneata. Îmi trebuie ceva ieşit din comunul politic actual. Un fel de lirică vizionară, inspirată de societate, pentru societate.

Artemis nu-şi putu stăpâni unul dintre zâmbetele sale schimonosite, încrâncenate, greu de descifrat şi pentru el

însuşi.

— Nu ştiu dacă e mult în general. Pentru mine însă este. Mă supraestimaţi. Reflectez şi eu, dar amatoristic, diletant. Ce gândesc, unor specialişti li s-ar părea poate infantil, ridicol.

— Lasă-mă cu specialiştii! Sunt sătul de ei. Ne impuie capul cu e lişee împrumutate de aiurea. Nu gândesc cu mintea proprie. Unii, să fiu sincer, nici nu au cu ce gândi. Nu vezi ce cădere ideatică e la noi? Vreau o minte neuzată de stereotipiile în circulaţie.

— Dar nu poate continua domnul Viziru? întrebă Artemis, gândindu-se cât de ofensat se va simţi omul.

— Ar putea, cum aş putea şi eu, desigur, răspunse politicianul, dar amândoi suntem minaţi de rutină. Să fiu sincer, rutina sterilizează intelectul. Ca să ieşim din punctul mort, trebuie să apelăm la cei necontaminaţi de dogmatismul liberalist ce ne-a invadat (lupă ’89. Eşti de acord să încerci? Fără nicio obligaţie, fireşte. Dacă nu iese, nu iese. Nicio tragedie. Dar eu cred că va ieşi. E şi pentru dumneata un test, un antrenament al minţii, sau cum vrei Mă-i zici. Pentru mine, o şansă. De acord?

La confirmarea mută a poetului, îi întinse acestuia mâna peste masă şi i-o strânse. Aşa cum Artemis tocmai constata că fac afaceriştii de la celelalte mese. Încheiau şi ei un pact? îl consfinţeau cu mâinile, dispuse să îndeplinească funcţia de pecete? Nu de neşters, fireşte. Din acelea volatile, pe care trebuie să le reînnoieşti mereu sau să le anulezi.

Artemis încerca să pătrundă secretul mediului înconjurător, metabolismul lui, străin majorităţii oamenilor, care îşi închipuie că circulaţia banilor se reduce la încasarea salariilor şi achitarea furnizorilor. Făcu să dispară repede cele două perechi de crenvurşti şi foile de salată şi îl lăsă pe politician să-şi rumege pieptul cu o crustă ca de bronz, filmând cu ochii larg deschişi consumatorii. Totul se derula discret şi metodic, vocile aveau amortizor şi nimic din ce se punea la cale nu răzbătea până la el. Păreau acoperiţi cu o prelată

invizibilă. Actul alimentării în sine nu avea pregnanţă, pierzându-se în spatele cuvintelor şi printre cuvinte, ca acţiune secundară, subiacentă. La rândul ei, vorbirea, conformându-se unui cod şi unui ritual, era mai degrabă schimb de semne caligrafiate de buze şi încărcate cu sensuri absorbite imediat. Într-adevăr, mai mult decât discreţie – comunicare esoterică, în care personalitatea umană cu slăbiciunile ei emoţionale, nu avea cev căuta. Oamenii îşi transmiteau mesajele într-o manieră aparent convenţională, mascând fondul prin gesturile obişnuite ale prânzului. Ajungeau la o concluzie, întinzându-şi mâinile pentru a parafa înţelegerea sau, zâmbindu-şi electronic, se despărţeau ca două aparate ce ies de pe o lungime de undă provizoriu comună.

Şi ei au încheiat laconic scurta corespondenţă. După ce preşedintele a chemat chelnerul – evident obişnuit cu personalitatea clientului – şi a plătit, s-au ridicat ca două automate cu tema epuizată şi au dispărut, dizolvându-se în spaţiul abstract.

Peste câteva zile un curier al partidului centrist a ridicat lucrarea recapsată de Artemis în plicul ministerial înmânat de Veşminţeanu, şi după încă o zi, şefa de cabinet l-a anunţat pe poet că şeful îi stă cu plăcere la dispoziţie între orele cutare şi cutare, în vrderea convorbirii planificate. Primind mesajul pe mobil, în oraş, ţi aliat într-o direcţie diferită de cea impusă de întâlnire, Artemis a mulţumit cu vocea lui lipsită de modulaţii, reconsiderându-şi cu abilitate traiectul bucureştean. S-au adunat unul câte unul, dar au Intrat toţi deodată.

Primul a ajuns Artemis, instalat de şefa de cabinet într-un fotoliu confortabil şi cercetat insistent asupra preferinţelor în vederea unei trataţii. Deşi aceasta nu dădea semne că ar avea de gând să-l absolve, făcu faţă, respingând neconcesiv propunerile, cu o expre – în a feţei tot mai ceremonioasă şi mai agasată. Al doilea veni Veşminţeanu, reţinut peste aşteptări într-o întâlnire colocvială în oraş, puţin transpirat şi sincer afectat de întârziere. Voi să-l împingă pe oaspete în cabinet cu

braţele întinse, ca într-o litografie cu îngerul protector, dar doamna îi puse în mână receptorul telefonului lix, calculând că aşa îl va scăpa mai repede de un solicitator insistent, căruia tocmai îi spusese că şeful a ieşit din şedinţă doar pentru o jumătate de minut. Această paranteză fu benefică pentru Viziru, intrat ultimul în anticameră şi aşteptându-se să-i găsească pe cei doi în tête-à-tête. Cabinetul era aerisit, cu climatizatorul torcând lilmţios şi cu o linişte îndemnând nu la politică, ci la filosofic. Se aşezară la masa de şedinţe şi întrucât preşedintele nu păru dornic (În vreun preambul, ziaristul îşi deschise diplomatul mătăhălos şi icoase plicul ministerial.

Cum procedăm? se interesă, desfăcând capsele.

Să citeşti tu adăugirile lui Artemis, indică politicianul. Restul

Irxtului îl cunoaştem toţi.

O să le cunoaştem şi pe astea acum, mormăi ziaristul cu capul vArât în plic, dar întrucât nimeni nu-i răspunse, se înşurubă în leuun, inspectă spaţiul înconjurător verificând dacă toate condiţiile mini întrunite, îşi potrivi bine ochelarii pentru citit, căută paginile ţi începu cu un preţios „aşadar”:

„Când deschidem o perspectivă a viitorului ciclu prezidenţial trebuie să avem în vedere comandamentele – în plină devenire – ale momentului, desprinzând din ele căile româneşti de afirmare. Nu este uşor, ţinând seama că cercetarea se face astăzi tot mai specializat; deşi globalizarea este la ordinea zilei, nu găsim un tablou generic al tendinţelor fundamentale spre care s-ar cere orientată osârdia noastră.

Din capul locului aş vrea să atrag atenţia asupra unei teme care nu a făcut până acum obiectul futurologiei, dar astăzi se impune cu o acuitate dramatică: redefinirea conceptului astral al Terrei. La prima vedere ar părea ciudată o asemenea preocupare «aeriană» – şi la propriu, şi la figurat –, dar savanţii încearcă să ne spună că de ea depinde însuşi viitorul umanităţii/6

Viziru se opri din citit, îşi scoase capul din hârtii şi îl fixă cu o privire de lupă pe autorul acestor rânduri.

— Cam ciudat, într-adevăr, hârâi el alene, pentru un şef de partid, într-o ţară total eclipsată pe planul politicii, ca să nu spun chiar al gândirii planetare. Dar mă rog, să citim:

„Cred că nu mai e nevoie să specific, reluă el lectura, sub ce raporturi trebuie abordat acest capitol – de câţiva ani avem cu toţii în faţa ochilor o panoramă terifiantă a fenomenelor naturale – dar e clar că schimbările astrofizice impun în anumite privinţe o nouă strategie cu adevărat globală a omenirii. Aş vrea să adaug doar că dispunem de o pleiadă de remarcabili cercetători, recunoscuţi şi în străinătate, ce pot face să crească aportul României la descifrarea noilor condiţii astrale ale Terrei şi la concretizarea unei atitudini ştiinţifice a statelor în noua realitate.66

— Oleooo! făcu Viziru cu o schimonosire a feţei sale prelungi, ca atunci când te dor dinţii. Chiar aşa? apoi tot alene se aplecă şi citi mai departe:

„Alături de geoastronomi, se pot înscrie în această mare viitoare acţiune internaţională geografii noştri remarcabili, căci neîndoios o nene de hărţi ale planetei vor fi redesenate, fixând alte coordonate ale condiţiilor de trai şi de muncă pe cele cinci continente. N-aş vrea să par alarmist, cu atât mai puţin fantezist, dar oamenii lucizi nu că ne aflăm în faţa unor procese geologice şi climatice de mare amploare, care reprezintă o prioritate nu numai a ştiinţei, ci şi a administraţiilor.

În al doilea rând, aş vrea să mă refer la imperativul, desprins din doctrina globalizării, dar insuficient aprofundat, al rediferenţierii economiilor zonale şi naţionale. O serie de state gigant, foste hinterlanduri, au intrat impetuos în competiţia industrială, dublând în mod redundant aria tradiţionalelor centre industriale. Forţa productivă a omenirii începe să se sufoce în tipare depăşite, năclăind piaţa cu o marfă greu de absorbit, agravând criza economică şi recesiunea forţei de muncă.

Avem economişti de marcă, finanţişti redutabili, teoreticieni de mâna întâi ai globalizării, ce pot face ca România să aibă un glas distinct în acest colocviu de cea mai mare Importanţă pentru raţionala valorificare a resurselor Terrei.

În al treilea rând, aş considera necesar să ne implicăm într-un domeniu vital şi de actualitate stringentă pentru existenţa omenirii, l anume modificarea conceptului privind producerea hranei în hmeţie de evoluţia biologică a omului şi de dinamica demografică planetară. Medicina atrage atenţia asupra orientării greşite a producerii hranei, a influenţei nocive a chimiei alimentare asupra sănăt Ăţii omului, a transformării alimentelor în factor de morbiditate. I'at cere întoarcerea la principii nutritive străvechi, când alimentul în îi în acelaşi timp medicament. Avem şi noi o medicină tradiţională ţi o străveche bucătărie ecologică, dar avem şi nutriţionişti ce pot umeura pe plan mondial la redefinirea modului de satisfacere corectă a cerinţelor organismului uman? 6

— Băi frate! izbucni Viziru, fără să mai ridice capul pentru a-şi comunica expres contrarietatea, chiar consternarea, ce facem noi aici? Sunt, fireşte, E-urile, margarina, pesticidele şi aşa mai departe, dar să proclami asta drept calamitate mondială? Să ne angajăm şi noi la eradicarea ei, deşi peste 70% din ce mâncăm azi aducem de peste graniţă? E prea de tot, pe onoarea mea…

Nu se văzu secondat în îngrijorarea lui atroce. Făcu o grimasă de mirare şi resemnare (ca un Pilat din Pont) şi trecu mai departe.

„În această ordine de idei trebuie să abordăm mult mai activ şi responsabil chestiunea agriculturii româneşti. Vedem că producţia industrială se deplasează la periferia geografiei economice a Terrei, adică e preluată de fostele hinterlanduri. Cine preia atunci producerea roadelor pământului? Metropolele industriale? Cam greu de crezut. În acest context România se manifestă astăzi într-un mod absurd. Ea şi-a pierdut, într-un proces distructiv vertiginos, industria şi, departe de a se concentra în

această conjunctură pe agricultură – pentru care e dotată natural, are experienţă şi vocaţie – se dezice de avuţia ei ancestrală, pământul. A venit momentul să construim o strategie temeinică şi benefică a lucrării pământului şi a industriilor aferente – cu prioritate alimentară, şi apoi de textile, marochinărie, plante tehnice etc. Paralel cu asigurarea unui venit ridicat pe cap de locuitor, aceasta va fi şi o contribuţie la rezolvarea în condiţii economice superioare a problemei vitale a omenirii – nutriţia.

Tot în ordinea de idei a sănătăţii omului – ignorate din păcate, deşi bocite casandrian în momentul de faţă – propun să ne aplecăm asupra producerii şi administrării mijloacelor de tămăduire a bolilor. România a avut o şcoală medicală de prim rang şi o industrie farmaceutică evoluată, şi aceasta ne îndreptăţeşte să ne pronunţăm asupra haosului ce domneşte în medicaţia de ultimă generaţie. În momentul de faţă medicii sunt puşi la grea încercare când recomandă un medicament, neştiind ce prevalează în efectul l-au – contribuţia curativă sau consecinţele nefaste asupra organismului, şi care te îngrozesc atunci când citeşti instrucţiunile de R dosire. Poate cineva să întrebe: chiar altă treabă nu avem acum în politică, decât să ne dăm cu părerea despre medicamente? Ar fi posibil, dar şi tragic. Cunoaşte cineva o chestiune mai arzătoare decât sănătatea oamenilor, pe care, în loc să o salvgardăm, o periclităm în mod fatal, culmea, chiar prin presupuse leacuri?”

Viziru făcu o pauză, şi se putea ghici că această întrebare fusese ar punctul de a o pune el însuşi, dar replica îl demobilizase, nefăc Îndu-l să renunţe însă măcar la un gest de neaderenţă.

În sfârşit, ultima chestiune – în ordinea ad-hoc a acestei problematici, nu ca importanţă socială – pe care aş vrea s-o etalez, deocamdată enunţiativ, este instituirea unei noi rigori în educaţie. Am llt vedere, fireşte, suprastructura, rolul părinţilor fiind, cred, astăzi, mai degrabă de competenţa justiţiei (care, în paranteză fie zis, nu lirhuie să se rezume nici pe departe la sancţionarea

agresivităţii purentale, reglementând şi răspunderea pentru actele antisociale ale progeniturilor). Nu ne putem dezice la infinit de datoria de a repune şcoala în autoritatea de instructor cultural exigent şi, bineînţeles, Competent, dar şi de corector al comportamentului şcolarilor, aşem Aiul-o pe baze ferme. După cum nu ne este permis să închidem lichii la prostul gust şi licenţele unui important sector public – divertismentul – care mai are prea puţin de a face cu artele şi edu-CMia. Intră în răspunderea noastră directă să orientăm societatea peste curs, să manifestăm grijă pentru moralitatea, manierele şi nivelul cultural al tinerelor generaţii. Iată, laconic, alte câteva enumerări pe imit mi le-am promis azi, gândind la direcţiile în care societatea românească trebuie să-şi dirijeze forţele creatoare, într-o perioadă ki mică atât de controversată şi decisivă pentru viitor”.

Viziru îşi scoase ochelarii şi privi în gol cu o mină de orb. Se perse la ochi cu batista, îşi curăţă ochelarii şi abia după aceea reveni la normal. Sesiză că de la el se aşteaptă o părere, că pe el cade răspunderea unui verdict solid construit. Mută plicul mai departe, răzgândindu-se repede însă şi aducându-l înapoi. Vorbi cumpănit, chiar cu un tangaj al capului ce părea că ţine echilibrul raţiunii:

— Ca exerciţiu intelectual merge. E chiar reuşit. Pe bune… Ţinu să adauge însă, pentru deplină obiectivitate: Sincer însă, genul ăsta din vârful buzelor nu e chiar pe gustul meu, dar asta n-ar conta. Esenţial e că nu face corp comun cu restul. Şi nici asta nu ar fi un capăt de ţară, stilistic s-ar putea obţine o uniformizare. Altceva nu merge. Nu e o adresare pentru alegători. Poate pentru un for academic. Alegătorul e un om cu interese precise. Are un orizont limitat, în care nu încap decât obiectivele imediate, şi alea transformate în sloganuri. Dacă ieşi din ele, vorbeşti la pereţi.

— Celule, interveni Veşminţeanu, neutru, fără să sugereze vreo opţiune, dar în rest cam asta face materialul. Pe o întindere de optzeci la sută numai sloganuri electorale vehiculează. J

— Da, dar dintr-odată apare ceva în afara lor. Şi cu un aplomb care le surclasează. Ce mai contează reforma aparatului de stat! combaterea evaziunii fiscale, încurajarea micilor întreprinderi şi celelalte, pe lângă soarta planetei. Obiectivele lui Artemis cad parcă de undeva din cer. Nu fac parte din viaţa curentă a contemporanilor. Mai avea ceva de spus, dar se opri, fiindcă faţa lui Artemisi transmitea acum o ilaritate tragică, ceva semănând cu un plâns alterat în puritatea lui dureroasă de o criză de umor neomenească!

— Prozaismul şi lirismul nu fac casă bună, nu? îl chestionă retorid politicianul pe ziarist. Era şi el amuzat, dar se ferea să-şi lase gura slobodă pentru a da expresie stării de spirit. Nu atât ca să nu-l ofen-seze pe ziarist, cât pentru a nu se apropia, prin mimetism, de masca tragicomică a poetului. Chiar trădă această grijă, când îi spuse lui Artemis: Ai un umor contagios, poete! În mod normal n-aş găsi ceva dr râs în ce spune Gelu, arătându-mi doar cât de mult ne-am îndepărtat de gândirea liberă a omului… cum să-i zic… multidimensional.

— Omul multidimensional? făcu ochii mari Viziru. Poate nu mai înţeleg eu politica, concedă cu o voce cât putu de moale, în care să nu se mai facă simţită hârâiala tabagică având ecou prea terestru, chiar primitiv. Credeam că politica are şi ea nişte rigori, pentru că trebuie receptată de publicul larg. Ba trebuie să concorde şi cu aşteptările presei. Se poate dispensa de aceste atribute? Ce zici, Artemis? îşi fixă ţinta, ca să nu-l oblige pe Veşminţeanu la o replică directă.

— Da, aşa e, confirmă acesta într-un târziu. Dar la un moment dat se satură şi ăştia – publicul, presa – de atâtea atribute şi rigori, spuse liniştit. Când ajungi la limita asta, ca politician hotărât să ricaladezi condiţia banală a luptei electorale, dacă nu poţi să K’himbi placa, te îneci în mediocritate şi platitudine.

Foarte frumos şi exact spus, glăsui încântat candidatul la preşedinţie.

Da, nu neg, se ataşă şi Viziru. Înţeleg ideea. Şi nu o

resping. În această lumină apare o justificare, dar, mărturisesc, pentru mine r prea inedit acest stil. Sunt de felul meu mai prudent. Nu ştiu cum nr. putea fi netezită trecerea de la un nivel la altul, de la o categorie dr argumente, mai familiară să zic aşa, la cealaltă. Aleatorie cred.

Insolită.

Mă rog, asta o să mai vedem, interveni politicianul. Personal mi se pare că e lucrul cel mai simplu. Important e că am căzut de acord cu toţii asupra fondului. Sunt foarte mulţumit. La joncţiunea iwpectivă o să mă gândesc. O să încerc eu să fac ceva. Viziru se vrdea convertit, cu o subtilitate neobişnuită la patronul său politic, dar tăcu, poate mulţumit că disidenţa sa a glisat uşor spre adeziune. VĂ mulţumesc, mi-aţi fost de mare ajutor, îi băgă în aceeaşi oală Veşminţeanu şi se ridică, ducându-i cordial spre uşă.

Capitolul şase

La urma urmei de ce venise el la sindrofia aceasta de partid? se întreba, căci de partid era, nu cum i se spusese, una eminamente culturală. De dragul straniei doamne Garofeanu, cu inexplicabilul ei „vino-ncoa'" şi cu înrâurirea specială de mag feminin, de totem al frumuseţii, pe jumătate mistice, pe jumătate erotice, avute asupra lui? O urmărea cu privirile acolo, în rândul din faţă al sălii de festivităţi, de unde se ridica din când în când pentru a primi vreo faţă simandicoasă invitată personal. Voinică, semeaţă, cu mers regal, dispreţuind podoabele exterioare, de o modestie a ţinutei vestimentare trimiţând spre adolescentele prematur intelectualizate, conştiente de frumuseţea lor, dar ignorând-o. De ce exercita această doamnă atracţie? Avea chipul luminos, marcat de ochi întunecaţi, încadrat de un păr bogat, uneori căzând greu pe umeri, alteori adunat în coadă de cal sau într-un coc abundent, ca al străvechilor vornicese. Îşi disimula opulenţa trupească în rochii de colegiu sau de ordin călugăresc. De aproape fascinau sprâncenele încondeiate, gura cărnoasă, ca şi acrul imperturbabil de fiinţă delicată

şi puternică în acelaşi timp, ascunzând sub o pojghiţă subţire, gata oricând să plesnească, un vulcan primejdios în tăcerea lui misterioasă. I se spusese că e o serată a fundaţiei, ce-şi sărbătorea aniversarea în prezenţa unor intelectuali de vază. Se căia că venise.

Vil trebui să fie mai circumspect cu aceste noi cunoştinţe, contaminate de politică până în vârful unghiilor.

Evenimentul „cultural66 se petrecea în sediul partidului de centru, în sala sa de festivităţi, iar aniversarea fundaţiei se confunda cu aniversarea partidului, fundaţia nefiind decât un camuflaj. De altfel, cine deschisese serata, făcând expunerea de bază? Aristide, mretarul general al partidului. Consacrase, e drept, un capitol Introductiv fundaţiei, enumerând acţiunile principale întreprinse (În aceasta de-a lungul anilor, dar în esenţă se concentrase asupra problematicii de partid, subliniind locul aparte ocupat de acesta în politica naţională, pe coordonatele mari ale existenţei ţării. Acum. Vorbea doamna Burcă, redactoarea-şefă adjunctă a revistei culturale (despre care până de curând nu ştiuse că susţine partidul de milru) cu care avusese raporturi rezonabile, fără nuanţe de partid, ilar totuşi nu exclusiv culturale (cum îşi dădea seama acum), ci puse Mlrreu de ea pe un fundament ideologic. Vorbea liber, ca şi Aristide (jovial, cursiv până aproape de incontinenţă, ca un adevărat avocat pledant ce era), doar că mult mai măsurat, construind cu atenţie arhitectonică fraze impecabile, dar fără strălucire, inspiraţie sau acrobaţie stilistică. Ea se consacră mai mult culturii, dar cu un avu lent, mai evident ca oricând, substrat ideologic, aprofundând ronecptul de cultură a drepturilor individuale, cu trimitere spre o presupusă înclinaţie dictatorială a administraţiei în funcţie. De la lui moment dat începu chiar să facă apologia politicii de centru, omagiind expres partidul şi explicând nevoia reprezentării în viaţa publică a clasei de mijloc – principalul vector al echilibrului politic, ni apărării democraţiei de factură occidentală, al păcii sociale.

În pauza de după dizertaţii, personalul de serviciu scoase din mlon mobilierul funcţional. Scaunele fură duse în subsol sau Het z. are pe lângă pereţi. Se întinseră câteva mese cu bufet rece şi, pe un podium improvizat ad-hoc se instală o discretă formaţie de

Jazz, provenind evident de la un bar de noapte bucureştean. Invitaţii fură îndemnaţi să guste, să danseze, să se simtă bine. Se constituiră grupuri de prieteni şi cunoscuţi şi, pe fundalul ambiental al muzicii, începu să planeze rumoarea plăcută a unei animate cozerii colective.

Artemis se opri lângă un cerc unde răsunase vocea aspră, monotonă, încărcată de oarecare aplomb, a lui Viziru. Vorbea acum un prozator aflat la vârsta maturităţii literare, dar ale cărui opere pe Artemis personal nu-l convingeau. Publicase romane în care uitai de unde s-a plecat şi către ce eşti condus, dar în care, mai ales, nu găseai o oază de umanitate profundă. Răspundea acum, după cum se vedea, unei întrebări a lui Viziru.

— Ştii ce m-a frapat în mod special? Problematica de factură nouă. Ne-am dezobişnuit să auzim din gura politicienilor opinii inteligente, din care să reiasă că mai şi gândesc, în pas cu mapamondul. Discursul politic s-a aplatizat şi banalizat. Ne îneacă în sloganuri. Veşminţeanu s-a arătat în stare să ne scoată din această mocirlă intelectuală. Sper că îşi va aprofunda tezele.

— Categoric, dădu asigurări ziaristul, cu aerul omului pe deplin îndreptăţit să ofere informaţii certe.

— Şi pe mine m-a cucerit expunerea. E o încercare de a resuscita vocaţia românească a problematizării. Am avut-o şi în perioada interbelică, şi în cea comunistă, fiindcă e o perenitate spirituală a naţiei. Acuma, când credeam că a pierit, parcă reapare.

Îşi făcea cunoscută opinia un critic, în limbajul lui de catedră căutat, preţios, bine cunoscut lui Artemis, căruia respectivul îi fusese profesor. Era unul dintre esteţii de orientare sociologistă, care nu se ferea să şfichiuiască, ori de câte ori avea ocazia, după un paravan de generalităţi, bineînţeles, aşa-zisul postmodernism. Îngroşat şi el de

sedentarism şi gurmandism, avea un fel nostim de a-şi comunica ideile, neprivindu-l în faţă pe interlocutor, nemişcându-şi muşchii

Irţei şi uneori aproape nelăsând să participe nici buzele la actul Vorbirii. Asta făcea ca, orice ar fi spus, să-şi piardă din greutatea kiratică şi să devină monolog indiferent şi banal.

Artemis rămase surprins când din spatele profesorului îşi făcu Apariţia doamna Miruna, poeta cu care se întreţinuse la Uniune nu (În mult. Fusese undeva şi acum, revenită în conclav, încerca să intre în discuţie. Fu acoperită de vocile puternice a doi bărbaţi. Niciunul nu ceda întâietate celuilalt şi nu se putea reţine decât llnalul frazelor lor. Primul era actor de comedie şi nu mai juca de (i bună bucată de vreme, al doilea, un mustăcios cu aer de plăieş Irşit la pensie, îi era total străin poetului. Primul încheiase pe ideea culturii politice, iar celălalt, pe receptivitatea publicului. Cei de faţă Itti părură deranjaţi de această cacofonie şi îşi exprimară acordul cu ambii, prin clătinări din cap şi mina de gânditori profunzi. Ar ternis îl lăsă pe Viziru să mimeze mai departe aplombul celui dilat chiar la sursa evenimentelor, mizând pe presupunerea celorlalţi justificată de altfel – că el scrie cuvântările preşedintelui partidului de centru. În timp ce se îndepărta de grup, aproape Se ubi de chelnerul intrat pe o uşă laterală cu tava încărcată de pahare. Cerându-şi scuze, deşi nu era vina lui, chelnerul îl îmbie cu Vin alb. Întrebat dacă e rece, acesta replică mirat:

Nu vedeţi paharele aburite? apoi zâmbi, părându-i-se că n-a Ibil suficient de politicos.

Artemis luă un pahar şi gustă.

E bun, încercă şi el să fie amical.

Simţind vinul în stomac, îşi dădu seama că e înfometat. Se îndreptă spre mesele cu gustări, cu gândul să-şi ia un crenvurst cu muştar şi o chiflă, dar aşa ceva nu intra în gama de oferte ale bufetului. Îşi puse pe farfurie o bucată de macrou marinat şi o lingură de vinete. Cineva îl îmbrăţişa pe la spate şi, când se întoarse, dădu de ţaţa

rotundă, zâmbăreaţă, a lui Aristide.

— Aveam o vorbă cu dumneata, poete, îi spuse, luându-l de braţ şi trăgându-l la o parte.

Artemis îşi părăsi macroul, uitându-şi şi paharul pe masă. Ajunseră, păşind încet, până la uşa pe unde veneau chelnerii cu băuturile. Luară câte un pahar.

— Şeful e mulţumit de colaborarea cu dumneata, îi transmise secretarul general cu o voce fără rezonanţă, ca de taină. Ce ţi-a cerut el să faci corespunde unui anumit scop: câştigarea, încă de la lansarea în campanie, a inteligenţei. Nu prea am avut-o în obiectiv, ca şi celelalte partide, de altfel. Sigur, nu poţi învinge în alegeri fără mulţime. Dar pe aia ştim s-o prelucrăm, o avem în vedere tot timpul. Deţinem metodele adecvate. Inteligenţa e însă greu de sedus. Şi în niciun caz cu mijloacele bătătorite. Şi asta voiam să-ţi spun: pot apela şi eu la dumneata câteodată? Am aprobarea şefului. Vor fi multe de făcut în materie de propagandă. Nu, nu te bag eu în chestiile astea… Dar câte o discuţie, un consult să zicem, mi-ar prinde bine. Nu, nu trebuie să perfectăm nimic… Te gândeşti… Mai stăm de vorbă. Hai să ţi-i prezint pe ai noştri.

Intrară într-un cerc liniştit, în care deocamdată nu se producea nimeni.

— Vi-l prezint pe laureatul fundaţiei noastre la poezie, îl oferi el colegilor pe Artemis, împingându-l cu gingăşie de la spate. Nu ştiu care dintre voi aţi fost la decernare. Ei sunt: nea Bobeica, vicepreşedintele partidului, Dascălu, secretarul organizatoric… El e şeful organizaţiei de Bucureşti, dânsul liderul grupului parlamentar. Nu ţi-i spun pe nume că tot nu-i ţii minte. Ce discutaţi, fraţilor? De-ale organizării? Toate partidele, i se adresă din nou poetului, sunt gata de luptă, cele cu şanse de reuşită, bineînţeles. Miza e foarte mare, căci înalta funcţie trage după sine tot partidul, îl aşază în fruntea eşichierului politic, face din el nucleul noii puteri. Bătălia principală se duce cu ăştia de-acum, cu guvernanţii. O să vrea să mai stea un mandat, o să tragă cu dinţii de el.

Trebuie să le dăm cu flit. Asta r problema.

Artemis se lăsase târât, ascultase ideea despre cucerirea intelectualilor, dar când secretarul general începuse să anticipeze o posibilă conlucrare cu el, se panicase. „Ce e cu ăştia, sunt nebuni? se întreba. Ce-am eu cu propaganda lor? De unde atâta obrăznicie? Una-i una, alta-i alta? 6 Ascultând, privea în podea, căci dacă ar fi ridicat capul, acel avocat şmecher, perspicace, uns cu toate alifiile, ar fi citit imediat pe faţa lui iritare şi dezgust.

Bobeica, vicepreşedintele, cu mutra lui de maimuţă dresată, ca l de plăcintar ambulant strigându-şi în gura mare marfa, începuse A bată câmpii, destăinuindu-i ce mult îi plăcuse lui în copilărie (Niczia, şi cum chiar concepuse versuri patriotice, pe care un învăţălor îl sfătuia să le publice. La rândul lui, Dascălu, un roşcat cu faţa lată, cu o privire spălăcită, tulbure şi gură informă, de mâncăii în de mămăligă, turuia nu ştiu ce, transmiţându-i o slinoasă intenţie de intimitate.

Trebuie să mă întâlnesc cu un coleg, le spuse Artemis. E în grupul de colo, şi arătă undeva la întâmplare. Mă scuzaţi.

Bine, bine, se învoi Aristide, eşti un mizantrop, am constatat. Lup singuratic. Nu e aşa?

Artemis îi salută, ascunzându-şi expresia de fiară rănită, gata să mttşic. Merse la întâmplare. Dădu de o faţă cunoscută. Bărbatul înalt, I U părul alb, într-un sacou bleumarin cu nasturi metalici de comandor marin, îl recunoscu. Se afla într-un grup de persoane care i se părură oarecum familiare, văzute probabil prin talk-show-uri sau în reviste. I Inul scurt şi îndesat, cu fălci mari şi ochelari negri, altul înalt, deşirai, grizonant, întorcându-se într-o parte şi în alta ca un lup, cu umerii înţepeniţi, încă unul ţigănos, fără gât, cu un costum de bună lalitate, dar mototolit şi venindu-i prost. Află de la „comandor66, lArnia îi luase cândva un interviu despre Panait Istrati – se dădea drept nepot al scriitorului – că respectivii lucraseră în ramura culturală a diplomaţiei. Fuseseră ataşaţi culturali la ambasade, şefi ai unor case de cultură româneşti în

străinătate, funcţionari la UNESCO, prin urmare oameni umblaţi, cu largi contacte în lumea artelor şi a cărţii. Poate în virtutea acestor ocupaţii, a îmbibării lor cu marea cultură universală, îi păreau familiari, adică dintr-o familie umană înrudită.

— Vorbeam despre instituţiile noastre culturale de peste hotare, îl introduse „nepotul” în subiectul dezbătut. Au încăput pe mâna clientelei politice a partidului de la guvernare, care batjocoreşte tradiţiile.

— În sensul că nu mai face politică culturală, spuse cel înalt, grizonant, cu un mic zvâcnet de distincţie, ci pseudocultură. Exclud şi pedepsesc pe toţi cei din afara ariei strict partinice. Instituţia românească reprezentativă a devenit feudă, noii împuterniciţi taie şi spânzură ca pe moşia proprie.

Omul avea vocea metalică şi termina fiecare frază cu ton rezolut. Nu-şi ascundea aversiunea partizanală, probabil că fusese preferatul unui partid opus celui de la putere şi i-ar fi pus la stâlpul infamiei, în piaţa publică, pe cei ce-l uzurpaseră, luând în mâini pâinea şi cuţitul.

— Şi dacă ar fi numai asta. Ai zice că sunt grobieni, animale de-astea rapace, care cât stau la putere se îndoapă. Vorbea acum cel fără gât, cu o voce nazală penetrantă. Faptul că punea accentul pe fiecare cuvânt dădea spuselor sale o valoare întreită. Ce e grav e că aceste centre de românism din afară îşi pierd audienţa. Sunt conduse de oameni insignifianţi, nu numai fără aură culturală, ci şi fără personalitate în general. Nu-i bagă nimeni în seamă. Nişte neica-nimeni. Nici acasă nu sunt cunoscuţi, dar au tupeu, sfidează. Îi trădează golul din ei, lipsa oricărei contingenţe cu cultura.

Artemis se întreba de ce fac atâta risipă de argumente şi de ce pun atâta patos? În ideea absurdă de a-l convinge pe el? Dar ce reprezintă el? îl confundau cu altcineva? Sau sunt dispuşi să facă

West efort persuasiv cu oricine îi ascultă? Cel cu ochelari negri, mici mari şi guşă, pretindea că tocmai a venit din nu ştiu ce ţară occidentală şi că acolo România

nu mai e prezentă prin niciun act cultural de ecou, în ciuda faptului că dispune de casă de cultură şi tic personal diplomatic.

Intelectualii de vază de acolo, foarte apropiaţi odată de România, pirţuindu-i cultura, s-au îndepărtat. Din generaţiile active nu pe Mini frecventează nimeni. Omul avea o vorbire lichidă, din cauza buzelor groase mereu salivate, poate şi a fălcilor tremurânde.

Lăsaţi, măi, încerca să-i mai domolească nepotul lui Panait lilrati. Dacă vine Veşminţeanu la preşedinţie se schimbă lucrurile? Vn face curăţenie. El nu va mai tolera dezmăţul paraziţilor. Mai AVt-i vreme să ocupaţi un loc. Şi întorcându-se spre Artemis: Ai gihtat ceva de pe mesele astea? Hai să ciugulim şi noi. Cât mai e. Se Apropiară şi inspectară bufetul. Eu o să iau din salatele astea. N-am Avut ocazia să te felicit pentru premiu. Mi-a părut foarte bine. M-am gândit că şi ăsta e un indiciu al orientării lui Veşminţeanu. Preţuieşte Valorile tinere în ascensiune.

Dumneavoastră aţi mai publicat ceva? deschise în sfârşit Afirmis gura. Despre ultima plachetă de versuri am scris în revistă, IUI ştiu dacă v-a căzut în mână.

Îţi mulţumesc. Uite şi de asta uitam. M-a impresionat că ai mizat fondul nostalgic. Versuri în consonanţă cu albul acesta, şi-şi ni Ala cu degetul părul. Da, mai scriu, sper ca la anu’ să mai public lui volumaş.

Artemis se simţi iar strâns de braţ, de data aceasta de o mână llioulc şi în nări îi ajunse un uşor efluviu de parfum. Când se întoarse r găsi faţă în faţă cu făptura arhaic-rafaelică a doamnei Garofeanu. Nu vă supăraţi că vi-l răpesc puţin, se scuză ea faţă de companionul lui Artemis, pe care evident îl cunoştea.

Acesta vârâse în gură o jumătate de ardei copt, astfel că nu reuşi să răspundă, substituind sonorul cu o mişcare dezordonată a mâinilor, şi ele ocupate, mimând cea mai largă disponibilitate şi d nesfârşită supunere faţă de amfitrioană. Cei doi făcură câţiva paşi, ieşind din raza audienţei invitaţilor.

— Ai cunoscut lume nouă la serata noastră! păru să

garanteze preşedinta fundaţiei.

— Da, confirmă Artemis, formal, desigur. Şi adăugă: Prefer celelalte feluri de a cunoaşte oamenii.

— Înţeleg, conveni doamna Garofeanu. Artele resping convenţiile, deşi sunt şi ele o componentă a acestora.

— Da! nu mai insistă Artemis în raţionamentul lui, găsind că şi acest schimb de cuvinte face parte tot din categoria formalului.

Nu ştia ce să-i spună acestei doamne, văzute pentru prima dată atât de aproape. Dar ea schimbă registrul, arborând o vioiciune juvenilă.

— După această declaraţie ar trebui să mă simt complexată, pentru că venisem cu intenţia să lărgesc şi mai mult cunoştinţele dumitale… formale. Cu toate acestea, nu renunţ. Ştii pe cine vreau să-ţi prezint? Pe fiica domnului Veşminţeanu. Şi, ca să fiu sinceră, mai mult pentru a satisface nevoia ei de a intra în relaţie cu oameni noi. A trecut printr-o criză morală… A divorţat de curând, eşti la curent probabil, ca toată lumea care citeşte tabloide şi urmăreşte talk-show-urile mondene. Cred însă că şi pentru dumneata va fi o îmbogăţire a…

Nu găsea cuvântul şi Artemis îi veni în ajutor.

— A documentaţiei?

— Să zicem. Dar cred că mai mult. Sunt indiscretă dacă te întreb: ai atins limita de sus a tinereţii absolute? Acei fatali treizeci de ani?

— Mai am ceva. Să mă grăbesc?

— Exact. Grăbeşte-te. Tot ce n-ai cunoscut te va împovăra. Şi îmbătrâni mai repede. Nu-i doar o teză pedagogică.

O găsiră pe fiica liderului de partid în compania unui lungan; Mcesta vorbea fără întrerupere, iar ea avea aerul că nu-l aude, preocupată de examinarea, bine ascunsă sub o mină indiferentă de om abstras, a celor ce populau sala. Artemis o găsi drăgălaşă şi se simţi dispus să converseze. Şi ea reveni, chipurile, din nemărginirile unui lăuntric prea solicitant, dându-şi pe faţă firea jucăuşă, mai degrabă (În păpuşă decât de femeie atinsă de drame sentimentale.

Nasul delicat, cizelat cu grijă, ca şi pistruii îngrămădiţi în jurul lui erau de luată nostimada. Pentru prima dată i se întâmpla lui Artemis să pri9 zrze genul feminin păpuşăresc, pe care îl desconsiderase şi ignorase. Şi vocea ei părea un ciripit de pasăre agăţată pe crengi înalte, de unde anunţa în grai vesel tot felul de curiozităţi. El se crezuse dedicat genului voluptuos, cum fusese Lidia, ori genului tragic, zbuciumat, cu Irfliri abisale, fericiri devorante şi suferinţe devastatoare, cum nu cunoscuse încă. Realiza acum posibilitatea ca acestea să fi fost doar preferinţe teoretice, ipoteze literare ale unui eu amator de comple-Mllate. Toaleta tinerei femei era adecvată personalităţii, constând lllntr-o fustă albă plisată, destul de scurtă, ca a tenismenelor, şi o bluză de voal simplă. Lunganul blond, cu mâini subţiri, avea o izbi-Inure morgă de militar, şi lui Artemis i se păru că descifrează pe llhigna de la reverul hainei lui însemnele ofiţerului de aviaţie.

Du-te şi tu şi adu nişte pahare cu ceva! îl îndemnă fata, cu o Mllntare imperativă, pe purtătorul insignei cu aripi, evident pentru a k Apa de el. Înţelegând sau nu despre ce e vorba, omul se conformă.

Ţi-l aminteşti, Sorana, pe Artemis, de la decernare… Premiantul nostru la poezie, îşi debită doamna Garofeanu textul conllderat necesar pentru completarea prezentării.

Ei asta e, Beatrice, doar nu m-am ramolit, ca să uit de la mână până la gură. I se adresă apoi poetului: A fost profesoara mea de română în liceu. Era cea mai tânără din cancelarie. Nu avea decât cu 13 ani mai mult ca mine. Acum nici pe ăia nu-i mai are – şi râse, vârându-se în fosta profesoară cu tandreţe filială, de parcă aceasta ar fi alăptat-o cândva, i-ar fi fost doică. Apoi, redevenind serioasă, dar renunţând cu greu la glumă: Am găsit la tata la birou un volum de-al tău de versuri. Mi-au plăcut. Îmi faci şi mie o poezie? N-am avut niciodată de-a face cu poeţi, nici măcar în liceu. Băieţii nu se mai ţin de chestii de-astea, nici nu mai scriu, nici nu mai citesc. Iar fetele au un complex faţă de poezie. Eu n-am. Citesc uşor, chiar dacă nu înţeleg. Până la urmă rămân cu ceva, cu o stare

poetică, cu nişte armonii în minte. îi turuia gura ca o moară.

— Eşti vorbăreaţă, constată Artemis, cu aerul că o complimentează. 1

— Crezi că sunt obositoare? se interesă ea fără vreo îngrijorare anume.

— Nu, dimpotrivă, o contrazise. Pe mine, cel puţin, femeile vorbăreţe mă odihnesc. Fireşte, cu condiţia să nu se ia prea în serios şi să nu se repete. Să treacă de la una la alta, ca vrăbiuţele când ţopăie prin iarbă. Dar când e de tăcut – adică atunci când trăiesc intens – să tacă. Să tacă profund, teluric, astral…

— Uite, gata poezioara! se bucură ea. Aşa sunteţi voi, poeţii? îmi place chestia asta.

Doamna Garofeanu îi puse palma pe umăr ca pentru a o struni.

— Ce, te fac de râs, Beatrice? Te-am supărat cu vorbele mele, Artemis? De ce-ţi spune ţie Artemis? Asta nu e nume de fată? Parcă la greci era o zeiţă?

— Zeiţa vânătorii, o completă profesoara de română. Dar numele nu au sex, explică, toate se pot masculiniza sau feminiza, după caz. Din Gheorghe faci Gherghina, din Maria faci Marin şi aşa mai departe. Chiar şi numele zeieşti suportă schimbarea de sex: din Apolo s-a făcut Apolonia, din Hermes, Hermina şi aşa mai departe…

Ai dreptate, se lămuri Sorana. Bine omule, îl luă în primire pe lunganul aviator, sau ce era, care tocmai îşi făcea apariţia, ai adus două pahare – şi alea de vin, ştii că nu beau vin – când suntem patru persoane? Cu cine ai să bei acum, cu Beatrice?

Omul bâigui o scuză încâlcită, că tocmai se terminase oranjada ţi că oricum nu putea ţine în mâini patru pahare.

Bine, cedă ea, du-te şi adu citronade.

Omul se supuse, ciocnindu-se la plecare de un grup, a cărui ţintă, se vedea clar, era fiica politicianului. Doi bărbaţi flancau o llinţă vaporoasă, neobişnuit de înaltă şi subţire, care o înveli pe Norana într-o îmbrăţişare aeriană. Preţioasa apariţie feminină or miluţă apoi cu un surâs

serafic şi o privire languroasă, sugerând mai degrabă starea de leşin, pe doamna Garofeanu. Sorana i-o prezentă lui Artemis, pronunţându-i scurt numele: „Divi”. Cei doi însoţitori ai femeii ce vibra ca un drapel de mătase nu părură stingheriţi că sunt trecuţi cu vederea. Unul întrebă doar:

Divi, să-ţi aducem ceva? Femeia avu un ciudat rictus, parcă de supărare şi scârbă, o lăbărţare a buzei de jos care, după ce tremură puţin, îşi reveni cu încetinitorul, renunţând greu la prima expresie. Această replică mută nu-i puse în încurcătură pe cei doi. Dimpotrivă, fu pentru ei un semnal clar că pot să se îndepărteze.

Ne ducem să luăm ceva, mormăi unul, şi plecară spre mesele cu gustări.

Mă exasperează ăştia cu prostia lor, se plânse numita Divi.

Dar ce, tu ai nevoie de paji inteligenţi? se miră Sorana.

Orişicât, nu cedă cealaltă. Sunt îngrozită cât de acefali pot fi hArbaţii. Realizând că a gafat, mai ales după expresia scandalizată n Soranei, se scuză, trimiţând o privire – ca eşarfele vălurite de vânt prin văzduhul muribund al toamneispre Artemis. Bineînţeles, persoanele de faţă se exclud.

Artemis pufni, excedat de atâta banalitate, întorcând capul în direcţia inversă, unde dădu de chipul puţin împietrit al doamnei Garofeanu, vizibil indispusă de aerele girafei plutitoare.

— Îmi face impresia că lumea se cam pregăteşte de plecare, găsi el un pretext să restrângă aria comunicării strict la preşedinta fundaţiei. Probabil că ar fi timpul să-mi iau şi eu rămas-bun… Manevra în direcţia desprinderii, dar gazda nu se lăsă impresionată.

— Nici vorbă, replică ea categoric. În hol sunt câteva canapele. Oaspeţii se odihnesc acolo, alţii ies în curte, avem bănci pe lângă arbuştii ăia tunşi…

Fu întreruptă de o doamnă cu alură de angajată, care-i şopti ceva la ureche, făcând-o să tresară. Îşi ceru

iertare că-i lasă, şoptindu-i la rândul ei Soranei ce aflase şi se îndepărtă cu mersul acela somptuos, de împărătească romană. „O Mesalină! 66 îi veni în minte lui Artemis, şi avu o iluminare. Nu de aici venea misterul ei? Din suprapunerea măreţiei sacerdotale, în care se amestecau purpura, aurul, trufia olimpiană, unei telurice voluptăţi? Artemis, rămas cu cele două femei, căuta un mijloc de evadare, plimbându-şi ochii prin sală în căutarea cuiva sau a ceva de care să se agaţe. Ele parcă se pândeau, ca pugiliştii pe ring, dându-şi ocol una alteia (de fapt mai mult „flamura verticală66 se mişca alene, cu paşi inobservabili, ca şi când ar fi alunecat sau plutit). Pricepu că nu sunt prietene, emanau răceală şi o ascunsă ostilitate, şi se părea că nici nu au ce vorbi, negăsind nu doar subiecte comune, dar niciun limbaj familiar. Aparţineau unor lumi diferite: fata politicianului, cu seducţia ei tinerească, avea ceva răcoros, iar superficialitatea ei de netăgăduit cucerea prin francheţe, neastâmpăr şi o drăgălăşenie de păpuşică. Ce era mai în adânc nu aveai de unde şti, dar dispunea şi ea de o experienţă de viaţă, părea destul de voluntară, şi apoi, deja avusesee un mariaj eşuat. Cealaltă, înfăşurată în nimburi, eşarfe şi stindarde vaporoase – părul i se răsfira pe umeri şi pe spate ca o ploaie de

W/.<\ pe obrazul de porţelan palid flutura o tristeţe sepulcrală, ochii lliigdalaţi filtrau priviri galeşe, clamând, muribunzi, ajutor, buzele I m^3 mişcau ca nişte delicate palete eoliene sau ca etravele de libelulă – aceea, ducea o lungă trenă de artificialitate şi nu atât în înfăţişare exterioară, compusă cu migală, cât în mesajele lăuntrului, i r nu se potriveau între ele. Lunganul trimis după băuturi răcoritoare se oprise lângă cei doi paji ai lui Divi şi acum venea împreună cu ei, ţinând în mâini paharele de citronadă de care toată lumea uitase. Divi îi spunea Soranei ceva despre un restaurant tinde se schimbase barmanul şi cocteilurile decăzuseră, dar unde se adusese în schimb un profesor de dans care făcea toţi banii.

Arată cam ca dânsul, îl luă ca etalon pe Artemis, trădând din pliviri că abia acum îl descoperise pe poet şi

creionându-i fugitiv portretul. Brunet, cu oval prelung şi codiţă, doar mai puţinei, nu i u silueta asta de floretist. Duelaţi, domnule? îl chestionă şi, adrel Îndu-ise, îşi schimbă vocea, încărcând-o de langoare, şi-şi miji ochii de parcă îl desluşea cu greu sau îi strângea imaginea între pleoapele uşor tremurânde.

Te-ai trezit şi tu cu oranjada aia, spre dimineaţă, îşi luă Norana în primire ceea ce la început păruse a fi cavalerul ei. Pe iritalţi doi mutrişoara de copil poznaş a tinerei îi întâmpină cu Vizibil dezgust.

I) e ce i-or lua după ele dacă îi detestă? se miră Artemis. Nu cretini că numai pentru micile servicii ocazionate de ieşirile în public, liAnuia că-i folosesc şi ca masculi de ocazie, „de avarie66, cum auzise i A se spune. Una pierduse un soţ, cealaltă un barman. Scârbit de la castă mixtură umană şi prinzând un moment când cei de faţă i iau angajaţi într-o altercaţie gălăgioasă, pur şi simplu spălă puţină. I ia sigur că nu se va formaliza nimeni – avea în vedere femeile – şi uşa devenise pentru ele o cantitate neglijabilă. Dădu o raită prin iiila, constatând ceea ce prevăzuse doamna Garofeanu: moleşiţi de gustările consistente, invitaţii mai greoi luaseră în primire scaunele de lângă perete, grupaţi tot pe afinităţi, continuându-şi colocviile cu câte un pahar ţinut lejer în mână şi din care sorbeau din când în când duşi pe gânduri, cu gesturi reflexe. Alţii îşi făceau siesta tolăniţi pe canapelele din hol, cufundaţi în lungi tăceri reconfortante.

Tineretul rămânea pe poziţie, băieţii plictisindu-se între ei de aceleaşi glume nesărate şi de umorul juvenil insipid, şi căutând din priviri cu aviditate o companie feminină, din păcate în minoritate la această serbare de esenţă politică. Dintr-un colţ îi făcu semn din cap, cu ridicarea obişnuită a sprâncenelor, doamna Burcă şi, culmea, într-un grup părea să se ţină încă bine pe picioarele ei şubrede, poeta de la Uniune. O adunare festivă, ca multe altele, unde, deşi mobilul întâlnirii s-a epuizat demult, şi toate subiectele sunt vizibil consumate, oamenii nu se îndură să plece acasă, întârziind pe locul

libaţiunilor din inerţie, simţindu-se încă bine, într-atât încât nu ar pregeta să se culce acolo, dacă i-ar invita cineva, şi orchestra ar continua să facă aerul să vibreze, iar chelnerii ar mai aduce din când în când o tavă cu pahare aburite. Artemis se hotărî să pără*, sească teatrul acestor anemiate plăceri publice şi să ia din nou în piept, cu neîntrecuta-i dexteritate, încâlcita reţea stradală a Bucureştilor. Uitase însă de ultima etapă a periplului ceremonial, de care îi vorbise tulburătoarea gazdă, şi anume curtea cu arbuştii tunşi şi băncile pe care se aeriseau cei hotărâri să evadeze, dar opriţi de respectivul obstacol. Se apropie de vegetaţiile retezate, ca nişte perii înalte şi caraghioase, şi căută din ochi un loc liber pe bancă. Atunci îi văzu pe cei doi. Întâi recunoscu părul bogat al lui Beatrice şi după aceea spatele lat al lui Veşminţeanu. Stăteau singuri, foarte apropiaţi, el aplecat, ca şi când ar fi vrut să i se vâro femeii în suflet, vorbindu-i cu ardoare, ea dreaptă, destinsă, cu faţă ca o lună strălucitoare întoarsă către el. Alcătuiau o pereche de creaeturi mari, puternice, surprinse într-o clipă de ataşament afectiv, de tandreţe revărsată în afară. Tabloul îl încălzi pe Artemis, relevându-i plindoarea fuziunii bărbatului şi femeii în clipa transmiterii reciproce a energiei, dorinţei şi speranţei. „Frumos cuplu66 – fu gata să concluzioneze cu voce tare, şi această constatare îi transmise şi lui o flacără. Surâse fără crisparea hidoasă a buzelor, de care nu scăpa, pentru o clipă eliberat de nemulţumirea, greaţa şi revolta acumulate, ce-l cenzurau. Se urni cu un mers lânced, cu capul desprins de trup, într-o inerţie a uimirii, ca după un rar spectacol meteorologic Im care fusese martor solitar.

Ai cam obosit moşulică, îl tachină, ajungându-l din urmă, Viziru, bine dispus, fresh după lunga seară petrecută printre invilmI în calitate de actor protagonist. Te-ai cam plictisit, nu? îl îmboldi cu un deget în coaste pe Artemis. Încetini pasul şi îşi lărgi Ilodul cravatei. Ce să-i faci, tot felul de oameni! A fost totuşi aici un Itucicu important de intelectuali. Ai vorbit cu şeful? N-ai apucat? A

lat puţin, a schimbat câteva cuvinte cu noi. Era şi el obosit şi punea că mai are ceva de făcut. Te-am văzut la un moment dat l-u Divina şi cu însoţitorii ei.

Care Divina? se miră Artemis.

Aia înaltă, subţire, în voalurile alea retro.

A, Divi? De acolo vine, de la Divina? şi exclamă un „ha! 66 Iliiând ca un lătrat.

Fii atent că are gheara lungă şi ascuţită.

N-am schimbat nici două vorbe. A venit cu doi tipi dubioşi.

Unul e şoferul, celălalt bodyguardul, plătiţi de tolomacul de liArbatu-său.

De ce umblă cu şoferul după ea?

Se spune că îi e amant. Un mitocan! Ea nu se împiedică în Ion. xiderente de bun-simţ.

Dar pe ce se sprijină?

Pe bărbatu-său. E milionar. Şi nu pregetă pentru ea.

— „Tolomacul” nu ştie în ce ape se scaldă?

— Greu de spus. Firesc ar fi să ştie. Are atâtea mijloace de a afla. Dar ăştia sunt greu de înţeles. În cazuri de-astea, când nu-şi pot explica lucrurile, oamenii spun: „L-o avea cu ceva la mână”.

— Dar ce caută în mediul politic? în anturajul fiicei domnului Veşminţeanu?

— În primul rând nu ei ajung la politică, politica umblă după ei, dacă înţelegi ce vreau să spun. În al doilea rând, nici Sorana nu-şi prea recrutează atent prietenii. Nu ştiu, nu mă bag. Am vrut să-ţi atrag atenţia. Să te ţii departe de aia. E primejdioasă. Vrei să te iau cu maşina? Tot singur umbli? Ziua mai înţeleg, dar noaptea…

Capitolul şapte

Suna telefonul şi Artemis stătea la îndoială dacă să ridice Itceptorul. Tocmai se pregătea să plece, avea întâlnire la editură pentru perfectarea viitoarei sale apariţii. *Miracolul la români* avea să le numească volumul, cu punctul de plecare în icoanele şi moaştele ÎN (atoare de minuni. Nu se îndură totuşi să plece şi răspunse, părându-i bine că a făcut-o, pentru că era Mişu, cel mai apropiat

llltire foştii colegi de la Litere, redactor la Radio România. Avea pentru Artemis o ştire importantă: presa de dreapta deschisese Incul împotriva şefului partidului de centru înscris la prezidenţiale.

Ştiu că tipul te-a lăudat public, ţi-a dat şi un premiu. Altfel, llteşte, nu te-ar interesa. Îi contură tema, îi dădu câteva amănunte ţi explicaţii. Presa de dreapta susţinea partidul aflat la putere şi pe preşedintele în funcţie, ferm decis să mai obţină un mandat. Se părra că principalul lui adversar era considerat Veşminţeanu, cu o platformă electorală agreată şi de sindicate şi de intelectuali, şi începea canonada împotriva lui. În ultima vreme îl tot ciupeau, mai iilcn prin aluzii, acum trecuseră la atac. Se publica un articol despre pretinse acte de corupere a justiţiei – înainte să fi fost prim-ministru, ca senator – în favoarea unor interlopi. Mişu îi recomandă să i im ipere ziarul cu pricina. îi promitea, dacă îl interesează, să-l ţină

În i urent cu evoluţia evenimentelor.

Ştii că am văzut-o pe Lidia? îi mai aruncă Mişu în treacăt.

M a întrebat de tine. Te regretă. Văzând că Artemis nu dă nicio replică, continuă: Nu s-a căsătorit. Iese cu unul prin localuri, am auzit că a fost şi în străinătate dar… Ce să facă, le hipnotizează pe toate portofelele pline, cecurile, numai de chestii de astea vorbesc. Nu-l mira că Artemis nu scoate niciun cuvânt, cunoştea felul acestuia de a fi şi semnificaţia tăcerilor. Încheie: Ar trebui să ne vedem şi noi într-o seară, cu perechile, desigur. Sper că n-o faci pe văduvul. Bine, dragă. Comunicăm!

Lidia şi Veşminţeanu, grozav amestec de informaţii, se gândi Artemis. Dar chestia cu politicianul îi reţinu atenţia. Pierduse din vedere acest aspect al vieţii publice, murdar şi periculos. În drum spre editură, cumpără cotidianul indicat de Mişu şi în autobuz citi articolul. Nu conţinea dovezi, doar anumite trimiteri spre concret, oprite la jumătatea drumului. Restul, presupuneri. (Se spunea: „din anumite surse66, „pare plauzibil66 etc.) Nu se expuneau riscului direct al calomniei, intoxicau. Nu se

intrase propriu-zis în campanie. Asta i se părea lamentabil în politică: minciuna, calomnia, înscenările, manipularea grosolană a publicului, demagogia deşănţată, lipsa oricărui scrupul civic şi moral. Nu vedea nicio legitimitate în succesul electoral obţinut pe această cale. Victorioşii intraţi în posesia puterii erau produsul falsurilor, al ducerii în eroare, al imaginilor publice trucate, ba şi al fraudării propriu-zise a scrutinului. De ce nu se pune în cauză, se întreba, acest mecanism alterat, atât de către societatea civilă, cât şi de către forurile constituţionale? îşi revăzu paşii făcuţi în ultima vreme alături de lumea politică; îi arătase deocamdată faţa avuabilă, intenţiile onorabile. I se îmbrobonă pielea.

După câteva zile surprinse într-un talk-show tehnica preluării şi amplificării insinuărilor, plasate acum în zona realităţilor certe. Un comentator făcu referiri la articolul citit de Artemis, dar ca şi când acela conţinea nu presupuneri, ci documente irefutabile. Pentru ca, nu mult după aceasta, într-un de-acum vizibil proces al escaladării, A citească, tot la sesizarea lui Mişu, atât în ziarul declanşator, cât şi în altul ce i se alătura, o nouă bombă, şi anume că pe când făcea nim ieri, pretendentul la preşedinţie mituia membrii guvernului ca să obţină comenzi. Atacurile televizate începură şi ele să se înteţească, dobândind amploarea unei acţiuni concertate. Apoi, într-un tabloid, Îţi făcu loc ideea imoralităţii şi direct, a adulterului, fiind pus în i – înulaţie cu insistenţă numele lui Beatrice Garofeanu.

Ca urmare, începură să intre în acţiune şi partizanii părţii ata-IW. Prima apăru pe micul ecran şefa adjunctă a revistei culturale, doamna Burcă. La câteva posturi, răspunzând tuturor detractorilor. Ihrstaţia ziaristei, pe care o urmări cu atenţie, o găsi de tot interesul. Unira că nu tot ce spune e imbatabil, că obiectivul intervenţiilor nu lin restabilirea integrală a realului, corectitudinea absolută a interil-i ţarilor, ci respingerea atacurilor, incriminarea logicii pe care o Conţineau, punerea sub semnul neseriozităţii a acuzelor la adresa lui Veşminţeanu şi a

partidului. Superioritatea ei faţă de adversarii Pil care se înfrunta consta într-un mult mai ascuţit simţ al verosimilului. Artemis nu observase în dialogurile purtate personal cu ea k revistă – e drept sumare – că femeia posedă o judecată atât de Hrănsă şi în acelaşi timp flexibilă. Îşi dădea acum seama că aşa-zisa iilogică de fier" nu se hrăneşte neapărat din adevăruri dovedite, lolisinele au şi ele puterea de a face faţă asalturilor, şi mai ales de a Huita. Preopinenţii aveau sofismele lor, dar mai slabe, mai poroase PA ale ei, şi în acelaşi timp mai lipsite de mlădiere. Ea îşi construia Argumentele cu cea mai atentă meticulozitate lexicală, nelăsând lllire cuvinte nicio bulă de aer, izbind apoi cu ele în adversar de (Iii n-a erau blocuri de granit. Cel vizat de ea se speria, schiţând (p*»turi de recul, ca în faţa unor asteroizi căzuţi din senin. La con-ICA – atacuri rămânea imperturbabilă, pe chip cu o nepăsare de sfinx, Nilenţată de privirea opacă, de oţel, şi de rictusul gurii fără buze.) i în hizătura bucală tare, ca a caprei de lemn de la Vicleim, scotea clămpănituri seci, cărora n-ai cum să le ripostezi, iar deasupra lor se aţineau suliţele albastre ale privirilor metalice. Rezonanţa cuvintelor avea un ritm matematic, prin care intervenţiile adversarilor nu puteau pătrunde, sau dacă, încercau să o facă, erau retezate şi tocate mărunt. Tehnica folosită uneori în dezbaterile televizate, de a suprapune zgomote indescifrabile discursului interlocutorului, cu ea nu avea sorţi de izbândă. Pe cei care invocau unul dintre capetele de acuzare deja răspândite, îi constrângea să declare din ce surse le deţin. Dacă afirmau că din presă, erau pierduţi, căci femeia refuza să-i ia în considerare.

— Pentru dumneata cutare ziar este sursă infailibilă de adevăr? Dumneata ai auzit de minciuna de presă, care nu se pedepseşte doar fiindcă e bine încadrată în relativităţi (care de altfel o şi viciază, făcând-o necolportabilă)? Dar de vulnerabilitatea celui ce preia asemenea gen de informaţii şi le colportează public, fără să le verifice, ai auzit? Ziarul a ştiut să-şi blindeze minciuna ca să nu fie acuzabilă juridic, dumneata

transformând-o în certitudine şi jonglând cu ea în dezbateri publice, devii infractor.

Celor care pretindeau că au alte izvoare de documentare le cerea ritos să le divulge şi să ofere elemente concrete: cui îi oferise cel învinuit bani pentru aplanarea unui proces şi ce sumă? Cui plătise el personal pentru obţinerea unei comenzi, în ce cuantum şi la ce capitol câştigase în modul acesta o licitaţie? Le închidea gura, îi scotea din joc. Cei ce pluteau în generalităţi, ferindu-se să se pronunţe într-o direcţie sau alta, cădeau şi mai uşor victimă sagacităţii doamnei Burcă. De ce, zicea ea, asemenea punere la îndoială, fără niciun suport concret, a rectitudinii morale a cuiva, nu ar fi valabilă şi pentru cei care o practică? De ce prezumţia de nevinovăţie este ignorată în cazul unei persoane şi în cazul altora funcţionează? Când conteşti un principiu de justiţie îţi asumi riscul de a cădea primul sub incidenţa respectivei contestaţii. Le ţinea piept

Inepuizabilă şi infatigabilă, nu-şi pierdea cursivitatea, monotona lirpănare a cuvintelor tari, colţuroase, sub grindina cărora îi umplea ele vânătăi pe rivali, de regulă bărbaţi. Din când în când făcea irirriri la „cavalerismul” lor, la lipsa de maniere într-un dialog cu rxul slab, iar pe unul ce făcuse eroarea de a aduce în discuţie preMUpusul adulter al lui Veşminţeanu, îl acoperi de ruşine, făcând din îl un dezgustător calomniator public al femeii. Părea hotărâtă să îL/. iste pe poziţii oricât şi, în loc să-şi piardă din aplomb, să-şi demonetizeze argumentele, în esenţă cam aceleaşi, devenea mai Incisivă, mai vehementă, dând impresia că-şi împrospătează mereu lliuniţia. Un singur dezavantaj avea genul acesta de defensivă-atac: ÎI răpunea doar pe cel care încrucişa spada cu ea personal, nu mitra din luptă decât adversarul direct şi imediat. Aceştia da, grav rAniţi, răreau rândurile taberei duşmanului. Alţi adversari ai lui Veşminţeanu aflaţi dincolo de sticla televizoarelor, rămâneau însă Unit inşi, putându-se manifesta nestingheriţi într-un nou cadru. Nlluaţia a cerut să fie aruncaţi în luptă şi spadasini dintre cadrele de lui/. a

ale partidului, necunoscuţi lui Artemis, cu excepţia celor I Aţiva intraţi în raza lui vizuală în ultima vreme, şi anume Aristide, Ihis călu, Bobeica. Dar aceştia se deosebeau prea puţin de atacatori, livrau acelaşi gen de discurs, dezlânat, frânt mereu din zborul lui de Intervenţiile lipsite de menajamente ale adversarului, nereuşind să lllică niciodată la capăt o suită de idei, nici măcar o idee întreagă. L drept, făceau gălăgie, uneori mai asurzitor decât ceilalţi, având şi îl capacitatea de a-şi bruia fonic interlocutorii, de a-i acoperi, dar nu se făceau înţeleşi, nici a zecea parte din logica lor neajungând la mintea ascultătorului. Se expuneau punerilor la punct ale moderaţi irului, contrariindu-l, iritându-l pe „neutru”, făcând din el judecăţi ar neconvins, dacă nu opozant. Artemis înţelegea că în altercaţiile pl ilitice publice nu contau devotamentul faţă de cauză sau persoană, nici chiar perfecta informare; esenţială era arta replicii, nu neapărat documentată, ci flexibilă în rigiditatea ei absolută, spontană, rapidă, în stare să se replieze după un hiatus neprevăzut, şi mai ales agilitatea de a-l prinde de beregată şi reduce la tăcere pe opozant. Arta replicii, pe care dintre cei trecuţi în revistă până atunci n-o avea decât insipida doamnă Burcă, redactoarea culturală, cu vocabularul ei atât de sărac şi lipsit de expresivitate stilistică.

Meciurile se încheiau întotdeauna, la interminabilele confruntări televizate, cu remiză, adică nule, fără învinşi şi învingători. Din păcate acesta nu putea fi considerat succes pentru Veşminţeanu şi tabăra sa. La drept vorbind, el era cel interesat în limpezirea apelor, în delimitarea tranşantă a poziţiilor, ceilalţi, adversarii, pescuind cel mai bine în ape tulburi, arătându-se mulţumiţi cu ceaţa în care acuzaţiile continuau să persiste chiar fantomatice, însoţind ca o trenă împovărătoare personalitatea celui atacat. Artemis gândea că probabil s-ar impune schimbarea rapidă a tacticii, dar personal nu reuşea să-şi imagineze o soluţie salutară pentru candidatul la preşedinţie. Atunci se trezi, pe un post de televiziune obscur, nu margi-l n-ai, dar care se ţinuse departe de disputele politice, excelând în

emisiuni caracterizate prin apolitism şi lipsă de actualitate, cu cine se aştepta mai puţin. Cu Viziru, despre care îşi spunea că nu e înzestrat pentru polemică, fiind lipsit de talentul pamfletarului veritabil.

Directorul cotidianului ieşi singur la atac. Obţinuse o jumătate de oră de dialog publicistic cu un partener invizibil, lipsind în carne şi oase din studio, dar existent la orizont, ca o linie militară inamică puternică şi ticăloasă. Se adresa, prin urmare, unei trupe de mercenari murdari şi cruzi, fără conştiinţă şi onoare. În prima seară trase în acest spectru ce ameninţa viaţa paşnică a cetăţii, până i se înroşi mitraliera. Din a doua seară îşi fixă însă ţinte reale: posturi de televiziune care îl hărţuiau neîntrerupt pe Veşminţeanu, „profesionişti" migrând de la o publicaţie la alta şi lovind zi de zi, fără să se uite, pe oricine primeau ordin să desfiinţeze. Viziru nu se

Oprea asupra anumitor laturi ale activităţii persoanelor luate în vizor, raportul acestora cu Veşminţeanu fusese enunţat doar la început, acum nu-i mai raporta la nimic definibil. Ţintea în ei ca în nişte afişe, pe care îşi propusese să le ciuruiască până nu mai rămânea din imaginile iniţiale nici urmă. Ceea ce penetra urechile, privirile şi creierul, efectiv ca o ploaie de plumbi încinşi, erau invectivele, revărsate torenţial, rupând, sfârtecând, pulverizând. Urmărind episoadele nimicitoarei dezlănţuiri a lui Viziru pe ecranul televizorului, Artemis a trăit adevărate clipe de panică, de parcă pe acoperişurile clădirilor din oraş s-ar fi legănat umbra monstruoasă M lui King Kong.

Din când în când Artemis încerca să recapituleze teribilele cuvinte ce explodau în gura lui Viziru, ca nişte grenade de mare calibru. Descoperea uimit că sunt totuşi termeni obişnuiţi. Ce spunea? Că adversarii sunt vechi şi jegoşi bătăuşi electorali, mincinoşi patentaţi, sperjuri, oameni fără Dumnezeu, lingăi zdrenţăroşi, milogi politici. Artemis pronunţa aceste adjective pentru a le Im erca conţinutul exploziv, încărcătura toxică, ascunsa forţă des-Iructivă, capacitatea de a desfigura şi atomiza

personalitatea unei llinţe. Rămânea neconvins. În gura sa nu aveau forţă. De ce căpătau valenţă malefică în gura lui Viziru? Cum reuşea el să le tranilbrme în foc şi pară, ca la Sodoma şi Gomora? Ziaristul nu le combina în structuri lingvistice neobişnuite, care le-ar fi împrumutat un mai mare efect, ridicându-le la cub morbiditatea şi nocivitatea. I) împotrivă, crea spaţiu neutru în jurul lor, aer mult, şi le pronunţa, cu vocea lui răguşită, tabagică, potolit, calm. Era totuşi în vorbirea lui o teribilă tensiune de ură şi ameninţare, un clocot ascuns de dispreţ şi alarma pericolui iminent. Un profet le-ar fi zbierat însă, lehimonosindu-se, făcând spume la gură. El le slobozea cu o linişte ninistră, doar apăsându-le, ca şi când ar fi ştampilat cu o voinţă fatidică, cu un fel de blestem escatologic. Aşa i-a izbit, măcinându-le carnea şi oasele, seară de seară, până când s-a putut presupune că n-a mai rămas nimic din ei, nici măcar o grămăjoară sau o pată pe podea. Astfel percepea lucrurile Artemis: ca şi când fusese vorba de o dezintegrare nucleară a ţintelor omeneşti, ele reprezentând nu doar adversarii lui Veşminţeanu, ci entităţi satanice care periclitau întreaga societate, un rău general, exhaustiv, de care el, Viziru, îşi propusese să salveze naţia română.

Apoi, justiţiarul s-a retras brusc, fără niciun avertisment, explicaţie sau comentariu final. Ca un anonim pistolar răzbunător din Vestul Sălbatic, după ce a pus la pământ banda macabră, umplând „saloon”-ul cu dezgustătoare leşuri răsturnate în poziţiile cele mai obscene. În ochii lui Artemis, portretul directorului de ziar pe care îl frecventa săptămânal cu articole culturale se schimbă radical. Nu mai era bărbatul smead, bărbos, cu ochelari demodaţi, în haine ţepene, de culoare stridentă, cu croială parcă ţărănească, exprimându-se fragmentar, sec, uneori puţin gângav, debitând banalităţi rigide. Devenise un cascador plonjând de pe vârfuri alpine direct în prăpastia înspumată a oceanului, trăgătorul singuratic apărut din neant ca să stârpească o fojgăială patibulară şi pestilenţială. Îşi îndeplinise misiunea de gardă de corp

infailibilă a unui important politician, pe care se hotărâse să-l salveze cu orice preţ, afirmându-se ca exterminator al răului politic. îi vedea obrazul tăiat în piatră, privirile acrilice, cu o lamă ca de brici, scârba de pe buze şi din cuvinte, şi îi auzea vocea hârjâită precum o roată grea pe pietriş. Un singur lucru îi rămânea neclar: ce spunea acest om spunea din suflet? Atitudinea lui atât de temerară era sinceră, exprima o convingere intimă profundă? Sau nu fusese nici aceasta decât tot o acţiune comandată, o treabă de mercenar, un mod de viaţă periculos, un jemanfişism cinic faţă de propria imagine şi propria soartă? Juca o carte mare sau pur şi simplu miza pe intimidare, în cea mai sfidătoare cacealma la care se putea preta cineva?

Capitolul opt

Pe Pichi Bondocu îl cunoscuse la Litere. Preda, la anul întâi, litoria criticii literare. Băieţii făceau haz, pentru că numele i se potrivea, ai fi zis că e chiar porecla dată de ei. Scurt şi îndesat, vioi CM o sfârlează, vorbăreţ – se băteau toţi dracii la gura lui –, avea un IM de a preda pe care bobocii îl gustau. Fără ştaif şi ifose, fără liric te rigori pedagogice, îşi ţinea cursul ca pe o suită de povestioare IIOH – dine, adaptând teoria estetică a unor bonzi ai analizei literare la receptivitatea ucenicilor. Cei din anii superiori ştiau că nu e Vorba de nicio tactică a adaptării didactice, că acesta e stilul lui, (nodul său organic de a fi. Nu era vorba de diletantism, de puţinătatea cunoştinţelor; dacă ţineai să te convingi de nivelul său llinţific puteai face repede proba, şi unii recurseseră la tot felul de Irite. Puneau întrebări încâlcite sau foarte specioase, „de încuietoare”, căutau prin cărţi chichiţe irelevante ţinând de aria Ipreialităţii. îl găseau întotdeauna „pe faţă”, răspunzând la obiect. Knt citit, „tobă de carte”, cum se spune posedând şi un vast depozit dr detalii în disciplină, fiind şi, indiscutabil, la zi cu teoria, jonglând HI nume de rezonanţă în materie. Stilul său de predare constituia oglinda unui spirit viu, nelinişţit, ieşit din consecvenţa formală, rectilinie a schemelor. Simţea nevoia să se corecteze tot timpul, să se iA /gândească, să tot aleagă din

multele variante ce îl asaltau. Toate în est ea îi alterau într-o anumită măsură limpezimea, omogenitatea şi chiar elevaţia discursului, lăsând impresia că-şi caută mereu firul ideilor şi nu-l găseşte, ba că e împiedicat de un fel de gângăveală intelectuală. Se ocupa cu multe în facultate, organiza simpozioane, conducea nu ştiu ce asociaţie, răspundea solicitărilor din afara universităţii în chestiuni fără nicio legătură cu profilul profesional. Această dispersare constituia semnul unei mari energii, al nevoii de a se consuma multilateral, dar şi al tatonărilor pentru găsirea celui mai prielnic tărâm de canalizare a capacităţii sale de afirmare. Era destul de inteligent să-şi dea seama că acest specific pedagogic nu prea făcea casă bună cu exigenţele universitare, că dacă pentru anul întâi stilul său putea fi element de atracţie, mai departe devenea handicap, şi în niciun caz nu-i oferea perspectiva ascensiunii pe treptele academismului. Aşa se face că până la încheierea anului, Pichi Bondocu şi părăsise universitatea, spre regretul lui Artemis, care îl admira. S-au mai întâlnit apoi, cu care prilejuri Artemis l-a putut felicita pentru recenziile publicate în revista culturală a tineretului, după care Bondocu a intrat pe altă orbită, devenind unul din cei mai ocupaţi şi fecunzi ziarişti post decembrişti. A condus cu mare succes un adevărat trust de presă al mişcării politice de dreapta.

Artemis fu nedumerit şi intrigat când află de la Mişu, şi el cândva student al gazetarului, că acesta îl caută de câteva zile, bombardându-i telefonul de acasă, la care el nu răspundea decât arareori. Mişu voia să ştie dacă poate să-i dea numărul de mobil şi el se învoi (cu oarecare strângere de inimă, temându-se să nu fie o altă tentativă a politicii de a şi-l apropia). Chiar în seara aceea se văzu somat să-i dea un răspuns fostului dascăl, la solicitarea de a accepta o grabnică întâlnire. În felul său morocănos, monosilabic, Artemis, fireşte, a acceptat.

S-au întâlnit spre prânz, în centrul oraşului, unde Bondocu îl aştepta în maşină. Deschizând portiera, îl trase pe bancă, alături, i-l îmbrăţişa stângaci, aplecându-se

chinuit şi abia ajungându-l cu braţele lui scurte.

Te-ai făcut bărbat în toată firea, îi spuse. Rămâi ca mine, burlac? Suntem prea independenţi, nu e aşa?

Spuse că are să-i vorbească, şi propuse ca loc de conversaţie o vArciumioară unde pot lua şi ceva de-ale gurii. Artemis purta în adâncul său recunoştinţă acestui dascăl, care-i arătase încredere şi prietenie. Pe chipul său apăru acel zâmbet stâlcit, de copil care nu (lr încă să-şi cizeleze expresiile, sau căruia ceva i-a defectat aparatul facial.

Bondocul opri în faţa unui mic restaurant de margine, nu la periferia clasică a Bucureştilor, ci în cartierele noi, ridicate în iureşul edilitar al proaspetei burghezii. Căptuşită pe dinăuntru cu lemn până la jumătate, cu podea de scândură lată şi mese de lemn masiv (nu mai mult de cinci sau şase, din care două în centru, lungi, ca în Iik alurile rustice pentru turişti), cârciuma avea ceva arhaic, simplu.

1 urat şi odihnitor. Patronul, un bărbat despre care gazetarul spuse lA şi-a făcut stagiul de ospătar în Germania, pe valea Rinului, îi îmbie ni sx-cialităţile zilei: ciorbă de burtă şi cap de berbec la cuptor.

O să vă lingeţi pe degete, se lăudă. Şi, norocul dumneavoastră, lui mai mi-a venit de la Dăbuleni vin de nisip, din toamna trecută.

Fă cum ştii, se dădu Bondocu pe mâna cârciumarului. Nu imit cu cel mai vechi client al dumitale?

(lercetă încăperea, unde se mai aflau câţiva bărbaţi cu ţoiuri de plică dinainte. Şi lor le aduse câte unul băieţandrul în vestă neagră ilr aba şi sorţ alb, lung (uniformă inspirată de personalul vechilor bodegi bucureştene).

Din partea casei, specifică „boy”-ul, făcând o mică plecăciune.

Fostul dascăl puse pachetul ţigărilor de lux pe masă şi îl invită pe Artemis să se servească. Acesta îşi dădu însă la iveală propriul piu het de „naţionale”, întovărăşindu-şi gestul de zâmbetul său de copil cu buza de sus umflată de

plâns după vreo scatoalcă primită de la mă-sa.

— Uite de ce te-am căutat, intră Bondocu în chestiune, cu vioiciunea pe care Artemis i-o cunoştea din Universitate. Am trecut prin multe în anii ăştia. Am condus un trust de presă. Am creat şcoală de gazetărie. Una foarte liberă, se poate spune… însă termenul s-ar cuveni disecat. Fiindcă n-are aceeaşi accepţiune pentru patron, director, vedetă de presă sau pentru pălmaşul ziarului. Fiecare e liber, dar sunt în grade foarte diferite. N-o să-ţi fac acum teoria statutului personajelor din mass-media. Cunoşti şi tu câte ceva.

— Am idee, mustăci Artemis, despre ce vorbiţi. Dar îmi place să ascult oamenii cu experienţă personală. Sunt numai ochi şi urechi. Fostul dascăl îl bătu pe umăr, ridicându-şi palma, căci Artemis era cu două capete mai înalt. Trase din ţigară. Dacă ştii ceva despre „mărirea" mea – n-ai cum să nu ştii şi despre „cădere". Fac o butadă, fiindcă n-o consider aşa. De ce nu e cădere? Când stai pe creasta valului… cum să-ţi spun eu, nu vezi decât spuma. Mă înţelegi? Spumă, spumă… iluzia aia albă, uşoară, efemeră. Căci pe măsură ce se formează se şi topeşte… Dacă întârzii mult pe creastă, ştii cum eşti? Ca un pescăruş legănat. Legănat, dar orb. Cu orbul găinilor…

— Ce nu vezi de pe creasta valului? ceru Artemis lămuriri.

— Adâncimea. Aia de sub tine… Ceea ce ştiu peştii şi vietăţile de fund.

— Aha! se dumiri poetul.

— Cine nu pleacă la timp, e terminat. Şi mai e ceva. „Căderea", la mine, nu corespunde cu sărăcia. Deşi mulţi aşa cred… Câştig destul. Cât să-mi şi prisosească. Fac Consulting pentru o seamă de publicaţii, am rubrici la cotidiene mari. Sunt căutat de periodicele noi. Mă simt bine. Lucrez la o carte despre mass-media post decembristă. Mă pregătesc pentru o istorie a culturii româneşti. Nu

Vrgetez, nu mă plictisesc, nu mă simt marginalizat. Dimpotrivă… Aceasta e, într-un cuvânt, condiţia mea

actuală.

Se vedea că joacă puţin teatru, dar fără subtilitate. Spusese Urme acestea despre sine cu o jovialitate optimistă forţată, dublată dr un jemanfişism exagerat. Chipurile, nu-i păsa de nimic, sfida pe Imită lumea cu bunăstarea lui, în faţă strălucindu-i o perspectivă de llir. Un fel de a se răzbuna nu numai pe aşa-zisa cădere, ca atare, îl şi pe cei ce i-o deplângeau în mod ipocrit, sau se bucurau de ea Ura ruşine. Punea prea mult în funcţiune flexibilitatea muşchilor faciali, ceea ce nu-i fusese propriu, după cât îşi amintea Artemis. Îşi llt Ainba gura într-o parte şi în alta, semnalând un zdrobitor dispreţ fen de invizibili adversari perverşi, închidea un ochi şi ridica lihrazul persiflând, bagatelizând opiniile importanţilor anonimi despre sine, îşi lăsa colţurile gurii într-un rictus de scârbă, scuipând rllipurile pe prostia generală şi râdea înseninat, aproape extaziat, lir renghiul pe care li-l joacă tuturor, ca şi de excelenta lui formă Intelectuală consumată în lucrări de anvergură, ce-l vor proiecta, îi adevărata sa aură, în lumea culturii. Artemis urmărise un timp IU sinceră încântare descripţia aceasta frumos colorată, dar când Vrui vorba de marile lucrări de sinteză, ceva în el refuză să mai lllmileze optimismul preopinentului, căpătând brusc revelaţia lyreroasă a unei ratări deghizate în jubilaţia victoriei.

Acuma o să întrebi de ce mi-a căşunat pe tine. Regret că nu Irtim mai căutat. Nu e semnul desconsiderării, să n-o iei aşa. Eu llu i r reprezinţi tu, „ce-ţi poate capul”, vorba aia, dar aşa suntem ml românii, delăsători. Nu posedăm arta întreţinerii relaţiilor… Un Uituc defect. Ne amintim de câte cineva doar când avem nevoie. Şi Ulii nea, chiar când e vorba de oameni pe care-i preţuim, care ne-ar llliura cu… Ni se face ruşine, dar n-avem încotro, atunci îi contact Am. Ne cerem scuze formal, rămânând aceiaşi în continuare.

— Cine sunt eu ca să provoc marelui Bondocu regrete deoarece, chipurile, m-ar fi neglijat? luă o mină de nedumerire Artemis. Un ilustru necunoscut. Iar presupusa neglijare e un omagiu nemeritat. Care alta ar fi fost

atitudinea normală a unui profesor faţă de studentul său, şi ăla dăscălit niciun an întreg?

— Ia uite la el! păru să se formalizeze fostul conferenţiar. Cine eşti tu? Un om inteligent şi talentat. Şi care a făcut două facultăţi umaniste. Nu ţi se pare destul? Atunci am să mai adaug: şi care pare să devină, cum să spun eu, o staţie de triaj în complicata circulaţie politică. De asta ce mai zici?

— Aş zice că e o gravă eroare, se apără poetul.

— Ei bine, află că tocmai această calitate, de care nu pari conştient, m-a împins spre tine!

— Ca staţie de triaj?

— Chiar aşa! Eşti omul care îmi poate face joncţiunea cu centriştii, mai precis cu specialistul lor de presă. Ştii la cine mă refer.

— Cu Viziru? Dar de când e Viziru atât de greu de abordat? De inaccesibil unui bonz al mass-media româneşti ca Bondocu? Şi încă în chestiuni de specialitate!

— Chestiunea mea depăşeşte perimetrul…

Fură întrerupţi de cârciumar. Venise cu ciorba de burtă. Băietanul în vestă neagră şi şorţ lung purta triumfător în mâini un castron de ceramică albă din care ieşeau aburi aromaţi. Puse castronul pe masă cu atenţie, de parcă ar fi fost un vas cu explozibil şi alergă să aducă străchinile de aceeaşi culoare şi formă. Apoi, pe rând, mămăliga, clondirul cu oţet şi usturoi, borcanul cu ciuşti în apă rece şi recipientul aburit cu vinul roze al Dăbulenilor. De încântare, buza superioară a lui Artemis se ridicase ca o copertinj de cafenea în zile toride, şi fostul conferenţiar, căruia nu-i scăpa nimic, se bucură mai mult de încântarea poetului decât de trofeul propriu-zis. Cârciumarul le ură poftă bună şi se retrase.

Ştii ce e aici? întrebă Bondocu, ridicând clondirul cu mirodenii. Trotil!

Nu mai spuneţi! Artemis, nerăbdător de felul lui, puse mâna H* polonic, nemaiaşteptând vreun îndemn formal, şi-şi umplu strachina cu ciorbă. Ce e asta, muchie de burtă? comentă el şi gustă. Kurniţă! Şi ardeee… Parcă e

metal topit.

Stinge-o cu elixirul! îi întinse Bondocu picanteria. Artemis îşi IUN<* puţin în lingură, gustă şi începu să mârâie.

Mmmm! Nu e trotil. Ce să stingă ăsta? E napalm, toată ziua. Unde cade ies flăcări.

Nu turnă în ciorbă o lingură, ci patru sau cinci. Amestecă bine, ţi începu să mănânce transfigurat, ca în transă. Terminase cu vorbitul, înfuleca acum concentrat, cu toată fiinţa, uitând de comeminul lui. Bondocu îşi umplu şi el strachina, dar din „napalm" nu JIUne decât o jumătate de lingură.

Aş mai lua, dar am avut ulcer şi mi-e frică, monologă, nereliillând decât un gest echivoc din partea poetului, o fluturare a IliAinii ce putea fi tradusă şi ca îndemn şi ca temperare.

Încet-încet, faţa lui Artemis se umezi, lucind şi de plăcere şi de l'Alchira venită dinăuntru. Buza de sus, cea care semnaliza exagerat Hllcile lui bucurii, se acoperise de broboane. Dar până nu termină ar avea în strachină, şi halca de mămăligă aferentă, ignoră semnele îmi crioare ale extaticului travaliu stomacal. La sfârşit scoase batista ţi» r şterse apăsat, repetat, îndelung.

Muchia asta e fragedă ca un piept de porumbel, aprecie. O fi huilă de cerboaică.

Bondocu, rămas în urmă, nu răspunse. La sfârşit îşi scoase şi el Imlista şi izbucni într-un râs ţinut prea mult sub presiune.

Cum de nu scoţi flăcări pe nări, băiete? hohoti. Tu ştii ce ţi-ai luinat acolo? Cât aruncau americanii ca să carbonizeze un sat vietnamez întreg.

Îi dăduseră lacrimile. Buza de sus a lui Artemis se făcuse iar streaşină. Chestiunea avea umor, într-adevăr, şi el îl gusta, dar nici de un râs sănătos nu-i ardea, fiindcă fruntea i se năclăia mereu de sudoare şi scoţându-şi iar batista nici n-o mai vârî la loc. Transpiraţia abundentă, neîntreruptă, indica altceva decât încălzirea de la ciorbă. Un teribil incendiu abdominal, de genul celui amintit de

conferenţiar.

— Vezi dacă te descurci cu Dăbuleniul, îi sări Bondocu în ajutor, înţelegând că la poet înăuntru nu e de glumă. Acesta luă paharul plin şi sorbi cu un fel de disperare. Abia la al patrulea sau al cincilea pahar (cam câte linguri de napalm înghiţise) păru să se mai liniştească. Pentru orice eventualitate păstră alături batista făcută leoarcă şi mototolită. Când veni cârciumarul să se încredinţeze că totul decurge normal, Artemis avu puterea să-l privească senin în ochi. Conferenţiarul îl mai descusu pe patron în legătură cu compoziţia „elixirului" şi acesta îi informă că nu conţine decât oţet, sare şi usturoi pisat. După o reţetă turcească. Se uită lung la clondir, din care lipsea aproape jumătate, închipuindu-şi că „boy"-ul nu-l umpluse cum trebuie.

Se aduseră două tipsii de lemn pe care se lăfăiau capete de berbec rumenite la cuptor, cu o tentă de aramă veche. Erau fierbinţi, astfel că trebuiră să aştepte puţin. Fumară. Bondocu ar fi vrut să revină la oile lui, dar respectă solemnitatea mesei, aşteptând încheierea sardanapalicului ospăţ cu un cadru atât de modest. Din focul iadului picant al ciorbei supracondimentate, pe care Artemis o devorase cu o voluptate satanică, trecură la paradisul deliciilor rafinate, oferite de cele mai suculente părţi ale anatomici berbecului, Muşchii lipiţi de craniu aveau frăgezimea şi savoarea pastilelor de ciocolată, iar limba şi creierul, uşor piperate, aminteau de savoare! unor fructe tropicale culese la maturitate deplină. Terminară de pigulit cele două cranii şi mai cerură un recipient rece de Dăbuleni, «Urla semăna mai mult cu retortele alchimiştilor decât cu butelia obişnuită. Conferenţiarul redeschise subiectul:

Mă întrebai de ce mi se pare inabordabil Viziru. Am lucrat cu îl un timp la universitate, a fost asistent la catedra de engleză. Apoi M venit la cotidianul meu, când eram directorul trustului. Nu ştiu llnt a e nevoie să-ţi mai spun, trustul aparţinea unor… mă rog, nu mulează, să zicem importanţi oameni de afaceri din partidele de

dreapta. După un timp l-am prins pe Viziru cu şoalda, nu pot să-ţi pun care... Fapt e că l-am dat afară. Îţi închipui... omul nu-mi (Hiule purta cine ştie ce calde sentimente. Nu am cum să-l solicit, lA zic aşa, direct. Mă văd nevoit s-o fac prin intermediul tău. În lU CHT sens am zis adineauri că devii o staţie de triaj în circulaţia politică. Într-o zi, poate, chiar o placă turnantă. Un neutru ca tine, girat de o tabără, poate facilita contacte cu alta. Nu e nimic rău

10 asta. Cine poate mijloci, în ziua de azi, între părţi ostile, sau doar Intri, e de mare folos. Acum am să-ţi spun şi de ce vreau să-l văd. Ăştia de dreapta s-au purtat urât cu mine. Şi e puţin spus, e un fulemism. Când şi-au dat seama că nu sunt fanatic, un instrument Olh ei aşa sunt, şi cu asemenea oameni lucrează – au... Ce mai, 01 căzut în dizgraţie. Fiindcă n-aveau motive serioase să se dispenirze de mine pur şi simplu, pe plan profesional nici nu îndrăzneau M ne gândească la ceva, mi-au înscenat neglijenţe financiare. Mi-au Urnit demisia. Mi-a fost scârbă să mă bat cu ei. Sunt slinoşi. Aveau Influenţă. Trustul l-au dat pe mâini rele, în curând s-a şi desfiinţat. Acum, folosindu-se de aceleaşi mijloace, atacă partidul de centru.

11 compromit pe Veşminţeanu. Pricepi? Vreau să le pun beţe în fonte. Pe tine nu te interesează lupta electorală. Ca poet te ţii, pe hună dreptate, departe.

Vreţi să intraţi în slujba lui Veşminţeanu, cu ajutorul lui Viziru? se miră Artemis. Aveţi amândoi, cu Viziru spun, acelaşi (nulii. Cum să încapă două săbii într-o teacă?

— Aşa ar sta lucrurile dacă aş avea intenţia pe care mi-o atribui. Nu vreau să lucrez pentru Veşminţeanu. Nici gruparea lui nu e pe placul meu. Ţi-am spus, am proiecte importante. Trec printr-o fază intelectuală foarte bună. Citesc mult, public, câştig, ce motive aş avea să-mi bag capul sub ghilotină? Personal n-am simpatie pentru Viziru, dar sunt obligat să acţionez prin el. Nu va fi greu să-mi obţii o întâlnire. Nu-i spui decât că am să le ofer nişte documente.

— Politice? voi să afle Artemis, al cărui interes pentru afacerea lui Bondocu se micşorase vizibil.

— Politice… economico-juridice… fu răspunsul.

— Sigur că am să-i transmit, dar vă spun sincer, fără plăcere, Chestiile astea, manipularea documentelor, şantajul, mă oripilează, E tot ce detest mai mult în politica de azi, şi în general în societate.

— Pe bună dreptate, pe bună dreptate. Dar nu e cu nimic mai onorabilă nici îngroparea murdăriilor, tăinuirea bandiţilor. Pactizarea, chiar dezinteresată, cu răul.

Artemis tăcu un timp.

— Cei de până acum au avut abilitatea să şteargă urmele, începu el să spună ceva. Dacă ar mai fi existat documente relevante, ar fi apărut. Apar numai insinuări, sub formă de bombe care invariabil se dezamorsează. Posibilii martori au fost înecaţi în anonimat, unii se spune că ucişi chiar. Pluteşte asupra multora o ceaţă culpabilizatoare, dar s-a cam demonetizat şi asta. Pe la manifestaţii stradale mulţimile strigă: „Hoţii, hoţii!” Aceste invective nu mai au impact, încet-încet, ceea ce părea a fi acuzaţie naţională gravă şi revendicaree justiţiară, devine clişeu şi se destramă, se topeşte. Critica e păstrată vie, de cei interesaţi, pentru înfierarea perioadei de dinaintlij despre care populaţia spune azi că a fost mai bună. Asta mi se pare că mecanismul critic social a degenerat.

— E păcat că ştii atât de puţine, Artemis, despre cele întâmplate în ultimele două decenii. Ţi-ai format o oarecare idee, dar din

Hlizite şi din deducţii. Din ceea ce vezi acum. Dacă le-ai fi trăit, nil Ici am putea discuta. Şi oricum, nu m-ai mai condamna pentru ceea ce vreau să fac.

În cârciuma până atunci silenţioasă, cu doar câţiva solitari, pătrunse un grup de turişti îmbrăcaţi fistichiu, părând obosiţi, ca la cupătul unui lung pelerinaj. După vorbă îi identificară a fi turci. Aveau o translatoare, care probabil mai fusese aici şi acum îi adusese şi pe ei să se delecteze cu ceva tipic bucătăriei de la Bosfor. (! eru însă, în numele lor, bere rece, refuzând ţoiurile, şi comandă Meniul zilei. Începură să fumeze („ca turcii”) şi, revenindu-le glasul, e puseră pe vorbit în limba lor încâlcită, guturală.

Bondocu îşp lAsuei scaunul, astfel ca să-i scoată din raza lui vizuală şi, nemulţumit de bruiajul insistent, de care ştia că nu va mai scăpa, se aplecă NNiipra mesei, apropiindu-şi capul de Artemis. Dăduse la iveală un rictus lipsit de antipatie.

Ai fost la Istanbul? N-ai fost. În localurile lor de zi, că la alea de noapte n-am fost, e o hărmălaie de-ţi sparge creierii. N-au simpli solemnităţii, o fi ceva temperamental sau nevrotic, nu ştiu. N-au llestulă linişte interioară. Dar să revenim. Câţi ani ai tu, ai împlinit! 10? Încă nu? La vârsta asta voi nu ştiţi ca lumea ce a fost nici lliuinte de ’89, nici după. Au avut ăştia grijă să vă intoxice… Abia deschideaţi ochii… Nu te supăra, nu e nicio subapreciere – e vorba de istoria trăită, fiindcă aia scrisă ştii cum e. Cum o hotărăsc înving Ălorii. După ’89 s-au petrecut lucruri groaznice în ţara asta, llicepu un fel de destăinuire. Acum trăim consecinţele, transformate lllir-o condiţie mizerabilă. Dar, fără amprente vizibile, ca şi când Hi li, cum să spun, un dat istoric fatal. Nu e un dat, e un produs, y ledul unei mari crime naţionale. Şi cum spuneai, crima e nu inunai prescrisă, ci şi estompată. Devenită ilizibilă, indescifrabilă. Au şters imaginea crimei şi urmele ei până n-a mai rămas aproape nimic. De aceea tu, şi ceilalţi ca tine, o perceperi doar ca un fel de umbră. Tu eşti bucureştean, nu?

— Prin naştere. Până la 10 ani, când am rămas orfan.

— Orfan? se bâlbâi Bondocu. Dar ce s-a întâmplat?

— Mi-au murit părinţii într-un accident aviatic. Pe un aeroport occidental, înainte de a se întoarce acasă.

— Lucrau afară?

— În perspectivă… Abia se perfecta…

— Şi te-a crescut…?

— Bunicii dinspre tată. Bunica, de fapt, fiindcă a rămas şi ea singură.

— În provincie?

— Da. Apartamentul nostru din Bucureşti s-a păstrat cum a fost în copilăria mea. Locuiesc acolo de 10 ani.

— Bunica trăieşte?

— Trăieşte. Mai vine ea aici, mă mai duc eu la ea…

Noutatea îl înmuiase de tot pe conferenţiar. Era cuprins de o mare duioşie, ce se prelingea pe faţa lui rotundă, fără adâncituri şi riduri, ca o peliculă, pe care nu putea să şi-o şteargă cu batista, cum făcuse Artemis după napalmul cârciumăresc.

— Înţeleg, înţeleg, murmură fostul dascăl. Sunt atâtea necunoscute… Şi în viaţă… şi în istorie. Şi atâtea cunoscute, care se pierd… Chiar asta voiam să spun. Văd cu ochii cum se mistuie adevărurile.

— Poate le mistuie ei… interveni Artemis.

— Fireşte. Manipulează. Dar pare o stranie amnezie colectivă! Au fost 20 de ani de paralizie a inteligenţei, a voinţei, a nevoii de a defini lucrurile corect. Cu o complicitate generală. Ca o tăinuire convenită. Abia acum, când le-a ajuns cuţitul la os, încep oamenii să ţipe. Definesc starea actuală ca sărăcie, mizerie morală, discrepanţă gravă, degenerare a instituţiilor publice, a statului… Dar originea nenorocirii au uitat-o. Sau nu mai îndrăznesc s-o definească.

CAtc un pitecantrop apare la televizor şi spune: „Sunt sechelele niinunismului! Suferim consecinţele. Ne va fi bine doar când vom icfpta de efectele în timp ale comunismului, adică la a treia generaţie”. Care sechele, care efecte? Nu spun. Până când, într-o zi, nu lir mult, unul mai imprudent a descifrat conţinutul formulei. Ştii în IT constă, după ei, greaua moştenire lăsată de comunism? În ideea „nocivă” a controlului social. „Cu asta a rămas populaţia în cap, se mCimdaliza ăla, cu teza că societatea trebuie să controleze. Or, asta Intră în contradicţie flagrantă cu libertatea şi democraţia. Fiecare urc dreptul să facă exact ce vrea. Să se îmbogăţească cum poate, să trăiască cum îi place, să adopte morala care-i convine. Numai aşa Vom accede la progres”. Toţi vedem unde ne-au dus dezordinea meială, anarhia, haosul juridic. Chiar de aceea au fost distruse Untul, instituţiile, legalitatea – pentru ca o minoritate să-şi facă de m^2. Se vor linişti când nu va mai exista pericolul controlului social.

Dar dumneavoastră cum definiţi cauzele acestei

decăderi a me ictăţii româneşti?

Bună întrebare, se bucură Bondocu. La acest numitor comun trebuie să aducem toate conversaţiile politice. Restul e ceaţă, praf Iii ochi. Domnule! se înfipse mai bine în scaun şi, uitând de turci, Îţi ridică bustul şi se rezemă de spătar. Le stătea în gât România! Nuperputerilor, dar şi ăstora mai mici, de prin jur, care niciodată Ihiiu văzut emanciparea română cu ochi buni. Mă refer la Uniunea Novietică, la SUA, dar şi la Iugoslavia, Ungaria, Polonia, Bulgaria. Iii decembrie ’89 s-au năpustit cu toţii asupra noastră. Din umbră, desigur, folosindu-se de români trădători, printre care destule elemente antisociale.

Cum din umbră? se miră Artemis, când în zilele alea în ţară MU intrat zeci de mii de militari ruşi de la securitate?

Din umbră, că au venit deghizaţi în turişti. URSS n-a trimis u armată regulată ca să ocupe România, cum le-ar fi plăcut trădătorilor. Ştiau ce bine mersese treaba în ’44, cu trupele sovietice pe capul nostru. Asta le-ar fi uşurat sarcina.

— Bine, s-au năpustit, cum spuneţi dumneavoastră, să-l termine pe Ceauşescu, fiindcă li se opusese un sfert de secol. Dar de ce a trebuit să nimicească ţara? Ce aveau cu România?

— Ce aveau? Şi-au dat seama că, dacă poporul ăsta se emancipează, adică se încropeşte material şi capătă o conştiinţă mai înaltă, devine recalcitrant. Le-a fost teamă că România, tare pe poziţii economice, conştientă de sine, va naşte alţi şi alţi „nebuni” de-ăia, care să se ia în colţi cu marile puteri, să facă din ţara lor un lider regional şi o voce în politica mondială. România trebuia pusă la pământ, cel puţin pentru o sută de ani, cât pot vedea futurologii mai clar.

— Şi trădătorii?

— Ce? Trădătorii au fost ăia daţi de-o parte înainte… fiindcă nu mai prezentau încredere. Agentura sovietică. Şi gunoiul, ăla care iese primul la suprafaţă în turbulenţele sociale. În rândul ăstora erau şi hoţii, şi s-au pus imediat

pe treabă… Ei bine, ţelurile au fost atinse, misiunea a fost îndeplinită. Astăzi spun poporului, în emisiuni televizate de maximă audienţă: „Cui nu-i place, să plece! Nu v-aţi răsculat de aia? Ca să vă puteţi duce unde e mai bine pentru voi?” I-au anticipat vreo trei milioane – sau câţi or fi, că se feresc să dea cifrele exacte –, dar se aşteaptă să continue migraţia de masă, lăsând ţara în părăsire, pământ al nimănui. N-o fi asta o metodă nouă, experimentată pe români, de depopulare, de lichidare a unui stat? O metodă mai eficace şi mai elegantă decât dezmembrarea teritorială, care s-a văzut ce convulsii sociale şi etnice provoacă? Uite, dragă, de ce m-am hotărât să-i ajut pe centriştii ăştia, cu toate că nici în ei n-am încredere. De-aia m-am oferit să-l servesc pe Veşminţeanu şi, ca atare, să-l văd pe hahalera de Viziru.

Fumase tot timpul şi, împreună cu Artemis, umpluse o strachină dr chiştoace. De băut nu mai băuse niciunul, astfel că retorta rămăiesc plină, doar fără aburul acela mat pe sticlă. Ziaristul, fostul confeimţiar, îşi scutură ceva imaginar de pe bluza sport şi de pe blugi şi m* ridică în picioare, anunţându-şi cu un zâmbet nu se ştie de ce şolticar, hotărârea de a merge la toaletă. Artemis rămase un minut cu ochii pe turcii care tocmai desfăceau capetele de berbec, încântaţi, Moţând exclamaţiile lor intraductibile. Apoi, vizitat insistent de o Idee, îşi scoase blocnotesul cel mare şi începu să scrie. Bondocu întârzie, iar când ieşi se opri lângă patronul cârciumii, cu care se întreţinu o bucată de timp. La întoarcere îl găsi pe Artemis pigulind în caiet.

Ce-ai notat acolo? se interesă. E secret?

Nu, dacă vreţi uitaţi-vă, şi-i întinse fostului dascăl caietul cu prima pagină acoperită de litere mărunte.

Oho, poezie? se minună ziaristul. Ce te-a inspirat? Politica? şi ine epu să descifreze cu voce tare:

Dilemă

L-or fi înjunghiat în zori, când mielul începea să pască, sau firul ierbii a căzut din vis, din pajiştea unde o să renască?

Fiinţele plăpânde sunt pentru om jertfa cu mireasmă bună – zeii primeau şi buturi grei de bou, seu galben de la berbeci de stână.

Îmi oferiră capul lui pe tavă ca pe-al botezătorului ebreu.

Decapitatul înger de câmpie biblic n-ar fi murit mai greu.

Au mai rămas din micul rai bucolic firul de iarbă între buze, rumenit şi pe retina moartă, o lumină speriată, iar printre flori de câmp, dulcele behăit.

I-am scos cu grijă iarba dintre dinţi pierzându-mă-n dogmatica dilemă:

să savurez micile limbi de sfinţi sau să mă duc la schit m şi mai strâmta „temă”?

Mi-am amintit de-un prădător înfulecând gingaşii pui din vizuină.

Cum să-nflorească pe-aici divinitatea, când hăpăim în mugur creaţia divină?

Bondocu terminase, dar continuă să citească pe muteşte.

— Umor ascuns, diseminat! constată. Umor macabru! Dar intenţionat, Artemis? Practici conştient o lirică a sarcasmului crud, cinic? Sau fenomenele tragice îţi apar bune pentru ilaritatea amatorilor de metafore lugubre?

Artemis răspunse printr-una din strâmbăturile sale groteşti şi, la urma urmei chiar lugubre. În toate grimasele de aşa-zisă veselie, de amiciţie, de înmuiere umană – într-o figură altfel împietrită (nu dură, doar imobilă) – apărea această, cu certitudine involuntară, expresie de scârbă, groază şi neputinţă.

— Toate ţi se par şi sublime şi odioase? reluă Bondocu. Ideea nu e nouă, fireşte. Dar tu laşi faptele să vorbească. Le cauţi sau ţi se relevă de la sine, pe măsură ce le trăieşti? Cum a fost acum, de pildă, privindu-i pe turcii ăştia, atât de expresivi în carnasierismul lor oriental. Pe acolo s-a născut, de altfel, şi ideea mielului sfânt – l’Aei mielul era animalul biblic, atât de jertfă cât şi de hrană. Animalul păscut de marii patriarhi ai vechimii. Dar finalul

are trimitere şi la ziua de azi, de care tocmai vorbirăm…

Disecaţi poezia ca un măcelar, spuse cu o sinceritate eliberată până la urmă din chingi, Artemis. Ca un măcelar un miel viu, şi iruşi să şi râdă sonor. Uitaţi, vedeţi, oricât de lugubru m-aţi găsi, lir la acest sacrilegiu mă abţin. Scriu poezie de obicei când găsesc „nnlinomii”. Dacă-mi dau jubilaţii? Poate, pentru o secundă, la descoperire, apoi mă acaparează mecanica lăuntrică a contrariilor – Când nu sunt interesat să dau curs aparenţelor care ne inundă clipă de clipă, şi sunt extrem de poetice. Cel mai frecvent, poeţii pe Nirstea le cântă. Sunt mai la îndemână, şi de efect imediat. S-a ural o tehnică impecabilă a transfigurării aparenţelor, şi cu greu te Mnţii să nu ţi-o însuşeşti. În sfârşit… Riscul de a cădea în pălăvrăgeală! Ce bine se pretează poezia la „bla, bla…”

Ei, nu vorbi aşa. Poezia e şi ea un Miel Sfânt. Las-o cu delic Mlric ei behăieli. Eu gust genul de poezie practicat de tine. Nu (l-tun citit decât una sau două plachete. Am să mă ţin la curent dr-acum. Vina nu-i doar a mea. Firesc este ca un fost student să-i trimită fostului dascăl – primul lui dascăl – ceea ce comite…

Se ridicară. Bondocu plătise poate sau mânca aici fără să plă Imscă se gândi Artemis –, iar cârciumarul nu mai veni să-şi salute km să-şi petreacă muşteriii. Bondocu îi făcu doar semne de la disimia. Fostul dascăl îşi puse palma pe spatele lui Artemis şi-l scoase pe uşa cârciumii, ca şi când aici l-ar fi dobândit.

Capitolul nouă

Când l-a sunat doamna Angela pe mobil – pe la unsprezece dimineaţa – Artemis era la film, la Patria. I-a trebuit ceva timp s-o facă să înţeleagă situaţia: că e într-o sală publică de cinematograf şi că… El vorbea în şoaptă, fără dexteritatea acestui gen de exprimare, iar ea se arăta ocupată, grăbită şi puţin iritată, cum e normal în cazul şefei de cabinet a unui personaj politic important. S-au înţeles până la urmă să o sune când iese de la cinematograf. Ceea ce a şi făcut. Şi-a găsit un loc mai adăpostit, pe o stradă lăturalnică, şi după ce a tastat

numărul de zece, cincisprezece ori, a intrat în contact cu colaboratoarea lui Veşminţeanu. îi plăcea de ea. Să fi avut în jur de patruzeci de ani. Degaja un profesionalism de bună calitate, prin natura lui rece, sever, tributar politeţurilor fade, ireproşabile, şi de o feminitate voit estompată, ostentativ ignorată, dată la fund, trimisă la plimbare, dar imposibil de reprimat sau măcar de minimalizat. Linia de conduită faţă de Artemis era o combinaţie de rigoare oficială tolerantă, simpatie moderată, cuvenită unui tânăr intelectual în ascensiune, şi mămoşenie abia ghicită. Această ultimă notă din registru, Artemis o înţelegea cel mai puţin, căcinti se justifica decât dacă era chiar modul ei particular de a fi.

— Da, doamna Angela, se prezentă el, am ieşit de la film, mă scuzaţi că nu v-am putut răspunde şi că nu m-am făcut înţeles. 3

Ea nu-şi stăpâni un râs subteran, scurt. O simţea relaxată acum.]

Nu face nimic. A fost frumos filmul? Dacă merită, mă duc şi tu, că de câţiva ani nu mai văd decât filmele de la televizor, vechituri de mâna a doua. Te invidiez că la ora asta poţi fi la cinematograf! N-ai mai trecut pe la noi. Dacă nu ne cauţi dumneata, te rAutăm noi. Şi văzând, după o scurtă aşteptare, că Artemis nu limrşează pe pistele deschise, trecu la mobilul propriu-zis al telefonului. Am un mesaj din partea doamnei Garofeanu. Aţi putea să-i l meţi o vizită astăzi după-amiază, pe la cinci, să zicem?

La sediul partidului? întrebă el, dându-şi seama că întrebarea r de prisos.

Doamna Angela râse incisiv.

Păi unde altundeva?

Şi Artemis văzu că în mica pauză ce urmă ar fi încăput perfect i cuvintele: „Dacă ai altă propunere, spune”. Dar ea îşi reluă tonul l ontormist şi întări:

Aici, fireşte, în biroul ei. Am să-i comunic lui Beatrice, deci, i A ne-am înţeles pentru ora cinci.

Salutul ambilor fu protocolar şi anodin.

Pe doamna Garofeanu o găsi, la ora indicată, într-o

inedită toaletă albă, compusă din pantaloni şi un fel de rubaşcă simplă ce-i lluimula proporţiile, nu alarmante, dar aparţinând altei categorii lireât cea a modelului în vigoare pe micile ecrane. Una de şaman, tir exemplu, de preoteasă a unui erotism cast, cu sorgintea pe o planetă mai evoluată. Preşedinta fundaţiei culturale apăsă pe soneria de serviciu şi Artemis fu sigur că o secretară va fi însărcinată să fii Iik a invariabila trataţie de protocol: cafea şi apă plată sau Pepsi. I) r data aceasta nu mai făcu opoziţie la propunerea standard, I An A lui lucrurile să decurgă de la sine. Cabinetul doamnei Garofeanu purta amprenta inconfundabilă a feminităţii private, ca şi când hi rula ar fi fost odaia ei de lucru de acasă. În locul mesei masive de fi din (\ cu scaune ţepene, tari, exista un birouaş delicat, acaju (prin hi mare, nu din categoria articolelor birotice), şi o miniatură de scaun capitonat. Pe Artemis îl invită să ia loc la o mescioară cu canapea şi câteva scăunele. Nu exprima nicio solemnitate, era flexibilă, neutrală, lipsită de „ponderalitate" autoritară sau funcţională, sau oricum dorim s-o numim. O persoană elegantă, proaspătă, fără masca istovelii diurne a amploiaţilor cu program obligatoriu. Parcă venise la întâlnire într-un mic separeu de bar.

— Ce mai faci, domnule Artemis? Ai avut o perioadă bună de lucru? îl luă în primire cu amabilitate. Şi fiindcă el părea că nu înţelege despre ce e vorba, preciză: La poezie mă refer.

— O, nu! se grăbi să răspundă, cu intenţia de a fi galant. N-am astfel de perioade. Scriu când se nimereşte.

— Da? se miră ea reţinut. Şi înţelegând că riscă să intre pe un teren prea specios, fără nicio legătură cu subiectul întâlnirii, glisă spre altceva: Salutări de la Sorana. Am întâlnit-o ieri şi aflând că ne vom vedea…

Artemis înclină capul respectuos şi mulţumi inaudibil, blocând involuntar şi acest culoar de comunicare convenţională. Ca urmare, fără aerul că zigzagul tatonărilor o deranjează, doamna Garofeanu părăsi şi jalonul „cunoştinţei comune" şi adoptă tehnica întrebărilor

directe.

— Spune-mi, ai călătorit mult?

— În ţară, destul… mărturisi. Am uşurinţa deplasării dintr-un loc în altul. Îmi iau sacul de călătorie şi mă duc la mănăstiri, prin staţiuni, pe munte. Nu sunt pretenţios, nu-mi trebuie condiţii speciale, mă mulţumesc cu…

— Înţeleg, îl întrerupse doamna Garofeanu. Dar în străinătate ai fost?

— Da, dar nu exagerat de…

Pronunţând aceste cuvinte, Artemis îşi reprimă un zâmbet ce presimţea că va fi sinistru, şi o va arunca pe interlocutoare în cine ştie ce stări neplăcute.

— Adică? perseveră ea, chiar curioasă.

Pe litoralul bulgăresc, pe coasta Adriaticii, la Dubrovnik… m (lliincea, la staţiunile acelea… A, uitam Basarabia, Chişinăul! Cam mesia ar fi itinerarul meu de până acum.

Ce-ai zice, îl învălui cu un ciudat vid al privirii, semnalizând Ntmva că pune întrebarea gratuit, fără niciun interes, mai precis lir/, interesată de răspuns, doar de amorul artei, pentru plăcerea liiuversaţiei, ce-ai zice dacă ţi s-ar face oferta să vezi America? Mialele Unite?

I) e data aceasta Artemis nu mai putu preîntâmpina, şi nici frprima, zâmbetul sinistru ce-i dăduse târcoale. Această grimasă timnnna că ispita aruncată în braţe de frumoasa preopinentă era llhtre, într-adevăr, dar el dispunea de alte ispite şi mai fascinante, şi Uliii copleşitoare, de aceea nu cădea lat la picioarele ei, cum s-ar fi (Uliul presupune.

Mă interesează şi America, dar până atunci aş mai avea de VI/.ul Petersburgul, fiordurile Norvegiei, Sicilia, poate Malta, mun (r în Alhos… Asta referitor la Europa. Dar…

Nu ţii să vezi anumite ţări, ci locuri anume, înţeleg?

Exact, se bucură el că ideea are rezonanţă.

Domnule Artemis, eu sunt persoana însărcinată să-ţi facă orthni de călătorie în străinătate. Dar spre regretul meu, nu-ţi propun frvit la alegere, ci ceva dinainte stabilit.

Am o singură variantă – Mialele Unite ale Americii. Şi nici nu e excursie cu sacul în spate – mi-e lină că şi asta o să te decepţioneze – şi mai ales nu o excursie de linul singur. E vorba de a însoţi o delegaţie. Vidul din privirile llmiânnei Garofeanu dispăruse, chipul ei se animase, încărcat de Hmţi, nitul unui scop, parcă şi de o voinţă. Oricât de original ai fi, (I i ied că eşti, îmi închipui că n-ai fi tentat să dai cu piciorul acestei Ht îi/. îi pe considerent că alte opţiuni ar prima.

Artemis îşi ascunse faţa, întorcând capul în altă direcţie, şi râse I H voce tare. Îi plăcu umorul femeii cu înfăţişare de preoteasă a Hm i religii a păcii şi purităţii.

— Chiar ar fi nostim, recunoscu după ce se linişti. Ar întrece orice originalitate, cu toate că n-aş condamna o asemenea ciudăţenie.

— Da? Ai găsi-o firească? Ai admira-o? se umplu şi doamna Garofeanu de o blândă ilaritate. Prin urmare nu mi-am imaginai chiar ceva imposibil… Artemis redevenise serios.

— E vorba de o delegaţie de partid? se interesă.

— E o formulă mai alambicată, începu să-l lămurească. Invitaţia vine din partea unei fundaţii, ca atare delegaţia noastră va purta o siglă similară, va pleca sub auspiciile fundaţiei culturale a partidului. Dar ea va fi condusă de preşedintele partidului şi va fi alcătuită din fruntaşi ai partidului.

— Eu n-aş fi aici ca musca în lapte?

— A, nu, respinse ea o posibilă eroare. Doar întovărăşeşti delegaţia. Ca publicist.

— Dar de ce nu merge, în acest caz, domnul Viziru? se miră.

— Merge şi el, firește. E o vizită prea importantă ca măcar pe acest plan s-o bagatelizăm. Explică substanţial şi oarecum însufleţit ce miză are deplasarea în perspectiva ipotezei venirii partidului îl putere, a câştigării alegerilor prezidenţiale de către Veşminţeanu.

Artemis declară că înţelege toate raţionamentele schiţate, dar nu reuşeşte să se dumirească ce contingenţe

are el cu această acţiune. Şi cu această perspectivă. Nu e decât un poet apolitic, uh scriitor nici măcar afirmat. N-are intenţia să se înregimenteze în vreun partid, or, indiferent ce s-ar spune, ataşarea la important! delegaţie simte că l-ar obliga. Chiar şi numai prin îndatorirea de 1 transmite informaţii, dar pur şi simplu şi ca prezenţă. Preşedintei fundaţiei i se păru că el confundă relaţiile formaţiunilor politice cu relaţiile statale. Preciză că nu e o delegaţie guvernamentală; nişte politicieni români privaţi se întâlnesc cu alţi politicieni privaţi amn ricani. Artemis nu mai aduse alte obiecţii şi nu le mai reiteră p! cele deja formulate, cufundându-se într-o lungă tăcere ce întovărăşi încercarea frumoasei doamne de a îndepărta cât mai multe din h imbilcic rezerve sau idiosincrazii pe care le-ar mai fi nutrit poetul.,) Îndu-şi seama că el şi-a încheiat partitura, diminuă şi ea încetiniri patosul persuasiv, tonul angajat, încheind acest capitol în llind neutral, dezinteresat, ca la început. Mai spuse ceva despre programul vizitei, după care aduse un dosar cu câteva file bătute la limşină şi începu să le răsfoiască.

Uite ce propun, păru să ajungă ea la o concluzie. Din păcate nu putem aştepta prea mult, dar până mâine, chiar poimâine, ţi-aş un timp de gândire. Vei reflecta, vei hotărî şi mă vei suna să-mi (1I îi nimici rezultatul deliberării. Aici găseşti programul amănunţit, „vizitei – precum şi componenţa delegaţiei şi a personalului auxiliar, De acord?

Artemis scutură din cap cu o convingere pe care nu o avea şi I litiu cu oarecare cordialitate, fiindcă maniera ei de a-i lăsa deplină libertate îi plăcea. Preşedinta îi zâmbi şi îi întinse mâna. Ochii Iluiri, adânci, zâmbetul deschis, veşmintele imaculate, aparţinând Vreunei mode mai sofisticate de care el nu auzise, creau o ambianţă Itm iată care-l determină să-i ridice mâna şi să i-o sărute, ceea ce IW făcuse de multe ori în viaţă. După ce plecă, străbătând câteva Htăzi cu pasul, se gândi mult la stranietatea acestei fiinţe. Ce o făcea Iţit de atrăgătoare, de hipnotică, împrăştiind iluzia de miracol un Hiru, intangibil dar mereu apropiat? Nu şi-o putea reprezenta Hi A harnaşamentele ei

decât în ipostaza de mare zeiţă a pădurii, nu primitivă, ci doar naturală, frustă în atributele germinative, ca lin splendid gorun de sex feminin, de pildă. De o fecunditate impetuoasă, dar disimulată de sacralitatea sa incontestabilă. Niciodată proporţiile acestei femei, pe care mental nu le putea estima corect, lin ne apropiau câtuşi de puţin de grotesc. Dar ea se exprima cel luai bine în toaletele ce-i dădeau măreţie. Nu sub raport convenitului salonard, ci metafizic. Cu liniştea ei imperială, cu frumuseţea şi puterea pe care le stăpânea magistral, fără niciun efort, reuşea să domine. Oare numai pe un tânăr ca el, lipsit de experienţă, pradă uşoară femeilor originale şi inteligente? I se părea că şi pe un bărbat aflat la polul opus, adică maestru al galanteriei instruite, cum bănuia a fi Veşminţeanu. I se spusese că sunt amanţi. Artemis îi şi văzuse într-o postură semnificativă, dar nu se grăbea să se pronunţe în această complicată ecuaţie. Poate e aşa, poate nu. Dar asta era secundar. Cert îi apărea faptul că, prin toate atributele exterioare, decelabile şi comparabile, erau femeia şi bărbatul hărăziţi nu numai atracţiei reciproce, ci şi unei periculoase eflorescenţe pasionale, a cărei neîmplinire nu s-ar fi putut prelungi prea mult fără suferinţe pentru amândoi.

Ajuns acasă, cercetă dosarul călătoriei. Punctele de reper: primii capitală a statului american, Williamsburg, şi actuala capitală, Washington, New York, Los Angeles, Detroit, Chicago. Întâlniri cu oameni de afaceri, un simpozion cu politicieni, prânzuri, dineuri oficiale şi private. O mare uzină, un supermarket, muzeul Guggenheim, un spectacol la Metropolitan ş.a.m.d. Merita să rateze toate acestea? Chiar dacă vreodată ar ajunge pe malul Potomacului cu rucsacul lui de trotteur, aceea ar fi cu totul altceva, împrejurările nu s-ar suprapune sub niciun aspect. Găsi compoziţia delegaţiei condusă de Veşminţeanu: Beatrice Garofeanu, în calitatea ei de preşedintă a fundaţiei, secretarul general al partidului, Aristide, vicepreşedintele Bobeica, secretarul organizatoric, Dascălu, Interesant material documentar

psihologic! Restul va fi politologic şi, desigur, studiul unei civilizaţii, al unei istorii. Şi al unui prezent, pentru el destul de confuz.

Capitolul zece

Artemis se simţea oarecum travestit. În fiu de bani gata, în Vedetă sportivă, în rocker, în mafiot recent avansat pe o scară Irrarhică executivă. Nu ştia să se califice exact, pentru că evitase „h* cât putuse, să se examineze în oglindă în ansamblu, ca produs Uliii al noii combinaţii vestimentare. Cu cât tragism nostalgic renunţase la blugi, la „şalupele" nevăxuite, la maioul negru (pe mir poţi să-l porţi şi fără să-l speli) larg, imprimat... Tot ce mai rlinăsese din Artemis cel vechi, autentic, era codiţa de păr de la reală, strânsă cu un inel. În rest, ce zisese... Sacou negru de piele Mioale, cămaşă violet, cu gulerul deschis, pantaloni gri, centură Intragră, pantofi cu botul lung tăiat... Ca să nu mai vorbim de geamantanul încorsetat în catarame şi fermoare, aflat deja în cala Avionului, şi care înlocuise familiarul, maleabilul, divinul sac de Voiaj, lăsat acasă într-o debara alături deşi mai organic-ataşatul I*'1 ozdan de fiecare zi. În această postură şi cu starea de spirit de Hgoiirc, căuta o poziţie cât mai obscură printre oficialii în mijlocul lA rot a căzuse, cum apucase să spună deja, ca musca în lapte. După e ne adunaseră toţi în sala de aşteptare a aeroportului, Veşminţeanu II prezentase colegilor – majoritatea avuseseră ocazia să-l cunoască, Uliii doar în treacăt, e drept – ca poet şi publicist, înarmat cu o (llelrit că de luat în gură la aterizarea pe pământul american (Veche glumă de doi bani, de care totuşi câţiva se prefăcură dispuşi A ne amuze). Pentru delegaţie se obţinuse deschiderea salonului de protocol, unde se plictisiră în acea stare de dinaintea decolării, de febrilitate mascată printr-o pălăvrăgeală întreţinută instinctiv. Erau toţi raşi, tunşi şi frezaţi, cu excepţia doamnei Garofeanu, fireşte, Degeaba încercase Artemis să le găsească delegaţilor cusururi în ţinuta oficială de călătorie. Parcă cineva le făcuse în prealabil cel mai sever control de calitate (ca ceasurilor elveţiene de comandă), Era sigur că

Veşminţeanu ar fi putut concura cu succes la un prestigios festival internaţional al impecabilităţii masculine. Cu tăietura desăvârşită, şi în acelaşi timp lejeră a costumului gri, care cădea pe bustul său atletic la fel ca o togă pe o statuie de senator roman, preşedintele partidului de centru constituia un etalon al adaptabilităţii la standardul de modă cel mai exigent şi al celei mai evoluate sociabilităţi. Dar nici ceilalţi nu erau cu mult mai prejos. În ordinea prestanţei fizice urma Dascălu, secretarul organizatoric, şi el masiv (nu atât de bine proporţionat ca Veşminţeanu), şi al cărui croitor îl ascundea cu abilitate protuberanţele, lăsând să se perceapă doar sugestia de forţă a generalilor civili. Aristide nu miza pe virtuţile carcasei (mult mai modeste), nici pe vreun aer marţial de senator antic, general sau orice altceva de genul acesta, ci doar pe mobilitate şi vioiciune. Costumul bleumarin îl ajuta să impună atenţiei acea flexibilitate degajată, proprie bărbaţilor spontani, având în plus vocaţia umorului rapid şi usturător. La rândul său, Bobeica, fiziceşte îngrămădit, gheboşat, cu o cariură ponosită (un fel de gospodină deformată de munca ei abrutizantă), reuşise să-şi adjudeca o costumaţie ca o platoşă de războinic. Băţos, vestonul lui interzice! orice trimitere indiscretă spre conţinutul carnal, dând senzaţia el el este în exclusivitate cel de deasupra, adică forma construită llt atelier. La Bobeica haina reprezenta chiar emblema umană, prin urmare, nu o chestiune de eleganţă, ci de identitate anatomică, ş

Prioritatea dată de Artemis observării exteriorului persoanelor împreună cu care avea să facă „fabuloasa călătorie” se datori

Importanţei acordate propriei înfăţişări, modificărilor pe care le ulrrise şi faptului că nu era sigur de efectul produs de acestea. Preocupările lui fură întrerupte de un eveniment tratat cu moderaţie dr cei prezenţi, dar care lui îi luă piuitul. Ca picată din cer, în mijlocul lor se ivi fiica şefului delegaţiei, cu un aer firesc, de parcă ar FI Ibst de totdeauna acolo şi trecuse neobservată, sau lipsise pentru MU minut reţinută de o ocupaţie pasageră.

Ce, Sori? Te-ai hotărât, până la urmă? o întâmpină cu tonul yrl mai natural tatăl ei.

Da, m-am gândit că e preferabil, totuşi, s-o fac acum, confirmă, parcă în treacăt, fără nicio grijă pentru ce ar înţelege cei de filţă din acest dialog.

Veşminţeanu râse amuzat, cu dantura lui sărbătorească scoasă în iveală generos. Expresia căpătă şi o funcţie de tampon între Indescifrabila întâmplare şi curiozitatea celorlalţi. Renunţă la poză nu dintr-odată, ci lent, cumva cu părere de rău. Explică apoi cu gura încă larg deschisă şi cu o expresie de lehamite paternală.

Are o invitaţie mai veche în America, la o asociaţie de tinere Hlllilante. A stat în cumpănă dacă să folosească acest prilej pentru l-l» onora angajamentul… Eu am sfătuit-o s-o facă.

Bobeica fu primul care aprobă cu însufleţire ideea, găsind lAleva motivaţii banale şi inutile. Că nu e recomandabil să dea Impresia că subapreciază invitaţia şi că împletirea celor două acţiuni (apără chiar o semnificaţie ş.a.m.d. Consfinţiră şi ceilalţi hotăl Arra, cu excepţia doamnei Garofeanu, care se mulţumi să-i surâdă Noi unei oarecum încurajator, dar mai mult dojenitor, ca şi când ar FI prins-o cu o boroboaţă – obicei urât de care, iată, fata nu se ilr/. băra. Cu aceasta, evenimentul ieşi din aria noutăţii, cufundânilu-Mi automat şi definitiv într-un anodin anulatoriu. De altfel, după câteva minute fură chemaţi la îmbarcare. Surpriza cea mai imite pentru Artemis, mai mare decât apariţia intempestivă a fetei în sala de protocol a aeroportului fără o explicaţie cât de cât serioasă, fu descoperirea că în avion Sorana avea biletul pe un scaun alături de al lui. De altfel, toţi erau grupaţi într-o manieră preconceptă, nu întâmplătoare. Cei trei fruntaşi ai partidului erau laolaltă, în primul rând de scaune de la uşa avionului. Unul lângă altul se găsiră şi Veşminţeanu cu doamna Garofeanu, iar bodyguarzil în spatele lor. Stenodactilografa, o celibatară rasată, stătea în rând cu Viziru. Toate puteau avea explicaţie, mai greu era de înţeld achiziţionarea biletului Soranei, cu acest amplasament,

înainte de luarea unei decizii. După ce se instalară, în timp ce-şi legau curelele şi treceau prin acea stare de supunere voioasă, cvasicopilăroasă, la comenzile date prin microfon, Sorana îl învălui într-o privire camaraderesc-ironică, de veche amică ce a reuşit să conserv ve relaţia în pofida timpului şi a uitării. Era proaspătă, dar palidă, ceea ce făcea ca pistruii de sub ochi să sugereze ceva trist, o suferinţă îndoliată. Nici acum n-ar fi putut spune ce culoare au ochii d curaţi. Gura, de o frăgezime infantilă, transforma tot ce spunea nişte nimicuri – într-un mic poem ilar, pe care Artemis l-ar fi savurat dacă el însuşi ar fi fost mai mobil, mai vesel şi superficial. Da, ea avea marea artă a superficialităţii feminine, capabilă să transforme orice cuvânt într-o mică bijuterie. Cum copiii, spunând vorbele cele mai obişnuite, dau senzaţia unor revelaţii, şi convingere! că totul s-a înnoit, totul se ia de la început, lumea e pură şi frumoasă şi doar noi facem plictisitor acest univers.

Era îmbrăcată simplu, în fustă şi taior de culoare bej, cadrilat! iar sub jacheta scurtă nu părea să mai aibă altceva, poate cel mult un mic sutien. Acum observa că era plăpândă, avea o linie g trupului şi un volum carnal delicate, dar nu lăsa impresia d slăbiciune. Oasele mici, de la claviculă până la gambă, nu eraiţ descărnate, dimpotrivă, învelite frumos, dar ca într-o miniaturii unde formele nu suferă, doar proporţiile se schimbă, în cea ma

pniectă armonie. Se dovedi că poate vorbi tot timpul fără să ipună ceva anume, şi fără să necesite replică, sau completare, sau dezvoltarea ideilor şi afirmaţiilor. Artemis o găsi odihnitoare, roinodă şi plăcută, şi o ascultă fără nicio încordare a atenţiei. Era llApânită de o autentică vivacitate a nimicurilor şi dovedea că poate întreţine la infinit acest surogat de conversaţie, mai mult monolog. Îi era suficientă o interjecţie, o privire întrebătoare, sugestia intenţiei de a râde, oprită în faşă, o expresie de reflexivitate – ca să-şi continue, cu verva ei minoră, comunicarea. Depănă amintiri, evocă prieteni, colegi, îl tachină, îl luă drept martor al convingerilor sau dublilor ei.

Abia târziu, după câteva uit, întrerupându-se ca să guste ceva, scoţându-şi din poşetă o IIA – me pentru a-şi şterge mâinile, o auzi judecându-l.

Tu eşti cam mutulică! Nu-ţi place să vorbeşti. Sau nu te las ru, cu limbuţia mea? Dacă vrei, uite, tac şi stabilim că acum e lAndul tău.

Artemis se apără. Nu, era bine aşa, putea continua să vorbească liră nicio grijă, lui îi plăcea să asculte şi ea nu era plictisitoare, liiiar dacă ce spunea nu părea întotdeauna senzaţional. E plină de Vliiţă, are vervă, ar ţine treaz şi un mort. Ea se bucură, îi luă mâna lir pe rezemătoare şi i-o strânse cu afabilitate, ca un copil altui topii, când în timpul jocului se trezeşte că acesta îi e drag.

Cartierul general al delegaţiei se stabili la New York, nu în Utpitala ţării, unde, după cum aflară de la consilierul de ambasadă, im erau duse decât delegaţiile la nivel statal şi numai în treacăt, iiv Îndu-se grijă ca acel centru al administraţiei să nu se congestioneze i îi puzderia de invitaţi veniţi din toate colţurile planetei. Fură cazaţi litir- un hotel de bună calitate – dar din anumite motive tehnice repartizaţi în aripi şi la etaje diferite. Cam tot aşa ca în avion (ciulini a coincidenţă!), cu deosebirea că Sorana lipsea, fiind preluată de gazdele ei obscure şi prea puţin convenţionale. A doua zi după sosire, respectiv prima din programul propriu-zis, se ivi o discordanţă organizatorică. Convorbirea lui Veşminţeanu cu politicianul care reprezenta fundaţia gazdă – nu preşedintele, nici vice-ul, ceva similar în ierarhia noastră cu şeful de cadre, şef al personalului adică, dar al partidului, nu al fundaţiei – trebuia devansată întrucât acesta fusese solicitat în mod inopinat în străinătate. Translatorul oficial, membru al partidului de centru cu funcţie în New York, nu era disponibil până în ziua planificată (totul se planifica acolo pe zile şi ore, cu mult înainte, şi nu se mai putea modifica decât în cazuri cu totul excepţionale), astfel că trebuia găsit imediat înlocuitor. Veşminţeanu se descurca în engleză, dar nu la nivelul pretenţiilor sale de exprimare, Viziru cunoştea de asemenea bine limba, dar cum reieşea

din rezervele şefului, nu avea vocabular cult. În ce-l priveşte pe consilierul de ambasadă, ar fi corespuns mai degrabă cerinţelor ieşirii pe o arteră comercială.

— Am înţeles că şi tu vorbeşti, Artemis, engleza, îl luă în primire Veşminţeanu pe poet, şi-i puse o întrebare mai complicată în limba lui Shakespeare, chiar despre felul cum e perceput marele britanic în Statele Unite.

Pe Artemis îl amuză subiectul şi îl întrebă la rândul său pe politician cum crede că pot pătrunde nişte gestionari de marfa şi de monedă în universul curţilor regale ale Angliei elizabetane, în mentalitatea regilor, prinţilor, lorzilor... Politicianul râse cu toată gura lui strălucitoare şi stabili pe loc:

— Artemis traduce! Sper că n-ai nimic împotrivă, dragul meu... Hai să vedem împreună cum prizează ei nu numai lumea shakespeariană, ci şi gândirea europeană. Pur şi simplu.

Se întâlniră cu acel şef al personalului, despre care aflară că e şi trezorier al partidului, prin urmare persoană cu greutate, chiar dacă nu politician pursânge, nu la sediul fundaţiei sau al partidului; ci într-un club de modă veche (stil englezesc), unde nu se aflaug lireât grupuri mici în jurul unor mese cu nelipsitele carafe de cafea. Trezorierul-cadrist, bărbat de vreo şaptezeci de ani, voi să ştie mai întâi dacă în România e o perioadă de relaş politic. Ţinând irama – şi numără ostentativ, împungând cu degetul arătător în dreptul fiecăruia – că au putut pleca în călătorie atâţia colaboratori Mpropiaţi ai preşedintelui. Veşminţeanu făcu o grimasă de pugilist lovit în falcă şi apoi imediat alta de ripostă. Spuse că timpul conlucrat îmbogăţirii culturii politice ei îl consideră timp de activitate H) litică, nu simplu voiaj. Au venit câţiva din conducere pentru a învăţa ceva din experienţa politicienilor americani. Domnului trezorier i se pare că aceasta e pierdere de vreme? Yankeul o încasă la rându-i fără să clipească, dar decis să nu cedeze. Şi-a imaginat, declară, că românii au şi nişte interese concrete şi că au venit ca să în >aţă pleda pentru ele. Interese concrete? reflectă românul. Dezvălui că e

drept, partidului i-ar prinde bine nişte bani în plus pentru iUNinerea candidaturii sale la preşedinţia ţării, şi dacă domnul trezorier îi poate sponsoriza – dar să fie clar, n-au mandat să facă datorii atunci se vor pune pe pledat. Americanul râse zgomotos şi Mililicial – un râs strict profesional, ca purtarea unei genţi diplomat, dr pildă –, îl bătu pe spate pe Veşminţeanu şi arboră o expresie iviisicordială, ca un om care s-a achitat de prima îndatorire protocolară, de a glumi cu oaspeţii şi a stabili cu ei raporturi amicale. Artemis trase cu ochiul la membrii delegaţiei – doamna Garofeanu Îşi arbora impasibilitatea condescendentă, Dascălu avea o faţă mai granitică decât oricând, Aristide zâmbea indulgent, punând în i olul gurii sale mobile nerăbdarea vizibilă de a vedea depăşit acest neprevăzut hop, doar Bobeica semnala că a intrat deplin în (inihologia gazdei, admirând celebra frusteţe yankee.

(Convorbirea în ansamblu fu sub aşteptările lui Veşminţeanu, şi în niciun caz nu oferi prilejul de a-l tăvăli pe bonzul american prin Ideile shakespeariene sau măcar prin specificul mentalităţii de veche tradiţie a Europei. Omul avea o schemă de gândire politică simplă, Tot ce spunea se baza pe experienţa proprie, nu pe speculaţii teoretice. Ştia ce înseamnă o campanie prezidenţială, participase la câteva şi reţinuse că pentru a câştiga: 1) trebuie să ai bani, 2) să te bazezi pe organizaţii locale puternice, 3) candidatul să fie bun de gură, popular şi cât mai puţin vulnerabil atacului de presă şi maşinaţiilor provocatoare. Înţelegea că românii nu se prea scaldă în bani, ceea ce e rău, că au organizaţii locale închegate, ceea ce e avantajos, şi că dispun de un candidat bun de gură, în stare să facă faţă oricăror împrejurări – şi zâmbi amintindu-şi de mica ciocnire – dar oare destul de blindat pentru specialiştii denigrării? Sfatul lui era să se pregătească pentru contraatacuri, să-şi adune un număr de dosare incendiare contra adversarilor şi să acţioneze fără milă, fiindcă adversarii nu vor avea scrupule. Veşminţeanu întrebă ce rol arc, după părerea trezorierului, inventivitatea ideologică a candidatului, mai exact

aducerea în prim-plan a unor idei sociale noi, deschiderea unei perspective inedite a progresului naţional.

— Niciun rol, afirmă sentenţios americanul. Dacă te pierzi în chestii de-astea o să-ţi afectezi credibilitatea. Cu cât eşti mai inventiv, cu atât devii mai caraghios. Menţine-te în limite credibile, uşor de înţeles, şi valabile pe termen scurt. Politica nu e în principal o cursă de inteligenţă, e o cursă de imagine şi de impresie asupra alegătorilor. Dacă vrei să-i cucereşti pe proşti – adică mulţimea – ÎI şi tu pe prostul, adică pe omul simplu, direct, cu reflexe fireşti. Clasa inteligentă cucereşte-o nu în gura mare, ci discret, pe la colţuri, în întâlniri restrânse, în ocazii speciale. Politicianul român mai încerci s-o sucească, s-o învârtească, dar americanul o ţinea pe a lui, Aceasta era schema, din ea nu poate nimeni să iasă. Nu accepta nici supoziţia, nici ipoteza, nu discuta decât ce e pipăibil.

În final avu şi el pretenţiile lui de principiu. Acest partid român de centru trebuie să mizeze pe SUA. Nu e nevoie s-o facă

Iii campanie. S-o facă după, când vine la putere – cu seriozitate ţ consecvenţă. În măsura în care o va face, se va putea înscrie în lirategia politicii externe americane ca partener de nădejde, şi tot lir nădejde susţinut. Dacă tot au venit până aici atâţia – şi zâmbi lui cu o amiciţie şolticărească, mai degrabă complicitate – le recomandă să studieze actuala strategie politică mondială a SUA. IC bine s-o cunoască aprofundat şi amănunţit. Vor avea discuţii şi tu cei de la departamentul de stat şi probabil şi cu instituţia care mordonează serviciile secrete. Cu el nu se vor mai întâlni, va lipsi linii mult din ţară, dar, dacă va fi nevoie, îl pot solicita pentru elemente suplimentare pe adjunctul lui, un tânăr care, din câte îşi linintea, a vizitat cândva România. Se despărţiră simplu, în faţa râubului, fiecare urcându-se în mijlocul său de locomoţie.

Discuţia îi pusese pe gânduri pe politicienii români, numai Artemis părea mai înseninat, mai luminos, ca un om care a lllţeles o ecuaţie pe care până atunci o abordase inadecvat.

Capitolul unsprezece

Sorana apăruse la hotel după trei zile de peregrinări prin campinguri şi cluburi, şi după vizita într-o mică tabără de pe litoralul estic. Militantele o duseseră să vadă modul de viaţă al fetelor a căror originalitate consta în opinii inedite despre feminism sau doar într-un comportament mai deşucheat. Ştiind că e ultima seară a delegaţiei române la New York, venise să-şi vadă tatăl. Schimbaseră impresii despre prima parte a deplasării. Delegaţia avea st plece a doua zi în California, iar ea urma să meargă în Sud, să ia contact cu militantele de culoare. Veşminţeanu o invită să ia cina cu delegaţia, dar ea spuse că ar prefera ceva mai relaxant, o ori într-un bar de noapte, de exemplu, plângându-se în acelaşi timp el nu vede cine ar putea-o însoţi. Nu obiectă la sugestia tatălui de a-l conferi lui Artemis rolul de cavaler. Întrebă doar dacă e sigur că o să accepte, fiindcă un refuz – şi Artemis nu e omul care să nu rezerve o astfel de surpriză – nu i-ar cădea bine. Politicianul aruncase o vorbă, acum însă se ambiţionă şi-l rugă pe unul dintre bodyguarzi să-l caute pe poet. După o aşteptare prelungită, în care amândoi încercau să se resemneze, Artemis păru mirat şi nu din cale afară de încântat de neobişnuita convocare. Veşminţeanu se dovedi diplomat: pretinse că întâmpină dificultăţi în a-şi convinge fiica st facă o escapadă. În disperare de cauză, recurgea la Artemis ca la un posibil aliat. Ce-ar fi dacă ar lua el în mâini chestiunea? Poate şi portului i-ar prinde bine să vadă un bar newyorkez. California e illccva şi nu se ştie dacă va mai exista acolo prilej pentru o asemenea ieşire. Artemis se lăsă prins. Flatat, nu opuse nicio rezistenţă, eu atât mai mult cu cât, se specificase, spezele de rigoare îl priveau pe preşedinte. Politicianul îl chemă imediat pe bodyguard şi-i Oh lună să-i elibereze lui Artemis câteva sute de dolari. De altfel Ixidyguardul urma să-i însoţească în maşina pusă la dispoziţie de Americani şi să patruleze prin zonă până când cei doi aveau să părăsească localul.

În privinţa barului, Artemis îl consultă pe şofer, care se dovedi Api să dea sugestii; lucrând frecvent cu oaspeţi

străini, se documen –, in-i. Dacă vor să se destindă, sfatul lui era să nu se aventureze prin „hoinbe66, unde se iscă scandaluri urâte. îi duse la un local cu program, serviciu calificat şi lume mai curată. Găsiră o mescioară de llouă persoane şi comandară câte o cupă de şampanie şi platoul rrglementar cu „alune mixte66. Pe scenă tocmai evolua trupa de hulei, destul de numeroasă şi cu o simetrie plăcută în coregrafia ei dinamică, exhibiţionistă. Dansatoarele erau de aceeaşi înălţime, deasupra mediei, aveau costumaţie de scenă de culoare neagră şi pli ioare neverosimil de lungi (datorate atât tocurilor înalte, cât şi Mwlumului, care dezvelea coapsele până aproape de şold).

Ştiam de coregrafia aceasta liniară de grup mare – cam ca grrra a cailor de circ albi, cu panaş, dacă-ţi mai aminteşti cumva din copilărie, încercă Artemis să facă o introducere de specialitate.

Nu prea m-au dus ai mei la circ, se opri ea la ultima remarcă.

Oricum, americanii sunt consacraţi în aşa ceva. Baletul de Nil radă e la el acasă aici. Ne-a orientat bine şoferul.

De acord! marcă fata ideea, dar nu prea-i plăcu insistenţa llint nictivă a lui Artemis.

C. e are şi băiatul ăsta de o face pe profesorul? se gândea. Nu pudic pur şi simplu să se uite şi să admire? Toţi vor să dea lecţii!

Totuşi, ridică paharul cu picior scurt şi ciocni. Bău, după care îl puse jos încet, cu ochii pe scena unde „caii” se deplasau de-a-ndărătelea, oblic, rotindu-se ca o elice de ventilator. Până la terminarea reprizei de maiestuoasă defilare a „picioarelor lungi”, nu mai spuse niciunul nimic. Artemis asculta comenzile clienţilor, dialogurile lor cu chelnerii şi rumoarea de fond a localului, înregistrând ici-colo câte un accent străin mai strident. Se gândi că unii sunt turişti europeni, acest gen de balet rămânând un element de atracţie pentru îndrăgostirii de imaginea interbelică a Americii. Sorana recepta şi ea sonorul lingvistic din jur, dar involuntar, nu era atentă. Nici nu se

simţea în vervă, o obosiseră zilele de alergătură pentru nişte chestii nu cine ştie cât de interesante. Când se termină această primă parte a spectacolului şi se reaprinseră luminile în salon, Artemii o chestionă în legătură cu programul ei în America.

— Ai văzut lucruri ieşite din comun? Ceva nou?

Ea făcu un efort să rezume:

— Într-un cuvânt, amor liber, practicat în toate ipostazele posibile, unele mai ingenioase ca altele.

— Asta ştim! îşi exprimă el dezamăgirea. Ce mai e nou aici? Decât dacă şi părinţii au fost convertiţi la crezul noilor generaţii, în sensul că nu le mai ţin din scurt şi că au început să practice şi el conceptul.

Ea izbucni în râs. Îi plăcuse gluma.

— Cam pe aici o să se ajungă până la urmă, admise. Chiar mii mir cum se mai menţin unele restricţii publice…

— Ei spun că amorul e natural şi indispensabil fiinţei omeneşti, la hrana, somnul, mersul pe jos… Şi că e absurd să-l îngrădeşti, să-l condamni, ba să-l amesteci şi în texte juridice…

Soranei i se păru că Artemis intră într-o serpentină prea întortocheată şi că de-aici poate ţâşni şi ceva contrar, iar dacă se ambalează poate fi prinsă pe picior greşit. El continuă:

Poate ar trebui admise unele restricţii de ordin medical. Cum mut acum cele legate de alimentaţia neraţională, dăunătoare omului. Ce fel de sex şi în ce cantitate ne poate afecta sănătatea?! În irul, libertatea să fie subînţeleasă (de la o anumită vârstă, probabil, stabilită tot medical) – şi în şcoală, şi în viaţa publică, şi în ylmiicie. Nu? Nu aşa se pune problema? stărui Artemis, care căpă-Inm* gustul controversei. Într-o ţară a libertăţii absolute să pui fr-l ricţii unui drept fundamental?

Sorana nu se lăsă ademenită.

Eu ştiu? îşi declină ea competenţa. Poate ar trebui organizate linpozioane internaţionale. Mi-ai dat o idee. O să ridic problema U tisociaţia militantelor.

Dar ea se întreba ce-o fi în capul bărbatului ăsta.

Vorbea serios MU făcea ironii? Cu ăştia, artiştii, nu ştii niciodată cum s-o iei. Sunt M» < unşi şi imprevizibili.

Între timp îşi făcuse apariţia din nou chelnerul. Aşteptă până i r păru că au terminat de vorbit şi-i întrebă dacă să mai aducă llnuă cupe.

De-abia am luat câte o înghiţitură, îi arătă Artemis paharele gpmape neatinse.

Dar s-a încălzit, nu mai e bună, îi informă peremptoriu (lirincrul.

Asta e riscul nostru, nu crezi? îl luă poetul în balon. Sau riscul y Interzis? Dacă ne îmbolnăvim bând-o, vă absolvim de răspundere, nu vă cerem daune.

(Chelnerul nu mai spuse nimic. împinse mai într-o parte platoul tu alune mixte, ca să mimeze o ocupaţie ţinând de atribuţiile lui şi plecă bosumflat.

Sunt plătiţi în funcţie de consum, păru să-i ia apărarea Sorana. Nu i red că sunt obişnuiţi să li se facă asemenea morală.

— Păi nu e ţara libertăţii? Doar aud mereu sintagma asta. Ca atare, bei din paharul tău cât vrei şi când vrei, nu trebuie să te înghiontească unul de la spate.

— Eşti riguros, aprecie Sorana. Pe la ocazii de-astea trebuie să fii mai tolerant, sugeră, însă fără aplomb.

Între timp se făcuseră unele aranjamente pe scenă, şi un regizor, sau impresar, sau ce-o fi fost, anunţă începerea dansului individual la bară, moment pentru care luminile din sală rămaseră aprinse, Fu pronunţat un nume feminin de cineva cu voce spărţigoasă, Apăru o blondă bine făcută, cu toate părţile componente ale trupului în cadrul standardelor optime, şi trecu la bară. Contorsiunile ei erau destul de graţioase, se vedea că e profesionistă, dar în ansamblu prestaţia coregrafică avea ceva simplu şi monoton. Accentul cădea nu pe diversitatea şi inspiraţia mişcărilor, ci pe sugestii erotică brută, stâlpul de metal cromat, lucios, jucând rolul principal, ca simbol falic. În ansamblu, numărul părea un omagiu libidinos adus acelui totem inert şi probabil slinos de atâta grăsimi omenească întinsă pe suprafaţa lui – o umilinţă erotică pusă l

picioarele a ceva rudimentar. Cam aceasta se străduí să spun! Artemis în timp ce femeia executa ultimele gesturi ale ritualului, Când termină el de exprimat contestaţiile, făcute cu un ton reţinui dar convins, în sală izbucni un ropot de aplauze. Mai mulţi bărbaţi alergară la rampă, aruncară bancnote şi cerură, scandând, striptease. Femeia se retrase şi reveni de câteva ori, după care, seu* turându-şi coama blondă, bine pieptănată, dădu curs cererii generale. Când îşi aruncă sutienul, sala izbucni în aclamaţii, iar când desfăcu un elastic lăsând să-i cadă chiloţii, se produse un adevărul delir. Unul gutural, animalic, strident. Femeia păstrase însă, a» cunsă sub chiloţii de scenă, o frunză de pânză neagră, susţinută dl două elastice subţiri. Asistenţa acceptă licenţa, şi câţiva ţinură să (înghesuie bancnotele după peticul de pudoare. Cei care nu m

gĂsiră loc acolo îi dădură banii în mână. Femeia îşi adună agoniseala şi dispăru în culise, adoratorii stingându-şi dintr-odată niluziasmul şi întorcându-se la locurile lor, mulţi lângă consoarte. Norana, ca să nu fie nevoită să spună ceva, mai bău din şampanie, ilar se strâmbă, recunoscând că a devenit nepotabilă. Artemis II Me u semn chelnerului ce amuşina prin jur, şi o întrebă dacă nu ar prefera un whisky cu gheaţă – cel puţin acela nu avea să se faneze Işu repede. Primiră ce au cerut, iar spicherul, sau ce era, anunţă cu Hnipă de energie vocală alt nume, altă vedetă a stâlpului impasibil, Uns din belşug cu grăsime şi sudoare. Şi totul se repetă aidoma – programul coregrafic, ovaţiile, bancnotele, striptease, descărcarea Hrivoasă a spectatorilor, brusc transformată apoi în apatie. Artemis ronstată că atât el, cât şi Sorana îşi goliseră paharele, lăsând pe Rând rămăşiţele cuburilor de gheaţă. O anumită nervozitate – ce la lţii (ăpătase forme paroxistice – îi făcuse şi pe ei să soarbă meca-II tt băutura în timpul spectacolului. Se anunţase pauză, cineva de llAltiri spunând că repriza a treia va fi de striptease total. Mai ttimandară whisky şi se uitară unul la altul întrebător. De data lirasta luă ea iniţiativa.

Ţi-a plăcut? întrebă de formă.

Păi, despre arta propriu-zisă, ce-am spus rămâne valabil. Mpce (tacolul se pretează nu numai la critică artistică, ci şi la una (Uliu ilogică, morală.

Da? nu păru ea prea mirată.

Dar începu să creadă că va asista la o criză de pudibonderie, ponte nu sinceră, doar menită s-o incite. Îi plăcea chipul lui Artemis, prelung şi măsliniu, cu un oval al obrazului de intelectual taciturn, H-llexiv. Nu ştia dacă ochii migdalaţi, hipnotici, buzele pline şi bărbia ascuţită trădează un temperament erotic ardent sau o fire ulmiract pasională, introvertită. Se gândea că nu ar îndrăzni să-l pluvoace la un flirt, cu atât mai puţin la o aventură, pentru că nu-l percepea în esenţa lui. Genurile ei erau altele: obişnuiţii localurilor, superficialii experimentaţi, dornici să se supună pentru a primi ce-şi doresc (referitor la femei, bineînţeles). îi plăceau vedetele masculine, chiar fără atuuri de virtuozi, obţinându-şi popularitatea prin mişcu* lăţii (puterea banului şi alte mijloace ascunse). Agrea palavragiii de la TV, invitaţii la show-uri, marii sportivi, marii designeri de modă, bărbaţii cărora putea să le intuiască dintr-un foc psihologia, cărora le prevedea reacţiile şi replicile, ceea ce-i dădea siguranţă în manipulare, în conceperea strategiei de dominare. Acest Artemis plăcut, plin de atracţii, unele ghicite doar, era prea misterios pentru ea, părea să posede arme greu decelabile. Prezenta un risc pe care nu ştia dacă poate să şi-l asume. Pentru prima dată nu se simţea în siguranţă cu verbiajul ei incontinent şi atrăgător. Ca atare, tăcea, O interesa să audă comentariul lui la dansul erotic, sperând CI acesta să-i ofere unele indicii. i

— Fă atunci această critică, de care spui, îl îndemnă. f

El scurse paharul, zăngănind cele câteva cuburi şlefuite de whisky, din care spera să mai scoată fire de alcool, după care întoarsă spre ea o faţă pecetluită de jenă şi parcă de curajul timidului. Toall acestea, reieşeau din zâmbetul chinuit, infantil ca o cerere de ier tare. Sorana

nu înţelegea şi făcu ochii mari când îl auzi spunându-ll

— Eşti de acord să mai cerem câte un whisky?

Ea izbucni într-un râs indulgent, de soră mai mare care închidă ochii la poznele mezinului.

— Îţi place băutura asta? se interesă, şi ridică mâna să facă semfl chelnerului. Doamne! îşi zicea, în timp ce făcea oficiul cavalerului. Dar Artemis ăsta nu e nici măcar băieţandru, e un copil oropsit, în acelaşi timp răzgâiat. Tatăl lui îl bate şi sora îl ocroteşte. Vai dl cozonacii tăi, băieţică! Te milogeşti să-ţi iau un whisky. Şi cu figuri asta jalnică, cu surâsul ăsta de fecioară prinsă masturbându-se dl părinţi. Vai, ce nostim eşti! Ce nostimă e toată chestia. Pe măsuri 11* Artemis îşi ştergea de pe faţă zâmbetul complicat de triumf Umil, şi redevenea ceea ce Soranei i se păruse a fi intelectualul ambiguu, ascuns şi periculos, fata îşi corectă şi ea expresia de încântată (Im operire a părţii ascunse şi dulci a unui bărbat pe care vedea că r departe de a-l cunoaşte. Revenea la starea de nesiguranţă în faţa ghemului de contradicţii care se numea Artemis.

Bine, am să-ţi spun atunci părerea mea, se hotărî el, ţinând încă lui priviri sala, care părea să fi uitat cu desăvârşire de spectacol. Mai Aşteptă să vină chelnerul cu cele două pahare. Întrebându-l, află de la acesta că pauza se va prelungi, că striptease încheie programul lir seară, dar după orele 12 începe seria de noapte, de altă factură… Pl în urmare, începu Artemis, din punct de vedere moral, principala Ai uză pe care o aduc acestor „artiste” este că-şi câştigă pâinea în lliod degradant.

Sorana, curioasă până atunci, se dezumflă ca un balon înţepat.

Dar eşti depăşit rău, exclamă cu o expresie de dezaprobare illtoreţuitoare. Asta e o chestie demult tranşată. Înţeleg să vină aici HIA – luşa mea dinspre mamă, din Maramureşul ei îndepărtat, şi să im a asemenea declaraţie! Dar îmi închipui că până şi ea ar avea iillA reacţie. Ar spune bunăoară că stâlpul ăla o să le strivească până hi urină ceva delicat din anatomia lor. Dar că e o pâine degrada mă! Ce e degradant aici? Spectacol,

divertisment, show! Lumea w destinde, se bucură, ovaţionează, ai văzut... M-ai decepţionat! Prii un poet retrograd, sau ce?

Artemis o privea cu înţelegere.

(lăsesc firesc să-mi spui toate acestea, comentă nu prea impreilunal de admonestare. Dar dacă eu îţi par ţie demodat, tu îmi pari mie stereotipă. Repeţi literă cu literă un slogan de cea mai largăi înulaţie, total banalizat şi tocit. Nu e nimic degradant aici? Mimaţi a intimităţilor cele mai suave, în public, la un mod cât de cât sugestiv de către nişte femei frumoase, aproape perfecte în nuditatea lor exhibată, nu-ţi ridică nicio problemă? Şi din cauza acestei opacităţi te crezi emancipată, feministă, militantă sau mai ştiu eu ce? A, dacă făceau satiră, mă închinam. Idioţii ăştia de impresari sau regizori, ce sunt, nu se gândesc la posibilitatea de a aborda tema în mod polemic, de a stoarce umor din pantomima amorului de serie, standardizat şi industrializat! Nu-i duce capul! Nu, industrializează şi ei mai departe, aduc aici exemplare feminine splendide ca să ne sugereze – din fericire cu mijloace modeste – cum se iubesc oamenii, cum oficiază femeile (în cazul nostru, fiindcă prin alte localuri fac acelaşi lucru bărbaţii) cea mai complexă afecţiune. Poţi spune că aici mă contrazic. Am spus critic la început, că gama mijloacelor de expresie artistică a acestor eschibiţioniste e modestă, iar acum zic invers, că „din fericire”. Ştii de ce? Fiindcă adăugând aici mai mult talent, am avea chiar imaginea splendidului consum intim de emoţie biologică a omului (a femeii în cazul nostru) cuprins de extazul iubirii. Ceea ce ar fi un sacrilegiu în hărmălaia vulgară a sălii ăsteia, în nesimţirea de a vâri bani în dosul micuţei frunze de viţă. Adică un sacrilegiu şi mai mare, şi mai revoltător decât cel la care am asistat. Nu înţelegi ce se petrece aici? Cum se maculează, sub egida divertismentului, sanctuarul marilor trăiri umane? Şi cu unicul mobil al câştigului material, al adunării unui ghemotoc de bancnote. A doua zi banii aceştia, scoşi din chiloţi, vor încăpea în mâinile neştiutoare ale unor copii,

nerăbdători să-şi cumpere bomboane de ciocolată. Să-ţi câştigi existenţa maimuţărind un sentiment şi o stare de extaz, în care, când le-au trăit, aceste femei au tremurat, au plâns, au crezut că sunt străbătute de harul divin.

— Dar filmele pornografice de pe casete – scânci Sorana exasperată că ce spunea nebunul ăsta începea s-o convingă, s-o afectezi sufleteşte – răspândite în milioane de exemplare? Şi show-urile dl noapte ale televiziunilor? Astea cum nu te scandalizează?

Ştii că nu? ripostă Artemis. Dar e o deosebire între spectacolul r viu – atât de „viu", încât bărbaţii pot să atingă femeile la rampă l ifl le vâre banii în chiloţi – şi spectacolul de pe celuloid. Aici „interpretele" dezlănţuie animalitatea masculină *de masa*, smulg răcnete Hilcctive, incită o sală întreagă prezentă, de faţă... Acolo, la ce spui Itl, m^3 petrece altceva. Nu pretind că aia se situează în afara criticii liric. Doar că spectatorul receptează altfel mesajul erotic (dus la ÎNtrem, e drept, în forme perverse, groteşti, dezgustătoare, desmlilicante...). îl receptează în particular, în intimitate, în forul conştiinţei singulare. Acolo e monstruos faptul că nu se mimează, nu se interpretează, nu se pretinde că se face „artă", acolo se trăieşte chiar în lui propriu-zis, şi încă într-o versiune morbidă, mizerabilă. Dar în casta este marea cucerire a libertăţii de care vorbeai mai devreme, Renţa revoluţiei sexuale, pe care sunt convins că o consideri epoul A. „Actorii" filmelor de casetă, după opinia mea, nici nu pot fi luaţi în considerare – în exerciţiul abominabilei lor profesii – ca Nimeni. Ei se manifestă ca porci, dar nu ştiu de ce fac şi această Himparaţie, fiindcă porcii sunt dezgustători doar prin murdăria lor yimerctă, prin plăcerea de a se tăvăli în noroi, în viaţa intimă fiind, Hui decenţi decât „profesioniştii" noştri. La porc e vorba de o murdărie la propriu, a pielii; la aceşti oameni de una a sufletului, de murdărie lăuntrică generalizată.

Sorana tăcuse în decursul lungului discurs, cu un aer de om lui bis în sine, privind undeva în tăblia mesei, numărând „alunele mitic" de pe micul platou şi cuburile de

gheaţă ce se topeau în (hiliaic, diluând băutura aurie. Din când în când arunca priviri lulerale, dar nu avea pe ce să le fixeze, şi se întorcea la supliciul Mii uitării. Căci ceva din vocea poetului, ca şi din propriile ei udăiu un sensibile, îi dădea impresia că asistă la o predică de proroc, Iu o intolerantă imprecaţie mistică. Acest discurs depăşea limitele iilihiiuite ale retoricii moralizatoare care o irita şi îi provoca greaţă, pentru că întotdeauna o percepea ca aluzie personală, ca ocară la adresa ei. Băiatul acesta nu o implica în calitate de adeptă a codului libertăţii erotice, deşi făcuse o fulgurantă trimitere în această direcţie, el se adresa spiritului ei critic, de comentator public al unui fenomen social global, şi în această calitate nu ştia ce poziţie să adopte, nici chiar în forul intim. De ce nu te-ai făcut popă, îl întreba în gând, dacă eşti atât de pornit împotriva plăcerilor trupului? Fiindcă nici popii nu mai cred în asceza aia încuiată şi în castitate, ca şi în renunţările femeii măritate. Doar dau din gură, fiindcă asta le e meseria. Dar simţea că în miezul filipicei poetului e adevăr. Nu înţelegea cum se acordă această gândire cu tinereţea virilă a lui Artemis, ce sărea în ochi. Întrebarea ei ar fi fost – dacă nu s-ar îl simţit vizitată de acel sentiment de insecuritate – următoarea: un bărbat sub treizeci de ani, bine făcut, inteligent şi cultivat, poate 11 duşman autentic, sincer adică, al libertinajului erotic? El ar respinge o ofertă de amor, să zicem insuficient motivată spiritual? în afara marii iubiri adică, a unei perspective, a puternicei atracţii, respectiv ceva doar ca distracţie, ca plăcere trecătoare, ca expresie a dorinţei de a nu pierde o ocazie? L-ar fi somat să spună asta, dacă n-ar fi font atât de afurisit de inteligent şi capabil să răstoarne totul cu susul în jos. Ceva îi veni în minte şi se grăbi să dea curs curiozităţii.

— Tu dispreţuieşti, cum să zic eu, iremediabil, mai exact urăşti şi respingi fără milă femeia de profesie prostituată?

Artemis se întoarse spre ea cu o veselie languroasă în priviri.

— Nu ţi-ai băut whisky-ul, o cercetă. Nu-ţi mai place? Mi-l dai mir? Sorana îi puse paharul în mână şi declară că-i place băutura, dar puţină. În general nu bea decât maximum două, trei păhărele dl ceva. El bea mult? se interesă. Scuturând paharul, Artemis declari că bea rar alcool. Mai lua vara câte o bere rece, dar nu-i mai placefe Nici vinurile nu mai sunt bune, iar whisky e scump pentru buzunarul său. Când are ocazia, poate goli trei-patru pahare cu gheaţă multfe

Prostituata? reveni apoi la tema pusă în discuţie de Sorana. O lA le miri, am o stranie simpatie pentru acest gen de femei, pe care în realitate nici eu nu o înţeleg. Nu ştiu, mi se pare o aliată, o prietenă a bărbatului. Cred că mai ales noi, burlacii tineri, ar trebui s-o respectăm şi s-o ocrotim, dacă aşa ceva ar fi posibil. N-am hreventat bordelurile, de altfel nici nu există la noi, le-am întâlnit prin cărţi, prin filme. Din aceste surse mi s-a inculcat ideea că Acolo bărbatul se duce ca într-o clinică. Aş zice mai mult, dacă nu llti-ar fi teamă că nu o să înţelegi – ca într-o maternitate. În sensul l*A acolo naşte, eliberându-se de o obsesie, de o povară, şi că „fătul” r luat în primire de o asistentă medicală, pentru ca el să poată, pirca liber să-şi trăiască viaţa. Aici, idiosincrazia mea că intimitatea lin trebuie exhibată public, nu-şi găseşte locul. Prostituata are micul i-l sanctuar, ferit de priviri curioase, de indiscreţie vulgară, unde-l Ai (unde pe bărbatul dornic de serviciile ei. Nu ştiu cum sfârşesc nr, la bătrâneţe. Le-aş da o pensie onorabilă şi, în general, aş stabili prin lege onorabilitatea socială a categoriei. Aş înfiinţa şi o Asociaţie masculină a prietenilor prostituatei, care să ia voluntar Apărarea acesteia în orice conflict sau presupus delict (de natură discriminatorie). Poate că idilizez categoria. Aproape sigur. Există, probabil, şi multă abjecţie în această meserie… Dar nu se poate Interpreta totul şi în sensul în care am vorbit? Şi să nu uităm: prostituata se tranzacţionează numai pe sine, şi în modul cel mai cinstit, pe tarif fix.

Dar te-ai căsători cu o prostituată?

Nu ştiu, poate că da, dacă ar corespunde imaginii

mele despre It ineic, despre cel mai evoluat exemplar al ei.

Sorana chicoti, dar fără intenţia de a face haz. O uluise cele puse de poet. La orice s-ar fi putut aştepta, dar la o asemenea ciuil Aţenic… Bărbatul crescu dintr-odată în ochii ei, într-o adevăratăi Nplozic a proporţiilor. Nu ştiu însă să spună decât:

— E foarte încurajatoare opinia ta.

El sesiză o percepţie falsă a ceea ce spusese.

— Să fie clar, eu m-am referit exclusiv la profesioniste. La cele ce s-au consacrat pe faţă slujirii bărbaţilor şi care trăiesc din aceasta deschis, fără subterfugii. Nu am avut în vedere femeile aşa-zis onorabile, care le dublează pe prostituate, având însă alt statut şi alte mijloace de existenţă. Pe acestea le detest. Din cauza ipocriziei lor, Dacă n-ar fi atât de perverse, de parşive, încercând să înşele pe toată lumea, începând cu bărbaţii proprii, n-aş avea nimic de împărţit cu ele. După mine, un om, oricât de jos ar ajunge, orice viciu ar avea, dacă îşi asumă răspunderea actelor sale merită să se bucure de stimă. Prefăcuţii, ascunşii, mincinoşii, tupeiştii, nu. Aceştia au dreptul doar la dispreţ.

Se anunţă partea a treia a programului şi, stupoare! în seară aceea aveau să facă demonstraţii erotice bărbaţii, ceea ce stârni chiote excitate din partea sexului frumos prezent în local. Sorana arboră o mină de om supărat. Nu pentru aşa ceva venise, nu era dispusă să asiste la cine ştie ce porcărie. Îi spuse categoric lui Artemis că vrea să plece. De altfel se scursese de mult ora pe care îşi propuseseră să o petreacă în clubul de noapte. La hotel, Artemii scrise o poezie, o puse în plic şi îl rugă pe bodyguardul de serviciu să i-o ducă Soranei. Iată ce mâzgălise:

Salomea

Femeia executa poemul coregrafic precum viola un vechi lied.

Oferea sugestia anatomiei în furtună, când dorinţele răzbat prin epidermă.

Nu avea nevoie de sentiment, nici de vreo priză emoţională.

Din zbuciumul in vitro se năşteau efecte primare pătrunzând în separeuri de lupanare. Dăruia senzaţii pe care nu le trăia, iscând umbre chinezeşti pe paravanul voracităţii masculine. Trupul femeii nu simţea impostura, dar aceasta o vida, ca pe clovn, după ce a râs fals toată seara şi a rămas cu grimasa lipită pe chip. Trupul femeii se contorsiona, dar ce era ea, pe lângă vânzătoare de plăceri? Aceea care iubeşte bărbatul pentru fragilitatea lui infantilă.

Ea nu pictează umbre pe circumvoluţiunile palidei magme.

Pur şi simplu dăruieşte mărul legendar, ţinând vie flacăra adamică în urmaşii căzuţi din mit.

Contorsionista chema la celebrare „în templu”, dar ea însăşi rămânea pe afară.

Cum la bâlci, pe podium, fac reclamă văcuţei cu două capete de carton.

Capitolul doisprezece

San Francisco constituia ultima etapă a vizitei. Veşminţeanu convocă delegaţia, spre sfârşitul zilei din ajunul părăsirii SUA, pentru un sumar (devenit destul de laborios) tur de orizont al activităţii desfăşurate pe teritoriul marelui stat. Se adunară în apartamentul său din hotelul La Plazza, comandară răcoritoare şi cafele, şi se cufundară în fotoliile pneumatice, atât de confortabile, ale salonului-birou. Preşedintele comentă întâlnirea cu oamenii de afaceri avută la sediul Camerei de Comerţ şi Industrie, ca şi prânzul cu politicienii californieni – principalele acţiuni publice de anvergurii cuprinse în program. Fusese frapat, ca şi ceilalţi, de puţinătatea şi inconsistenţa informaţiilor de care dispuneau businessmenii şi politicienii americani despre România. Era evident că guvernele succedate la noi din 1990, ca şi asociaţiile patronale, nu întreprinsese, e nimic semnificativ pentru a atrage atenţia Americii asupra ţării. Ce au făcut Ministerul de Externe, reţeaua diplomatică românease Ă, ministerele economice, presa de profil? Apărea clar că avem deface cu o degradare dramatică a

profesionalismului acestor instituţii, cauzată atât de incompetenţa personalului (adunat cu lopata, pe criterii politice clientelare), cât şi de lipsa unui elementar dirl* jism strategic din partea centrului statal, administrativ, diletant şi mai ales absorbit de conflicte politice minore şi lupte intestine.

Iată, în decurs de 20 de ani, spunea Veşminţeanu, România Aproape a dispărut de pe harta politică şi economică a lumii, devenind o pată albă. Cum să folosim avantajos cursul economico-financiar actual, când stăm amuţiţi la periferie, când aproape nu se mâni ştie că există̆m? Nu te poţi rezuma la relaţiile cu FMI şi Banca Mi indială, cu resorturile Uniunii Europene, când masa investitorilor, A manipulatorilor de marfa şi monedă, a actorilor speculaţiei internaţionale te ignoră cu desăvârşire, nici nu-ţi mai sesizează prezenţa? Vrşminţeanu propuse ca aceste constatări să facă obiectul unei Vr hemente luări de poziţie a partidului. Deocamdată, în comunicatul H* care îl va redacta Viziru, pe baza celor spuse aici (pentru partid) şi în informaţia de presă mai lapidară întocmită de Artemis se va Anunţa doar ideea, sugerându-se o apropiată revenire analitică.

Veşminţeanu remarcă, în paranteză, atrăgând atenţia că aceasta IHI e pentru presă, nici pentru popularizarea largă în partid, că o AMpresie a deplorabilei stări de lucruri amintite este şi lipsa de AAvrrenţă – de consideraţie, mai exact, se hotărî să spună lucrurilor (N* nume – arătată de gazde delegaţiei, aceasta nefiind un afront Uiccial la adresa partidului de centru, mai puţin cunoscut, să llmn, în SUA, ci vizând clasa politică românească în ansamblu, (Am însăşi care, după cum se vede, şi-a pierdut atuurile internaţionale. El nu credea că după constituirea statului naţional unitar hindern am fost vreodată la o cotă mai joasă pe arena mondială, hârtie, nu excelăm – accentuă el – decât printr-un regres global Hhwolut, printr-o gravă penurie materială şi intelectuală, printr-o Atitudine de „om în livrea” ce trăieşte din bacşişuri.

Iată unde ne-au dus administraţiile post decembriste, sublinie el, Prin urmare n-avem de ce să ne mirăm că echipa de conducere h tutui important partid politic român, cu un candidat la preşedinţia ţătli, este onorată oficial, la o întâlnire ca de cafenea, cu trezorierul iiit şeful de cadre al partidului gazdă. Personal am folosit prilejul întâlnirii cu politicienii din Los Angeles pentru a atrage atenţia asupra acestei anomalii. Sincer să fiu, nu mi s-a părut că am provocat vreo surprindere în rândul ascultătorilor sau măcar stânjeneală, ceva cât de cât compensatoriu. Vârful vizitei l-a constituit prânzul de astăzi, unde ne-am bucurat de modestul toast al reprezentantului local al partidului (s-ar putea ca şi acesta să fie tot vreun trezorier oarecare). Practic am fost lăsaţi, în timpul peregrinării prin această mare şi bogată ţară, pe care destui de la noi şi-o iau drept model, cam de izbelişte.

Veşminţeanu consemnă caracterul instructiv, practic şi teoretic, al vizitei, permiţând delegaţiei să culeagă informaţii superioare cuantumului de cunoştinţe vehiculat în ţară despre SUA (la nivelul unei suficienţe valabile şi în cazul altor ţări). Putuseră constata preocuparea americanilor – rămasă neştirbită timp de o sută de ani pentru organizarea producţiei industriale, deşi accentul a început să cadă pe specularea financiară în piaţa internaţională. Aceeaşi constatare a făcut-o în legătură cu circulaţia mărfii, cu reţeaua comercială, cu remarcabila punere la punct a serviciilor publice.

— SUA sunt o mare uzină socială computerizată, aprecir Veşminţeanu, în care viaţa cetăţeanului poate fi considerată con» forţabilă. Toate acestea nu sunt aprofundate în sistemul nostru dr informaţie publică, nu dau de gândit sistemului productiv şi administrativ, atât de conservator şi retrograd. În schimb, cu o unilateralitate opacă, sunt ridicate în slăvi tocmai laturile negative, defectele şi viciile sistemului, ce dau motive de lamentaţie sociologilor, psihologilor, futurologilor americani. E un domeniu al suprastructurii româneşti în care se cere pusă ordine, pentru că şi această gravi lipsă de discernământ e

o cauză a degringoladei sociale, a neputinţe, de a ne remonta. Mulţi se epatează la sloganul „libertăţii absolute** închipuindu-şi că acesta face din SUA o „ţară a făgăduinţei”. Ast a fost, zâmbi maliţios vorbitorul, pe când Europa era strangulat!

Weial, moral şi intelectual de dogme religioase şi de discriminările dr clasă ale aristocraţiei, clerului şi justiţiei. Oprimaţii găseau spaţiu dr manifestare în SUA. Astăzi, lucrurile s-au cam inversat. Europa M evoluat ideologic şi social după marea revoluţie franceză, devenind lin tărâm al raţionalităţii şi bunului-simţ moral, în timp ce în SUA Îşi revendică drepturi nu o avangardă a progresului, ci minorităţi iritate cu legea, cu morala, cu bunul-simţ, pegra toxicomaniei, gheraţiilor sexuale, violenţei, anarhiei. Toate acestea nu trebuie drvoalate şi combătute, cum se face în ţările de înaltă tradiţie culturală, de civism emancipat în limite raţionale? Această tăcere şi această cecitate, care domină la noi, sunt în ultimă instanţă dovada unei iresponsabilităţi naţionale, a unei înapoieri. Fireşte, adaugă Veşminţeanu, această temă nu o vom amănunţi deocamdată, dar tangenţial o vom enunţa ca principiu, urmând să facă obiectul grijii noastre după accederea la putere. Unii îşi închipuie că astfel mn deveni indezirabili pentru SUA, fără să ştie că spiritele alese şi Irtponsabile, atât de îngrijorate, de aici, ne-ar considera aliaţi ai propriei lupte cu forţele răului. Vom spune, îşi încheie el expozeul, la vizita conducerii partidului nostru în SUA e un pas înainte şi pe planul exprimării României în faţa opiniei publice americane – cu (oale că presa de aici nu a înregistrat acest eveniment, exceptând Ulii de informaţii strecurate prin ziare regionale la rubrica politică. Totuşi, ne-am afirmat ideile de fond, sigur, pe o arie restrânsă deotaindată, demonstrând că suntem o entitate naţională vie, că gândim cu propriul cap şi că avem idei ce merită să fie auzite. Globalltatea, fără un sunet distinct al originalităţii entităţilor, oricât de Modeste ca putere materială, nu ar fi decât o fatală recădere în girgar, o involuţie spirituală a umanităţii.

Când Veşminţeanu se opri, Bobeica aplaudă scurt, determin Îndu-l pe vorbitor să ridice palma (sub formă de stop) cu un aer unii degrabă împăciuitor, ca şi când ar fi fost pe cale să se încaiere acolo părţi oponente. îi invită pe cei prezenţi să facă eventualele completări, aducând în atenţie ceea ce omisese el, aprofundând, mutând accentele dacă ar considera oportun. Toţi se înscriseră în acceptul lui Bobeica – minus aplauzele propriu-zise – şi declarai*e că expunerea a atins, de o manieră magistrală, punctele nodale ale vizitei. Dascălu se interesă dacă Viziru a înregistrat corect în reportofon expozeul, şi-i ceru ziaristului ca, oricât de târziu, să-i dea şi lui să vadă textul scanat. La rândul lui, Veşminţeanu îl rugă pe Artemis să-i arate informaţia de presă în seara aceea, de asemene! oricât de târziu, ţinând seama că decalajul de fus orar este benefic pentru ziarele româneşti.

Se despărţiră, fiecare mai având în seara aceea câte ceva de făcut, cina urmând să o ia fiecare în cameră. Doamna Garofeanu rămase ultima, cu un dosar de deconturi financiare, pe care ţine! să-l avizeze preşedintele înainte de plecare. Când rămaseră singuri, Veşminţeanu îşi trase scaunul lângă al ei şi îi luă mâna.

— Beate, vrei să ieşim undeva sau luăm o cină frugală şi bent împreună o sticlă de şampanie? O săptămână întreagă am Ion! împreună, dar mereu despărţiri.

— Avem de trecut tot felul de teste, zâmbi femeia. Seara aceeaşi! vrei să ne dai o recompensă?

— Nu ne-o acordăm reciproc? se miră el. Ea râse moale, Veşminţeanu telefonă la restaurantul hotelului şi comandă de mâncare. Porni televizorul şi începu să butoneze, dar se răzgândi şi trase draperia mată, de un gri şters, de pe peretele dinspre stradă, pe trei sferturi din sticlă. Ai văzut panorama? Tu eşti rirul jos, priveliştea acolo nu are aceeaşi amploare. Vino mai aproape, şi se duse s-o ridice, cu o mişcare graţioasă, din fotoliu. Femei! răspunse fără ezitare şi i se alătură. Priviră în tăcere un cer seu* fundat, în care clipocea altă Cale Lactee,

apropiată, densă, într-o geometrie încâlcită, cu protuberanţe suple, înalte, ca nişte enorme luilagmite de cristal negru.

N-ai senzaţia de pierdere în spaţiu? murmură ea fără ton Interogativ.

De rătăcire cosmică! râse el, mai puţin impresionat.

Mă încearcă o spaimă, mărturisi ea şi se rezemă de el, nu ca li femeie dornică de apropierea bărbatului, ci ca o fiinţă speriată de singurătate. În timp ce el o cuprindea cu braţul, explică: La mine h-uin îndrăznit să trag draperia decât dimineaţa. Seara am lăsat-o Iţa. Tăcură până veni chelnerul şi aşeză masa. Politicianul destupă simpania silenţios. Cercetă etichetele pe îndelete.

Americană, obţinută din Chablisul de California, informă. Vinul l-am băut la o masă oficială. Gustară ca pe un fapt divers. Vrşminţeanu cercetă bufetul rece etalat pe faţa de masă roşie şi lllicpu să mănânce.

Nu ţi-e foame, Beate? Nu-ţi face cu ochiul ficatul de gâscă? Ea se prefăcu, amabilă, că gustă, dar chiar nu avea poftă de

Ittăiu are. Masa improvizată, luată la comandă, o întrista.

Nu te supăra, eu am să fac un duş, îi spuse, cu aerul că cere Hilr. Am să duc numai cupa cu mine.

Veşminţeanu nu protestă, nu lăsă să se vadă vreo supărare. O Urinări cum se îndepărtează, cu mersul ei armonios de mare limmnă, şi se gândi cât de mult se obişnuiseră să se despartă. Poate M» în îi trebuit să comande cina, precum n-ar fi fost cazul ca ea să re duşul. Mâncă repede, mai puţin decât i-ar fi plăcut. Şi

Heiile fu expeditivă, reapărând în halatul găsit în baie, învăluită Ihir-un aer proaspăt.

Ştii la ce m-am gândit, Mircea? îl întrebă, aducând paharul giil. Că am îmbătrânit amândoi, prematur. Şi văzând figura lui tjH-i iată, îl linişti. Nu fiziologic. Şi după o mică pauză: Sentimental, n îi/. orial.

— Cum asta? se nelinişti el. Ţi se pare că noi doi…

— Nu, nu! Din acest punct de vedere încă e în ordine.

Dar nu vezi că nu ne mai impresionează depărtarea? Asta, de fiecare zi. Şi nici apropierea?

El întinse braţele şi şi-o apropie. O făcu să i se aşeze pe genunchi şi îi vârî mâna sub halat.

— Beate! înţeleg ce vrei să spui. Dar să mulţumim lui Dumnezeu că ne avem şi aşa. Sigur, trebuie să facem un efort ca fiind împreunt să nu întindem mâna unul după altul. Să ne înghiţim dorinţele, sentimentele, lăsându-le să se mistuie înăuntrul nostru. Dar ne-am obişnuit şi cu asta. Suntem maturi, raţionali.

— Mi-e teamă, Mircea, că nici nu mai e nevoie de efort. Că I intrat în reflex. Însă o iubire căzută în rutină mai e iubire?

— Cum să nu fie, ce tot vorbeşti? şi-i întoarse faţa spre el. Îl mângâie gura şi i-o sărută, apoi îi atinse cu buzele pleoapele.

Ea îşi feri ochii.

— Nu ştii că sunt superstiţioasă? Ochii sărutaţi sunt uitaţi. Mircea, înţeleg să faci apel la raţionalitate, dar să şi uiţi? Uiţi cu ce fervoare ne apropiam altă dată şi ne luam în primire, electrocutându-ne când ne atingeam? Ce descărcare de electricitate se producea? Am 11 putut sta alături, o zi întreagă, pe la conclavuri şi prânzuri, uitând că suntem la o jumătate de metru unul de altul? Nemaitransml»ţându-ne nicio undă senzorială? Iar când vine noaptea, să ne urâtâţ ceva convenţional şi să ne retragem fiecare în bivuacul său?

— Da, recunoscu el, ce spui e adevărat, dar aceasta e condiţia ştii bine. Singură ai spus mai devreme că avem de trecut tot felul de teste. Şi cum, necum, le trecem…

— Dar când, în sfârşit, rămânem singuri şi liberi după o săpţi»

mână, ne apucăm întâi să mâncăm? Unde sunt nerăbdarea trisoi nantă, tremurul palmelor, anticipaţia înfiorată a atingerii pieluţ ghemul din stomac? *w*

El îşi vârî capul între reverele halatului, de unde în ciuda duşului răzbătea un parfum tulburător.

O, mă omori cu zile, Beate! Parcă eu nu ştiu? Ce

putem face?

Măcar n-ai lăsat să-mi spui toate astea la sfârşit... Permite sângelui iA clocotească în mine. Nu-l opri.

Dar clocoteşte? Ia să văd.

Şi văzându-i ochii împăienjeniţi, uită ce mai avea de spus şi-şi

lie < >lăci braţele după grumazul lui. Se duseră aşa înlănţuiri în patul cu irurşaful albastru răsfrânt. Veşminţeanu îi scoase halatul, dezgolind-o. Adora trupul ei mare, alb, cu carnea tare şi lăptoasă. Îşi plimbă lirgetele pe pielea lucioasă, umplându-se de căldură, de o dulceaţă; Irlală. Se întinseră unul lângă altul tremurând uşor, cu ochii puţin bulbucaţi de lăcomie, nedorindu-şi decât să se piardă unul în abisul viu al celuilalt. Se mângâiară, aspirându-şi fiecare părticică a trupurilor, încărcându-se de electricitate ca de o otravă, până la griunătul dureros, de fiară rănită, pe moarte.

Mircea, oftă ea. De ce mai mă iubeşti tu pe mine?

Uuu, urlă el, ca îngropat de un mal. M-ai întrebat de o mie

Rr ori şi ţi-am răspuns de fiecare dată.

Vreau să ştiu acum, în momentul ăsta. În momente ca acesta.

Aşii nu te-am întrebat niciodată.

Ce eşti copil? De nenumărate ori.

Hai, te rog, şi îl acoperi cu trupul ei fierbinte şi răcoros. Pentru că... porni el vijelios, scăzând apoi registrul vocal până kl o îngânare de violoncel în surdină. Conţii ceva foarte important, Un aliaj radioactiv, fără de care aş muri. Şi pentru că, acest ceva, llit-l pui la dispoziţie, mi-l infuzezi prin toţi porii.

Ka căuta ca un mistreţ flămând în trupul lui, răscolind masa

I era mănoasă, ca pe un pământ plin de bulbi dulci, suculenţi. Vezi? Asta trebuia să-mi spui, asta rămăsese nespus, suflă ea în rbinte în plexul bărbatului. Tăceai tocmai la capitolul esenţial.

— Din avuţia asta a ta nu ascunzi şi nu drămuieşti

nimic. Şi mai e puritatea ta de prunc fraged, abia scos din cristelniţă.

— De unde ai învăţat vorbele astea? De la Artemis? Nu aveai vocabular liric. Erai mai bărbat. Îmi placi însă şi aşa. Vrei să spui că am un erotism lipsit de vulgaritate? Dar cum să fie erotismul vulgar, când e starea sublimă a făpturii omeneşti? Bine, ai răspuns satisfăcător. Dar tu nu ai să mă întrebi nimic.

— E drept, eu n-am abuzat niciodată de curiozităţile mele. Spune-mi, aşa, fără să te întreb eu ceva anume.

— De ce te iubesc? Fiindcă eşti tandru, şi se lungi lângă el sprijinindu-se într-un cot şi privindu-i faţa de aproape. Bărbaţii nu sunt tandri. Grăbiţi, superficiali, insensibili sufleteşte. Şi tu eşti aspru, Uneori dur şi nedrept. Eşti puternic şi tentat, de aceea, să treci cu tăvălugul peste oameni. Dar eşti tandru cu femeia. M-am întrebat dacă numai cu cea care ţi-a căzut ţie cu tronc. Nu, în general! Al un cult pentru femeie. O admiri mai mult decât pe om în general, Mai mult decât pe tine însuţi. Consideri femeia un dar al vieţii, nu e aşa? Dacă n-ar exista femeile pe lume nici nu ţi-ar plăcea să trăieşti. N-ai mai considera că viaţa e frumoasă, nu e aşa? Cum’s nu te iubesc dacă aşa te-a făcut pe tine natura?

Tresăriră amândoi şi se ridicară în capul oaselor, cineva bălei la uşă, la început timid, apoi insistent, ferm.

— Cine-o fi? se miră bărbatul. 4

Îmbrăcă halatul adus de Beate şi se duse desculţ la uşă, lăsând deschis glasvandul care despărţea dormitorul de salonul-birou, Beatrice îl auzi vorbind cu cineva care pătrunsese înăuntru, dar rămase întinsă pe pat, nici măcar acoperindu-se, ca într-o stare dl dulce catalepsie. Văzând-o când se întoarse, Veşminţeanu izbucni în râs.

— Aşa ai stat tot timpul? A fost poetul. Mi-a adus ştirea pentril presă. Bine redactată, are un condei al naibii de isteţ. Mi-a făcut f

MM compliment în legătură cu sinteza prezentată în seara aceasta. (înm trăgea cu ochiul încoace, spre pat. Nu mi-am dat seama. Cu liguranţă te-a văzut.

Ce importanţă are? făcu ea un gest de indiferenţă. Nu mai fi MIAT de convenţional. Sunt convinsă că n-a fost nicio surpriză pentru el. Se ştie. Dar uite, s-a făcut târziu. Sau preferi să rămân? N-am mai petrecut de mult o noapte întreagă. Vino! A mai rămas 1 n-a nedigerat din tine. Şi întrucât n-a mai rămas nimic de mâncare pe aici…

Să comand ceva? sări el bucuros. Barul e deschis toată noaptea. Fână una-alta, să bem din Chablisul ăsta – şi dispăru în baie. a Artemis rămăsese dincolo de uşă, uitând ce are de făcut. Grozavă femeie, îşi zicea. Puţin i-a păsat că a intrat cineva şi o vede. Nlăl ca goală, răsturnată pe pat ca o împărătească, cum rămăsese (lin îmbrăţişarea lor, cu ochii străpungând tavanul. Femeie puternică, femeie matrice, femeie biblică. Zeiesă. Veşminţeanu şi-o merită, e din aceeaşi stirpe. Se urni greu, ducând ştirea de presă lui Viziru care avea legătură cu Bucureştii, sub impresia scenei surpi inse, obsedat de trupul alb, îmbelşugat, căruia abia acum îi înţelegea grandoarea.

Capitolul treisprezece

Şefa de cabinet îşi închipuise că Artemis are maşină; aflând ce n-are, se dădu de ceasul morţii să-i găsească o „ocazie”. Arteinii avea figura omului care înţelege greu. Ce rost avea zbuciumul ăsta al ei? Se urcă în tren şi gata! Da, dar la ce oră pleacă trenul, şi cât face până la Curtea de Argeş? Domnul preşedinte spusese că pe îl cinci, şase după-amiază să fie acolo, adică pe lumină şi… Lui nu I se întâmplase, îi explica femeii, să nu ajungă la timp undeva, cu trenul. La altceva nu s-o pricepe, dar la trenuri… Toată viaţa a circulat pe calea ferată, dacă nu găseşte un accelerat, ia un personali ba şi mărfare. Să nu-şi facă griji, la ora stabilită va fi „la datorie”, îşi notă adresa şi după o plecăciune adâncă, de devotament ţi ironie, se făcu nevăzut. Într-adevăr, ajunse mai devreme, iar în oraş toată lumea ştia să explice unde e vila lui Veşminţeanu. O găsi, dl la vestita biserică în sus, spre pădure, mărginită de terenuri virani care, datorită crizei imobiliare, nu mai apucaseră să intre IA construcţie. Un căsoi cât toate zilele, arătând, din cauza placării cu marmură, ca un templu

hindus! Ceea ce frapa erau scările exuttrioare, şi ele de marmură, coborând direct în peluzele verzi, tunel cu grijă, ce se prelungeau către terenul de sport. Curtea avei aspectul unui parc englezesc înierbat, cu arbori puţini, fără denivit lări, arătând pustiu din cauza orizontului golaş şi a amenajările sportive (tenis de câmp, volei, patinoar, parcă şi golf) nefolosill

(aparent dezafectate). Poarta masivă încastrată în zidurile de reiate, era prevăzută cu tot felul de aparate, camere de luat vederi, Mripeţi mobili etc. Când apăsă pe un buton, Artemis se simţi IMM – ininat prin instrumente atârnând ca organele oculare expandate Hir unor roboţi extratereştri. Trebui să-şi spună numele şi seria

I Ai ţii de identitate, ba chiar să o lipească de sticla unui aparat care

Îl verifica probabil chipul. Uşa scoase un mic sunet melodios, abia uite eptibil, şi începu să gliseze, deschizându-i drumul. Prin geamul Milei gherete interioare cineva îi făcu semn, indicându-i în ce direcţie să apuce. Văzu un pâlc de oameni într-un intrând al clădirii, şi bănuind că aceia sunt musafirii, o luă într-acolo. I se spul MR că preşedintele obişnuieşte să organizeze asemenea mici reuniuni după întoarcerea din deplasările importante, cu care prilej pritocea materialul adunat, mai ales în împrejurări ca aceasta, limrcată de campania prezidenţială. Nu apucă să ajungă la punctul, h* care şi-l propusese; cineva ieşi din clădire şi, în pas alergător, îi veni în întâmpinare spunându-i că a luat-o greşit. Ce văzuse erau llllerii care curăţaseră parcul; îl conduse, ocolind clădirea prin Hlipa cealaltă, în curtea din fund, unde se strângeau invitaţii domnului preşedinte. Când se convinse că lucrurile s-au clarificat, omul *W* întoarse la treburile sale.

Aici era un grup în apropierea unei esplanade cu paviment, pe (hârr străluceau mese din material plastic alb. Cele zece, cincisprezece (Husoane stăteau în picioare, cu câte ceva în mână (probabil liAuturi răcoritoare) şi de undeva răzbătea o discretă melodie de h/v, Complexat de

faptul că ia cu asalt de unul singur această mică populaţie ce îl putea examina în voie, numărându-i paşii şi Intuindu-i emoţia de solitar timid, Artemis păşi apăsat, imprimând lemiului o hotărâre ce nu putea ajunge la oameni.

Te-ai descurcat, îl luă în primire Veşminţeanu, cu o strângere i oulială de mână, ai ajuns mai devreme, şi-i făcu reclamă cu voce tare. A venit cu trenul. Teribil ce dexteritate de trotteur are. Într-o zi o să înconjoare globul cu trenurile astea ale lui.

I-o prezentă doar pe soţie, făcându-i cunoscut că numele ci r Clementina.

— Pe ceilalţi îi ştii sau or să se prezinte singuri. Colaboratori şi rude de-ale noastre. Uite că la orizont mai apar şi alţii – şi într-adevăr se iviră două nuclee de câte trei, patru persoane. (Nu se strânseră până la urmă cu toţii mai mult de două duzini.)

Artemis fu atras de Viziru în mijlocul câtorva bărbaţi tineri aparţinând celei mai noi generaţii de locotenenţi de partid. Erau degajaţi, bine dispuşi, refractari la răcoritoare, aşteptând ceva care să merite oboseala, cum spuse unul, şi în general dispreţuitori faţfl de ce nu se ridica „la înălţime”. Pe esplanadă nimeni nu părea dispus să se stabilească într-un loc sau să se apuce de ceva temeinic, îşi strângeau mâinile, se băteau pe spate, îşi şopteau câte ceva la ureche şi treceau mai departe. Nici tinerii locotenenţi nu aveau astâmpăr, îşi făceau semne între ei, salutau din cap, se strecurau spre câte cineva aflat mai la marginea adunării. Artemis se văzu faţă în faţă cu cei care făcuseră parte din delegaţie (lipsea doamna Garofeanu, dar i se păru firesc) şi mai cunoscu alţi trei, patru „baroni” ai partidului, văzuţi numai în treacăt până atunci. La un moment dat îşi făcu apariţia şi fiica preşedintelui, îmbrăcate modest, în blugi tociţi şi maiou de motociclist, purtând în picioare cizmuliţe de cowboy, aduse probabil din SUA. Fu înconjurată de câteva femei, apoi de locotenenţii tineri, dar se scutură de ei pe rând, nelăsându-se antrenată în discuţii, ieşind din îngrămădeli numai prin gesturi, un fel de stopuri puse cu palmele în aer pe carty

apoi, cu degetele răşchirate, le scutura în sensul că „nu acum, nil acum”, sau că „gata, asta a fost tot”. Până la urmă ajunse şi în dreptul lui Artemis, prefăcându-se că se împiedică de el.

Ce faci, omule? zise, nemimând, totuşi, vreo mirare că-l întâlneşte.

Haida! se amuză el. Ţi-ai însuşit langajul ălora din sud, unde llecai că te duci. Asta e apelativul negrilor tineri din New Orleans, HU? Ce-ai găsit acolo mai original?

Ştii ce? acceptă ea subiectul. Negresele mi s-au părut mai retro lircât albele newyorkeze.

Cum retro? Mai demodate? Mai încuiate sub raportul lllHItăţilor?

Sub toate aspectele. Se duc la casele parohiale şi ascultă predici, cântă în corul religios, poartă pantaloni largi, încreţiţi cairmonica şi salopete de culegătoare de bumbac. Sexual se poartă llM întotdeauna: nu sunt dispuse să aştepte, iar dacă vine pruncul, II Însă să vină.

Totuşi, drogurile…

Da. Drogurile, da… Apoi schimbă subiectul. Ţi-a arătat şi ţie lilicva ce e pe aici? îşi dădu seama că nu, şi-şi propuse să suplihmscă această lipsă. Hardughia asta a fost făcută în ultimii cinci.

Mc ani. Nenorocirea e că au lucrat pe rând vreo trei arhitecţi. Toţi 1 şcoală italiană, dar reprezentând epoci diferite. Ca atare, ne-am Urs cu marmură multă, cu o mulţime de odăi – vreo douăzeci – cu H’firi de-astea pe afară, care nu ştiu cât de nimerite sunt, cu ogive, filoane, bolţi etc. Un fel de ghiveci, dar încet-încet începe să ne plină. Minus mama, care rămâne la sarcasmele ei. Deodată se întrerupse. Păzea, că vin ăştia cu grătarele, şi-l trase din drumul geamiilor care purtau instalaţiile primitive de fript carne, ea chiar pretinzând că astea datează de la începuturile epocii fierului. Hai şi noi K’olo, la bătaia peştelui, cum spune tata. Mie spectacolul frigerii i lilar îmi place, e singurul lucru frumos la agapele astea.

Artemis se lăsa greu, nu-l atrăgea perspectiva schiţată de Sorana.

Ai Ala orizontul gol al curţii, scăldat în culorile amurgului.

— Ce linişte s-a lăsat! A încetat şi vântul. Întotdeauna se întâmplă aşa la ora asta, e sfiiciunea înserării. Momentul de film desuet şi totuşi adevărat, mai plin de mister decât restul zilei.

— Ei, acuma te-ai găsit să faci poezie? Când începe să sfârâie friptura şi să fiarbă vinul în cupe, vorba poeţilor? Vezi că mă pricep şi eu să cânt din liră?

— Mai bine te pricepi să alungi muza, renunţă el la invocaţia cu ajutorul căreia spera să amâne momentul dionisiac.

— Vrei să vezi crama? îşi aminti Sorana.

— Nu neapărat, se eschivă. Nişte butoaie, întuneric, ciment pe jos şi miros de vin.

— Nu, e bine amenajată, dar n-are importanţă. Tata aduce vin de la Valea Călugărească. E singurul din familie care bea vin. MamM numai coniac, iar eu şampanie – dacă am, dacă nu, nimic. Mai vin unchii şi mătuşile mele, şi ca să-i facă lui hatârul coboară şi cioc*nesc câteva pahare. La noi nu se îmbată nimeni.

— Dar tu personal nu te-ai îmbătat niciodată?

— Nu mai ţin minte.

— Ei, preferi să dai uitării „ce-a fost”. Asta mi se pare caracteristic femeilor, că uită repede şi definitiv ce-au trăit mai intens. Cu excepţia a ce au ele de reproşat bărbaţilor.

Ea izbucni în râs.

— Te prefăceai că nu cunoşti femeia. Câte ceva tot ai învăţat.

— Câteva generalităţi, îşi ridică el a zâmbet buza de sus şi o încordă ca pe o copertină. Lacunele mele în materie de femei stf concentrează în sfera practicii.

— Sunt tentată să te cred, îl măsură Sorana cu o atenţie involuţii tară. Chiar, persoana ta pare să semnalizeze o asemenea ignoranţii, Dar ăsta nu e neapărat defect. Poate chiar invers. Ştiu că bărbaţii rafinaţi preţuiesc femeile cu experienţă. Femeile, invers, sunt încât*nate să iubească ageamii.

Zău? se miră el, dar tocmai atunci apăru lângă ei Viziru.

Au adus cărbuni încinşi şi au umplut cutiile alea de fier, de poţi frige un bou pe grătar, îi informă. Haideţi că începe să oficieze şefu', l trase de ei.

Într-adevăr, începea ceva pentru care probabil Veşminţeanu chemase anume lumea aceasta. Cineva pusese platourile cu mici cruzi direct pe iarbă şi el îşi suflecă mânecile hainei până la coate, CM gospodarii ce se apucă de treabă. Purta costum gri, vulnerabil la irtr, dar nu se ferea. Aşeza micii cu un cleşte pe grătar, însă la un moment dat cleştele i se păru incomod şi se apucă să-i ia cu degetele. Mui picura din ei zeama adunată în platouri, marginile hainei lllngeau carnea crudă, nu băga de seamă. Începu să agite o tablă, CW să aţâţe jarul, şi în aer se împrăştie o dantelă fină de cenuşă, drpunându-i-se pe reverele hainei şi în păr. Se răsucea mobil, se ipicca, îşi îndrepta trunchiul masiv, ca un jucător de tenis ce culege mingile înainte de a atinge pământul. Trăia cu ardoare aceste momente, găsea satisfacţie în ce făcea, şi nepăsarea faţă de inconvenientele muncii nu era jucată. Privitorii puteau găsi graţie în gestica Uliului elegant, spilcuit, obişnuit să-şi supravegheze limbajul tru Cllui şi care acum se lăsa absorbit de o îndeletnicire minoră.

lusafirii se strânseseră roată şi câte unul din cei apropiaţi, in spe[îl rude, arunca din când în când cuvinte de haz, chipurile încuietoare, sau total benigne, doar pentru a menţine trează atenţianţei. Nu găseau însă ecou, privitorii ferindu-se să bagatelizeze lltluziasmul politicianului cu părul în dezordine, cu gulerul desfăcut nodul cravatei strâmb, îmbujorat, transmiţând din priviri o mare bmperatură sufletească. Oficiantul se adresă publicului:

După gustul meu ar fi gata! Eu îi mănânc aşa, doar cu o Jhiulă, şi înăuntru rozalii, păstrând sucul întreg. Ia să vedem… şi cu lli Ke lele făcute cleşte smulse un mic de pe jar şi muşcă. Copii, exclamă cu gura plină, ce delicii sunt aici! Care puteţi luaţi aşa, care nu, cu cleştele sau cu

furculiţa. Daţi-i bătaie!

Bărbaţii se repeziră ca nişte animale de pradă civilizate. Muşcau şi priveau mustul din carnea fierbândă. Femeile, cu reflexul lor for» malist, educate de dogme manieriste ce încearcă să se opune instinctelor, aduseră farfurii şi tacâmuri. Altele împărţeau şerveţele de hârtie şi îi invitau pe bărbaţi să se servească din coşuleţele cu pâine. Ignorate, folosiră această recuzită pentru uzul propriu, chinuindu-se să taie câte un mic, în farfuria ţinută în mână, cu latul furculiţei. Mestecau cumpătat, cu gura închisă, suflând uşor din buze şi scuturându-şi mâinile în aer, semn că mâncarea arde. În nici zece minute grătarele fură golite, bărbaţii terminând ultimele vestigii cu buze şi degete unsuroase, cu chipuri înflorite de plăcere, cu un exclusivism al expresiei faciale din care rezulta că nimic altcevi pe lume nu mai încape în raza preocupărilor lor. Veşminţeanu, în aceeaşi stare extatică, părea animat în plus de dorinţa culegerii elogiilor verbale, dar mai ales a expresiei de beatitudine de pe chipuri, Companionii nu avuseseră nevoie de nimic altceva decât de durul»caţii fierbinţi şi savuroşi, luaţi direct de pe vergelele de fier încinse, pentru a atinge plenitudinea satisfacţiei. Ignoraseră pâinea, furculiţa, farfuria, şerveţelul, chiar paharul cu băutură. Acestea aveau să vină mai târziu. Momentul trăit fusese tiranic şi absolut, eliminând toi ce, prin rutină, presupune masa obişnuită. De altfel, abia acum câteva servante începeau să aducă mâncarea propriu-zisă. Numai el partea masculină se ghiftuise, având nevoie de o pauză, atât pentru mistuire, cât şi pentru consumarea senzaţiilor trăite la extrem.

Artemis mâncase şi el un mic, vârât aproape cu sila în gură dr Viziru care, după ce Sorana fusese chemată de mama ei înăuntrul clădirii, la bucătărie poate, îl luase în grija sa. Poetul urmărise cu interes dezlănţuirea pătimaşă a comesenilor, stârnită şi dirijată dr preşedintele partidului, şi pentru prima dată înţelese raportul dintre dolofanele ghemotoace de carne tocată, din care românii au făcut lui fetiş, şi aviditatea celor despre care în niciun

caz nu se putea pretinde că suferă de subnutriţie. Văzuse la televizor, dar şi în deplasările prin ţară, în timpul vacanţelor, scene cu poporeni lllunaţi la sărbători religioase, pe lângă biserici şi mănăstiri, năpusllhdu-se asupra prânzurilor oferite de cler, şi îşi închipuise că ele exprimă exclusiv starea obiectivă a sărăciei, a foamei. Se dovedea, kiă, că e mai mult de atât, şi anume sechelele, transpuse în plan înihic, ale unei înfometări ancestrale a românilor, ale spaimei milenare de inaniţie şi ale disperării cu care, atunci când aveau prilejul, încercau să amâne momentul fatal. Veşminţeanu, cunoscând Murea de spirit a mâncătorilor de mici, potoliţi acum, anihilaţi penlllt moment în fervoarea lor consumatoristă, propuse o degustare k e ramă, obţinând astfel timpul cerut de aşezarea ca lumea a Itienei, ca şi de redeschiderea apetitului comesenilor. Propunerea fu Icceptată cu urale şi cortegiul coborî în neorânduială treptele frumoasei săli subterane amenajate pentru degustare. Se încercară două, trei soiuri de vin roşu provenind din bogatul asortiment al hiasivului viticol Dealul Mare, după care Veşminţeanu propuse luarea ritualului degustării de la început, cum se cuvine, cu vin alb. Degustătorii, cu un surplus spontan de energie, inspiraţie şi spirit Contradictoriu, se lansară în dispute purtate cu voci ţipate, creând o cacofonie de fond asurzitoare. Se opriră, ca la ridicarea unei baghete, când gazda le aminti că sunt aşteptaţi şi se puse în fruntea Hilivoiului dirijat în sens invers.

Masa era asortată, îmbietoare, şi oaspeţii se aşezară, cum se vIV.u, după anumite cutume, în spatele cărora se aflau şi criterii de lutirnie şi vechimea colaborării politice cu şeful. Deoparte şi de alta u lui Veşminţeanu luară loc fiinţele cele mai apropiate, soţia şi fiica, ilr-a dreapta se aliniară fruntaşii partidului, înşiraţi şi ei într-o mii it nită. ordine, terminând cu locotenenţii tineri, în ultimă instanţă

Artemis, iar în partea stângă, fraţii şi surorile celor doi soţi împreună cu jumătăţile lor. Ai fi putut crede că după abuzul de miel fierbinţi, interesul pentru bufetul rece va fi redus, dacă nu va lipsi cu desăvârşire, dar o

asemenea presupunere se dovedi lipsită dr temei. Se mâncă vârtos, iar plăcerea reală a îngurgitării fu completată de plăcerea discuţiei. Atenţia lui Artemis se concentră un timp asupra soţiei preşedintelui. Clementina – nume cumva germanic, şi gândi – părea de cu totul altă factură decât soţul. Ai fi presupus, înainte de a o vedea, că nu putea fi decât o femeie înaltă, corpolentă, cu o anumită maiestuozitate, în concordanţă cu alura lui (În castelan viguros, elegant şi modern, dedat tuturor plăcerilor oferitr de condiţia socială. Sau o mondenă cizelată, o bijuterie scumpe, slujind atât ca jucărie pentru amatorul de drăgălăşenii caline, cât ţi ca fan înfocat al bărbatului. În contrast cu aceste ipoteze, ea dădea din capul locului impresia că „nu e la înălţime”. În primul rând, descopereai că e bondoacă şi grasă, iar toaleta, departe de a ÎI concepută pentru a-i ascunde defectele şi a-i pune în evidenţă posibile calităţi, se compunea exclusiv dintr-o rochie otova, de bune calitate, dar croită ca pentru marionete, nefăcând decât să reliefezi diformitatea bustului, abdomenul dilatat, fesele mari, coapsele scurte şi groase. Chipul îi era năpădit de osânză, fălcile late, guţi decupată asimetric, iar cearcănele făceau să înoate într-un fel de gelatină ochii rotunzi, de un albastru şters. Coafura neîngrijită, sau poate îngrijită ostentativ, vopsită într-un galben obosit, complet! impresia de artificial grosolan. Părea plictisită genetic, dar vil totuşi, oarecum reflexivă, ca cineva care ar reuşi să facă filosofie din nimic. Îi privea pe convivi, pe măsură ce aceştia se produceau în începutul de conversaţie, ca pe nişte actori de circ care nil reuşeau s-o facă nici să se distreze, nici să se supere de anostitalrl lor. Fuma neîntrerupt, cu gesturi bine armonizate, şi Artemis îţi dădu seama că această pantomimă are asupra înfăţişării ci generali

III) impact determinant. Dădu chiar o notă mare faptului că Rimează atât de mult, nelăsând ţigara din mână, pentru că poza Rimatului, suita de poze de fapt, ale acestei ocupaţii, salvau până I* urmă personalitatea ei de la o adevărată catastrofa imagistică, tir n-ar fi întâmplat cu

doamna Clementina dacă în loc să recurgă, NI ajutorul ţigării, la această caligrafie a mâinilor, capului, gurii şi Hilar ochilor (mereu împăienjeniţi de fum), şi-ar fi lăsat toată fiinţa Niprinsă de imobilismul momâilor. Şi-şi mai însuma ceva, cu Incontestabil talent, soţia preşedintelui – ceaşca de cafea, nelipsită llll faţa ei, ca şi ţigareta dintre arătătorul şi mijlociul mâinii drepte. Din câte îşi dădu seama Artemis în cursul cinei, doamna Vrtminţeanu nu mânca. De la marea libaţiune a mititeilor llmmtase, împiedicând-o şi pe Sorana să ia parte la orgiainti arului. Aici, în semicercul meselor albe, lăsase din când în când Impresia că ciuguleşte ceva, dar nu fusese decât un simulacru. De Mitici în locul unde ar fi trebuit să fie farfuria, trona ceaşca de Nilrii. Una chinezească, de porţelan fin, de o mărime specială, mice între ceşcuţa de cafea turcească şi ceaşca mare de ceai sau de Itlliu centreuropean. O lua de toartă cu mâna stângă, o ţinea un llinp într-un balans fragil, în orice moment putând fi înclinată şi MMrwată sau chiar scăpată dintre degetele ei groase, neîndemânatice, rtpoi o făcea să planeze, dându-i parcă aripi şi oprindu-i buza Hlhire între buzele ei pneumatice, ca pe o pasăre colorată la llllmrea în cuib. Sorbea inobservabil lichidul, lăsând impresia că h II Ibst decât o intimitate abstractă între gura ei şi ceaşcă, un illicrct schimb de şoapte purtat de două ciudate întruchipări. (irwşea plana apoi invers, coborând aerian, ca o mică paraşută lAnlurnată, sub care o miniaturală prinţesă de basm uitase să se lliţurubeze.

lui r-o altă etapă, Clementina începu să ia parte la discuţie, liinintul şi băutul cafelei schimbându-şi locul, în ansamblul fiinţei ei, de la acela de principale recuzite ale unei meditaţii contemplative la acela de adjuvante scenice ale exteriorizării. Rolul soţiei lui Veşminţeanu în conversaţia care la o privire mai atentă se dovednt a fi dialogul preşedintelui de partid cu un personaj colectiv, cu partidul însuşi, nu era, cum şi-ar fi putut cineva închipui, acela de potenţator al spuselor bărbatului, sau măcar de confirmator, el aproape invers. Adică urmărind să le pună

într-o lumină dubitativă, Totodată, umplea de neverosimil, uneori şi de ridicol, partitura „personajului colectiv”. Nu rostea replici lungi, uneori intervenţia ei se rezuma la trei, patru cuvinte ori doar la exclamaţii, dar acea* tea aveau darul de a cădea în substanţa afirmaţiilor la care ac referea ca un dizolvant într-o soluţie. O dilua sau o transforma în altceva, eventual în contrariul ei. Fondul inserţiilor rămânea în mod constant nedumerirea, neputinţa de a se lăsa convinsă şi, din când în când, ironia. „Oare?”, „Aşa să fi fost?”, „Chiar astfel s-au petrecut lucrurile?”, „Poate numai în aparenţă?”, „Dar nu e valabil şi contrariul?” etc. Nimeni nu punea, fireşte, la îndoială îndoiala el, poate nici n-ar fi îndrăznit cineva să o facă. Să te mire sau să negi dreptul cuiva de a nu fi satisfăcut de un raţionament, de o afirmaţie sau de o presupusă dovadă? De ce se îndoia ea mereu? Pentru cĂ era un ascultător pretenţios, în faţa căruia adevărul e ceva mult prea mare ca să fie susţinut prin expediente verbale? Sau fiindcă socotea de datoria ei să diminueze un anumit patetism ivit în discuţie, să calmeze un entuziasm facil redând schimbului de opinii calmul stoic necesar? Ceva mai târziu, când alături de ceaşca (În cafea şi de ţigară, ca factor ce lipsise unei adevărate „treimi”, apăru şi paharul de coniac, ironia conţinută în intervenţiile Clementiiw, se transformă în sarcasm. (Artemis îşi aduse aminte de menţiunea Soranei că mama ei când bea nu se îmbată, devine caustică.) Itl această etapă, doamna Veşminţeanu îşi amplifică şi perfecţie ml rolul, fără să se aventureze în vreun expozeu „cap şi coadă”, în itwţinerea vreunei opinii. Avea un ton coborât, uşor baritonal, fără ulei cea mai mică stridenţă. Nu se grăbea şi nu încerca să dea vreo liotă de persuasiune cuvintelor ei. Ca să o auzi trebuia să faci un rlort de atenţie şi asta îţi impunea să observi şi expresia ei facială, lir obicei gânditoare, de introspecţie, rar de amuzament, şi atunci temperat, interiorizat. Nu aţintea pe nimeni cu privirile, acestea se încolăceau în ritm cu rotocoalele de fum ale ţigării, spre înălţimi. Hiftica puţin cocoşată, sprijinită într-un cot, şi nu făcea decât să se

itândească încet, cu voce tare, la nimicnicia omului, la relativitatea Ideilor, atât de perisabile, la pretenţia semenilor de a-şi da părerile, iil Al de vulnerabile, drept adevăruri general valabile. „Am mai auzit (ce cineva vorbind despre asta, dar exact în sens invers”, comenta după producerea cuiva, fără mirarea că se întâmplă aşa. „Asta ei iimva rezultatul unui sondaj de opinii sau o simplă presupunere?” Ilicrrca să vadă, chipurile, cât de plauzibilă e o părere. „N-a mai lo-l cumva un curent de gândire similar, care a clacat la un moment dat?”, arunca în derizoriu ceva cu o rezonanţă novatoare. „Dar de ce nu publici raţionamentul dumitale? Măcar sub forma llllci broşuri. Nu se mai practică genul acesta de popularizare a marilor idei?”, încuraja pe câte unul. Nu numai că nimeni nu se lihea ofuscat de aceste intervenţii perverse, dar adesea era luată III wcrios, determinând înscrierea şi a altora pe linia respectivă, sau trplici explicative din partea autorilor opiniilor ce făceau obiectul mhasmului. Altfel, doamna Clementina era populară, se bucura lir un regim „camaraderesc-democratic” în colectivitate. Unii îi spuneau chiar pe numele mic şi o tutuiau. Dar de ce aceia care deveneau obiectul sarcasmului nu se formalizau? Din comoditate, ca să nllc un conflict cu nevasta şefului, din politeţe? Veşminţeanu însuşi, înţepat uneori în acest mod, prefera să se amuze decât să se supere, llalilâcând-o cu unul din surâsurile lui explozive, eminamente în mare, de presupusă încântare şi afinitate cordială. Dar această îngăduinţă nu indica faptul că personajul interpretat de Clementiiut conta mai puţin în conclavul condus de soţ, că rolul ei era în rea* litate minor? În pofida efigiei de Socrate feminin cu limbă veninoasă a doamnei, conversaţia îşi urma cursul, permiţând preşedintelui să repete – mai sumar, mai schematic şi mai puţin inspirat – ceea te spusese în preziua plecării din SUA. Din când în când unii făceau completări şi încercau să dea explicaţii – Aristide, Bobeica, Dascălu, ba şi Viziru la un moment dat, pe culoarul lui de specialitate –, dat efortul lor se pierdea în gol. Conversaţia nu avea morgă oficială, nu se concretiza

în directive, rămânea o cozerie cu orizont difuz, a pedanterie de factură diplomatic-reportericească.

La un moment dat, simţind că subiectul şi-a epuizat prospeţimea şi interesul, Veşminţeanu propuse să se abandoneze poziţia aceea chircită, amorţitoare, în jurul meselor, sugerând să se ia cafeaua sub clar de lună (deşi iluminarea electrică a curţii eclipsa blânda revărsare selenară) şi să se facă siesta într-o plimbare „ateniană" jm1 aleile proprietăţii. Promenada începu în pas viu, apăsat, condiţii de preşedinte şi de colaboratorii apropiaţi, pe aleile betonate, în miresmele nopţii incitante ca un afrodiziac. Clementina rămase r loc, înconjurată de câteva femei, probabil rude sau prietene de casă, trecând la alt registru, acela al matroanei ocrotitoare, tot sarcastică, dar tolerantă cu slăbiciunile sexului frumos.

Artemis se văzu secondat de Sorana, care se scuza că l-a lăstil de izbelişte, ca şi când întreţinerea lui ar fi fost un fel de sarcină g ei de partid. El îşi arătă mirarea că o fată atât de versată în diverser forme ale mondenităţii face faţă cu uşurinţă uzanţelor polititf greoaie, neatractive, fastidioase. Se interesă dacă Sorana arc dl gând să se consacre vieţii politice. Întrebarea i-o sugerase activitatei ei internaţională. Reieşi că nu e orientată în această privinţă. Nu se vedea atrasă în mod special de politică. Sincer vorbind, când cf mai „tinerică" fusese ispitită de modelling, dar se convinsese că

A notă să facă faţă atmosferei din lumea respectivă. Politica, de fapt inumite ramuri ale ei, cum e, de exemplu, militantismul feminin, în îi conceput-o mai mult ca hobby – şi ca să înţeleagă el mai bine,» M dat exemplul lui Brigitte Bardot care, paralel cu actoria şi câinii ilo de ea, se făcuse cunoscută ocrotind animale, militând pentru li-l Anuri ecologice. În cazul acelei artiste, hobby-ul dăinuise, după AUin ştia şi el, mai mult decât profesia de bază, de care se desprinlAME la un moment dat. În cazul ei însă, şi se vedea că face haz de hrcaz, lipsea tocmai profesia de bază. Absolvise facultatea de limbi Mrttine, dar nu vedea cum şi-ar putea întemeia o carieră serioasă (Un această… nici nu

ştia cum s-o numească... Engleza o făcuse ca, llinbă secundară, se descurca în conversaţii, nu se vedea însă în hlAâtură să traducă nici convorbiri politice, nici literatură. I-ar fi Mli as mai mult o îndeletnicire culturală, la un moment dat simţind Alliar impulsul de a scrie – nu poezie, îi plăcea să compună povestiri drupre fapte care i se întâmplaseră ei înseşi. Survenise însă mariajul (M rla atât de nefericit, şi acesta o deturnase, încât acum chiar se ginea în dilemă. Invitaţia în SUA – obţinută pe o cale întortocheată dr care nu mai avea rost să vorbească – dăduse poate impresia, în niod deplasat, că acesta era noul ei teren de manifestare. Nu, toc-Hlhi era în căutare. Recunoştea că i-a surâs ideea de a fi soţia unui U bogat şi influent, aceasta permiţându-i să-şi aleagă în tihnă mileniul predilect de afirmare publică. Eşecul suferit i-a schimbat glldurile, pe primul plan situându-se acum nevoia unei activităţi Independente – era vorba nu numai de asigurarea mijloacelor de lini» deşi în perspectivă se punea şi această problemă, ci mai alest, e împlinirea ei ca om, de conferirea unui rost propriei vieţi, din (iih) de familie, matrimoniu, latura intimă a existenţei etc.

Artemis asculta confesiunea tinerei femei cu un sentiment conte inadecvare: se obişnuise cu o Sorana stăpână pe sine, abilă.

ANpimsivă, dar alunecoasă. Găsise o sursă de seducţie în aerul ei băieţesc, degajat, în dexteritatea cu care mânuia, ca pe o floretă, camaraderismul ironic şi intimitatea de suprafaţă. Lăsa impresia cA deţine ceva superior coteriilor la care o supune lumea mondenă, o substanţă rezervată bărbatului ales. Artemis nu înţelegea prin < <? merita el acuma „încrederea" destăinuirilor, rămânând cu senzaţia că la mijloc e o eroare momentană a femeii, o gafă datorată nea* tenţiei. Se bucurase, în puţinul timp de când o cunoştea, de suro* gâtul prieteniei ei, chiar cu accente de intimitate, dar neîndoielnic de factură superficială, şi se întreba dacă acest statut îl acorda tuturor bărbaţilor cu care avea de-a face. Acum ea luase o notă mal gravă, părăsise terenul floretismului de

divertisment şi coborâse în alte straturi ale existenţei.

Trecând pe sub lămpile de neon suspendate deasupra aleii, invitaţii nu mai mergeau ciopor după Veşminţeanu, se răsfiraseră şi se plimbau în grupuri mici, câte unii chiar singuratici. Artemii cerceta, aruncând priviri scurte, dar concentrate, ceea ce i se părrl a fi şi o schimbare în înfăţişarea tinerei femei. Costumaţia modestă, ştearsă alungase alura de prinţesă „democrată”, sugerând un prh sonaj aparţinând muritorilor de rând, o fată din popor. Nimic nil mai era acum vizibil „preţios” în compoziţia personalităţii ei, evi* denţiindu-se o naturaleţe umană tristă, o autenticitate a simplităţii, Pistruii de pe pomeţi şi din jurul nasului nu mai păreau pictaţi < I înainte, scoţând la suprafaţă o gingăşie infantilă, o candoare spirittuală de care ea nu făcea caz. Seriozitatea raţionalistă a discursului Soranei se integra într-un ansamblu nou, lucru de natură să-l deru «teze puţin pe bărbatul ce chiar îşi făcuse cunoscută lipsa expn rienţei în raporturile cu femeia. Se întreba unde a dispărut lilx Hralismul ei de factură postmodernistă, ce a făcut cu parametrii existenţiali extraşi din doctrina revoluţiei sexuale. Mariajul ci eşuai îl încadrase în acest stil de viaţă lejer, experimentalist, cu palmaresul erotice, chiar maritale bogate. Ceva pasager, neesenţial pentlll meni dispuşi să schimbe mereu, care nu fac drame din rupturi innjugale sau extraconjugale, punându-le în CV nu ca greşeli sau Bâlnusuri, ci ca dovezi de experienţă şi competenţă. Nu ştia cum să fcucţioneze la confesiunea ei, nu găsea nimic de spus. Dacă ce lllurma erau exagerări ad-hoc, pe care cu prima ocazie le anulează nu minimalizează, punându-l în încurcătură că le-a luat în serios? Dur că nu avea nevoie de stimulentele, încurajările sau confirmările lui, se descurca bine în ceea ce-şi propusese să facă, sau făcea sub 8 Inspiraţie de moment.

E mai bine de tine, nu te complici în nimic – îl apostrofa cu un rest din ironia dinainte. îi zâmbea totuşi altfel, lumina palidă a-Mhipilor de neon făcând să sclipească stins buzele ei sidefii, mobile.

În ce sens? nu înţelese el.

Ai un profil pe care nu ţi-l alterezi, acela de poet. Te menţii Bici din punct de vedere social, şi ignori sau, mai bine zis, ocoleşti milieia. În sensul ăsta. N-am dreptate? Artemis făcu o grimasă decisă, strâmbându-şi buzele într-un rictus de neîncredere. Pe lui cu, mă complic, mai adăugă ea.

În ce sens? repetă el fără să vrea, după care făcu un gest cu Ana, sugerând că repetiţia e involuntară.

Într-un sens mai larg, nu păru ea dispusă să particularizeze era, dar se răzgândi. Am în vedere în primul rând căsătoria asta a TU, pripită, nu îndeajuns cugetată. Noroc că nu s-a făcut tam-tam, l n-a trecut nici neobservată.

Artemis receptă surprins cuvintele de autocritică. Pripită, Rr tigetată…

I) e ce avea nevoie să-şi facă harachiri în faţa lui? Se îndoia că pir/, cutase experienţa căsătoriei în culorile acestea, în faţa celor illli mediul ei curent. Poate aşa o taxase Clementina sau tatăl ei. Hitl* dacă singură ajunsese la această concluzie, şi acum simţise nu voia să-şi pună cenuşă în cap în faţa unui prieten de ocazie, înseamnă că psihicul, ca şi cerebralitatea ei, suferise schimbări. (2 a un ecou la aceste raţionamente, Sorana se puse pe confesat.

— Ca să vezi şi tu cât de uşuratică am fost… Ştii ce m-a atras la bărbatul cu care m-am căsătorit aşa, cât ai zice peşte? Nu faptul est era preşedinte de companie. În fond, la vârsta lui – are 47 de ani, cu douăzeci şi ceva mai mult ca mine – nu reprezintă cine ştie or victorie, se poate spune chiar că e firesc. Nici că agonisesc o condiţie materială satisfăcătoare. Aveam şi eu acasă una cel puţin la fel de bună. Nici că-i plăcea să frecventeze lumea mondenă, vedetele de modelling, că voiaja mult, propunându-mi să-l însoţesc, şi aşa mal departe. Nu. M-a atras că era înalt şi bine făcut, dar în special asta, înălţimea. Cred că vedeam, şi poate mai văd încă bărbaţii prin prisma înfăţişării tatălui meu. Se întâmplă cu unele fete. Sigur, contau şi manierele lui vizavi de femeie – buchete de flori, cadouri, atitudine ceremonioasă

(deschide portiera, se ridică în picioare la masă, nu întrerupe femeia când bate câmpii sau ciripeşte stupidităţi) etc. Un bărbat care, nemaiavând cine ştie ce ţeluri sociale, şi rămânând burlac până în pragul bătrâneţii – poate exagerez, dar aşa apare – şi-a concentrat resursele asupra imaginii de mare cavaler, Recunosc, pe mine m-a atras înălţimea. O femeie obişnuită na simte, alături de el, mai ales în lume, prin localuri, pe unde foiem.1 paparazzi, pusă în valoare. Înţelegi ce vreau să spun. Înălţimea contează ca o caleaşcă în care, trecând, atragi spre tine privirile... Chem tii de-astea! Bla, bla, bla. Îţi dai seama pe ce criterii m-am măritai.

— Ei, multe femei tinere greşesc la pasul ăsta, se trezi Artemil absolvind-o măcar de o parte din vină.

Nu-şi dădea seama că genul respectiv de scuză mai mult învii novăţeşte. O vâra într-o grupare largă şi compromiţătoare, aceea a femeilor care greşesc grosolan la intrarea în viaţă pe considerent e sunt tinere, prin urmare proaste, gâsculiţe acefale. Sorana nu dădil atenţie justificării minore. Ţinu să expliciteze altceva: de ce nil cnirspunsese omul ascuns în dosul înălţimii sale, a pozei mondene şi 11 calităţilor de cavaler. Cât timp se autoşfichiuise, îşi luase o muncă sado-masochistă, jubilând chipurile la durerile proprii, iar Nivintele musteau de ironie muşcătoare. Trecând la „alesul inimii”, liilpul i se îmblânzise, dobândind brusc o aură adolescentină, flegmatică, nimbul liceenei vesele, jucăuşe, puse pe giumbuşlucuri. Nu Ului era sarcasm în şarja persiflantă, doar bucuria simplă a farsei, gluma grasă.

În societate ziceai că e omul cel mai receptiv şi atent la spusele celorlalţi. Când intrai însă cu el în dialogul concret, cu temă, cu ţel precis, te trezeai luptând cu morile de vânt. Ştii cum era? Surd. Ar Ibst bine dacă şi mut. Nu, numai surd. Hai să-ţi reproduc aproglinativ o convorbire telefonică, la revenirea dintr-o călătorie, să llirm: „Spune dragă, cum a fost?” întrebam. Atâta îi trebuia. Toate nimicurile mi le turna în cap. Nimicuri! Ştii ce e aia? Că la ora cutare nu găsise pe un ştiu cine, că după aia venise

cutare şi Ipoi cutare. Se duseseră într-un loc şi stătuseră două ore. Şi pe uf mă veniseră alţii, şi alţii… Şi abia la ora nu ştiu care terminaseră, şi-i luaseră masa în cutare loc. Dar acolo se întâmplase că nu aveau ce ceruse el. Şi au aşteptat. Şi stai, şi stai… adică stăteai tu să-i aswulţi balivernele. Şi ce-a zis unul şi ce-a zis altul… Dar cel mai mult ce-a zis el. Tu, sastisit, încercai să expediezi subiectul ăsta în plin secund. „Bine, şi-acum ce program ai?” Oho, stai să vezi, că tocmai a vorbit cu unul şi ăla pretindea că… Şi e un tip cu care a avut nu ştiu ce conflicte, dar n-are încotro, că de el depinde… Ilim cai să pui piciorul în prag. Conturai altă temă. Te trezeai că orbeşti paralel cu el, fiindcă nu se întrerupea, nici nu grăbea ritmul, dimpotrivă, devenea mai lent şi apăsat, iar detaliile se dilatau. Te ambiţionai şi tu. Nimic! Vocea lui mare, lătăreaţă te acoperea, şi aveai impresia că începe să se distreze, parcă participa la jocul „care îl înfundă pe celălalt şi-l face să tacă”.

— Dar ce avea? Ce are?

— Nu ştie să comunice. Nici să vorbească, nici să asculte.

— Păi ăsta e handicap.

— Este.

— Cum se face că nu l-ai observat decât după căsătorie?

— Fiindcă până atunci vorbeam numai eu.

— Ooo! se miră Artemis îndelung, gândindu-se că acelaşi handicap îl avea probabil şi ea, şi că în realitate de aceea nu observând defectul lui. Dar cum se descurcă la treabă? exclamă mai mult pentru sine. Sorana avea răspuns.

— Cred că îl salvează rutina, spuse. Rutina creează o aparenţ A de pricepere. Datorită ei şi cel mai idiot funcţionar se descurcă Ift biroul lui. Şi chiar ca pe un astfel de funcţionar, pe omul meu nu-l interesa nimic în afara cercului lui închis.

— În ce sens? şi Artemis îşi zise că această întrebare a deveni, un automatism.

— Că şi când ascultă ce spune altul, o face formal. Nu-şi însuşeşte nimic din ce aude. Nu-l uimeşte, nu-l animă, nu-l clinteşte. îl l fond, nu manifestă curiozitate. Nu m-a întrebat niciodată cevg anume. Ştii cum e? începu ea să râdă cristalin, ca o fetiţă care joacă. Când eram mică aveam un căţel, şi eu îi vorbeam toată ziua, convinsă că mă înţelege. Mă privea ca un om. Cu o inteligenţă de1 om în priviri. Când mi s-a explicat că în afară de numele lui şi dd cuvintele „vino" şi „pleacă" nu ştie nimic, m-am speriat.

— E opac, sau ce?

— Îl lasă indiferent ce se întâmplă cu ceilalţi. Nu se complică. Îţi este suficient sieşi, cum se spune. Asta chiar şi în eros, înţelegi?

— Până acolo merge? îşi stăpâni Artemis cu greu râsul.

— Până acolo! Dragostea nu găseşte ecou în el. Nu-i trezeşti emoţii, nu-i răscoleşte sensibilitatea, nu-i încarcă memoria afectivi

— Ei, nu cred, se opuse Artemis moale. Până la urmă ţi-a ieşit un personaj schematic, eminamente negativ. Ai îngrămădit pe capul lui pir a multe defecte. N-o fi avut şi el vreo calitate, acolo... Sorana bbucni în râs. Îşi dădu seama că Artemis are dreptate.

Nu ştiu, recunoscu, poate exagerez, dar eu aşa l-am perceput. N-ar putea să ai dreptate, dar cum să vorbesc eu altfel de un bărbat l'un nu avea nicio continuitate în prestaţia erotică, să zic aşa. Nu, IMinai că făcea din eros ceva minor, atunci când să zicem că îl irlia, dar chiar şi minorul acela îl uita imediat. I se ştergea cu săvârşire nu numai din simţuri, ci şi din memorie.

De-acuma îmi e mai greu să înţeleg ce spui, acceptă Artemis că, MU e la înălţime. Hai să zicem că la femei n-am experienţă concretă, dur când e vorba de bărbaţi aş putea deduce ceva. Ce spui tu mă depăşeşte. În fond, descoperise că nici nu-l interesează cazul. Or fi IIA – lra ciudăţenii printre oameni! gândi. Trebuie să fii de meserie ca A În înţelegi ca lumea – psiholog, psihiatru, psihanalist, sexolog etc., III el era un biet poet, descifra mai mult

himere abstracte.

Sorana intui destul de bine starea lui de spirit, ceea ce-l surprinse.

La drept vorbind – aprecie ea – nici nu te prea interesează yuz. ul pe tine. Chiar nu ştiu de ce ai face eforturi să înţelegi. Eu am ftcul-o fiindcă îl aveam sub ochi şi fiindcă eram interesată. Te-am RUin plictisit cu istorioarele astea. Poate te întrebi de ce ţi-am împărllţil câte ceva din intimitatea mea. Am să-ţi spun. Sunt lucruri încâlcite, greu de descifrat, şi o minte de femeie nu prea le pătrunde. All) prietene, dar mi-aş răci gura degeaba împărtăşindu-le toate intea. Femeia simte nevoia să comenteze asemenea experienţe IU un bărbat. Un bărbat de încredere. Mărturisesc, tu-mi inspiri... N-oi fi prea versat în chestiuni amoroase, dar eşti inteligent şi ai fire, r poet. Nu eşti pregătit, poate, să discuţi acuma, te-am luat prin lui prindere, dar nu mă îndoiesc, la un moment dat vei putea să-mi Ipui lucruri interesante.

Nu dramatiza, nu mai revenea la gravitatea pusă în primele confesiuni, îl privea cu ochi limpezi şi cu un surâs feciorelnic, totul semănând cu începuturile unui flirt adolescentin.

Musafirii începuseră să plece, pletora politicianistă răspândite pe alei se rărise şi lumina lămpilor cu neon făcea ca panorama nocturnă să devină spectrală.

— M-aş plimba seara prin curte, spuse Sorana, dar mi-e frice singură, e spaţiul prea mare. Cu tine mi-ar plăcea să umblu pe aici, stând de vorbă. Ţie nu? şi-l opri într-un loc mai întunecos.

Se înălţă pe vârful pantofilor şi-l sărută pe gură. Sărutul nu avea nimic pasional, nici măcar erotic. Ceva minor, cum spusese ea despre dimensiunile pe care le dădea fostul soţ crosului. Dar gestul în sine îl tulbură pe Artemis. Era totuşi un contact intim cu buzele fragede şi umede ale unei femei tinere. Probabil că avu o tresărire, un recul, un fior de nedumerire şi contrarietate, fiindcă punându-ţi mâinile pe braţele lui ea simţi nevoia să se explice:

— De ce te sperii şi te retragi? De ce nu participi? Sau ţie ţi se pare asta prea grav, adică invers decât fostului meu soţ? Fii mal degajat, Artemis, astea sunt chiar lucruri simple. Ştii cum se sărute astăzi fetele şi băieţii prin şcoli? Cum şi-ar da mâna. Putem să ne sărutăm când vrem. Ce dacă? Vezi că ai nevoie de o prietenă ca mine, mai experimentată şi dezinteresată, care să te înveţe? Hal, încă o dată, şi gata! şi-şi apăsă din nou buzele pe ale lui, uitând se şi le mai desprindă. Apoi îl şterse cu podul palmei pe gură, că ţi când l-ar fi mânjit cu ruj, şi conchise: Hai că încet, încet, o să t deprinzi. Îl luă de braţ şi iuţi pasul, îndreptându-l spre esplanada unde mai rămăseseră câţiva oaspeţi în jurul lui Veşminţeanu.

Capitolul paisprezece

S-au întâlnit nas în nas, gata să se ciocnească, în dreptul frizerieile la Athénée Palace, femeile Veşminţeanu ieşind de acolo, cu, htnil proaspăt coafat, el neatent, ca de obicei, adâncit în gânduri, uniind dinspre Calea Victoriei şi dând colţul în vederea străpungerii lir Aduţelor ce duc spre Bulevardul Bălcescu.

Uite, mamă, ciripi Sorana, Artemis a vrut să ne trântească! I. n-ai cu noi, omule?

A, Artemis! îngână doamna Clementina. N-ai mai trecut pe în noi! încercă ea să fie amabilă, cu toate că abia se dumiri despre 1 Ihr e vorba.

Scrie toată ziua. Nu e aşa? Nu faci numai poezii, dai şi artilolr pe la gazete!

Artemis îşi bâţâi capul către amândouă, nu în sensul că le dă lAuputisuri afirmative, ci că se află în raport de comunicare cu fier tur, i eceptându-le adresările şi la rândul lui dându-le deocamdată hi castă replică mută. Nu avea ghiozdanul în spate şi era îmbrăcat IhMiijit. Le spuse că se duce la Dales, la o lansare de carte.

(a edeam că ai ieşit şi tu să te plimbi în lumina asta de septembrie. l ot pe la adunări, pe la festivităţi…

(2 hiar, confirmă mama ei, acum e vremea cea mai frumoasă tu Bucureşti.

Tocmai se apropia de intrarea în frizerie o doamnă

aferată şi nerăbdătoare, care o luă în primire pe Clementina. Se pupară pe obraji şi se traseră deoparte.

— Cucoanele acestea când sunt între ele nu se mai opresc din sporovăit, comentă discret Sorana. Nu vrei să ne plimbăm niţel prin blândeţea asta adormitoare? Nici eu n-am avut ocazia să im, şi nici nu am cu cine. Toţi sunt grăbiţi. Hai că lansează ăia cartw şi fără tine.

Artemis nu protestă şi, fără să-şi definească în vreun fel atilu* din ea faţă de chestiunea în discuţie, se lăsă condus. Sorana îşi iue la revedere de la mamă-sa care, distrată, îşi dădu acordul printr-un semn al mâinii, liniştitor. Artemis se înclină, dar cele două doamne nu mai aveau ochi decât pentru evocările lor memorialistice, Urcară pe Calea Victoriei, prin faţa vitrinelor ce-i făceau cu ochiul Soranei şi pe care ea le inspecta din mers. Părea interesată şi se observe viaţa vie a străzii, mişcarea pietonilor, tipologia umane, Artemis nu se simţea tentat s-o ia în serios şi mai ales să-i întreţine verva. Ea remarca doamnele în vârstă, cu oboseala lor biologice, poate şi psihică, decelată în mişcările greoaie, lipsite de graţie şi seducţie. Bărbaţii, la orice vârstă, i se păreau mai supli, mai înalţ! Tineretul beneficia de o strălucire venind dinăuntru, amplificaie de lumina solară ce credea că se repartizează selectiv.

— Nu-ţi spune nimic omenirea care circulă pe-aici ca un bane de peşti în acvariu? vorbi ea încercând să-l scoată din muţenll prea opacă.

— Nu, explică el, am privit de prea multe ori străzile sub unghiul acesta, al curgerii umane. Ceea ce încerc să descifrez acum şi nu prea reuşesc, nu reuşesc deloc mai bine zis, este cum se încadrea/JI toţi aceştia, şi noi odată cu ei, în iluzia de eternitate – dată pe de t parte de toamna asta calmantă, pe de alta de obiceiul de a mergty de u merge undeva. Şi în tot acest timp, de a te consuma, respectiv de a muri încetul cu încetul.

Nu prea înţeleg, îi aruncă ea o privire puţin supărată, chiar ut r. De a te consuma şi muri? Tinerii sunt veseli şi nepăsători, liAtrânii îngânduraţi şi geloşi.

Tocmai asta! încercă el să-i zâmbească pentru a o îmbuna, ilur renunţă de teamă că-i va ieşi altceva. Tocmai asta! Bătrânii, cel ne par împovăraţi, au fost tinerii ce trec acum vioi pe lângă ei, dar» e care s-a depus timpul. Ca şi calciul pe vasele coronariene, provocând ischemia, decesul.

Brrr, se scutură femeia. Macabru! Păcat de aşa o toamnă! şi icitunţă la plăcerea de a mai face crochiuri.

În şcoală ai avut talent la desen? se interesă Artemis, şi primind confirmarea, o sfătui să-şi ia un blocnotes şi să se ducă în (tun. Şi-aici ar fi bine, dar n-ai unde stă. În parc te aşezi pe bancă şi desenezi ce ţi se pare frapant în tipologia locului.

Asta o îmbună. Făgădui să încerce, i se părea o idee frumoasă şi ic miră că nu se gândise la ea, deşi în copilărie promitea, iar la şi oală i se spusese că are talent.

Se întoarseră, revenind la punctul de plecare la ora prânzului. Norana îl invită să ia masa la ea. Nu stătea departe, pe o străduţă lui i spatele Atheneului, într-un bloc vechi. Avea semipreparate, va Inempi un prânz nepretenţios, presupunea că şi lui îi place să hiAnânce studenţeşte. Când nu se duce la părinţi sau nu e invitată în oraş, îşi face şi ea prânzul la minut. El se codi un timp, reţinântln – se să dea răspuns invitaţiei, dar Sorana se lămurise în privinţa linilor ezitări, căci luându-l de braţ porni cu pas ferm spre apariţii nentul ei de tânără femeie singură. Când intrară în bloc ţinu să-l liilormeze că nu aici locuise în scurtul mariaj. Soţul avea vilă în hol icrele noi. Auzise că după divorţ a vândut-o, retrăgându-se din luni în centru. Îşi cumpărase şi ea locuinţa aceasta şi o mobilase. Îi arătă apartamentul, după care îl plantă în ceea ce numea birou, o încăpere cu rafturi pe pereţi, şi se duse să se schimbe. Artemis găsi pe masa de birou câteva coli şi începu să scrie. Sorana veni să verifice dacă s-a plictisit, dar văzându-l ocupat se consacră preparării mesei. Dură mai bine de o oră trebăluiala ei prin bucătărie ţi când socoti că a terminat, deşi faţa nu exprima vreo bucurie specială (ca după o muncă încununată de succes), îl invită

în sufrageria-salon, unde la masa de patru persoane aşternuse o pânză roşie brodată cu fir de aur.

— Nu prea îndrăznesc să aduc ce-am făcut, se fandosi, dar şi cu o doză de îngrijorare sinceră. Tu-ţi prepari singur prânzul când mănânci acasă? Faci ce-ţi place ţie, dar altfel cred că eşti pretenţios, Nu ştiu ce gusturi ai şi ce importanţă dai mâncatului.

Purta acum blugi vechi şi o cămaşă flauşată şi părea cam istovită şi nemulţumită. Se aşeză deocamdată alături de el pe canapea, cu aerul că se odihneşte.

— Vrei să fumezi? îl întrebă. Din păcate whisky n-am. Poate bel totuşi cu mine o cupă de şampanie, am pus-o abia acum la frigider, trebuie să mai aşteptăm niţel.

Se apropie şi i se agăţă de braţ. Vorbea pisiceşte.

— De ce eşti tu aşa rigid? Nu iubeşti femeile, sau ce? Ia uită-te Im mine! Ai o mină de bărbat senzual, şi totuşi… Sau nu-ţi plac cu? Nu sunt o fată chiar de lepădat, recunoaşte. Mulţi chiar se prăpădesc după mine, dar nu mai vreau să mă încurc. Iar dacă nu-mi doresc persoana, nu e nimic de făcut cu mine. Tu-mi placi, ţi-am mai spus, cred. Însă eşti rigid, stângaci, indiferent, nu ştiu…

— Nu sunt „aşa”, se lăsă el pe spatele canapelei, dar am plecaţi poate, de la altă premisă. N-am intuit firea ta. Mi-am zis că eşti mondenă sută la sută, termenul e un eufemism, dar îl folosesc pt el deocamdată. Nici eu, cum ai zis, nu mă „încurc”. Iar mondenell nu au fost niciodată genul meu. Parcă tu n-ai fi sută la sută. Ai şi o llniplitate genuină, adică ceva de modă veche, în sensul că treci muţiile şi prin… afinitate, să zicem. Cât de cât, nu?

Şi îşi ridică buza de sus într-un zâmbet ce probabil se dorise lundru. Ea îşi vârî palma printre nasturii bluzei lui albastre, desfa1 And unul, şi-i mângâie părul de pe piept.

Îmi place ce spui despre mine, îngână. În ce priveşte mondenitatea, asupra conţinutului termenului nu avem aceeaşi părere. Kii n-o consider un mod de viaţă detestabil, ci doar de mai mare libertate, dar trebuie să recunosc, la mine rolul principal îl are alegerea. Aici ai oarecare dreptate: uneori ne pripim şi alegem greşit. Altfel, asta îţi

permite să te bucuri de viaţă, să nu te încorsetezi în dogme, pentru ca mai târziu să regreţi.

Părerea ta e că femeia nu trebuie să-şi pună îngrădiri?

Ca şi bărbatul. Aici chiar e o chestie de egalitate.

Deci, dacă îţi place cineva – dacă îl doreşti, cum ai spus – IIU te împiedici în considerente de ordin moral, să zicem. Nu-ţi liupui restricţii?

De ce să-mi impun restricţii…?

Fiindcă derivă din condiţia ta.

Din condiţia mea? se miră.

De soţie, să zicem. În acest caz, ai recunoaşte deschis? Sau ai curge la… minciună.

Hai! Vezi în ce mă bagi? Ţi-am spus că eşti rigid. Urâciosule! l ne prăvăli peste el, sărutându-l în maniera ei, cu o tehnicitate IHIA pasiune.

Până la urmă îl duse în dormitor unde, venind în urma lui, llilră fără pantaloni şi fără bluză. Stătură culcaţi unul lângă altul, Cil la plajă în costume de baie. Artemis, în faza aceasta, mai ales llm a era „luat pe sus”, cum se întâmplase acum, nu avea nicio împuti vă. Pândea gesturile şi gândurile ei, iar ea, pe jumătate victollua sa, nu găsea, de fapt nici nu căuta subiecte de discuţie. Se mângâiau cu câte o mână, parcă absenţi, entuziasmul erotic de pe canapea diminuându-se, devenind mai mult o chestiune de onoare (respectarea cuvântului dat) decât satisfacerea unei dorinţe acu Ic, Cea care puse capăt acestei ambiguităţi fu tot Sorana, recurgând la un gest mai radical şi ambiţionându-l. După consumarea faptului – cam anost în percepţia ambilor – rămaseră oarecum miraţi, neconvinşi nu numai de partener, ci şi fiecare de sine însuşi. Ea avu atunci o inspiraţie salutară:

— Hai să facem un duş! propuse, şi-l luă de mână, ajutându-l chipurile să se ridice.

Baia strălucea de curăţenie şi avea o cadă cât toate zilele. Abia aici, în picioare, sub jetul călduţ, ungându-se unul pe altul cu lichidul parfumat şi săpunindu-se îndelung, luară cunoştinţă de splendoarea lor fizică, îşi

conştientizară personalitatea carnală. Erau frumoşi, de o armonie trupească desăvârşită, ea suplă, delicată, cu rotunjimi fine, el înalt, puternic, de o virilitate calmă, seducătoarr, Constituiau împreună, aşa cum constatau trăgând cu ochiul spir oglinda largă de pe celălalt perete, o pereche mitologică, decupaie de pe vase greceşti antice. Se avură acolo cu o poftă nouă, adevărată, năvalnică şi irezistibilă, ceea ce-i umplu de bucurie şi mândrie, ca după un triumf sportiv de anvergură, repurtat nu în dormitor, ci în faţa publicului fremătător din oglinda profundă de cristal. Se întoarseră în pat, dar nu se grăbiră să se îmbrace, dornici să-şi consume senzaţiile victoriei, dacă nu comunicându-le prin viu gralt mistuindu-le pe îndelete şi lăsându-şi chipurile să le exprime. Kw începu să vorbească totuşi, lipindu-şi obrazul de pieptul lui.

— Eşti exact cum mi-am imaginat, spuse. Sunt fericită de ce s-w întâmplat, dar şi de faptul că am fost în stare să te ghicesc. Apoi făcu o greşeală care avea să-i dea imediat de gândit. Este, luă un ton aproape solemn, cea mai frumoasă clipă din viaţa mea.

Aş putea lua această declaraţie ca un generos compliment Ihninin, spuse el, după câteva clipe de gândire. Pe ce bărbat nu-l ApMleazã superlativul acesta absolut? Dar sunt convins că nu e lircât rezultatul unei încântări de moment, un termen spontan, de ghitiludine, să zicem, sau exprimând dorinţa de a spori, nu ştiu de in valoarea momentului. Vezi, mă străduiesc să găsesc o explicaţie, Im mai bine spune-mi tu, de ce ai avut nevoie de această exagerare, i îi a nu zic minciună?

Cum poţi să… încercă ea să se indigneze, cu capul ridicat că îi ameninţare.

Sorana! o opri. Eşti o fată emancipată, eliberată de convenţiile llih – burgheze, iar asta e o convenţie dintre cele mai ieftine – să te Mulli ofensată la o observaţie pertinentă. Spune-mi sincer, dacă acea (inipe eziţie ar fi ieşit din gura mea, cum ai fi taxat-o? Poate n-ai fi zis Uimit\ dar asta ar fi însemnat că nu mă respecţi, şi mai ales că nu Aţii animată de tandreţe sinceră. Ea îi răvăşi faţa cu

buzele.

Am fost sinceră când am pronunţat aceste cuvinte. Sunt exagrmic? Aşa am simţit în clipa aceea. Dar poate ai dreptate să te îndohH Nu mă aşteptam la replica aceasta. Ce-aş fi făcut eu dacă îmi lAivcai afirmaţia respectivă? Cred că pe de o parte m-aş fi bucurat, (Mi pe de alta aş fi zâmbit în sinea mea, zicându-mi: „Fanfaroni sunt bilhapi!” Dar s-o luăm, cum ai spus, ca pe un compliment.

(2 am tras de păr, nu? Bombastic. Ceva din încrederea în mine (I i-itr îi clintit, chiar dacă pe moment n-ai fi vrut să recunoşti. Hai – A lĂmurim măcar asta, şi se ridică în capul oaselor. De ce apare, inlui involuntar, minciuna între bărbatul şi femeia care abia sau Mliuweut la modul biblic? Eu pot înţelege o minciună necesară, de mic depinde nu ştiu ce cauză personală. Dar una gratuită? Asta Vine din fondul moral în care minciuna şi sinceritatea se amestecă Iun un amalgam curent, prevalând când una, când alta.

— Dar de ce trebuie să faci atâta teorie? Hai să cădem de acord că a fost o metaforă şi atât, dacă insişti. Nu ţi-e de-ajuns? Vrei să (il o lecţie de morală? Acum tu exagerezi. Nu se face atâta pedagogie în faţa unei femei cu care abia ai făcut amor, cu care stai gol în pal, încă îmbătaţi amândoi de acele clipe.

Pentru prima dată de când îl cunoştea, Sorana îl auzi râzând sonor, cu poftă, şi voi să-i vadă faţa puţin schimonosită, dar încărcată de bucurie explozivă.

— Te distrezi, a? Hoţomanule! Pe socoteala cui?

— Nu vezi că pe a mea? îşi stăpâni el cu greu ilaritatea. Rezultatul meciului: unu la unu, egalitate de puncte.

Şi o îmbrăţişă cotropitor, luând-o în posesie cu un elan nou, dl data aceasta sufletesc. Strângea să zdrobească în menghina trupih lui sau trupul curat, gracil, dar încordat ca un arc, al femeii. Apu îndârjirea ambilor se domoli şi făcură dragoste îndelung, ea cu ochii închişi, străduindu-se să reţină sub pleoape ceea ce tremura în profunzime, ca un frunziş fremătător. Sorana întinse

palmele şi strânul moale în căuşul lor obrajii bărbatului, dar tresări şi deschise oclilii Faţa lui era udă. Descoperi că pe obraji îi şiroiau lacrimi.

— Dumnezeule, gemu, plângi? Artemis?

Îi strânse capul la piept cu toată puterea. Apoi îşi înmuie buznfl în lacrimile lui, îşi mâzgăli propria faţă cu ele. Tremura de spainil şi de bucurie. îl aşează lângă ea cu gingăşie, de parcă ar fi luai fi grijă un trup rănit, pe moarte, atunci căzut într-o luptă sacră, mângâie faţa până i-o şterse. $

— De ce ai plâns? Te-am jignit? Te-ai dăruit prea mult? Ţi ipărut că eu sunt nesimţitoare? N-am răspuns cum trebuie elanului tău? M-ai găsit egoistă, preocupată doar de plăcerea mea? rţ

El nu putea răspunde. Ridica din când în când palma cu degetele răşchirate, făcându-i semn că gata, a trecut, n-a fost niinlQ

Îl nu insiste. Ea îşi plimba palma pe trupul lui, parcă acum istovit. Fână la urmă se ilumină, convinsă că a găsit dezlegarea.

Eşti foarte emotiv! Faci dragoste cu mine şi plângi ca la căpătâiul unui mort. De ce jeleşti? De durere, de fericire? Aşa ceva…

Voi să spună că o asemenea dragoste bărbătească n-a mai cunos Hlt, că aceste clipe de amor sunt unice, fără pereche în viaţa ei, dar (IU mai îndrăzni. O inunda un sentiment de copleşitoare mândrie. km purul adevăr. Nu suferea comparaţie cu partidele ei obişnuite de IPX, având ca parteneri ţipi din categoria donjuanilor infatuaţi (penihl hanii lor sau pentru gloria efemeră de vedete de conjunctură). Avusese şi ea, în liceu, la facultate, bufeuri sentimentale – de fapt mai” fliiill ambiţii, vanităţi de o clipă – avusese iubiţi agreabili, dar nu ştiinc că există la bărbaţi asemenea stări erotice tulburătoare.

Tu te topeşti? pronunţă ea cuvântul pe care îl căuta, simţind îl udevărată revelaţie.

Tu nu. Nu e aşa? întrebă Artemis blând.

Eu n-am… şi se poticni, pentru că nu reflectase

asupra acestui

Mihirct, nici nu-l concepuse.

N-ai avut ocazia? încercă el să surâdă. Sau nu poţi atinge iini Nlă...?

Ei, ei, ei! îl opri. Fără pedagogie! Până la urmă înţeleg singur A. Poate o să mă obişnuiesc şi cu stilul acesta, fiindcă, totuşi, (nuilc nu e numai pedagogie, e comunicare. Mi-e teamă, deocamiliilA. Apoi voi să şteargă tot ce fusese, pentru a intra în altă conilllc, Mult am mai amânat şi noi prânzul. Acum chiar nu ştiu dacă uni ceva ca lumea. O să vezi. Sus, băieţică! La masă, dacă v-aţi ui Iun de-acasă!

Se dădu jos din pat şi aduse două halate. Se răzgândi însă. Îşi eduiiA veşmintele împrăştiate şi le puse pe ea. Le aduse şi pe ale lui, U 1 le aranjă unul lângă altul, boxerii, ciorapii, bluza şi pantalonii.

— Te-aştept în sufragerie cu toate bunătăţile pe masă, strigă din hol. Se întoarse repede cu câteva coli de hârtie. Am găsit astea pe birou, tu le-ai scris? Ce e aici, un articol? Dar de ce atâtea ştersături şi adăugiri?

— Uită-te pe verso, îi explică.

— Unde, aici? Aaa, e poezie! Dar când ai făcut-o? Cât timp am gătit? îmi dai voie s-o citesc?

Se aşeză pe pat, lângă el, şi citi:

Intimitate

Cu timpul, câteva copii ale Omului Universal îmi deveniseră intimi parteneri în devoalarea tainelor private şi în periodica verificare a memoriei.

Bârfeam confidenţial viaţa în variantele ei miniatural-particulare şi cleveteam pe seama epocii de celuloid metalizat.

Intram în baraca de bâlci pentru tras la ţintă ca să câştigăm măruntele trofee de gips, bune să împodobească modesta noastră cavernă lăuntrică.

Trăgeam cu tandreţe, de bună seamă, prefăcându-ne doar că vrem să doborâm ţintele afective.

Dar mai ocheau şi flinte adevărate, cele din eternul război al hazardului, şi acelea trăgeau cu tot dinadinsul

nimerind întotdeauna în plin, răsturnând piesele sub orizontul terestru.

Şi, mereu, unul sau altul din locuri rămânea gol, iar unde exploda „dum-dum”, gloanţele noastre oarbe, mângâietoare, deveneau superflue.

Forumul confidenţialităţii se micşora pierzându-şi ardoarea şi rezonanţa.

Ţeava prin care trimiteam intimităţile exaltate s-a învăluit în fumul percuţiilor ratate, cu timpul uitându-şi chiar ţinta.

Familiarele copii ale Omului Universal cădeau în lada cu reziduuri a Bâlciului, ca toate gipsurile neîntrebuinţabile ale lumii pe care o bălăcăream duios.

Ce fermecători ridicoli eram în puerilele noastre distracţii de fiinţe gureşe, neputincioase să păstreze secrete!

De la o vreme secretele înseşi ne ocolesc, lămurindu-se că nu mai avem cui le destăinui.

I la! exclamă ea, ca un fel de opritoare şi în acelaşi timp anunţând o ecuaţie. O pătrund greu la prima lectură, dar simt ceva amar.

Ce te-a inspirat? Plimbarea pe Calea Victoriei? Ai spus cum murim în mers... Nu? Te obsedează acest aspect al destinului? Prin prisma poeziei mi-ar fi frică să mă apropii de tine. Dar după ce te-am cunoscut, nu mă mai sperii. Eşti frământat de moarte, dar vibrezi la ce-ţi dă viaţă. Poate ca să te bucuri de ea mai mult? În această ecuaţie a ta, îmi găsesc şi eu un locşor? Acuma ai conceput-o sau...

— O aveam în cap, recunoscu. Acum mi-a dictat-o cineva, şi îşi încordă buzele într-un surâs umil.

Capitolul cincisprezece

Nu-şi spuneau că se iubesc, dar perpetuau fervoarea episodului Itll idilic. Se regăseau în apartamentul ei la câteva zile o dată. N-ar fi putut preciza niciunul în raport de ce se stabilea ritmul întâlni-9 rtlur. Evitau să fixeze data viitoarei revederi, ca şi când s-ar fi ferit lA ar lase încorsetaţi de rutină, la cheremul unei fatalităţi. Se cău-

IMU la telefon, mai mult Sorana recurgând la această străpungere llt viaţa partenerului. El se ferea s-o deranjeze, dominat de cultul lllttiigibilităţii intimităţii, al noningerinţei, indiferent de gradul Reporturilor afective. Cu atât mai mult, când acest raport nu e (Htcis definit, ca în cazul lor. Dar chiar dacă s-ar fi statuat ceva lllllvoc între el şi Sorana, teritoriul ei intim ar fi rămas tabu, zonă Interzisă intruziunilor. Teză pe care Sorana n-o cunoştea, dar şi linul ar fi fost iniţiată în secretele ei n-ar fi înţeles-o ca atare şi n-ar R rrxpectat-o. Credea că „relaţia" îi dădea suficiente drepturi să (flipăic prin perimetrul personal al lui Artemis. îl suna când simţea Itevoia şi, mai mult, începuse să cotrobăie prin ungherele biografiei lui, Proxima revedere se stabilea, prin urmare, spontan, în cursul linei convorbiri telefonice, rezultând chiar din meandrele dialogului. Ni muia nu intervenea pentru a mări frecvenţa întâlnirilor, a stabili llll program mai încărcat sau a introduce lejeritatea vizitelor nealintiţate, lăsate la latitudinea fiecăruia (ea cunoştea de acum şi locuinţa lui). Dădea de înţeles că ştie ceva despre nevoia lui de răgazuri, în vederea aşa-zisei reîncărcări a bateriilor (senzoriale, sentimentale, intelectuale), neuitând să menţioneze că pentru ea aceasta nu reprezintă o necesitate, la ea „golirea" neproducându-se niciodată.

Întâlnirile se menţineau la înălţime, fie ca urmare a pauzelor de „reîncărcare", fie ca expresie a potenţialului lor intrinsec. Starea de tensiune sufletească rămânea apanajul lui, recunoscut de Sorana în forul ei intim, dar trecut sub tăcere, ca şi când ar fi fost o splendide boală ce se cuvenea menajată prin discreţie.

Ea îşi lua libertatea să-l invite din când în când la masă, mai alcij la cine, în casa părinţilor, evitând cât se putea repetarea eşecului dl prepararea bucatelor în bucătăria proprie, în oraş nepretinzând ne fie scoasă pentru a nu declanşa invariabilul şi insolubilul conflict dl privire la plata consumaţiei (ştia că Artemis nu dispune de fondurile reclamate de mesele la restaurant, şi că în acelaşi timp considera o ofensă plata jumătate-jumătate,

cu atât mai mult una suportată în întregime de femeie). El primea invitaţia ei la părinţi într-o tăcere minerală, apreciind intrarea în casa Veşminţenilor drept o grosolănie incalificabilă. Din partea părinţilor nu putea veni Q invitaţie, ei neavând cum prevedea iniţiativele fiicei. Deşi el i-o detaliat acest raţionament elementar, Sorana a perseverat, socol tindu-se achitată faţă de Artemis prin aceea că, într-o seară, fiind de faţă şi tatăl ei (de cele mai multe ori el absenta de la cină, reţinui de obligaţii publice), le-a spus părinţilor, în treacăt, lapidar, că prieij tenul ei se jenează să vină din cauza unor prejudecăţi mic-buti gheze, ceea ce n-a avut ca efect decât un zâmbet convenţional (lilg partea politicianului. Artemis nu considera nici pe departe normei lizată situaţia prin această „explicaţie" şi se lăsa târât de fiecare dall ca o buturugă, spre exasperarea Soranei care îl acuza de rigidilatg şi formalism. Cinele acestea, luate la vilă, în majoritatea cazurildl numai în prezenţa Clementinci, cel mult şi a cuiva din rudele fainiiliei Veşminţeanu, nu erau deloc antrenante, neavând decât meril Ng lir h oferi un cadru în care Sorana putea mânca în compania prietenului, fără niciun efort gospodăresc propriu şi fără o ceartă la a Kuurant, după prezentarea notei de plată. Clementina nu găsea lllhiecte de discuţie cu fiica ei, şi cu atât mai puţin cu prietenul HTN – teia, iar Sorana nu se obosea să mijlocească vreo comunicare llllir cei doi. În timpul cinei, Artemis se comporta ca un bolovan, Im* Sorana ca o puştoaică prost educată, al cărei comportament nu (Hlira stârni decât contrarietate. În puţinele ocazii când se afla de înNţă şi Veşminţeanu, atmosfera se mai încălzea, marcată de dezinvoltura şi aerul lui condescendent. Arbora o îngăduinţă amuzată faţă lir Sorana, un interes artificial pentru Clementina şi o amiciţie mai mult patronală decât paternală faţă de Artemis. E drept, politicianul mai atrăgea în tematica politică, făcând aproape abstracţie, la

K mic întâlniri, de campania electorală ce-l absorbea în realitate li Hal şi nici nu mai schiţa vreo tentativă de a-l folosi, într-o formă MII uita. Adopta o expectativă vag

satisfăcută faţă de perechea ce le Insinua în familia lor, sugerând cumva că-l bucură cursul nou luni de viaţa intimă a Soranei, probabil altă dată prea puţin Hiltibrmă cu exigenţele lui. Artemis nu simţea din partea bossului lui Io încurajare, persoana sa părându-i a fi taxată drept jolly joker, ifvii bun să „suplineascâ", neavând în plurivalenţa sa un profil Ultime. La sfârşitul cinei, Veşminţeanu se scuza că nu le mai poate (llir companie, deşi i-ar fi făcut plăcere – adăuga fără grija de a se lin e crezut – şi se retrăgea în birou, de unde îşi relua legătura cu mintetiii de partid. Nici Clementina nu zăbovea, având mai întotilrttuna de dat telefoane prietenelor sau de programat îndatoriri iciilni a doua zi. Sorana îl lua pe Artemis de braţ şi, după caz, îl ilttrni la el acasă sau se oprea la apartamentul ei, unde îşi petreceau lliiipica. La plecarea de la vilă – când se duceau la Curtea de Ai geş străbăteau curtea mare, pustie, a proprietăţii politicianului, (ilcizându-se printre umbrele mişcătoare stârnite de legănarea plopilor rari, şi priveau în urmă zidurile clădirii cufundate în singurătate. Cu o asemenea ocazie Sorana i-a mărturisit:

— Era mai frumos la Ploieşti, în casa părintească a lui tata, unde m-am născut. Nu ştiu cine s-ar putea naşte într-o casă ca asta, şi cum s-ar juca un copil, singur, în curte.

Vizitele în familie ea le promova nu numai pentru eludamt bătăii de cap a preparării cinei, ci şi, într-un concept mai larg, din dorinţa de a scoate această relaţie din conul de umbră unde îşi ţinuse dosită altă dată viaţa intimă. Dacă cineva s-ar fi străduit mA înţeleagă motivaţia acestei strategii, s-ar fi mirat aflând că întotdeauna fusese conştientă de precaritatea relaţiilor ei amoroase, sub aspectul calităţii umane a partenerilor. Le ţinea ascunse, percepân* du-le în egală măsură ca produse ale libertinajului (mod de viaţă în care credea) şi ca slăbiciuni personale, cu care nu s-ar fi putut mândri în faţa familiei. Acum, pentru prima dată îşi dădea scainW că dacă în ordinea criteriilor ei obişnuite (care exaltau amorul înde* pendent, sportiv) Artemis putea apărea nesemnificativ, în

ochii oamenilor de care se ferise, prin el îi era dat să se reabiliteze. Fireşejte, voia să câştige familia, dar avea de gând să extindă aria afirmării cu poetul. Al doilea pas ţinea să-l facă în familia lui. Spre constefrjnarea ei, află că această familie se reducea la o singură persoană – bunica dinspre tată. Ştia că a rămas orfan la 10 ani, dar crezuse e „dispune şi el, ca toată lumea, de unchi şi mătuşi (dintre care unii fi crescuseră, probabil, devenind părinţi adoptivi), de fraţi şi veri, Ifi sfârşit de o familie cu încrengături. O bunică, atâta tot? Se consolă cu faptul că era vorba totuşi de un personaj ieşit din comun, îl femeie având ca însăşi o mare poveste de amor la activ, o tainfi „legendară", şi care în viaţa lui Artemis jucase un rol covârşitor, (fi datorându-i salvarea ca fiinţă umană şi formarea morală, înţelegtuală, sentimentală, într-un cuvânt ca tot ce era. Ceru imperios sitij fie prezentată. Nu conta că trăia în provincie, că era în vârstă ([

I un beteagă – şi mai ales că avea să fie o premieră, Artemis nemaillucându-i bunicii, spre „binecuvântare", până acum, nicio per Wmnă de sex feminin. Şi nici chiar faptul că, după relatările pline (În menajamente dar sincere ale lui Artemis, bunica nu agrea libertinajul erotic, amorul sportiv, tipul de femeie rezultat din ceea ce se numeşte „revoluţia sexuală". Artemis fu convins s-o prezinte pe Nuiaua bunicii – fireşte nu ca „aleasă a inimii", logodnică, posibilă viitoare pereche etc., ci ca prietenă, parteneră într-un flirt fără angajamente şi răspunderi. Sau, pur şi simplu, companioană într-o 1 llAtorie mai lungă, inclusiv prin locurile lui natale.

Preţ de aproape două ore au străbătut un ţinut uniform, într-o nasisomnolenţă ca cea indusă medical, pentru terapia angoasei, să fitrm. În acest cadru vast, molcom, repetat ca o peliculă ce ia mereu ele la capăt peisajul, stresul şi acumulările nevrotice se descâlcesc, le aplatizează precum într-un tratament soporific.

Mântuitoarea câmpie danubiană! sintetiză această impresie Al Irmis, constatând că şi Sorana tace de mult, conducând maşina IU gesturi robotice şi privind înainte

fără să vadă.

Mai e mult? încep să adorm, replică ea cu o voce lir personalizată.

Nu, nu mai e mult. Dar sunt atâtea de văzut, totuşi, încercă Ai Irmis să ia apărarea acestui ţinut în care se simţea invadat de o hlAndă familiaritate, ca un animal revenit în savana primordială după o lungă absenţă. Câmpul înnegrit, arat după seceriş, tulpinile h n limbului cules, absurde în inutilitatea lor, floarea-soarelui cu pălălllir carbonizate, prea coapte sau compromise de secetă... Şi satele înşirate de-a lungul şoselei, ascunse la cotituri, la poala unui deluşor, mii duzi, salcâmi, corcoduşi şi plopi, cu case ponosite, înghesuite în i tu şi strâmte – ţăranii neavând stringentă nevoie de spaţiu intravilan, în tir desfăşurându-se infinitul ocean agrar. Ici-colo, îngrămădiri de clădiri noi, vopsite strident, ale unei minorităţi îmbogăţite de capitalismul incipient, dar care nu vor rezista cu siguranţă, cu toată infatuarea lor, în câmpia sfârtecată de viscole, iarna, calcinată de arşiţă, vara, ghiftuita de noroaie în toamnele pluvioase. Şi ochiurile de apă adunate din ploi şi izvoare de suprafaţă, năpădite de papură şi bălării, ce fac să răsune până departe orăcăitul broaştelor, noaptea... În sfârşit, valul acela imaginar, înaintând dinspre orizont, până şi acum, la începutul lui octombrie, darmite vara, când de jur-împrejur nu palpita decât apa morţilor...

— Nu sunt cine ştie ce mari virtuţi... Ai proprietatea de a dilat M calităţi minore. Ţine de poezie? Sau de ataşamentul tău pentru pământul natal, care pe mine mă plictiseşte?

Artemis se gândea că-ţi trebuie totuşi o sensibilitate aparte ca n receptezi semnele particulare ale câmpiei de sud, pe care, vedea bine, Sorana nu o avea, dar renunţă să mai vorbească. Ea, deconectată de la aparatele terapeutice ale peisajului ce o cufundase într-un gol al sinelui, căpăta poftă de vorbă. Recapitula, trăgându-l de limbă, informaţiile sumare deţinute despre bunică. Prin urmare, ea se născuse în ţinutul unde se duceau, într-o familie

înstărită. Şi-a făcut liceul în acest oraş şi şi-a luat licenţa la Bucureşti în limbi străine, având ca specializare de bază engleza. A avut un mare amoţ dar s-a căsătorit cu altcineva, născând un singur copil, pe tatăl lui Artemis, mort într-un accident aviatic. A predat la liceul de fete din oraş, şi l-a crescut pe el, rămas orfan, făcându-i educaţia şi iniţiin* du-l în limba engleză. Dar bunicul, soţul bunicii, ce profesie a avut, Chirurg, practicând la spitalul judeţean din localitate. Decedat şi fi prematur, de o boală incurabilă, lăsând-o pe bunica singură, cu un băieţel de crescut, acesta înlocuindu-i propriul fiu dispărut tragic Sorana ar fi vrut să mai afle câte ceva despre amorul acela nefericit al bunicii, ca şi despre alte trăsături caracteristice ale personajului dar Artemis se abţinea să-i satisfacă toate curiozităţile.

Intrară în oraş coborând o pantă, de pe care panorama împrejurimilor deveni spectaculoasă, ca un peisaj străin, lipit forţat pe monotona câmpie şi contrastând izbitor cu ea. Se deschidea un fel ilr crater luminos, încremenit şi tăcut. În rulajul maşinii nu aveai lircât unul sau două minute ca să descifrezi particularităţile jielnajului inedit, şi după ce-l pierdeai din priviri nu ştiai cât ai reuşit să fixezi pe retină şi mai ales pe pelicula imaginaţiei. În acel hilid de crater se amestecau: o cale ferată coborâtoare, o parte a

I lAdirilor oraşului înconjurat de verdele zăvoaielor şi panglica lată, k lipitoare a marelui fluviu, strangulat pe celălalt mal de calcarul llll linelor redute ale Podişului Balcanic, pe care se căţăra un cochet OI Aşcl bulgăresc. Şi cerul albastru ca o cupolă abstractă, extrasă illnii o pictură renascentistă de prin marile muzee iberice.

În oraş plutea un aer înmiresmat, de crizanteme şi de gutui, iar Hoinarele, grădina publică, zidurile clădirilor musteau de o lumină mihunnală grea, îndemnând la tăcere şi visare, la întoarcerea în llllip către vârsta de aur a fiecăruia, când peste tot bântuia fericii?”, Artemis reflecta această pace bisericească în ochii lui largi, în AN, Mesia de uimire înfricoşată şi smerenie ridicate dinlăuntru ca un

llllii de tămâie. Pe Sorana o plictisea şi ce vedea prin fereastra deslllln a maşinii: atmosfera de curte veche, plină de triste vestigii floriile şi amintiri ofilite ca o coroniţă veche, uitată, de mireasă, (loiulucea după cum îi arăta degetul bărbatului, desluşindu-i anevoios (cuvintele.

Pe aici, auzea. Acolo a fost liceul de fete şi nu ştiu ce e acum.

Îl aiureală, după cum vezi. Ăştia şi-au dărâmat pereţii de la stradă şi lui făcut vitrine. Ca să expună ce? Nu văd nimic. În fiecare an se h lilinbă oraşul, ca un mort în descompunere. Erau zece mii de calariaţi la combinat. Au fugit de-aici ca şobolanii. Până şi pacea mia luminoasă… e de cimitir, nu pentru oameni vii.

În sfârşit, ajunseră pe strada cu pricina şi opriră aproape dr capăt, pe un dâmb unde se afla vechiul foişor de apă al oraşului şi ultimele blocuri de locuit.

— Vai, aşa micuţă e casa bunicii tale? se plânse Sorana, dezobişnuită de miniaturile provinciale.

— În comparaţie cu vilele voastre. Dar pe strada unde te-ai născut, la Piteşti, cum era? Intrară pe poarta de fier, de pe care ici-colo căzuse vopseaua, şi pătrunseră în curtea îngustă, lungă, pavată cu dale de ardezie, mărginită de trandafiri aliniaţi lângă gard. Şi nici nu e aşa mică, protestă el, o să vezi.

De fapt, se vedea, fiindcă era o locuinţă stil „vagon”, aproape t Al curtea de lungă. Intrarea principală era prevăzută cu uşi de cristal gros, colorat, încastrat în fier forjat, dar era încuiat, şi Artemis n rugă să aştepte. Fugi la altă intrare, una de pe la jumătatea clădirii, pe unde dispăru în casă. După câteva momente se auzi răsucindu-Mi cheia în broască şi fata se pomeni faţă în faţă cu bunica. Primul el gând fu „Ce i-o fi spus Artemis despre mine? Companioană dr excursie sau prietenă?” Bunica avea părul alb, o înălţime mijlocie şi era îmbrăcată într-un trening bleumarin. Părul îl purta retezai la ceafă, o meşă rebelă căzându-i pe faţă, la coada ochiului. Impre. sta fetei fu că avea de-a face cu o femeie cândva atrăgătoare, păstrând încă viaţă în ochii odinioară focoşi. Nimic nu

trăda decrepitudinea senectuţii, doar o tristeţe de floare ruptă şi părăsită, ce nu mai împrăştie niciun parfum. Bunica îşi spuse numele, bănuind proba* bill că nepotul ci n-a făcut-o, ceea ce s-a dovedit exact. Sorana a II-a că o cheamă Constanţa. Primul lucru pe care ţinu Artemis să «facă, fu să-i arate tovarăşei de excursie că locuinţa nu e piperul* cită, cum i se păruse, şi ceru voie bunicii să-i arate încăperile. Lra într-adevăr un „tren" respectabil, cu cinci, şase vagoane încărealţţ de lucruri depăşite, dar frumoase, venind dintr-un trecut plin rit pedanterie. Fură invitaţi în salonul de la stradă, unde Sorana găil litotă recuzita caselor bătrâneşti: gutui la fereastră, crizanteme Itişli-aurii în vază, pete de lumină strecurate prin geamurile plumbuite, ca vitraliile, portrete de înaintaşi în ţinuta epocii, iar pe Zlgjere şi noptiere milieuri brodate cu migală.

— La ora aceasta puteţi gusta o dulceaţa de trandafir, făcută de i' Urând, hotărî bunica şi se duse să aducă tablaua moştenită de la piupria bunică, încărcată cu farfurioare de cristal şi pahare polizate. Nu sunt o fanatică a trataţiilor, se explică după ce oferi dulceaţa, dar Hliziţi şi voi că toate dulciurile industrializate au devenit nocive. Şi lllulară de asta, nu au gust. Ia să vedeţi ce parfum păstrează petalele fierte în sirop de miere.

Aşa era, dar tinerii tăcură pentru a nu lăsa impresia că aduc elogii formale.

Şi acum, începu să-i interogheze bătrâna, spuneţi-mi ce program aveţi?

Program? se miră Artemis. N-am făcut. Se uită la Sorana, (ei Îndu-i confirmarea.

— Aşa e, încuviinţă aceasta. Am presupus că o să vă vedem, o să Wm de vorbă şi o să plecăm.

De-aici unde vă duceţi?

Aha! se dumiri Sorana. Artemis v-a spus că suntem într-o excur-Me şi că eu am rol de camaradă de călătorie? Era una din variante.

Artemis nu rareori e ambiguu, zâmbi bunica. Prin urmare, nu MIA –toriţi, vă întoarceţi la Bucureşti. Atunci

am eu o propunere. Să urni cel puţin douăzeci şi patru de ore, adică minimum până mâine pe în ora asta. Nefiind obiecţii, propunerea s-a adoptat, conchise IM, fără să le cerceteze măcar feţele ca să capete vreo încuviinţare. vr* loc de dormit şi pentru cazul când sunteţi simpli camarazi de rfriiin, şi pentru invers. Artemis pufni ca un fel de dare pe faţă a titluri deja compromise. N-o să luăm masa acum, ci pe seară, în Miilea din fund, la grătar. Acum vă propun să facem „totuşi" o excursie. Care are nevoie la toaletă? Până atunci pun şi eu ceva pe mine. Voi sunteţi echipaţi.

Docili, cei doi se duseră pe rând la baie şi neavând prilejul să se sfătuiască, îşi însuşiră programul bunicii.

Au mers întâi la râu, unde bunicul îl lua pe Artemis duminica la pescuit. Au oprit maşina la capul podului de fier, unul disproporţionat de lung şi înalt în raport cu debitul de acum al apei, construit cu peste un secol în urmă, când pe aici trecea cursul de bază al mult căutatului afluent al Danubiului. Văzută de sus, apa îi păru lui Artemis meschină. Îşi încetinise şi viteza de curgere, pe alocuri la suprafaţă formându-se lintiţă. Ceea ce rămăsese intact şi făcea locul de recunoscut, oricâte diminuări suferise, era liniştea încre» menită, neverosimilă pentru un spaţiu unde, totuşi, materia curgea neîncetat. Au coborât lângă mal şi au înaintat în zăvoiul încă neatins de rugina toamnei, cu desişurile nerărite. Câte o pasăre sărea de pe o creangă pe alta, sau îşi lua zborul leneş, cu o rezoe nanţă amplificată de tăcere şi nemişcare. Prospectând malul eu zâmbetul necenzurat, din clipele când ştia că nu e privit, Arteinii descoperea din când în când luminişurile unde arunca undiţele eu bunicul. Parcă şi vedea peştele, căruia chirurgul îi scotea cu grijă acul din buză, după care îl arunca în plasă. Bunica nu venea pe atunci la râu, începuse s-o facă abia în ultimii ani, şi numai eu ocazia vizitelor lui Artemis, când asculta cu vădită indulgenţă măruntele evocări pescăreşti ale acestuia. Ei nu-i plăcuse niciodată să cureţe peştii mici de râu şi, când cei doi îi aduceau scara acasă, îi dădea pisicii. Nu înţelegea de ce scot ei aceste vietăţi plăpând din habitatul natural;

anticipând ideea pescuitului sportiv, îi dojenea că nu-i aruncă înapoi în apă. Ei respingeau sugestia ca twi o aberaţie, nimic nepărând pescarilor de atunci mai absurd dee At să trimită înapoi în râu rodul trudei lor. Faţă de micile trofee alf răbdării şi abilităţii proprii, manifestau un fel de afecţiune paternală.

(iliiar dacă nu erau cine ştie ce amatori de peşte, mâncau saramura lir biban şi plăticuţa prăjită cu cea mai mare plăcere, găsindu-le un 1 (11” pe care exemplarele de rasă cumpărate de la pescărie nu-l, mirau egala.

Se >rana nu înţelegea rostul acestei plimbări prin zăvoiul incomod ţi lipsit de estetică silvestră, iar în apa mâloasă, abia sugerând miş-Inira, nu avea ce privi. Păşea încet, alături de bunică, neascuntându-şi dezinteresul.

I, a întoarcere traversară oraşul şi, în partea opusă, ieşiră în dru Hliil spre marele fluviu. Artemis se miră – ca şi altă dată când III Abătuse cu maşina aceşti cinci kilometri până în port – cât de Hr-emnificativ e spaţiul cu care trebuia să lupte în copilărie mer-Aihl pe jos la Dunăre. Ajungea obosit, cu tălpile băşicate, încălzit, Ihuispirat, punând la îndoială dacă şi altă dată se va mai angaja la Ihiic cursă. Acum, în cinci minute, neavând nici timpul material UI litră o minimă observaţie comparativă, se trezi lângă apă. Mmrh 1 combinat chimic, părăsit, se descompunea lent între zidu-Mlc Miile de cetate industrială hărăzită să fie îngropată în pământ. S 11 Iul propriu-zis nu mai exista. Vechea gară fluvială se reducea la ilAdire în ruină, cu lacăte la uşi. Silozul dispăruse, ca şi maca-Igirir, punţile de fier şi şlepurile ce înghiţeau şi trimiteau în inima iiopei grânele germinate de fecunda câmpie română şi munţii de fugi Asăminte chimice. În locul tuturor acestora apăruse o gheretă Hi răcoritoare (probabil pentru zilele de sărbătoare, căci acum nu y* vedea picior de om). Pe planşeu somnolau trei, patru dulăi întinşi Indecent, sub blândele raze autumnale. Până şi apele celebrului llliviu european nu mai aveau măreţie, clipocind la malul betonat HI placiditatea naturii transformate într-un banal animal de casă.

Nu cumva s-o mai fi şi îngustat? întrebă Artemis, cu o mină în /ulală. Credea că vede mai bine ca înainte celălalt mal, detaliile orăşelului bulgăresc îngrămădit pe ultimul deal calcaros al Balcanih ar, Doar nu aveam înainte vederea mai slabă.

— Fantezia ta era mai însetată de depărtări, presupuse bunica. l-ai pe vremuri, fiind micuţ, totul ţi se părea mare. Şi oraşul, şi casa. Nu?

— Cu astea am reuşit să mă adaptez. Ai văzut că am convins-o şi pe Sorana! Iar ea are alt termen de comparaţie – palatul de la Curtea de Argeş.

Coborâră pe prundiş, unde apa le venea la picioare ca un pul de găină timid şi credul, gata să le ciugulească din palmă. Aceastw fu împrejurarea care îi plăcu cel mai mult Soranei. Se aplecă şi-şi înmuie degetele, lăsând să-i intre apa în sandale. Apoi se ciuci şi se spălă îndelung pe faţă.

— E rece, rece! Şi blândă! Odată mi-a spus Artemis ce năprasnic şi periculos e fluviul. Poate nu l-am nimerit noi într-un moment potrivii.

— Într-adevăr, îşi aminti bunica, toamna era întotdeauna nml calm. Nu-mi explic de ce. De regulă veneam vara. Ce n-am reuşit, este să învăţ să înot, deşi s-au străduit câţiva…

— Bunicul? se interesă Artemis.

— Nu, cu el nu prea am mai fost pe aici. Înainte. Dar ţoale acestea sunt vechi. Unde să vă mai duc, în grădina publică? Haidel Se întoarseră, ocoliră parcul, lăsară maşina şi intrară pe o alrr secundară. Soarele lumina fraged, copilăresc, ca într-o grădiniA sau ca la şcoala primară.

— Ce impresie îţi face parcul, Artemis?

— Ştii cum îl văd? Golit de mister.

— Şi nu ai apucat misterele din tinereţea mea. Acum douăzeci de ani devenise deja o simplă intersecţie a oraşului. Prin care (refl venind de la gară, de la fluviu, de la râu. Eu l-am cunoscut ca un în de pădure. Hai să stăm pe bancă, îi invită, obosită. Au dispărut slR jarii bătrâni. Şi

castanii cu candelabrele lor albe. Nu mai sunt marin boschete de trandafiri ce ascundeau băncile, transformându-le scări

În locuri de taină. Erau becuri puţine, iar nopţile cu lună plină cufundau parcul în feerie. Chiar mă întreb, misterul acela era rezultatul unei atitudini conştiente a edililor, care interveneau doar până la un punct, lăsând ca mai departe să acţioneze natura singură? Sau natura avea mai multă putere şi se impunea? Funcţia rdilitară s-a standardizat, nu se mai urmăresc decât ţeluri practice, Un mărunt confort urban…

Poate şi dumneavoastră eraţi mai misterioşi, încercă o ironie Norana. Apoi vorbi serios: Nouă acuma ne place să devoalăm ce e înjur. Simplificăm ce trăim, nu mai agreăm miturile, tainele. Poate aniilem mai conştienţi de scurtimea vieţii şi ne grăbim să ajungem. Iu miezul ei.

Aşa o fi, acceptă bunica presupunerea. Cu excepţia unora ca Artemis…

Ei da, el ca poet… se grăbi Sorana să mai dea o explicaţie.

Şi ca om. Chiar dacă n-ar scrie poezii… o contrazise bătrâna.

Aşa l-aţi crescut?

Nu în mod conştient.

Da, interveni Artemis. Printr-o nostalgie nu numai a trecutului, îi şi a prezentului. Ba şi a viitorului.

Prea complicat, ieşi din joc Sorana.

Se referă la suferinţa pentru frumosul pierdut, explică bunica. (H pentru cel de acum, la care nu mai ajungem. Iar durerea viitorului Vine din resemnare. Când e închis, mai încerci să deduci mistere?

Complicat, complicat, se plânse Sorana, înţelegând că cei doi, m (iuda vârstei diferite, vorbesc o limbă comună.

Începea să-şi dea seama de ce această bunică însemna atât de mult pentru nepot. Tăcură toţi, lăsându-se prinşi de formele minore nir vieţii parcului – două mame cu bebeluşii lor, unul în cărucior, iidălalt împleticindu-se pe

picioarele slabe, două ţărănci pe o bancă, urnite probabil să caute de lucru, câţiva bătrâni aşezaţi, având între ei o tablă de şah, chioşcul unde cândva cânta fanfara, basorelieful de la intrarea principală, cu scene ale războiului de independenţa, pasul leneş al trecătorilor pe aleea centrală. Odihnitor, reconfortant, legănând sufletul anemiat de orizontul îngust al vieţii, maşinăria cerebrală desprinsă de eul profund retras în obscuritate, Schimbau cuvinte, într-o toleranţă colectivă a neatenţiei, ca şi când şi-ar fi dat reciproc dispensă. Bunica întrebă cât e ceasul. Înaintaseră în după-amiază.

— V-am ţinut nemâncaţi. Hai să pregătim masa. Se duseră eu paşi îngreunaţi la maşină. Cu toate că în zece minute ar fi ajun» acasă pe jos, se urcară, şi Sorana porni motorul ca şi când ar inul şi avut de mers, nu glumă. Masa fu pusă afară, în curtea din spate, unde rămăsese şi un petic de vie. Bunica mai reuşea să facă şi acum vin, din păcate puţin, păstrat mai ales pentru oaspeţi.

— Cum era Artemis copil? începu Sorana un fel de interviu de biograf.

— Dependent de tandreţe, zâmbi bunica. Se căţăra în braţele oricui îi arăta puţin interes. Când l-am luat eu era marcat de tr; i «gedie. A depăşit urmările şocului abia în câţiva ani, şi a rămâi tăcut, rezervat.

Bunicii îi plăcea să vorbească despre nepotul ei, neavând reţineţi în prezenţa lui. Sorana deducea că aceste consideraţii făcuseră obliectul multor discuţii purtate între ei doi, şi că pe Artemis nu-l mai afectau trimiterile la trecut.

— E o contradicţie, observă Sorana, între liniştea lui din afara ţi tumulturile interioare. Mi se pare?

— Asta poate să explice el. Pierderea părinţilor l-a sensibilizat.

— Poate e mai pregătit să înfrunte nenorocirile decât noi, cehlalţi? Noi, rămaşi mai naivi, putem fi izbiţi cu capul de toţi pereţii.

— Nu cred că ne imunizează ceva, se îndoi bătrâna. Rămâneuţ expuşi toată viaţa. În virtutea experienţei ar

trebui să nu ne nud

MvAntăm prea mult, să nu mai riscăm. Tot o facem. Rămânem Incurabili. Parcă pentru asta trăim, pentru risc. Facem tot felul de lllerrcări pe pielea noastră, ne forţăm norocul, credem în şansa de (rece prin foc şi a rămâne nevătămaţi.

Sunt concluziile dumneavoastră de viaţă? se apropie Sorana (r obiectul principal al curiozităţii ei.

Ţi-au ajuns la ureche anumite zvonuri? Nu-i punea atât ei întrebarea, cât lui Artemis, pe care îl cercetă cu o anumită insistenţă.

Nu ştiu cum mi-a scăpat odată, se dădu în vileag nepotul, că avut şi tu un mare amor în tinereţe. Doar nu e cine ştie ce secret. Ui t dintre prietenele tale din oraş nu ştie? 5

Pe asta te bazezi? Nu prea mai mi-au rămas prietene. Dacă IIHii sunt în viaţă două, trei fete din generaţia mea. Şi alea au uitat.

Artemis voi s-o îndepărteze de acest subiect:

Cum e să trăieşti alături de alte generaţii? întrebă. Nu mai ai Ifim de comunicare. Tu le prizezi pe ele ca pe nişte mucoase, ele pe line ca pe o expirată?

Nu! Se aplatizează şi aceste deosebiri. Până la urmă se con-Wlliţie un patrimoniu comun – de amintiri, de relaţii.

Se >rănii îi plăcea bătrâna, spiritul ei încă tânăr, mobilitatea sufle-IIINcă şi cerebrală. Erau pe faţa ei umbrele unei tristeţi intrate în prie\ făcând parte integrantă din expresie. O tristeţe binevoitoare, bunică uneori. Pe ea o asimila ca prietenă a nepotului, întâmplător Nr nex feminin, nelăsând impresia că a surprins iubire între ei. Mi mina spera că până la urmă o să-i spună ceva şi despre acel episod inimiitic de tinereţe. Ştia că unele bătrâne sunt mândre să destăi-Miilr, ori de câte ori au ocazia, ce splendori au trăit ele cândva, ZNiigrrând, fireşte, fiindcă puţine au avut parte cu adevărat de Ilil Ainplări excepţionale. Bunica se zgribulea din când în când. Gestul nu exprima atât starea de frig fizic, cât nevoia

de strângere în linr, recurgerea la propriile surse de tandreţe. Ceea ce spusese despre Artemis, că de mic a fost dependent de dragostea celorlalţi, părea să fie valabil şi pentru ca Suferea probabil, la vârsta ei înaintată, de lipsa unei călduri umane. i

— Mi-a spus ceva Artemis, într-adevăr, reveni Sorana, dar n-a făcut decât să-mi stârnească interesul. Noi, fetele de astăzi, avem alt crez de viaţă, făcu apoi un pas pe panta confesiunii. Nu aşteptăm marea iubire. Ea poate să nu vină niciodată – şi nici nu prea vine, din câte ştiu – şi atunci ne înfruptăm din ce există în mod curent: J atracţie, o ambiţie, un orgoliu. Sau, de ce să nu recunosc? pur şi simplu din plăcerea erotică, fără de care unele nici nu putem trăi, Cu toate acestea, constat, cel puţin în cazul de faţă, că nu mă lasă indiferentă nici legendele romantice de altă dată. Asta înseamnil, poate, că ne-ar ispiti şi să le trăim, numai că fiind mai realiste, mal pragmatice, nu lăsăm să ne treacă viaţa în aşteptare. Ne mulţumim cu ce e la îndemână. Dar ne-ar plăcea să ştim cum a fost.

— La vârsta mea e greu de povestit aşa ceva. Nu mai am starea de entuziasm. Îmi lipsesc şi cuvintele potrivite. Artemis, îşi mobili zi nepotul, vezi că e o sticlă de vin în frigider. Adu-o să gustăm câki un păhărel. Apoi către fată: curiozitatea, draga mea, ţi-ai satisface-o mai bine citind un roman pasional. De ce nu mai citiţi literaturii? Acolo găseşti, concentrate, trăirile bărbaţilor şi ale femeilor. Tfti nutreşti din depozitul universal.

Artemis aduse sticla, turnă în pahare şi simţi că bunica arf totuşi de gând să vorbească (nu atât pentru a răspunde insistenţelor Soranei, cât pentru a-şi face bine sieşi).

— V-am dus în parc, spunea, ştiind că locul s-a golit de mislegi

Acela era sălaşul dragostei de tinereţe. Acum mai bine de o jumţ late de secol. În prima vacanţă din anul întâi de facultate l-ag descoperit pe el. îl cunoşteam, fireşte, de mult, terminase cu doi ajg înaintea mea liceul, era student la Litere Artemis. J

Artemis o văzu pe Sorana tresărind şi mutându-şi privirile de la bunică la el.

Artemis? exclamă fata. Aşa l-a chemat pe iubitul dumneavoastră? De la el aţi luat numele lui... Dumneavoastră aţi insistat să iir botezat aşa? Dar ceilalţi nu ştiau?

De bună seamă că ştiau. Spuneam cum ne-am descoperit. PAnă atunci nu ne atrăseserăm unul altuia atenţia. S-a întâmplat la îi chermeză, în parc. Vezi? Parcul! Era şi program artistic, el a reci-ImI câteva din poeziile proprii.

Scria poezii? întrebă Sorana.

Era poet. Începuse să publice în reviste din capitală. Prin Urmare, la acea chermeză...

Şi cum era? înalt, frumos, cum sunt tinerii poeţi?

De înălţimea lui Artemis... zâmbi ea, amuzată de deruta Moi unei. Şi tot aşa, brunet...

Cum s-au potrivit lucrurile! Dar cum a fost dragostea dumneavoastră? o îndemnă Sorana.

Timpul pe care nu-l petreceam cu el se transforma într-un l hin. Nu comunicam prin telefon, ca acum. Când ne apuca dorul lliuinte de ora întâlnirii, ne trimiteam bileţele prin câte cineva... Ne vrdeam regulat pe seară, în parc, dar uneori şi dimineaţa. Făceam (lllmbări în împrejurimile oraşului, alte dăţi la fluviu. Atunci a lui creat el să mă înveţe să înot... râse timid... şi n-a reuşit. Eram hicoasă sau mă prefăceam. Lăsă să treacă această imagine. Mi-a umplut un caiet cu poezii. S-a pierdut sau mi l-a furat cineva, deşi i ni i-ar fi trebuit? S-a rătăcit probabil. La moartea băiatului a fost mi infern aici. Am fost atunci, în vara aceea, în al nouălea cer. Cea inul fericită din lume! Am continuat, fireşte, la Bucureşti. Acolo Inint a căpătat gravitate. Relaţiile noastre au devenit ca de soţ şi mit\ doar că locuiam în cămine studenţeşti diferite. Colegii şi (iilcicnii cunoşteau povestea noastră. Am zis gravitate, fiindcă eram şi geloşi şi ne hărţuiam pentru năluciri. Aşa e în toate iubirile, Anul următor nici n-am mai venit acasă. Ne-am dus prin tabere studenţeşti, am primit o deplasare

în străinătate sub auspiciile organizaţiei de tineret. Am venit în ultima mea vacanţă – el terminase, fusese reţinut ca asistent la catedra de literatură universală ca să ne logodim. Chiar aici a fost festivitatea, în această casă, Sorana făcu ochii mari.

— Aici? Patronaţi de atâta vreme o amintire „subversivă”? Atâţia ani aţi fost căsătorită cu altcineva, aţi făcut şi copil. Şi ce s-a întâmplat?

— În anul când am terminat eu, a fost trimis, pentru doctorat, la Leningrad, în Uniunea Sovietică.

Aici bunica făcu o pauză. Se ridică în picioare şi pretextând nu ştiu ce, se duse în fundul curţii. Sorana îl întrebă pe Artemis din ochi ce s-a întâmplat. El îi făcu un semn liniştitor. Când reveni, bătrâna avea o mină mai severă, ca şi când s-ar fi căit că făcuse confidenţe. Dar reluă exact de unde se oprise şi în aceeaşi manierii.

— Vestea m-a alarmat, fireşte. Aşa ceva era de neconceput peu «tru mine. Ne făcusem planurile. Eu aveam şanse să fiu repartizai fi la un liceu din Bucureşti, pentru el numirea era făcută. Mă aştept tam să refuze şi mă miram că nu a făcut-o. M-a avertizat est lucrurile nu sunt simple. Cineva la minister i-a fluturat o ameninţare, Artemis avusese un unchi închis la canal şi i s-a dat de înţeles est asta creează incompatibilităţi. El s-a speriat. Ne-am certat. Li mijloc era un şantaj, şi alte cadre didactice tinere aveau dosatti proaste. El a cedat. Întrucât acţiunea fusese întârziată, a plecat repede. Eu am socotit că m-a părăsit. Am obţinut repartizare în oraşul de baştină şi m-am întors la casa părintească. Iubirile degin nerează în ură, în nevoia de răzbunare. Primind o cerere în câsflitorie din partea chirurgului Liviu Vânătoru, am acceptat pe Ieh1, M-am căsătorit chiar în vara aceea.

— Şi, l-aţi iubit pe noul…

Fireşte că nu, i-o tăie bunica puţin iritată că e obligată să facă irrastă declaraţie.

Şi chiar imediat aţi făcut copilul?

Copilul era al lui Artemis, spuse ea sec, încruntată.

Aaa! îşi prelungi Sorana la infinit stupoarea,

nemaiştiind ce lA apună. Vasăzică… îngăimă ea în cele din urmă. Şi pe copil, pe bĂiat, cum l-aţi botezat?

Aristotel, după numele tatălui soţului meu.

Şi doctorul a acceptat… situaţia?

Aceasta a fost condiţia. Era un om de suflet.

Dar cu timpul v-a trecut supărarea. Doar aţi botezat nepotul HI numele iubitului, Artemis.

Iubirea a rămas ca o rană mare, sângerândă, şi avu un icnet dr plâns pe care şi-l stăpâni. Hai, gata! Şi apoi, ca un ultimatum: Duceţi-vă şi voi la culcare!

Dar Artemis, nepotul…? A aflat, nu?

Tu ce crezi? îi replică bunica, având o sclipire de răutate în ochi.

Dar când, când? insistă bucureşteanca, la fel ca ziaristele It rica pisăloage, pe care le vedem descusând la televizor câte o grinoană importantă.

După moartea bunicului. Înainte nu se putea. Atunci devenise Hbilgatoriu.

Dar Aristotel a ştiut?

Nu, ar fi aflat şi el dacă nu murea prematur. La moartea mnlui meu. Şi acum gata! Se ridicase în picioare. De ce nu te faci în porter? Artemis practică meseria, dar el e mai de modă veche, tu eşti incisivă. Tai în carne vie.

Spre mirarea neexteriorizată a bunicii, cei doi se duseră să se iulie în camere separate.

Dimineaţă, după micul dejun, înainte de plecare, bunica găti prilejul şi-i strecură lui Artemis, cu o anumită sfatoşenie, ca să nu pară sentenţioasă:

— Fata e deşteaptă şi are un boi atrăgător, dar nu ştiu dacă ar FI pentru tine. De perspectivă, vreau să spun.

La rândul ei, Sorana, înainte de a se aşeza la volan, după or Artemis se urcase în maşină, veni la bunică şi îi şopti:

— Doamnă Constanţa, nu vă supăraţi pe mine, de aseară în A frământă o întrebare. Artemis, primul, mai trăieşte?

— Nu ştiu, dragă, se scutură bunica de această dilemă. Aut considerat că e mai bine să nu ştiu.

Capitolul şaisprezece

Sorana hotărâse să-şi serbeze a douăzeci şi cincea aniversare cu IIHii mult fast ca de obicei. împlinea totuşi un sfert de veac, îşi lliolivase ea decizia în convorbirea cu Artemis, (probabil că şi în lHh altor prieteni), dar în consultarea cu părinţii argumentul prinţii ml fusese altul. Tatăl ei candida la preşedinţia ţării, existau şanse îl câştige, nu era cazul ca şi ea, fiica viitorului preşedinte, să se lllnnc într-un fel sau altul? La zaiafeturi de acestea vine presa mondenă, apoi se publică fotografii şi reportaje. Avea de gând să-şi wlrcteze riguros invitaţii. Ca „prieten" îl acredita pe Artemis, de HI lotul altă factură decât „obişnuiţii". Obţinuse sprijinul financiar îl părinţilor şi acceptul ca evenimentul să se producă la un salon în IIMŞ, în sala de festivităţi a unui hotel mic, dar select. Când îi aduse îl iunoştinţă decizia aceasta lui Artemis, el tăcu, după cum îi era tihicriul. Sorana avea argumente practice: nu îşi putea implica (tirinţii în momentul respectiv într-o petrecere mondenă, iar la ea înotă, ştie şi el, nu sunt condiţii. La hotel vor ocupa o încăpere pilii ru câteva ore, şi nu va fi propriu-zis masă, ci bufet. Va cânta oichrstra localului, se va dansa, se va discuta. Erau toţi tineri. Alinnis mărturisi că personal nu agreează sindrofiile, mai ales llll Mtn cadru atât de pretenţios. Ar putea s-o felicite de ziua ei şi în lift parte, sărbătorind-o în felul lui. Sorana simţise nevoia să se mpiâe, dar s-a stăpânit. Şi-a exploatat zâmbetul feciorelnic, pistruii Himliini din jurul nasului, privirea mângâietoare. Sărutul lipicios înclină definitiv şansele în favoarea ei. Artemis ceru permisiunea să vină mai târziu, iar dacă îi prezintă pe cineva, s-o facă accidental, nu de la început cu tentă cvasioficială.

În ziua cu pricina, el veni cu un sfert de oră mai târziu, cum îşi propusese, dar văzând că mai apar încă invitaţi (uşor de recunoscui după vârstă şi ţinută) continuă să se plimbe prin faţa hotelului, Când intră în salon, petrecerea nu începuse încă, prelungindu-se preludiul: felicitarea sărbătoritei, înmânarea cadourilor, discuţiile superficiale de contact (în susţinerea cărora acest gen de

oameni ti perfect antrenat). O felicită şi el în mod ceremonios, cu gesturi ostentativ protocolare. Părea o persoană din trecutul ei mai îndepărtat, nu din prezentul ce-i adusese pe ceilalţi. Sorana nu-şi res – pectă angajamentul şi începu să-l prezinte, întâi celor din jur, apoi altora. Artemis văzu cum se încheagă şi se extinde zvonul.

Încet-încet, sub înrâurirea şampaniei, se instaură atmosfera pţi jumătate solemnă, pe jumătate incitată, în care spiritele vibrează, vocile capătă rezonanţă, chipurile strălucesc de voie bună, siguoranţă de sine şi prietenie globală. Artemis fu antrenat de unul şi de altul în schimburi spontane de replici, inclus în ciorovăiala vesel-gălăgioasă a unui grup, îndemnat cu insistenţă de chelner şi se servească, până când, cu un pahar în mână, se pomeni faţă în faţă cu „supergraţioasa" cunoscută la reuniunea Fundaţiei Culturale a Partidului de Centru – femela de păianjen, cum îl zisese la un moment dat – împrăştiind un farmec insolit şi avâinij numele acela ciudat de Divi, venind chiar de la Divina. îl recilynoscu şi ea, ceea ce i se păru de mirare, fiindcă nu-i acordaj atunci nicio atenţie specială şi chiar bruma de interes arătatâj fusese plină de zeflemea şi de un dispreţ zdrobitor, în raza cărui M; de altfel îl plasase întâmplător, ca să nu creadă că măcar priiâj aceasta se poate distinge. Nu mai era însoţită de şoferii şi bodyguarzii ei, şi Artemis se gândi că nu e exclus să fi primit vreiiif avertisment în acest sens din partea Soranei, care îşi cerni i<1

Invitaţii şi nu o putea lăsa pe „vampiră" să-i strice ighemoniconul. Dr data aceasta avu de-a face cu o altă Divină, sobră, de o luciditate ireproşabilă, stăpână pe sine şi amabilă, o persoană nu mimai de „lume bună", dar şi cu oarecare lustru intelectual.

Cunoşti persoanele din cercul Soranei? îl întrebă cu o anumită solicitudine apriorică.

Din vedere… aproximă el. Şi bineînţeles, nu pe toţi. Am idenllllcat-o pe doamna aceea care moderează o emisiune cu perii muc… de elită.

Aaa, Marilena? Hai să ţi-o prezint. Dacă faci niţel pe ciullntul cu atât mai mult cu cât chiar eşti te invită şi pe tine. Uite, Marilena, el e Artemis. Te admiră pentru emisiunea ta.

Aveţi un orar istovitor, o căină Artemis. Dacă ar fi zilnic, v-ar ml robi. Când terminaţi, pe la unu, două noaptea? Şi apoi, până Ijuitgeţi acasă…

Numai orarul v-a atras atenţia? se formaliză ea, fixându-l eu îi privire de sineală.

Nu! se apără Artemis. Asta mi s-a părut mai greu de suportat. Me amuză la emisiunea dumneavoastră discrepanţa dintre Hloderator şi invitaţi.

I) iscrepanţa? Vă amuză? azvârli ea nişte jeturi albastre din N hii ea două ţevi de puşcă. Vreţi să fiţi mai explicit?

Partea cea mai substanţială acolo, mai spectaculoasă, mai cap-Hvtmia sunt întrebările moderatorului.

Divi izbucni în râs, dovedind că a înţeles dilema teleastei. O Mi lui prinsă între superelogiul adresat ei personal şi eventuala iliilnţă de a apăra onoarea interlocutorilor.

Credeţi că invitaţii mei nu sunt la înălţime? încercă să-i prol e/. (\ astfel încât să nu clintească totuşi nimic din propria glorie.

fiu siguranţă. De altfel ar fi şi greu. Întrebările sunt pregătite i h migală, iar răspunsurile sunt spontane.

— Ei, aşa procedează orice moderator care se respectă. Există şi improvizatori, rezultatele sunt însă unele de… larg consum.

— Mă întrebam odată dacă nu aceasta e chiar tehnica dumneavoastră: să le luaţi piuitul, să-i ameţiţi, să-i transformaţi în papagali.

— Vai de mine! înseamnă că nu cunoaşteţi psihologia telcastului, Ambiţia noastră este să scoatem aurul din oameni, atât cât e, desigur. Fiecare întrebare e o sondă, menită să extragă tot ce e preţios, Atât de mult interes aţi acordat întrebărilor mele? mai dori cu confirmări elogioase.

— Mă mai gândeam, îşi continuă el raţionamentul, imperturbabil, dacă alături de unele răspunsuri tot gândite dinainte, întrebările nu şi-ar pierde şi ele ceva din strălucire. Inversaţi lucrurile, propusa Artemis: lăsaţi-i pe invitaţi să răspundă întâi şi apoi puneţi dunu neavoastră întrebările. Aş fi curios să văd dacă tot i-aţi surclasa, Dar aşa ceva ar fi dificil, nu? Tot cum faceţi acum e mai bine. Nu luaţi în seamă prostiile noastre, ale telespectatorilor. Rămâne (k văzut doar dacă râvna dumneavoastră se validează: găsiţi la om aceea destui amatori de sondaje abisale?

Teleasta nu ştiu la ce să răspundă mai întâi, rămânând în principal agăţată de ideea aceea nebunească a „inversării”, care, chipiurile, ar pune la încercare superioritatea investigaţiei.

— Ne scuzi, Marilena, interveni Divi. Uite că ne face scintr Vasile! Discutaţi voi mai târziu, văd că Artemis are propuncij curajoase, şi-l trase după ea, acesta abia mai apucând să o felicit încă o dată pe teleastă. Hai că ai fost tare. O să rumege ea uti răspuns. Dar te-ai orientat. Aşa trebuie să le faci păunilor ăstoi Mj] să strecori o trăsnaic şi să pleci.

Dar era de-adevăratelea vreun Vasile, nu fusese pretext? g

— Bună, Vasile, lămuri ca dilema, ţi-l prezint pe Artemis.

I se adresa unui vlăjgan cam otova, mototolit şi parcă nu pici spălat. f

Bună, răspunse el. Încântat, Artemis. îi cântări pe amândoi, l’Iltinându-se de pe un picior pe altul, ca un luptător de sumo în Hng, căutând locul de unde să apuce.

E un fan de-al tău, îl linişti ea. îi place impetuozitatea ta.

Da? se bucură omul. Cred că ăsta e noul stil de captare a Mlmţici telespectatorilor. Altfel se plictisesc.

Da, ritmul! îşi exprimă acordul Artemis. Aţi inventat mitraliera Vorbitoare. Nici în război nu mai e la modă arma grea. Fiecare midat are mitraliera lui uşoară. Televiziunea

nu prinsese şpilul.

Ha, ha, ha, râse Vasile, cu o voce subţire, fără rezonanţă, de Hinuc. Analogia e plastică.

Dar efectul e mai mare decât spuneţi. Adică nu doar combateţi plictiseala, ţineţi în chingi spectatorul. Dar îi şi daţi de gândit Hi privire la capacitatea sa de recepţie şi asimilare.

Auzi, Divi, ce spune! încetă Vasile să se mai bălăngăne, fixându-me zdravăn pe picioarele mari într-un echilibru definitiv. Te-ai gândit la aspectul ăsta? reuşi el să evite un răspuns direct. Crezi, Artemis, că ascultătorul e surclasat?

Păi cum să nu fie, când datorită vitezei tale de execuţie, lui îi R apă esenţialul. Începe să se creadă idiot. „Cum, domnule, îşi zice,» la atinge o aşa viteză în emiterea ideilor – vasăzică le găseşte, le hm» * le formulează etc. – iar eu, care primesc totul de-a gata, nu Mu în stare nici să receptez!”

Ha, ha, ha, râse Vasile, cucerit de originalitatea raţionamentului, gata aproape să i se alieze lui Artemis în denigrarea telespectatorului.

Mă îndoiesc, sincer, că a doua oară mai butonează la postul ipectiv, se arătă poetul îngândurat. Acuma, treaba lui! Aşa se irctează auditorul de calitate.

Lui Vasile i se oprise râsul pe buze şi acum se străduia să şi-l lirargă.

Nu cred că aşa se întâmplă, schimbă el tactica.

— Da, reveni şi Artemis la sentimente mai bune pentru telespec tatori, probabil că unii îşi pun şi altă întrebare. De ce nu doreşti moderatorul să-şi pronunţe ideile cu o dicţie inteligibilă? Nu ţine hi ele, nu le preţuieşte, e atât de indiferent de soarta lor? Nu cumva n-o fi cine ştie ce de capul lor, şi înadins le expediază aşa, ca să nu se vadă? Să nu se vadă golurile. Pe de altă parte, să se creadă < A sunt plinuri.

— Ei, asta-i bună! Dar de unde scoţi aiurelile astea? se oţărî Vasilr.

— Cum le scot? se disculpă Artemis. Nu sunt ale

mele. Sunt nişte posibile confuzii. Dar unde scrie că aceste confuzii nu sunt iblo-sitoare impunerii unei emisiuni ieşite din comun?

— Eşti sucit, dragă, cum ai spus că te cheamă? Nu prea te pricepi la televiziune, dar noi suntem învăţaţi cu tot felul de ian* tezişti. Câte tâmpenii nu ni se scriu la redacţie! Să fiţi sănătoşii Vreau să discut ceva cu Sorana.

— Îţi înţeleg acum tactica – îi şopti Divi, după ce plecară. Chestia e ca după o farsă de-asta să nu râzi. Rămâi serios, ca un prost, ru toate că el a înţeles că nu eşti. Pe-ăia trei de-acolo îi ştii? Nu? I) af mai bine nu-i cunoşti. Sunt cei trei muşchetari. Au tot timpul mână pe garda sabiei şi de la o anumită oră încep să-i agite tăişul prin ară făcând să curgă valuri de sânge politic. Şi pe ăia doi femeia ai fi bondoacă şi bărbatul ăla cu figură de om rău – cred că i-ai văzul* Nu te interesează, cu siguranţă. Poate pe doamna aceea subţire c-l voce ca trâmbiţa Ierihonului. Nu? De acord. Hai să mai vedem", Uite, pe şmecherul ăsta să ţi-l prezint, Vrăjitorul vedetelor, nu ifl poate să nu te fi distrat vreodată la emisiunea lui.

— Vrăjitorule! Papa, hai să cunoşti un nou-venit, Artemill Voinescu, zis şi Pateticul. Când te-o privi el cu ochii ăia lăcrimoşii de căprioară, înotând printre atâţia ochi parşivi de vedetă, leşini, Le pune la pământ pe stele. Este, Voinesculc, pateticule?

— De ce vă spune Pateticul? se arătă mirat Artemis.

Nu ştiu, se zice despre mine că aş avea emoţia sentimentală, H* buze. Şi că sunt singurul care mai înmoaie inimile de piatră ale Ifirbrităţilor de divertisment. Nu v-aţi uitat la emisiunea mea? Aparţineţi stoicilor? Vă displace siropul melodramatic?

Am văzut una sau două. Patetismul nu l-aţi avut întotdeauna, HU? Pe vremuri, acum şapte, opt ani, să zic, le ţineaţi mai la distanţă pe vedete, şi ele păreau mai supuse. Aceleaşi. Desigur, înaintea consacrării lor în „Pantheon". Ştiţi ce-mi plăcea? Că nu le lirditaţi niciodată răspicat. Dincolo de cordialitatea profesională, Hlinânea o mefienţă, chiar suspiciune. Cred că asta le intimida. Amin

le daţi tot girul – de frumuseţe, glorie artistică, chiar de Huiduită uneori. Aşa ţâşneşte patetismul de pe buzele dumneavoastră. Asta ca să nu li se vadă ipocrizia profesională, sau de ce? I)» u ele şi-o iau în cap. Vă spun „papa”? Aţi văzut? Vin la dumnea Vi mini ră ca la duhovnic, pe care pot să-l şi trombonească, fiindcă nu A irprezentantul lui Dumnezeu, ci al fanilor.

Rezon! se holbă „papa”, cu ochii ăia ai lui unsuroşi, la Artnnis. Ai cam pus punctul pe i.

Ştiţi ce-mi place? Că dincolo de aparenţe, nu vă luaţi prea în lAtlos misia sacerdotală. Le ţineţi patrafirul pe cap, dar întorcând Mtpnt ne faceţi cu ochiul. Foarte discret, astfel că cei mai mulţi nici llll observă.

De unde l-ai scos, Divi, pe domnul? Are un laser în priviri… (IAihl îl vezi aşa ermetic şi grav, n-ai zice. Mi-ar plăcea să mai stăm tiv vorbă, dar n-am timp. Stelele astea au cam scos untul din mine. Îşi strânseră mâinile, Voinescu făcându-i cu ochiul şi, culmea.

Afirmmis răspunzându-i la fel.

Uite şi-un teleast de culoare, constată Artemis. îl cunosc, mlH l-am văzut pe micul ecran.

Da, e român. A fost un băiat modest, a crescut încetul cu Im viul. E prea reţinut, poate timid, poate încă nu şi-a găsit culoarul (» în Ivit. Ăstălaltul îţi place, rânjitul ăsta?

Era o matahală. Râdea cu gura până la urechi. Şi avea un fel cinic de a-şi dezveli dantura, ca animalele carnasiere.

— Asta râde tot timpul? Nu l-am mai văzut.

— E de dată recentă. Debutează la supramaturitate. Dar în cei1 N-ar şti să spună. Unde e ceva de râs, hop şi el. Şi are o voce… patrA e câine ciobănesc. Unul pripăşit printre animale de apartament.

— Aia a fost spicheriţă cândva, desluşi Artemis figura cunoscută a unei doamne, de o eleganţă desueta, cu un obraz emaciat, machiiH la disperare.

— A revenit prin altă uşă. E pedantă şi de un manierism…

— Ce-a mai rămas de văzut?

— Uite, mustăciosul! Se crede comic, dar e tragic de lipsit de talent. Nu, nu mai merită nimeni. Am trecut în revistă vârfurile de aici, dacă li se poate spune astfel. Hai să-ţi arăt acum o expozik interesantă, şi-l scoase din salon, ducându-l la lift.

— Păi, nu e şi ea în contextul serbării? nu înţelese Artemis.

— Nu, e separat, ajungem imediat, şi apăsă pe buton. Apucaie pe un culoar, ea scoase din poşetă o cheie şi se opri înaintea nuci uşi. El nu fu atent în acest moment şi intră după ca, cu gândul III altă parte.

— Dar aceasta e o cameră de hotel! exclamă Artemis.

— Ei, nu te pierde cu firea, îl temperă. Parcă eşti copil, zău, unul rătăcit, tremurând cu gândul acasă, la părinţi, la cearta col aşteaptă... Nu e aşa? Sau o faci dinadins pe puştiul, şi după coşi lăsă poşeta pe masă se apropie de el zâmbindu-i ironic, fiinele rămăsese proţăpit în dreptul uşii, ca un pălimar".

Din cauza tocurilor înalte şi a coafurii (purta părul lung, dar i' N un fel de montură pe creştet) îl depăşea pe Artemis cu câteva degete. Trupul ei avea o supleţe neverosimilă; fără protuberant doar cu sugestii de forme în rochia de mătase până la jumătairi gambei, părea un somptuos şarpe de gală. Unduia uşor, împrăşlll un parfum greu, tulburător, aproape toxic şi zâmbea, cu buzele ei lungi, subţiri, delicat conturate, încărcate de o senzualitate diafană dur ipocrită. De aproape i se păru lui Artemis o fiinţă stranie, de pe uită planetă, venită într-o misiune periculoasă, ca să trateze chestiuni fundamentale cu partea masculină a Terrei. Din surâsul ei Witgelic dar rece, trufaş, putea ţâşni o sadică poftă imediată, însă şi it respingere crudă intolerantă. Artemis se lipi instinctiv de tăblia Uşii, fiindcă ea înainta milimetru cu milimetru, inobservabil, şi avea dr ales: se lasă învăluit şi absorbit sau se sustrage mecanic, diminuând presiunea exercitată de trupul electric. Femeia opri însă ne castă maree senzuală şi îi zâmbi pe jumătate încurajatoare, pe jumătate decepţionată.

Vrei să vezi expoziţia? Bine. Am să ţi-o arăt îndată, nu te-am păcălit. Aşteaptă puţin, şi dispăru după o uşă încrustată.

Artemis nu se mişcă din locul lui, unul strategic, i se păru, deşi Idiliza cât e de ridicol, chiar jalnic, aşa cum spusese ea – ca un copil li Icos. Se confirma pe deplin ignoranţa lui în materie de femei, lipsa ib siguranţă şi de reacţie firească în contact cu exemplarul concret, ik /orientarea stupidă, oligofrenă în faţa infinitelor mijloace femillllc de atac, de cucerire, de obţinere a victoriei. Această Divi îl llâncea – o văzuse în ipostaza de atunci, de la serbarea fundaţiei, Wlârbită de bărbaţii care-i ţineau trena, de toţi bărbaţii, sclavi ai Holismului vulgar, retardaţi cerebral, slugarnici şi profitori, ea fololl1<hi-i doar pentru nevoi fiziologice inferioare, biciuindu-i cu vorba h nuzi vă strivindu-i sub cea mai umilitoare batjocură. Astăzi îi tipăruse într-o postură la antipod, de femeie de lume inteligentă, turnată, de doamnă cu relaţii, de parteneră cultivată pentru bârfa, IUZTN – tratată cu limbă ascuţită, cu verb sprinţar, satiric, mânuit calm (şi a în distanţă şi de aproape). Acum o percepea ca pe o mondenă militară, din stratul superior al noii societăţi, vicioasă, cu toane şi iwpiii îi dispunând de o mulţime de atuuri pentru înfrângerea şi stăpânirea orgoliului masculin. Urmă însă o uluitoare răsturnare < În situaţii. Uşa de lemn încrustat se deschise şi Divi îşi făcu apariţia într-o variantă cu totul nouă, de neimaginat. Lui Artemis îi venirii în minte femeile de la dancingul newyorkez, care intrau pe rând în clarobscurul scenei şi evoluau la bară. Avea o toaletă intimă de era mai rafinată clasă, compusă din ciorapi negri dantelaţi şi desuuri dr colecţie, provenind de la marile case de modă, îmbrăcând ţi devoalând trupul gracil, ca de ceramică asiatică lăcuită.

— Iată expoziţia promisă, Artemis! Dar eşti prea nedumerit prin tru un artist. Ţi s-a blocat fantezia? Te-a mai dus vreo femeie la n expoziţie atât de inedită, scoţându-te dintr-o plictisitoare sindrolir cu lumea cea mai banală? Exceptând-o, fireşte, pe frumoasa mm prietenă, de

care vom vorbi mai târziu. Ştii să preţuieşti cum te cuvine această surpriză, acest cadou? E o probă elementară pentru poet. Şi pentru bărbatul tânăr care eşti.

În timp ce ţinea micul discurs, rotunjind cuvintele, fără tendinţi şi fără emfază, ca pe nişte mărgele ţinute între degete, chiar poza, la într-o expoziţie, într-o gală a modei, cum vedem atâtea ţ ecranul televizorului, stârnind bărbaţilor mai mult interes deciţ chiar pornografia profesionistă. Îndeplinindu-şi sarcina pe care şi-o asumase, se apropie din nou de Artemis care, ca o sculpturii dr gheaţă, începea să se topească din interior şi să-şi regăsească mohhlitatea. Divi veni aproape, atingându-l cu pielea ei catifelat ăj învăluindu-l în otrava parfumului, lăsând să i se strecoare priviij genele lungi întoarse (coafate probabil) priviri de o perverşi lalf candidă şi lipindu-şi, printr-o aplecare lentă, extrem de Icnii, buzele, acum în întregime suave, de ale lui. Artemis ameţi, sirii bătut de un fior scurt, violent, venind din creier, electrocutând-o»! apoi creierul însuşi, şi ca în vis îşi puse palmele pe trupul neledj strângându-l la piept. Se scurgea tot în acest trup suplu, feciorelnic bine meşteşugit, unduind şi transmiţând efluvii de electrieiiaţ

(Mrtropitoare. Mult timp Artemis s-a întrebat dacă în clipa aceea a mai fost conştient de ce face, dacă gesturile care au urmat erau lAvârşite în deplină luciditate sau într-un vid al autocontrolului crrebral şi psihic. Un conclav de psihiatri l-ar considera culpabil, IMU nevinovat, în ordinea morală a faptelor, ca pe autorul unei Itime ce nu poate reconstitui nimic, fiindcă a acţionat într-o pro Rindă eclipsă a conştiinţei? în această stare credea că s-au petrecut feptele. Abia când, smulgându-se din păienjenişul plăcerilor, Divi în dus la baie, s-a regăsit în lumina raţiunii. După ce s-au ibrăcat, el a încercat să-i explice acest automatism hipnotic, Divi gw uitându-l cu un surâs perfid de judecător ce sfidează pledoaria, fel – a a avocatului. Artemis a rugat-o să-i spună de ce a făcut-o, JIlţând seama că abia s-au cunoscut, că e prietenă veche a Soranei Râu, mă rog, ceva ce poartă acum acest nume, că are atâtea

satisfi ţii erotice realmente performante ş.a.m.d.

Am ezitat dacă să-ţi spun sau nu. Iniţial aşa îmi propusesem, A” mi s-a părut trivial. Nu mai aveam de gând să vorbesc dacă M-ţi exprimai această dorinţă. În final cred că ai dreptul să ştii. lllir cum e. Aveam de plătit o poliţă Soranei.

Chestie de răzbunare personală? se strâmbă, îngreţoşat, lulrmis. Şi am servit de instrument! E bine totuşi că-mi spui. Eu inim am nevoie de experienţă. Aşa nu se mai poate, risc să devin în pastolache în această lume a voastră…

Nu te supăra. Nu mă judeca pripit. În noaptea nunţii mele Moruna s-a culcat cu proaspătu-mi soţ. Şi a făcut în aşa fel încât să itll Informată chiar a doua zi. Sorana nu e atât de proastă să fi crellll că mă face geloasă. Soţul meu e dezgustător. Un infantil libillllins, un melc fără şira spinării. L-aş împrumuta oricui l-ar vrea, INIMI ra unei mici chirii. Dar cine l-ar vrea? Putea să se culce cu el III li And, dar a vrut să fie în noaptea aceea, ca să-mi spurce nunta. Aşii n-a Sorana. Şi am dubii că n-ar mai fi la fel. N-am reuşit să-i plătesc cu aceeaşi monedă, idiotul care s-a însurat cu ea era fricos şi nesimţit. Nesimţitor, vreau să spun. Prin tine, lovitura e mal puternică, te contează mult deasupra ăluia. Şi a altora. Şi mai r ceva, pe tine te plac eu. Nu am aplicat numai o pedeapsă, mi-am făcut un cadou. După ce ţi-am spus toate acestea, bănuiesc că-ntl vei purta pică, dar dacă reuşeşti să te ridici deasupra (cum în moe curent se face în „lumea noastră”), mă vei găsi întotdeauna dispuse să mă culc cu tine. Eşti un amant adorabil. Nu te-aş lua de tot, nu mă pot rezuma la atât, aşa sunt eu, dar pentru delicii de o noapte, oricând la dispoziţie. Şi să ştii că asta e mult când vine de la Divi, fiindcă de obicei ce folosesc arunc.

— O, această lume! îşi ridică Artemis braţele ca într-o invocaţie, Vă simţiţi bine în ea, sunteţi mândri de voi. Nici n-aţi mai putea trăi altfel.

Ea îl îmbrăţişă.

— Nu fi supărat. Dacă aş putea să iubesc, te-aş iubi.

Eşti candid, Să rămânem prieteni şi, din când în când, dacă ţi se va face dor di) mine, amanţi. De Sorana nu te preocupa. Nu va fi prea scandalizate, Vei fi „iertat”. Ţie nu ţi-am stricat imaginea, te asigur. Doar ei, puţin, buna dispoziţie. Acum să mergem. Să fii natural acolo, în salon, unde cred că e mare hărmălaie.

Aşa şi era, musafirii se chercheliseră, lumea întreagă era a lor, Dansau, beau, zbierau. Sorana îi luă în plasa privirilor de I* intrare, ca şi când asta ar fi urmărit, să-i surprindă intrând. Prin urmare, îşi dădu seama Artemis, escapada la „expoziţie” nu ttce cusc neobservată şi pentru prima dată se amuză în sinea lui din această găselniţă a şerpoaicei. Şi mai avea dreptate Divi într-o pl îi vinţă: Sorana nu sări în sus, nu făcu scandal, nu-l copleşi cu repun şuri. Când se termină zaiafetul şi rămaseră singuri, la ea acasă, M spuse cu o voce spartă:

Ai fost cu Divi. V-am văzut şi când aţi plecat şi când aţi venit. Aţi lipsit atât cât trebuie pentru… Ştiam că ea are o cameră acolo. Nu se arăta nici măcar tristă, arbora o fatalitate pe care Artemis

IUI i-o cunoscuse.

Uite cum a fost, încercă el să se explice, pe deplin conştient de Cupiditatea acestei reacţii, identificându-se spontan cu acele personific, masculine sau feminine, de prin filmele americane, prinse în flugrant şi care aruncă automat expresiile-clişeu: „Pot să-ţi explic” IWU „Nu e ce pare”.

Nu e nevoie să-mi explici, îl opri Sorana. De mai multe ori hil-am pus întrebarea dacă la o asemenea probă ai rezista sau ai ţinea. Răspunsul mi se părea simplu. Eşti tânăr, viril, cu un grad fie erotism în structura ta intimă destul de ridicat. E drept, ai un foiiecpt moral, dar n-ai experienţă cu femeile. Chiar dacă ai IIIN – cernământ, nu ştii ce să opui unui asalt bine susţinut, cu arme IIcnc. Probabil că te-ai recuza în faţa unei oferte vulgare sau a llltui exemplar comun. Divi, ştiu bine, e rafinată, are arme puternice, şi e destul de deşteaptă şi vicleană. Posedă capul ăla original, N un aparat ultraperfecţionat de

sugestii sentimental-erotice. Dar tun trup reuşit, cu pielea fină. Şi ştie să se pună în valoare. În ţa ei erai condamnat, nu aveai cum să te sustragi. Nu te întreb iuin a procedat, pot să-mi închipui şi singură. Pentru ea eşti o Mfudă uşoară, victimă predestinată. Şi… anumite căderi în viaţă… Uiil fatale.

De ce neapărat? încercă Artemis să iasă din postura de vicilliul consacrată. Chiar fatalitate? Nu ţine de conjunctură, de o greşeală, de un hiatus momentan al lucidităţii, al autocontrolului, Mim se întâmplă şi cu cei ce comit crime, fără să fie genetic sau Imieterologic asasini?

Nu ştiu cum e cu autorii crimelor, mă pronunţ asupra accill «idelor erotice. Aici e vorba de natura omului. Tu ai o slăbiciune organică, eşti erotic într-o măsură pronunţată. Ca şi mine. Şi mir mi se întâmplă, vorbesc deci şi din proprie experienţă. Iar această Divi nici nu-şi pune problema. Nici nu consideră reţinerea ca ceva normal. Dimpotrivă, satisfacerea tuturor poftelor e imperativul ei.

— Prin urmare, şi tu eşti expusă…

— Ţi-am spus. Doar că eu am mai multă experienţă, ştiu să pârântâmpin… Şi apoi, încep să-mi doresc altceva decât până acum, în materie de amor.

— Totuşi, eşti…

— Ţi-am spus… Dar nu de mine e vorbă acum. Crezi că ai s-o mai poţi evita pe Divi? Pe ea, deocamdată, că altceva nu pot prevedea.

— Bineînţeles. Dar eu rămân la părerea că a fost o eclipsă momentană de conştiinţă. Or, aşa ceva nu poate avea decât cât are ter de excepţie.

— Bine! puse punct Sorana, şi-i zâmbi ca unui puşti care M făcut-o de oaie, şi totuşi e iertat.

Era prima seară în care se despărţeau fără să se apropie unul (k altul. Sorana îl conduse la ieşire şi privi lung în urma lui.

— Ce prostie! monologă. Cum poţi să compari dragostea dl crima? Şi eşti băiat deştept. Una e suprimarea vieţii, cealaltă stimularea ei. Într-un caz eşti mânat de ură, în celălalt de nevoia de a te îmbăta de fiinţa

care-ţi place.

După câteva zile, răsfoind ziarul lui Viziru, Sorana descoperi în pagina culturală o poezie a lui Artemis. O frapă titlul şi o cili di luare-aminte. Găsea în ea o replică dată Divei pe cale lirică, dar mi ştia dacă să se bucure sau să se revolte, căci acolo găsea un pamlkf usturător şi, deopotrivă, elogii la adresa feminităţii rivalei. Se abţinti să deschidă o discuţie cu poetul, prefăcându-se că nu are habar de existenţa acelor versuri. Tăiase însă tipăritura şi o pusese printif hârtiile secrete. Aceasta era:

Curtezana

Floare de piersic şi luciul sidefiu al fluturelui matinal.

Ceva sfâşie apoi pânza boticelianâ, şi nu mai ştiu ce e serafic şi ce e meşteşug carnal.

Ochiul tolănit sub streaşină sprâncenei bate un agonic şi cotropitor mesaj.

Surâde ca de-o mică, dulce poznă şi-azvârle şişuri în bietul bărbătesc mulaj.

Pielea absoarbe beteala fluidă a luminii precum Danae ploaia de aur a zeului suprem, dar nu mai sunt nici dramele fecundităţii, nici onctuoasa langoare de harem.

Trupul subţire unduieşte ca firul trestiei pe ţărmul legendar, iar gura crudei răpitoare soarbe sângele masculului „luat în dar”.

În plasma cărnii palpită misterele solare, magnetizând dorinţa – caldă pilitură fină. Transpare în surâsul buzelor, molatic, rana inimilor sparte de divină.

Capitolul şaptesprezece

Sorana era, de câtva timp, în căutarea unei idei. Relaţia ru Artemis se deteriora – în sensul că-şi pierdea ardoarea, sinceritatea spontană, necenzurată, a atracţiei reciproce contactele lor îi îmi acum grevate de o anumită îndoială, de semne de întreba în ascunse, de o nemărturisită reticenţă. Îşi dădea seama că nu ra exercita influenţa frenatorie, ci Artemis. După incidentul de la aniversare, instinctiv ea plusase, intuind că bărbatul poate cadra un timp pradă inhibiţiei. Un om sensibil, cu un grad mai ridicai dr moralitate, rămâne în cazuri de acestea, în

virtutea inerţiei, sub înrâurirea culpabilităţii. Dar bonusul ei de încredere avusese ciri-l contrar celui scontat. Pe Artemis îl deranja imunitatea femeii la drama sentimentală. Făcuse aluzii în acest sens, iar asta determinai şi din partea ei un recul. Noua temperatură a relaţiei o pusese ar gânduri. Era clar că, dacă personal renunţa să mai întreţină flacânt combustiei erotice, aceasta urma să se stingă. Trebuia pom pul combustibil şi încă, după părerea ei, unul sentimental. Artemis în, era un sportiv al sexualităţii, ca atâţia bărbaţi (şi femei) din noito generaţii, ci un emotiv, un visător romantic. Asupra lui potenţialul senzual al femeii, pe care îl glorifica, nu se putea exercita în loalA plenitudinea decât pe fondul sentimentelor. Fără să-şi dea scai nil, Sorana retezase tocmai acest al doilea braţ al balansului. Bărbatul considera că pe plan sexual făcuse o gafă, dar sentimental nu Kl tirdea vinovat, de aceea sperase că eroarea (biologică, îi zicea el) roinisă în acea eclipsă a lucidităţii (a spiritualităţii) va fi recuperată printr-o baie de sentimentalitate. Şi până atunci nutrise îndoieli kil de fondul sufletesc al amorului cu Sorana, acum însă se convingea că îi ţineau legaţi mai mult, dacă nu în exclusivitate, liantul dorinţei trupeşti, o anumită potrivire benefică în acest sens. Senlorialitatea îl determinase să alunece în braţele Divei, şi probabil M-i, st resort îl putea face vulnerabil şi în alte împrejurări. Amorul lui cu o femeie avea şanse de împlinire superioară şi supravieţuire doar în simbioza inseparabilă a nevoii fiziologice cu impulsurile şi Vibraţiile inimii. Nu fusese necesar ca ea să deducă acest concept „1” etalase el de la început, cu lux de explicaţii, iar acum simplele iluzii o făceau să înţeleagă ce gândeşte, chiar dacă ele aveau carac-Ir r abstract. Sorana ştia că mai mult decât făcuse până atunci în evidenţierea sentimentalităţii, nu era posibil. Cum să dea satisfacţie lirstei puternice aspiraţii a bărbatului? Nu că nu-l iubea, dar Iubirea ei era de o factură specială. Ca bărbat, îl plăcea, găsind că lir fizicul agreabil, e curat (şi trupeşte şi sufleteşte) şi e pasional, considerându-l (ca şi

Divi) amant ideal. În plus, îi admira inteligenţa l talentul. Moraliceşte se arăta ceva mai retrograd, dar asta nu Rinstituia un inconvenient major, atâta timp cât principiile lui, cam lllehistate şi rigide, aveau în vedere propria conduită, nu se trantfhnnau într-o cuşcă pentru ea însăşi (indezirabilă chiar şi sub humă teoretică). Mai mult însă... Ea nu visa cai verzi pe pereţi, nu olhi toată ziua, nu supradimensiona bărbatul până la statura lui I Al-I rumos, nu cădea în extazul mistic al afecţiunii, când nu pârgep să-ţi dai viaţa pentru celălalt şi aşa mai departe. Nu să i indea în stare să trăiască aceste ipostaze ale iubirii totale, absolute, Iii ghearele căreia poţi deveni pacient, bolnav incurabil.

Acum mintea ei, de o inventivitate mai ales speculativă, presupunea că minusurile de romantism şi sentimentalitate proprii, le-ar fi putut suplini un mai adecvat cadru exterior, factori adjuvanţi dr mediu, atmosferă etc. Cel puţin în acea stare critică, până ieşeau din criză, fiindcă nu era pregătită să renunţe la Artemis. La orizoiti nu se întrevedea un înlocuitor de acelaşi calibru, şi se gândea cu reală neplăcere la vidul pe care i l-ar produce ruptura. Dacă ar FI fost în plină vară, l-ar fi dus pe litoral, într-un loc izolat, sub clar de lună, în singurătatea nopţilor marine. Ar fi luat un casetofon ţi muzică bună... Poate la munte? Nu era decorul hibernal ce se spune că apropie sufletele. Înaintau în toamnă, se făcea mai Irig, începeau ploile. Aşa ajunse, încet-încet, la ideea unei excursii în ţinuturi îndepărtate, la tropice eventual, pe plaja unei mări ausi tale... Consultă albumul turistic. În Caraibe i se păru cel mai în<IM cât, într-una din insulele acelea latino-americane cu apusuri langu» roase, cu muzică melancolică... Nu avea suma de bani necesară, iai părinţilor nu îndrăznea să le solicite. Ca simplă sponsorizare, i partenerului de amor, nu suna deloc onorabil.

Îi veni o idee şi făcu imediat o vizită la fundaţia culturală, doamnei Garofeanu. Cunoştea, fără să-i fi spus nimeni ceva expre», raportul dintre fosta profesoară şi

tatăl ci, neconsiderând de competenţa sa să analizeze, să judece, să califice. Era adepta libertăţii vieţii intime, inclusiv în cazul propriilor părinţi. Ieşi din conciliu» bulul de la fundaţie cu o soluţie pe deplin realizabilă. Artemis aven să fie chemat de preşedinte şi să i se propună o deplasare în st răiinătate pe linia preocupărilor turistice. Chipurile, fundaţia ar avtâl nevoie de un raport privitor la conceptul de turism în Caraibe – III Haiti, de pildă, sau Porto Rico, sau Jamaica – şi, în acest scop, W gândeau la unul dintre premianţii ei recenţi. Deplasarea ar duri opt, zece zile, să spunem. Şi ar mai propune să participe la acţiuntal respectivă fiica preşedintelui partidului, care are ceva experienţa h, materie şi năzuieşte să lucreze în domeniu. j*

Artemis a stat mult pe gânduri în faţa preşedintei fundaţiei. Kraliza că la mijloc e mâna Soranei şi se simţea emoţionat de fwdoul pe care li-l făcea ambilor, percepându-l ca gest feminin II H nan tic, primul de până acuma, evident consacrat resuscitării Iubirii anemiate. Sentimentul de culpabilitate (el era, totuşi, cel ce provocase criza) îl determină să accepte, cu toate că o serie de considerente l-ar fi făcut să refuze. Atitudinea negativă credea că >un constitui până la urmă într-un nou act de demolare a relaţiei IHI Sorana, şi asta în condiţiile în care ea se lupta să o salveze.

Au plecat în Jamaica şi au aterizat la Kingston, trăgând la un liolrl nominalizat în ghiduri pentru originalitatea podelelor de liuirmură ale camerelor. Era într-adevăr ceva neobişnuit, inclusiv prin ciudata sugestie de răcoare dată interioarelor. La rândul ei, hiza mozaicată de pe peretele central, reprezentând un salon roman lir banchet, cu paviment de marmură, stimula fantezia. Impresie de ulmi roman lăsa şi sala restaurantului, unde îşi petrecură seara şi Uiule dansară împreună pentru prima dată. Au băut, fireşte, rom jumaican, o băutură cafenie, învechită, plină de arome şi savori. Nu uşa cum se consumă în Europa, ci amestecat cu grenadină şi gheaţă (H-ntru gustul lui Artemis) şi îndoit cu zeamă de lămâie

(pentru (llAccrca Soranei). În ritmurile afro-latine ale orchestrei se dansa llldrăcit, şi nu numai pe ringul creat anume în mijlocul sălii, ci şi plinire mese, pe balconul aflat la etajul întâi, chiar pe culoarele din MM imitate. Nu apărea chiar romantismul contagios pe care îl dorise Molima pentru Artemis, cu toate că acordurile chitarei electrice şi în Moll inului transmiteau şi astfel de mesaje, mai mult era vorba de neilaţie senzorială, totuşi influenţa muzicii şi dansului caraibian piliră îi realmente răscolitoare. Au dansat, au privit, s-au încântat şi un obişnuit cu atmosfera. Ga de la sine înţeles, au făcut dragoste, U liienţele spulberându-se (li s-ar fi părut neverosimile, dacă le-ar fi Iiivi h at cineva). Le-ar fi plăcut să mai stea un timp, însă îi chema cu insistenţă Marea, despre al cărei farmec citiseră, şi pe care cei câţiva cu care se întreţinură o prezentau în culori mirobolante.

Au descins la Port Royal, la un hotel aflat chiar pe plajă (îl aleseseră tocmai pentru această virtute, deşi nu era de clasă înalt A) într-o amiază strălucitoare când marea părea un solitar. Apele erau acoperite de o pulbere diamantină, jucând înaintea ochilor ca un incendiu răzbătut din adânc, împrăştiat în miliarde de scântei, S-au dus, aşa încălţaţi, pe nisipul umed, cu buza subţire a apei sub tălpi, inundaţi de soare. Ce nuntă oficia natura exuberantă, exuhtând de libertate şi nemărginire, ignorând toate criteriile în alinii celor ale bucuriei, plăcerii, extazului, pe care le livra gratuit, nelin în tat şi inepuizabil! Hotelul era legat în bârne de lemn, părând o excepţie în arhitectura latino-americană şi printre construcţiile e to stil yankeu. Tot atât de atrăgătoare era lâncezeala curţii din spală a hotelului, cu bănci, iarbă, flamboianţi grandioşi deschizându-ţi nenumăratele guri roşii, şi greoii mangotieri de braţele căroi M atârnau fructele orange, ca nişte mari pietre scumpe pe mâneciki unei hlamide. Au luat un prânz frugal şi s-au odihnit la temperat în n moderată a camerei, sub bâzâitul monoton al climatizatorului, Artemis a propus o baie în mare la apusul soarelui şi, deşi SoraitM nu ştia să înoate, s-a înscris în

programul lui. Au ieşit convinşi < A sub raportul liniilor fizice vor fi la înălţime. Erau, fireşte, dar fiu* museţea corporală pe care o etalau ci concura cu exemplare peil» tru care impetuozitatea goliciunii reprezenta o adevărată galA «Majoritatea bărbaţilor şi a femeilor de vârsta lor, indiferent dl înălţime şi carură, se încadrau într-o competiţie a proporţiilor idcM-le. În plus erau mari înotători. În afară de Sorana, probabil nu W putea găsi pe plaja din Port Royal o persoană tânără condamnat! să vegeteze pe şezlonguri sau să se bălăcească la mal. Nu comentări această luxurie de trupuri superbe, aroganţa anatomici umani jamaicanc, dar se simţiră depăşiţi şi oarecum marginalizat i. S

bucurau însă de aventura care nu ţinea numai de turismul geografic, de străbaterea meridianelor, ci şi de cunoaşterea diversităţii Infinite, nepătrunse şi încântătoare a umanităţii.

După ce se lăsă mângâiată de apă, Sorana se mulţumi să se plimbe, CU privirea atrasă de siluetele jamaicanilor. El înota fără să se îndepărteze, tatonând apa, tresărind din când în când în apropierea „distrugătoarelor" acelea leneşe, periculoase, cufundate adânc în Mpă, căscând ritmic gura ca nişte maşini acvatice.

Seara coborâră pentru cină în restaurantul hotelului. Văzuseră în Kingston, la hotel, jamaicani pedanţi, arborând costume albe de pitnama, sahariene şi cămăşi lungi cu buzunare ca la uniforma de paradă a unei armate elitiste, iar femeile, păşind pe tocurile înalte, adevărate suliţi, cu picioarele lor arămii dezvelite de rochiile scurte ţi strâmte, precum o haită de baiadere. Zăboviră un timp la bar, lllt de învăţară să bea romul cafeniu sub forma cocteilului cu gheaţă pisată, a aşa-numitului daiquiri, pe care Sorana îl găsi ravisant. Mula de mese era sub cerul liber, pe o terasă ce consta dintr-un planşeu de beton şi câteva felinare cu lumină vişinie. Când se populă, constatară că aici domneau alte maniere: femeile purtau fix hiţe simple, ieftine, acoperind doar partea de mijloc a trupului ţi abia ţinându-se în bretelele subţiri, iar bărbaţii maiouri, în cel (Hai bun

caz bluze înflorate, bermude şi adidaşi. Prin urmare, aceştia aparţineau unei clase sociale inferioare, reprezentau populaţia Modestă, dornică şi ea de viaţă şi de petrecere, dar cu mijloace neîndestulătoare şi de bună seamă aspirând la o condiţie materială luperioară, la care credeau că le dau dreptul virtuţile fizice (cultivate şi întreţinute cu acribie). Cina propriu-zisă fu modestă, la toate Mesele dominând, ca un rege gastronomic popular, peştele – probul în cel mai ieftin aliment în această ţară insulară. Puţini îşi permiteau să bea daiquiri, restul mulţumindu-se cu berea sau cu răcollhmrele intens colorate. Instalarea orchestrei pe estradă produse rumoare şi, chiar din clipa când fu atacat primul bolero, mesele te goliră şi perechile năvăliră pe planşeu. Sorana şi Artemis se pusei A pe privit, captivaţi de gravitatea solemnă a mişcării dansatorilor înnăscuţi, ce oficiau arta coregrafică absorbiţi şi exigenţi cu ei înşişi, precum participanţii la un concurs monitorizat de mari specialişti. Urmară cântece pasionale, convulsive, nervoase până Im isterie, toate dansate în aceeaşi manieră profesionistă, cu figuri elaborate, cu o contorsionare exersată a trupurilor, cu înfocare autentică, dar şi cu detaşarea interpretului ce se autosupravegheazi estetic. Sorana se cota dansatoare de vocaţie (făcuse şi ceva corn grafie în copilărie), trăind nu numai latura de divertisment a aclu* lui, ci şi pe cea artistică. Avea dansul în sânge, spunea ea, şi ori ei! ritm melodic o frisona, nici nu putea recepta muzica fără ni schiţeze, în embrion, desigur, mişcarea corespunzătoare a trupului, şi acum lăsa să transpară o frământare a viscerelor, o nerăbdare abia stăpânită şi după ce îşi termină îngheţata se ridică în picioan ca un cal ţinut prea mult în boxă în aşteptarea ieşirii pe manej, Artemis se conformă, dar el nu se considera dansator, încadrându-se acestei exhibiţii la sindrofii sau în localuri de consum în mult convenţional. Dansase cu Sorana prima dată la Kingston şi apret clase îngăduinţa pe care i-o arătase. Aici, în spectacolul de clasă e care îl dădeau jamaicanii de pe planşeu, în acordurile de mă acurateţe ale orchestrei, ştia

că stângăcia lui se va evidenţia sirk dent, determinând-o pe Sorana să iasă din neutralismul ei toleranţi îşi dădea seama că o împiedică să dea frâu liber adevăratelor posibilităţi şi să se alinieze cât de cât stilului localnicilor. Se simW o ghiulea la picioarele femeii. Observă că pe aici se practica smulgerea femeilor din braţele partenerilor, de către terţi. Se lăeufi o plecăciune şi că era onorată, fără ca asta să scandalizeze paiţ tenerul în exerciţiu; acesta se retrăgea resemnat sau îşi încerfl»! norocul în altă parte. Se bucură şi Sorana de o atare solicitare-e

Artemis se retrase bucuros la masă. Nu se îndoia că partenera lui Vit avea succes, atrăgând prin albeaţa pielii septentrionale şi sedut And prin mutriţa ei nostimă. Era îmbrăcată mai elegant decât ITN – lui suratelor şi, deşi îi lipseau liniile de forţă ale feminităţii tropicale de tip latino-american, avea o distincţie de prinţesă strecurată printre slujnice. Artemis o urmări un timp, după care atenţia îi fu atrasă de ciudata mişcare a perechilor care părăseau esplanada, lir Atis lipiţi – ei cu braţele înconjurându-le umerii, ele ţinându-i de dilpă mijloc –, pierzându-se în noapte pe nisipul plajei, spre apa ce a spira puternic şi liniştit. Mergeau împleticiţi, parcă beţi, deşi până atunci făcuseră adevărate acrobaţii de echilibru, precizie şi Vlirză a paşilor. Îi răpusese dansul? Sau îndelungul şi atât de lllliinul contact al trupurilor aprinsese în ei şi altă pasiune? După lui timp, unii reveneau mai destinşi şi se aşezau la mesele părăsite, (rlitru a se răcori cu limonadele gazoase ce simulau sucurile de fructe exotice. Sorana reveni cam după o oră, transpirată şi evident lllinsită de efortul neîntrerupt.

E solicitant dansul cu hispanicii ăştia? Nu te cruţă.

Merită oboseala, spuse, scoţându-şi batistuţa din poşetă. Am Ului stat de vorbă în timpul dansului, cu toate că în general par (Al uţi. Vorbesc însă engleza, se miră.

Fireşte, au fost colonie britanică, apoi dominion american. Şi iun depind, mi se pare, de coroana Marii Britanii, fac parte din (inimi îonwealth. Engleza e chiar limbă de stat, dar poporul vor-U ţic spaniolă.

E plăcut, nu e aşa? Marea, cerul, briza – îndrugă ea nu prea împilată. Dar cu dansul chiar m-au dat gata. Merită să vii chiar muu tai pentru atât. De ce n-ai mai dansat şi tu? Sper că nu te-a refu Mt vreo creolă, şi, timid, cum eşti... Să mă odihnesc puţin şi dansăm hipici mă. Ar mai fi băut daiquiri şi Artemis făcu semn chelnerului.

— Astea două, dansul şi daiquiri-ul, spuse ea când sorbi iar din cupă gheaţa dulce-acrişoară, a cărei tărie alcoolică se masca, asini două m-au cucerit deja. Bine că am venit, nu? Aşa ceva nu puţi uita. E cel mai frumos suvenir.

Pe Artemis îl nedumerea exaltata apreciere dată celor două componente ale cadrului exotic. Ar fi fost şi mai mirat să ştie < A principalul element de atracţie fusese pentru ea o presupusă scit* timentalitate a îndepărtatei mări de la tropice, şi de care părea să fi uitat. Căci cele invocate acum, mişcarea trupurilor bine făcute ţi romul vechi, se aflau la antipodul a ceea ce urmărise. Venise peni im a-i oferi bărbatului stimulente într-un cadru metafizic potrivii naturii sale şi găsise un stimulent pentru propria ci natură. Simţiih du-se fericită, ajunsese să creadă că pentru asta făcuseră lungul drum. Îl luă de braţ şi pătrunseră din nou pe esplanadă. Jamaicanii continuau să se zbuciume cu râvnă nedezminţită, parcă şi mal pătimaşă, dar arătau storşi, îmbrăcămintea lor ieftină se degradau', în plus, chipurile nu mai aveau elevaţia artistică de la început, păreau acum bântuite şi de alte impulsuri decât cele coregrafii i1, Dansul dezlănţuise în ei instinctele organice, dând la iveală bivw lenţa practicării acestei arte. Probabil, se gândi Artemis, cei rr clatină în drum spre bezna mării au ajuns la exasperarea simtm iluf, arta parcurgând curba spre animalitate. Nu sentimentele ieşrtw victorioase din zbuciumul trupului, ci fondul teluric. Diverşi tain dansurilor – foxtrot, tango, bolero, vals – îl supuse pe Artemis uit, l efort extenuant de adaptare. Sorana nu mai fu solicitată de ale iil" cavaler rătăcitor. Perechile îşi consolidaseră afinitatea (sau atracţii fiziologică), nimeni nu mai era dispus să o ia de la început. Parleiirnatul

îndelungat chiar acest rost îl avea, şi acest deznodăm Aifi Sorana se arătă înţelegătoare la propunerea lui (făcută cu o ligtifl imploratoare) de a se retrage în camera de hotel. Voi să dea o ralll în direcţia mării şi el presupuse că a observat discretul exod fi) perechilor spre limanul misterios al apelor. Se învârtiră pe acolo, llH.ilnind câteva amoebe din acestea aflate în simbioză, răsturnate IK* nisip. Nu comentară, şi la întoarcere Sorana mai dori un daiquiri. Îl hău în picioare, lângă masa unde mâncaseră şi, puţin opacă, porni cu Artemis spre camera de dormit.

Dimineaţa ea se sculă târziu şi-l strigă pe Artemis care privea limrca de pe balcon. Îl anunţă că prima parte a zilei îi va fi ocupată i îi toaleta personală, având de gând să viziteze şi frizeria de dame h hotelului. Îi sugeră să se ducă să înoate şi propuse ca prânzul să-l în port, în vreo cârciumă cu fructe de mare. Avea să-l aştepte la mu 13, să zicem, jos în holul hotelului. Dimineaţa lui Artemis llixurse liniştit, în partida îndelungată de înot singuratic, simţindu-se Ignorat de lumea de pe plajă, obosită de intensul program coregrafie al nopţii trecute. Bistroul în care luară masa era modest, iar wrviciul nu din cale afară de riguros, servanţii fiind loviţi şi ei de o în Moare somnolentă. Sorana sublinie din nou că aici cele mai Inimoase sunt nopţile, ziua reprezentând doar un pasaj spre mirilli n ţară a dansului şi cupelor cu daiquiri. Se vedea că trecuse prin wAinile coafezei şi ale maseuzei faciale, arăta fără cusur, doar puţin lltilicială. După-amiază nu veni pe plajă. În schimb, se pregăti cu Hllnniozitate pentru ieşirea de seară. La cină băură câteva cupe cu italquiri, care-i euforiză, şi comandară dorade prăjite în tigaie, RUperite cu ierburi şi felii de lămâie.

Artemis observă la un moment dat că Sorana mai mult se pretai e că mănâncă. Strălucea de o ciudată lumină interioară. Nu-i la hui mult să-şi dea seama că acest ecleraj, care nu ţinea de impresiile curente ale obrazului ei, se afla în strânsă legătură cu («ilvirile insistente pe care i le arunca un bărbat de la masa vecină. Iiuilă atenţia individului era concentrată asupra Soranei. Trebui M

ireunoască, fără plăcere, că tipul era demn de tot interesul. O Mlgle impresionantă a mulatrului de clasă. Avea pielea de culoarea ciocolatei cu lapte, gura cărnoasă, ca nişte pneuri miniaturale, o< Iu mari, adânci. O coadă de cal groasă îi cădea pe spate ca unu, indian (mult mai impresionantă decât cea pe care o purta el însuşi), şi în totul emana ceva festiv, de cavaler de onoare. îmbrăcat cu mi costum subţire bleumarin, distona între ceilalţi jamaicani prin cir «ganţa sa degajată, de fiu de bani gata sau de mafiot arogant. Privea pe Sorana ca jaguarul o antilopă, stăpânit de poftă sângeroasă plină de iubire. La un moment dat buzele lui se întinsei A într-un zâmbet îmbietor şi plin de gratitudine, ceva care mulţuineii şi promitea în acelaşi timp şi, întorcând capul, Artemis găsi acelaşi surâs pe chipul Soranei. Se priveau şi semnalizau prin acest nuun1 spontan, mai expresiv şi convingător decât orice discurs. Sorana nu se jena, şi deşi sesizase privirea mirată, ce se încărca de contrarie l a, r, a lui Artemis, nu-i dădea nicio atenţie, continuând schimbul ilr mesaje cu bărbatul de la masa vecină. Se vedea că descoperirea, h1 care o făcuse în persoana mulatrului nu era ceva obişnuit – iute» restul ei depăşea tresărirea firească la vederea unei fizionomii agreabile, cum se întâmplă pe stradă sau într-un local – ci o adevA» rată revelaţie. Mecanismul psihic îi fusese electrocutat, o voce hi lăuntrul ci striga: „Acesta e! L-am găsit! Nu mai şovăi, îi ara, «A l-am recunoscut. Cum face şi el!” Sorana căzuse pradă unei e”, o imposibil de stăpânit. În clipa aceea nu mai funcţiona obişnuitul sistem de referinţe şi obligaţii, nu mai era valabilă ierarhia de valufl cu care operase anterior. Apăruse brusc o nouă dominantă. Ar, Emil se mişcă în scaun, tuşi, lăsă să-i cadă un cuţit pe farfurie, cline! îi tind; toate acestea trecură neobservate, ca şi când femeia intrase transă hipnotică, trăia într-un alt culoar psihic şi senzorial.

La un moment dat mulatrul plecă de la masă, acroşat de un exr”, plar din acelea ce făceau fala faunei feminine în acest spaţiu. Soi iuţi îi aruncă lui Artemis o privire fără

semnificaţie, goală, înstrăinata, vorbi puţin iritat, cu un sentiment deprimant al deşertăciunii.

Practici acest gen de comunicare cu bărbaţi necunoscuţi? Nu l ne pare descalificam pentru o femeie care se respectă?

Îşi dădu seama că atenţionarea suna agresiv, voise doar să apeleze în treacăt la demnitate, dar un resort acţiona autonom distructiv, Ea nu replică nimic, de parcă nici n-ar fi auzit, însă lumina de in faţă i se stinsese, buzele i se strânseseră puţin dezagreabil, chipul I ne mohorâse. Simulă că vrea să mănânce în continuare. Evident punea în paranteză scurtul interludiu, nu avea ce spune, şi spera ca şi îl să înţeleagă inutilitatea comentariului, să tacă şi să treacă mai lirparte. Asta în cazul, să zicem, când creolul nu se mai întoarce, lipină Artemis în sinea lui, dar dacă revine, şi dialogul mut se ia de U început? Personajul nu mai veni, şi când orchestra atacă primul l'Atilec ea se ridică, şi el fu nevoit s-o urmeze pe planşeul de beton. Lucrurile se petrecură aidoma ca în seara precedentă. El se achita lir o datorie, dar mai rigid, mai întunecat, mai absent, mişcându-şi picioarele mecanic, fără graţie şi participare, cu un început de (militate a cărei expresie nu putea s-o atenueze. După un sfert de III A Sorana fu reclamată de un pretendent şi Artemis i-o trecu lll Nluia cu un amestec de uşurare şi nervozitate. Se întoarse la IUunA, bău un cocteil şi se linişti. Îi veni chiar să râdă. De unde unitatea aceasta, a ursului atacat în drepturile sale de mascul Hltllur? în primul rând, nu era titular, trăia cu Sorana o aventură pirlungită, un flirt degenerat prematur în rutină şi nesiguranţă un casta din urmă inaugurată chiar de el). În al doilea rând, încă mi ne întâmplase practic nimic. Sorana cochetase vizual, de la disihiiA, cu unul dintre dansatori. îl revoltau obiceiul acesta barbar al hiMişirii femeii altuia, impertinenţa cu care un oarecare bate din pli lor să se distreze cu partenera ta de dans (sau de viaţă). Şi nepulhipi de a reacţiona pe măsură. Unde s-a mai pomenit asta? tiu ştie, femeia are latitudinea să refuze, dar a văzut că nimeni no Îmi ba, cu siguranţă, femeile se

simt măgulite. Aceste solicitări le ridică la o cotă mai înaltă. Nu se putea adapta unor asemenea obiceiuri. Ar trebui să fie mai detaşat, să ironizeze apucăturile respei – tive? Evident, nici Sorana nu le bagateliza. Dimpotrivă, chemaiile coloraţilor îi dădeau senzaţia că e un personaj important al balului, Mai bău un daiquiri şi-şi recăpătă simţul ridicolului. Ridicol era el, ridicolă Sorana, ridicoli aceşti maniaci ai ţopăielii, pentru cair probabil circul de pe esplanadă nu e decât un pretext erotic, pieludiul a ceea ce se întâmpla în nisipul acela promiscuu. Se plimbă printre mese, unde ici-colo o pereche sau câţiva solitari beau îi monadă din sticlă şi ieşi pe esplanadă. Aceleaşi fandări, răsuciri, contorsionări elastice, de oameni de gumă, aceleaşi chipuri transpirau* şi priviri pierdute, tulburi. Aluat uman frământat de o patimă u sângelui, pădure de trunchiuri zbuciumate într-un vânt lăunhi, mistuitor, bezmetic şi dureros.

Încerca să mediteze asupra fenomenului, remarcat şi Li Kingston, şi la barul de noapte din New York, conţinând o enigmă umană când, în raza privirii îi apăru Sorana mânuită abil, impur mutându-i o uşoară levitaţie, de braţele cavalerului creol pe care, 1 recunoscu după coada de cal şi costumul bleumarin. Fu năpădi, dr un val de sânge şi de o sudoare rece care-i umezi rădăcina părului, Aşadar, nu fantazase, nu fusese ridicol, intuiţia îi revelase nu o puteză abstractă, ci o premisă devenită repede realitate. Cum se întâlniseră? O aşteptase pe planşeu, îşi dăduseră întâlnire prin airl morse bătut de pleoape şi gene, ascuns în zâmbetele cu care îţi pecetluiseră înţelegerea? Mânat de un impuls irezistibil se duse b ei. Mulatrul îl recunoscu şi îi zâmbi amical, iar Sorana îşi dădu capul pe spate, legănându-şi-l ea un copil încântat de zborul h, avioane de bâlci. Nu se opriră, îi dădură ocol, strângându-l în (or, jucându-se cu el, amuzându-se de aerul lui zăpăcit.

— Nu mă aştepta, am să întârzii, îi strigă Sorana şi-i făcu „Îl semn împăciuitor cu palma.

Artemis se precipită după ei şi îi strigă femeii să

termine, să vină Iii culcare. Ea, semnalizând aceeaşi încântare, răspunse:

Mă simt bine, Arti. Lasă-mă să mă distrez.

Apoi perechea se depărtă în zbor, spre alt colţ al planşeului, pierzându-se printre fanaticii ce se dădeau de ceasul morţii în ritl Iiul sincopat, torturant al orchestrei.

Artemis trebui să iasă din acel clocot mut al apucaţilor ce-l rupulzau, extinzându-se spasmodic, măturând totul în cale. Se urase printre mese şi ieşi în curtea din spate a hotelului, obsedat lir imaginile întipărite în creier. Se plimbă pe sub flamboianţi! şi îl lungo tierii înnegriţi de noapte ca într-o acuarelă de tuş. Se mai linişti recunoscând ruşinat, şi puţin speriat, că e prăpăstios. După un timp luă hotărârea, pe care îi plăcea s-o considere eroică, de a W duce să se culce. Se dezbrăcă şi se vârî în pat, bâzâitul monoton nI (limatizatorului făcând un gol în capul lui încins. La urma urmei Iuţii aceasta, care-l dusese peste mări şi ţări ca să şi-l apropie mai lliult, avea o măruntă criză senzorială. Se dovedea mai frivolă lirrfil îşi închipuise, cu toate că, susţinând teoria libertinajului, îşi h iitnoscuse această înclinaţie temperamentală. Era libertină, prin Minare şi uşuratică – nu luase în calcul acest semn de egalitate. Ea Uli şi nu se putea stăpâni, nici nu dramatiza ieşirile din limita conduitei convenţionale. Aşa cum nu dramatizase nici propria lui hivolitate (ce nu se bucura nici măcar de justificarea doctrinară frtpectivă). Gândea în sfârşit raţional şi se bucură că mintea ajungi n să stăpânească situaţia, să controleze sistemul nervos. Stătu aşa lui timp, pe care nu-l putu comensura, dar la un moment dat, spre llll pl inderea, nemulţumirea şi înfricoşarea sa, se ridică încordat ca llll are şi începu să se îmbrace. Plecă din nou să o caute. Planşeul Un în um gol, orchestra dispăruse, mai vedea doar o mişcare de ftllidal spre apa oceanului. Briza îi sufla în faţă sub cupola intens ttihasiră a cerului. Fără să ştie exact ce face, se duse în direcţia apei, liiipit ducându-se la un moment dat de două trupuri culcate în nisip. Privea în dreapta şi în stânga, forţându-şi ochii să desluşească şi mintea să prindă un

semn, ca în radar. Dar mai mult ca orice îl ajută întâmplarea. Mergând, se lovi de picioarele celor pe care îl căuta şi, la rândul lui, fu recunoscut. Primul se ridică mulatrul, scuturându-se de nisip, întinzându-i şi ei mâna. O smuci, ridicând-o în picioare. Nu erau stingheriţi, el îi zâmbi din nou prieteneşte lui Artemis, iar ea îi vorbi cu reproş.

— Eşti o fire chinuită. Nu înţelegi viaţa.

Mulatrului îi părea bine că a venit s-o ia, era şi el aşteptat, îl sărută mâna Soranei şi înclină uşor capul spre Artemis, după cair se făcu nevăzut. Ea mai continuă să se scuture şi porni prima, lată arţag şi semeţia aceea falsă a femeilor vinovate.

— Ştii care e diferenţa dintre noi? întrebă ea. Că tu, cândlă, I aşa ceva, pretinzi că ai greşit, sau că ai avut un hiatus de conştiinţă, iar eu am bunul-simţ să tac, fiindcă nu-mi place să îndrug verzi uscate. Mizez pe puterea ta de înţelegere. Încă mai mizez, în ciuda atâtor dovezi contrarii.

La recepţia hotelului, Artemis întrebă dacă nu au o came, A liberă, pentru că doamna nu se simte bine şi vrea să se odihneaw A singură. După ce primi cheia de la noua odaie, lăsă biletul de avion, cu rugămintea de a i se rezerva un loc la prima cursă elirp New York. La lift se despărţiră, el urcând pe scară, la primul eh, Abia apucă să se vâre în pat că Sorana îşi făcu apariţia înfăşură, fi în halatul de baie.

— Ştiu că vrei să discuţi, şi se cocoţă în pat, vârându-şi picioarelfl sub ea. Nu mă sustrag.

— Sori, în tema asta nu am ascendent moral. Dar ce am lădil eu cel puţin n-a fost de faţă cu tine. Or, tu, la masă… Ca de allfti şi apoi… Până la acel sfârşit…

— Nu e aşa. Şi eu v-am văzut când aţi plecat. Fantezia mea v<fi filmat până la sfârşit. Dar asta e secundar. Sper că ai şi alte punctfl de atac.

Întrebarea de fond este: de ce ai făcut-o?

De data aceasta, cred că pur şi simplu din curiozitate. E un gin inedit şi am avut, poate, unica ocazie de a-l cunoaşte. Aş fi regretat mereu dacă… Aşa, se va

şterge din memorie de la sine. Asemenea îndrăgostire pasageră, de o zi sau două, am mai avut. Şi chiar aşa s-a întâmplat.

Curiozitate pentru gen?

Exact. Alt gen masculin, asta spun. Rasa lor se consumă llll r-o neobişnuită combustie sexuală.

Probabil că e valabil şi pentru femeile creole…

Posibil. Nu mă interesează. Trei sferturi din erotismul nostru european vine din creier, numai un sfert din sânge, din viscere.

Ai citit asta undeva? Te-ai convins acum?

Ei practică alt gen… Unul impetuos. Foarte lubric şi deschis. Iii raport cu ei suntem închistaţi.

Ai vrea să fii ca ei?

Asta ţine de biologie, de temperament rasial. Mai ai întrebări?

Şi în această ocazie, celelalte atribute ale feminităţii şi ale Ipi ritualităţii ce fac? Cedează locul? Se retrag, pălesc, mor?

Un intermezzo. Ce e de fond rămâne de fond.

Şi sentimentul, dacă ai vreunul, nu suferă? Nu iese umilit (Murdărit, mai exact)?

Nu mi s-a mai întâmplat ca aceste intermezzouri să apară în l în sul unui amor. E o premieră. Tentaţia a fost mare. Din câte îmi linii seama, în acest caz sentimentul se întoarce pentru moment cu ipiuele. Din decenţă. Nu sentimentul m-a îndemnat să vin la tine hi iun, ci raţiunea. Aş vrea să salvez ceva… Dacă aş reuşi să găsesc în line o minimă înţelegere… Şi am mai venit pentru ceva: te rog să im pleci mâine. Mai aşteaptă măcar o zi, mâine va pleca şi el şi unul se va termina. Poţi face acest gest bărbătesc? Ar fi penibil să-i venim acasă, pe rând, înainte de vreme. Ceea ce ar putea să se consume între noi, într-un mod civilizat, indiferent de consecinţele ulterioare, se va transforma într-o porcărie publică.

— Eu nu pot rămâne aici până îţi termini experimentul sexual e ti această rasă. Dacă ai fi spus de la început că ăsta e ţelul călătoriei, ştiam fiecare ce avem de

făcut. Ai fi putut prevedea reacţia mea.

Sorana a mai aşteptat un timp în tăcere, şi înţelegând că acest w e verdictul, a spus „Bine” şi a plecat.

— Libertinele astea, monologă Artemis rămas singur, nu prezintă nicio încredere. Ar fi bine să se cupleze între ei, libertini ţi libertine. Şi să ne lase în pace.

A doua zi, recepţia hotelului i-a raportat că abia în ziua umilitoare există cursă din Kingston spre New York. Şi i-a mai comunicat, de asemenea, că şi doamna a făcut rezervare la acelaşi avion.

Toată ziua Artemis s-a plimbat prin Port Royal. A căscat gunt pe stradă, s-a reflectat în vitrine, luând pulsul comerţului, a mâneai două sandvişuri anoste la un fast-food, a cercetat fotografiile de reclamă de la un cinematograf, s-a odihnit într-un parc, pe baiu A, privind copiii aduşi de bătrâne, ca şi la noi, iar pe scară a intrat în curtea din spate a hotelului, holbându-se o oră la flamboianţi. A evitat şi plaja pe care o detesta acum şi a renunţat să mănânce în restaurant, cu planşeul acela damnat în faţa lui. A cerut o ciiiA frugală în cameră şi a aprins televizorul, butonând în neştire lâifl să caute ceva anume. Înainte de miezul nopţii i s-a părut de datortll lui să se intereseze de femeia pe care o părăsise. A urcat cu liftul llţ etajul ci şi a ciocănit în uşă. A deschis creolul, gol până în brâu, cu un aer firesc, de parcă acolo locuia de când lumea. Pe masa IA aflau cupe goale. Sorana şedea pe pat cu halatul desfăcut şi <! (părul în dezordine. Când l-a văzut s-a ridicat în picioare scoţând un chiot, dar ceva a tras-o înapoi în poziţia iniţială. Era băuta, avlA o înfăţişare vulgară de femeie de moravuri uşoare, surprinsa a [rxerciţiul funcţiunii la un client de hotel. A vrut să-i spună ceva lui Artemis, dar a renunţat, cu un gest de lehamite.

Am să vin dimineaţă să te iau, i-a spus acesta şi a închis uşa le dinafară.

Cei doi îşi petreceau ultima noapte. Sorana căzuse mai jos lircât îşi putuse închipui. Se întreba cum ar fi dacă ar mai coborî h treaptă. Avea de gând s-o predea doamnei Garofeanu şi tatălui ei i u (câteva recomandări.

I „a Bucureşti, îi trimise cu poşta câteva versuri. Acestea:

Dulcele cinism

Ochii tăi se făcuseră elocvenţi destăinuind străinului patima reînviată, întorşi spre mine erau muţi şi goi ca o necropolă dezafectată.

Mărturisiseşi dorinţa de a urca în birja trasă la scară, mergeai în trena ispitelor pentru ultima oară.

Agăţată de braţul păduros nu-ţi mai puneai mască, până în viscere să văd foamea cum urlă, se cască…

Doreai să mă adăp la bolborositoarele erupţii, să mă înfrupt din resturi pe tipsiile nunţii.

Am intrat din greşeală într-un salon nupţial – regurgitată, fermenta feeria marelui bal.

Fuseşi sătulă ca o pubelă plină ochi de gunoaie, şi tinicheaua uzată începea să se-ndoaie.

Aveam să fiu protagonistul ridicol în scena următoare:

cavaler consolator pentru o falsă fericire ce moare.

Sperai într-o penitenţă repede graţiată, în iertarea „greşiţilor noştri44

deveniţi inocenţi fără pată.

Trădarea voiai s-o ascunzi în subterfugiile unei doctrine şi să cumperi câteva „indulgenţe44

la târgul milei divine.

Capitolul optsprezece

Doamna Garofeanu îl rugase să amâne cu o zi întâlnirea, invocând treburi curente urgente, dar el bănuia că aştepta să se vadă llllâi cu Sorana, aflată probabil în drum spre partid, dacă nu deja, 11 biroul ei. îl primi afabil, ca pe un vechi prieten, dacă nu mai Uluit, ca pe cineva din familie (o familie ciudată, mixtă, cu membri total craii, înrudiţi prin alianţă). Avea un surâs cam ca al Giocondei, Vitg irizat prin masca solemnă de persoană oficială, ceea ce denota A „ştie", că e la curent, şi că bagatelizează păţania celor doi, „con –, Hi tul", pe care îl vedea inconsistent şi pasager. În timpul expunerii, Afirmmis îşi dădu seama că ascultătoarea e în posesia altei versiuni I

(tizului, una aplatizată, fără colţii veninoşi ai realităţii. Deduse că fila lotul, minus cele două momente penibile de flagrant – din nisip l din camera de hotel – or, fără acestea vina femeii se dilua, redu-Mndu-se la o cochetărie doar ceva mai temerară, la un flirt monilrn. Artemis stătu în cumpănă dacă s-o introducă pe doamnă în ei ihfit râturile lubrice ale chestiunii, dar ea păru să-l încurajeze, ilându-i să înţeleagă, prin anumite accente, că nu ia spusele Mui unei drept literă de Evanghelie. Totodată, tăinuind fondul incilln ţiului, apărea el caraghios, ratând o călătorie de toată frumuseţea l» l ricând căruţa cu o fată ca Sorana din cauza unor mărunţişuri, la un tânăr necopt şi capricios, gata să facă din ţânţar armăsar, linamna Garofeanu ascultă completările cu o mină îngândurată, nu chiar severă, arătând că oscilează între sancţiune morală ţi îngăduinţă (ambele făcând parte din normele umanismului). inc* legând că Artemis vrea să se vadă şi cu Veşminţeanu, îl sfătui să nu fie şi cu acesta la fel de franc, de lipsit de menajamente. Nu i-ai cădea bine tatălui care, în ciuda largheţii pe care o afişează (în mare măsură reală), faţă de anumite lucruri rămâne intransigent, şi fiicei sale impunându-i limite. N-ar folosi la nimic un abuz dr sinceritate; cât a spus Sorana e suficient pentru o ruptură, dar A asta îşi doreşte cu adevărat, rămânând totodată în termeni amiabili cu tatăl şi cu eşafodajul politic al acestuia care – îşi dă şi el scama, nu? – în perspectivă poate avea dimensiuni cu totul speciale. Ea în oferi chiar să-i aranjeze întrevederea cu preşedintele şi îl sună pe acesta pe loc, iar Veşminţeanu, auzind despre ce e vorba, ceru să i trimită imediat, având o fereastră neprevăzută în program.

Intrând la preşedinte, Artemis înţelese dintr-o ochire că ţi acesta e în cunoştinţă de cauză şi că, departe de a face o dramă din cele întâmplate, lua totul de sus şi cu înţelegere paternală. Artemii se fâstâci şi, contaminat de superioara indulgenţă a politicianului, se pomeni, dacă nu expediind diferendul, imprimându-i o ruin ratură de controversă între oameni de lume, şi circumscriindu-l strict la atitudinea faţă de străini. Aşa se şi exprimă:

Sorana fuseir neîngăduit de comunicativă şi expansivă cu jamaicanii, din e an unii lui i se păruseră mai mult decât dubioşi.

— Aşa e ea! se amuză Veşminţeanu. Şi eu i-am făcut observ, tlF când am văzut că se lasă antrenată în amiciţii de acestea. Nu v pricepe la oameni, nu ştie să înfrâneze propensiunea unor net înnoscuţi spre prietenie. Ai caracterizat-o corect – e prea comunicaiive şi prea expansivă, ar trebui să aibă mai mult discernământ. Aliltl a fost o deplasare interesantă şi plăcută, nu? întrebă, probând le nu ştia nici de scurtarea duratei sejurului.

Socotind subiectul încheiat, Veşminţeanu se pregătea să pu punct întrevederii, când şefa de cabinet intră să anunţe o vizi Venise neanunţat domnul Angelescu.

— A, da? se miră politicianul.

Aţi vorbit cu el la telefon zilele trecute. Aţi acceptat să vedeţi, dar a venit neanunţat. Să găsesc o scuză şi să…

Nu, nu! se opuse acesta. Nu vreau să-l port pe drumt Spune-i că în cinci minute sunt gata, şi după ce ieşi femeia, explică lui Artemis: E un personaj din vechiul regim. Şi fiinc Artemis se ridică, schiţă şi el intenţia de a o face, dar se opri jumătatea gestului, vizitat de o idee. Nu te-ar interesa să-l cuno A-I asculţi? A fost în conducerea partidului comunist, ministru um de cultură. De la el nu vei auzi banalităţi, şi chiar reprezii i ttva în ţara asta, deşi are alte opinii decât noi. Vrei să rămâi? Bi lir acord, şi apăsă pe sonerie, semnalizând şefei de cabinet, ci Mţlepta ieşirea lui Artemis, să-l introducă pe oaspete.

Lui Artemis îi plăcu personajul. Avea aerul intelectualului re* Irit taciturn, obişnuit să mediteze în singurătate. Părul alb contra i W sprâncenele negre şi cu ochii vii, plini de o tristeţe puţin ost lirlea obrazului avea o paloare de var, ca a unui om pe care r Welesoarele, tocmai ieşit dintr-un beci, cum citise Artemis în lite hiru romantică franţuzească şi englezească despre nobili persecu III monarhi, întemniţaţi la tinereţe şi scăpaţi de lanţuri în prea Morţii. Îi simţi palma subţire şi nervoasă, când Veşminţeanu îl ţ oMUĂ ca publicist şi poet, consultat în

chestiuni de estetică soci Vă deranjează dacă rămâne de faţă? N-am ştiut că veni hill programasem să discut cu el…

Nicidecum! se scutură de o atare presupunere Traian Angèle tnm reţinu Artemis că îl cheamă. Ai făcut Sociologia? se a Hllios de specialitatea poetului, neclar conturată din spusele Vrşminţeanu.

— Nu, Litere… Şi, mă rog, arta dramatică, pe care n-am putui-n practica.

— Frumoasă combinaţie. Şi eu am făcut Literele, dar şi Sociologia, şi mi-a plăcut estetica socială, numai că asta nu în practică, se deduce.

— Am înţeles că vă aduce la mine chestiunea procesului foştii conduceri a PCR, orientă Veşminţeanu discuţia spre tema anunţaiA de petent. Cred că mă abordaţi în calitatea mea de politician.

— Evident. Sunteţi unul dintre politicienii cu orizont larg. Goiiduceţi un partid ce se consolidează, şi mâine-poimâine cine ştir, veţi fi şeful statului. Au trecut două decenii de la procesul pus pe rol al fostului şef de stat. Între timp lumea s-a convins că amhrir au fost înscenări menite să decapiteze, cu mâinile unei justiţii debil» solate, instituţia statală, ca şi partidul celor de jos. Frecvent se Im azi ironii publice la adresa celor întâmplate, unii nesfiindu-se iA declare că faimoasele capete de acuzare, infirmate total de evenimente, s-ar cuveni aplicate, cu deplină îndreptăţire, echipei suci în soare, adusă în fruntea ţării de străini interesaţi în nimicii în României (misiune îndeplinită, nu e aşa, cu nesperat succes). I), în nimeni nu-şi pune problema revizuirii proceselor, ca şi când uf reprezenta o anomalie fatală. Mai suntem în viaţă câţiva dintre or loviţi atunci de bâta vindictei ruseşti. Nu cer satisfacţie, nu mai posibilă, ci ştergerea acestei pagini false din istoria neamului. Afli venit să vă rog să puneţi pe agenda dumneavoastră corecţia jurii dică. La oricine altcineva consider zadarnic să apelez.

— Mă onoraţi, se foi pe scaun Veşminţeanu, evident tuşal dă statura proprie reieşită din discursul fostului demnitar. Un priilefl de-al meu a pledat în procesul

dumneavoastră. Am avut posibillitatea să mă conving că a fost dictat de puterea politică de atunfife Justiţia, prin câţiva reprezentanţi de ţinută, s-a opus, a dat chif sentinţe potrivnice acuzaţiei. În final, i s-a băgat pumnul în guri

Fireşte, cererea dumneavoastră e logică, mi-aş face un titlu de mioare din anularea mascaradei, dar trebuie să vă mărturisesc, rthia ca şef al statului aş avea posibilitatea să evaluez exact Implicaţiile. Ştiu, ca şi dumneavoastră, că importante forţe străine i-au aflat în spatele proceselor.

— Cuvintele dumneavoasră îmi dau speranţă şi confirmă că nu lit-am înşelat venind încoace, ca la ultima şansă. Vă urez succes în alegeri, căci de aceasta depinde şi soarta cauzei mele.

Fostul demnitar dădea impresia că s-ar pregăti să plece, socotind misiunea încheiată şi neînţelegând să abuzeze de timpul politicianului. Dar Veşminţeanu nu se îndură să-l lase. Nu se hotăra ce subiect să deschidă şi puse o întrebare banală, comună l generală.

Cât priveşte starea actuală a României, cum aţi califica-o? Starea actuală... temporiză acesta. Ea e calificată chiar de tonducerea actuală. Dar ciudat, confundând-o cu bugetul. E chiar lir mirare cum s-a ajuns la acest reducţionism, şi cum este el tolerat lir opinia publică. Laitmotivul e bugetul deficitar. Şi în raport cum rata, se bate monedă pe o aşa-zisă reformă a statului, redusă şi fu, după câte auzim şi vedem, la micşorarea aparatului, scăderea Hluriilor bugetarilor, extinderea impozitării populaţiei şi restrângi în a asistenţei sociale. Prin urmare, la o politică de crudă aus-Inilate, într-o ţară şi aşa devalizată.

Păi puterea de stat, interveni Veşminţeanu, de asta se izbeşte... Numai atât putem considera că e interes de stat? Nu cunosc îi concepţie mai simplistă despre rolul statului în societate. Prin Militare, statul românesc recunoaşte că nu se preocupă decât de WIA – ngerea birurilor şi plata salariilor şi a pensiilor. Dar unde sunt filmaţia, sănătatea, ştiinţa, cultura, securitatea civică?

Atât consideră ei a fi urgenţele guvernării.

— Dar, domnule preşedinte, poţi comenta bugetul în aluni economiei? Al cui efect este sărăcia de azi a statului, nu al de/iităustrializării, ruinării agriculturii, excluderii din sfera muncii pm* ductive a milioane de oameni? În loc să te preocupi de refaccmt surselor de venit, îţi propui să tai cheltuielile? Cele de care depiiuk supravieţuirea naţiunii, ce altceva… O asemenea miopie la nivel guvernamental mi se pare catastrofală.

— Această situaţie a fost determinată de privatizare. Dându-i r câmp liber iniţiativei private, s-a pus capăt paternalismului de stal, spuse politicianul, cu intenţia de a justifica într-un fel situaţia.

— Domnule preşedinte, statul nostru aproape s-a anulat. Cine nu sesizează absenţa statului din cauzele majore ale societăţii? Pier derea capacităţii sale de a asigura echilibrul şi securitatea sociale? Statul român e sărac şi fără putere.

— Atribuţiile s-au disipat. Sectorul privat arc sfera lui de acţiuni Democraţia a împărţit altfel atribuţiile, făcu Veşminţeanu cunoscute noua doctrină.

— Domnule preşedinte, statul nu are autonomie faţă de politic A Guvernele sunt subordonate partidelor. Autorităţile fac jocul ăla* ceriştilor, de la care îşi trag propriile venituri. Toate acestea frizca/l infracţionalismul căruia i se spune corupţie. În clipa de faţă stalul e compromis.

— Adevărat, dar procesul a început mai de mult, agili Veşminţeanu alt slogan al zilei.

— Cine neagă? Prima l-a compromis aşa-zisa stângă, cea carp i-a vândut pârghiile economice şi a încasat mita cea grasă. Acuil) mulge ce a mai rămas aşa-zisa dreaptă. Între timp românii s-ni) mai trezit, astfel că dreapta şi-a atras ostilitatea categoriilor sorinii de bază. Vedeţi scăderea în sondaje a guvernului şi a căpeteniili), politice de la putere.

Aveam în vedere, în numita moştenire, şi criza statului comunist. O parte din fenomenele negative sunt şi efectul acelei crize.

— Partea rea a statului comunist a fost autoritarismul – în prima rlapă ultra-autoritarismul – derivat din concepţia totalitaristă. Acel Mat n-a ştiut, nu a vrut sau nu a putut să cointereseze material forţa de muncă. A îngrădit anumite libertăţi şi şi-a permis să se amestece în viaţa privată a cetăţenilor, dincolo de cerinţele ordinii şi secun lăţii colective. A comis greşeala de a face nemijlocit politică, de a politiza excesiv relaţiile economice şi principalele raporturi dintre membrii societăţii. Nu puteţi nega însă că s-a ocupat cu răspundere în sporirea patrimonului economic al ţării, de valorificarea potenţialului material şi uman, de securitatea generală a societăţii, lucruri pe care majoritatea oamenilor le regretă. Îmi e dat să aud unim, într-o uluitoare recrudescenţă a ignoranţei, că a asista populara înseamnă a o umili, a o considera neputincioasă, handicapată. I liiniteţi-i la dicţionare, domnule! Termenul are accepţiunea de apărare a intereselor oamenilor. Astăzi, la condiţia cetăţeanului nu luni veghează nimeni. Milioane de oameni ajung sub pragul Arăciei, iar propagandiştii exaltă „dreptul fiecăruia de a se deşi un a singur”. Mai sunt multe alte aspecte, dar nu e timpul dizertaţiilor. Să revenim, dacă vă mai permite timpul, la starea gravă de Mrteinie a statului actual…

Alte ţări, fiind mai bogate, au putut evita această devitalizare ik care aţi vorbit, cu toate că în perioada Clinton şi Bush, în SUA, nulul a trecut pe plan secundar.

Doar că americanii s-au dezmeticit. Analiştii şi politicienii se pronunţă acum pentru revizuirea acestei doctrine, considerând-o ilAunătoare, mai ales în fazele de criză. De altfel, dacă economia hipilalistă va mai ieşi din criză, aceasta se datorează intervenţiei Uitai ve a statului, miilor de miliarde oferite de stat pentru ramforfeiira băncilor şi a altor ramuri economice.

— Domnule Angelescu, dumneavoastră, pe cale empatică, iA zicem, înţelegeţi mai bine ce se întâmplă în China. Vedeţi că vreau să vă exploatez şi eu puţin, în interes personal. Sper să vizih / China, dar deocamdată nu mă bucur de o documentare solidă, de la faţa locului.

— Chinezii se cam feresc să introducă străinătatea în profunzii ura raţionamentelor lor politice actuale şi de perspectivă. Poate aţi cilii, ca şi mine, raportul la ultimul congres al partidului comunist. Ev ti3 explicarea doctrinară a programului. Încerc şi eu să-mi explic feiiu menele noi evidenţiate în această ţară. Fireşte, întrebarea esenţială rămâne: de ce guvernează comuniştii chinezi explozia iniţial ivi i private, inclusiv străine, dinamismul relaţiilor de tip capitalist?

— Abordaţi problema dintr-un unghi inedit. Dar aveţi dreptate, de ce n-au cedat comuniştii puterea, din moment ce nu-şi mai pul realiza programul? Ca să patroneze o doctrină opusă şi să sluj ca în A în ultimă instanţă, un regim rival, capitalismul?

— Şi mai mult, zâmbi pentru prima dată fostul demnitar, de «n se complace tânărul şi impetuosul capitalism chinez, ajuns atât de puternic într-un timp atât de scurt, sub auspiciile unui stat comm nist? Nu cumva acest capitalism, cel mai nou şi mai dinamic dii, lume la ora actuală, se simte nu stânjenit, cum ne-am fi aşteptat, a favorizat de guvernarea comunistă? Practic s-a dispensat de deniiu craţia burgheză, de pluralismul politic, de guvernarea alternativ! îi partidelor. Preferă guvernarea monopartitistă a comuniştilor.

— Oare? rămase Veşminţeanu puţin deconcertat. E posibil? $

În ce ar consta acest presupus avantaj? 4

— Să ne gândim, o luă metodic Traian Angelescu, dispus să < >lriD surprize, ca un dascăl socratic. Nu cumva guvernarea comuiiinţi creează stabilitatea politică necesară acestei uluitoare dinamici calţi taliste? Nu cumva în ţările de curând convertite la capitalism, prw greşul economic e frânat de instabilitatea politică, de lupta încordaţip cntru putere, de rivalitatea dintre guvern şi opoziţie, opoziţia punându-i mereu acestuia beţe în roate, uneori sabotându-i programul?

Asta cam aşa e. Uneori am avea nevoie de colaborare, nu lir rivalitate. Dar un concomitent „hăis” şi

„cea” ne împiedică. Partidul de la putere mobilizează opinia publică într-o direcţie, upoziţia în direcţie inversă. Fragmentare a forţelor! Derută!

Dar aceasta e consecinţa democraţiei burgheze, idolatrizată lir dumneavoastră toţi, considerată sumumul binelui social. Nu i innva această democraţie a început să deranjeze capitalismul? Pe în asta tânăr şi impetuos, în special? Nu cumva guvernul comunist chinez asigură o mai mare rigoare competiţională capitalurilor? Aer st guvern nu aparţine unui grup sau altuia de oameni de afai n i. Nu e tentat să favorizeze pe unii în dauna altora. Jocul concuiniţial capitalist se desfăşoară fără partizanatul puterii politice (eare duce inevitabil la corupţie).

Chinezii sunt severi cu corupţia, constată Veşminţeanu, încerci And să eludeze fondul raţionamentului. Îi condamnă la moarte pe unirii corupţi, chiar pe cei din aparatul central al statului.

Da, dacă individual, cei de la putere se lasă vrăjiţi de câştig şi hiv «irizează un grup sau altul, o firmă sau alta. Dar în ansamblu, puterea se situează deasupra grupurilor, adoptă imparţialitatea. ŞI HUii văd un avantaj care, paradoxal, e şi al maselor şi al capitalului. (În exponent al doctrinei echităţii sociale, guvernul comunist atrage ilinpatia maselor. Nu ştiu cât le mai apără astăzi în fapt, material II, a ridic, dar însăşi proferarea fermă a principiilor şi faptul că guvernanţii nu sunt ei înşişi capitalişti, ci oameni de principiu, impun maselor. Prin urmare, guvernul sub care progresează în paşi îl (t uriaş capitalul nu îşi atrage ostilitatea populaţiei, precum la noi, de exemplu. Se bucură de respect şi încredere. Nu se evită astfel imiviilsia socială, într-o fază în care, nesupravegheat, acest mod de undueţie s-ar manifesta sălbatic şi prădalnic, precum a fost şi este la noi? Veşminţeanu tăcea şi asculta, pe de o parte cam încurcai, pe de alta plin de interes.

— Dar guvernarea comunistă nu se poate exercita altfel, după cum ne-a arătat experienţa, decât ca dictatură, interveni el. Nu negaţi asta.

— Domnule preşedinte, în China clasa posesoare, şi

implii îl dominantă, e acum cea capitalistă. Acest regim este altceva decât cunoscuta dictatură de stânga. Precum şi altceva decât cunosc ti la dictatură de dreapta. Statul comunist chinez valorifică în linişte) l stabilitate posibilităţile de progres economic oferite de proprictalra capitalistă, de concurenţă, de iniţiativa privată, pentru a ridica ţara în rândul naţiunilor bogate. Paradoxul secolului XXI în materie de model social, nu?

— Daaa... confirmă, rămas pe gânduri, şeful partidului de centru. Aţi dezvoltat o gândire inedită. De ce nu scrieţi? Ştiu, cărţile în tipăresc greu şi nu se vând, iar în presă, probabil, nu aveţi aceri, Mi-a făcut plăcere să vă ascult, am abuzat de bunăvoinţa dumneavoastră. Dacă voi avea succes în campanie, ne vom mai mi fi lui pentru chestiunea dumneavoastră. Dar şi altfel, şi altfel... Când vom fi mai derobaţi de presiunea vieţii politice... m-aş bucura ne revedem.

Îşi luară rămas-bun, şi Artemis, care ascultase într-o m-au? încordare, îi strânse bătrânului mâna cu cordialitate respectuoaifij neîndrăznind să spună, dar gândind să-l caute într-o zi pentru ufl interviu. După plecarea oaspetelui, reaşezându-se, Veşminţeaiuj râse cu un accent de bârfă confidenţială.

— Ai văzut, are un tic, îl atenţionă pe tânăr, pufneşte pe nas, rfl şi când ar elimina un corp străin sau un surplus de aer. Nu-ţi pafi) bine că l-ai cunoscut? Gândeşte, aprofundează. Apoi tăcu un tini) privind fix într-un colţ al cabinetului. El n-a participat la carna gitll din primii ani ai regimului comunist. Era student, apoi a lucriţţ

Ilili-un institut de cercetări. A fost atras în politică după ce s-a afirmat ca sociolog. Nu le place să vorbească despre perioada aceea, llmpre reprimările de clasă. Se simt vinovaţi.

Dar sunt, domnule preşedinte? Nu numai că n-a participat ilirret, cum spuneţi, dar şi-ar fi permis puţinii şi incompetenţii tomunişti, unii abia ieşiţi de prin închisori, alţii cu munci minore îţi ilegalitate, să se opună directivelor ruseşti, cu Armata Roşie aici? (! u să nu mai

spunem că ruşii au venit şi cu o echipă gata instruită, i îl un fel de gauleiteri.

Bineînţeles. Ordinele le dădeau sovieticii. îi aveau în spate, în spate? în faţă, cred. A fost opera URSS. Identică în toate

(Arile ocupate. Operaţiune standard de pedepsire a regimurilor mie au participat la agresiunea hitleristă, a intelectualităţii care a Innit propagandă antisovietică în timpul războiului, a mişcărilor (Hilitice profasciste…

Dar la fel au procedat şi în ţările care nu i-au atacat. Vezi hilonia, Cehoslovacia.

Acolo au reprimat păturile cunoscute pentru antisovietismul km armata poloneză, diplomaţia est-europeană etc.

Eşti documentat! De unde?

Am citit câteva cărţi americane despre politica postbelică în Rilicic europene ocupate. Autorii americani nu supralicitează rolul (MM idelor comuniste autohtone în acea perioadă. Ei văd evenimentele prin prisma marilor puteri învingătoare. La noi nu există ilmlulă obiectivitate în interpretarea epocii postbelice. În mare, vinovăţia se aruncă în cârca partidelor marionetă de atunci, manipulate de sovietici ca să dea aparenţă de răfuială naţională.

Că nu avem o istorie postbelică adevărată, e clar. Există o vinilirtă a celor care au suferit. E greu să le ceri acestora să cunoască ilrdesubturile. Şi chiar cei care mai ştiu câte ceva, nu îndrăznesc să hiare direct Rusia şi America. Dar a fost şi represiune de clasă.

Întreprinzătorii, ţăranii înstăriţi etc. n-au fost pedepsiţi pentru participare la agresiune.

— Modelul URSS. Stalin îşi făcuse mâna în Rusia. Vrând schimbe aceste regimuri, a operat la fel ca la ei.

— Să-mi dai şi mie, te rog, cărţile alea. Nerozii noştri de la pin» pagandă nu mi le-au semnalat. În engleză le ai, nu? Literalul A politică citesc uşor, beletristică mai greu, dar nici nu mai am timp de aşa ceva. Şi să ştii, mă resimt din asta.

Artemis ceru voie să plece, avea şi el o întâlnire, nu

prevăzutr că va sta atât de mult, dar asistarea la convorbirea cu Angelescu fusese instructivă. Se despărţiră, prefăcându-se amândoi că au uitat litigiul jamaican, sau că l-au depăşit, rămânând neclar dar A în sens amiabil sau printr-un abandon consensual.

Capitolul nouăsprezece

Vizitele la vărul mamei sale, unchi al lui mai îndepărtat, Iulică llldete, îl iritau, umplându-l de antipatie şi dezgust. Acesta II Irlefona uneori cu aere de mentor, chiar tutore, îl supunea unui llilrrogatoriu chiţibuşar, pretinzând să-i dea raportul. Susţinea că Ultima lui Artemis i-ar fi încredinţat răspunderea supravegherii sale fi ne* supăra că el nu-i respectă testamentul. Era băgăcios şi I Areotaş, găsind în Artemis o victimă confortabilă pentru sadismul lui pedagogic. Avea şi el o progenitură, fată, încă nemăritată, dar Mi r asta se retrăsese într-un oraş de provincie, lucrând la sucursala Hunei (poate, se gândea Artemis, ca să scape de cicăleală).

Stupidul şi plicticosul dascăl, îndeplinind funcţia de director Mi, punct la o firmă de energie, despre care Artemis nu ştia mare lumi, întrerupse pentru o clipă instrucţia şi-şi cercetă ceasornicul, (iunslatând că e ora telejurnalului de seară, aprinse televizorul şi *w* aşează în fotoliu. Rubrica începu cu rezumatul conferinţei de in mu ţinute în după-amiaza aceea de preşedintele ţării. La ordinea ttiri era continuarea măsurilor de austeritate declanşate de guvern, hlii micşorarea salariilor şi pensiilor. Unchiul dădu televizorul mai Iihtl şi îl atacă pe Artemis.

Ce e, domnule, cu ăştia? Nu-ţi miroase a sabotaj? Păi aparatul de Ntat îl calci tu în picioare? Cel care, de bine de rău, mai ţine Huline în ţară?

Începu să facă socoteala cu cât au scăzut veniturile la Agenţie de la începutul anului.

— Dar unchiul Marin va fi lovit din două părţi, interveni Artemis, ca să spună şi el ceva, şi pentru că gândul la celălalt unchi, Marin Sticlete, tatăl celui de faţă, îl amuza.

Acela lucrase un timp în diplomaţie, fusese consilier

pe undeva, deşi profesia lui de bază era de maistru tehnician.

— Chiar, ia să-l sun pe tata, să văd, a deschis televizorul? 1 a< u numărul pe telefonul fix şi aşteptă. Până vine el din dormitor", murmură, şi asta dacă a auzit. Eu sunt, tată, strigă. Ce făceai? Auzl ce spune, Artemis... E Artemis la mine, fiul Sofiei. Auzi. Artemis! I se va reduce venitul, conform contributivităţii – i-a găsit contribuiţivitatea! – cu 65 la sută. Băi, îţi dai seama? Cu ce drept, domnule, şi acum vorbea cu amândoi. Dar el a plătit contribuţia – repeta < e zicea bătrânul – în valută... Se compară? Da, tată... Să vedem. () să fie proteste... Ce-o să spună străinătatea? Sper şi cu Da, ar intui în vigoare peste două luni. Mă interesez. Bine, ţinem legat um După aşezarea receptorului în furcă se întoarse către Artemis. Se ştii, acum ţinta e statul! Mie mi-e clar. Ne ard pe noi cu salariile, ard cu pensiile armata, magistratura, diplomaţia. E clar...

Vorbi apoi de proiectele de aşa-zisă „asumare a răspunderii „l de „ordonanţele de urgenţă" pentru transpunerea rapidă în fapt fi noii orientări.

— Guvernul se bazează pe majoritatea aia parlamentară anemic A, şi ca să evite tergiversarea, recurge la proceduri de mână forte.

Artemis pretextă o urgenţă şi-şi lăsă unchiul să monologhr/, O pe marginea evenimentului. În zilele următoare urmări însă miţi carca antiguvernamentală. Intrară în corul contestatar sindicalrifl şi partidele de opoziţie, cărora le cădea de minune, în perspectivii alegerilor, nemulţumirea populaţiei. Apărură în talk-show-urile dO scară exponenţi ai păturilor sociale afectate. Acuzau puterea (IA

Incompetenţă şi rea-voinţă, cerând demisia guvernului. Puterea, la rândul ei, dădea asigurări că măsurile respective reprezintă singura soluţie raţională de atenuare a efectelor guvernării precedente, i urc majorase salariile şi pensiile în mod iresponsabil. Sindicatele anunţară manifestări de masă, greve şi fixară data unei

demonstraţii populare. Se avansau cifre impresionante privind numărul prolnitatarilor de stradă, pe care purtătorii de cuvânt ai partidului de guvernământ le contestau.

Venind de la chioşcul de ziare, Artemis se întâlni pe scările blocului cu un cuplu de funcţionari, un fel de amici de la distanţă. Se duceau la mitingul antiguvernamental. Aveau salarii de câte 1 200 ilr lei (net) şi reducerea urma să le coboare la câte 900. La întrebarea lui Artemis dacă reducerea e certă, îşi exprimară speranţa că parlamentul va respinge măsurile şi guvernul va renunţa. Erau llll >rmaţi că documentele au şi fost înaintate de opoziţie organului hiw Arcinat să verifice constituţionalitatea actelor oficiale. Artemis deMchise televizorul. Începuse să se dea informaţii despre afluenţa llll urnelor de demonstranţi spre Piaţa Victoriei. Se hotărî să nu privească manifestarea la televizor şi porni spre sediul guvernului, lliuinte de plecare mai apucă să audă începutul jocului cu cifrele, im ilând între zece mii (prognoza proguvernamentală) şi patruzeci lir mii (anticiparea liderilor sindicali).

Ajunse în spatele clădirii guvernului, străpungând conglomeratul de Nlrăzi cu nume de oraşe străine şi nu remarcă nimic deosebit. hpniul din faţa clădirii era liber, iar pe şosea se circula normal. Mimifestanţii se îngrămădeau de partea cealaltă, după garduri limbile apărate de poliţişti. Traversă şoseaua şi intră în mulţime. Mulţi purtau peste îmbrăcăminte bluze fără mâneci, vopsite în miori tari, ca drumarii. Unii se odihneau, rezemaţi de gardurile – lAilirilor de la capătul şoselei Kiseleff, şi asta făcea impresie proastă. Ce fel de luptă se ducea acolo? Parcă veniseră la un mei i de fotbal pe un ştiu ce stadion provincial, fără tribune, şi aşteptau începerea jocului. Alţii stăteau de vorbă în grupuri sau conversau la telefonul mobil. Când se apropiau cameramanii îşi schimbau poziţiile, se regrupau, încercând să dea un sens prezenţei lor acolo, Se apropia ora începerii mitingului. Apărură organizatorii sindicali, apoi carele de reportaj şi

mulţimea se animă. Scoteau fluieri*, goarne, pâlnii, clopote, desfăşurau pancarte de pânză, le ridicau pe cele de carton scrise de mână. Se dădea la iveală recuzita di miting. Când liderii începură să ia cuvântul la microfoanele de pe platformă, mulţimea dirijată de agitatori se apucă să zbiere, A scandeze, bruind de fapt vocile oratorilor. Nu se mai înţelegeţi nimic. La un moment dat, masa se fărâmiţă din nou, evidenţiindu-se tot felul de iniţiative locale. Apărură armonice de mână şi dr gură şi văzduhul se umplu de acorduri stridente, se constituit A coruri cu texte compuse ad-hoc şi se încinseră hore. Ca la Miql, exprimând o veselie nesăbuită sau o nevoie a descărcării energiei nervoase în mod gratuit. Precum copiii scăpaţi de sub supravegheir sau maimuţele în grădina zoologică. Exuberanţa dezordonata nu concorda cu inscripţiile de pe panouri, unde se clama: „Nu unii putem răbda”, „Nu vă atingeţi de salarii şi de pensii”, „Murim dr foame” etc. Se sufla în fluiere şi goarne la întâmplare, luându-tr unii după alţii, în anumite momente văzduhul vuind, după e ar unii izbucneau în râs, aplaudau şi chiuiau ca la cine ştie ce ispravA Pe cei mai mulţi îi distra vacarmul la care participau, pe alţii îi irihi, făcând gesturi de lepădare, scuturându-şi mâinile şi îndepărtându-mi Artemis se întreba de ce nu are consistenţă acest miting, de ce nil convinge că este o formă extremă de luptă socială, expresia unii voinţe şi îndârjiri peste care autorităţile nu mai pot trece? Ieşirea în stradă a oamenilor ameninţaţi să li se reducă atât de drastic st, nu dardul de viaţă, să fie jefuiţi de o parte importantă a mijloacelor di existenţă, avea ceva de vicleim prost regizat. Oamenii nu ştiau să-şi manifeste organizat şi coerent voinţa, interesele, starea de spirit. Mau încă nu aveau mobiluri, doar simulau? Ieşiseră fiindcă aşa se hotărâse la sindicat, sau ca să se mai mişte şi ei, să ia aer, să-şi llilitinească prietenii, colegii, să se distreze în colectiv. Nu le Ajunsese cuţitul la os? Cu toate că împunsătura pe care urmau să o primească părea tragică? Nu credeau că ameninţarea se va pune în aplicare? Considerau totul o mică sperietură şi se

prefăceau că mai şi ei scandalizaţi? Mai erau două luni până la salariile şi pensiile scăzute, timp teoretic lung, un fel de hiatus istoric, în care ţii Imejdia se putea dizolva şi anula. Aşa reacţionează toţi oamenii în faţa pericolului? Sau românii suferă de paralizia mijloacelor de [wirepţie? Cineva tocmai spunea că, acolo, în spate, lângă gard, un liivernamental priveşte spectacolul de parcă ar sta la pândă. Era ministru, parlamentar, lider al partidului aflat la guvernare? Nu se pot, poate întrunea toate aceste atribute la un loc. Oamenii Se uitară într-acolo, se uită şi Artemis odată cu ei – individul tocmai răspundea unui reporter şi un cameraman îl filma. Nu le plăcea mutra lui, gestul prin care arăta spre demonstranţi cu aroganţă şi llltoreţ, şi câţiva se îndreptară într-acolo. Bodyguardul îl atenţionă, indemnitar şi acesta, sesizând micul asalt, făcu stânga împrejur, har şi din partea cealaltă se apropiau mitingişti, alcătuind un Hlloar în care intrusul se văzu nevoit să intre. Bodyguardul şi un Hivist sindical îl luară de câte un braţ şi, lipiţi de el, îl scoaseră lllneolo de garduri. Fu văzut iuţind pasul până dispăru după o llâulirc. Mitingiştii îşi ieşiseră puţin din matcă, depăşiseră agitaţia luhnală, dar ce făcuseră nu era efectul unei cauze conştientizate. I hwr enervarea produsă de impertinenţa unui grangur.

I ni. un moment dat, în linia dinspre şosea şi dinspre guvern a masei Htoiiilestanţilor presată de cordoanele poliţiştilor şi jandarmilor, se m» rtt busculadă. Un grup începu să împingă în gardul mobil de metal ce ţinea oamenii în ţarc. Voiau să iasă din îngrăditură. Cineva strigă: „Sunt pensionarii, vor să se ducă la guvern”. Bătrânii voi iferau cu figuri furioase, de ofensaţi şi umiliţi, şi se opinteau cu dispe rare în gard. Balansul forţelor dură câteva minute, după care peii sionarii, mobilizându-şi resursele bufniră. Gardul fu smucit în aei) l apoi răsturnat, iar ei se revărsară ca puhoiul printr-un dig spail Nemaiexistând zăgaz, presiunea imprimată trupurilor îi făcu să în prăbuşească pe caldarâm. Căzură ca popicele la bowling. Pe brâih I, julindu-şi coatele şi genunchii, izbindu-

se în umeri, zdruncinăm la q capetele la impactul bărbiilor cu pavajul. Se adunară de jos nim putură şi, sub impulsul aceleiaşi voinţe încă neconsumate, dădu ni să-şi fructifice victoria, precipitându-se spre guvern. Cordonul uniformelor bleumarin se refăcuse însă şi bătrânii se izbiră de el ca <h un zid de fier. Fură repede împinşi înapoi, după gardul ţarcului. Şi resimţeau de contuziile primite şi ieşiră prin spate, şchiopăta ml, răsuciţi de mijloc, pipăindu-şi locurile dureroase.

— Bătrânii n-au venit aici să se distreze, le spuse Artemis câtorva care urmăriseră tăcuţi scena. Sunt neputincioşi, dar motivaţi. Ştiu ce vor. Nu i se răspunse. Mulţi nu observaseră incidentul, iar cei 11 priviseră, se îndreptară într-acolo, deşi nu se mai petrecea uimii

Artemis rămăsese cu câteva imagini persistente. Unui pensionai i se rupsese în busculadă cămaşa, dezvelindu-i spatele alb şi slab Altul, cu părul în ochi şi faţa crispată, izbea cu gardul într-un jandarm. Trupurile împrăştiate pe jos păreau proiectate pe pavaj de un suflu. Luptaseră bătrânii. Au vrut să dea exemplu, să olru model, să facă acestor mulţimi anemice demonstraţia bărbăţiei.

Autorităţile păreau a nu da atenţie masei adunate în l. ia Executivului. Nu se ivi nimeni să-i cerceteze, să-i asculte, nu mai spunem să le vorbească, nici măcar la ferestrele palatului nu să îl vreun cap curios (poate în dosul draperiilor se ascundeau ochi t’en «—tători), astfel că evenimentul se consuma „în absenţa stăpânilm 1.

Într-un fel de chermeză a slugilor, cam deşănţate în spontaneitatea lor gratuită. Dar nu era chiar aşa. Stăpânii îşi trimiseseră paznicii llt uniformă să gestioneze diferendul, să închidă mulţimea în ţarc şi mi determine să fermenteze în contradictoriul ei demers (anunţat i îi front de luptă şi degenerat în petrecere populară). Se spunea că un fost trimişi să supravegheze demonstraţia sindicaliştilor şi a (tensionărilor înjur de o mie de poliţişti şi jandarmi. Se plictisiseră, (iiobabil, în expectativa placidă, înregistrând fără niciun interes (ni urile, cântecele, râsetele şi chiotele acestor oameni fără treabă (ilrşi cei mai mulţi plecaseră de

la lucru şi aveau să piardă salariul ţie o zi). Avuseseră parte până acum de un singur episod mai animat, al bătrânilor îndârjiţi pe care, în ciuda desuetului lor eroism, ÎI reduseseră la tăcere. Floare la ureche cei 20.000 de oameni inghesuiţi după garduri mobile, cu funcţie mai mult decorativă, de elllibol protestatar, decât de forţă ofensivă.

Artemis studia feţele agenţilor de ordine, mirat de ciudata uni-Ihi iniţiate a expresiilor. Ce se ascundea dincolo de măştile nepăsăowe? Dispreţ pentru aceşti furioşi paşnici, pentru inutilitatea deranjului public? Li se părea ridicolă, infantilă distracţia cu fluiere şi goarne de carton, ca şi chiotul zgomotos, ca al copiilor ce gonesc IHI câine cu tinichele atârnate de coadă? Dar această armată bine (llilruită şi echipată era alcătuită şi ea tot din bugetari. Li se redu-W-ină şi lor sporurile, iar acum urmau să mai piardă un sfert din k lin i, nu? Ei nu se regăseau în revendicările mulţimii? Nu realizau i A „infantilii" din ţarc zbierau şi chiuiau şi în numele lor şi că, dacă, îi în absurd aceştia ar dobândi câştig de cauză, el s-ar răsfrânge Invorabil şi asupra condiţiei lor materiale? Publicul se lăsa strâns Iii cleşte de oamenii în uniformă, fără să le arate vreo aversiune, Şilind că aceasta le este misia şi că nu-şi pot permite să vină din oace de garduri ca să-şi strige păsurile. Mulţimea o făcea şi în k «ul lor. Lucrul acesta nu-l înţelegeau poliţiştii? Arborau o nepăsare minerală faţă de demonstraţie, desconsiderând purtătorii de pancarte, dându-le de înţeles că i-ar brusca fără menajamente dat A le-ar veni şi lor cheful să o facă pe bărbaţii, ca temerarii cu paiul alb? Sau dispreţul poliţiştilor şi jandarmilor decurgea chiar din lipsa bărbăţiei demonstranţilor, care parcă uitaseră de ce au venit Vedeau că nu sunt hotărâţi să se bată pentru drepturile încăk ale, ieşiseră ca să se afle în treabă, guvernanţii nedând nici doi bani pe asemenea proteste. Artemis bănuia că zdrahonii care ţineau nmil «mile în frâu trăiau o dedublare înjositoare: se prefăceau că-i LinA rece o revendicare acută, ce era şi a lor, fiind totodată gata să-l reprime pe sindicalişti dacă ar fi încercat

să escaladeze limilrir impuse. Nu făceau decât să-şi interzică, apelând la resurse de voinţA strict profesionale, propriile drepturi civice, să-şi înăbuşe propriu îngrijorare pentru ziua de mâine.

Capitolul douăzeci

Artemis se pregătea să stingă televizorul, când moderatoarea llllir rupse discuţia cu cele trei, patru surate ale ei, împotmolită llll l-o ciripeală fără orizont, şi anunţă ştirea de ultimă oră: o vedetă h Iratrului românesc încetase din viaţă în spital, după o scurtă sufellltţă. Ciripitoarele se năpustiră asupra noului subiect ca un stol de VIA – bii pe o grămăjoară de grăunţe. Artemis nu ştiuse că actorul e Iwinuv, nu de mult îl văzuse răspunzând unui ziarist la o emisiunea IV, îi fusese profesor la Institut şi o parte din personalitatea sa lllirlectuală o datora influenţei acestui artist. Înalt, zvelt, misterios, wiilise aluviunile dizgraţioase ale vârstei. Părul albit, ca şi barba iw-l încadra obrazul prelung îi dădeau o alură de tânăr martirizat, hun la de „prinţ" vehiculată de fani corespundea acestei mărci Miiik unice şi distincţiei artei sale, ce-i permitea să înfăşoare şi un ml minor, de cerşetor să zicem, într-un voal inefabil de aristocraţie tjili ihială. Şi grotescul îl transfigura, fără să-l altereze în substanţă, itai făcându-l să rămână omenesc. Artemis învăţase de la el, ca WiiilriU, dispreţul pentru rutina artistică, ca şi pentru cea general Minuna. Iubise la profesorul său simplitatea prin care scotea în uliii sâmburele valorii sufleteşti. Lor le spunea că mulţi se tem să iU nii npli pentru a nu părea săraci, dar în realitate fiindcă nu (wtrilă strălucirea virtuţii naturale, sau aceasta a fost înăbuşită sub Hl «Unrile artificiale ale convenţiilor. Simplitatea gestului şi ţinutei, Mai ilitatea emoţiei veritabile – aceasta era deviza artei şi vieţii sale.

Îşi văzuse de profesie fără tam-tam şi înfumurare. Nu-şi lăt ra reclamă (şi bănuia că nu-i lasă nici pe alţii să-i facă), nu lansa trotil despre estetica sa, deşi aceasta era extrem de originală şi-l duc ni nedezminţit la glorie. Nu făcea decât să apară din când în câini într-o premieră,

provocând senzaţie, şi să tragă după sine, ca un pescar plasa cu peşte, spectacolul în care juca, greu de viaţă şi di culoare, păstrându-i mereu strălucirea. Uneori dădea interviull, dar nu ca să atragă atenţia asupra victoriilor sale scenice, ci pentru a înfăţişa normalitatea, zicea el, a propriului destin. Vorbea < 11 încântare despre copilăria lui, tipică progeniturilor de oameiil modeşti, care nu-şi anunţă, de cele mai multe ori, predestina n-ii. Pretindea că n-a fost în existenţa lui nimic ieşit din comun, şi le-a fi convins dacă n-ai fi fost martor la şedinţele sale de magie teatrale. Se spunea că-i place singurătatea. Circula legenda că în pregăti im unui rol greu se ascundea într-o cârciumă, în ungherul cel mul obscur, stând tăcut şi nemişcat, ore în şir, cu un pahar de voirii Puţine se ştiau despre viaţa sa privată, pentru că nu se înconjura de zgomot şi fast, nu apărea pe culoarele luminate ale societăţii, nu considera ca atâţia alţii, infinit mai puţin îndreptăţiţi, că lumea r fi lui.

Nu fusese vreun spectacol pe care Artemis să nu i-l va» IA, uneori şi de două, trei ori. Erau piese de teatru mari, borne ap dramaturgiei. îl văzuse şi admirase în filme, unde se înconjura d») un nimb ciudat, de fiinţă comună, luată din lumea obişnuită, dă, din care actorul extrăgea cele mai adânci zăcăminte. îi plaerfil) nespus lui Artemis rarele, dar încântătoarele ieşiri la rampă fi calitate de interpret muzical, de şansonetist discret şi sensibil, (fi stare să dea şlagărelor haina confesiunii celei mai mişcătoare Cânta şi în duo cu vedete feminine ale genului, împrumutăm lin o dimensiune sentimental-estetică necunoscută până al unii Dispreţuia tehnica zgomotoasă a spectacolului muzical, trag Ălld muzica de scenă spre trăirea individuală ascunsă, abia contesa) r multe ori Artemis se întreba ce a contribuit într-un caz sau nilul la efectul artei sale. Descoperea că tocmai lipsa recuzitei obişnuite îşi spunea cuvântul. Cu timpul, a ajuns să creadă că netea-Iralitatea era secretul seducţiei lui scenice. Aceeaşi simplitate, în elaşi refuz al „cârligelor”, aceeaşi comunicare nudă cu spectatorul. Părea că vorbeşte cu

fiecare în parte, explicându-i pe unda emoţională particulară cheia unei ecuaţii umane, descoperită în momentele de maximă luciditate. Mai avea în plus vocea aceea Imntonală, lipsită de ostentaţie, calmă, moderată, plină de vibraţie Uuntrică, curgând fără niciun impuls, ca un gheizer în singurătate. Ihechea obişnuită cu atâtea sunete comune tresărea la acest timbru neuzat, alimentat de îngândurare. Se întreba ce ar fi „furat" fi, ca actor, din secretul profesional al maestrului. Aveau ceva în Kimun ca formulă spirituală? Poate reţinerea, debitul controlat al f Muberanţei, acel registru al reflecţiei ce domina nu numai pauzele h mice, ci şi discursul propriu-zis. Prin această zonă se apropiau ca iMimeni şi ca instrumente de traducere artistică a sensibilităţii. Afirmmis îşi închipuia că, personal, ar fi mers chiar mai departe. Nu ştia dacă benefic sau nu, dar aşa l-ar fi îndemnat structura sa (ulhică şi instinctul artistic. îi întărise această convingere şi descoperirea curentului „taciturnilor" din cinematografia hollywoodiană ININ – lbelică, constituit nu din vedetele de carton ce o fac perisabilă, 11 din artişti cu vocaţie şi pregătire. îi avea în vedere pe meteoricul jitmes Dean, stins în plin debut eclatant, pe Mickey Rourke, ce lliieuse timpuriu din alte motive, pe Kevin Costner, Russell Crowe fi, nu în ultimul rând, pe Jeremy Irons, iar din remarcabila galerie miorilor de culoare, pe Morgan Freeman, Denzel Washington, hurut Whitaker. Ei scoteau vedeta cinematografică din acel standard masculin yankeu, particularizat printr-o virilitate infatuată, lui im nativă, săracă în spiritualitate, printr-o viaţă interioară evi-b III simplistă. Aceşti mari tăcuţi ai filmului modern, urmaşii lui WiiMcr Keaton, dar revendicându-se, după părerea sa, de la

Spencer Tracy, Fonda şi Bette Davis şi într-o anumită măsură dr lajean Gabin, reuşeau să transmită pe ecran, cu măştile lor ermetice, uneori infantil bosumflate, alteori ascetice, împietrite, ascunzând decizii fatale, ireversibile, de câteva ori mai mult decât zbuciumaţii, vorbăreţii, extravertiţii, care, fără să-şi dea seama, surclasează

artificial omul obişnuit. Tăcerea nu e pasivitate*, < ti atât mai puţin hiatus al trăirii, ci combustie lăuntrică stăpânită, a membrană prin care auzim motoarele gândului şi ecoul impulsurilor. Artemis îşi reconsidera din când în când virtuala evoluţir actoricească, făcând abstracţie de fatalitatea ce i-o oprise în lâşă, ca şi când ar mai fi mizat pe o deblocare în timp a perspectivei îl consterna dispariţia actorului la o vârstă şi la un potenţial scenic care mai lăsau loc pentru mari surprize teatrale. Şi mai alei viteza cu care parcursese distanţa dintre prezenţa activă covârşite wif şi nefiinţă. Parcă şi aceasta făcea parte din stilul său, din tehuii u apariţiei şi dispariţiei în lumina reflectoarelor. Finalul, ca o lovit ui A de teatru, înghiţea interpretul odată cu personajul.

Trupul neînsufleţit fusese depus la o bisericuţă în a cărei cmlO modestă privegheau în tăcere reculcasă, ori într-un murmur clisei r figuri proeminente ale teatrului. În umbra zidurilor interioare) fi care jucau stins reflexele lumânărilor, asistenţa respira un aer giri vechi. Artemis trecu prin faţa coşciugului şi depuse flori; cât priv) chipul celui ce fusese o fală a teatrului, avu impresia că primeşte un suflu rece, fără sursă, ceva din depărtări astrale. Strecurându-lfl printre cei prezenţi, ca printre costume înşirate pe umeraşe în giifi deroba teatrului, rămase cu impresia că mortul emana frig. umil venit din tărâmuri ale Universului ce conţineau chiar freonul nelilfilţei, o glaciaţiune în care nu pătrund germenii viului. Căldura, diji dura, înţelese, aceasta e omul! Aparţinând nu numai celulei bio (! gice, sângelui, ci şi duhului care vine din Ecuatorul lumii. Totul pierde în Septentrionul îngheţat. Simţea frigul iradiat de trupul

Inert. Cineva îl recunoscu şi-i întinse mâna. Ieşind, se aciui lângă acest cunoscut, într-un grup de actori tineri, şi ascultă modest, disimulat. Vorbeau despre straniul flagel bântuind ce mai rămăsese din pleiada marilor actori. Li se părea că seria neagră începuse cu acel gigant, încă tânăr, răpus de un atac de cord după hăituiala la i arc fusese supus pentru alungarea din locuinţă. Cădeau de acord tă

acela fusese de aceeaşi dimensiune, dar la antipod, ilustrând o poală opusă. Stăpânind perfect claviatura dramatică, cultiva expresia plastică a trăirilor concentrat. Artemis credea că el făcuse din exclamaţii, din râsul scurt, strangulat – ca în viaţă –, din rapida utcccsiune a exploziilor temperamentale cenzurate, din întrebări şi mirări monosilabice, din tot felul de sunete onomatopeice tăiate, o Infinită panoplie sonoră şi vizuală a instrumentelor de expresie Îmi raia. Studiase gama mijloacelor de comunicare umană şi ştia cărtirasta nu se reduce la vocabular, la construcţii lingvistice, la persuasiunea verbului bine ales şi împerecheat. Inventase arta lunetelor fără coerenţă lingvistică, uneori mai relevante, în concizia lui; decât lungile şi bine ticluitele tirade. Cu atât mai mult, când textul nu epuizează un înţeles – şi de multe ori nu reuşeşte – acest llll de interpretare îmbogăţea ideea. Mânuia rezonanţa emoţiilor Vineerale ale omului – intraductibilă în cuvinte. Exprima abisuri Incontrolabile. Dar ce bine reprezentau aceştia doi, plecaţi prematur din templul Thaliei, polurile opuse şi convergente ale artei moderne! Illspariţiile lor erau considerate, de toţi, pierderi irecuperabile, lAsând un gol pe care nu se ştia când îl vom mai putea umple.

Cineva evocă şi decesul, în cele mai sordide împrejurări, a Hliria din reprezentantele şcolii sobrietăţii. Se îmbolnăvise, nu mai putuse juca şi fusese repede dată uitării, apoi înghiţită de anonima liil/. erie ce începea să înainteze ca o maree neagră pe sub picioarele Niturilor. După o perioadă de moarte civilă, a fost găsită moartă di a binelea, în apartamentul ei sărac. Nu se prea vorbise de acest caz, publicul nici nu avusese cum să ia cunoştinţă de zguduitorul deznodământ. Pe de o parte, forurile de resort păstrau discreţie, pe de alta, atenţia lumii, inclusiv a publicului ce-i păstra memoria, cm captată în întregime de scena degringoladei sociale şi de cuinii bezmetică, fără reguli şi scrupule, pentru bani.

A urmat o adevărată cavalcadă spre neant a personalităţilor de largă rezonanţă – se spunea în acel

conclav. De ce mor actoii mari? se întrebau uluiţi şi înspăimântaţi cei de faţă. Artemis ci leu pe feţele lor o anxietate superstiţioasă, bănuiala neconştientizată < A perioada pe care o traversau punea capcane ascunse exemplarelor rare ale scenei. O coasă tăia statuile vii, prăvălindu-le în desuetudine sau direct în mormânt. Ce otravă plutea în aer?

— Mor pretimpuriu! Eu asupra acestei chestiuni mă oprent, insista unul. Sucombând între 50 şi 60 de ani, duc în mormânt nil adevărat patrimoniu. Fiecare moare cu o capodoperă nenăscul A, căci sunt pe platforma cea mai înaltă a creativităţii. De acum încolo puteau da sumumul talentului. Pomi fructiferi în plină rodi nicio. Cine şi ce îi doboară când mustesc de sevă?

— Ei suferă cel mai mult – crezu altul că ştie despre ce e vorliih sunt superserisibili şi vulnerabili. Înţeleg cel mai bine ce se petrei e

— La ce te referi? îl descusu cineva cu un aer mai puţin dramaliti

— Tu nu pricepi? înţeleg să nu pui la inimă, dar să nu pricepi.

— E bine că mai sunt şi de-ăştia, îi luă un coleg apărarea şerpi ticului, cu o umbră de ironic.

— Nu e bine, reveni cel care presupusese cauza mortalităţii codi fcilor. Începem să ne complăcem. Ne mulţumim dacă supravieţuiill.

— Compromisul! Chiar de asta mor, confirmă altul. RepertO» râul comercial îi minimalizează. Ei nu erau dispuşi să facă acrilf compromisuri.

— Submnează şi televiziunea! căzu de acord cel ce păruse serp?

tic. Ne concurează, chiar ne înlocuieşte. «J

Nu aşa se pune problema, interveni altul. Televiziunea ar trebui să fie a doua noastră scenă. Dacă ar face şi teatru, nu numai divertisment, amatorism de mahala.

— Unde mai încap în televiziune actorii? îi au pe graşii ăia şi pe ruşii în cap. Şi cum bine a spus... dar nu

mai ştia cine fusese acela, i urc suntem mai sensibili murim. De inimă rea.

Un patriarh al scenei româneşti plângea mai zilele trecute în direct. De obidă.

Artemis ştia la cine se referă. îl văzuse şi el pe acel patriarh hohotind la o emisiune despre politica de austeritate. Strânse pe neobservate mâna fostului coleg de institut, care îl atrăsese în în prevăzutul colocviu, şi se îndepărtă. Trecu încet printre grupuleţe care comentau şi deplângeau dispariţia actorului. Rămase Im ului când le văzu ieşind din biserică şi oprindu-se în prag, ilAnjenite de lumina soarelui, sau reculegându-se, pe cele două h «triţe despre care se spunea că au fost amantele – în timpi diferiţi, llirşte – ale dispărutului. Le întâlnise pe culoarele institutului de Iriitru, nu ştia datorită cărei împrejurări, fiindcă absolviseră cu mult înainte şi nu făceau parte din corpul didactic. Şi apoi, pe n encle teatrelor, pe stradă, în recenziile de spectacol şi în povestirile i olrgilor. Din toate aceste izvoare imaginaţia se adăpase inconştient t plămădise portrete vii, pline de expresivitate, aproape intime, hnilcl încât le percepea ca pe vechi şi bune amice, deşi nu stătuseră niciodată de vorbă. Nu le ataşase până acum personalităţii acto-Miltii ce le fusese partener preferat şi, iată, iubit. Pentru prima dată w vedea nevoit să le raporteze la bărbatul aflat pe catafalc, la viaţa lui personală secretă.

Talentatele artiste i se păreau şterse ca femei, dar categorisirea, Impusă parcă de la sine, nu-l mulţumea. Şterse în ce sens? încerca lA ne lămurească. Aşa cum apăruseră la ieşirea din biserică, păreau ilmiA doamne graţioase, subtile, ilustrând gustul feminin cel mai rafinat. Prin vestimentaţie, ţinută, cosmetică, gestică, expresivi Iau fizionomică se încadrau neîndoios unui rang de mare distini le, Nici vorbă de ceva fad, de vreo platitudine, de vreun anonimat caii să justifice epitetul ce se grăbise să li-l aplice. În acelaşi timp, dar A ai fi căutat însemnele virtuţilor tipice femeilor de rasă: armonii fizică provocatoare, voluptate trupească, sex-appeal, formele) i

liniile de forţă ce fac din simple trecătoare apariţii obsedante, constatai dezolat că acestea lipsesc. Atât de sugestive sub raport spiritual (profesionalizat), nu străluceau de farmec, de acea straniei ale copleşitoare, oscilând între angelic şi demonic, ce fac din unde femei adevărate opere de artă. De bună seamă, pe scenă în nit iun caz nu le-ar fi putut taxa cineva drept şterse, acolo adjectivul ar FI fost absolut deplasat, căci ele reprezentau de minune – prin talentul de a încarna prototipuri – modele ieşite din comun (chiar da «A personajul interpretat ar fi fost unul sută la sută comun). În teului deveneau un fel de suprafemei, aureolate de artă. Ce mai rămâi im atunci în picioare din atributul conferit spontan, negândit? rellet ui Artemis. În substanţă însă nu greşise. Nu trebuia decât să le pună în postura de amante ale celui dispărut. Mascul seducător, el ali Ai gea nu numai prin nivelul inteligenţei scenice, decelabil de la primii privire, ci şi prin datele fiinţei materiale. Cum le asimila „el" li) intimitate pe aceste femei? în pofida rafinamentului profesional, îl) costumul Evei mai aveau ce etala? Artemis le ghicea busturile deliile, umerii ascuţiţi împungând prin rochii, coapsele fusiforme, linii) rigidă a spatelui ş.a.m.d. Una avea chipul ascuţit, triunghiular, <U vârful în bărbie, cealaltă oval, dar slab – şi amândouă păreau lipailO de vârstă, caracteristică poate favorabilă după 60 de ani, încolodar catastrofală nu mult după 40, când femeia îşi aruncă în jdă ultimele resurse de tinereţe. Ce puteau oferi ele în particular umil bărbat sigur de sine, dublat de actorul consacrat? Artemis ajunse concluzia că aveau şi ele o armă secretă. În afara mobilităţii ihi (j) (le actorie, în favoarea lor pleda cumva genul de emisie vocală, din întâmplare comun ambelor (să fi fost acesta mobilul alegerii?). Unul care, pe scenă, deşi le dădea o notă de mare autenticitate (aceasta fiind chiar principala lor calitate de interprete moderne) le fi dezavantaja, făcându-le greu audibilă partitura. Şi una, şi alta aveau voci mici, lipsite de rezonanţă, chiar o dicţie deficitară, şi aceasta le determina să uzeze de tonuri joase, de acute înăbuşite,

chiar de şoapte, perfecţionându-şi acest gen de vorbire până la a-i da puterea de penetraţie a ţipătului. Şi dacă pe scenă o asemenea rmisie nu poate emoţiona întotdeauna plenar, cu toate că impune cuceritorul stil al neteatralităţii, în viaţa particulară, mai ales în Intimitatea cuplului, în limbajul de alcov, se poate încărca de o putere de sugestie irezistibilă. O femeie care îşi comunică ientimentele şi senzaţiile în registrul inefabil-ambiguu, plin de enigme, îşi creşte doza de persuasiune, şi mai ales de forţă excitantă, lit cote foarte înalte. Descoperise secretul ciudatei alegeri a maestrului, al prezenţei acestor elevate artiste în viaţa lui intimă? Sau lotul nu era decât o speculaţie abstractă, bazată pe elemente culese din eter şi îmbinate forţat, cu o logică ieftină?

Artemis se pregătea să plece, dar văzându-le că se apropie de grupurile actorilor se răzgândi şi se întoarse, căutându-şi un loc de nli Mcrvaţie şi ascultare discret. Fură primite cu deferenţă şi cu un soi lir fervoare ce învioră actorimea aceea cianurată de suflul funerar, lliluzându-i parcă, odată cu vioiciunea, şi o uşoară notă de veselie li Aci dacă apatia este prin excelenţă tristă, suflul vital, orice l-ar provin a, e o formă a bucuriei). Se salutară prin gesturi şi grimase, şi tu Iriţa cu obrazul triunghiular spuse, cu buzele ei subţiri agile, emi-And cuvintele prin mişcări mici şi repezi, ceva despre aerul apăsător din capelă, mirându-se că a reuşit să rămână în picioare.

Lucrul cel mai derutant, spuse ea, este să te întâlneşti cu o pern Mită foarte apropiată, vreau să spun să te duci la ea, ca de obicei, şi să constaţi că a devenit vid. Teoretic ştiu ce e moartea, dar pnu – tic, adică atunci când dau faţa cu ea, mintea mi se blochează şi nu mai înţeleg nimic!

Buzele îi alergau grăbite, iară rezonanţă, ca nişte micuţe suveii I ţesând o pânză fără contur material. Unii dintre colegi se uitau în pământ clătinând din cap a înţelegere şi aprobare. Gura harnica) l discretă care vorbea, lăsa să se ghicească o stare sufletească dr modestie excesivă, chiar de umilinţă, printre rânduri

strecurând fi un timid umor autobatjocoritor. Nimeni nu dădu vreo replică şi nu comentă, capetele aplecate şi privirile coborâte încuviinţând, într-u muţenie reculeasă, sensul confesional al declaraţiei. Cealaltă scâm I abia perceptibil, ca un prunc. Îndreptându-şi privirile spre ea, ca şi ceilalţi asistenţi, Artemis văzu o mască – masca ei obişnuită, dr tragedianâ – dătătoare de fiori. Actriţa îşi întipărise pe faţă o din perare amuzată, dacă se poate spune aşa, expresia unei dureri al Al de acute încât, pentru a o atenua cât de cât, măcar de dragul privitorilor, picura în ea un strop de râs, şi el torturat desigur, da, contrabalansând în intenţie tenta groazei. Obişnuia să deschide gura, în asemenea momente, sugerând însă că exclamaţia, vorbele, sonorul au fost îngheţate, amuţite, starea psihică anulândorii o comunicare în afară de cea a imaginii vizuale.

— Moartea e infernul nostru sufletesc, se hotărî ea să traducă 1, 1 cuvinte (slabe, neputincioase) ceea ce trăia ca stare de fapt. No îngrozim de atâtea lucruri, continuă, şi vorbirca-i se transforme într-o boare, într-un abur ce pătrundea în urechile ascultătorilor est ecoul propriilor lor gânduri, iar de moarte uităm. Şi ne picnk,]) reperul de bază. Moartea deschide infernul în sufletele noasiif, De-acum ce ar putea fi mai rău? Nimic.

Era şi aceasta o confesiune, desigur, şi încă una destul dă directă, nedisimulată. Îşi exprima propria suferinţă, îşi bocea pup pria pierdere. Avea pielea obrazului palidă, chipul golit de sânge, itors de viaţă, de tinereţe, de frumuseţe. Şi pe ea se feriră s-o privească în faţă colegii, recurgând la aceeaşi stratagemă, a coborârii ochilor în pământ. Actriţa mai scânci o dată, aşa copilăreşte, ca o mirare intimă, ca un oftat ieşit fără voie, ca amestecul unei silabe de plâns cu alta de râs.

Şi trăim cu moartea în suflet, îşi încheie mica tiradă, zâmbind i hinuit, într-o grimasă de resemnare deznădăjduită.

Doamne, se gândi Artemis, au dat câte un minispectacol. Extraordinar de bine pregătit, şi în acelaşi

timp cu adevărat sincer. Nici nu mai poţi face deosebire între artă şi simţirea proprie. Pe scenă e urlă sinceră, în viaţă e sinceritate teatrală. La fel de emoţionante moandouă.

Privirile îi fură atrase de încă o siluetă ieşită în pragul bisericii, i loc va care părea că nu a hotărât ce are de făcut, dar nu expunându-xe atenţiei sau examinând lumea cu vreun scop anume. Avea nevoie să delibereze în forul intim asupra a ceva stârnit de imaginea iho biserică, de emoţiile acumulate acolo. Şi care declanşau în el, ui oarecare întârziere, reflecţii puternice. Artemis îl recunoscu pe li Mitul său dascăl, cunoscutul gazetar Bondocu, împreună cu care (în trecuse în vară câteva ore plăcute şi instructive. Fără să vrea lltlică braţul şi schiţă un gest menit să-i semnaleze aceluia prezenţani, un gest simplu, firesc, din arsenalul mijloacelor de comunicare U distanţă al prietenilor vechi. Fu bucuros să constate că mica sa mişcare de fanion fusese receptată şi să vadă că făptura aparent giroaie, dar agilă a gazetarului se îndreaptă spre locul unde se afla. Îţi nI ninseră mâinile în tăcere, Bondocu ridicându-şi uşor palma, ca (Miilru a recomanda tăcere, apoi rămânând amândoi atenţi la ce se (irtrece în grupul din imediata apropiere. Discuţia acum dezlânată, (AI A nerv şi fără patos, un fel de banal ritual al cuvioşiei, nu mai (inventa interes. Se îndepărtară până ieşiră din curtea bisericii.

Unde te duceai? întrebă Bondocu, oprindu-se în stradă.

— Nicăieri, recunoscu Artemis.

— Şi eu am uitat ce am de făcut. Băiatul ăsta… şi nu simţi nevoia să desluşească la cine se referă.

— L-aţi văzut în toate rolurile, cred…

— Nu de asta e vorba… Am fost prieteni. Colegi de liceu. Li facultate am stat în acelaşi cămin, chiar în aceeaşi cameră. În ulii ma vreme ne vedeam mai rar, dar destul ca să ştim totul unul despre altul.

Se întrerupse ca să le salute cu un luminos zâmbet cordial, ca o paranteză în textul solemn al momentului, pe

cele două acinţi1 ieşite şi ele în stradă cu aerul că nu ştiu de asemenea încotro’s u apuce. Se opriră cu vizibila dorinţă de a se agăţa de colacul di salvare ieşit în cale, tocmai pentru a se smulge la rândul lor din iedera îndureratei perplexităţi.

— Doamnele mele, glăsui dascălul-gazetar cu o trenă galanta în voce, în cuvinte, pe care Artemis nu i-o cunoştea, şi cu un fel dr ciudată vibraţie a aerului în jurul întregii sale făpturi, ce-l plasa dintr-odată pe alt palier al masculinităţii, doamnele mele, ce faceţi fi repetă ca să se vadă cât de pătruns e de ce spune – ce faceţi dr întineriţi mereu? Talentul e de vină? E un conservant fizic? Probabil, probabil. Asta e.

Pojghiţa rigidă ce le crispase feţele se făcu transparentă şi a pul se topi, lăsându-le femeilor privirile slobode şi înviorate.

— Tu faci madrigaluri şi… răspunse cea cu obrazul oval şi ochii căprui (maestra marilor expresii înmărmurite, a gurii mobile est vorbea fără voce), dar surprinzându-se că e gata să invoce dipă funerară, se opri. Cealaltă, cu ochi verzi, buze subţiri şi bărbifl ascuţită ciripi abia audibil, umplând totuşi acel spaţiu intim.

— Lasă-l, Mila… să spună. Mie îmi face bine. Şi cui nu-i face, ÎI]

lumea asta… Spune tu cum e ca, lumea?

Thanatică… ai vrut să spui? interveni Bondocu. Şi adjectivul IUI include desigur doar tragedia de azi.

Dar nu ni-l prezinţi pe tânărul tău prieten? se remontă între timp Mila, cu părul ei castaniu, ochii căprui şi obrazul oval atât de pitlid. Să vi-l prezint eu, atunci, făcu o gingaşă ghiduşie cu ochii iiccia largi, acum strânşi copilăreşte: laureatul la poezie al partidului ilr centru, nu e aşa…?

— Mă scuzaţi, mă scuzaţi, se prefăcu fâstâcit Bondocu. Dar prea Hl-aţi tulburat cu prospeţimea voastră. E într-adevăr prietenul meu mai tânăr, poetul Artemis. Sunt uimit ce popularitate ai căpătat, domnule, îi aruncă tovarăşului său. Şi cât sunteţi voi de informate… Ijil tu,

Lula?

Eu nu, ciripi din nou posesoarea ochilor verzi şi a vocii de lilger discret. N-am fost de faţă. Dar cu atât e mai mare surpriza… în la să ai asemenea prieteni… de o stranie şi preţioasă juneţe. Al temis se înclină de mai multe ori într-un unghi ce le includea pe iiioandouă actriţele, şi se declară fericit că a putut intra cu această iil uzie în raza cunoaşterii lor nemijlocite. Când Bondocu le spuse A le-a fost un timp şi coleg de breaslă, femeile părură gata să şi-l lilRUşească, aşa ca pe un obiect personal pe care nici nu ştiuscră că I mu deţinut şi l-au pierdut totodată. Badinând cu toţii, continuară 4 meargă până ce ajunseră în scuarul din spatele bisericii, unde M'lriţele îşi aduseră aminte că au totuşi alt program. Le părea rău le trebuia să-i părăsească, le readusese la viaţă întâlnirea. Sperau ne mai revadă, inclusiv cu agreabilul amic al gazetarului. Ei htioaseră pe loc şi le priviră în timp ce străbăteau scuarul cu mersul lor elastic, şerpuit, dansând pe tocurile subţiri, înalte, ca pe nişte llllerc ce transmiteau muzicalitatea făpturilor lor în pământ.

Nu sunt frumoase, comentă Artemis care le urmărea fascinat nun se îndreaptă spre colţul ce avea să le absoarbă. N-au ceea ce i hi numi feminitate intrinsecă. Şi totuşi…

— Totuşi, ce? râse intrigat, mai mult decât amuzat, Bondocu.

— Concentrează toată ideea abstractă de magie a sexului lui Ţine exclusiv de artă, nu e aşa? Cum aţi spus adineauri. Sunt slabi*, n-au o armonie trupească a formelor, nici măcar sugerată, nu mai zic expresă… Chipurile le sunt aproape ascetice, cu ceva famelic, şi nu senzorial, ci de biete fiinţe monahale. Şi totuşi, înoată până în gât în mesaje hipnotice. Ochii le sunt un ocean de mistere, semnalizează fluxuri neîncetate de sentimente. Vocile le vin din altă lui m şi acest mers legănat, energic totodată, această trenă de nobleţe, pl care o lasă depărtându-se, dispărând…

Şi chiar dispăruseră. Bondocu râse fără ilaritate,

poate pentru a bagateliza puţin exaltarea poetului, care-l punea pe gânduri.

— Toate astea se iau convenţional, fiind puse pe seama condiţiei profesionale, explică el sec. Nu le disecă nimeni în maniera ta este» tică. Mi-ar fi greu să trăiesc şi să văd lumea prin prisma unui axr menea lirism. Pe tine nu te deranjează? Îţi poţi duce viaţa aşa, mei cu în stare de excitaţie poetică? Sau optica asta se declanşează numai în prezenţa femeilor interesante? Dar tu ai mâncat ceva de prânz? ui, A ei să mai aştepte răspuns, sau dovedind că întreba retoric, în linul total dezinteresat de aşa-zisa poetică existenţială a lui Artemis.

— Eu, de regulă, nu prânzesc propriu-zis, mărturisi acesta. Impui» vizez ceva: un covrig, un pateu, o banană, chestii de astea. N-am răbdare să mă aşez la masă şi nici n-am unde. Acasă? Aş pierde pu n mult timp. La un birt? Prea complicat. Aştepţi, te enervează servii lui prost, lumea grobiană din jur.

— Asta e bună! Dar sunt un milion de localuri operative. N-am >< În jul oraşului, deşi umbli. E o stângăcie la tine. Ţine tot de firea poeţii A? Te cam costă poezia. Hai să-ţi arăt o probă de ce ai putea face. I Hir, o luăm pe-aicea, ieşim în piaţeta aia. Şi de-acolo, în spatele blociiilm ălora noi, la o aruncătură de băţ, găsim ce ne trebuie.

Purtat şi dădăcit aşa, ca un băieţandru provincial venit piinin dată în capitală, Artemis mustăci, pe jumătate ruşinat, pe jumătaţi mândru, recunoscând în sinea lui că astfel stau lucrurile, dar nevăzând aici un păcat de moarte.

Călcau pe frunze mici, de un galben pal, cerat, căzute din arborii rahitici, lipsiţi de seva pământului „încopciat” în asfalt şi piatră. Kra linişte pe străduţele vechi, o linişte accentuată, prin contrast, de uşoara vibraţie transmisă, de la sute de metri, de vehiculele terestre şi subterane, ca şi de reverberaţiile vacarmului orăşenesc.

— E odihnitor acest surogat de provincialism, nu? ceru Artemis confirmarea senzaţiei de bruscă ieşire din tentaculele periculoase nit* Bucureştilor.

O să intre ăia cu buldozerele şi aici. „Dezvoltatorii”. Să vezi ce uit fi, după ce va trece criza – dacă va mai trece – cu oazele astea Interbelice. Îţi poţi imagina Bucureştii ca o copie minoră a New York-ului? Sau ca noile oraşe chinezeşti (fantome, li se zice, fiindcă nu unt populate)? Industria imobiliară n-o să stea cu degetul în gură. K, după comerţ, cea mai dinamică ramură a capitalismului românesc. Pe ea o doare în cot de teoria ta despre „odihna sufletului”.

Localul la care-l duse ziaristul avea o faţadă insignifiantă. Prin ferestrele aflate de-o parte şi de alta a uşii de la intrare se întrezărea o îngrămădire de mobilier topit în clarobscur. Artemis descoperi că rruu mese lungi, rudimentare, de cantină forestieră cumva, neaco (trrite cu pânză. Nici pe sfertul sfertului încăperea nu era ocupată lir clienţi, iar cei doi, trei chelneri cu şorţuri albe stăteau rezemaţi, IU braţele încrucişate. După ce se aşezară, Artemis pipăi lemnul gros, curat al tăbliei, apăsându-şi spinarea pe scaunul puternic, giru, cu spătar înalt, ce-i dădea o senzaţie de siguranţă şi confort (illinitiv. Un chelner le aduse listele de bucate.

Specialitatea casei?! întrebă imperativ Bondocu, fără să ia în HWmă coala tipărită. Care e surpriza zilei?

Varză călită cu ciolan afumat! se conformă chelnerul, pârâiliul atitudinea contemplativ-blazată şi venind zelos în întâmpina-M îl clientului.

— De acord, Artemis? Şi la bâţâiala din cap a poetului, hotărî: Două porţii babane! Şi, bineînţeles, gogoşari muraţi sau castraveciori, ce-aveţi pe acolo. Chelnerul făcu un gest liniştitor şi k retrase. Ziaristul scoase pe masă pachetul de ţigări şi bricheta de metal galben şi reveni la subiectul iniţial: Şi zi aşa. Le-ai gătit importante virtuţi feminine actriţelor? Sunt sensibile, într-adevăr, continuă fără să aştepte răspuns. Inteligente, inspirate, şi asta substituie cu brio nurii obişnuiţi. Pentru cine are gusturi rafinate, nu e aşa? Ca tine. Eu nu prea le am, recunoscu, şi râse gros, intenţionat cinic. Eu sunt frust. Nu vezi? îmi plac ciorba de burtă, ciolanul afumat,

fasolea. Şi cu atât mai mult în materie de femei…

— Decedatul a avut şi el gusturi rafinate, interveni Artemii, acceptând registrul fostului dascăl, deşi tonul băşcălios-trivialnti-l prea plăcuse. Presupun, din moment ce…

— La ce te referi? ceru lămuriri Bondocu, insuficient de atent < a să prindă sensul dintr-odată. A, la zvonul că Mila şi Lula i-au lini amante? Gogoşi! Nu ştiu cine l-a lansat, iar ele, afurisitele, I-au întreţinut. Prin ambiguitate. Poate şi prin aluzii. Chiar şi sugestii directe. Nu, nici vorbă, dragă. Nu erau genul lui. Prefera femein ingenuă. Sau, la polul opus, mesalina, ştii ce vreau să spun. Nu gusta substitutul. În nicio ipostază.

— Şi, fiind la curent cu zvonul, de ce nu-l dezminţea?

— Din cavalerism. Să nu le ofenseze.

Artemis avea acum o mină aproape de handicapat. Ochii i ifl holbaseră, goliţi parcă de orice lumină a înţelegerii, ca nişte oul fierte şi curăţate, iar muşchii obrajilor se lăsaseră, dându-i o exprei sie de autism flasc. Se vedea că ce aude îl afectează, răsturnând IA el o ordine a lucrurilor, cea care asigură inteligibilitatea omului Cil entitate raţională armonioasă.

— Şi ele marşau! exclamă. Ba mai şi întreţineau zvonul, eufil spuneţi. De ce?

— Din orgoliu. Nu ştii ce e orgoliul feminin?

— Dar erau implicate „în comun”! Ce orgoliu mai e acela? Să te mândreşti că împărţi iubitul cu alta? Sau, mă rog, că ai succedat-o H cealaltă. Sigur, nu se specifica în ce ordine au fost frecventate, iliir asta nu o avantaja pe niciuna. Şi apoi, ele duceau lipsă, duc, virau să spun, de pretendenţi? Se opri, fiindcă ospătarul începu să pună pe masă mâncarea.

Varza rumenită lucea, bine unsă şi aburoasă, lăsând să se vadă i iipetele de ciolan, decorative, cu straturi de zgârci, slănină, carne liizalie şi şoric gros, ca arama bătută. Din proprie iniţiativă chelnerul adusese şi două ţoiuri cu o ţuică galbenă.

M-am gândit că zeama asta de prune o să vă facă mai

uşoară tin era de la travaliu (şi umflă solemn acest cuvânt) la plăcerea i nlinară, şi fu plăcut impresionat să vadă gestul ziaristului, care-şi împreună palmele cu o cordialitate energică, în semn de recunoştinţă îl felicitare. Poate că altceva n-o să beţi, cu toate că v-aş recomanda îi bere neagră, germană.

Să fie şi aceea! cedă Bondocu şi se avântă spre tipsie, punând punct subiectului discutat. Mai aruncă, totuşi, degajat, interlocutorului: în concluzie, asta se poate reţine, orgoliul feminin e greu de descifrat.

Înainte de a îmbuca, îşi ciocni ţoiul de al lui Artemis. Gustă, wlulmecând aromele licorii cu ochii întredeschişi, ca pentru biliare de lume, după care goli conţinutul recipientului. Mâncară ni poftă şi în acelaşi timp cu dichis, tăind atent învelişul osului, potrivind varza peste straturile crocante, asezonând totul cu iii Amăliguţa fierbinte, astfel încât papilele gustative să se bucure ib* efectele întregii combinaţii savante, concepută din vechime de Ităltorii acestor ţinuturi. Şi berea neagră se integră meniului mulţumitor, astfel că după ce scurseră ultimii stropi din pahare, se traseră înapoi şi se răsturnară pe spătarele înalte şi tari, ca după o treabă serioasă dusă la bun sfârşit.

— Te-ai lămurit acuma, poete, cum e cu prânzurile bucureştmi rapide şi gustoase? Şi până la urmă destul de ieftine? Dă-i dracii di covrigi. Îţi rupi dinţii în ei şi încet-încet acumulezi sursele obezii am

— Nu, că sunt moi, scot şarjele pe loc, îl contrazise moale, neconvins, Artemis. Dar n-aţi fost de la început acolo, în ciuli n bisericii, schimbă el brusc discuţia. S-a dezvoltat o întreagă teoili a morţii artiştilor mari în cascadă. Le-ar fi scăzut standardul dt viaţă şi fac penibile concesii ca să trăiască. Repertoriul comen ial, reclama etc. Ei ar fi membrana sensibilă a societăţii, cea în e an izbeşte cel mai dureros marasmul.

— Dar nu se sinucid atâţia oameni simpli? Nu se omoară înlir ei, ca să-şi verse năduful...? Mamele nu-şi strangulează pruncii şi aruncă la gunoi? N-au luat proporţii bolile de inimă, ca un flagel, la toate vârstele, ca

şi cancerul, ca şi diabetul? Ăştia toţi ce incul brană sunt? Una groasă, rezistentă?

— Totuşi, parcă oamenii de cultură…

— Fiindcă sunt cunoscuţi. Persoane publice, vedete cu o mulţiniP de fani… Iar în cazul de faţă nici n-a fost vorba de marasm. O bo. ill mai veche, neglijată. Nu neg, la actori – şi alţi artişti – e o pieixit ip de prestanţă. Poate mai mult chiar decât pauperizarea. Cinstea de care se bucurau s-a dus… Titluri, decoraţii, reprezentativitalr în forurile publice. Erau emeriţi, erau artişti ai poporului – un fel (p înalte trepte academice… Aveau exponenţi în parlament, în consihilf judeţene şi municipale, şi nu în calitate de politicieni, ci de nulii breslaşi, de perle ale coroanei sociale… Astea da, le-au pierdut „şi fp le dădeau greutate, făceau ca arta să cântărească şi civic. Erill) cineva în cetate, nu numai pe scenă. Am prieteni un cuplu ($ instrumentişti muzicali ieşiţi la pensie. Au cântat în orcheilO radio. Azi după-amiază sunt invitat la ei. Organizează când) (And după-amiezi muzicale. Se ascultă piese alese pe sprânceană, uneori se produc şi ei. Cheamă amici melomani, fiica lor aduce t’ Ale un prieten. Te-ar tenta? Le-ar face plăcere, cu siguranţă…

— Nu sunt cine ştie ce iniţiat în domeniul acesta… se arătă prudent Artemis. Şi poate deranjez.

— Nu te pune nimeni să te pronunţi acolo. Asculţi şi atâta. E un prilej de a lua pulsul acestei categorii. Cum vrei… De deranjat, îţi garantez că nu…

— Bine, se răzgândi poetul. De ascultat, ascult cu plăcere. Vă daţi trama… Numai să nu deranjez, totuşi.

— Ei, gata acum! Cât o fi ceasul?

La sfârşitul acelei zile lungi, istovitoare, pline de solicitări emoţionale intense, existenţiale şi estetice, Artemis găsi posturile de televiziune suprainflamate de subiectul funerar în care fusese şi el Implicat. Ocazie de escaladare a magicului rating şi care se exploata în disperare. Două posturi cunoscute ca rivale supralicitau lllir-o competiţie pe viaţă şi pe moarte, excavând în eveniment fără Umile, storcându-l ca pe o lămâie, făcând

ca „noutăţi” din ce în ce filai epatante să se reverse în cascadă. Unul din posturi tocmai linsa bomba apariţiei, din senin, a unui pretins urmaş al actorului, (hinţinut până atunci în cea mai adâncă taină sau poate chiar Itrfiiut de nimeni. Se cita dintr-o recentă scrisoare adresată de perii maj nu ştiu căror foruri, în care acesta cerea oficializarea neîntârziată a condiţiei sale de fiu şi includerea în prezumtivul testimoniu. Nu trecu mult şi postul rival plusă spectaculos, anunţând o Riperbombă: nu, nu era vorba de un fiu, ci de câţiva copii nelegitimi îl artistului, pregătiţi să intre, iată, în lupta pentru moştenire. (în lala.lt post începu să purice interviuri mai vechi ale decedatului, lui creând, pe baza unor afirmaţii destul de ambigue, să contabilizeze Iţa-zisele lui mari iubiri de tinereţe. Rivalii găsiră un văr primar dispus să livreze mărturii inedite privitoare la anumite aspecte ahintimităţii celei mai stricte a dispărutului. Se porni o întrecere în aducerea în prim-plan a personalităţilor mondene dispuse să comenteze aşa-zisele intimităţi inavuabile. La unul din post mi apăru însă la un moment dat o rudă – pare-se autentică de data aceasta – a marelui actor, primită cu efuziune de moderatoare, dai care alteră grav climatul competiţional. Persoana în cauză blam A acut organizatorii emisiunii pentru lipsă de respect la adresa marelui dispărut şi încălcarea brutală a nevoii de reculegere a celor tel iubiseră şi admiraseră cu adevărat.

Scârbit de această vastă, interminabilă, sfidătoare profanare a momentului, Artemis închise televizorul. Era profund tulburat şi revoltat. Aceste matadoare ale comunicării, constată poetul, şi-au propus parcă, în mod programatic, să demitizeze public şi ultimul sanctuar al evlaviei umane: dramatica, sfâşietoarea cădere a seme «nilor noştri în nefiinţă. Ne cuprinde un fior rece – îşi zise – când ne închipuim cu câtă minerală nepăsare dezmembrează medicii legistl, în autopsiile lor de la morgă, trupul omului. Dar aceia cel ptiân cotrobăie într-o materie inertă. Colegii de la micul ecran fac autopsia vieţii – a viului lăsat în urmă – şi cu cât decedatul e mai special,

mal valoros public, prin urmare enigma vocaţiei şi înzestrărilor lui mal adâncă, mai îndârjită e şi măcelărirea. Una, executată nu în diseţi*»ţi-a – adevărat morbidă, tenebroasă – a îngheţatului salon de morgA, ci în văzul lumii. Căci sinistra oficiere a senzaţionalului medialii, această cinică autopsie a miracolului vieţuirii, se face în puhlit, pentru un cât mai larg public, urmărindu-se obţinerea unui reci ml al acelui tiranic şi nemilos indice al contemporaneităţii, ce poailă numele de rating şi domină din ce în ce mai aberant existen* noastră socială.

Capitolul douăzeci şi unu

Artemis asculta naraţiunea animată a bunicii, puţin nedumerit, ÎI privea pe furiş obrajii uşor îmbujoraţi de altercaţia avută cu un Vecin de bancă în tren, despre care relata. De mult n-o mai văzuse ieşită astfel din placiditatea curentă, din atitudinea de o nepăsătoare, t chiar severă detaşare faţă de mărunţişurile vieţii. Persoana cu care Intrase ea în conversaţie, un proprietar de fermă având aspect prosper, cam grosier, profera aberaţii sociale ofensatoare. Cineva afirmase că mulţi români mor de foame, la figurat, dar şi la propriu, fermierul întrebase de unde ştie. Din viaţa înconjurătoare, i se spusese, iar cineva a presupus, în bătaie de joc – văitându-l, chipurile că el nu are, săracu', televizor. Ba nu, are, protestase individul, dar la televizor se minte. Cine şi cum să moară de foame? Ştiu îl câtă mâncare se aruncă? El, la fermă, când nu are desfacere, Vfirsă sute de kilograme de lapte. În toamnă, a dat la porci câteva hiruţe cu pepeni, fiindcă angrosiştii cumpărau de la turci. Să se ducă ei acuma în Bucureşti, să se uite prin pubele, să vadă câte Mllinente bune de mâncat se găsesc acolo. În pieţe, la restaurante, pe lângă blocuri. Poate unora le-o fi lene să le ia.

Mi-a sărit ţandăra, spunea bunica, m-am simţit jignită persoil. Dumneata dacă rămâi mâine lefter, să zicem, nu-ţi doresc asta, dfşi… am strecurat eu un dubiu, te-ai duce să mănânci de la lada de HUlioi? Legume fleşcăite, pepeni cum zici că ai dat la porci, resturi din farfuriile clienţilor de la restaurante, câte ceva expirat aruncat dr amărâţii de la

blocuri care abia îşi asigură strictul necesar zilnii? Sau îţi închipui că săracii sunt ca porcii dumitale? Şi eşti sigur că ii-ii să te lovească niciodată nenorocirea? Nu ştii, n-ai de unde să stil, „Ehei, a sărit cineva, câţi de ăştia, şi mai graşi ca el, n-au ajuns în sapă de lemn!” Au intervenit şi alţii. I-au frecat ridichea individului”.

— Şi el? întrebă, ascunzându-şi cu greu zâmbetul, Artemis.

— O ţinea pe-a lui.

— Ăştia chiar merită, cum ziceţi că ziceau ăia din tren, interveni şoferul taxiului, revoltat şi el, să ajungă să mănânce din pubelă. Al dracului, varsă laptele, în loc să-l dea la copiii săraci. S-au lat ui câini, doamnă.

Artemis nu ştia de ce hotărâse brusc bunica să vină la Bucureşti la telefon îi spusese la început că vrea să se plimbe. Să mai iasă şi ea din provincie, să se aerisească în capitală. La insistenţele lui sire» curase ideea unui control, medical. Asta i se păruse plauzibil, dar nil suficient. Acuma, după ieşirea din verva evocării bătăliei publice IA care participase în calitate de avocat din oficiu al sărăcimii, deK cărcată de tensiunea nervoasă neconsumată în întregime în (refl, reintra în calmul ei contemplativ. Dornică să ia contact cu decoru privea prin fereastra taxiului. Artemis o găsea mai palidă ca d obicei, schimbată. Ovalul feţei suferise o schematizare. Slăbise? I (propuse să vadă acasă, dar se trezi întrebând-o pe loc:

— Constanţa, tu ţii regim? Ai intrat în post? Sau ai slăbit difl alte motive?

— Par mai slabă? păru să se mire bunica. Sunt trasă la faţă. Afli fost solicitată mai mult în ultima vreme. Am să mă relaxez aici.

Vedea că Artemis ar fi vrut să ştie ce o solicitase, şi îi făcu Ul semn din care reieşea că îi va satisface mai târziu curiozitatea. LA destinaţie, poetul îşi scoase portofelul, dar ea îl opri.

— Lasă-mă pe mine. Şi după ce-şi deschise poşeta se aplecă şi-i şopti la ureche: Sunt în bani. Şi îi făcu şmechereşte cu ochiul.

Artemis nu insistă şi se abţinu să comenteze. Luă din portbagaj i de două valize – de ce două, se miră? – de obicei venea cu una, Iar de-ale gurii, de care nu uita niciodată, aducea în sacoşe. O conduse la intrarea blocului interbelic din ce în ce mai obosit, măcinat ţi întristat. Primul lucru făcut de bunică, odată instalată, fu să despacheteze. Valiza mare era burduşită cu preparate culinare. I linplu frigiderul, aproape gol până atunci, cu pungi de plastic, lhiţiindu-l pe îndelete asupra conţinutului: musaca, sarmale, pui la grătar, chiftele, chiar ciulama de ciuperci. Tot ce ştia că-i place nepotului. Avea şi carne crudă de pasăre şi de porc, şi într-o casoletii mititei preparaţi în casă, despre care făcu menţiuni speciale întovărăşite de supremul semn al afecţiunii camaradereşti, închiderea unui ochi. Obosită, deşi nu voia să arate, se aşează pe unul din fotolii.

La cină, dacă vrei, îţi frig mici, se oferi, îi ceru nepotului să-i prezinte un raport asupra genului dertliinente cu care se hrăneşte, în afară de covrigi şi gogoşi fierte în ulei ars şi rânced, acoperite cu pudră de zahăr şi cu făină. Fu nevoită» Ană la urmă să întocmească tot ea lista, şi pe primul plan puse hurgerii americani de la McDonald’s, chiftind în untură de porc, pizza având pe ea toate resturile colectate într-o bucătărie de res-Imirant, lipia arăbească de la fast-food, umplută eu te miri ce înol Aiul în muştar vechi, mai mult acru decât iute, şi negresele, adică Inină colorată cu vopsea alimentară. Artemis nu contestă niciuna din aceste presupuneri şi nu se obosi să retuşeze, măcar de formă, iidilicativele date de bunică, confirmând totul printr-o expresie de lehamite abia disimulată sub un anemic pretins haz.

Te intoxici cu porcării, Artemis, îi plânse ea de milă, cu o n veritate acuzatoare. Cât crezi că poţi să rezişti aşa?

El o informă că e în curs de a schimba regimul, într-adevăr neair tisfăcător, un prieten iniţiindu-l în posibilitatea de a lua prânzul la un mic local cu mâncare gătită, convenabilă ca preţ. Nescăpându-i < A despachetarea şi aranjarea în frigider a alimentelor o

sleise, reveni la subiectul slăbiciunii, în care începea să intuiască ceva serios şi ameninţător. Îi trecu prin minte că aceasta era adevărata cauza ti venirii ei. După o mică hârâială, în care încercă să mai amâne discuţia, iar el presă tot mai insistent, Constanţa, cum îi spunea nepotul bunicii când se aflau între patru ochi, după un obid i deprins în copilărie (la a cărei origine se afla un capriciu al ei), dădu pe faţă adevărata stare de lucruri. Suferea demult de rinichi şi neglijase boala, tratându-se cu ceaiuri. În ultima vreme suferiiia se acutizase şi astfel aflase că are pietre la ambii rinichi. Puseu trimisă acum la un urolog anume, profesor universitar şi chirulg, sub prezumţia nevoii de operaţie. Venise să facă demersurile împuţi de situaţie. Îi dădu lui recomandarea medicală şi un bileţt 1 < n numele şi datele medicului. Artemis se panicase şi fără nit iun cuvânt se îndreptă spre telefon. Bunica îl văzu speriat şi îl opri. Nu aşa, în grabă, nu sub presiune psihică, gâfâind şi bâlbâindu-se, ÎI cerea ea să trateze chestiunea.

— Obişnuieşte-te întâi cu ideea, îi ceru. Vino şi aşază-te aici Linişteşte-te! Nu e nimic iminent. Nu trebuie făcut nimic astă/j Nici mâine neapărat. De ani de zile port astea în mine. N-o să llt prăpăd dacă le mai ţin o săptămână. Hai să stăm de vorbă, n-afl) mai vorbit ca lumea de atâta timp. Mâine te vei interesa. Aşa… în să-mi spui tu mie acum…

Artemis vedea cum îl îmbărbătează şi cum calmul ei îşi la (f efectul. Nu era la bunica poză. Asta era ea. Aşa gândea, aşa siin (înj şi forţa ei spirituală, tăria moralului i se transmiteau imedillij aducându-l la normalitate, la echilibru raţional şi psihic. t

— Constanţa, îţi spun tot ce vrei, interveni dornic să epuizeze întâi secretele ei, după cum vedea sinistre, să se pună la adăpost de uite surprize, ai vrut să-mi spui ceva în taxi. Cu banii… Ţi-a mărit pensia? Ai câştigat la loto?

Ea ar fi avut chef de şolticării. Să-l ţină în priză cu echivocuri, dar îl văzu nerăbdător, preocupat, temător şi renunţă.

— Am vândut casă, băiete! Casa noastră strămoşească. Şi via, şi turtea, tot. Ba şi o parte din

lucruri. Ştiu că o să-ţi pară rău. Şi mie mi-a părut. Dar îmi era greu s-o îngrijesc. Mult prea mare pentru mine. Dacă te-ai fi mutat tu... ca să scrii acolo în linişte literatură, îi respiri aerul ăla liniştit de câmpie... Dar aşa...

— Şi, unde stai acum? Te muţi la Bucureşti? Faţa i se schimonosi drodată într-un zâmbet de bucurie violentă, nestăpânită. Se stinse liwă repede, văzând că ea nu marşează, citindu-i pe chip stânjeneala l i l-a făcut să nutrească o speranţă irealizabilă.

Mi-am cumpărat apartament la bloc. Exact cât îmi trebuie. Două camere. La etajul întâi. Are balcon mare, frumos, cu privire direct spre fluviu.

Vai, Constanţa! Şi cât îţi displăcea blocul! Cum o să te adaptivi? La un loc cu atâta lume! Cine ştie ce vecini o să ai.

Nu. Sunt oameni buni. M-am şi adaptat. Să vezi ce frumos lin aranjat apartamentul!

Auzind-o, Artemis începu să se bucure din nou. Bănuia că îşi FXugerează încântarea, dar oricum, mâhnire adevărată nu era. Propuse să ciocnească un pahar pentru casa ei nouă. Avea Pepsi, o llclă de bere, limonadă la cutie. Se vede bând ceva din toate Hirstea? Sau cu rinichii ei... Nu, la rinichi berea merge. Spală. La lin rinichi piatra e mare. De aia trebuie să scape în primul rând. Artemis aduse sticla şi pahare. Ciocniră şi înghiţiră lichidul sălciu III nilă. El auzise că există acum alte procedee de scoatere a pietrei. Nu se mai taie mijlocul omului, se pătrunde cu ajutorul laserului direct la punctul nevralgic, se forează şi se extrag fărâmele. Midi mai simplu. Sau se bombardează dinafară şi se elimină pulberea pe cale naturală. Avea şi ea informaţii de specialitate şi intrară într-o discuţie destul de lugubră, în ciuda grijii instinctive a fiecăruia dr a evita termenii barbari în cinismul lor atroce. Bunica se formali/A prima de grotescul subiectului şi puse capăt schimbului de inibimaţii chirurgical-biologice.

— Gata cu obscenităţile astea măcelăreşti. Mi-ai tăiat cheful dr cină. Şi schimbă direcţia cu 180 de grade. Spune-mi de Sidonia Sau am greşit numele? Şi... Şi... se verifică

ea.

— Se... Sorana, o corectă Artemis, şi, acceptând să-i pronunţi numele, înţelese că s-a ambalat în dezbaterea cazului, adică exai I ce şi-ar fi dorit mai puţin.

— Aşa. Mi-ai trimis o carte poştală din Caraibe. Din Jamaica, Un apus copleşitor. M-am uitat de o sută de ori la el. După aia, când am vorbit la telefon, mereu din scurt, n-ai mai deschis vorba, şi nici eu nu te-am întrebat. Cum a fost?

Artemis nu se grăbi să răspundă. Îşi dădu seama că nu aiv pregătită o variantă specială pentru bunica. Se încâlcise în varianir Una pentru Beate, alta pentru Veşminţeanu, alta pentru Bondocii", Stătea rezemat în cotul pus pe braţul fotoliului, cu ochii în gol, (se gândea, asistat de răbdarea şi înţelegerea bunicii. Cu o voefl blândă, moale, ca o adiere de vânt tomnatic alinător, ea îl ajuta i fi putut să iasă din impas, sugerând că a înţeles, că înţelege, chemâfl* du-l deasupra întâmplărilor.

— Nu prea a fost ce ţi-ar fi plăcut. Ştii cum e, Artemis? Rău dat 8 aştepţi prea mult de la oameni... rău dacă nu mai aştepţi niinlij dacă îţi pierzi încrederea în ei.

— Cam aşa, ieşi el din muţenia meditativă. Da, nu prea a lui ce mi-aş fi dorit. Şi, luându-şi inima în dinţi, dădu calificativu

Corect. E cam frivolă. Şi „cam"-ul ăsta, înţelegi tu, îl pun ca tampon convenţional.

— Băiete, dar ea nu făcea niciun secret din asta. Folosind, sigur, 10 termeni, cam aşa s-a descris atunci. Doar că a prezentat „defectul" ca o trăsătură de generaţie. Şi poate aşa şi e.

Ca să-l cruţe pe el un timp, să-i permită să se decidă dacă spune mai mult sau rămâne la acest calificativ, destul de definitoriu, de lltfel, începu să povestească despre fetele pe care le cunoştea ea, din oraşul lor de câmpie. Cum evoluaseră la 20 de ani, chiar şi înainte. Îşi expuneau goliciunile, indecent, nu numai seara, în sălile lor de ţopăială, ci şi ziua, prin oraş. Se înscriau nebuneşte la tot Mul de concursuri de frumuseţe trupească, ieşind pe

podiumuri în t’ OMtume de baie miniaturale, ba şi la demonstraţii de striptease. Se duceau la Bucureşti la rude şi-şi petreceau nopţile numai prin filmoteci, lăsându-se atrase în tot felul de găşti dubioase, marşând în îndemnurile şi promisiunile unor proxeneţi deghizaţi, de cele Urni multe ori edificate asupra condiţiei lor din capul locului. Umblă fierte după bărbaţi cu bani, dezinteresate de condiţia lor Umană, inclusiv de starea lor civilă, unele constituindu-se în vânătoare de capi de familie. La rândul lui, Artemis, mulţumit de cursul (Hncuţiei, puse în evidenţă alte caracteristici de generaţie, scoase din repertoriul posturilor de televiziune, dar şi din constatări permnale. Povesti ce văzuse în familia unor intelectuali, muzicieni de filarmonică, unde-l dusese nu de mult un prieten ca să participe la îi ucrată muzicală.

Au pus *Missa* de Bach, înregistrată la Viena de o mare orchestră simfonică, începu el reportajul. Ne străduiam să descifrăm Hirnajele atât de subtil şi expresiv construite melodic. Corul, mai nirn în fragmentele executate de partea femeiască, emana o extraimlinară puritate de spirit. Această stare era necesară pentru lan-Mira unui mare sentiment, despre care am să-ţi vorbesc imediat.

Puritatea nu era marcată de nimic altceva, de nicio virtute speciala, vreau să spun. Puritate în sine. Cum ar fi incantaţia sonoră a unui grup de îngeri. Îţi dai seama cât e de complicat să redai nohi acestei elevaţii umane! Imaginează-ţi şi cum s-ar putea face asta în pictură sau poezie. S-a încercat, dar puţini au reuşit să exprimr convingător şi emoţionant treapta supremă a spiritualităţii. Ei bine, de la această puritate – e un termen convenţional, fireşte – s-a nrcut la descrierea sonoră a admiraţiei omului pentru desăvârşite, Nu se indică în mod expres obiectul elogiului, al cultului, dar el nu poate fi decât ceva grandios – cum sunt natura, lumea, creaţia, Pentru a da glas admiraţiei, proslăvirii frumosului, e nevoie di vocea înaltă, ca o coloană de marmură, a solistei. Elogiul însuşi te umple de măreţie, se transformă într-un ecou solemn. În

sfârşit, incantaţia vocilor umane se metamorfozează în bucurie. Exultai ca fiinţei care se simte parte a frumuseţii. Cred că bucuria e specilii A muzicii simfonice clasice germane. Beethoven nu-şi intitulea/A imnul *Oda bucuriei*? Şi ce mi-am mai dat seama atunci: că bucuria h devenit de mult tema unor manifestări umane fundamentale. Ctilll e dansul, de exemplu. Ce reprezintă eterna horă ţărănească alterim decât expresia intensei bucurii colective? Vin şi se prind în jut oameni diferiţi, chiar necunoscuţi, şi deodată roata aceea constiluilfl prin împletirea braţelor începe să se învârtească şi să pulseze. Injil palpită, tropotesc, îşi dau capetele pe spate cu o pecete de bealihii dine pe chipuri şi chiuie, râd, se bucură extatic. Puritatea sullflitească şi admiraţia pentru frumuseţe şi măreţie se traduc în cele difl urmă într-o explozie exuberantă. Omul exultă în braţele firii ceij strânge la piept cu generozitate şi afecţiune. Nu ştiu dacă am reil (să redau cât de cât atmosfera ce ne domina la audiţie. Între liilip intraseră în încăpere fiica gazdelor şi noul ci prieten pe care, difl câte am înţeles, nici părinţii nu-l cunoşteau. Discul trebuia în<i [pe cealaltă parte şi capul familiei şi-a rugat fiica să aprindă luniififl l să facă oficiul respectiv. Ea s-a conformat, dar însoţitorul a dat-o binişor la o parte şi a pus discul pe masă, în locul lui introducând Unul scos din borsetă. Înainte de a apăsa pe buton, zeflemist, s-a idresat asistenţei: „Cred că v-aţi săturat de leşinătura asta”, şi le-a fluturat prin faţa ochilor *Missa* lui Bach. Lumea care a ascultat wârţâielile şi miorlăielile astea e de mult praf şi pulbere. Mai găsim pe ici, pe colo câte un bătrânel, pierdut în fumurile lui, dispus să... V-am pus aici... şi a numit o formaţie recomandată ca faimoasă. Să Vrdeţi diferenţa. Ceva cu adevărat pe măsura omului de azi, exprimând adevărata lui natură.66 Tânărul avea pe el nişte ţoale ca cele de pe sperietorile de ciori. Largi, lălâi, mototolite: pantalonii ca două burdufuri de acordeon, maioul cu litere de-o şchioapă pe piept, lilazerul cu umerii căzuţi până la coate. Dar de cea mai bună calii Htc, cred că de firmă. Singurul indiciu al stării sale sociale. Venea de prin cartierele rezidenţiale, cred. Cu boi de

imberb, cu tuleiele Vârstei pe faţă, rare, lungi – nu se îndurase să se radă încă – băiatul ivea o faţă luminoasă, părea pus pe râs, dar nu găsise prilejul să o încă. Nu afişa impertinenţa aceea izbitoare a adolescentului rebel, Vrură dintr-un alt mediu. Pe acolo probabil comportamentul lui Juvenil făcea furori. Fata, grăsuţă, cam peste limitele tolerabile, îl plivea cu simpatie, părea mândră că e prietenul ei. A întrebat-o fire e butonul de declanşare şi ea i l-a arătat, supusă. A dat la maximum, căci în încăpere a izbucnit o bubuială ca de furtună, combinaia cu rupere de nori şi cutremur. Răsunau tobele şi celelalte instrumente de percuţie de credeai că se prăbuşesc pereţii, iar aerul dornica ca un vulcan. Atunci şi-a dat drumul şi rockerul nostru şi a început să râdă din gât smucindu-şi umerii şi răsucindu-se din folriuri. Se uita cu jind la fată, i-ar fi plăcut s-o smotocească, s-o lltliee prin aer, s-o treacă printre picioare, dar n-a îndrăznit. Apoi ui dezlănţuit vocea solistului, răcnind, chiuind, coborând într-un lin 110 lo spasmodic. Din mica asistenţă, încremenită într-o perplexitate bovină aş zice – toţi se holbau sideraţi şi neputincioşi –, s-a ridicat un domn burtos, cu faţa mare, gelatinoasă, dar cu o energie a mişcărilor ce indicau omul de voinţă şi s-a dus ţintă la aparat. I – a oprit, a scos discul rockerului şi l-a aruncat pe podea, după care a pus din nou, calm, tacticos, *Missa*. „Dacă nu-ţi plac leşinăturile lui Bach, tinere, ai face bine să te duci de unde ai venit. La discotecA, Ai nimerit greşit aici. Nu e pentru tine. Mă scuzi, Lucreţia, i-a spui tinerei, dar sper că înţelegi despre ce e vorba”. Prietenul meu iii-a informat că bărbatul respectiv e profesor la Conservator, de conh a» punct, sau aşa ceva, nu cunosc terminologia didactică de specialitate, întorcându-se la loc, domnul a stins lumina şi în întunericul lăsal, cei doi au părăsit încăperea. Mă rog, la sfârşit s-a comentat, dai asta nu mai prezintă interes. Discuţia ţi-o poţi imagina singură, Părinţii au dat-o pe glumă, au făcut haz, prezentând întâmplări** ca nostimadă, dar se vedea că sunt amărâţi. Fiica le făcea din câini în când nesărate de-astea…

Bunica îl ascultase pe Artemis cu atenţie, fără să intervină, dând impresia că istorioara pusese pe gânduri, iar el spera că astfel ip încheiase capitolul despre trăsăturile noii generaţii. Se vădi însă < A nici vorbă ca ea să fi uitat punctul de plecare al discuţiei. Artemil se trezi auzind-o:

— Şi, în fond, ce a făcut Sorana acolo? Acolo sau aici? N-afl) înţeles.

— Acolo, Constanţa, acolo, se hotărî el brusc să ia taurul dO coarne. A avut un flirt de faţă cu mine.

— Aoleo! făcu ea, luată de-adevăratelea prin surprindere. I<Q asta chiar nu m-aş fi aşteptat. Şi după un minut de gândire: Cii-zi că a fost un capriciu de fată răsfăţată? Sau a vrut să te pună 13 încercare? Să te zădărască?

— Nu, o asigură el, cu o fermitate convinsă. A fost un… un abu Zi Abuz de libertate sau de libertinaj, cum vrei să-i spui. Abuz dO dreptul de a-şi face de cap, de a nu ţine seama de nimic. În sensul în care vorbea atunci. Al grabei de a se înfrupta din orice… fiindcă viaţa e scurtă… fiindcă ocaziile se ivesc rar… fiindcă mai bine rişti decât să regreţi… Bla, bla, bla… Se opri ostentativ şi bunica tăcu, liindcă simţise că el mai are ceva important de spus. Dar… reveni Artemis decis, şi eu am avut odată un flirt, tot aproape de faţă cu m. Doar că eu nu ştiam, vreau să spun că n-am ştiut de la început despre ce e vorba.

Bunica nu dădu atenţie ultimei fraze.

— Atunci e clar ce a fost. Vendeta! A vrut să se răzbune.

— Dar eu n-am făcut-o cu intenţie, replică Artemis, dând impreiln că se bizuie pe acest argument, realizând însă că ce încearcă să pună nu e o scuză. Mizăă totuşi mai departe pe circumstanţa Wenuantă. Am fost păcălit. Adică m-am lăsat păcălit. În prima parte, desigur. Până la un punct din tembelism, lipsă de experienţă, lipsă de vocaţie etc. Apoi, e adevărat, din slăbiciune. Slăbiciune organică sau congenitală, nu ştiu cum să zic.

— Congenitală? Asta de unde-ai mai scos-o? Insinuezi

că bunicul tău… înseamnă că n-ai înţeles nimic…

Nu… bineînţeles că nu… M-am exprimat greşit. Am vrut să pun constituţional. Ea mi-a spus… că vede în mine o anumită particularitate…

Dumnezeu să vă înţeleagă! se arătă bunica excedată. Vă testaţi tarele constituţionale? Vi le inventariaţi şi experimentaţi? Prin urinare, aparţineţi amândoi acelei generaţii…

Nu, Constanţa. E o diferenţă mare. Ea face lucrurile acestea III mod conştient. Atât conceptual, cât şi senzorial.

Iar tu?

Eu din stângăcie, neştiinţă… Şi scurte eclipse de luciditate. Slăbiciune. În sensul de slab autocontrol…

— Adică ce spuneai: bla, bla, bla… Important e unde duc toalr acestea… în acelaşi punct, nu? Dar s-a înserat. E timpul de cină. Se ridică puţin înţepenită. Vrei mici? Avem însă mâncare gătii A. Atunci îi bag la congelator, conchise după ce Artemis optă perii îi ce adusese gata preparat.

— O să-i frigem când te faci tu bine, murmură el.

Încălziră bucatele şi puseră masa. Artemis mâncă mult, cu polia, ca o compensaţie pentru eşecul suferit în discuţie. Ea se simţeu obosită, s-ar fi dus să se culce, dar nu se îndura. Redeschise discuţi»! despre Sorana. Din alt unghi, însă.

— Dar ea ce calităţi are, Artemis? Aşa, ca om. Trebuie să le II atras şi pe tine ceva, în afara boiului. Doar nu a fost vorba tot de slăbiciunile tale. Că eşti tu slab de înger, adică n-ai autocontrol, cazi în eclipse de luciditate…

— Da. Nu, se bâlbâi el. Întotdeauna sunt la mijloc şi slăbiciunilr mele. Dar ea, într-adevăr, are şi părţi bune. În primul rând, r sinceră, incapabilă să mintă, oricât ar costa-o, oricât ar pierde. Şi nu e invidioasă, ipocrită, ingrată. Recunoaşte uşor valorile celorlalţi, superioritatea lor, dacă le au. Nu se simte umilită sau complexa! A că alţii sunt mai buni. Apoi e receptivă, până la urmă înţelege, încet-încet îşi însuşeşte şi o opinie contrară, cu toate că ini-ţi trădează platforma (ca să nu apară inconsecventă, laşă, superficialii), Adevărul lucrează asupra ei. Şi în ciuda

prostiilor pe care le Iau –, a frivolităţii, rămâne cumva candidă, cu ceva feciorelnic, copila roi

— Îi recunoşti atâtea merite?

— A, şi mai e ceva. E tolerantă. Mai ales în privinţa greşelilor pe care le comite şi ea.

— Poate cu alţii nu e aşa… Doar cu tine…

— De ce ar face această excepţie?

— Tocmai de aia… Ca să ai şi pentru ce s-o admiri. S-o lauzi. Zii şi eu… De unde să ştiu?

— Nu cred. Dar eu m-am purtat ca şi când aşa ar fi… deşi nu m-am gândit la asta.

— Intoleranţa e cea mai rea. Mai ales în cuplu, în dragoste. La noi pare a fi o trăsătură de familie. Să fii atent. Măcar asta învaţă dr la ea. Reflectează la acest punct. Restul calităţilor, într-o măsură iau alta le ai şi tu. Toleranţă nu prea… Sper că n-ai rupt definitiv CU Sorana. Mai meditează. Sondează-te bine. Oarecum mulţumită, şi mai înseninată, plecă la culcare.

Singur, Artemis avu senzaţia că ştie ceva mai mult şi, oricum, mai bine, unele lucruri despre persoana sa. Le ştiuse şi până atunci, (Iar mai incert, cu o conştiinţă mai evazivă. Acum se cristalizaseră distinct, căpătaseră amprenta unei convingeri mai ferme. Era un l’Aştig. Întotdeauna anumite adevăruri şi realităţi pluteau în spiritul Au oarecum nebulos, în sensul că mişcătoare, în metamorfoză, Interşanjabile. Avea nevoie de mai multă certitudine, cel puţin în ce priveşte profilul propriei personalităţi, interpretarea şi clarificarea Hlitudinilor, acţiunilor, orientărilor. Se convinsese că numai dialogul IU sine nu e de ajuns. Lipsa unui prieten de suflet, a confesiunii Intime o resimţea. Constanţa avea meritul de a nu se insinua în permnajul tipic băgăcios şi rezolut, alegându-şi un loc aparent neutru. Nu-i servea formule finite ca sfaturi. Desprindea concluzii de o llementară logică obiectivă, numai tangenţial folositoare şi lui.

Capitolul douăzeci şi doi

Medicul de la policlinică uitase să specifice spitalul la caii lucrează specialistul în măsură să rezolve boala de

rinichi a bunii îl i-a luat ceva timp lui Artemis să-l localizeze, dar mai puţin dei Ai să intre în contact cu el. La spitalul de stat, profesorul, reputat urolog cu bogat şi strălucit palmares în chirurgia renală, avea im încărcat program de operaţii şi meteorice treceri prin saloane, După un lung asalt telefonic şi-a dat seama că nu poate ajunge pe această cale la omul său, şi că nici deplasarea la spital peni rit n prinde o oportunitate nu e recomandabilă, putând pierde pe amin zile în şir. Fără un ajutor calificat din afară nu se putea desemne Nu vedea în jur niciun punct de sprijin, de aceea, în disperare în cauză, apelă la Viziru. Redactorul-şef s-a gândit puţin şi a gibil calea de acces: profesorul susţinea o rubrică de „sfatul mediculur la un post de televiziune şi era sigur că redactorul însărcinat tăl prezinte are un canal de comunicare liber şi operativ cu profesorul Logica lui s-a dovedit corectă. În câteva ore, prin intermediul mip» gului de televiziune, a obţinut programarea. Bunica îl lăuda W Artemis pentru succesul obţinut, declarându-l mai descurcăreţ rirtâl îşi închipuise că va ajunge vreodată. Cele trei zile de aşteptare tributul minim pentru atingerea ţelului lor – îi cădeau ci bine. I) mult nu mai văzuse ca lumea Bucureştii – oraşul pe care dupî urbea natală îl iubea cel mai mult. Propuse ca o zi să incargA CU autobuzul prin cartiere – promenada pe care o practica în studenţii cu o adevărată pasiune –, o zi să viziteze mallurile despre care Hlizise atâtea şi, într-altă zi, să se plimbe puţin prin parcuri, acum când toamna era încă odihnitoare. Trecură la executarea programului în ordinea propusă de ea.

În prima zi se lăsară în voia mijloacelor de transport în comun, oi upându-şi câte un loc şi contemplând pe fereastră – străini de liufota călătorilor care urcau, se înghesuiau apostrofându-se şi coborau grăbiţi – magistralele, străzile dosnice cu locuinţe dărăpănate, cartierele de ultimă oră, înghesuiala căsoaielor cu garduri de fier şi curţi goale, despre care bunica află că aparţin „pricopsiţilor de revoluţie”, milionarilor şi miliardarilor ieşiţi ca din apă în permisivul haos economic şi social post

decembrist.

Pe-aicea stau de-alde… şi pomeni câteva nume răsunătoare, consacrate în noul folclor ca urmaşi în linie dreaptă ai personajelor lui Nicolae Filimon.

Pe-aici prin jur… întări Artemis, regretând că nu e în măsură lăi particularizeze câteva astfel de reşedinţe, despre care lumea Vorbea în batjocură, mulţi ducându-se cu căţel şi purcel să le vadă, ca pe vremuri, la panoramă.

O frapau mai mult clădirile din sticlă neagră, ce dădeau unor Cartiere placide un prim aer de capitalism arogant şi auster. Aflând i A majoritatea sunt clădiri de birouri, sedii de firme şi bănci străine, W minună câtă importanţă dă noul sistem funcţionarilor. Deduse t' A pe ei se bazează posesorii finanţelor, oamenii marilor afaceri, llApânii misterioaselor averi acumulate precipitat.

Probabil că sunt dispuşi să-i poleiască şi cu aur pe funcţionarii lot; presupuse, pentru a le cumpăra devotamentul şi fidelitatea.

Le dau chiar prime de fidelitate, îşi aduse aminte Artemis. De Ihirlitate şi confidenţialitate.

Îl umplea de admiraţie flerul bunicii, care intuise din capul Im ului semnificaţia misterioaselor şi laborioaselor alveole. La un moment dat ea spuse:

— Străbatem Bucureştii de o jumătate de zi. În cruciş. şi-n curmeziş. N-am văzut o fabrică. Am asistat într-o zi la executarea în direct, la TV, a unei mari uzine, Republica parcă, nu mai ţin minte… Prin implozie. Aşa s-o fi procedat cu toate?

— Întâmplător în chestia asta sunt iniţiat, se oferi Artemis s-a lămurească. Tocmai am citit articolul, un fel de sinteză documenta i A, unui important istoric, despre falimentarea industriei bucureştem în primii zece ani post decembrişti, din 47 de mari unităţi indiiv triale n-au mai rămas decât 13, şi acelea reduse la câte o secţie, două. Din mai multe sute de mii de muncitori, maiştri, ingineri, economişti, n-au mai rămas nici zece mii. Întreprinderi şi combinate echipate cu tehnică occidentală au fost vândute la fier veelil, Dezvoltatorii şi-au însuşit terenurile rămase

virane pentru afaceri imobiliare, beneficiind nu numai de plasamentul urban cel mai scump, ci şi de facilităţile edilitare rămase de la construcţiile dar A* mate. Istoricul scria că distrugerea economică se ridică, la scai a întregii ţări, la 80% din potenţialul existent în 1989. Iar ce-a rămâi a încăput pe mâna străinilor.

Bunica, întoarsă cu tot trunchiul în scaun către Artemis, ÎI făcea cruce.

— Ce-a fost asta? Prăpăd? S-a mai pomenit aşa ceva, undeva, pp lume? Cine-a dirijat asta?

— E o poveste mai lungă, Constanţa… încercă el să-i tempenv. Q curiozitatea, şi mai ales indignarea şi spaima ce i se citeau pe la/L Se vedea că nu avusese imaginea, nici pe departe completa, fi nenorocirii abătute asupra României, şi Artemis îşi zise că probabil aşa se explică tăcerea apatică, mai exact paralizia în care acest popilf îşi primise lovitura de graţie. S-au coroborat interese ticăloilMQ de-afară şi dinăuntru… rezumă.

— De-afară te aştepţi… Dar dinăuntru? şi o văzu că se întoa Wfi punând capăt dialogului cu o enervare ce-i încordase trupul. DupŞ

un timp, reveni, mai calmă: Am mai observat ceva, că s-au conul ruit tot felul de hale, garaje, magazii. Alea mari, din prefabricate metalice, de la marginea Bucureştilor. Nu s-a construit măcar un Hlelier. Ce capitalism e ăsta, dacă nu produce nimic?

— Depozite de marfa. La asta se reduce capitalismul nostru. În Hrticolul istoricului scria că de la chibrituri, cremă de pantofi, alimente şi până la maşini, România importă la ora actuală totul.

Hai să mergem acasă, Artemis. M-am scârbit. Nu mai vreau ifl văd.

A doua zi, fără entuziasm, plecă totuşi la malluri. Artemis o ironiză, prezicându-i că din noua incursiune va ieşi cu moralul ridicat, acum merg în raiul consumist al capitalismului, în marea Operă iluzionistă, cu ajutorul căreia se iau minţile. Într-adevăr, pe bunica o ameţiră şi o copleşiră culoarele de mare aeroport (le VĂzuse şi pe

acestea nu în realitate, ci prin filme, la televizor) ale llipermagazinului, rafturile burduşite cu pungi şi borcane, galantarele cu natură moartă flamandă – cărnuri, şunci afumate, cârnă (Inc, brânzeturi, unturi şi caşcavaluri, pescărie conservată –, (limpartimentele cu mii de sticle de băuturi străine, munţii de fructe exotice şi de legume ca ieşite din atelierele decoraţiunilor de frură. Chiar se vedea tentată să se întrebe dacă totul nu e artificial, O panoramă a iluziilor, cum spusese nepotul. Înţelegea însă că nu îl artificialitatea acestei etalări se referise el, ci la iluzia că aparţine lliluror, că e o fericire accesibilă oricărei fiinţe pofticioase sau pur (I niinplu înfometate. S-a oprit îndelung în faţa tejghelelor, unde sei Npuneau, într-un aranjament studiat, peşti aduşi din îndepărtate în Ari şi oceane, tranşaţi în fileuri şi rondele şi îngropaţi în gheaţă, H< care aceştia o colorau în tonuri de roşu, galben, argintiu. O mtrreare animaţie era la capătul aranjamentului, unde se îngrămădeau într-o orânduială mai puţin savantă, crapul românesc de huila, plătica şi carasul. La preţurile de 50, de 60 sau de 70 de lei kilogramul, bunica îşi făcu socoteala că pensia ei ar ajunge iA umple o sacoşă zdravănă cu picturalele mostre de vietăţi acvarii r aduse din Indochina, de pe Nil, din fiordurile scandinave.

— Artemis, se interesă, cercetând cărucioarele înalte din plai A metalică pe care unii le împingeau lovind-o ba dintr-o parte, ba din alta, oamenii ăştia de ce cumpără aşa multă mâncare deodahv Unde o ţin? Trebuie să ai frigider industrial.

— Nu, ăştia nu iau pentru consum propriu. Sunt detailişti. Ali prăvălii mărunte de cartier. Ce a mai rămas din reţeaua comei» ţului de detaliu. Pentru aprovizionarea casnică se fac de obiirl sâmbăta cumpărăturile. Pentru o săptămână. Dar nu se umple u cotigă de-asta.

Bunica ţinu să intre în vorbă cu una dintre fetele care se înv Ah te-au printre rafturi. îi arătă un borcan cu bulion pe eticheta cănim scria că pasta conţine 18 – 20% extract de roşii.

— Şi restul ce e? o rugă pe vânzătoare s-o

lămurească.

Fata ridică din umeri. Nu era iniţiată în materie.

— Poate fainã, apă, substanţe chimice? insistă bătrâna. Angajmil îi aruncă agasantei cliente, neobişnuit de curioasă, o privire planii dezaprobatoare. îi întoarse spatele şi se îndepărtă. Artemis izbui i în râs.

— Îţi par şi ţie caraghioasă! îl examină ea mucalită. Într-adev AIJ faptul că dai bani pe asta nu-ţi dă dreptul să deranjezi vânzătoilll, Tu n-ai apucat negustorii vechi, ce ţi se ploconeau până la păm Anij şi se ţineau după tine pe stradă cu marfa în mână să-ţi mai furtulzeze un argument care nu-i venise în minte în prăvălie.

— Astea nu ştiu, Constanţa! Sunt plătite – destul de prost, dă altfel – să completeze golurile făcute în rafturi, să aranjeze rutlllfl ca să-ţi fie uşor să le scoţi. Supermarketul nu e făcut pentru diitifl) guri merccologice. Citeşti eticheta, dacă te lămureşti, cumperi, ilnfi nu, nu. Aici totul decurge pe muţeşte şi se bazează pe un fel d’J

Încredere, mai exact pe psihoza cantităţilor şi fascinaţia diversităţii. I’i beţia cornului abundenţei, din care te trezeşti abia acasă, când despachetezi, şi cutiile se descarcă de fetişism. Aşa, din decepţie în decepţie, capeţi un anumit scepticism.

— Am înţeles, se resemnă ea şi continuă să meargă.

Se înveseli în raionul de carne proaspătă, unde temperatura cobora cu câteva grade sub zero. Se înfofoli în pardesiu, dar tot nu rezistă mai mult de două minute. Se retrase cât o ţinură picioarele tir repede, acoperindu-şi gura şi nasul.

Aici mi-a plăcut, spuse. Dacă ar pune la intrare nişte şube şi nr. servi înăuntru ceaiuri fierbinţi, cred că ar fi cel mai vizitat despărţământ. Mallul ăsta a fost de-ajuns, Artemis. De altfel, e prânzul, şi cred că noi avem lucruri mai gustoase acasă.

Artemis îi propuse în ziua următoare, pentru bifarea ultimului punct al programului, parcul Herăstrău. Era o zi luminoasă, „ultima de vară” cum spun bucureştenii ori de câte ori mai apare o recrudescenţă a bunăvoinţei

anotimpului depăşit.

Herăstrăul are de toate – şi lac, şi alei, şi flori, şi copaci, şi un crr înalt, de ocean.

Bunica avea însă ţinta ei antestabilită – Parcul Carol – şi Artemis inttinţă la argumentele sale, aducându-şi aminte că acolo, îi spusese, w* plimba în anii studenţiei cu celălalt Artemis, bunicul său adevărat. Constanţa, o întrebă cu o timiditate cucernică, după ce intrară

Iu parc, mai ţii minte pe ce bancă stăteaţi? Sau s-or fi schimbat şi liAncile, şi topografia, şi tot?

Nu cred că tot, murmură ea, şi o luă pe culoarul central, mărginit de o parte şi de alta de bănci noi. Pe-aici pe undeva, aproximă. huile chiar în locul ăsta. Se aşează singură. De aici vedeam *Grota l naşilor*, a lui Paciurea.

Privi în direcţia aceea, unde se arcuia, suplu, ca un arabesc modern de sugestie cosmică, monumentul ridicat de comunişti…

— Ce-au vrut să sugereze? întrebă, indicându-l cu bărbia. Îmi place, fără să pot spune de ce… Hai într-acolo! şi se ridică, sprijinindu-se de Artemis.

Urcă greu scările ce duceau pe planşeul hemiciclului.

— Fosele astea sunt goale acum, nu? şi se opri în faţa pietrehu tombale de marmură. Mausoleu! Ce le trebuia lor fastul ăsta pot turn? Atâta solemnitate! Ca să-i scoată din rândul oameniluir Le-ar fi stat rău în cimitirele strămoşeşti? Cum se numea? Momimentul eroilor comunismului? Nu ştii. De ce eroi? Ce e moda asta a eroismului? Ca şi cu cei puşi după ’89 în cimitire speciale în marmură albă. Erau şi tineri patetici, dezinteresaţi. Dar unii din cei căzuţi în rebeliunea din Decembrie şi-au asumat riscurile, dai alţii au fost împuşcaţi din întâmplare. Puterea s-a împăunai i u moartea lor. Mai mult pe ei se glorificau deţinătorii puterii. Chipurile, şi ei erau eroi. Vorbea privind în sus, spre curbele ogivelor de piatră roşie. Regia asta de la ruşi a venit. Am văzut mausoleul ilr fondatorilor Uniunii Sovietice. Ca la faraoni, la piramide. Misticism, Doar că regii egipteni erau consideraţi chiar zei. Şi morţi, şi III viaţă. Dar ăştia nu credeau în zeităţi. Şi

totuşi, aspirau la acchi rang. Puse piciorul pe marginea unei lespezi. Acum morminh Ip stau goale. Au fost duşi unde le era locul, printre oameni. Alungit din tronurile funebre. Nu discut ce-au făcut sau ce n-au făcut. Spui) că nu erau mai mult decât oameni. Când nu înţelegi ce eşti, devii ridicol. Hai să plecăm.

A vrut să coboare treptele, dar pe planşeul de jos se desfăşura o mică solemnitate: schimbarea gărzii la flacăra Soldatului necuiiuli cut. Se opriră să privească şi să aştepte. „Flacăra veşnică" era model) tă, ca şi formaţiunile militare ce dădeau onorul, predând şi luând în primire simbolul. Câţiva oşteni de fiecare parte şi un sergent-majob

— Eroii necunoscuţi au drept la glorie, vorbi bunica. Aceştia (III, au dus pe spatele lor războaiele. Au stat ani de zile prin trauşlQ

Ir-au fluierat gloanţele pe la ureche, şi obuzele. Au fost răniţi, au îndurat foamea şi frigul, i-au mâncat păduchii. Nu ca ăilalţi, care chiar dacă au făcut închisoare, au stat şi în jilţuri… Sau ca ăştialalţi: lui petrecut o noapte lângă baricadă – să zicem –, sau au înfruntat i A leva zile primejdii, unii fiind însă răpuşi când treceau prin zona dr foc a nu ştim căror trăgători rămaşi anonimi… Hai, Artemis, spuse, căci mica solemnitate se încheiase. Nu ştiu ce mi-a venit cu discursul ăsta. S-o luăm pe o alee lăturalnică. Şi încet, că am obosit. Ne cufundă în tăcere, lăsându-l pe Artemis să sporovăiască.

Acesta vorbi despre cartea pe care tocmai o citea. O analiză politico-istorică, bazată pe o puzderie de documente, făcută de un Minerican, specialistul Larry Watts, diplomaţiei româneşti postbelice, mai exact războiului clandestin al Blocului Sovietic cu România. Autorul, îi spunea Artemis, perfect documentat, curăţă istoria lui nânească de stratul gros al denaturărilor şi minciunilor în care mii învăluit-o sovieticii şi sateliţii lor (intoxicând chiar serviciile mm re te americane şi vest-europene) şi, după ’89, agentura sovietică la masă activă în România, redându-i substanţa veritabilă. Cam în mi

reaşi perioadă, o informă, avusese ocazia să-l cunoască pe unul dintre demnitarii fostului regim, printre foarte puţinii încă în viaţă, îl fusese impresionat de obiectivitatea examinării realităţii mondiale. Mr pare, spuse, că regimul comunist român, plasându-se pe platforma externă a obiectivităţii, şi-a atras până la urmă ostilitatea lui uror părţilor, trăind o dramă politică fără precedent în istoria Arii. Sigur, ce spusese Constanţa despre futilitatea orgoliului eternii! ca şi despre infatuarea eroismului mitologist, împrumutate de Im îi ivietici, e adevărat. Dar pe el îl interesa această capacitate de iihirc tipare analitică (neoperantă şi pe plan intern, din păcate) şi pe i m^3 politica post decembristă a pierdut-o. Nu era sigur că bunica îi urmăreşte raţionamentele, dar ţinea să beneficieze de acest moment pentru a limpezi cu voce tare ceea ce-l răscolise la lectura cărţii americanului, un lucru de care parcă nici autorul nu se dovedea pe deplin conştient.

Fură primiţi de profesor într-un cabinet improvizat (în spital nu mai dădea consultaţii, doar opera şi-şi îngrijea pacienţii), probaiul sala de întruniri a directorului, aflat în biroul alăturat, dincolo de cel al secretarei. Bunicii, după ce-i preluă personal pardesiul şi I agăţă în cuier, îi puse protector palma pe umăr şi o conduse Li canapeaua învelită în cearşaf albastru. Lui Artemis îi strânse mânu cu simplitate, şi-i zâmbi amical.

— Am bune recomandări despre perspectivele dumitale – şi eu poet şi ca… Da, ştiu, eşti consilierul estetic al liderului partidului dr centru, un om de ispravă. Acum să vedem de ce suferă mătuşa.

— Bunica, îl corectă Artemis.

— A, da? Doamnă, confuzia se datorează aspectului dunineuvoastră… simţi el nevoia să fie galant.

Artemis aprecie lipsa de morgă a profesorului neconvertit tir titlul său. Cu o siluetă de invidiat, nu-i trădau vârsta şi, bineînţeir», oboseala, decât cearcănele vineţii şi unele încreţituri ale obrazului uscat. În rest, afabilitate, juneţe întârziată, simplitate nejucată aura de mare chirurg.

O luă în primire pe bătrână, sub privirile complexate ale lui Artemis care nu îndrăznise să se retragă, dar nu îndrăznea nici ifl rămână. Profesorul răsfoi actele medicale, puse câteva întrebări, () examină sumar şi hotărî:

— Investigaţiile le facem la clinica privată, unde dau consultal, Avem acolo cele mai performante aparate. Ne vom edifica şi vulll şti ce avem de făcut. Vă aştept mâine-dimineaţă.

Îi dădu lui Artemis cartonaşul cu adresele clinicii şi propriii carte de vizită. Ieşi împreună cu ei, îşi luă la revedere şi dispăru biroul directorului, lăsând în urmă o trenă de siguranţă refict Uilj

În chinuitul zâmbet al lui Artemis şi în lumina optimistă de pe chipul bunicii.

A doua zi, la clinica privată, nepotul fu despărţit de bunică. Pe rao introduseră într-o mică rezervă unde îi făcură toaleta. Înveşmântată într-un halat albastru larg, legat la spate, fu condusă în Raia aparatelor. Examenele durară o jumătate de oră, poate mai mult, după care, revenită la ţinuta de oraş, bunica luă loc alături de Artemis în sala de aşteptare. Avea o expresie ermetică, ce spunea ni începuse să ia lucrurile în serios. După un timp, sora îi introduse în camera de investigaţie, al cărei clarobscur era atenuat doar de hrcul de la masa unde profesorul examina clişeele. îi invită să ia loc, pe scăunelele medicale şi-i introduse în subiect cu fraze simple, didactice. Diagnosticul dat în provincie se confirma numai în parte. Avea într-adevăr pietre la un rinichi, se pare că şi o infecţie i ionică, dar la celălalt exista o formaţiune tumorală, pe care ecogralistul o confundase cu o piatră mare. Excrescenţa o va opera, piatra de la celălalt lăsând-o deocamdată în plata Domnului. De luni, era sâmbătă acum, se va interna la spital. El acolo operează. Air tabieturile lui, şi încercă să dea o notă de umor cuvintelor, dar litră chef. Reieşi că va extirpa rinichiul cu totul, dar nu acesta era Ihiiul, probabil ştiau şi ei că se poate trăi foarte bine cu un rinichi. Mui importantă e natura formaţiunii – ar putea-

o afla înainte de iiperaţie prin biopsie, dar ar fi o suferinţă în plus, inutilă. Se vor edifica la operaţie. Le recomanda curaj şi încredinţarea că au încăput pe mâini bune. La plecare îi luă sub protecţia ambelor mâini, cu care le strânse afectuos umerii.

În timpul rămas până la internare, Artemis revăzu tot acest Ulm, secvenţă cu secvenţă, de la cap la coadă şi de la coadă la cap, Imercând să extragă din fiecare scenă esenţialul stării de fapt. Ai rea care introdusese brusc şi violent în sistemul său aperceptiv o piuliindă şi generalizată stare de panică. îl invadase neprevăzutul pentru care nu era pregătit. Operaţia îl neliniştea, dar nu-l înfricoşa. Fiind ceva greu de suportat, desigur, pentru o femeie bătrân A, rămânea totuşi într-un cadru natural. Existau riscuri, dar, încăpui A pe mâini bune, cum spusese profesorul, le putea depăşi. Cea mai gravă necunoscută o constituia tumoarea. Dacă...? La aceastĂ întrebare, pe care nu o ducea până la capăt, îl invada o fierbinţeală a nervilor, o arsură a creierului... Era pusă în cauză viaţa însăşi a bunicii, fiinţa ce reprezenta pentru el singurul stâlp moral de sus! «nere. Niciodată imaginaţia, sau inteligenţa, sau instinctul de mu. servarc nu-l duseseră până în acest prag. Întâmplarea aceasta îl făcea conştient de propria vulnerabilitate. Avea un călcâi al lui Abile, mare cât toate zilele, o spărtură prin care primejdia năpădea distrugător. Era dezgustătoare această senzaţie – fiindcă sentimeiil nu o putea numi – un fel de suferinţă a celulelor, boală a sistem „«lui nervos. Încerca să se controleze, să-şi domine înfricoşarea, dai nu reuşea.

În duminica dintre ziua primirii bulversantei informaţii şi ziua internării, niciunul nu ştiu ce să facă pentru a traversa firesc puii tea. Se odihni fiecare în camera lui, cât putu mai mult, dădui A ambii o atenţie exagerată pregătirii prânzului, se agăţară de televizor, introduseră în discuţie elementele pregătitoare internâril, Miezul temei fu ocolit, nepomenit de nimeni, împins într-un vii Iu, şi apropiat şi depărtat totodată, dându-şi reciproc impresia că < Mr imatură orice abordare a lui. Simţeau

plutind în jur mirosul chimic, necunoscut până atunci, al fricii. Şi adierea rece a unei aripi mari, lipicioase, de pergament translucid. Spectrul se întindea pe pereţii încăperilor ca şi pe cei ai caselor lor sufleteşti.

A doua zi dimineaţă, la spital, constatară amândoi că profesuiul e o autoritate în instituţie şi, totodată, un om deosebit de ordona „Persoana care îi luă în primire, soraşefă a clinicii de urologic, perfect informată, tocmai supraveghea pregătirea patului părăsit de n pacientă în dimineaţa aceea. Bunica era repartizată într-un salon cu încă patru femei şi pentru a nu se pierde timp, Artemis fu trimis la secretariatul computerizat al spitalului să întocmească formali lăţile de internare. Acolo zăbovi, astfel că la întoarcere o găsi pe bunică nu numai instalată, ci şi la curent cu o serie de practici ale locului. Aflase de la colegele de salon – unele deja operate de prolirsor, altele în aşteptare – că programarea se face după depunerea „obolului". Dacă datorită dezinteresului pacientului sau dificultăţilor sale pecuniare, „actul" întârzia, persoana în cauză rămânea mereu în aşteptare (văzând nedumerită cum şi cei mai noi i-o iau înainte spre sala de operaţie). Ca urmare, bunica pregătise plicul, gata să-şi facă datoria la prima întâlnire cu profesorul. Semnul Indubitabil ce consemna reglarea „contului" era aşezarea chirurgului pe marginea patului şi mângâierea pacientului pe creştet. La îi un timp după gestul ritualic, uneori chiar în ziua următoare, persanei i se aducea la cunoştinţă că a fost programată. Bunica, n hipată de spital, îi predă lui Artemis valiza cu veşmintele şi poşeta, mrăgându-i atenţia că în ea exista un plic mare cu acte şi unul nbişnuit, conţinând o sumă din care va lua ori de câte ori se va ivi necesitatea. Artemis îi lăsă unul din telefoanele sale celulare, de la i are putea să-l sune şi la care avea s-o caute. Urmau să se revadă în dimineaţa următoare. Imediat după prânz, ea îl informă că „înţekgerea" fusese perfectată; în următoarele două zile va fi supusă malizelor reglementare, apoi operată. Mai ceru bani, întrucât şi Hiicstezistul avea drepturile sale cutumiare.

Artemis îi cunoscu mai bine o colegă de salon. O femeie de vreo 10 de ani, simpatică, energică, pusă pe glume şi care, culmea coiniidenţei, învăţase în liceul unde predase bunica. N-o avusese la i luxa ei, de altfel nici nu terminase şcoala medie, dar o cunoştea ca yn deseară. Aflase ce diagnostic are şi se străduia să-i ridice moralul, apreciind că acel du-te-vino prin spital pentru analize o sustrăgea psihozei preoperatorii. I-a dat garanţii lui Artemis că va avea grijă de doamna profesoară. Când veni în dimineaţa zilei de operaţie, deja fusese luată pentru pregătiri. Aşteptă până o scoasei A din sală pe brancardă, încă narcotizată. Nu i se permise să incargA la reanimare. Rămase în apropierea blocului operator, aşteptându-l pe profesor. Se plimba de colo-colo, se rezema de ziduri, neîndrăznind să se îndepărteze. Abia după vreo două ore profesorul îşi fac u apariţia, întovărăşit de asistenţi, şi când realiză că Artemis II aşteaptă îi veni în întâmpinare.

— M-ai aşteptat, surâse cu buze uscate, au durat cam mult operaţiile

Paloarea feţii, remarcată de Artemis la început, se accentuai, *, cearcănele erau mai întunecate, dar acestea se învederau a fi singurele semne de oboseală.

— Hai să ne-aşezăm pe scaunele alea. După ce se aşezară, ia, a o mică pauză şi spuse în stilul lui simplu, clar, laconic: Situaţia nu e bună, dragul meu. Are cancer. M-am convins şi cu ochiul lib, „am primit şi rezultatul biopsiei de urgenţă. Pe măsură ce scoatem, trimitem sus, la laborator, îi explică. Aşa. E destul de avansat. Nu ştiu când i-au dat diagnosticul. Poate s-a prezentat târziu, sau miopia ălora de-acolo e veche. Acum, asta e situaţia.

Cercetă faţa lui Artemis ca să se încredinţeze că a înţeles. () < hil acestuia aveau o fixitate ce dovedea că nu poate asimila prea nuill, gândurile neputând susţine decât o singură idee. Îi puse pali, ifl pe umăr.

— La vârsta ei defecţiunile organice vechi, mai ales netralalP, degenerează. Bunica dumitale a intrat în metastază. Celulele tiu migrat, boala s-a extins. După închiderea operaţiei o să vedrlD dacă suportă tratamentul

chimic. Trebuie să consultăm şi oncologii

Artemis părea blocat. Avea nevoie de timp pentru a pătrunde l asimila ce auzise. Nu putea stăpâni şi ordona tumultul din el, că îl scoată o idee, o frază, cât de cât relevante. În acelaşi timp înţtdegfd (fi profesorul nu poate aştepta limpezirea mentalului său şi că nu nr. poate încheia acest capitol pe muteşte. Vorbi la întâmplare.

— Şi în cazul acesta…? Cât e de…

— De grav? îl ajută profesorul, care vedea în Artemis un copil neajutorat, sub ameninţarea de a rămâne orfan. (într-adevăr, pentru a doua oară devenea orfan, simţindu-se din nou copil.) Mi-e greu să mă pronunţ, declară chirurgul. Nu pot şti ce extensie a luat. Trebuie făcute tomografie, scintigrafie etc. Vom consulta oncologii. Din cauza vârstei, rezistenţa ei e împuţinată. Pot fi atacate şi organe vitale, în care caz deznodământul se precipită. Oricum, în liiza aceasta totul cade sub imperiul fatalităţii.

Nemaiştiind ce să spună, Artemis întrebă:

Când aş putea să o văd?

— Poate mâine. Sper să fie lucidă. Răsuflă uşurat că bărbatul din ga lui ieşea, într-un fel, din blocaj. Am să vorbesc să te lase mâine la ea O s-o ţinem câteva zile la Terapie intensivă. Probabil că Internarea va mai dura vreo două săptămâni.

Se ridică, prefăcându-se că se opinteşte, ca un moşneag. îi zâmbi i u buzele lui uscate, de data aceasta plin de compasiune.

Artemis rămase pe loc, fiindcă nu ştia încotro s-o apuce. Avea frvelaţia că nu doar un stâlp de rezistenţă morală pierdea, rămânând mai vulnerabil în faţa ameninţărilor vieţii. Şi altceva, mai Important, mai preţios. Se producea ruperea, dispariţia tuturor legăturilor sale de sânge pe această lume. Realiza că există o rami-Ih aţie sangvină din care face parte fiecare creatură umană. îi veni llt minte noţiunea de arbore genealogic, dar o consideră nesatisfăcătoare, nedefinitorie pentru încrengătura biologică din care face (Hirte insul. Nu era vorba de o sevă oarecare, acea apă chioară la din sunt

conectate rădăcinile şi crengile unui copac. Prin oameni (lieulă un anumit flux specific ce determină însăşi personalitatea, kingele e flacăra ce arde în retorta anatomică şi spirituală, fulgerul cosmic ce dă suflu, inspiraţie, putere, măreţie... El rămânea, de-acum, suspendat. Rezervorul se golise... Nu mai putea comunica priit „conductă". îl bântuia, năprasnic, singurătatea ontologică.

Artemis avu o noapte zbuciumată. Traversase Bucureştii într-un autobuz poticnit şi smucit din cauza aglomeraţiei traficului, coborâse şi intrase într-un parc unde se învârtise de zeci de ori în cete, Aducându-şi aminte târziu că trebuie să mănânce, se dusese în localul recomandat de Bondocu, unde rămăsese mai mult de Al era necesar, cu ochii pironiţi orbeşte pe puţinii clienţi. Deschiseir acasă televizorul şi urmărise scenele unui film fără să înţelege nimic. Ajunsese la concluzia că ieşirea din această criză depindm totuşi de el. Trebuia să se ia în primire ca pe un cal nărăvaş, să în strunească şi să se aducă la stadiul de trăgător la hulube, de trăpuţ în infinitele curse impuse de locul său în univers. Izbucnise deodal A în sinele său un sentiment de groază. Groază de dispariţia bunicii, şi, totodată, abia înţelegând aceasta în învălmăşeala de senzaţii l gânduri ce-l cuprinsese, o groază de moartea părinţilor săi. Gevtt retroactiv, ca şi când aceia ar face parte din lotul bunicii, şi catacilw mul ce-i înghiţise se reproducea în noul context. Urmau să moarfl a doua oară, cumva, acum, în deplina maturitate a fiului capabil, sfârşit să cuprindă întreaga amploare a nenorocirii. Îşi dădea scaiul că, strivite sub aceste poveri, mintea şi sufletul său riscau să se decfli libreze. Apărea în imediata proximitate şi frica de această posibili alienare, de o desfigurare acului. Toate i se păreau legate indisolip bil – singurătatea, denaturarea sensului vieţii, alienarea. Intuia, IA turbulenţa spiritului, că în adâncurile fiinţei sale există necunoscut! zăcăminte toxice, filoane radioactive din care se puteau rinid emanaţii distrugătoare. Autodistrugătoare. Un capac deasupra unul cazan plin cu

otrăvuri se mişca, gata să sară, şi aburii să irumpl Acest proces trebuia oprit, toxinele împiedicate să iasă la suprala în acest scop se cereau puse în funcţiune toate rezervele de voinţe facultăţile capabile să restabilească ordinea. Ştia că oamenii reuşesc mi depăşească situaţii aparent insurmontabile recurgând la resursele lor morale, la forţa de rezistenţă, la acel sâmbure insacabil al naturii profunde. Trebuia să-şi stăpânească nervii, celulele creierului, să-şi transforme sufletul din aburul şovăielnic, gata să se împrăştie, care era acum, într-un blindaj al personalităţii.

Nu pentru prima dată se temea de negurile insondabile din el. De testamentul genetic transmis de pe când omul mai păstra natura animalică, trăia în peşteri cu fiarele, practica antropofagia, Iar mintea îi era populată de demoni. Înţelegea că din acest depozit lilavic al subconştientului vin: egoismul, ura, instinctul criminal, bestialitatea, lipsa de compasiune şi de dragoste. Nu o dată surprindea în sinele său impulsuri malefice, pe care le sugruma în faşă, nu o dată identifica la oameni izbucniri primare, ce surclasau conţiiinţa, învingeau şi anulau principiile şi normele morale. Ce tiheeva era crima dacă nu expresia sălbăticiei moştenite, ieşirea la iitorafaţă, din neguri imemoriale, a ţipătului bestiei? Crima i se părea lui Artemis nu neapărat replica dată la afronturi, umilinţe, daune etc., ci ura omului faţă de om. Ucigându-şi semenul, omul itiprimă omul ca entitate simbolică, pe care o detestă imanent, ca ipeţă. E multiplicarea crimei ivite printre primii oameni, fiii lui Adam, când fratele îşi suprimă fratele. Doar ca să nu mai aibă tival? Sau ca să oprească proliferarea neamului însuşi? Cea mai luare groază îi produceau nebunii, în care vedea întruchipări ale monştrilor iraţionali. Posedaţi de viziuni diforme, de reprezentări incrante, se cred supraoameni, poate chiar fiinţe extraterestre, (hun să se fi iubit oamenii când se ucideau ca să se mănânce? A Început să funcţioneze solidaritatea celor de acelaşi sânge, din w elaşi clan, ca o necesitate a conservării vieţii. Acum criminalul iparc ca

psihopat, pe atunci era probabil prototip al eroului. Dar miri oameni cu aparent deplină stare de normalitate. Cunoscuţii lor se crucesc: erau atât de cumsecade, buni şi serioşi! Şi nu numai crima iese din beciul întunecat al testimoniului primitiv. Ce suni bandele care iau de la gura mulţimii ca să se îndoape şi să se ghiliuiască ele? Jefuitorii, hoţii, escrocii ce se pricopsesc din avutul altora, din avutul colectiv, din trădarea şi vânzarea ţării? De unde au ieşit traficanţii de droguri şi de carne vie, bandiţii care intră peste om în casă şi îl lasă lat şi gol? Pedofilii, violatorii, corupătorii de minorei Mafioţii, scelerаţii? Se îndepărta de subiectul propriu-zis, de cazul personal, pierzându-se printre imaginile terifiante ale degenerai îi omului universal. Printre demonii, de care se temea la fel de mult ca de coasa morţii. L-a prins dimineaţa golit de vedenii, stors nr. gândurile negre exorcizate sub gheara groazei.

S-a grăbit să ajungă la spital, dar starea bolnavei nu i-a periuli s-o vadă. Abia a treia zi a reuşit să pătrundă în compartimentul parcelat cu perdele, într-o sală ce ascundea, după pereţi de pân'/A tremurătoare, oameni luptând să revină la viaţă din tenebn Ip comei sau să iasă din pâcla anesteziceior. Bunica stătea cuminte * (I un copil, cu ochii în tavan, într-o singurătate a eului ce o izola nuli mult decât paravanele mobile. Fizic părea redusă într-adevăr în dimensiunile copilăriei. Trupul i se ghicea sub pledul subţire, la «l îngropată în perna albastră părea un mulaj abia schiţat. MâinilP încrucişate pe piept, una cu perfuzie, păreau frunze veştede, ieşiialO după un ultim zbor. Nu putea nici să zâmbească, era palidă, sleil Aj iar ochii i se lărgiseră, căpătând o transparenţă ireală. Prin ei 10 vedea neantul senin şi luminos.

— Trage scăunelul, îi vorbi cu voce mică. Ai mai fost. Profesorul mi-a spus. Tot ce era de spus... Reuşi să schiţeze o intenţie de sur Al

— M-am speriat rău, Constanţa. M-am luptat cu duhurile irl Pi

Ea îl cerceta. Văzând că nu mai continuă, interveni:

— Eşti bărbat, Artemis.

— Da, dar… Mi-e frică şi de ale mele… pe care nici nu le cuiiulf.

Ea se încrunta cu o expresie de împotrivire. Tăcură un timp.

— Erai în liceu. Citisei *Idiotul*. De ce prinţul Mîşkin stătuse la Manatoriul de boli psihice? întrebai. Nu-l vedeai furios, iraţional… Ce nebun e ăsta? ziceai. Îţi aminteşti?

— Da, recunoscu, fără să-l amuze evocarea şi fără nostalgie. Mi-ai spus care era boala lui – inocenţa, sensibilitatea, bunătatea. Şi că astea îl făceau inapt. Victimă predestinată a celor versaţi şi Ipocriţi. Mi-ai spus că şi eu am o inocenţă, care mă poate face vulnerabil. În sensul că pot fi înşelat, manipulat…

— Rămâne valabil ce ţi-am spus… încercă ea să-şi continue pedagogia.

Artemis observă că fruntea bunicii se umezise. Începea să transpire şi vorbea cu mare sforţare. La un moment dat închise ochii şi-şi duse mâna liberă la gât, ca şi când ar fi vrut să-şi lărgească o legătură ce îi împiedica respiraţia. Fugi pe culoarul dintre micile t omoartimente închise prin perdele de pânză şi făcu semne unei sore. Aceasta veni, constată situaţia şi-i conectă bunicii tubul cu oxigen, agăţat deasupra capului. îi ceru lui Artemis să întrerupă vizita, bolnava trebuia să aibă linişte. Discuţia îi făcuse rău. Era încă prematur asemenea efort. El mai zăbovi un timp pe afară, aşteptând vreo veste, dar se resemnă, înţelegând că acolo se duce lupta cu moartea. Regreta că o atrăsese, fără să-şi dea seama, într-un ubiect solicitant. Ignorând starea ei, vorbise despre sine. Lăsase Impresia că în raport cu viaţa ei care se destrăma primează angoasele lui de om complexat. Se considera mai lovit decât ea? îşi pierduse ambii părinţi, nu mai avea nici frate, nici soră. Doar această bunică. Dar ea nu-şi pierduse unicul fiu? Şi iubitul, tatăl copilului? Şi tot aşa, nu avusese nici frate, nici soră, şi apoi nici părinţi. La fel de năpăstuită, aşadar. Numai că femeile – vedea cum îşi înfruntă în moartea –, sunt mai tari, altfel înarmate. Îşi stăpânesc duhurile iele în clipa nenorocirilor. Nu doar o

iubea pe bunică, asupra ei îşi concentra toate sentimentele. O admira şi respecta, considerămi-u omul cel mai integru, puternic şi generos.

Reveni a doua zi nerăbdător să reia comunicarea, fireşte < 11 tact, prin cuvinte puţine şi lungi tăceri încărcate de priviri, gânduri şi sentimente. Nu putu intra la Reanimare, fu trimis la asistenta de serviciu care-i aduse la cunoştinţă că bunica nu e încă în măsură să primească vizite. îi era aşa rău? se nelinişti Artemis. Se agăţă de asistentă şi reuşi să afle că bunica e în comă. Nu, nu din cauzit efortului de ieri. Se produsese o hemoragie şi, paralel, un blocaj în sistemul coronarian. Se presupunea că metastaza prinsese unele vase. Artemis fu din nou năpădit de valul acela fierbinte earr pătrundea în creier şi-l ameţea. Nu mai ştiu ce să spună, întrebA mecanic de profesor, neacordându-i asistentei încrederea că ştie în mod corect situaţia. Profesorul era în operaţie, termina la prânz nu se putea şti ora exactă – dar urca întotdeauna de la parter pe jos. Dacă-l va aştepta la capul scărilor… Mulţumi. Hotărî să se pot* teze acolo şi să stea oricât. Nu simţi când trecură orele, nu avu cum să se plictisească, mintea îi rătăcea agitată printre viziuni coşmareşll, îl luă prin surprindere apariţia profesorului. Intrară unde nuli fuseseră şi ascultă cu o subită şi absurdă speranţă relatările chimr* gului, dar din ele nu reţinu nimic încurajator. Pacienta făcuse o complicaţie severă, neprevăzută, cu toate că, sincer vorbind, el <P aşteptase la orice. O metastază care cuprinde vase nu mai dă loc III speranţă. Şi posibilitatea ieşirii din comă e discutabilă. îl sfătui p0 Artemis să se înarmeze cu voinţă şi curaj. Înţelegea că are o leg Ai tură afectivă specială cu pacienta, însă legile naturii sunt implacal >il Pi Nu putem decât să ne supunem. Revolta nu serveşte la nimic, nici disperarea sau obtuzitatea. Dacă nu putem accede la impasibililalle fiindcă nu ne permite structura noastră psihică, să ne apropiemi Al putem de logica naturii, atât de simplă în fond. Artemis înţelegftfl că profesorul îl pregăteşte pentru fatalitate. îi mulţumi, puţil) ruşinat de slăbiciunea lui şi,

deşi profesorul spusese să sune la terapia intensivă, continuă să vină în carne şi oase zi de zi. Patru sau cinci zile ea nu mai ieşi din comă şi într-o dimineaţă n-o mai găsi deloc. Ocupa un sertar în morga spitalului.

Vârtejului de treburi birocratice, organizatorice, nu i-ar fi putut litce faţă fără ajutorul lucid şi ordonator al lui Mişu, fostul lui coleg, ledactorul de la radio, la care apelă. Bunica intrase în alt compartiment al lumii, inclusiv în alt spaţiu al naturii, ca şi în alt mediu ttfectiv al lui însuşi. Pe de o parte, i se făcea toaleta pentru eternitate, începând cu îmbălsămarea, pe de alta, i se pregătea ambianţa somnului de veci. Hotărî s-o înhumeze nu în cimitirul oraşului natal, unde-l avea îngropat pe fostul soţ, falsul lui bunic, ci la un loc cu lArinţii săi, cu fiul ei, prin urmare. Cu toate că şi aici era o hibă, o unormalitate: mormântul părinţilor săi nu era decât o ficţiune, un ilinbol, o idee abstractă. Din catastrofa aviatică nu se putuse recruţiera nimic material identificabil. Fusese explozie şi foc, totul să i nrbonizase şi se mistuise. Se mai adusese de-acolo, prin serviciile mmpaniei aviatice, pământ calcinat, pe care îl aşezaseră în două fierie, ca pretinse rămăşiţe ale trupurilor lor. O presupusă ţărână obţinută parcă printr-o combustie accelerată, prin anticiparea lucrării lente şi îndelungi a timpului asupra trupurilor. Pe bunica o < va alături de o cenuşă în care ei voiseră să creadă că subzistă hulicule din trupurile dispăruţilor. Oricum, mai bine decât în i linitirul de provincie, printre străini (părinţii ei erau înhumaţi la însă, în comuna natală, alături de propriii părinţi şi înaintaşi). Toate iiccslea, ca şi angajarea preoţilor pentru slujbă, transportarea sicriului la locul de veci, tocmirea groparilor, pregătirea pachetelor de (ininenire şi o sumedenie de alte treburi mărunte, pe care nu poţi lA le planifici, căci răsar din decurgerea cutumelor funerare, iar II Ibst cu neputinţă să le dovedească fără participarea calmă şi inspirată a acestui prieten, care nu numai că nu se simţea deranjat, dar se complăcea în dirijarea complicatei orchestraţii. În ciuda adaptării neobişnuit de flexibile la atmosfera socială a Bucureştiului, Mişti

rămăsese în fondul lui ţăran get-beget. Păstrase asprimea vocii şi it vorbelor, privirea frustă, cercetătoare, plină de neîncredere, caorii r gospodar de glie şi de animale, ce nu se bazează decât pe instinctul de conservare şi pe priceperea de a supune lucrurile şi împiedicn oamenii să-l înşele. Artemis recurgea uneori la acest fost coleg, fiindcă simţea că îi poartă o ciudată afecţiune lipsită de senii» mente – cum pare a fi dragostea ţăranului ce-şi ţine fiii la distanţĂ. dar le sare fără să clipească în ajutor. Nu abuza, pentru că nu avetl cum să-l răsplătească, acesta refuzând nu numai vreun semn malr* nal de atenţie, dar chiar mulţumiri, gesturi de recunoştinţă, vorbo încărcate de emfaza gratitudinii. Îşi lua singur recompensa din privr rea de animal recunoscător a omului ajutat la nevoie, scos din necaz, şi din convingerea că a făcut o bună investiţie de suflet. Mulţimrfl treburilor impuse de ritualul funerar îl absorbi pe Artemis, dându «răgazul în care, fără ştirea lui, spiritul se întrema, depăşea criza vide lentă, devenea apt să asimileze trena morbidă a suferinţei. Înainte dO închiderea sicriului, aşează pe perna moartei, atât de diafană acuiţii chiar lângă tâmpla ei, ca pe o scrisoare în eternitate, această poeziei

Plecarea

Ultima redută a copilăriei luată în asediul uitării şi morţii…

Sipete păstrau, curate, odoarele lăsate de valurile sorţii.

Cine să mai evoce pierdute umbre tutelare?

Să mă călăuzească spre scumpele, secatele izvoare?

Vidul genealogic mă-mpresoară.

Cad ca fulgul în timp.

Plecând, ai luat cu tine şi zeii micului Olimp.

La ceremonia coborârii sicriului, în afară de el şi de Mişu, de Cei doi preoţi şi de gropari, ca şi de femeile ce-şi aşteptau tainul, n-a mai participat decât ploaia. Ce emoţie stranie, apropiată de starea de exaltare i-a dat sunetul stins, persistent, constant, atât de trist melodios, al lungilor suliţe lichide căzute din cer! Ce fundal a conferit

momentului natura! Ploaia nu constituia doar o prezenţă în plus, înlocuind obişnuita asistenţă îndurerată, ci o expresie vie, Minoră, încărcată de infinite nuanţe semnificative, a afecţiunii cu cure firea o primea în braţele ei pe femeia ce-şi încheiase periplul pe pământ. Nu a rămas cu regretul că a petrecut la groapă rămăşiţele unui necunoscut insignifiant, pe care n-a avut cine să-l urineze, sau cu sentimentul că actului înhumării i s-a conferit un Mn (butaforic. Omagiul adus dispărutei izvora din toţi porii văzduhului. O plângea tihnit cerul, iar pământul sorbea modestele şi generoasele lacrimi ale Universului.

Artemis înţelese că nu poate evita o deplasare grabnică în oralul bunicii. Mişu îl lămuri că trebuie să-i înscrie decesul în registrul Htnrii Civile, să-i depună buletinul la poliţie, să lămurească chestiunea proprietăţii apartamentului abia cumpărat ş.a.m.d. Strânse veşmintele cu care venise ea şi le împachetă, apoi răsturnă poşeta lAulând cheile apartamentului. Dădu de plicul cu acte de care-i t orbise la internare. Cel mai important era testamentul prin care-i lăsa casa (ca şi toate bunurile de care dispunea), întocmit la notarial şi certificat în două exemplare. Rămase cu actul în mână, realizând cu o solemnitate ce-l înfioră, că nu e numai moştenitor, ci şi unit ni urmaş al Constanţei, omul prin care ea îşi transmitea spiţa, dar şi atâtea aspiraţii neîmplinite. În plic mai era actul de depunere şi pe numele lui – a sumei ce rămăsese de la vânzarea casei sirimoşeşti. O altă parte, împreună cu micile ei economii, fuseseră în plicul cu bani lichizi, cheltuiţi la înmormântare. Plecă a doua zi eu un tren ce făcea transbordare într-un orăşel de câmpie, unde bunicul adoptiv îl ducea la propriile rude. Privea pe fereastra vagonului, legănat de mersul adormit al garniturii locale, câmpul negru biciuit de ploaie, cu toate fertilele sale organe germinative dezgolite, Acest pământ întunecat, mohorât, întins cât vedeai cu ochii < r formidabil laborator al vieţii şi al morţii ascundea! Din seva lui hrănesc fiinţele vii, de la monocelulare până la Homo sapiens. Iii el creşte fructul provenit din mirifica semincerie a Universului,

pentru hrana vieţuitoarelor, ca şi veşmintele ce îmbracă plandu, reînnoite după uzura anotimpurilor. Pe umerii acestui gigant cor mic, organismele vii îşi improvizează cuiburile, iar omul îşi colţ* struieşte satele şi oraşele, şi-şi duce existenţa cu acel splendid incult» ştient sentiment al siguranţei şi veşniciei. Pe el se ţes impresiona iile civilizaţii, trecătoare desigur, dar în măsură să împodobească leagfit nul ancestral. Acest infinit covor negru, clisos, străbătut de instinctul creativităţii, dormita sub sărutul umed şi înmiresmat al ploii! 1 (1 adânc, abia îşi începuse stagiul somnolenţei minerale şi scumpa li (bunică, mama adoptivă, cea care îl iniţiase, cât îi permiseseră puicirile, în taina existenţei.

Primul lucru pe care-l făcu, înainte de a cerceta în amănunţimi apartamentul, fu să viziteze vecinii. Erau trei familii. Una alcăluilj din pensionari, mai tineri poate cu un deceniu decât decedata, ţ) care începură să tremure, abia ascunzându-şi panica ce-i cuprinseiacra frică ce-i izbeşte atât pe apropiaţi, cât şi pe cei ce ei înşişi se nilnt amenințaţi. Alta compusă din doi tineri cu un bebeluş şi o bunică (şi ea mai tânără decât Constanţa). În sfârşit o doamnă ingură, recent despărţită de soţ. Vizita la primărie şi la poliţie o amână pentru a doua zi şi se retrase să cerceteze locuinţa. Probabil la ar fi trebuit să facă o masă de pomenire, un mic parastas, dar nu şi ia să organizeze aşa ceva. De altfel, aceşti oameni abia o cunoscuseră şi ei, bunica însăşi s-ar fi codit poate să-i cheme. În schimb, vor fi de-acum vecinii lui. Interiorul degaja o anumită preţiozitate. Bunica reţinuse cele mai frumoase obiecte din casa veche, organitfându-le într-o ambianţă parcă de reculegere estetică. Se uită prin inituri, trase sertarele, începu să răsfoiască maldărul de albume cu Imagini de familie. Pe unul caligrafiase inscripţia: „Cu Artemis”. îl îmi, se răsturnă pe pat şi începu să-l răsfoiască.

Cu celălalt Artemis, fireşte. Pe care nu-l imaginase până atunci lireât din frugale creionări memorialistice. Erau câteva instantanee, iurprinse probabil de un fotograf ambulant, cu aparatul acela mare, de lemn, pe trepied, cu

burduf şi manşon de cârpă neagră, Iu care meseriaşul îşi vâra capul strigând: „Acum! Atenţie! Gata!” frâu şi două poze de studio, realizate în unicul atelier al oraşului, pe care fusese întipărită, cu timbru sec, emblema: „La Mielu”. Întruna, ei doi, alături, doar busturile, în cealaltă, amândoi în picioare, punând în evidenţă diferenţa de talie: el un lungan, ea o Iriişcană ce şi-a lepădat pentru prima dată uniforma. Cele mai liniile poze erau din Bucureşti, instantanee şi acestea, în format mic, luate cu aparate mai moderne, unele evident făcute de amici Minatori. Majoritatea, în mers, pe bulevarde, prin parcuri, întotdeauna ea la braţul lui, lipită de el, zâmbind nu convenţional, ca „la Ibtograf”, ci din toată inima, cu chipul iluminat de fericire. El mai sobru, mai reţinut, bucurându-se de afecţiunea partenerei, plaiându-i să se lase aureolat de scânteietoarea ei exuberanţă, dar parcă displăcându-i să se dea în vileag cu toate „slăbiciunile” sale sentimentale. Cele mai multe erau făcute vara, ea în bluze albe, imaculate, descheiate la piept, punându-i în evidenţă bustul trulaş, braţele sculpturale, mijlocul zvelt strangulat în fuste plisate, viu colorate. O singură pozã găsi cu ei iarna, pe o străduţă înzăpezi IA a Bucureştilor, în care dinţii ei sclipeau într-un râs exploziv, sub căciuliţă albă de angora ce-i strângea faţa ca unei copiliţe alintale El era suplu, înalt; deşi simplu îmbrăcat, respira o eleganţă dezinvoltă, o graţie a atitudinii. Exista şi un portret al lui de studiu, trădând intenţia fotografului profesionist de a face artă. Avea lâţu prelungă, pielea cu un ton de meridional, un surâs mai mult presupus decât identificat ca atare, sugerând emanaţia lăuntrului indecis, poate de sfiiciune, de timiditate disimulată, chiar de tristeţe, Impresia o accentuau privirile galeşe, uşor îndurerate, de tai nit suferind. Artemis se duse cu fotografia în mână în faţa oglinzii <lila masa de toaletă şi se aşează pe scaun, comparându-se cu portretul personajului îndepărtat – şi în timp, şi în spaţiu –, venind din mi legendă în care el nu existase, dar pe care o moştenise ca cel mul preţios dar de familie. Asemănarea era izbitoare: acelaşi oval pir* lung al

chipului, acelaşi ten de hispanic sau hindus, cum spune»! câteodată Sorana, şi chiar aceeaşi amărăciune irizată a privirii» şi configuraţie a gurii, cu colţurile coborâte. Doamne, se gândi, te clone transmite la distanţă genetica! Neintenţionat, fără nit iun scop aparent, doar pentru a multiplica şi conserva anumite modelr ale naturii. Să nu se piardă inspiraţiile de moment ale acelui nevăzut, atotputernic autor prezent în toate moleculele Universului, Aveau cam aceeaşi statură, şi parcă acelaşi spirit rezervat, ea şi când amândoi s-ar fi temut să nu fie absorbiţi şi dizolvaţi într-un clocot. Nu avea la îndemână şi un portret al tatălui său, pentru n verifica dacă exista o continuitate statornică a acestui mesaj sau li se realiza în salturi. Va căuta prin albumele bunicii, el nu deţinrn niciun depozit imagistic, oricât de mic, al familiei, ea colectase lotul într-un fel de muzeu intim al amintirilor, din care îşi trăgea probabil vitalitatea, echilibrul psihic. Neîndoios, bunica fusese o mică fanatică în cultul celor dispăruţi – morţi sau pur şi simplu dispăruţi – din clanul ei de suflet, de sânge şi de sentiment. Intrase în acest sanctuar pe care ea îl îngrijise şi apărase cu devotament, Mvca să preia şi misiunea de „paznic al farului”.

Ieşi pe balconul de care-i vorbise înainte de moarte. Dădea spre fluviu. Pânza ceţoasă a ploii se ridicase la orizont, deasupra apei se deschidea o geană gălbuie, sugerând reflectarea în văzduh a fluviului. Din valea adâncită dincolo de marginea oraşului, se ridicau, bia ghiciţi, aburii pământului sătul de apă. Avea sub priviri un Ipaţiu infinit.

Capitolul douăzeci şi trei

Când a revenit în capitală, după câteva zile, bătălia politică în deplasase din nou către partidul de centru, atacat vehement în persoana preşedintelui, acum în calitatea acestuia de fost şei al executivului, deţinută temporar cu ani în urmă, pe când milita în „partidul-mamă”. Din acel partid se desprinseseră câteva formaţiuni cu orientări incerte şi labile, permiţând trunchiului principal să se declare eminamente de stânga. Rivalii îl

învinovăţeau acum pe Veşminţeanu de risipirea, ca premier, a fondurilor bugetare prii» tru cauze minore, ca şi pentru interese de partid. Noutatea consta în faptul că de data aceasta, în corul agresiv, dreapta şi stânga făceau corp comun, ultima în scopul de a se disculpa, separându-şi pledoaria de autist care n-aude, nu vede, nu se lasă abătută nici cu un milimelni, dezavuând adversarii cu o voce metronomică, seacă, de robot Icnii nos. Nu prea avea spor, căci nu deţinea cine ştie ce documentaţi? faptică în dezminţire, bizuindu-se mai mult pe sofistică şi un pin supus bun-simţ, pe care însă nu oricine era dispus să-l accepte lâi dovezi. Fu apoi aruncat în arenă Viziru. Acesta poseda un paie h<1 de documente probatorii, nu neapărat cu valoare de contraargumeiil, ci cu funcţie diversionistă. După cum constata Artemis, oamenii nu mai urmăreau omogenitatea dialogului, integrarea deplină a replii îi

În subiect, logica dintre atac şi apărare. Mai mare efect avea ipi liberarea unui atac prin alt atac, urmând să câştige în dispută rrl cu piatra mai mare, azvârlită cu mai multă forţă şi cu răcnete mai ameninţătoare. Viziru dezvălui escrocherii comise de guvernul dt* dreapta în funcţie, ba şi de cel precedent al stângii, cât şi faptul la atât sub o guvernare, cât şi sub cealaltă, partidele în cauză colaborau în fraudarea ţării în mod reciproc avantajos.

După câteva episoade ale serialului, Artemis primi telefonul lui Bondocu.

Ce faci? fu luat în primire. Pe ce post eşti? îl urmăreşti pe Viziru?

Artemis mărturisi că da, la el se uita.

E rezultatul intervenţiei tale. De-aia te-am sunat, să ai şi tu o iiilisfacţie. Văzând că poetul tace, deduse că n-a înţeles la ce se trieră. Manipulează chestiile alea, domnule, de care ţi-am spus Mi unei. Pentru care ai pus o pilă. M-a sunat şi şeful cel mare, recunoscător. Cred şi eu, l-a scos din încurcătură. N-ai văzut că începuseră să măture pe jos cu el? În situaţii de-astea, dacă n-ai rezervă Itmtegică, eşti

pierdut. Te codeai atunci, te îndoiai că poţi face Im, că ai vreo putere. Uite că ai avut. Ar trebui să-ţi mulţumească. (În zici… şi nu mai continuă, aşteptând răspunsul.

Nimic, spuse fad Artemis.

Cum nimic?

Nu mă bag eu în chestiile lor.

Am înţeles, conchise în batjocură ziaristul. Numai că lucrurile îţi urmează cursul. Eu, să fiu sincer, îmi leg anumite speranţe de girgerile astea. Dacă… înţelegi ce spun… atunci n-o să fie rău pentru niciunul.

Eu nu! N-am asemenea…

Ce? Speranţe?

— Da! izbucni cu o voce mai ridicată Artemis, ca atunci când în miri că cineva nu înţelege o idee elementară.

— Ei lasă, îl temperă Bondocu, mai vedem noi.

A doua zi se adeveri premoniţia lui Bondocu. Fu sunat dr Viziru. Era într-o stare de mare energie, parcă atunci plecase din ring de la un meci în care ieşise învingător, cu forţe ofensive nu A neconsumate integral, în dispoziţia de a mai pune unul la pământ, dacă s-ar fi ivit ocazia. Şi chiar în sensul acesta vorbi:

— Ce faci, poete? întrebă cu o pregnantă simpatie în glas. Ai asit tat la meciul nostru? Nu cred că ai scăpat aşa spectacol. Scurt, calm goric, fără nicio şansă pentru adversar.

Artemis tăcea, şi după ce aşteptă un timp, Viziru râse.

— Te-am luat repede, n-ai priceput, nu?

— Nu, recunoscu acesta, iniţiat de-acum în temă, dar neşliiint despre ce victorie vorbeşte ziaristul.

— A fost KO tehnic. Abandon din neputinţa de a susţine partidul

— Abandon?

— Da, măi, ce e aşa greu? Au propus azi-noapte oprirea medii lui. Fireşte, n-au confirmat textual înfrângerea ca atare, au venit < n alte argumente, dar fondul ăsta e.

Artemis simţi cum i se trezeşte curiozitatea. Acest mod di funcţionare a mecanismului politic îl interesa.

— Păi atunci, de ce s-au mai apucat?

— S-au apucat neştiind că avem asul în mânecă… Văzându-l nici nu l-am arătat bine, doar jumătate – s-au speriat. Acesta r şi motivul pentru care te-am sunat. Şeful m-a însărcinat să-ţi traiisinil mulţumiri. Ţi-o va spune singur, cu prima ocazie. Întrucât mi primi nicio replică, se burzului: Sper că ştii despre ce vorbesc, n Dumnezeu… E rodul mijlocirii tale de atunci…

— Da, ştiu, confirmă sastisit Artemis, ceea ce ziaristul luă drept expresie a modestiei sale devenite proverbiale în cercul intimilor de lit partid.

— Ei, asta e! Bucură-te! Ai făcut un bine. Nu numai nouă. Cauzei…

— Dar ce argumente au prezentat? ceru poetul să i se satisfacă şi lui o curiozitate.

— Aaa. Că să nu coborâm ştacheta… Acum, în preajma alegelilor prezidenţiale, să nu punem într-o lumină urâtă clasa politică, doar sunt atâţia interesaţi s-o compromită, deja s-a creat un curent negativ în mase. Că, inevitabil, bătaia cu noroi în piaţa publică îi va afecta şi pe candidaţi, pe viitorul preşedinte. Şi aşa mai departe, ionsiderente de ordin politic, civic, moral… Ne-am prefăcut că le înghiţim. Am pus însă condiţii. Într-adevăr, programul de austeritate n stricat imaginea puterii. Stânga câştigă din asta, şi centrul. Dreapta pierde.

— Dar ce-i găsise să treacă la atac, atât de violent?

— Sunt strânşi cu uşa… Unora puţin le pasă de alegeri. Aplică programul global. „Dacă nu acţionaţi, vă băgăm în faliment!” Nu vrz. i Grecia? Mai pritoci clişeele economico-politice de actualitate şi în final îl avertiză că probabil şeful îl va invita în curând la o întrevedere.

Artemis vedea valul nemulţumirii provocate de aplicarea liniei mistere. Se înmulţeau talk-show-urile consacrate blamării măsurilor guvernamentale, ca şi modului de a le impune prin diminuarea, chiar eludarea atribuţiilor parlamentului. Se înteţiră protestele iiilariaţilor

bugetari. Fu transmisă în direct, aproape o zi întreagă, n evasigrevă a personalului dintr-un minister economic. Funcţionarii, în frunte cu câţiva lideri sindicali, îl pichetau din interior pe ministru. Îngrămădiţi pe culoarele instituţiei, buluciţi la uşa demnitarului, criticau brutal factorii de conducere guvernamentali. Iiiputerniciţii intrau şi ieşeau din cabinet, acuzând dispreţuitoarea indolenţă a şefului, lipsa de priză cu subordonaţii, cu masa pertu naiului. Se creiona imaginea unei rupturi între conducători şi conduşi, a unui război în însăşi pârghiile instituţionale ale statului, ceea ce sugera un început de crah sistemic. Pe Artemis îl impresiona acest eşantion al antagonismului din mecanismul puterii. Se arian cea opoziţia nu numai între stat şi masa largă a populaţiei, ci şi înăuntrul structurilor acestuia. Tăierea cu un sfert a salariilor celui peste un milion de funcţionari bugetari – anunţată cu două, tu l luni în urmă şi considerată de mulţi doar „sperietoare" –, ca şi elr berarea din funcţii a 200.000 de oameni (doar ca primă etapă) puneau în mişcare, pe lângă straturile amorfe, apatice şi dispensabile ale funcţionărimii, nuclee de forţă ale aparatului.

În acest context avu loc demonstraţia de protest a poliţiştilor. IV Artemis, anunţarea din scurt a evenimentului îl găsise nepregătit Regreta că nu fusese de faţă, ca să observe faptele din cea mul strictă proximitate. Nu avusese timpul material să se deplaseze, dai nici nu prevăzuse amploarea şi caracterul radical al manifestării. A asistat la televizor, nici aici foarte atent de la început ca să înrr* gistreze pas cu pas cursul ascendent, acutizarea formelor de piu» test. Simţi că ceva iese de sub control, că se intră într-o fază tulim» rentă abia când lozincile şi naraţiunea comentatorului TV lin A acoperite de un vuiet ostil, isteric, când un fel de nor greu, vineţiu, de grindină, coborî asupra pieţei ocupate. Nervii i se încordară un al şaselea simţ îi spuse că acolo nu mai e clişeul curent al nemiiliţumiţilor. Desluşi în masa compactă o viitură concentrată, din acelea ce transformă orice în ţăndări, măturând totul în curgeree să implacabilă. Domina o

voinţă ca a naturii înrăite, fără niciunul de autocontrol, ceva de genul uraganelor. În dezlănţuirea din stradă, Artemis nu mai putea identifica comportamente particularv, ci o forţă telurică omogenă, un armăsar colectiv acoperit de spttnifl rece a furiei, purtat de curenţii nebuniei eliberate. Viitura atingefl gardurile de fier ale unui palat oficial, gata să-l spulbere, şi deodată o ploaie de căşti de uniformă se abătu asupra curţii, marcând actul drzechipării, al renunţării la însemne. Avea loc abandonul unei unităţi de luptă, intratã într-o dezlănţuire anarhică. Şuvoiul sonor, dens şi învălmăşit, se sparse pentru un minut, după care începu să r reconstituie, tot mai inteligibil, într-un fel de parolă, cu sensuri Mipte din temperatura de furnal a curentului omenesc. Artemis îşi iuli urechile, începând să desluşească sloganul. Zbieretul sacadat, hi unison, viza un simbol personificat al autorităţii, şi duritatea momentului rezulta tocmai din confruntarea celor două forţe ale ilNlemului: forţa politică şi forţa represivă. Nuclee dependente unul dr altul intrau în conflict ireductibil. Una din părţi, considerându-se trădată şi ofensată, o contesta pe cealaltă printr-un blam de natură să o transforme în inamic. Forţa represivă, îndreptată spre ameninţarea supuşilor, îşi schimba direcţia de atac. Pe plan social momentul i se păru lui Artemis o gravă fractură. Personal nu se considera alături nici de puterea înfierată acolo cu un sigiliu înroşit llt foc, nici de gruparea haotică, ajunsă la punctul de fierbere a lAngelui şi creierului. Aceasta din urmă, într-o clipă de rătăcire sau deznădejde, îşi trăda predestinarea şi se întorcea, ca un fluviu ieşit din minţi, înapoi spre izvoare. Artemis îşi aminti ziua când Mneureştiul fusese traversat de coloanele sindicaliştilor căzuţi până Iii urmă în ţarcul de oţel al poliţiştilor, de mica hoardă zădărâtă a pensionarilor săraci, ce se luaseră de piept cu batalioanele repreilve. Revedea chipurile poliţiştilor, expresia lor dispreţuitor-impailhilă, nepăsarea cu care ţineau în chingi poporenii veniţi să-şi ceară drepturile. Văzuse aparatul de represiune insensibil la clamările mulţimii lovite în punga aproape goală şi îl

acuzase în gând de laşiliile, prostie şi dramatică iresponsabilitate. Deoarece condiţia de Imul a paznicilor era aceeaşi cu a asaltatorilor imobilizaţi. Se gândea iAr inconştienţi, gardienii îşi calcă în picioare propriile drepturi, apărate de cei pe care îi siluiau. Nu putuse prevedea inversarea rolurilor. Posibilitatea ca gardienii înşişi să ridice pumnii ameninţători asupra instituţiei puterii şi să o ofenseze, avertizând-o < A punţile au fost rupte şi că în aparatul de paralizare a mulţimilui deţinătorii puterii nu vor mai avea complice, aliat docil, ci adveisarul cel mai necruţător. Forţa de şoc, acum dezechipată, ajunsese în faza în care nu să dialogheze mai voia, ci să arunce societatea în haos, lăsând-o pradă violenţei şi anarhiei. Nu mai avea ceva în comun nici cu represiunea, nici cu vreo formă de democraţie.

Artemis presupunea că demonstranţii ceruseră să le iasă cineva în întâmpinare pentru a răspunde întrebărilor şi cererilor. Tăcerea titularului administraţiei prezidenţiale îi înfuriase, văzând în ea lipsa oricărui semn de consideraţie. Deşi atunci, la guvern, unde el supravegheau sindicaliştii şi pensionarii, nu le produsese nicio impresie faptul că mesajele şi apelurile mulţimii răsunau în gol, Transmisia televizată s-a oprit brusc, de parcă ce urma nu ar mai şi prezentat interes, constituind umplutură, imagini de rutină, negir jabile pentru micul ecran. Aşa se terminase la televiziune explozia de indignare şi agresivitate a poliţiştilor, ce escaladase orice limilr cunoscute (nu numai în cazul forţelor represive – nici vorbă de aşa ceva! –, ci şi al manifestanţilor de rând).

Au urmat luări de poziţie oficiale, şi acestea arătau că evcul*mentul fusese perceput de autorităţi la dimensiunile şi semnifica) lila reale. Câţiva superiori ierarhici ţinură să se desolidarizeze de < < la întâmplate, aplicându-le etichete infame, dar străduindu-se să ia circumscrie într-un perimetru restrâns, dându-le un caracter ot în zional. Ceea ce nu făcu administraţia prezidenţială însăşi, < ai p scoase la vedere adevărul gol-goluţ. Preşedintele anunţă că (llll clipa aceea renunţă la serviciile poliţiei, chiar ale

echipajelor ip circulaţie ce-i garantau securitatea deplasărilor. Preşedinţia nu îmi, avea încredere în poliţie, ceea ce-i anula acesteia însăşi raţiunea (Ip îi fi, rosturile ei în stat. Poliţia fu înlocuită imediat cu echipaje ale serviciilor secrete, indicând o gravă bulversare a diviziunii răspunderilor în aliniamentul formaţiunilor din prima linie. Oare nu interveniseră până la urmă acolo, în piaţă, se întrebă Artemis, pentru aplanarea „incidentului", forţe ce surclasau acum poliţia, făcând din poliţişti infractori de drept comun? Nu fusese evacuată piaţa centrului politic de către formaţiuni de jandarmi? Nu se întocmiseră liste cu nesupuşii, recalcitranţii, huliganii în uniformă militară, urmând ca „reducerea" personalului să înceapă cu ei?

Veşminţeanu îl aştepta în mijlocul marelui foaier al Senatului, probabil puţin impacientat după cum sugera linia uşor cabrată a I l upului înalt, atletic. Întârziase câteva minute, trecând prin furcile caudine ale pazei, trebuind să se folosească de legitimaţia ziarului lui Viziru, astfel că nu avusese răgaz nici să se uite ca lumea pe unde trece în somptuosul palat. Când ajunse în apropierea politicianului, schiţă o stângace încercare de consultare a ceasului de mână, dând de înţeles că e conştient de încălcarea protocolului, dur părându-i-se superfluu să se scuze verbal. Veşminţeanu făcu şi îl câţiva paşi spre poet, cu o figură inundată acum de cordialitate, îi strânse mâna afabil.

— M-am gândit să te invit aici, din cauza programului meu încărcai. Între două pauze sper că n-o să ne deranjeze nimeni. Înăuntru r votează legi obişnuite, aşa că... Hai să stăm la o măsuţă din astea ţi s-a bem... Alo, făcu semn unui chelner, două cafele, te rog. Ce mai luci? E o ocazie bună să vezi hardughia asta... pardon, monumentul! Nu! să lăsăm gluma, efectiv merită văzut. Simţeam nevoia să discut i îi dumneata nişte chestii mai speciale. Sau invers, mai generale. La liicibn nu ţi-am putut preciza, fiindcă abia la faţa locului se va mneretiza... Să nu uit însă, înainte de a intra în... Ţineam să-ţi spun i A liica mea, după cum o simt eu, regretă că v-aţi răcit. Nu ştiu ce-a fost între voi, eu am

convingerea că ţine la dumneata… Asta aşa, în treacăt… N-am nicio însărcinare şi… nu aştept niciun răspuns. După ce se eliberă de ecoul acestui moment, la care Artemis nu reacţionă în niciun fel, continuă. Tot înainte de a intra în subiect: Ţi-a transmis Viziru gratitudinea noastră pentru… Eşti prieten bun cu Bondocu? Ţi-a fost profesor, nu? Ştii, se confirmă ce ne spunea trezorierul ăla, la New York. Dacă nu eşti blindat în campaniile astea, capotezi. În lupta politică nu mai există scrupule. Aveam idee de asta dar, mărturisesc, nu la acest grad. Cât trăieşti multe înveil ştii, nici nu-ţi poate trece prin cap ce…

În clipa aceea cineva îl întrerupse şi, aplecându-se, începu să-l şuşotească la ureche ceva ce părea presant. Veşminţeanu puse palmele pe rezemătoarele scaunului ca să se ridice.

— Mă lăudam că… i se adresă lui Artemis. Trebuie să mă dur totuşi la votul ăsta… Raţiuni de partid! Te rog să nu te superi, mal mult de zece minute… Mai uită-te pe aici…

Artemis clipi din ochi ironic, fiindcă se convinsese că pe-acoln, pe la bufet, nu era nimic de văzut. Decât cei câţiva chelneri şi probabil lucrătorii de la SRI ce se învârteau aparent fără treahA, Rămas singur, dădu cafelele la o parte. Îl deranjase referirea la Sorana. Acrul acela neutru, şi totuşi de mijlocitor… Ca şi chestia e ti documentele. Habar nu avusese ce conţin. Putea foarte bine să nu i se spună nimic… Un gest fără absolut nicio conotaţie. Mai mult I se părea că vor ci să-l implice acum, să dea ei o conotaţie… I< oferea un deget, îi luau toată mâna. Merse la capul scării de înalt mură şi privi în jos. Apoi tavanul, parchetul… Veşminţeanu nu lipii mult. Dar nu ieşi numai el, ci o droaie de senatori care-şi scoleity ţigările sau se îndreptau spre bufet.

— Uite ce m-am gândit, spuse politicianul. Aici nu e rost să şi Ani de vorbă ca lumea. Probabil că după numărătoare se va da păţiţij de prânz. Zic să mergem să luăm şi noi masa undeva. Dar mfl

Întâi trebuie să trec pe la sediu să semnez câteva

acte. Chestii financiare care nu suferă amânare. Te rog să mă scuzi. Fii atât de gentil… Da?

Artemis nu spuse nimic, dar se ridică, supunându-se fatalităţii Invocate.

Şoferul îi duse pe un drum ocolit, mai liber. Şefa de cabinet promise că va aduce dosarul cât ai clipi. După câteva minute pretextă mici încurcături tehnice. Se băteau la maşină încă… Va utluce act cu act. Afacerea dură însă o jumătate de oră bună. Artemis folosi prilejul ca să-l întrebe câte ceva despre austeritatea aceasta, care scandaliza lumea. Politicianul era de părere că se procedase pripit, fără tact, că guvernul e lipsit de fler politic, n-are metode inteligente de guvernare. Trebuia altfel acţionat, şi încercă iA contureze o tactică mai uşor de asimilat. Artemis se îndoi că Indica respectivă ar fi rezolvat ceva, dacă tot la asta ar fi dus, la Mierea salariilor. Veşminţeanu fu de acord că trebuie apăsat şi pe «Ile pârghii. Lansă şi o idee nouă – Artemis se întreba dacă a lui, gândită serios, sau improvizată la minut – să se scoată ceva de la hnnânii plecaţi afară la muncă, de la cele trei sau patru milioane. Krspectiv contribuţii pentru pensii şi asigurări de sănătate.

Doar se vor întoarce aici până la urmă, comentă. În ţară îşi vor (întrece bătrâneţile. Nu stă românul să moară prin străini, nu se bagă i în ţărâna altora. Asta ar reduce sensibil presiunea internă, nu?

Dar de ce nu se mută presiunea pe cei avuţi, pe clasa nouă, a lllli>< >gătiţilor, care a supt avuţia naţională? izbucni poetul, nu cu Iun vindicativ, ci cu aerul omului mirat că o idee atât de simplă nu litre prin capul nimănui.

Fii, asta ar însemna să pui obroc pe afaceri, să opreşti dinamismul economic. Or, noi trebuie să stimulăm capitalul, dacă vrem să depăşim criza, să ieşim la drumul mare. Apoi, cât o să scoţi de la inigaţi? E o pătură subţire. Mai mare daraua decât ocaua. Grosul vine de la mase, dragă, de la milioanele de contribuabili. Cu puţinul se adună multul.

În timp ce vorbea repede, aerian, râdea degajat, ca şi când zicalele populare îl amuzau în sine, ca dovadă de

inteligenţă şi umor. Artemis vedea că politicianul îl îmbrobodeşte cu vorbe de clacă, Nu-l trata cu atenţie, practic, nu-l lua în serios. Făcea dialog facil, de suprafaţă. Semna acte, şi mai schimba câte o propoziţiune şi cu şefa de cabinet, sau stând cu ochii pe uşă, aşteptând alte foi. La uit moment dat se termină tevatura cu semnăturile şi politicianul, obosit, plictisit, îşi şterse faţa cu batista şi îşi frecă un deget pătat de cerneală.

— Dar de chestia cu poliţiştii ce părere aveţi? îl atacă frontal poetul, cu un ton care nu prea mai îngăduia răspunsuri de mântuială.

— Ştii ce? Ăştia au fost întotdeauna şi au rămas nişte brute, Oameni de la ţară, unii proveniţi din familii primitive, de beţivani şi scandalagii. Ne trebuie o poliţie stilată, educată, rafinată – < uni au englezii şi scandinavii.

— Şi ăia credeţi că ar fi fericiţi să li se taie un sfert din salarii? Şi în loc să protesteze ar da un spectacol festiv?

— Domnule, să protesteze, nu zic ba. Dar civilizat. Discuţi, nu dai cu bâta, nu înjuri, nu arunci imprecaţii conducerii ţării. (În încredere mai pot avea în nişte bătăuşi vulgari, care îl confundă m! şeful statului cu infractorii?

Dar din punctul de vedere al logicii politice, e normal să-ţi aduci propriul aparat de represiune în stare de ostilitate? Că suni rafinaţi sau nu, e secundar. De altfel, statul ar fi bucuros ca în lupta cu infracţiunea în plină extensiune şi agravare, S2 ă se umbit cu mănuşi?

— Sigur că nu. Dar şi fără discernământ ce te faci? Când ăl* nu mai ştiu să distingă între demnitarii naţionali şi borlâţi? apoi Veşminţeanu se ridică. Mergem? Hai, că nu te mai din I* *lerasa de sticlă*. Am impresia că acolo suntem ascultaţi. Nu că aş avea ceva de ascuns, dar îmi repugnă să mă ştiu monitorizat în gândurile mele. Cu atât mai mult când îmi elaborez tactica electorală.

În drum spre uşă, Artemis cercetă iar expoziţia de fotografii personale ale liderului expuse pe peretele central. Ochii săi pătrunzători deslușiră într-una propria siluetă, şi se opri.

Din America, îl lămuri Veşminţeanu. Vrând-nevrând ai intrat în imagistica noastră. Eşti în vreo două, trei. Cu trezorierul, m (California, la un dineu... O să le spun să-ţi facă nişte copii.

Când ajunseră la uşă, înainte ca liderul să pună mâna pe clanţă, Artemis îl opri.

Domnule Veşminţeanu, dacă vrem să vorbim, ce căutăm la restaurant? Cu chelnerul în spate, cu gura plină, tăind în farfurii, w himbând vesela etc., ce discuţie e? Mintea ţi-e la ce faci.

Şi atunci? se miră politicianul.

V-ar cădea rău o plimbare în parc? Pe Veşminţeanu îl pufni râsul. Nu la margine, la Herăstrău sau în vreo pădure. În centru, tylip parcul de lângă Parlament? Pentru plimbare e ideal.

Asta mi-ar lipsi, îl luă în balon celălalt. Să mă vadă ăia pe Irreastră sau vreun ziarist. Uite, domnule, ce face senatorul, e la tpaţir în loc să discute pe articole legea învăţământului.

Bine, nu la Parlament. În Parcul Carol, să zicem, sau la circ. Nici dracu' nu e pe-acolo, mai ales pe vremea asta.

Păi tocmai. Uită-te la mine, arăt de parc pe frigul şi pe burniţa de afară? şi-şi contemplă costumul subţire, pantofii negri fini, lAmaşa ca pânza de păianjen. Noi aşa umblăm acum, chiar şi pe gri. În maşini sunt 24 de grade şi din maşină până la scara clădirii IMivem decât trei metri. Mă compar cu tine, cu două pulovere şi iruri a asta de pânză de cort, cu glugă? Cu bocancii şi blugii tăi?

V-aţi făcut fragili, dădu să-şi exprime veselia sarcastică Afirmis. Atunci să mergem unde mănânc eu uneori. Găsim ceva gustos, vă asigur. Şi discutăm cât vrem. Nu e vreo bombă, dacă vă temeţi de compromitere, e ceva onorabil. Vin şi oameni de artă, Mai schimbaţi şi dumneavoastră aerul.

Veşminţeanu îl privea amuzat. Într-un fel, îl încânta ideea,) i mai ales felul nonconformist în care-l abordase Artemis.

— Bine, cedă, mă las pe mâna ta. Nu de

compromisuri mă tem, ci să nu-mi stric stomacul.

Artemis îl asigură că va mânca la fel ca acasă. Dirijă şoferul Li ospătăria unde fusese cu Bondocu. Înăuntru, la fel ca atunci, şapte, opt clienţi şi doi, trei chelneri, în picioare, cu braţele în sân. Şi duseră la aceeaşi masă de lemn brut, cu suporturi de rafie în loc de faţă de masă. Veşminţeanu alese varză călită cu ciolan, iar Artei iun iahnie de fasole şi cârnaţi. Pe lista de bucate a localului scria i u litere mari „eco" (ceea ce însemna că alimentele provin din gospodării ţărăneşti posesoare de autorizaţii ecologice). Până şi berea cui făcută în casă, într-un land german. Fură serviţi repede, politicianul aspiră cu nări fremătânde aroma de varză acră şi şorici şi plesnii sorbind berea neagră mustoasă, cu spumă ca pentru bărbierit, Ingurgită cu poftă şi abia se înfrână să nu mai ceară o porţie, l i as? cu ochiul spre iahnia şi cârnaţii vărgaţi de grătar. Triumfa pofta şi l rugă pe chelner să-i aducă şi lui un sfert de porţie. Nu fu un sleit, fu una întreagă, şi, deşi în etape – pauzele semnalând cumva că 4 terminat o dovedi pe toată.

— Chiar… conchise în final. Am mâncat de m-am spart. Ai drctate! şi, rezemat de speteaza băncii, dădu ochii roată. Confortabil, familiar, discret… Şi berea asta… Şi-au făcut relaţii în Germanul, Nu se compara cu mediul său gastronomic obişnuit, dar experient îl cucerise.

— Aici vii cu prieteni, adăugă, nu cu…

Se gândea la colegii de parlament sau la oamenii de afaceri. După ce chelnerul strânse, ceru cafea. Se vedea că vrea să revină hi subiectul ce-l adusese în tovărăşia poetului.

Intrăm în linie dreaptă în ultima etapă, începu. Vor fi expuneri la ora electorală a posturilor de televiziune şi confruntări. Şi i u presa, şi între candidaţi. Sunt pregătit. Gata de cursă. Dar mă lut gândesc la o idee unificatoare a platformei mele. Un fel de metaforă politică. Sugestivă, plastică şi, repet, integratoare. M-am gândit să mă întâlnesc cu dumneata pentru un schimb de păreri liber. Ceea ce ai introdus atunci e bun, dar… Nu mai spun că

unii nu rezerve. Ai fost de faţă cu Viziru. Asimilează greu. Inserturile alea îmi vor folosi, dar nu în asemenea ocazii. La scurtele ieşiri pe post, ca şi la confruntări, trebuie impact direct, imediat. Ceva uşor de însuşit. O idee simplă, clară, dacă m-am făcut înţeles…

Urmă un fel de pauză în care se aşternu tăcerea. Artemis privea biblia mesei, iar Veşminţeanu îşi căuta ceva prin buzunare – batista, cheile, mobilul. Apoi plecă la toaletă. Lui Artemis îi plăcu întrebarea, găsind-o pertinentă şi stimulatoare. După el, ideea gincral-unificatoare nu putea fi alta decât ideea naţiei pe care voia i-o păstorească. La întoarcerea politicianului, o spuse simplu:

În momentele grele ale istoriei – şi cred că cel pe care îl traversăm nu e mai uşor decât altele, când eram aproape de dispari (le nimic nu e la fel de important ca unitatea. Fireşte, noţiunea e prra generală. Şi cam banală, aproape un clişeu răsuflat, mai ales din cauza patetismului ei redundant. De aceea nici n-aş formula-o i it atare. Aş disimula-o pe baza a ceva ce reprezintă de fapt conillţia existenţei ei. Adică ideea armoniei sociale. Faptul că şi comunismul se situase în final pe această poziţie – sub o formă eronată, i ind, a omogenizării sociale, care în esenţă e cu totul altceva, o Miopie irealizabilă, oricum ţinând de viitorul cel mai îndepărtat – lui ne dă dreptul să ne dezicem de ea.

— Dragă, îl întrerupse Veşminţeanu, oricum i-ai zice, tot utopiirămâne. Nu te supăra, să pun la ordinea zilei armonia socială ai fi o gafă.

Artemis tăcu un timp, lăsând să se destrame rezonanţa cuvintelor politicianului. Reluă cât de calm putu, cu toate că verdictul nu-l lăsase indiferent.

— În primul rând, eu am vorbit de abordarea *ideii* de armonic socială, ceea ce este cu totul altceva. Apoi, noţiunea aceasta are tiu milion de aspecte. Electoral, nu cred că ar face o impresie mai i ch decât negarea ei de plano. Înţeleg, vă gândiţi la mult contestam armonie *jara clase* – care nu e proprie numai comunismului, îi fi celor ce

neagă existenţa acestui antagonism (ei proclamă armonia între clase). Dar nu de clase aş vorbi, ci de *membrii societăţii*. Da» A ne-ar fi mai greu poate să decelăm acum forme bine marcate ale conflictului de clasă, nu ne e deloc dificil să sesizăm expresii pregnante ale *urii* între indivizi. Asistăm la un adevărat val de criitir civile. Se omoară între ei nu numai străini intraţi în conflict, e i fi prieteni. Prieteni la cataramă. Inclusiv membrii aceloraşi familii, Se ucid soţii între ei, fraţii, părinţii şi copiii. De ce? La mijloc suni interese materiale, cum era înainte de război pământul, la larar Asistăm, de asemenea, la un val de sinucideri. Aici motivaţiile pai a fi explicite: greutăţile materiale, singurătatea, crizele sentimentale Dar sunt şi o mulţime de forme aberante de autodistrugere: vite/îi dementială a maşinilor pe şosele, alcoolul în exces, mai ihiii drogurile, migraţia deznădăjduită în străinătate, reglarea dr conturi între bande, jaful cu orice risc, prostituţia femeilor etc. (în e la mijloc? Fenomenul polarizării materiale a societăţii, streini nesiguranţei slujbei, impostura nonvalorilor pe scena socială, rgmismul – adevărat flagel moral cu efecte incalculabile – şi ataUM altele. Ce e crima? După mine, nu numai răpunerea unui rival, îl suprimarea *omului*. A semenului. Suicidul, ca şi crima, exprima 11 dr valorizare a fiinţei umane. Şi o pierdere a suportului afectiv în lume, a factorului intim, fără de care puţini pot trăi. Câteva exemple doar ale cauzelor dezbinării. La reversul acestora mă refeream când vorbeam de armonie. Dacă nu o obţinem, după opinia mea cădem la propriu în iad. Sau dispărem ca naţie.

— Oho, oho! se văzu politicianul dator să-l tempereze pe tânărul Ieremia, prorocul nenorocirilor, cavalerul Armaghedonului. Nu e nevoie să gonflăm. Înţeleg ce vrei să spui: se cere o înfrânare morală. Sunt întru totul de acord, dar în gura mea ar suna ca o predică. M-ar arăta ăştia cu degetul: „De ce nu te-ai făcut, domnule, popă? – mi-ar zice. Mai bine candidezi la patriarhie”.

— Domnule Veşminţeanu, vreţi să vă distraţi? Dacă ştiam, mă orientam altfel şi râdeam împreună.

Hai, nu te supăra, discutăm liber…

Da, dar răstălmăciţi. Iată unde voiam să ajung. Ţara trebuie condusă astfel încât ce se gândeşte şi se statuează la centru să nu-i «vantajeze doar pe unii şi să-i defavorizeze pe alţii. Pentru că aceasta are repercusiuni distructive, nimiceşte şi moralul, şi morala. Şi cultivă ura – maladia mortală a unui popor. Această idee a mea comentaţi-o!

Da, Artemis. Eşti un tânăr inteligent, cult şi atent la realitate. Ştii să pui punctul pe i. Dar dacă m-aş înscrie pe linia aceasta, ar irrbui să blamez clasa noastră politică. Al doilea: nu pot combate diferenţierea socială – acesta e specificul sistemului liberal. Aş fi «cnzat ori de demagogie, ori de nostalgii comuniste.

Dar ce facem cu mulţimile care suportă presiunea? îşi «llerează conştiinţa, se desfigurează…

E un proces istoric. De selecţie şi afirmare. La capătul lui se v «obţine o ridicare generală. Cum e în Vest.

Şi până atunci? Sacrificăm mulţimile? Decalaj şi mai mare, i nin a spus recent preşedintele SUA că e în marea şi bogata ţară de peste ocean? înfrânarea, pe care vă temeaţi s-o reclamaţi, w obţine nu prin apeluri ecleziaste, ci prin legi. Prin legi drepte, rign ros aplicate.

— Da, legea e baza. Asta ar fi o idee. Chiar o idee frumoasă, Legea – condiţie a democraţiei şi libertăţii. A ieşit ceva, totuşi ştiam eu. Ai văzut? Şi-i întinse mâna. Chiar asta va fi teza unili catoare. Sunt încântat.

— Dar mai am şi eu o întrebare.

— Spune, dragă!

— Cum puteţi întrona şi apăra legea fără poliţie?

— De ce fără? Aaa! Te referi la… Se va pune la punct şi chestia asta. Şi apoi, nu uita. Suntem membri UE şi ai NATO, şi ţările şi ajută între ele. Avem şi parteneriat cu SUA, şi când vine vorba dr democraţie, SUA nu glumeşte.

— Am înţeles!

Resemnat, Artemis tăcu şi porni după viitorul ipotetic preşedinte II rugă să aştepte puţin şi se duse să achite consumaţia.

Rămas singur, intră în parcul de lângă Parlament – mare îninsoare goală, lipsită de vegetaţie şi de ornamente. Străbătu de unul singur spaţiul ceţos, ca un burete îmbibat de burniţă. Fusese invit, îl de politician în vehiculul încălzit şi elegant ca un salon, dar simţise nevoia să rămână cu sine, cu impresiile adunate în aceste orr, cu revelaţia ce i se plămădea. Acest om, care-l cultiva în două ipoi» taze – de „consultant estetic”, cum făcuse să se ducă vorba, şi de protejat care îl veghea de la distanţă cu o ciudată simpatie, l dezvăluise fondul. Dincolo de faţada superior-democratică, prevalg la el obedienţa faţă de doctrina de castă. Aceea ce-i asigura, aeiilll şi în viitor, un loc în lojile societăţii. Se integra corului critic, uneori vehement, lipsit de menajamente, la adresa guvernanţilor austeirităţii, dar în forul intim (intim deocamdată, până acceda la putere, se vedea integral şi definitiv dedicat acestei politici. Mima aflul truism social, de care funciarmente era străin, doar pentru a-şi pregăti postul din vârful piramidei. În exerciţiul puterii va promova ueeeaşi îngustă, rigidă şi nepăsătoare politică antipopulară. Arta leducţiei sale consta în sclipitorul râs optimist, eminamente dentar, în vânturarea plachetelor unui tânăr poet presupus „de viitor”, în câteva fraze „inspirate” presărate pe un bloc de idei vetuste, unde musteau convingerile de tagmă, în presupusa dorinţă de reconciliere îi politicii cu „adevărata” cultură. Ideea independenţei, exersată în li, lipul vizitei de partid în SUA, grijulia integrare în curentele politologice moderne nu erau decât joc de scenă, grimase ale unei liilsc charisme! Ighemoniconul naţional, cu mititei şi cramă, cu „Miipuşi camarazi”, o soţie stoică, amantă de lux – toate, recuzită lir teatru, mască de tragicomediant! Omul nu va sluji niciodată Colectivitatea naţională în aspiraţiile şi interesele ei reale. Va fi politician, demnitar, preşedinte, pentru sine şi ai săi. Revelaţia de llind a lui Artemis aceasta era, că purtătorii diferitelor sigle de pritrid nu vor fi niciodată oameni ai Cetăţii. Şi dincolo de toate gerstea, cinica punere la adăpost sub umbrelele internaţionale. Cric care le-ar permite, poate, să se dispenseze, până la

urmă, de h pârghie sau alta a apărării, ce nu mai prezintă încredere.

Se plimbă, lăsându-se pătruns de aerul rece şi umed al parcului, hirreu în priviri cu imaginea straniei clădiri venite din alt timp, lmnentându-se aspru, bărbăteşte, că a încăput pe mâinile unor lllilrioni cinici.

Capitolul douăzeci şi patru

— Bună, ce faci? Am mai sunat şi n-ai răspuns. Acum ai venit:

— Cu cine vorbesc, vă rog?

— Ce naiba, Divi! Sorana! Nu-mi mai recunoşti vocea?

— Aaa, bună... Nu. Asta cam denaturează vocile... Nici nu pini am vorbit noi la telefon... Acum am intrat pe uşă, nici nu m-am schimbat.

— La petrecere?

— Ce petrecere? Nu ştii ce-a păţit Cică? M-am întâlnit ui avocaţii. Zilnic, seara facem bilanţul...

— Nu ştiu. Nu prea urmăresc...

— A fost reţinut. Şi alţi oameni de afaceri... Cu chestiunea stocurilor de benzină... A preţurilor... O aiureală.

— Şi tu dirijezi toată...

— E soţul meu, dragă... trebuie să-i fiu alături... să-l scot din belea.

— Nu prea îi crai aşa devotată...

— Ei, asta e... Când dai de necaz... Pe cine să se bazeze? Aşa cum şi cu, nu mă bazez pe el? Una e distracţia şi alta siguranţ* vieţii. Noi ne respectăm libertatea... dar acum e în joc situaţia.

— Îmi pare rău.

— Cum ţi-a dat prin minte să mă suni? Erai cam supărata", după chestia cu poetul. N-am mai vorbit de la întoarcerea voasira", Lucrurile au rămas în stadiul ăla? spuneai că v-aţi răcit. Plictiseai! monotonie, spuneai. El nu e făcut pentru o viaţă animată. Mizantrop, introvertit... îmi închipui tipul de om. La antipodul nostru...

— Apropo... Ce ţi-a plăcut ţie la el, Divi? Din cât te

ştiu, nu doar ca să-mi faci mie în ciudă l-ai sedus. Fii sinceră, recunoaşte…

— Bineînţeles. Şi nu trebuie să mă somezi. Sigur că mi-a plăcut. Ba i-am deschis porţile şi pentru viitor – dacă tot vrei sinceritate deplină.

— Dar ce… Ce ţi-a plăcut? Ce-ţi place la el?

— O curiozitate cam morbidă la tine, nu crezi? Dacă te-a plictisit ce te mai interesează? Sau te gândeşti că poate n-ai ştiut să descoperi în el… cum să-i zic, mina de aur? Asta e? Apelez şi eu la ninceritatea ta…

— Nu… O să-ţi spun mai încolo. Mă interesează punctul tău de vedere. Recunosc, eşti specialistă. Ai mai multă experienţă, mai mult fler, mai multă aplicaţie.

Ia uite! îmi recunoşti superioritatea!

În anumite privinţe. Nu ştiu ceva deasupra ta. Doar prin Evul Mediu, dar tu ai şi spirit modern. Sau postmodern.

Mulţumesc pentru complimente. Ai educaţie şi onestitate, t cea ce astăzi…

Îmi spui?

Îţi spun, dragă, nu e niciun secret. Sunt convinsă că şi tu ai rai/at. Poate n-ai ştiut să defineşti… într-un cuvânt, ce are el numesc *virilitate inocenta*. Ceva rar la bărbaţi. Poate e greoi, monoton, t uni ai spus. Din punct de vedere monden… Lipsit de flexibilitate, t bestii de-astea. O femeie emancipată îi poate găsi defecte, dar…) ttr… e unicat. Ştii ce-am simţit? Că am în braţe un mascul dotat lenzorial, anatomic etc. – dar cu o inimioară de copil. Tandreţea lui vine din gingăşie… Poate să domine, dar se şi cuibăreşte la pieptul l-au. Caută parcă protecţie… şi izvoarele iubirii, nu ştiu cum să-ţi spun. Îţi vine să-l mănânci. Vâna lui masculină are delicateţe… hat r să vibreze în tine toate coardele. Se ridică aşa, o melodie…

— Din câte spui… ar fi în stare să şi plângă de emoţie… Să fai A dragoste plângând.

— Ei, râse Divi, până acolo n-am ajuns. Dar când îmi spin, parcă aş putea să-l văd şi aşa…

— Eu l-am văzut.

— Plângând în braţele tale?

— Da. Asta îţi spun…

— Mi-ai luat piuitul. De aşa ceva chiar n-am mai auzit. Ui le i, naibii… Ai putut tu să… Ai avut tu parte de…

Divi nu mai zise nimic. Urmă o tăcere abisală.

— Am avut parte. Divi, confirmă până la urmă, cu o ciuda IA mândrie, ca şi când n-ar fi fost vorba de o partidă de amor, ci de n revelaţie mistică. Nici nu pot să-ţi spun ce-am simţit. Nu eram pic gătită… Nu înţelegeam prea bine. La început am vrut să las impic sta că n-am observat. Apoi m-am trezit descosându-l. Închipuit-o, interesându-mă dacă am greşit eu cu ceva, dacă l-am jignit…

— Aoleo, muiere proastă! Scuză-mă. N-o lua ca ceva personal, Noi suntem uneori aşa… stupide… Deşi cred că mai deştepte ca o I Cel puţin în materie de amor. Mă refer la astea dotate, nu la femei., de rând… Zău aşa, măi Sorana! Şi totuşi, ai renunţat… L-ai ga. îl, monoton, plicticos! Cam straniu, fato!

— E un tip complicat, Divi.

— Asta e altceva…

— Tu ai spus: inimă de copil. Dar copiii sunt şi pretenţioşi, capii cioşi. Geloşi…

— Ei şi? Te deranjează? Dacă eşti flexibilă, te deprinzi.

— Da, dar un bărbat fanatic în amor?

— Îţi displace fanatismul erotic masculin? *Rara avis*, dragă. P, n feri convenţionalul, superficialul? Te-ai întors la acest gen?

— În fanatismul lui te încătuşează, îţi restrânge libertatea.

— E, îl mai şi reeducăm. Dar nici prea mult. Altfel facem din el lot un convenţional.

— Divi, mi-ar fi convenit să-l adaptez, dar n-am reuşit.

— În ce sens? L-ai pus la încercare? I-ai dat teste?

— Da.

— Unde, acolo, în excursie?

— Ştii că ăia dansează ca nebunii? Şi în devălmăşie.

Dansezi cu unul, să zicem. Deodată apare altul. Face o plecăciune, te invită. (îavalerul cedează şi la rândul lui o abordează pe alta.

— Şi el s-a supărat?

— N-a fost chiar aşa. Unul, arătos, exemplar rasat de sud-ametican, mi-a făcut curte. Am cam abuzat, acolo… Artemis nu e ahtiat de dans, iar mie, ce să spun… S-a simţit rănit, a făcut scene, a vrut să plece… Mă rog, mi-am dat seama că nu rimăm.

Dragă, apeşi pe accelerator când îţi propui să rupi. Altfel, ce imiba… îţi impui şi tu o margine. Prin urmare, n-a fost test. Sau un text involuntar. Mai mult capriciul tău, plăcerea ta. Pe care n-ai vrut, sau n-ai ştiut, sau n-ai putut să ţi-o controlezi. Este?

Şi întrucât Sorana tăcea, continuă:

— A fost mai mult vina ta decât a lui. Şi acum, înţeleg, îţi pare râu. N-ai spus-o, dar reiese.

Ştii ce e, Divi? Nu mai pot să-i înghit pe ăştialalţi. Am avut o uventură cu unu'… Nu spun numele. Nu obişnuiesc. Chiar astăzi a Ionl pe aici. Dragă, aveam senzaţia că e urangutan. Nu arată rău, dar iiir un braţ tatuat cu aiureli. Şi râde tot timpul ca un tâmpit. Dantura r bună, dar dinţii sunt lungi, de animal, am impresia. Râde, dar nu mimai asta. Tot ce spune şi tot ce face e un fel de râs. Omul-râs! Nu i Idiot? Neserios, băşcălios, fără nicio emoţie. Pentru ce trăiesc ăştia? litre amor cum ia micul dejun la hotelul lui. E patronul unui hotel de lux. Nu te alegi cu nimic. Nu mai suport chestiile astea. Îmi venea să-l îmbrâncesc pe uşă, să-i dau un şut în fund.

— Ţi-a rămas poetul în sânge. Ai făcut o obsesie. Nu ştiu dar A eşti conştientă. Dar dacă nu rimaţi, ce e de făcut? Pentru o noapte merge, dar tu vrei altceva. În cazul ăsta, lasă-l altora, care se mulţumesc cu o aventură. Cum te mulţumeai şi tu… Ce-ai zice, de pildă, dacă aş încerca eu? Ai interpreta rău? Mi-ai purta pică dar A aş avea cu el o aventură – nu de o oră sau o oră şi jumătate cum a fost atunci – de o noapte?

— Divi, replică Sorana după o clipă cam lungă de

gândire, ce să zic eu… N-am niciun drept şi nicio autoritate nici asupra lui, nici asupra ta. E fiecare stăpân pe viaţa lui. Ştii că în ce priveşte liber» tatea, eu… Dar, aşa prieteneşte, nu te-aş sfătui. Artemis nu e mi pastolache… Nu-l poţi avea, la propriu, într-o chestie de asta pas „geră… cu tot ce e unicat în el, cum spuneai, cu „mâna lui de aur", De-abia eu dacă ajunsesem la miez, după un timp… Mai avusese n relaţie. Nu ştiu cum decurseseră lucrurile. O dispreţuia. Că e uşura tică… moartă după bani… Se mărita cu un nabab. Detestă femeile astea, care îşi amanetează viaţa, prin căsătorie contra cost. Ai", destui adoratori, din care unii meritând toată atenţia, ce să te mai încurci cu poetul meu… pardon, nu mai e al meu. E al lui însuşi.

După ce-şi luară rămas-bun ca două prietene bune, Sorana scoase casetuţa din telefon, în care înregistrase convorbirea, con» form unui obicei adoptat în ultima vreme (pentru memorii) şi pune alta. După care formă numărul lui Beate.

— Beate? Bună scara!

— Tu eşti, fetiţo? Nu ţi-am mai auzit glasul de multişor.

— Te-am deranjat? Te culcasei…

— Cum să mă culc? Nici nu ştiu cât e ceasul. Citeam, m-a prins cartea asta… Ce, te-ai plictisit? Ţi s-o fi făcut dor de bătrâna ta profesoară şi prietenă…

— Hă hă, am îmbătrânit eu mai mult. Treisprezece ani ăia s-au dus… M-au îmbătrânit necazurile…

— Ce vorbeşti? Oi avea probleme în amor? Altul? Că la tine vin şi trec în viteză…

— Beate, aş vrea să mă împac cu Artemis. Spune-mi tu cum să lite. Învaţă-mă!

— Cu Artemis? pronunţă tărăgănat, meditativ, preşedinta fundaţiei culturale. Ce ţi-a venit? Credeam că te-ai vindecat.

— Am încercat, Beate. M-am încurcat şi cu un… un zdrahon băşcălios. Fustangiu, curtat de femei. Mi-a căzut la picioare şi l-am acceptat. La început m-a amuzat, acum

mi-e greaţă. Azi i-am dat papucii… Să nu-l mai văd. Ăştia n-au nimic nici în cap, nici în inimă. Ştii doar ce… Hăndrălăi nenorociţi. Vai de capul lor!

— Dar cu Artemis… te-ai trezit cam târziu, Sori. Nu cred că mai r ceva de făcut. V-aţi întors spatele. Nu prea am înţeles eu cearta Msta a voastră. Neserioşi amândoi. Dintr-un fleac? Tu ai exagerat într-o direcţie, el în alta.

— Beate, te-am minţit. N-a fost cum ţi-am zis. Nu ştiu el ce a pus, dar…

— N-a fost aşa? Cum a fost?

Mult mai rău. Ce mi-o fi venit atunci… L-am înşelat cu un mulatru de-ăla. Practic sub ochii lui. El m-a ameninţat, eu m-am Minbiţionat… I-am dat înainte. Până la capăt. Şi peste capăt. N-a îi ist fleac. După canoanele vechi, maximum de mizerie ce se poate Ikee unui bărbat.

Stai, ia-o mai încet. Sistematic. Dacă tot îmi soliciţi părerea, lh-ină să înţeleg ca lumea. Cine a fost individul şi ce-ai făcut cu el? Şi în ce poziţie l-ai pus pe Artemis?

— Mi-e cam ruşine, Beate. Atunci, pe loc, ţi-aş fi dat lux de amănunte. Acum mi s-a schimbat optica. Mă îndrăgostisem de unul, un tip aşa… Cum vezi în telenovcicle alea sud-americane.

— O clipă! o opri interlocutoarea. Ai noţiunea termenului? Te-ai îndrăgostit în adevăratul înţeles al cuvântului? În accepţiunea în care folosesc şi eu sintagma?

— Poate nu aşa… Mi-a luat deodată minţile… Avea un fel de a le privi diavolul ăla! Mi-am zis: „Dacă îl scapi, o să rămâi toată viaţa cu un cui în cap”. Era masculin… Foarte elegant. Nu doar ca vestimentaţie sau ca aspect general. Donjuanul, înţelegi? Unul de lip hispanic, latino-american, afro-latin, dracu’ ştie. Asta era. M-a dat gata. N-am putut rezista.

— Artemis n-a mai contat? Ai uitat de el?

Nu primi niciun răspuns.

— El n-a intervenit în idila asta în niciun fel? A fost de faţă din prima clipă, de când ai căzut în mreje?

— Ba a zis câte ceva, nici nu mai ţin minte. De altfel, am lini mereu băută.

— Te-a drogat tipul?

— Nu ştiu, Beate. Dar minţile mi le pierdusem, categoric.

— Repet. Artemis n-a mai contat?

— Acţionam cu orice risc.

— Asta am vrut să ştiu. Cu orice risc. Lucrul ăsta îl ţii bine minh

— Mai era şi altceva, cred. Speranţa că până la urmă el o iA „înghită”. Adică să fie tolerant. Cum am înghiţit şi eu…

— Ce-ai înghiţit tu?

— Că s-a culcat cu Divi, la ziua mea. Aia a avut o poliţă de plai il, şi l-a luat – are un apartament acolo, la hotel. L-a îmbrobodit… il n’a ştiut şi a fost prea târziu să mai dea înapoi. Cu coada ochiului am urmărit toată mişcarea. Şi-a cerut iertare, mi-a spus că a li All o eclipsă a conştientului.

Aşa a fost şi la tine? Tot eclipsă?

— Nu, Beate. Eu am fost conştientă de la început. Asta a fost dorinţa mea. Şi ce făceam se petrecea sub ochii lui Artemis.

— Şi acum ce vrei? Ce vrei să-i spui? Ai un argument minim, rlementar?

— Nu ştiu, Beate. De aia te-am sunat.

— Pe ce poţi miza?

— Pe… Numai pe… Pe toleranţă. Dacă e posibil.

— Mă îndoiesc… mă îndoiesc, Sori.

— Ştiu… şi totuşi…

— Bun. Dar acum? Regreţi? Regreţi ce-ai făcut? Sau numai pe /Xrtemis îl regreţi. Dacă, prin absurd, l-ai recăpăta, ai fi în stare să repeţi ce-ai făcut atunci?

— Nu cred, Beate! Chestia asta, ruptura asta, vreau să zic, a răsturnat multe în mine. Cum ţi-am spus, pe ăştia obişnuiţi… îmi întorc maţele pe dos… Aş pune mâna pe un pistol şi i-aş lichida.

Nu le-ai mai da dreptul să existe?

Să existe, dar între ei, acolo. Numai între ei. Să nu-i spurce pe ceilalţi.

Cum ai făcut tu cu Artemis.

Eşti crudă, Beate. Tai în carne vie. Ai tot dreptul, de altfel, îmi lutu seama. Uite, mi-a crescut pulsul, m-a luat ameţeala, transpir. Ţi-am spus tot. Nu mi-e deloc uşor.

Nu mi-ai spus esenţialul, Sori. De ce ţii să vă împăcaţi? De ce doreşti atâta să-l recapeţi? Să pornim de la o premisă clară, altfel discutăm degeaba. Iubirea adevărată, nu aventurile tale, este un imtiment de proprietate. O relaţie de presupusă proprietate personală. De aparţinere şi de deţinere. Fiecare este proprietarul celuilalt şi proprietatea aceluia. Atunci când ai făcut chestia aceea, în ai naica, voiai să te sustragi relaţiei de proprietate cu Artemis. Sau doar să te împrumuţi pentru un timp? Pentru câteva zile?

— Complicat. Cred că da, asta voiam să fac. Să mă împrumut.

— Dar ca un mod de viaţă permanent, nu? Nu te gândeai cA acela va fi unicul tău accident. Unicul împrumut. Voiai să proliţi mereu de toleranţă. Acum poţi să renunţi la această concepţie? I, a privilegiul de a fi a unui bărbat, şi în acelaşi timp obiect de împrumut pentru alţii.

— Cred că da.

— Dar la viceversa te-ai gândit? Artemis, în calitate de presupusă proprietate a ta, poate să se împrumute fără voia ta? Fără să te întrebe? Cum gândeşti în privinţa aceasta?

— Din moment ce renunţ eu la acest drept, cred că şi el trebuie să…

— Prin urmare, acesta ar fi contractul la care te gândeşti… Acum spune-mi ce te-am întrebat. De ce îl vrei cu tot dinadinsul pe Artemifi? Şi nu pe vreunul din cercul tău?

— Nu-i mai suport, ţi-am spus. Sorana se simţea obosită, nr. concentra greu.

— De Artemis te întreb.

— Beate… Are suflet. Trăieşte… Trăieşte clipa aceea… Cum niciun altul… cum nici eu… Abia învăţam

câte ceva de la el.

— Dacă aşa ceva se poate învăţa, Sori!

— Mă copleşea… Ca un val… Transforma asta… dragostea carnală, care pentru mulţi e o… cum să spun eu… o…

— O funcţie fiziologică…

— Da, Beate. În ceva de dincolo. Din alte sfere.

— Ce sfere?

— Nu ştiu. Mă mira, mă impresiona, mă înfricoşa.

— De ce?

— E atât de tandru…

— Sunt şi alţii.

— Dar să plângă, Beate? În braţele femeii cu care face dragoste, „I

Ei, cum? Ce, e copil?

Da, şi asta, copil, cum spui… De unde să ştiu ce se petrece în il: 1 Numai că, în loc să mă cobor, ca de obicei, mă înălţăm. Îmi lipseşte… Am nostalgia acelor nopţi. Mă trezesc şi retrăiesc. Nu mai adorm.

— Nu e deci o simplă vanitate… E mai mult.

Mai mult. Am căpătat ceva… şi am pierdut.

El e imperativ? Vreau să spun are orgoliul de a dicta? De a se impune?

Vine de la sine. Aşteaptă starea aceea de graţie…

Nu te deranjează? Nu aduce a… pedofilie?

Ce prostii spui…? Ce pedofilie! De unde până unde?

Păi, cu un copil… Sau a incest. Cu pruncul… şi Beate râse, pentru a evita o nouă reacţie a Soranei.

E, hai, baţi câmpii… Am vrut să spun că are gingăşie. Şi aia a observat, doar într-o oră, o oră şi jumătate cât a fost cu el. Dar eu!

Care aia? se miră Beate.

Aşa spun eu când vreau să compar ceva, evită Sorana să se dramai mult în vileag.

Beate renunţă să afle la cine se referise şi continuă.

Dar e accesibil? Nu e cosmic, abstract, liric-abstract? îl modelezi cum vrei – bineînţeles dacă simte că-l iubeşti… Om ca toţi oamenii, până la urmă. Doar că mai…

Are suflet… Ce Dumnezeu, parcă n-ai fi trecut prin astea… Am trecut. Sper să mai trec… şi râse. Părea că s-a edificat.

Inertă asaltul, bombardamentul investigaţional… Sau al curiozităţii personale. Am şi eu o noutate pentru tine… mă mărit, Sori. Am fost i mită după toate regulile.

!?

Intru şi eu în rândul lumii, ca să zic aşa.

— Lui tata i-ai spus? se scăpă Sorana, dându-şi seama că s-a trădat.

— Ar fi trebuit? Ar trebui?

— Nu, dar ştiam că…

— Că ce?

— Că sunteţi prieteni. Colaboraţi, încercă ea s-o dreagă. Asta nu va afecta munca la partid, la fundaţie? Eu nu m-am vârât în viaţa ta, Beate. Cred că sunt o persoană discretă. Întrebam aşa…

— Tatăl tău are şi el familie, ca tot omul. Voi avea şi eu. Nu poţi, şi chiar dacă poţi, nu e bine să trăieşti fără familie. Vine un moment când… E timp pentru toate, vorba lui…

— A cui?

— A Ecleziastului, nu?

— Te felicit, Beate. Îmi pare bine pentru tine. Şi schimbă dirceţia. Sunt un pic invidioasă. Eu, vezi în ce tenebre mă zbat. Suni departe de un liman… îţi urez să fii fericită. O să ai copilaşi… O iA mă laşi să mă joc cu ei?

— Ei, nu aşa… Compui o panoramă idilică. Să revenim la… îi tăie Beate falsul elan. De fapt, ce-ai vrut tu de la mine?

— Să mă asculţi. Simţeam nevoia să mă sfătuiesc cu o prietenĂ bună. Şi aş mai îndrăzni ceva. Să tatonezi tu, dacă… Eu nu îndrâznesc. Am întins mâna de o sută de ori să-i formez numărul şi mi-am retras-o. N-am niciun indiciu, niciun punct de reper… Poalr mi-ai putea da’ tu unul… Dar dacă o să pleci şi de acolo, dr Itl fundaţie, nu ştiu cum…

— Lasă! O să încerc să-l contactez. Să tatonez. Vom ţine legăturii

Capitolul douăzeci şi cinci

S-a trezit odihnit, cu mintea limpede, fără niciun nor pe bolta Spiritului său. Ceasul de pe noptieră, spre care a întins mâna mecanic, arăta orele opt. Stătuse treaz când, de vânt, crengile pomilor desfrunziţi loveau zidurile. Luase apoi un calmant şi dormise fără întrerupere. Încet-încet, începură să scoată capul, ca nişte fire de Iarbă pe un pământ fertil, fragmente dintr-o lume ascunsă, nerăbdătoare să iasă la lumină fără a fi chemată. Îşi dădu seama că sunt elementele unui vis înfiripat cu puţin înainte de a deschide pleoapele. Aşteptă, fără să le grăbească. Se făcea că se dusese la cimitir, la bunica. Cu toată strădania, nu mai găsise „figura66 căreia îi aparţinea mormântul. Mergea pe un sol răscolit şi fărâmiţat, ca pentru însămânţare. S-a apucat să scormonească, aplecat, fără să ştie în ce leop. Pământul umed, gras, i se lipea de palme. La un moment dat a dibuit ceva tare, a vârât mâinile adânc şi a dat de o masă compactă, sferică. Era un pepene. S-a ridicat să-l contemple. Intrase lllir-o bostănărie. Tot pământul era împănat cu enormele fructe. Nr lăfăiau, într-o ordine geometrică, giganţi pe care-i aproximă la 40 – 50 de kilograme fiecare. Merse printre ei spre capul locului, unde păzea un om. Recunoscu în el pe bunicul din fotografiile t< cnt descoperite. S-a apropiat temător, deşi distanţa dintre ei scădra vertiginos, ca şi când ar fi fugit. Îi vedea limpede faţa buhăită ţi obosită. Arăta neglijent şi trist, dar era, cu siguranţă, la vârsta pozelor. L-a recunoscut şi el pe Artemis, sau ştiuse de la bun început cine e. I-a adresat un surâs exprimând durere, regret şi neputinţă, şi nu i-a spus nimic. Artemis a simţit nevoia să se cureţe pe mâini, a căutat o frunză, dar pepenii nu aveau vegetaţie, s-a uitat după o sursă de apă – nu exista. S-a pipăit prin buzunare şi a dat de o sticluţă de colonie cu care şi-a spălat mâinile.

— Miroase frumos, a spus bunicul. I-a explicat că a umblat în pământ şi că din el ieşea o duhoare.

— Miros ăştia noi, l-a lămurit. Dar parfumul mi-a plăcut întotdeauna.

Artemis i-a întins flaconul, făcând semn că poate să-l oprească

— Din ce eşti făcut, s-a arătat Artemis curios?

— Fiecare e făcut din propriile amintiri. Ceva mai deformate, căci ni s-a voalat memoria. A şi obosit, străduindu-se să nu uite, Apoi, scoţând dopul sticluţei, spuse: Am să parfumez pepenii.

Bunica îi spusese că celuilalt Artemis îi plăceau pepenii tocmai pentru parfumul lor. Ghicindu-i gândurile, bunicul îl îndemnă:

— Ia-ţi şi tu unul şi taie-l. În fiecare găseşti o parte galbenă şi una roşie.

Artemis s-a aplecat şi l-a ales pe cel mai mic, dar şi pe acesta abia reuşea să-l ridice.

— Nu aşa! împătureşte-l, l-a învăţat bunicul, şi i-a arătat cum să facă. L-a strâns în modul arătat şi pepenele s-a transformat într-un îl fel de planşe. De fapt, album era, sau chiar carte. O tipăritură.

— Tu le tipăreşti? a întrebat Artemis. Reieşea că da, el tipăreşte imprimatele.

— Am auzit că ai şi tu ceva sub tipar. Nu mi-ai arătat nicio plachetă cu poezii.

— Îmi publici una, dacă îţi trimit?

N-a mai apucat să audă răspunsul, fiindcă dinspre „capul loem lui” s-au apropiat, în mare grabă, câteva persoane. A văzut că sunt morţi şi s-a dat la o parte, ascunzându-se după pepeni. Apoi *a* luat-o la fugă. După câteva minute şi-a dat seama că de fapt aleargă după un tramvai ce hurduca înaintea sa. Nu s-a urcat, a Luat să-şi tragă sufletul, aşezându-se pe o bancă. Îi părea rău că nu l-a întrebat dacă ştie de venirea bunicii ori dacă s-au întâlnit. Ce-or fi discutat ei, Doamne? se gândea. Cum or fi reglat conturile alea încâlcite? Aici s-a oprit visul, până aici l-a putut reconstitui.

Cine îi trimisese acest dar? Chiar el, bunicul? Hotărâse că e timpul să înceapă a comunica direct cu nepotul? în ce scop? Ce mod de comunicare între tata-mare şi nepot e acesta! Străbătând timpul, materia,

regnurile… Nicio piedică nu stă în calea reîntâlnirii… Nimic nu-i putea opri să-şi vorbească, să se vadă. Visul e magistrala pe care se regăsesc cei de acelaşi sânge, atunci când, deşi au ieşit din viaţă, între ei circulă fluxul afecţiunii? Oricât de târziu, oricât de târziu! Dobândirea cu titlul de dar, de moştenire, îi visului îi dădea o stare asemănătoare beatitudinii. O ciudată libertate, împlinire, fericire chiar… Intrase în posesia unui document Inestimabil, ce simţea că-l conectează la mistere. Bietul bunicu'! Atât de obosit şi trist, dar neclintit, ca un paznic de far, lângă pepenii giganţi, din care el, Artemis, nu apucase să guste. Aveau o Nlrânsă legătură cu vocaţia ambilor – tipăritura, cartea, poezia…

Toată ziua a plutit – şi în această stare euforică l-a găsit telefonul lui Divi.

Alo! Artemis? Ce faci? De mult nu ne-am văzut… Poate nici vi n ea nu mi-o mai recunoşti. Divi, aici. Nu te-aş fi deranjat… (Jnluma e ca bărbatul să sune, nu invers. Dacă există interes, lirrşte. Dar acum e vorba de altceva. Am primit însărcinarea să-ţi vorbesc. Despre Sorana.

De la cine ai primit însărcinarea? simţi el nevoia să limpezească ceea ce i se părea confuz. *Despre*? Sau *de la*…

M-am exprimat greşit, se corectă ea. *Dinspre*… acesta e cuvântul.

Prin urmare, de la ea?

— N-am un act, o procură… dacă ţii să fii aşa de riguros. Sau scrupulos. Am o misie… în calitate de prietenă. Se înţelege, prietenă a ambilor. Sau e prea mult spus, în ce te priveşte?

— Nu de asta, încercă el să împrăştie ideea scrupulozităţii. Doar ca să înţeleg.

— Acum ai înţeles. Cum facem? Nu e ceva de expediat la telefon. Ar fi nevoie să ne vedem. Aceasta ar cere să-mi dai o întâlnire, Să mă inviţi undeva… Nu? Aşa se obişnuieşte. Aş prefera să inA achit cât mai repede de… Ar fi bine dacă ne-am putea vedea în seara aceasta. Eşti ocupat? Şi eu sunt prinsă în perioada asta, Totuşi… prietenia primează. Vii în întâmpinare?

Interpelatul tăcea, şi această muţenie se anunţa lungă. Nu era vorba de obiceiul lui de a aştepta să se epuizeze ideea, ci de o realĂ şi serioasă încurcătură. Nu se opunea ceva în el, în mod radical, aA se întâlnească în scopul anunţat, cu Divi. îi era însă imposibil 4 vadă o cale… Să-i dea el întâlnire? Unde, pe stradă? Femeia sugera că e vorba de o discuţie. S-o invite undeva? Doamne fereşte, pe aşa o cocoană? într-o dugheană de-a lui? Ea se învârte prin saloanele marilor hoteluri şi restaurante. Totul îi suna îngrozitor de pretenţii w, Divi aşteptă ce aşteptă, evident edificată asupra dificultăţii lui de a se pronunţa, şi orientă altfel propunerea.

— Dacă nu te-ar deranja, dacă nu te-ai împiedica de consiliu rente formale – poeţii ar trebui să fie mai nonconformişti – te-aş invita eu. Ar fi mai simplu. Am abonament la restaurantul unrir a fost aniversarea Soranei. Iau acolo destul de des prânzul sau cina. Am putea cina împreună astă-seară. Sper că nu găseşti vrrd chichiţă ca să…

Abia acum când se profila o ieşire din încurcătură, pe Artemil îl trecu un val de fierbinţeală.

— Nu, protestă moale, nu mă deranjează în sensul de care vorbeşti. Îmi face impresia că tu te supui unui deranj…

Ei, lasă… Atunci… pe la opt şi jumătate, nouă, e bine? Să zicem nouă, da? O să mă găseşti uşor, nu e niciodată prea aglomerat. Dacă n-am venit încă, stai şi tu în hol câteva minute. De tu ord, Arti? îmi dai voie să-ţi zic aşa, ca să mai scurtez, şi mai ales nil descarc numele tău de prea multă solemnitate pe care o conţine?

Nostim ce poate ieşi din numele meu! se miră el. Spune-mi i um vrei.

— În regulă.

Legătura s-a întrerupt, lăsându-l pe Artemis să rumege întâmplarea.

A găsit-o uşor. Sala, cu un volum de aer respectabil, ca pe vremuri, silenţioasă (parcă ceva absorbea zgomotele), luminată rezonabil, era ocupată abia pe sfert,

ceea ce nu dăuna atmosferei, ci o Ulcea mai elevată. Chiar se gândi, în treacăt, că ăştia dinadins fac aloanele mari, ca să dea senzaţia de rarefiere selectivă, deosebinilu-le de berăriile ticsite, îmbâcsite, asfixiante. Era singură la o masă rotundă retrasă, cel mult pentru două perechi, şi avea în faţă HM cocteil cu felii de portocală înfipte în buza paharului.

Stai în scaunul ăsta din faţa mea, îl invită, după onctuoasa lui înclinare executată în semn de salut, ne vedem mai bine.

Artemis se aşeză făcând, conştient, efortul de a-şi împiedica utilii să se fixeze asupra chipului ei. Voia să sugereze că-l intereinvză sala, dar nu prea avea ce vedea, o trecuse în revistă la venire, al ce s-ar mai fi putut uita? La faţa de masă imaculată, la aplicele ilr sticlă de pe perete? Ea îi atrăgea privirile ca o făptură stranie. Nu – şi mai amintea exact cum arăta atunci, dar se încredinţă că lllipune de capacitatea de a se metamorfoza, adoptând expresii uluitor de diferite. Acum, chipul ei era de o puritate picturală, liplliidu-i adică cele trei dimensiuni. Pielea, de un roz pal, fraged, llll lisă pe oasele mici ale feţei, se organiza în linii fine şi nu prezenta nici cea mai mică incongruenţă. Ca de fiinţă abia născută, nem. i culată nici măcar de aer, necum de travaliul vieţii. Artemis avea impresia că buzele ei subţiri, elegant desenate, vibrează nu numai la cuvintele pe care le rosteşte discret, cu un sonor inteligibil, dai mic, ci şi la respiraţie. Urechile delicate, doar la anumite clătinau ale capului se iveau din curgerea în cascadă a părului de culoarea castanelor pârguite.

— Parcă vii dintr-o lungă vacanţă, constată.

— De ce?

— Pari foarte odihnită. Nu eşti încă atinsă de aripa stresului bucureştean.

— Am fost plecată, dar nu acum. Şi de-atunci…

El nu mai spuse nimic, neînţelegând de unde apar în lumea asta agitată, zgomotoasă şi vulgară, asemenea femei perfecte. Cad (lin cer? Avea în faţă misterul feminin. Sau o

parte din el.

— Arti, mie nu-mi plac convenţiile. Nici preambulurile… Nu l-ai o jumătate de oră conversaţie, pentru ca să expediez chestiunm propriu-zisă în zece minute.

— Atât de puţin îţi va lua?

Ea-şi flutură buzele candide într-un zâmbet prelung.

— Parcă n-ai fi poet, zău. Metaforizăm şi noi… Vreau să spun i A prefer să intru în subiect direct. Uite că vine chelnerul. După i? comandăm ceva…

Se întrerupse. Rezolvară cu chelnerul şi dădu să înceapă.

— Eu am totuşi un mic preambul… Dacă nu-l epuizez acum, O să mă gândesc la asta mai mult decât la ce spui.

Lui Divi îi plăcu nesupunerea lui.

— Aşa da, accept, râse. Orice e imprevizibil îmi cade bine. Asi ulii

— Tu ai o anumită faimă în lumea mondenă. N-o să te preliid că nu ştii. Cred că nu e în firea ta. Şi totuşi, exhibi din când) când o esenţă… atenţie!… o esenţă *divină*. Ce e cu asta? De multl i) împrumuţi, din ce o confecţionezi? Sau… există cu adevărat aşa re va fi în tine.

— Arti, clipi ea ca la o lumină prea tare, bătând alene genele lungi, în faţa unei asemenea provocări n-am mai fost pusă. A căzut pe mine ca un text din Biblie. Cu astfel de chestii vii tu? De-aia nu vrea nebuna aia să renunţe la tine? Băiete, nu ştiu, chiar nu ştiu ce wA-ţi spun. Probabil că la întrebarea asta o să reflectez toată viaţa. I) ivină? Ai făcut un calambur cu numele meu? Dar chiar aşa fiind, lot merită apreciat. Mă legăn însă în iluzia că nu e simplu calambur. I iite ce cred eu. Că toate femeile au şi ceva divin… pe lângă atâta demonism. Mai corect – josnicie, vulgaritate. Poate omul în general are asta, dar la bărbaţi se vede mai anevoie. Vorbea calm, galeş. I Huiala, dacă fusese, o aspirase, în exterior reuşind să se cureţe.

Mă mulţumesc şi cu atât. Acum te ascult…

Dar trebuiră să mănânce întâi. După ce chelnerul curăţă masa, I) i vi începu să vorbească.

Îşi pregătise discursul, subordonându-l unei strategii ce ieşea cu greu la iveală, şi pe care Artemis a perceput-o abia la sfârşit. Dezvălui că fusese abordată „la telefon” de „fosta lui iubită”, într-o mure cam depresivă, care pe ea o făcuse să manifeste mai multă wlicitudine. Ce înţelesese? Că Sorana, supărată şi jignită de ruptura cu el, pe care o prezentase cândva ca o neconcordanţă de firi ţi temperamente, se aruncase, pentru a se „drege”, cu tot elanul, în genul de viaţă dinainte. Din câte o cunoaşte, Sorana e o femeie voluntară, cu personalitate, care ştie ce vrea şi poate să-şi dirijeze viaţa. A avut câteva aventuri, culminând cu una ce se consumase chiar în ziua aceea, a telefonului. Mai pe scurt, se scârbise din nou ilr relaţiile ei, de masculii frecventaţi, şi ar fi vrut să mai încerce o ţiuia cu el, cu Artemis. Nu i-a dat însărcinarea clară de a mijloci împăcarea, dar a înţeles că asta şi-ar dori. Şi cum, dinspre partea aia aşa-zis divină, ea are o înclinare spre generozitate faţă de prietenele în necaz, iată, s-a angajat.

— Poate o să te întrebi dacă nu fac acest demers pentru a nul „mântui” de ceea ce i-am făcut atunci. Sau invers, dacă asta nu demonstrează că eu însămi am renunţat la aspiraţia de a mai repeta ceea ce a fost între noi. Nu, niciuna, nici alta. E vorba pui şi simplu de un gest de solidaritate feminină. Şi eu aş putea avea fi un moment dat nevoie de o mână de ajutor.

— Şi din ce spunea, rezulta că s-a lecuit de acel mod de via, l definitiv? Sau e o suprasaturaţie de moment.

— Nu rezulta nimic, Arti. Eu nu-mi pot permite să interprete/ Poate mai în măsură ai fi tu.

— Dar pe tine, întrebă cu oarecare timiditate, cu dorinţa vizibila de a o menaja, nu te deranjează, în felul ilustrat de Sorana, genul respectiv de viaţă?

— Dragă, mă aflu într-o situaţie grea. Nu-mi arde de nimic. (ai atât mai puţin de jocurile acestea. Şi-i povesti, mai detaliat dri Al Soranei, ce păţise soţul ei. Despre acuzaţii, reţinerea în arest pir ventiv, bătălia avocaţilor pentru eliberare, colaborarea cu avoie. iţil celorlalţi implicaţi ş.a.m.d. Artemis avu o privire ironică. Se punea

într-o lumină de Penclopă: solidaritate până în pânzele albe, devirţiune, exploatarea, pe lângă vocaţia cuceritoare, a propriei dolail diplomatice. (Lui Divi îi părea rău, reieşi, că nu urmaşe Dreptul, făcuse, ca şi Sorana, Limbi străine, ar fi ieşit din ea o avocata pe cinste, nu magistrat, aceea e o muncă liniară, statică, în timp în avocatura ar fi pus în valoare calităţile pe care ca şi le descopn rea târziu.)

— Îmi amintesc, nu te supăra, cum odată l-ai fi dat cu chirie» r soţul tău.

— Ce memorie ai! Ca bărbat, am spus atunci, nu ca soţ. Dar în bărbat n-am nicio şansă să găsesc cliente, ca atare şi în aceatlA

Ipostază îmi rămâne tot mie. Dacă s-ar putea împărţi, aş reţine numai o postură. Glumesc, în realitate la baza cuplării noastre stau alte consideraţiuni. Dacă voi avea ocazia, am să ţi le dezvălui odată.

Oricum, e frumos din partea ta. Nu multe se comportă aşa.

Se uitară amândoi în salon, căci intrase în acţiune orchestra. Ea puse că i-ar face plăcere să danseze câteva minute şi, când perechile începură să ocupe ringul de dans, se ridică şi-l luă de mână, Ihră să-i mai ceară părerea. Artemis o contempla în toată splendoarea. Purta o toaletă fluidă. De data aceasta fusta era scurtă, deasupra genunchilor, ceea ce o făcea mai înaltă şi mai subţire.

Ştii cântecul ăla cu Tudoriţa, o întrebă?

Nu, ce cântec?

„Cine te-a făcut pe tine, Tudoriţo nene, / Aşa înaltă şi subţire, / Tudoriţo nene”.

Parcă îmi vine în minte, dar nu l-am reţinut în mod special, hidoriţa aş fi eu?

Cam aşa. Ţi se potriveşte. Sunt frumoşi oamenii înalţi. Suntem cam la fel.

L-a învăluit într-o privire ca o năframă. Surâdea, privindu-i codiţa strânsă la ceafă, părul lins pe tâmple, buclat pe creştet, faţa de creol sau hindus, cu boarea aceea întunecată a obrajilor nebărbirriţi, cum era moda. Ea dansa reţinut, fără fervoarea coregraf-amaloristică a

Soranei. Elegant, graţios, dar cu sobrietate. Părea un nor încărcat de lumină, planând nepăsător printre scamele detrămate ale cerului. Emana o mireasmă exotică, pătrunzându-i lui Artemis Iii creier. Era conştient că ţine în braţe un exemplar feminin cu cele linii subtile virtuţi carnale. îi simţea pielea mătăsoasă şi radiaţia Organică a trupului suplu. El dansa prost, dar uitase cât e de stângaci şi penibil. Domnea un calm posesiv în legănarea lor de fiinţe înnalc şi o nepăsare pentru cele din jur. Din nou se gândi la Sorana, I II nervozitatea şi căutarea ei înfometată, de vânător şi vânat. Divi avea maturitate şi stăpânire de sine, nu se lăsa în voia hazardului, îl stăpânea, îi impunea rigoare. Rămaseră pe ring până la pauza, Reveniţi la masă, Divi se prefăcu mirată, nu băuseră decât apa, Până şi paharul ei de cocteil rămăsese neatins.

— Propun să ne aducă şampanie sus, şi să mai stăm de vorbă, Nu suntem nici copii, nici abstinenţi, nici bolnavi.

Artemis nu comentă propunerea, nu lăsă să se vadă că a înregistrat-o. I se părea inutil. Doar ştiau amândoi despre ce e vorba, Se simţise avertizat din prima clipă. Însăşi întâlnirea, acceptarea invitaţiei, frământarea aceea de a găsi o ieşire când îi sugerase să preia iniţiativa, toate exprimau subscrierea la intenţiile lui Divi Chelnerul, probabil atent, veni cu factura, pe care ea o semn A repede, fără s-o cerceteze, rugându-l să aducă în apartament u sticlă de Cordon Rouge. Traversară salonul, nu fără a atrage atenţia celor de la mese, parcurseră acelaşi itinerar ca data trecut A, intrară în holul apartamentului şi se aşezară pe cele două fotolii, Dincolo de uşa de lemn negru sculptat se afla dormitorul. După ei fu adusă şampania, Artemis simţi nevoia unui debut critic.

— Tu, Divi, te consideri îndreptăţită să încalci poruncile biserit II cu privire la instituţia conjugală? Am glumit, de fapt m-a luat gura pe dinainte, nu la biserică voiam să mă refer, ci la…

— Tot aia e. Da, îndreptăţită. Altfel aş fi gândit, poate, dacă 111A căsătoream din dragoste. În cazul când

aş fi ajuns vreodată să cah strâmb, sunt sigură că m-aş fi simţit vinovată. În ciuda aparenr «lor, în mine există şi sentimentul cinstei. Dar am fost înşelată nr. viaţă – nu discut din cauza cui – şi-i dau ce merită.

— Ce merită? Ca şi când i-ai da ceva rău… Nu, îi dai ce crezi < A e mai bun pentru tine. Îţi dai ţie.

— În principiu.

— Prin urmare, sfidezi normele în numele libertăţii.

— Numai că nu totdeauna reuşesc să-mi ofer ce-mi trebuie.

— De ce?

— Nu există aşa ceva la tot pasul. Şi adesea mă păcălesc. Discernământul meu e şi el limitat.

— Iei ceva mediocru sau fals, drept…

— Da. Alteori mă mulţumesc doar… să fie *altceva*…

Te fascinează diversitatea, te ispiteşte ce e altfel. Dar nu e obo-Nilor să tot tragi la loteria asta? Pierzând, adesea, cum spui?

— Nu ştiu dacă pierd sută la sută. Poate câştig şi numai satis-Ihcându-mi curiozitatea. Te simţi bântuit de aceeaşi nelinişte? Te îmboldeşte aceeaşi curiozitate? Atunci asta face şi din tine un infidel, un necredincios, în faşă, să zicem.

— Pe plan teoretic. Sunt preocupat de descifrarea acestei nevoi psihice, care ne face curioşi, labili, coruptibili.

Dar uneori de la teorie la practică nu e decât un pas. Râse amuzată, plină de candoare, tandreţe, ispită. N-o să te superi dacă în las câteva minute singur? Deschide televizorul dacă vrei. Mă duc «A lac un duş.

Se întoarse vaporoasă ca o nimfă. Ondină înfăşurată în vaporii lacurilor de pădure. Artemis gândi cu voce tare:

Eleganţa ta intimă e şi mai rafinată.

Ea îşi fremăta uşor buzele în apropierea urechii bărbatului.

Aceasta e misiunea femeii! A aceleia care nu şi-a uitat, luată ni robota, vocaţia de la mama Eva.

Artemis înţelese că Eva trebuie să fi fost prima mare

curtezană «omenirii. îl cam păcălise ea pe Dumnezeu Creatorul, dar îi dăduse bărbatului măreţie. Cea pe care şi acesta, luat cu robota, Vorba Divei, şi-o uita. Ca vocaţie ancestrală adamică. I se aşează pe genunchi, proaspătă, foşnind din voaluri transparente, torcând ghia auzit. Începu să-şi exale dulcile otrăvuri.

Se iubiră până spre dimineaţă. Divi îşi desfăşură, sigură pe meşteşugul şi arta ei, o magie de curtezană solemnă, de oficiantă introvertită la altarul lui Bros. Mărturisi că el o inspiră, îi trezeşte şi stimulează virtuţile erotice cu care, recunoştea, a fost înzestrata din naştere. îl simţea bogat şi generos, oferindu-se nelimitat şi eu ardoare. Trăieşte intens acest schimb de substanţă umană şi o obligă la aceeaşi combustie. Obişnuit, ea îşi dozează trăirea. Consumul energetic îl înlocuieşte cu subtilitatea artei erotice. Evita mistuitoarele voluptăţi totale, la care el aderă risipitor, uitând dr ziua de mâine. îl place şi ca om, o îmbogăţeşte, o antrenează în dialog. De obicei nu vorbeşte atât de mult cu un bărbat. În acelaşi timp îl simte prea complicat. Probabil, nu i-ar putea face faţă într-un relaţie de lungă durată, tensiunea lui intelectuală o oboseşte. Dat a nu i-ar mai trebui alt bărbat, avându-l continuu? Poate curiozitatea i s-ar ostoi. Dar nu ştie sigur, nu ar putea garanta. E aşa cum spusese el în cursul serii, uneori cade într-un fanatism al libert am absolute, revoltându-se împotriva a tot ce o îngrădeşte ca femeie.

I-a mai mărturisit ceva: încă nu s-a hotărât să fie mamă. Soţul ei e steril, asta i-a convenit până acum. Un copil cu oricine u scârbeşte. Cu Artemis ar fi bucuroasă să conceapă unul, dacă s-ar decide. I-o spunea cu titlu informativ, să nu se sperie, n-ar farc-u fără asentimentul lui, ca atâtea femei josnice, pentru care copilul i un arcan. Dar de ce îi place să se înfrupte din „bunul” Soranei? a voit el să afle. O încântă să-i ia de la gură… A, nu, e o joacă, l-a asigurat. Nu are nimic de împărţit cu Sorana. Abia a ieşit din găoacea copilăriei fata aceea. Nu e coaptă, nu se controlează. () îl de câte ori vrea să câştige ceva – minor – pierde pe plan major. I, confuză. Dar nu e rea. Şi deşi se

află la antipodul lui Artemis, opinia ei e că s-ar completa. E imprevizibilă şi fanatică. Poate deveni sclava iubirii.

S-au despărţit senini, încântaţi de sinceritatea pe care simţeau că şi-o oferă.

Capitolul douăzeci şi şase

Era forfotă mare la redacţie. Artemis intrase la Viziru cu eseul «Au săptămânal, fără să observe freamătul neobişnuit al colectivului. Rămăsese la uşă, intimidat, fiindcă redactorul-şef de-abia se vedea dintre trei, patru bărbaţi aplecaţi peste el deasupra biroului. Ziaristul îl observă totuşi şi-i făcu semn să se aşeze. Îşi trase un scaun la masa de şedinţe, rămânând martor la treburile grupului. Examinau nişte şpalte şi se contraziceau. Unul susţinea publicarea articolelor tu tentă ofensivă, convins că acest ton trebuie menţinut până în ultima clipă. Viziru nu mai contraargumentă. Decise să fie scoase.

Să domine partizanatul electoral în toate paginile, conchise ferm. Nu ne batem în ultima zi a campaniei. Reflectăm adeziunea priitru candidat. Şi cu asta gata! Valea! ţipă la ei, cu vocea lui

Fugoasă, spartă ca un clopot de bronz.

Redactorii, sau ce erau, îşi strânseră catrafusele şi cu feţe preoi upate, de-acum hotărâte, părăsiră în grabă cabinetul. Viziru rânji. De-ăştia numai aşa scapi. Altfel te asurzesc cu clănţăneala lor.

Diseară se întâlnesc cei doi candidaţi rămaşi în competiţie. Ai urmărit desfăşurarea…

Mai puţin, mormăi Artemis.

Ce-ai făcut? Ai lucrat? Se mulţumi cu bâţâiala din cap, destul dr neconcludentă, a poetului. Ai adus ceva bun? Hai, că de acum n mA avem mai mult spaţiu… Mai respirăm dracului, că ne-a cocoşat campania asta. Şefu’ s-a achitat binişor până acum, nu? Să vedem diseară! Proba decisivă. Am discutat ieri tematica… Dar ştii cum e… Neprevăzutul atârnă greu… El are spontaneitate, fler… Dar şi ălălaltul… e dat dracului. Viclean, mucalit, ţine mereu câţiva aşi în mânecă… Mai face şi pe prostul. I-am spus să se aştepte la surprize. Ei, asta-i bună! sări el în

picioare, ca un arc de oţel, vorbeşti de lup şi lupul... Căci pe uşă intră... Veşminţeanu în persoană. Tocmai făceam prezumţii pentru diseară.

Artemis se ridică şi el, gata să-şi ia ghiozdanul şi să se retragă Şeful partidului, freş, elegant, jovial, le strânse mâinile, deplasându-se de la unul la altul cu zâmbetul lui cel mai cuceritor.

— Îmi pare bine că eşti şi tu, apucă braţul lui Artemis. Hai să iir aşezăm niţel la masă. Prin urmare, băieţi, mâine se... Nu termiiul ideea. Mai e hopul de diseară. Am trecut în revistă ideile posibile. Acum, că eşti şi tu, Artemis, vreau să ne mai gândim la ceva... Nu mi-am fixat încă întrebările pe care să i le pun eu lui, într-un moment mai special, să zicem, al confruntării. Şi al doilea, ştiţi, ultimul minut, ăla când moderatorul îţi cere să sintetizezi în câtem fraze... sau să formulezi un apel către electorat... Scurt, esenţial Eventual cu o noutate...

Referirea la persoana sa, în acest context, lui Artemis i se păru dr un convenţionalism fariseic. Îşi inspectă mental figura, temându-mi* că şi-a dat pe faţă gândurile. Viziru întrebă ce să ceară: ceai, calea, un păhărel de...? Veşminţeanu împrăştie ideea cu mâinile răşchirate.

— N-am timp, preciză. Am găsit o fereastră. O jumătate de oi A, maxim. Aşadar, băieţi! Vedeţi vreo întrebare mai oaţă.

— Noi le-am mai pritocit... tampona Viziru.

— Ce zici Artemis? întrebă direct bossul.

— Întrebări? modera şi acesta graba, precipitarea lui Veşminţeanii şi după un moment de gândire: Eu l-aş întreba aşa: „De ce puneţi, domnule, jandarmii pe popor, când vine să-şi spună oful la guvern *”.

— La ce te referi? zâmbi politicianul cu un aer surprins, puţin încurcat, chiar sarcastic.

— Păi când au venit oamenii să protesteze eram în piaţă. Cu măsurile astea de austeritate. Am văzut cum i-au tăvălit pe bătrâni, îi culegeau de pe jos şi-i îngrămădeau în ţarcul ăla de garduri, ca pe vite...

— Bine, în cazuri de-astea, prezenţa cordoanelor e

firească, ţine de legalitatea democratică, justifică respectiva acţiune şeful partidului de centru cu oarecare sobrietate, ca şi când chiar pe el l-ar II învinuit, nu pe rivalul său. Şi întrucât Artemis nu replică nimic, ha păru că la auzul explicaţiilor date s-a detaşat brusc de problemă, irpliindu-se sub masca sa autistă, pe care politicianul i-o cunoştea de-acum, simţi nevoia să mai adauge. Ăştia, jandarmi, poliţie etc., Mint instrumente de ordine publică, nu fac politică, veghează la respectarea legii.

Veghează, e drept, interveni şi Viziru, prefăcându-se interesat de ce vede pe fereastră, deşi de-acolo nu i se oferea decât o bucată opacă de cer, într-un noiembrie posomorât. Dar la ordinul guvernului. Deci într-o anumită optică, nu în deplină obiectivitate. Dar mă rog…

Gigi, eu mă refer la principiul constituţional. Artemis nu-şi putu opri o strâmbătură a buzelor.

Poate că începe să devină posibil… mormăi.

Cine? întrebară cei doi, mecanic.

Principiul. După impertinenţa – nu e aşa? – a poliţiei. Şi bălă (Arcala ce a succedat-o… Acum, paradoxal, principiul ar aveatuise să devină real. Dar şi asta s-ar putea constitui într-o întrebare, lirloc facilă: „Cum va suporta democraţia românească ruptura puterii cu instrumentul «obiectiv» al ordinii publice, poliţia?” Ar fi prima dată când, în obiectivitatea ei deplină, poliţia ar primi ordine nu de la guvern, ci de la popor… Sau, ca să nu exagerez… s-ar confunda în anumite privinţe cu acesta, frustrat şi el de putere.

— Domnule, deturnă ideea politicianul printr-un ton plictisit, < a cineva care în timp ce ascultă o muzică frumoasă e deranjat de paraziţi sonori colaterali, voi vă referiţi la o situaţie specială. Nişte demonstraţii de stradă. Dar agreaţi acest gen de tratare a problemelor sociale? Cu vuvuzele şi alte minuni de la „primăvara arabă”, cu pancarte de cârpă scrise de mână agramat, versificate în rin ic ridicole, cu nişte burtoşi (cât de flămânzi or fi!) jucând geamparalele pe bulevard? Să fim serioşi. Caricaturizăm democraţia… când există libertate de

expresie. Presă, televiziune, parlament etc. ete.

— Nu sunteţi pentru dreptul populaţiei de a ieşi în stradă când toate mecanismele democraţiei nu rezolvă nimic? Când cuţitul îl ajunge la os? se miră Artemis.

— Sunt procese mondiale, Artemis, cărora nu ne putem sustrage, Există o interdependenţă a economiilor…

— Aveţi dreptate, admise Artemis, ies în stradă şi francezii, englezii etc. Se pare că şi aceia sunt cotonogiţi de instrumentele contondente ale democraţiei. Numai că acei nemulţumiţi au salarii şi penali de câteva ori mai mari. Şi am văzut şi acolo burtoşi, vuvuzele…

— Nu sunt partizanul lor, deveni mai ritos Veşminţeanu. Nici aceia nu rezolvă ceva zbierând pe străzi.

— Totuşi… au fost demisii, căderi de guverne… relativiză podul.

— Aici are dreptate, îi veni în ajutor Viziru. Asta cerc şi opoziân la noi. Dacă s-ar fi dat curs acestor…

— Ştiu, dragă. Una e lupta politică şi alta… Şi noi cerem demiftll, alegeri anticipate etc., dar în parlament, nu pe străzi. Eu nu inn preta la asemenea presiuni. Nu sunt pentru încurajarea ameninţâril de jos.

— Noi n-am condamnat niciodată demonstraţiile. Paşnicfireşte, nu trebuie să mai adaug. Dimpotrivă, susţinu Viziru.

— Dragul meu, una e tactica de partid şi alta… Ce vrei! Când st inga, cu demagogia ei deşănţată, îi ia în braţe pe toţi nemulţumiţii… Dar conceptul democratic de fond, modern, al nostru, nu ăsta este… Şi, la drept vorbind, ca să fiu sincer, nici nu cred în forţa celor de jos, în capacitatea lor de a schimba ceva. N-o pot face decât partidele, oamenii politici.

Veşminţeanu devenise rigid, sec. Coroanele dentare ornamentale nu mai sclipeau, adunând optimismul luminii, veselia solară, ci precum o mică maşină de excavat, muşcau din aer ca dintr-un bloc de piatră, fasonând cuvinte insacabile. Vorbea repede, mişcându-şi buzele sacadat, încă armonios, dar cu atâta energie încât captau wtenţia, devenind punctul central al personalităţii lui. Se

învedera în el omul gândirii geometrice, al exprimării automate, rapide şi definitive, de computer verbal performant. Omul acţiunii, cu convingeri încastrate, cu o reprezentare imuabilă a lumii. Aşa cum «rata la marile şedinţe ale partidului, la tribune, în unele conclavuri vu colaboratorii, ca şi la tribuna Parlamentului, când se lua în dinţi vu rivalii, la prezidarea Consilului de Miniştri, în puţinul timp când guvernase şi când îşi dobândise porecla de „Caraimanul” după Matura impozantă, indestructibilă.

— Acuma, istoria vă cam contrazice… se opuse, parcă dezinteresat, Artemis.

— Să luăm istoria atunci… perseveră politicianul. S-a acreditat Ideea că în ’44 masele au impus nu ştiu ce… Incorect. Noua putere nu impus-o ocupanţii, nu vreo imaginară clasă muncitoare…

Dar mai înainte? interveni Artemis cu o lucire de ilaritate în ochi.

Mai înainte? Ai în vedere 1907? Bine. Ce-au făcut ţăranii? Nu n clasă imaginară, e drept, ci partea cea mai anarhică şi telurică a populaţiei. Expresie a însăşi primitivităţii, cum o descrie şi Hvbreanu. A muşcat pământul. A ajuns din rău în mai rău.

— Mai târziu a câştigat. Reforma agrară ce a fost?

— A fost un complex de factori, dragă, replică sigur de sine politicianul. Se făcea şi fără nebunia din 1907. Apoi mişcările lucrătorilor… mineri, ceferişti etc. Cu ce s-au soldat?

— Chiar dacă n-au rezolvat pe loc, au pregătit schimbări ulterioare, nu se lăsă convins Artemis. Ce ziceţi de 1917?

— Ce, Rusia? De ce se omite că n-a fost o operă a lucrătorilor eu braţele în calitatea lor civilă? Muncitori ştii câţi erau în Rusia, Mujicii! Dar nu cei în opinci, în izmene de tort. Nu masa rural! primitivă, amorfa. Soldaţii! Un fel de altă clasă. Instrument al statului. Nu de ordine, e drept. Maşină de război! Forţa militar! instruită şi înarmată. Încălcându-şi datoria, trădându-şi patria, s-a întors acasă şi a luat cu asalt nobilimea şi statul. Sigur, soldaţii erau

nemulţumiţi de condiţia clasei lor, în calitatea ei civilă.

— Păi eu ce-am spus? Întrebaţi-l pe contracandidat de ce face ca o clasă înarmată să se ridice împotriva statului, a ordinii sociale? De ce nemulţumeşte şi masele şi supraveghetorii acestora?

— Nu cred că trebuie să te nelinişteşti, îi făcu Viziru cu ochiul Au avut ei grijă. Şi-au făcut alte corpuri armate de ordine: jandai meria, mascaţii, nu mai ştiu care... Mai tari. Mai bine echipau Poate şi mai bine plătite. Îi aleg pe sprânceană. N-au mamă, n-au tată. Nu i-au potolit ei şi pe poliţişti, atunci? Mai mişcă ăia în froul? I-au lăsat cu găinăriile, cu circulaţia... Puterea e mai bine apărau! acum. Veşminţeanu părea neatent la spusele lui Viziru.

— Artemis, eu îţi demonstrez logica socială, i se adresă el poetului cu care avea dialogul. Eu nu-mi permit să-i pun preşedintelui o asemenea întrebare, fiindcă în situaţia lui aş proceda la lei, înţelegi?

— Revolta nu are efect? îşi continuă raţionamentele Arteinii, Dar în ’89 cum a avut?

— Dar fără intervenţie dinafară... De ce în ’80, sau când a fost, în Polonia, muncitorimea de la Gdańsk n-a avut succes? Un detaşament puternic, organizat. În ’89 a intervenit Vaticanul. Şi alţii. Iar la noi, e nevoie să-ţi spun cine a pus umărul? Şi ca să ţi-o iau înainte, la aşa-zisa „Primăvară arabă” ce a prevalat? Cine a scos mulţimile? Nu internetul? Cine a pus capăt regimului libian? Nu NATO? Se opri şi-şi consultă ceasul. M-am luat cu vorba. Prin urmare, nu-mi puteţi da o idee... Tot eu o s-o găsesc. A, da! Vă «pusesem şi de finalul acela. Fraza magică, ce rămâne în urechi şi în memorie. Cu care se duc oamenii a doua zi la urnă... Tensiunea lui Veşminţeanu, dacă fusese cu adevărat, şi nu un simplu exerciţiu (În oratorie, se epuizase. îi privea acum cu simpatie. Avu un început nr. râs amical, plin de înţelegere pentru tinereţea şi cruditatea lor.

— Sunteţi la început. Mă refer mai ales la tine, Artemis. Vă face bine să ascultaţi câte un vulpoi bătrân ca mine, dacă aveţi ocazia. Politica pare simplă, dar nu e.

Dacă e de calitate… Mulţi fac gafe. Asta e boala profesională a politicienilor, gafa. Gafezi, te excluzi. Sigur, sunt şi zigzaguri, meandre. Din astea învеţi. Dar gafarea e forma de ecarisaj naturală. Mai bine pierzi temporar, decât să gafezi. Hai să revenim la… Ce ziceaţi? Artemis livră un zâmbet caraghios.

— Tocmai tăceam! Aş avea eu o propunere… Dar după succesul repurtat până acum…

Hai, îl luă Veşminţeanu după umeri, strângându-l cu o expresie de afecţiune paternală.

Ce ziceţi de sloganul ăsta? „Onoarea datoriei împlinite! (inste şi integritate! Devotament patriotic!” Lozinca momentului liloric românesc. Pârghia ridicării României.

Veşminţeanu stătea cu ochii în tavan. Medita. Apoi îl rugă:

Vrei să repeţi? Şi, mai rar.

Artemis mai spuse o dată, dar acum fără convingere, ca şi când s-ar fi săturat de asemenea vorbe mari. Electorale. Dar chipul politicianului se umplea de încântare.

— Excelent! Ai nimerit-o. Ia bate-o, Gigi, la maşină, îi ceru redai torului-şef care şi-o şi notase. Exact aşa o plasez, fie că-mi cere, fie că nu. Asta trebuia să fie pe afişele noastre! De ce mi-ai furnizal-o abia acum? Ăştialalţi au lozinci minore, de uz imediat. Nici noi n-am excelat prin ceva de soi. Când i-o dădu tipăriță, o citi cu voi e tare, prima dată alb, apoi ca la şcoală, cu intonaţie. Se ridică, le strânse mâinile şi plecă satisfăcut.

Viziru se duse la biroul său. Parcă dinadins se depărtase, ca voi bele ce avea de gând să le spună să capete distanţă.

— Tu ieşi din şablon chiar şi când compui o lozincă! După ea re lovi cu palma în lemnul tăbliei. Uite, dom’le… mai zise, ca şi când ar fi strigat „Evrika!” Apăsă pe o tastă a interfonului de birou fi ceru răspicat: Să vină Giurgiuveanu.

Acela apăru în nici două minute, cu o faţă

congestionată, îl artemis îl recunoscu pe omul ce susţinea teza combativităţii, aplicat peste şpalt.

— Giurgiuvene, uite textul. Asta e manşeta paginii întâi a ziarului de mâine. Prin urmare sus, cu roşu, cât un lat de palmă. Îi ară ta, ridicând-o în dreptul ochilor, propria mână îndreptată cu palma spre sine şi cu dosul spre cel ce avea probabil funcţia de secretar general de redacţie. Mai verifici textul o dată diseară, după confruntarea de la televiziunea publică, când vorbeşte şefu' în final. E clan1 O să le rupem gura. În regulă, Giurgiu, du-te… Apoi îi spuse musafirului, cu aerul că aceasta e un fel de destăinuire, că şefu' l-a invitat la manifestarea respectivă, în staful său. Fiecare îşi aduce ai olu colaboratorii apropiaţi, simpatizanţii simandicoşi, membri ai familiei etc. Nu stau chiar „de lemn Tănase". Fac animaţie. Aplauda, izbucnesc în râs sau dimpotrivă, se nedumeresc, execută tot felul (le figuri.

— Va fi şi soţia domnului…? voi să ştie Artemis, ca fapt divers.

— Nu, îl întrerupse gazetarul, Clementina nu vine în public. Cu deosebire, la ăsta politic. Dar nici altfel. Va fi probabil Sorana. Ei îi plac aceste ocazii. Dacă te uiţi diseară la TVR 1 o vei vedea. Avu o glisare vicleană a ochilor când dădu această informaţie, dar nu mai adăugă nimic. Chestia cu asistenţa fusese – cum se văzu – numai prima treaptă în confidenţialitatea redactorului-şef.

— Ştii ce mi-a propus şefu'? întrebă retoric. Artemis nu se obosi îi! arate nici cel mai mic interes. Mi-a fluturat prin faţa ochilor portofoliul externelor. Ce părere ai?

— Eu? îl secondă acesta strict formal.

— Argumente de ordin practic: că ştiu limbi străine, că redactez personal, că am făcut un curs de relaţii în State, că am ca hobby kioria diplomaţiei mondiale, că lucrez – cam de multişor, e drept – la o carte despre politica externă sub Carol I. Pe cele de ordin perlonal nu ţi le mai spun. Aşa că îmi pun şi eu probleme în legătură ru rezultatul de mâine. Să nu crezi că mi-e uşor să plec de-aici. M-am legat. N-ai lucrat încă într-un colectiv de presă.

Şi acum, o întrebare. Aşa de curiozitate. Efectiv aşa s-o iei. Te-ar aranja să vii llt locul meu?

Cine, eu? repetă Artemis aceeaşi replică formală, de om distrat, ascultând numai cu o ureche.

Nici n-ai tresărit măcar, constată ziaristul. Eşti chiar aşa de litiriisibil la tentaţia măririi? Şi aici nu e vorba numai de mărire… Mi! rog… rămâne că n-ai auzit nimic. Un zvon.

Domnule Viziru, mă vedeţi pe mine buchisind aici, cu secretarul de redacţie în spate, nişte pagini anoste… certându-mă la triribn cu un presupus lezat, lider de partid să zicem… Şi aşa mai lirparte? Uite, am acceptat cvasicolaborarea cu dumneavoastră, cu preşedintele dumneavoastră. Mi-a priit într-un fel. Am înţeles şi am învăţat multe. Sunt mai avizat, fără să mă fi implicat, propriu-zis, în lupta dumneavoastră corp la corp.

— Evident. De la el – şi făcu un semn concludent cu capul ai ce să înveţi. Mulţi ar fi bucuroşi să…

— Uneori prin *a contrario*.

— Adică?

— Reţinând verso-ul tezei sale.

— Te referi la contrazicerea de azi?

— Şi de altă dată…

De aici intrară într-o controversă legată de spusele lui Veşminţeanu. Impropriu spus controversă, fiindcă până la urmA constatau că sunt pe aceeaşi poziţie, cu deosebirea că Viziru găsea justificări pentru şeful său. Opunea nevoia de a supravieţui în marele conflict de interese mondial, când România trebuie să se ataşeze celor puternici. Artemis îi înţelegea raţionamentele fi admitea că poate unele se impun unei minţi pragmatice, numai că singurele care plătesc oalele sparte sunt mulţimile. Puse lw teasc, lăsate fără nicio protecţie şi niciun orizont, minţite şi dezorientate, condamnate la mizerie, decrepitudine, dezădejde. lalA de ce, spunea el, politica acestei epoci îi repugnă iremediabil. I III post înalt pentru el? Nici vorbă! Chiar acest gen de colaboraie lăturalnică, mai mult abstractă, stilistică, respectiv „estetică”, ÎI

displace. Au încheiat în coadă de peşte, pe o platformă comunA, dar cu concluzii diferite… în faţa uşii, înainte de a apăsa pe clanţă, Artemis se opri şovăielnic.

— Domnule Viziru, am rămas cu o nedumerire. Mi-aţi araltil dacă nu prietenie, sinceritate, ceea ce eu apreciez în mod deosebii, V-aş pune o întrebare, cu speranţa că nu vă veţi supăra. Din punct I de vedere moral, nu vă costă toleranţa pe care i-o arătaţi preşe* dintelui? Ba şi faptul că trebuie să-i luaţi apărarea în public, şi nu oricum, uneori la modul radical, deşi cu unele opinii ale sale nu vă identificaţi. Nu vă simţiţi totuşi frustrat? E un tribut? Asta e soarta gazetarului? vorbind, se apropiase de biroul redactorului-şef care, ascultându-l, sfârşi prin a se ridica.

Ai îngrămădit la întrebări într-una! Da, eu sunt franc. Nu o dată i-am spus şefului „verde în faţă”. Îmi place că nu se supără. Ştie să şi „înghită”. Dar e o deosebire… Eu, ca ziarist, sunt un fel de liber cugetător, el, ca unul din stâlpii clasei politice, are doctrină. A aderat la un decalog. Dacă iese din el, iese şi din confrerie, ca s-o numesc aşa. De aceea ori îl iei cum e, ori nu-l iei deloc. În ce priveşte gazetăria… gazetăria la patron… impune concesii. Orice-ar pretinde unul sau altul… Dar ai speranţa că te duci spre altceva.

— Spre altceva, unde obedienţa e şi mai mare, îşi strâmbă buzele Artemis într-o grimasă ce ar fi vrut să fie compasiune amicală.

— Diseară să te uiţi la televizor. Mâine-seară vii la sediu, nu? Ciocnim o cupă… Sau, dacă nu… vorba ăluia… şezum şi plânsem.

Capitolul douăzeci şi şapte

A uitat la ce oră urma să se difuzeze confruntarea finaliştilor; rămăsese cu încredinţarea că în a doua parte a serii, după ora 22, S-a lăsat prins de un film mai acătării şi când şi-a adus aminte, a constatat că evenimentul se consumase. Din comentariile analiştilor n-a reţinut nimic edificator. A doua zi s-a apucat să-şi scrie eseul pentru revista culturală. Pe la prânz a fost sunat de Bondocu, dormi să-i audă opinia şi să foarfece împreună

întâmplarea.

— Cum să uiţi de principala ieşire în public a protectorului tati, „.

Poetul nu-i alimentă ziaristului verva sarcastică, întrebă toi uşi cum s-a soldat meciul. Bondocu declară că e greu de stabilii uit scor. Deşi pe aceeaşi platformă politică generală, rivalii au milil.il pentru două direcţii diferite. Nu îi era clar dacă lumea a sesizai prin ce se diferenţiază candidaţii, probabil că cei mai mulţi s-au oprit la învelişuri. Din acest punct de vedere, Veşmi a apărut mal laborios dar mai prolix, mai greu de urmărit, în timp ce adversarul a fost mai spontan, mai abil în replici de efect. Ca fond însă, primul a adus nota de noutate şi originalitate. Nu-l prea lămuri pe pori aceste generalităţi, ceru, dacă se poate, o enumerare a ideilor celor doi. Bondocu se recuză. La telefon nu se angaja într-o alaii disecare, îi stătea însă la dispoziţie pentru o întâlnire. Se pregâlrn să iasă în oraş, va lua masa la localul cunoscut. Se pot vedea acolo, Artemis acceptă.

Bondocu se înfofolise în fulare şi flanele. Avusese o răceală, abia scăpase, şi ceru de la bun început chelnerului vin fiert cu piper şi scoţişoară. Şi dacă au, un decimetru pătrat de şorici fraged, frecat cu sare. Artemis se înscrise şi el în respectiva reţetă.

— Uite, domnule, cum a fost, intră Bonocu în subiect. Dacă era un simpozion, să zicem, şi nu o competiţie decisivă cu mizâ atât de mare, ţi-aş fi spus net: Veşmi l-a băgat în cofa pe celălalt. Din punct de vedere intelectual l-a depăşit de departe. Dar cred că la un moment dat a uitat de ce se afla acolo, ce examen are de dat. Sunt convins că mulţi oameni de cultură i-au dat notă bună. Dar tot aşa, într-o viziune nepragmatică. Nu apolitică, fiindcă au găsit în poziţia lui Veşmi o variantă a politicului acceptabilă pentru ei. Ai făcut ochii mari, remarcă el mirarea, şi nu atât mirarea, cât încântarea lui Artemis. Prin urmare, ca să închei preambulul, domnul preşedinte în exerciţiu, comparativ, a apărut ca un politician de provincie – baron local – incapabil să iasă din schema simplistă, tocită a

recuzitei electorale. Ce a adus nou Veşmi? în primul rând, ca aspect general, ca portret, să zicem. A încercat să reediteze ţinuta liderului român – conservator sau liberal – de pe la începutul secolului XX, < dintre cele două războaie. Un Tache Ionescu, un Brătianu, un Iorga. Nu ştiu dacă şi-a compus imaginea deliberat, înclin să cred că da. (2 a intelectualitate a viziunii politice, cum am mai spus. Cu dezinvoltură, l-a lăsat pe celălalt să obţină doar mici efecte imediate.

Chiar aşa? se miră Artemis, temându-se că ziaristul face i iiricatură.

Poate am adoptat un registru superlativ, dar am vrut să relev lontrastul. În ce priveşte invocarea bonzilor de altă dată, nu înţelege că l-aş considera pe Veşmi unul dintre ei. În raport cu celălalt niigera asemenea asociere.

Chiar şi aşa. Când s-a ridicat el la o atare cotă? se întrebă poeiiil. E drept, are anumită morgă, mai multă mobilitate şi volubilitate.

Iar cei de care vorbiţi, l-au fascinat întotdeauna. Dar o aşa săritul A spre ei, de la o zi la alta? Ne-am întâlnit mai alaltăieri. Nu anticipa o asemenea metamorfoză – şi schiţă zâmbetul său chinuit.

— Să-ţi spun în ce a constat partitura lui. Poate aşa înţelegi mai bine.

Preluară de la chelner cănile cu vin fiert, aspirând aburii încărca şi de arome tari, înţepătoare. Gustară, suflând deasupra. Comandata ceva de mâncare şi băgară în gură câte un şpan răsucit de şorici dat prin foc.

— În primul rând, ce ne-a spus actualul, reîncepu ziaristul. (k fericire ne-au adus măsurile de austeritate – care, în paranteză lir zis, nici nu s-au terminat încă –, ce stabilitate macro, ce încrede ic internaţională… Că avem deficit bugetar bun, că am făcut reforme… Şi în general, stăm pe picioarele noastre. Bla, bla, bla… Ţi se face pielea găinii când auzi. În contrast, în supercontrast, dacă vrei, Veşmi a exprimat nevoia imperioasă de a ne situa ca naţie, di români, pe alt palier în integrarea europeană, ieşind din îngrăditura în care ne-am băgat singuri. A plecat de la

schimbările radicale ale lumii şi a ajuns la omul multidimensional. Să ne îngrijim, spunea, de adaptarea hranei, de adaptarea protecţiei medicale şi a farmacopcii, de punerea pe baze noi a educaţiei şi instrucţiei şcolare. S-a ocupat de integrarea în cultură, fără de care cădem în primitivitate, De stimularea producţiei naţionale de spirit. A invocat elevarea modului de manifestare a geniului românesc. A avut în final un lei de nouă deviză în care a inclus: onoarea datoriei, singura ce ne confirmă ca cetăţeni de înaltă clasă, cinstea, cinstea ireproşabila, în care se vor sintetiza preceptele moralei. Şi devotamentul patriot II Adică o chintesenţă a valorilor naţionale pe care suntem datori iA le purtăm ca pe un steag. Şi, să nu uit, reinstaurarea fermă a doi liniei legii, ca frână în corupţia clasei politice, în tranzacţionaini intereselor naţionale. A definit democraţia ca intoleranţă faţă de ilegalitate şi abuz, ca respect al regulilor sociale. Sper că am reuşit ită-ţi creionez, cât de cât, perimetrul lui ideatic.

— Şi cum a fost primit acest mesaj în sală?

Bondocu a reprodus câteva din poantele flegmatice ale preşedintelui în funcţie, de proastă calitate, dar care au stârnit animaţie şi ilaritate în tabăra proprie.

— Tactica acestuia a fost persiflarea. Sugerarea concluziei că rivalul pluteşte în stratosferă, inapt să se adapteze comandamentelor zilei. Dar ce m-a mirat, adăugă, e că nici în tabăra lui Veşmi nu s-a bucurat de ceea ce numim entuziasm. Deduc de aici că ai lui nu Munt familiarizaţi cu această optică politică.

— Aţi fost…

Da, am fost în grupul respectiv, am respirat aerul, vorbesc în cunoştinţă de cauză.

— Nu se pot adapta.

— Îi îngrijorează. „Păi politica asta n-o ştim, domnule! Cum ne mişcăm înăuntrul ei?” Poate a făcut saltul – cum l-ai numit – prea brusc. Dintr-odată, pe nepregătite. Ştiu că ai lucrat la anumite distilări ale discursului său. A asimilat, şi mai ales a încarnat, dacă înţelegi. A inclus totul într-un concept organic. Şi plauzibil.

Nu degeaba i-am vorbit de prototipul politicianului vechi, de anvergură.

După ce terminară de mâncat, Artemis luă hotărârea să se ducă lA voteze, deşi nu avusese intenţia să o facă şi n-o făcuse niciodată. Un impuls îl mobiliză să-l sprijine pe noul candidat la preşedinţie, pe care nu-l situase prea sus în grilele sale de calificare. În penuria lir personalităţi, vedea acum necesar să-l sprijine pe acest om. O irzervă avea totuşi, pe care şi-o învinse: teama că şi acesta mimează.

Faţada sediului era pavoazată sărbătoreşte: pe o fâşie de pânză iilhă, întinsă de-a latul frontispiciului, trona inscripţia întipărită şi pe manşeta ziarului, drapele înalte îşi clătinau alene aripile ca nişte arhangheli somnolenţi. De pe ziduri zâmbea cu un optimism amical, trimiţându-ţi priviri pătrunzătoare, preşedintele partidului, şi te chemau apeluri înflăcărate. Urcând prin du-te vino-ul de pe scări, Artemis pătrunse în clădirea acum fără portari şi bodyguai zi, înţesată ca un areopag al vulgului. Culoarele erau blocate de grupuri în care se comentau ultimele comunicate despre mersul scrutinului şi sondajele de opinie întreprinse de agenţiile specializate, Uşile birourilor erau deschise la perete, lăsând să se vadă televizoarele în funcţiune, şi câte un funcţionar în faţa laptopului. Într-un colţ îi zări pe Viziru şi Bondocu discutând ca doi buni şi vechi prieteni. Se îndreptă înspre ei. Pe buzele lor erau pronosticurile scorului, care părea a fi strâns. Unele comunicate înclinau balanţa spre Veşminţeanu, altele spre preşedintele actual, şi în raport de aceste oscilaţii, starea de spirit, extrem de labilă, a staffului partidului de centru, glisa de la euforie spre depresie, şi înapoi. Trepidau acolo membrii conducerii, aparatul central, simpatizanţi, lucrătoil de rând. Cei câţiva lideri cunoscuţi personal de Artemis se aflau iit cabinetul candidatului la preşedinţie, unde se primeau direct tele* foanele reprezentanţilor partidului la secţiile de votare, ca şi ale cadrelor judeţene. Atenţia îi fu atrasă de jocul fizionomiilor celur conectaţi la eveniment, ca nişte seismografe sub capriciile tectonice

ale pământului. Trăiau momentul cu toată fiinţa traumatizată dr zbuciumul ultimelor zile şi săptămâni, sensibilizată de speranţe şi planuri aflate pe talazurile unei mări agitate. Realiza că unii l puneau nădejdi proprii în victoria electorală a şefului, temându-MQ de un eşec al acestuia ca de o înfrângere personală. Nervii le crail încordaţi şi puterea de stăpânire epuizată; un psihanalist ar fi gafill aici clienţi pentru o terapie imediată. Şi pe cei doi gazetari îi simtrg angajaţi în vibraţia colectivă, flecare având pe masă mize impur* tante – Viziru, perspectiva unui portofoliu ministerial, celălalt, şansa de a conduce din nou un cotidian central de autoritate.

Artemis se scuză şi, degajând o lentoare dezinteresată, se prelinse printre grupuri. Nu se lansa nimeni în peroraţii, de adevărul cărora să-i convingă şi pe alţii. Nu se mai iscau controverse, arcul logoreic rămânea strâns. Erau suficiente două, trei cuvinte, o scuturare a capului, un gest al mâinii. Ideile momentului fuseseră cristalizate în toate variantele, afirmate, controversate, nu mai simţea nimeni nevoia să le repete. Ştiau că pot fi furaţi la urne, la numărătoarea voturilor, la centralizare, că aparatul de stat corupt poate hivoriza partidul aflat la putere, că unele agenţii de sondaj au fost plătite sau şantajate, că există regula ca un preşedinte bine înfipt în icaun să câştige şi al doilea mandat. Prin urmare, discutau în cadrul unor convenţii şi asta îi scutea de demonstraţii orale, şi aşa greu de msţinut în starea de nervozitate la care ajunseseră. Totuşi, frânturile dr gânduri exprimate concentrat dădeau o impresie de însufleţire, nu de apatie. Nu găsi nicio figură cunoscută, cu excepţia… asta chiar fu o surpriză, cu excepţia doamnei Beatrice Garofeanu, care supăru dintr-odată, coborând o scară, după cum reuşi el să reconitituie momentul. Se îndreptă spre Artemis cu o faţă radioasă.

Vai, era să… exclamă el şi se opri. N-o recunoscuse din primul moment şi tocmai asta fusese pe punctul să recunoască. Realiză că rit se schimbase. Nu ca urmare a trecerii timpului. Când fusese în biroul ei ultima dată? Se

făcuse mai tânără. Slăbise. Se strunjise, ca şi când ar fi venit dintr-o tabără de antrenament sportiv.

Aţi întinerit, se explică în cele din urmă. V-aţi făcut şi mai frumoasă.

Iar dumneata mai galant... îi răspunse uşor ironică. Am slăbit m-a. Când ai învăţat să faci complimente? Nu-şi exprima mirarea cA participă la evenimentul politic, deşi cam asta se citea pe chipul îl, se bucura să-l vadă. Explică de ce. Avea de gând, după încheierea alegerilor, să-l sune. Mai demult îşi propusese, dar n-a avut innpul material în vânzoleala campaniei. Artemis semnaliză prin anumite licăriri ale feţei dorinţa de a cunoaşte motivul... dar că nu-i satisfăcu această curiozitate. Ar putea să treacă într-o zi pe la biroul ci? Poimâine, să spunem, poate după-amiază, e mai mult A linişte. Ar avea ceva de discutat... O sarcină, pe care a tot amânat – o. Căzură de acord şi ea îi zâmbi, plecând fără grabă.

Artemis o urmări cu coada ochiului, cuantificând schimbarea survenită în înfăţişarea generală a femeii. Într-adevăr, slăbise, acele protuberanţe mai ample ale trupului se alungiseră, se redimensitluaseră într-o altă armonie de ansamblu, mai mobilă şi efectiv mal tinerească. Toaleta suferise şi ea adaptări, cea mai frapantă Iii lui fusta mai scurtă, dezvelindu-i genunchii, şi acel maiou de studenlA, ce-i evidenţia claviculele şi umerii rotunzi.

Atenţia îi fu deturnată de un început de rumoare explozivă a adunării. Din câteva acute desprinse o bucurie nerăbdătoare, ea pe tribunele stadioanelor, când un fotbalist e pe punctul de a matut gol. Află că o agenţie de sondaj îl dăduse pe Veşminţeanu învingălui, înţelese câtă energie emoţională era adunată în aceşti oameni şi t r dezlănţuire poate provoca transformarea respectivei anticipări în certitudine. Participă la cozeria cu cei doi, dar remarcă, destul dr contrariat, că uneori nu-i mai auzea, gândul zburându-i la insolihi apariţie a doamnei Garofeanu. I se părea neverosimil modul (iun începuse dialogul lor, cu elogiul lui „galant” şi cu replica ei ce femeie curtată... De ce fusese atât de impertinent-

admirativ fată dr o persoană cu care nu avusese decât relaţii oficiale? Şi de ce rg pretinsese că aceasta ar fi o schimbare a manierelor lui masculine, pe care părea să o ia în serios? Apariţia şi mai ales înfăţişarea îi plasaseră brusc pe altă poziţie în raport cu uşor distanta, chiar severa doamnă Garofeanu. O percepuse deodată ca femeie, nit rg funcţie socială cu care intra din când în când în contact forum „Parcă de data aceasta i se adresase lui, ca bărbat, nu ca om de cultură sau, hai să zicem, trepăduş pe lângă şeful lor suprem cair, îşi aduse aminte, îi e şi partener de inimă, amant consacrat. Persoana suferise nu numai schimbări de proporţii, cum recunoscuse, ei şi de personalitate, devenind mai esenţial şi sincer femeie, mai receptivă la masculinitate, mai deschisă comunicării. Nu mai avea hieratismul acela măreţ, de mare preoteasă ermetică, pretenţia dominării exclusiv spirituale, care o făceau enigmatică şi fascinantă, ea un simbol mistic. Îşi dăduse jos un strat al eului, o semnificaţie a profilului solemn, sugestia de No*ii m*e *t*a*ngere.* Acum fiinţa ei spunea: poţi să mă atingi, sunt la fel ca tine, muritoare de rând, râvnind la plăcerile vieţii, la condiţia efemerului încărcat de promiuiuni. Ce se petrecuse cu ea? O răsturnare a modului de viaţă „schimbarea programului existenţial, a devizei, a scopului? Cu această senzaţie rămăsese. Şi cu aceste semne de întrebare, potenţate de invitaţia aceea neexplicitată, de proximitatea reîntâlnirii. Petrecu seara plictisindu-se în ambianţa colectivă, ca la uşa unei Miili de operaţii unde se aşteaptă verdictul chirurgului. Sau în holul de veghe, lângă odaia de suferinţă a unui papă bătrân, de viaţa sau moartea căruia cardinalii îşi leagă năzuinţele şi ambiţiile.

La 12 noaptea se primi concluzia unanimă a principalelor agenţii de sondaj. Veşminţeanu fu declarat învins. Mandatul de preşedinte îi revenea, pentru a doua oară, actualului şef de stat. Vestea avu efectul unui cutremur scurt şi nimicitor, în care edificiul conul ruit de dorinţele militanţilor aflaţi pe culoare se prăbuşi ca unei istel de cărţi. Ar fi putut spune că s-a deschis o falie,

înghiţindu-i litră urmă, doar că, uite! rămâneau mai departe în picioare. Da, dar ca mulaje de gips goale, în care nu se poate încorpora viaţă, «pitit, viitor. Un timp pe culoarele sediului nu se mai auzi nicio vorbă, ca şi când întreagă această colectivitate se transformase în Mană de piatră. Artemis asemuia feţele lor cu ale marilor perdanţi la cazinouri, îngheţaţi pe scaune în faţa mesei de joc atunci când 11 upicrul trage tot purcoiul de fise, bancnote, cecuri şi chitanţe de mână din faţa lor. Apoi, încet-încet începură vociferările. Reclamau frauda electorală, furtul voturilor de către putere, marea infracţiune naţională de care se temuseră, asupra căreia avertizaseră opinia publică, străinătatea, omenirea. Cereau anularea scrutinului, fixarea de noi alegeri, constituirea unor comisii de anchetă, intervenţia Uniunii Europene, a tribunalului de la Haga, reclamarea jafului incalificabil chiar la Casa Albă. Artemis se îngrozi în faţa acestei anarhii furibunde, iraţionale, în care se amestecau frustrarea şi ura, instinctul distructiv şi neputinţa de a admite alţi factori ai eşecului în afara mâinii infracţionale, mânjite de sânge, a blestematei puteri, S-ar fi încolonat pe loc, înarmaţi cu răngi şi topoare, cu puşti-mitraliere şi aruncătoare de flăcări pentru a incendia palatele ticăloşite, unde se ascundeau monştrii, unde benchetuiau la acea oră vandalii, în râsete perverse de fericire concupiscentă.

Cam după o jumătate de oră de combativitate partinică, l-a văzut apărând şi pe Veşminţeanu, înconjurat de patru, cinci apostoli îmbrăcaţi ca pentru nuntă, printre ei împleticindu-se şi propria fiică, singura al cărei chip rămânea normal.

— Veşmi e de piatră, îi şopti la ureche Bondocu, iar ăilalţi dr parizer a treia. Chicotea.

Artemis înţelese că ziaristul s-a şi detaşat. Candidatul învins ifi pierduse şarmul – coroanele dentare impecabile nu mai străluceaţi, gura îi rămânea strânsă pungă, de parcă şi-ar fi clătit-o cu zeamA de corcoduşe crude, faţa avea aspectul rugos al pietrei neşlefuite fi ochii glisau în sus, că ai martirilor torturaţi, înverşunaţi să nu strige, Nu-

şi exprimă indignarea sau protestul pentru declararea sa în învins şi, vorbind opintit, crispat, rostogolind greu fragmente colţir roase de vorbe seci – unde erau mătăniile şlefuite, mari şi grelo care-i curgeau altă dată din gură? – reclamă bărbăţie.

— Marii bărbaţi politici ştiu să piardă! declară, şi această propuziţie, sunând exact ca ce era, respectiv un citat din cine ştie eO senator roman, fu singurul lucru coerent şi cu miez pe care putu să-l articuleze.

Se vedea că e stors de emoţii şi decepţie ca o rufa, şi că n-are chef nu doar de discurs, ci nici de cei pe care-i avea înaintea ochilor. Le recomandă să se retragă în linişte. Ce aveau de făcut vor stabili în zilele următoare. Întinse mâna spre Sorana, care ţopăi grăbită să i-o prindă, întoarse spatele colegilor îndureraţi ca la înhumare şi plecă. Ceea ce-l izbi cu totul special pe Artemis fu că preşedintele trecu pe lângă şefa fundaţiei culturale, ieşită în ultima clipă dintr-un birou, aproape fără s-o vadă, sau abia întorcând capul, şi necatadicsind să spună măcar un cuvânt sau să schiţeze, un gest de salut. Ce o însemna asta? se interogă poetul. Pierderea suferită l-a degradat şi ca om?

Se uită după Viziru şi Bondocu, dar nu-i mai zări. Presupunând că au plecat, se gândi că ar fi cazul să părăsească şi el armata bătută, în derivă, cu toate că panorama prezenta încă interes. Nu apucă să-şi pună în practică hotărârea căci Aristide îl luă în primire cu un rest din verva lui factice şi-l duse spre grupul celor ieşiţi din cabinetul preşedintelui. Cineva luase o iniţiativă stranie, chemase chelnerii pregătiţi pentru ipoteticul banchet al victoriei şi le ceruse că aducă ce aveau de băut. Nu se recurse la cupe – un rest de decenţă îi opri să profaneze acest simbol al succesului – se turnă şampanie (altceva nu aveau la bufet) în pahare de apă. Nu ciocni nimeni, dar sorbiră cu sete din lichidul spumos. În scurt timp atmosfera se mai animă. Artemis râse în sinea sa; ştia că după câteva păhărele românii şi la înmormântarea celor apropiaţi se înveselesc. Nu era veselie aici, doar refulare

nervoasă. Se auziră iar Imprecaţii, ameninţări. Îndemnat de Aristide, gustă şi Artemis din băutura ce-şi schimbase destinaţia din elixir al freneziei, în venin al «uildelor torturate. Nu-i plăcu, era ca o limonadă în care zahărul hm undea alcoolul în exces. Puse paharul undeva şi, prefăcându-se că ascultă sporovăială lui Aristide, cercetă decrepitudinea udată eu băutura proastă. O văzu pe doamna Garofeanu plecând. Rândurile amărâţilor petrecăreţi se răreau. Rămânea sâmburele tare al activului central, considerând de datoria lui să nu dezerteze. Artemii îşi consulta din când în când ceasul, dar continua să rămână. Găsi până la urmă un prilej potrivit şi, fără să salute pe cineva, se fofila. La ieşire se izbi însă nas în nas cu Viziru. Acesta voia să ştie care e situaţia înăuntru. Aflând, făcu stânga-împrejur. De data aceasta Artemis se urcă în maşina ziaristului. Nu înţelegea ce manevrA făcuse Viziru, fusese la redacţie pentru a da noi instrucţiuni, avusese altă treabă urgentă? Nu, Viziru îl dusese pe Veşminţeanu acasă, acela pretinzând că nu se poate urca în dricul său oficial, cu şuiei salariat şi cu badyguarzii în cârcă. Se urcase şi Sorana, respectându-i nevoia de reculegere. Odată ajunşi la vila lor, Veşmi îl luase înăuntru. Ca pavăză. Bănuia, desigur, că nevasta e la curent cu mersul evenimentelor, dar simţea nevoia să nu fie singur în faţa ei în aceste clipe. Miza pe flegmatismul ziaristului, pe vocaţia lui de a deza* morsa propensiunile spre tragism.

— Şi chiar s-a dovedit necesară prezenţa dumneavoastră acolo, „.

— Şi da, şi nu, aprecie Viziru, apoi începu să povesteast A Clementina le-a ieşit în întâmpinare cu o mină ciudată, netipieA Şi-a îmbrăţişat soţul, l-a mângâiat şi l-a legănat. Te-au bătut? i-a îndepărtat ea capul, ca să-i privească faţa. Cine mi-a bătut băir «ţelul! Sub calinitate ascundea, desigur, ceva. Ca într-un teatru absurd, cu personaje tâmpite. Săracu’ şefu’! Aşa matahală stătea III braţele ei ca legat. îi plângeai de milă. Era sarcasm la ea, sub aerul acela mămos. După ce ne-am aşezat – fata a fugit pe scări la ea III cameră, probabil, dar s-a întors repede –,

Clementina a devenit mai serioasă. Mircea, l-a cercetat liniştită, cu seninătate, cum n-aill mai văzut la ea, tu ştii cel puţin de ce ai pierdut? Dragă, a început el să-şi mişte gura, cum face când n-are nimic de spus, ei suni o coaliţie. Asta e una. Al doilea, se pare că au sprijin mare de afară. Au promis ceva. Ei promit… ştii. Acum e la ordinea zilei parteneriatul militar. Al treilea, mulţi speră să mai ciupească poate ceva sub ei. Apoi au satul… Şovăielnic, receptiv la demagogie. Şi, în sfârşit, e stilul lor grosier, populist, baterea caragialescă pe burtă, limbajul de cafenea şi de şanţ… Mă cam aşteptam. Ţi-am mai spus… Ea recunoştea. Da, mi-ai spus, a confirmat. Dar ne-a costat ceva afacerea… Şi nu asta e chestia. Ştii că pun mai presus de bani un scop… Problema e dacă în toată pierderea asta a existat şi un câştig. Unul care trece neobservat deocamdată, dar mai târziu… Nu prea înţelegeam ce vrea să spună, unde bate. Are raţionamente; de-astea subterane… Se purta ca un boss care cere socoteală după o investiţie. Ai pierdut, banii i-ai pierdut, dar eu cu ce mă aleg, totuşi? Ai ţinut seama şi de interesul meu?

— Dar de ce reieşea că ea a pierdut banii? Că ea a finanţat acţiunea? se miră Artemis.

— Fiindcă ea îi are, dragă, se miră la rândul lui, Viziru, de mirarea poetului. Ea e în casa Veşminţeanu Wall Streetul, Ministerul de Finanţe. Clementina a recuperat, prin restituţie, foarte mult. Pământ, clădiri, păduri… Sute de hectare de pădure. Şi cu tăierile care au fost… cu exportul de cherestea… în afară de gatere şi celelalte… are şi fabrică de mobilă scumpă… Şi nu numai atât.

— Ea a avut avere?

N-ai ştiut? Familie bogată… Moşieri îmburgheziţi şi intraţi în politică… Bunicul ei a fost senator, tatăl, în tinereţile lui, sub Antonescu, prefect. Au făcut bani şi în timpul războiului. Asta e! Fondurile şefului ale ei sunt de fapt. Ea are cheia de la seif. Ea conduce afacerile destul de prospere. L-a sponsorizat în politică, iar în una candidatura a costat-o serios. Sigur, şeful a fost sprijinit şi de iriţi, dar au avut şi cheltuieli proprii. Prin urmare, ea cerea o dare

de seamă. Nu înţelesesem chestia aia, cu câştigul… Ce să câştigi dintr-o pierdere? La un moment dat s-a întors spre mine: Dumneata, Viziru, că văd că eşti singurul pe care l-a mai suportat lângă el în situaţia asta, dumneata cum vezi lucrurile? Ce să-i spun? Ani confirmat argumentele aduse de şefu'. Le consider cauze valabile, i-am zis. Dar am pus accentul pe ultima motivaţie: stilul. Aici, i-am spus, şefu' s-a diferenţiat total de rival. A apărut ca politician de clasă. De clasă înaltă. Ala s-a afirmat – în ghilimele desigur – cu poantele lui ieftine, cu ha, ha, ha-urile alea de cioclovar. Şi cu clişeele tematice. Politică minoră, obosită, epuizată! Şefu' – i-am explicat – a adus o viziune cultă. Poate aici, mi-am dat cu părerea, privindu-l pe şef şi consultându-l, poate aici am comis noi o eroare, Ne-am distanţat prea mult – m-am inclus şi pe mine, i-am inclus şi pe ceilalţi colaboratori, ca să reiasă că a fost decizie comună. Între noi fie vorba, nu prea a fost aşa, el singur şi-a fixat profilul. Cant plusând, cam exagerând. Poate aicea, zic, am sărit noi niţel peste cal. Ea mi-a cerut lămuriri. Cum adică aţi sărit peste cal, ce aţi făcut? Am apreciat că, în raport cu contracandidatul, şeful a apărut prea rafinat, prea intelectual şi… cam boier. Poate nu e acum momentul, am zis. Poate ţara nu este pregătită deocamdată pentru asemenea politicieni. Ăştia de la coada vacii, sau din obor, sau de la mahala sunt deocamdată mai agreaţi de vulg. Sigur, există şi intelectualitatea, dar e în minoritate, şi s-a dat toată cu pleava plină de bani. Cu traşii-împinşii fără educaţie şi instrucţie, ajunşi miliardari prin fraude. Un politician de viţă nobilă, ca să zic aşa, cu orizont larg, cu şcoală, cu etică, un „părinte al naţiunii", s-ar putea să nulie încă la ora asta… Adică să nu fi venit vremea lui. Şefu' n-a zis nimic, nu m-a contrazis, se uita în podea şi mângâia cu botul ghetci părul covorului. Venise şi Sorana şi se postase în spatele lui, mângâind it-l pe umeri. Clementina mă urmărea atentă. Da? a întrebat. Aşa crezi? Îhî, îhî, îhî, puncta ce spuneam. Vedeam că n-o deranjează ideea. Parcă îi convenea versiunea asta. Atunci mi-a trecut prin minte că ăsta e câştigul, câştigul pe care îl avea ea în

vedere. Bănuiesc că în direcţia aceasta l-a vrut îndreptat pe Veşmi. Acea căutare a lui, inclusiv cu tine, prin tine… de aici a pornit, aici îşi are originea. Ka a avut în familie o tradiţie sau măcar o aspiraţie… Bunicul ăla, senatorul din interbelic, le-a lăsat probabil mesajul ăsta. Şeful provine dintr-o familie de intelectuali medii de provincie, profesori de liceu etc. Mi se pare că un bunic al său a fost judecător de tribunal. (îred că de la Clementina vin ideea şi ambiţia…

Ajunseseră la locuinţa lui Artemis. Viziru oprise maşina şi vorbea în continuare, cu mâna pe volan, fără să iuţească ritmul povestirii, fără să se grăbească, de parcă aveau toată noaptea la dispoziţie. Ceasul de la bord arăta două şi jumătate.

— Interesant ce mi-aţi spus, aprecie Artemis. Şi în final? Aşa s-a terminat?

— Am mai stat puţin. Se produsese o destindere în atmosfera lamilială. Clementina renunţase la jocul ei dublu, de alintare şi Marcasm, ca şi la tonul bossului ce-şi reglează contul. O vedeam văzută pe gânduri. Calcula ceva. Am mai schimbat câteva fraze despre eveniment şi am plecat. Şefu' m-a condus personal, n-a mai lăsat-o pe Sorana, ca altă dată. Înainte de a ne despărţi – asta te Interesează personal – m-a întrebat aşa, într-o doară: Crezi că Artemis ar face faţă la fundaţie? Ca preşedinte, avea în vedere, l-am spus deschis: el a refuzat propunerea ailaltă, nu ştiu dacă… Am văzut că a rămas la ideea lui.

La fundaţie? silabisi Artemis, surprins nu atât de ideea de a i wr încredinţa funcţia, nu asta îl izbise, ci de revelaţia că Beatrice ar urma să plece. Parcă încep să înţeleg ceva, mormăi el. Astă-seară, rând a plecat de la sediu, domnul Veşminţeanu nici nu s-a uitat la doamna Garofeanu. Şi-i stătea aproape în cale…

Păi n-ai ştiut? Nu mai sunt împreună. Şi-a anunţat apropiata demisie. Beate se mărită, dragă. I-a venit şi ei timpul. Nu era să-l aştepte toată viaţa. Îţi dai seama, şefu' e legat strâns de casă, Libertate condiţionată… Ştii cum e… şi râse ca un celibatar parşiv, ceea ce şi era. A cerut-o

unul de-ăştia cu bani mulţi. E mort după ea. Am înţeles că înclină să-l accepte. Ce să facă? Are şi ea vreo 37 – 38 de ani. Măsurându-l cu o amiciţie cam vulgară, adăugă: Eu îţi vorbesc de Beate, când personajul care te-ar interesa e Sorana, Ştii că pe Sorana a luat-o în mână, în antrepriză, ca să zic aşa, Clementina? A început s-o angreneze în treburile ei. Vrea să scoată din Sorana om de afaceri… îl bătu pe umăr, porni motorul, îi deschise portiera. Mai vorbim… şi apăsă ambreiajul.

Capitolul douăzeci şi opt

Invitat să ia loc, Artemis mai rămase în picioare, rotindu-şi privirea prin încăpere.

— E mai mult un loc de primire… Salon…

Ea nu simţi nevoia să comenteze observaţia, şi Artemis se aşeză.

Doamna Garofeanu încercă o intrare protocolară în subiectul întâlnirii. Arăta neobişnuit de simplu. Purta blugi negri şi o jachetă de piele moale. Părul ei castaniu era strâns în coadă de cal, lăsându-i liberă fruntea. Nu exista fard pe chipul curat, fără contraste artificiale. Doar ochii adânci ardeau stăpânit, dându-i o expresie puţin exotică, de tătăroaică. De prinţesă tătăroaică! Se uitase recent, în treacăt, la suita de seriale asiatice cu subiect istoric şi văzuse una sau două femei de o asemenea frumuseţe naturală. Surprinzătoare în această epocă a bibelourilor feminine de serie cosmetică mare. Fură întrerupţi de intrarea cu paşi de pisică a «reretarei. Aceasta se apropie şi vorbi în şoaptă, deşi de la câţiva puşi. îi aducea la cunoştinţă preşedintei fundaţiei că în anticameră ar afla domnul John, implorând să fie lăsat să intre pentru un lliinut. Tocmai pleca din ţară şi… Pentru un minut… Doamna Garofeanu încuviinţă, reacţionând când Artemis îşi arătă intenţia (le-a se ridica, probabil ca să se retragă.

Nu, te rog! Nu e ceva oficial…

După plecarea secretarei, pe uşă năvăli un bărbat impozant, îmbrăcat ca pentru afară, cu un cojoc preţios, de culoarea portocalei, fluturând din pulpanele mari, în mână cu un enorm buchet de trandafiri imperiali. Se înclină în

faţa femeii ridicate în picioare şi oferi buchetul. Explică precipitat că survenise o chestiune neprevăzută. Treburi urgente îl reclamau în câteva ţări, avea să lipsească probabil zece, cincisprezece zile. Nu putuse concepe să n-o vadă înainte, măcar atât, un minut. Doamna Garofeanu nu prea ştia te să spună, dar îl invită să ia loc. El deschise braţele. Era în drum spre aeroport, afară îl aşteptau ceilalţi membri ai delegaţiei.

— Mi-ar fi plăcut să te invit în acest voiaj, spuse, dar totul s-a făcut în pripă. Abia aseară târziu am perfectat călătoria. Şi-apoi, ştiu că eşti ocupată acum…

Abia atunci aruncă o privire grăbită, superficială, spre Artenik, probabil pentru a verifica dacă nu intră în intimităţi nerecomandabile, dar nu păru a considera respectiva prezenţă importantă. Îl ceru încă o dată iertare doamnei preşedinte, îi luă mâna şi i-o sărută, după care, încet-încet şi-o apropie şi o strânse la piept. Nu îndrăzni să facă mai mult, iar Artemis bănui că nu persoana sa cm impedimentul, ci o anumită limită a intimităţii statornicite între II Ea îl conduse până la uşă de unde se întoarse puţin încurcată. Nil mai avea expresia de afabilitate arborată în timpul scurtei vizi în După ce se aşeză, întrebă dacă Artemis e la curent cu unele noulil privitoare la persoana ei. El spuse că foarte sumar. Aflase că doanr na îşi părăseşte funcţia şi se căsătoreşte.

— Domnul e… fericitul? îndrăzni el, cu timiditate.

Ea confirmă cu câteva mişcări alene ale capului.

— E un om de afaceri, explică. Şi apoi, fixându-l insistent pO Artemis: Cum îl găseşti?

— Prezentabil, dădu acesta un calificativ la întâmplare. Şi întru* cât continua să fie cercetat şi vedea că se aşteaptă mai mult de IA el, adăugă: Nu l-am văzut bine din faţă. Pare agreabil. În orice caz, zdravăn. Nu cred că are mai mult de şaizeci de ani. Oricum, frizează o anumită tinereţe. Acel palton portocaliu…

Ea izbucni în râs, confirmând că are „gusturi americane”. A trăit o bună bucată de timp acolo, unde şi-a făcut şi „cheagul”. Nu e o cunoştinţă veche… adică

sedimentată, intrată în tipar. L-a cunoscut la o familie, unde aveau amândoi calitatea de invitaţi. John, Ion de fapt, americanii i-au tradus numele pe limba lor, a suferit atunci ceea ce se numeşte „lovitura de trăsnet”. Iar ea… şi aici deveni directă, asaltându-l cu o sinceritate aproape brutală, ca şi când de mult o presa o mare nevoie de confesiune pe care nu avusese în faţa cui s-o elibereze.

— Nu mi-e uşor. Chiar deloc. Mă aflu la o răscruce. El a fost insistent din primul moment. Nu i-am venit în întâmpinare, nu l-am încurajat. Dimpotrivă… ceea ce însă, şi avu un icnet sarcastic, nu prea l-a demobilizat. Observasem mai demult, prin filme – alte informaţii sociologice nevenind de acolo – că bărbaţii americani sunt scandalos de sâcâitori cu femeile. Când au pus ochii pe una n-o mai slăbesc, chiar dacă li se bagă degetele în ochi că nu sunt doriţi, chiar dacă sunt alungaţi. Au în cap ideea că până la urmă sexul slab cedează în faţa perseverenţei. Mi se păreau obraznici, prost-crescuţi. îl înglobam şi pe John în această categorie. Românii nu sunt aşa. Îmi dădeam seama că de acolo s-a molipsit. S-a întâmplat ceva însă… S-a produs o ruptură cu… Şovăi puţin, dar era hotărâtă să meargă până la capăt. Cu Mircea! Impropriu spus „o ruptură”… Propriu-zis, *ruptura*. Or, asta a… Văzând că s-a oprit, Artemis încercă s-o ajute.

— A grăbit…

Nu că a grăbit. Mi-a schimbat optica… în această lumină, am reconsiderat cazul John. Am căpătat răbdarea de a-l asculta, constatând că ce spune prezintă interes pentru mine. Nu cunoştea „problema Mircea”, bănuia însă că există una de acest gen, şi pleca de la premisa că aceea e foarte serioasă. Intra însă, cum e obişnuit, „în concurenţă”. Oferea mai mult decât orice posibil alt concurent. Exact ca la licitaţie. Intrând în joacă în ecuaţia pe care o propunea, i-am spus că nu sunt dispusă să rămân fără slujba mea, la care ţin. A găsit şi aici soluţia. Pe loc. Anume crearea unei fundaţii culturale similare pe lângă marea lor firmă cu caracter internaţional, urmând ca profilul tematic şi organizatoric al acesteia să-l stabilesc

eu. Deducea că la vârsta mea o femeie a amânat destul „cedarea independenţei” şi începe să-şi pună problema căsătoriei. Şi că la 37 de ani latura materială a matrimoniului capătă pondere mai mare. Miza pe această logică. Astfel, încet-încet, am ajuns la un accept de principiu. Oricum, după „ruptură”, în această funcţie nu mai puteam rămâne. Al doilea, nirvāṇa sentimentală se destramă la un moment dat. Intrăm în realitatea prozaică. De altfel, cele mai solide căsătorii par să fie cele bazate pe calcul. Din păcate, mulţi se căsătoresc devreme, când habar nu au să calculeze. În ce priveşte personajul, reprezintă *concesia*. El face una materială, eu una dr principiu. Nu este un intelectual – şi cu asta am spus tot. Prin urmare, cum subliniam, nu e simplu. Omul are unele calităţi. Pentru alte femei poate importante. Pentru mine minore. Arc gesturi de curtoazie, care în lipsa virtuţilor… Trebuie să mă consolez e ÎI ideea că nu voi avea dialog. Şi că îmi va lipsi bucuria de a iubi ţi admira… Dar mă gândesc şi eu la compensaţii…

Apoi se destinse. Lăsându-se pe spătarul fotoliului, cu ochii în tavan, completă naraţiunea cu afirmaţia că, de fapt, nimic nu a le>M încă perfectat. În această fază niciunul nu are vreo obligaţie faţă dr celălalt. Totul se reduce deocamdată la gesturi de suprafaţă. Zâmbi cu o anumită îndârjire.

— Te întrebi, bănuiesc, de ce ţi-am spus toate acestea. Din câlfl îmi dau scama nu eşti omul confesiunilor. Şi dacă nule nu 4 evident nu eşti obişnuit nici să le primeşti. Nu îndemni prin nimic, pe cineva, să ţi se destăinuie. Cu atât mai puţin o femeie. Cu atât mai puţin eu, cu o generaţie mai mare, dacă luăm în calcul ipoteza că generaţiile se departajează printr-un deceniu, unii susţinând că de fapt vreo 30 de ani le despart, cam intervalul dintre părinţi şi copii. Nu e aşa că te-a intrigat?

— Ce? Generaţia calculată la 10 ani? Nici vorbă! Nu sunt chiar atât de neghiob cum par. Dar aş minţi spunând că nu… Şi stăpânindu-şi un zâmbet: Am crescut în propriii ochi. Mi-aţi dat o nouă statură.

— Eşti un bărbat inteligent. Simt circulând între noi un curent de empatie reciprocă. Mă înşel? El ar fi vrut să confirme cu entuziasm, dar se controlă, mulţumidu-se să se exprime printr-un cuvânt.

— Absolut! spuse şi se amuză în sinea lui de acest termen matematic.

— Dar îţi închipui că nu pentru asta te-am rugat să mă vizitezi. Discuţia a fost ocazionată de această apariţie. Prilejuind însă un început de cunoaştere. E drept, unilaterală… Dar nu te-am tratat cu nimic, îşi aduse aminte, sau numai acum i se păru nimerit să devină protocolară. Fata nu vine dacă nu o chem. Limonadă, ceai, cafea? Sau mai degrabă whisky cu gheaţă? râse când văzu că se însufleţeşte la ultima propunere. Să fii sincer cu mine, şi apăsă soneria.

Cât timp fu ocupată, Artemis îşi inspectă propria stare de spirit. Era una aproape euforică. Pentru prima dată i se întâmpla să primească ofertă de prietenie de la o femeie de calibrul doamnei Garofeanu. Ascultase cu interes crescând confesiunea, dar acum, după lămuririle primite, aceasta căpătă o adevărată aură, ca un cadou de preţ, primit de la cineva în sine foarte valoros. Ea vorbise în o sinceritate ce dubla importanţa dezvăluirilor. Căpătase în hi npul acestui „ritual” şi o paloare, parcă venind dinspre dramă, dinspre suflet. Unul răscolit, îndurerat. Spusese: la o răscruce. îl şocase mai mult decât recunoscuse. Primea de la un timp asemenea şocuri de la viaţă. Constata că e puţin pregătit pentru ele. Doamna Garofeanu, care intuia mult din firea sa, nu ţinuse seama nici de lipsa de pregătire şi nici de – mai cu seamă asta – de timiditatea lui, Ştia că el nu practică asemenea schimburi sufleteşti, care dau adevăratul conţinut prieteniei. Nici de prietenie nu se bucurase Artemis, la drept vorbind, cu atât mai puţin de fluxul unei empatii, cum spusese. Nu uita de final când ţinuse să-l asigure că între ea şi omul cu palton portocaliu nu s-a statuat nimic definitiv, că personal nu şi-a asumat nicio răspundere, nicio obligaţie. Insistase, de parcă el susţinuse, sau măcar

sugerase contrariul.

După ce gustară din citronadă, respectiv din whisky-ul eu gheaţă, doamna Garofeanu trecu la motivul propriu-zis al întâlnirii, debutând printr-o glumă. Artemis îşi zice probabil că prietenia se anunţă avantajoasă – *ea*, şi sublinie acest pronume la persoana a treia singular, *ea* părând mai grăbită să-şi etaleze secretele, iar îl putându-se conserva în statu-quo-ul de timid (ca atare închis, zăvorât), atât de confortabil.

— Ei bine, urmează să se dovedească prin cele ce urmează, < A te-ai înşelat în presupunerile *tale*. Respectiv, ca tu să fii expus mai puţin în exerciţiul sincerităţii.

Artemis puse mâna la gură fiindcă izbucni în râs, găsind în acest raţionament două surse de umor: pe de o parte, intuiţia că el gândeşte aşa, situată nu departe de adevăr, pe de altă parte, jongleria cu cele două pronume în funcţia lor de apelative. După ce consacrase acel *ea* (un fel de tu indirect), introdusese şi Zzz-ul adresat lui, convenţia intimităţii fiind instalată astfel fără a se mai recurge la consultări prealabile pentru obţinerea acceptului.

Fu informat despre telefonul Soranei, primit ceva mai de multişor, e drept, prin care fusese rugată să vadă dacă Artemis ar fi (Iiipus să treacă peste cele întâmplate şi să reînnoade legătura. Dorinţa ci se justifica prin constatarea că nu mai poate face priză cu bărbaţii de altă dată şi că Artemis ar corespunde mai bine noilor ei veleităţi erotice. Sublinie că poate nu chiar acestea fuseseră cuvintele folosite de Sorana, dar că sensul, indubitabil acesta era. Nu considera că ar fi necesar să enumere toate motivaţiile Soranei, unele de ordin sentimental, altele cu nuanţă tehnic-erotică, acestea liind chestiuni asupra cărora femeile păstrează discreţie. A da, uitate totuşi ceva semnificativ. O completare: Sorana spera ca el să treacă peste cele întâmplate, aşa cum ea însăşi trecuse peste greşelile comise de Artemis în timpul relaţiei. Iată, acesta era mesajul pe care primise însărcinarea să i-l transmită. Amiciţia dintre ea şi Sorana transgresa tribulaţiile raporturilor de familie. Indiferent care a fost, este şi va fi

natura lor, ele două vor rămâne pe aceeaşi poziţie. De altfel, chiar legătura ei cu Mircea (Clementina nu poate îi inclusă aici) a avut la origine faptul că era profesoara de română a Soranei şi meditatoare, şi că aceste atribute au prilejuit cordialitatea şi devotamentul fostei eleve.

— Ei, ce zici, ce răspunsuri ai?

Doamna Garofeanu luase o mină jovială, somaţia având parcă şi un dram de şolticărie, ca şi când ea însăşi nu prea o lua în serios.

— E o stratagemă, puse el pe mescioară paharul aproape golit.

— Ce?

Punerea pe acelaşi plan a celor două greşeli.

Bine, dar mobilul se pare că a fost acelaşi… se animă ea plină lir ilaritate.

Aparent. Nu aparent, formal, vreau să spun. Esenţiale sunt nici voluntariatul şi conştienţa. În cazul meu a fost vorba realmente dr pierderea luciditătţii. Nu numai că n-am făcut ceva deliberat, dur nu prea am mai fost nici pe deplin conştient.

Erai cumva drogat? Sau băusei mult? cercetă ea, păstrându-şi în rasul şolticar pe buze, lăsând să licărească în priviri un umor binevoitor, partizan, sugerând atitudinea pedagogului convins că elevul cercetat n-a comis cine ştie ce abatere, dar plăcându-i să-l sondeze, să-l audă explicându-se.

— Nicidecum. Nu apucasem nici să… Divi – căci de ea e vorba m-a înhăţat imediat ce…

Preşedinta râdea cu poftă.

— Te-a înhăţat! Grozavă expresie…

— Vreau să spun că plănuise totul. Iar eu am căzut în capcană… Asta e. Am fost atât de tulburat, încât în clipele acelea cred că m-am supus mecanic.

— Doar te-ai supus? închise ea un ochi. Înclină capul şi-l ţinti cu celălalt, chipurile încărcat de interogări sfârtecătoare.

— Ei şi tu… îşi dădu el drumul, dar încercă imediat să se corecteze: Dumneavoastră vreţi ca…

— Hei, prietene! îl stopă. Asta nu mai e timiditate, e formalism de cea mai joasă speţă. Credeam că ne-am lămurit în privinu apelativelor. Sau vrei să pun iar pe tapet teza generaţiei…

El schiţă un zâmbet amărât, ruşinat.

— Nu mă adaptez uşor.

— Te înţeleg, deveni mai tolerantă. Atunci cu încetul… dar sigur, Prin urmare, îl readuse la subiect, la tine a fost vorba de o ispită… Ispitele Sfântului Anton, să zicem. În timp ce la ea?

— Ea însăşi a spus că am greşit din… slăbiciune. Că m-am lăsnt corupt de cineva mult mai versat, dispunând de mijloace, abilităţi, tactici etc. superioare. În timp ce la ea… Ea şi-a deliberat „greşala11, A colaborat din prima clipă, poate a fost chiar vioara întâi, factorul cel mai activ… La ea nu a existat un moment de eclipsă, ci un fir lung de momente lucide. Timp de câteva zile. Când am intervenite în speranţa de a o scoate din ce credeam a fi vrajă temporară, miporuncit s-o las în pace. S-o las să se distreze. A pretins să-i dutl dispensă până la epuizarea aventurii. N-o mai putea opri nimeni fi nimic. De altfel, despre toate acestea ţi-am vorbit, mai pe scurt e drept, atunci când ne-am întors. Nu mai pun la socoteală degradarea la care s-a supus. Se îmbăta, umbla goală, se alinia unui „erotism special” îmbibat de trivialitate, după ea expresie a temperamentului tropical. Se integra unui nou mod de viaţă, unui libertinaj desăvârşit. De fapt, găsise o arie largă de aplicare a propriei definiţii despre viaţă. La care eu nu pot subscrie. Prin urmare, teza greşelilor similare e falsă. Cum ziceam, o stratagemă. În situaţii similare va proceda întotdeauna la fel. În asta găseşte ea savoarea existenţei.

— Poate exagerezi, făcu preşedinta o slabă tentativă de a-l tempera, fiind pe deplin conştientă că în fapt nu se dovedeşte prea fidelă discipolei. Aceea o înarmase cu mai multe argumente, pentru a-i pleda cauza cu şanse de succes. Reveni la cazul lui, forând în recunoscuta „slăbiciune46. Dacă ţie ţi s-ar înfăţişa o nouă ispită, şi

„tulburarea” ar fi la fel de mare, ai putea evita o nouă greşeală? LJN observator mai puţin absorbit de fondul acestei discuţii ar fi putut remarca, poate, pe chipul femeii, o curiozitate specială şi în acelaşi timp intenţia de a se juca într-un mod cam pervers cu buna credinţă a bărbatului din faţa ei. Aşteptă un timp şi, văzând că el nu ştie să dea satisfacţie acestei curiozităţi, trecu mai departe.

— Dar, Artemis, voi doi, tu şi Sorana, aveaţi un angajament de fidelitate?

— Nu! exclamă el surprins de acest aspect al chestiunii.

— Dar vă iubeaţi în adevăratul înţeles al cuvântului? Sau…

— E mult spus, cred. Ne-am plăcut. Ne simţeam bine împreună. Nici nu ne-am pus această problemă, îmi dau seama. Poate în altă Clapă, dacă s-ar fi consolidat… Deocamdată ne era suficient atât…

— Înţeleg. Prin urmare, în genul acesta de relaţii nu e nevoie de Iubire ca să te simţi bine…

N-am spus că…

— Dar asta reiese… Să presupunem însă că ar fi fost iubire. Tu, de pildă, în cazul acesta, ai mai fi greşit?

Artemis o privi surprins. Realiză deodată că are de-a face cu o altă doamnă Garofeanu. Nici urmă din maiestuoasa, imperiala, un pic planturoasa preşedintă de fundaţie, cu dese apariţii oficiale în public, amantă *en titre* a marelui şef de partid candidat la prezidenţiale, copie, cum o botezase el, a celebrei curtezane a Bizanţului devenită stăpână peste un stat grandios. Dialoga cu o tânărĂ femeie modernă, mobilă, colocvială, băgăcioasă, veselă, ironică, glisând pe o mulţime de registre. Probabil, îşi zise, acel profil fusese conceput pentru a corespunde, în public cel puţin, rolului de pereche a puternicului, charismaticului, seducătorului bărbat ce o ţinea în preajma lui şi cu care, în perspectivă, ar fi făcut un cuplu oficial strălucitor. Acum ea avea de-a face cu un „băieţică”, nostim prin naivitatea lui, în tovărăşia căruia se distra de

mama focului. Ce variantă va adopta, se gândi el, cu americanul în cojoc portocaliu, care o alesese pentru încântarea bătrâneţilor lui, punându-i averea la picioare?

— Ar fi fost o devoţiune… mormăi el. Adică o angajare totală.

— Nu e mai convenabil aşa, fără iubire? Poţi cădea pradă ispitelor când vrei, fără mustrări de conştiinţă.

— Nu, se opuse Artemis. De ce să practici asta, dacă nu e o necesitate imperioasă, singulară, făcând superflue alte experienţe? Cred că trebuie să existe o cinste elementară. Exact cazul în speţă. Kw cere să trecem peste… De ce? Pentru ca după un timp să se repete? Nu e destul o dată?

— Artemis, se îmblânzi doamna Garofeanu, pregătindu-se să-l ofere o alternativă mai rezonabilă. Să admitem că te solicită o mare tentaţie. Şi tu, pentru că eşti cinstit, pentru că ai anumite criterii morale, şi nu vrei să-ţi ofensezi partenera (chiar dacă nu e o adevărată iubire), te opui. Rezişti şi reuşeşti să eviţi „căderea”, în cele din urmă. Ieşi din încercarea asta mai împăcat cu tine? Mai satisfăcut de forţa ta? Să zicem, mai fericit? Vei jubila, ca după o victorie? Sau psihicul tău va tânji ca de o pierdere, şi te vei umple de regret? Mai ales dacă eşti un temperament mai ardent, fiindcă asta am înţeles prin calificativele date de Soroana. Parcă aşa ai şi spus: a zis că eşti slab şi de aia te înţelege şi te iartă.

— Nu ştiu, cedă el după ce se gândi un timp. Întrebarea ta e pertinentă – o tutuise fiindcă era absorbit, dar nu se mai corectă. Ai surprins dilema capitală. S-ar putea să percepi victoria ca pierdere, cum spui. Şi chiar să suferi. Cam aşa definea lucrurile Sorana: că dacă ar fi ratat ocazia aceea, ar fi fost marcată toată viaţa. Risca să facă din acea pierdere o obsesie. În timp ce aşa, şi-a reapat rapid şi definitiv o criză psihosenzorială. S-a eliberat, devenind aptă să meargă mai deprate pe o linie normală. Prin urmare, derapajul ei nu ar fi fost numai expresia unei mentalităţi, ci o stare dictată de structura fiziologică şi psihică. Una de care nu poate fi învinuită, fiindcă ţine de

predestinare, de fatum.

— Văd că înclini s-o înţelegi. Să admiţi posibilitatea aceea, chiar wă accepţi justificarea.

— Nu pot nega de plano o ipoteză umană…

— Şi atunci?

Interlocutoarea nu lăsa să se vadă propria-i opţiune. Urma doar (irul logic al discuţiei şi cerea un raport clar între cauză şi efect. Nu participa afectiv, nu-i lua apărarea nici Soranei, nici lui Artemis. Se plasa între ei şi le cerea un miez raţional, ceea ce lui Artemis nu-i displăcea. Când ieşea din sfera poetică a intelectului, aşa dorea să nr desfăşoare dialogul lui cu oamenii. Dar de multe ori ei se sustrag logicii.

Atunci? Atunci îi cer fiecăruia un minimum de consideraţie la (a de partener. Să nu-l oblige, sau măcar să nu-i pretindă să-l tolereze cu complicaţiile lui, ce pot deveni jignitoare, înjositoare. Să nu-i solicite să treacă *peste*… Cum face Sorana acum.

— Da, admise ea. Ispita naşte, aşadar, o dilemă radicală – oii fericire, ori suferinţă. Şi acesta devine valabilă, nu numai pentru cel aflat în vâltoarea atracţiilor, ci şi pentru partenerul său, nu? l-ai aici nu ar mai încăpea compromisul, nu e aşa?

— M-am referit la cazul meu. Alţii pot reacţiona altfel. M-ai interesa să le aflu motivaţiile, dacă s-ar ivi ocazia. Motivaţiile Soranei nu le înţeleg, cum se pare că nici ea nu le înţelege pe ale mele. Până la un punct a existat o convergenţă între noi (mă relei la atracţia reciprocă), după care ne-am disjuns radical.

— Dar, fiindcă ai pomenit de atracţie, ai putea sintetiza ce te-a atras la Sorana şi ce te-a tulburat în cazul lui Divi?

— Aş putea, dar aceasta ar fi altă discuţie, fără nicio legătură eu tema noastră.

— Ai dreptate. După tine, deduc cu, pentru cazurile acestea soluţia ar fi neangajarea în cuplu stabil. Cazul celor ce nu suni animaţi de un sentiment puternic. Aceştia se pot lăsa copleşiţi de tentaţii fără mustrări de conştiinţă,

fără compromisuri morale, far A a-i face pe alţii să sufere. Da?

— Da, confirmă Artemis.

— Cazul fluturilor ce zboară din floare în floare. Fluturi ieşiţi din crisalida celibatului. Iată, am ajuns la o concluzie. Care depăşeşte interesul limitat al clientei mele pentru care n-am putut obţine câştig de cauză. Poate ţi-a făcut impresia, pe alocuri, că te supun unui interogatoriu. Dacă a reieşit asta, îmi cer scuze. N-am niciun drept. Ce-am făcut a fost ca între prieteni. Pentru a veni în întâmpinarea unei prietene şi a convinge un prieten comun de adevărul ei. Până la urmă, va fi, se pare, invers: convingerea prietenei dr adevărul prietenului comun. Dar scuză-mă că am uitat să te întreb, mai vrei un whisky? Fără să mai aştepte răspuns îi luă paharul şi sună. Apoi voi să tragă perdeaua, pentru că se înnoptase, dar în faţa ferestrei exclamă: Oho, ninge. Ninge zdravăn! Prima ninsoare. Vino să vezi ce feerie e aici... în loc să tragă perdelele le desfăcu de tot. Urmăriră împreună rotirile de elipsă ale materiei albe pulverizate, micile comete cu cozi evanescente, cochiliile aeriene ce se înfăşurau în ele însele – un joc de serbare antică, de artificii fantastice, desen de copil debordând de fantezie, prevestind geniu artistic.

— Nu ne prea mai raportăm la natură, spuse ea. Poate fi pe afară cel mai senzaţionali spectacol, ne depănăm viaţa în interioarele noastre ermetice. Secretara intră cu paharul de whisky pe tăviţă şi îi se întoarseră la măsuţa de protocol.

— Iar când descoperim, continuă ea, ce se petrece, când ieşim din casetele astea, cel mult admirăm frumosul. Mulţi rămân însă orbi şi insensibili şi la acesta. Se concentrează spre interior, unde îi zbuciumă temele zilei.

— Dramele sociale, admise el. Şi dramele private, al căror epicentru, să zic aşa, sunt banii, condiţia financiară. Natura nu mai face de mult parte integrantă din uman. Noi nu mai avem o senwibilitate în stare să asimileze sufletul naturii, cum a avut solitarul Bacovia. Citesc romanele unor scriitori de seamă, în care natura apare ca ingredient, ca

element de reţetă, cu rolul de a da culoare. Sau cum spunem, ca spectacol în sine, nu ca parte componentă a vieţii. Dar aş avea şi eu pentru tine o întrebare, în suita dialogului. Şi învaţă-mă cum să-ţi zic pe nume, se instală el ferm, bărbăteşte, în intimitatea ce i se propusese.

— Beate, cum îmi spun prietenii. Dar chiar vrei să mă supui unei „expertize”? Nu ţii seamă că sunt totuşi femeie şi se cuvine să fiu ocrotită? Şi mai bătrână? Hai, glumesc. Bineînţeles, întreabă-mă!

— Ce-ai înţeles prin acea sintagmă: a avea compensaţii?

— Eşti sagace! exclamă. Ai reţinut. Chiar aşa am spus? Trebuie a fiu circumspectă cu tine… Şi dându-şi seama că a lungit destul această sincopă… Ai pus degetul pe rană, aşa cum l-am pus şi eu şi l-am ridicat repede. Ţi-am spus ce va însemna pentru mine lipsa dialogului intelectual în sânul… familiei. Mircea nu este un mart* subtil al speculaţiilor spirituale, dar a fost pentru mine un partener de evadări în afara realului monoton şi arid. Şi nu ţi-am spus decât în treacăt ce va însemna lipsa ataşamentului sentimental şi erotic. Mircea…

— Dar cum a survenit ruptura? o întrerupse el, deodată foarte curios. De ce s-a produs? Una care, probabil, vă va costa mult pe amândoi.

— Asta e mai complicat, se codi. Nu ştiu dacă… Vezi ce mult investesc în prietenia noastră? Această relaţie de excepţie a fost omorâtă de convenţie. Am vrut să lucrăm aproape, pentru a suplini separarea… Dar încet-încet, am devenit unul pentru altul decor cotidian. În cursul travaliului ne aflam împreună frecvent, Ga mostră, ce s-a întâmplat în SUA, când ai fost de faţă. Pe măsură ce perspectivele lui s-au lărgit… şi răspunderile… această condiţie s-a adâncit. Mai bine am fi lăsat să ne vedem o dată pe săptămânii, câteva ore, pline de tensiune, decât în fiecare clipă, dar în stare de inerţie. Şi apoi… orizontul. Am şi eu nevoie de familie. Tăcu. A fost suficient de… lămuritor?

— E aici un dramatism insolit. Greu de dedus. Şi

întrucât Beate părea că se consideră achitată de datoria ci, uitând de unde piccase, îi reaminti. Golurile sunt clare… dar compensaţiile?

— Nu le ştiu încă, găsi ea o scăpare. Doar că vor fi. Se ridici decisă, punând capăt curiozităţii lui Artemis. Ia să vedem cum se prezintă exteriorul… Mda, constată, a început să se depună, şi dup! câte văd viscoleşte. Şi pe maşină s-a adunat. Mă ofer să te iau. Şi te duc până acasă. Dar acum, cât se mai poate circula. De acord? Nu mi-e greu, nu-mi complici existenţa. Te-aştept să-ţi bei… dar văzu că el terminase. O sună pe secretară şi-i spuse: Poţi să strângi.

Nicoleta. Cum se circulă? încă bine? în regulă, şi-şi scoase haina de blană din dulap. Tu unde ai paltonul, afară? Mă rog, hanoracul.

Coborând în stradă se lăsară biciuiţi de şfichiul zăpezii mărunte, dese şi iuţi. Ea intră în maşină şi-i deschise portiera. îi ceru indicaţii topografice, şi Artemis i le dădu cu precizie, astfel că ajunseră repede şi fără dificultăţi în faţa blocului. Când el voi să-şi ia rămas-bun, îl întrebă:

— Nu mă inviţi să-ţi văd apartamentul? Să nu-mi spui că e deranj, aşa e la toţi holteii.

— Nicidecum, protestă el. Sunt un om ordonat. Poftim! Urcară la etaj şi-i prezentă apartamentul părintesc. Nu te pot servi decât cu Pepsi. Bere nu mai ţin, iar whisky nu-mi dă mâna.

Ea se dusese la masa de lucru şi-şi aruncă ochii peste hârtii. Scoase câteva coli.

— Sunt poezii? Noi? Una, două, trei… Mi le împrumuţi? Să le citesc în tihnă? Până poimâine, în weekend, să zicem. Un pretext wă-mi faci o vizită. Dacă vrei, vin să te iau cu maşina. Nu? Preferi wă vii singur, pe jos. Am auzit că eşti mare trotteur.

Îi dădu cartea de vizită cu adresa. Nu-şi scosese blana. îi spuse că se grăbeşte, lăsase servieta în maşină. Stabiliră ora. Sâmbătă după-amiază, la cinci. O conduse până la maşină şi ea îi spuse că în calitate de burlac are un

apartament pe cinste. Aşteptă până-şi curăţă parbrizul cu ştergătoarele. Ridică braţul, răspunzând salutului. Aşteptă să dea colţul şi urcă, regăsind în odăile prin care trecuse urma parfumului şi, parcă, în aer, ceva din făptura uimitoarei femei care intra în viaţa lui într-un chip atât de simplu, degajat ţi involuntar acaparator.

Capitolul douăzeci şi nouă

Artemis respira aerul tare, aspru, ca pe o infuzie de vitalitate, Ninsese şi viscolise până în scara precedentă. Circulaţia vehiculdoi şi a oamenilor fusese încremenită, ca la un semn magic. În acest weekend, potoliţi, bucureştenii contemplau de la ferestre strada îngheţată şi propriile automobile încastrate în betonul alb.

Se ducea la Beate. Cu două seri în urmă, după ce se despărţise ră, îl sunase la telefon. îi plăcuse această continuitate şi înlănţuire dr semnale, ştia că e un indiciu al perseverenţei feminine, al angajării într-o comunicare. îl întrebase pe cine avusese în vedere când scrisese „înăurirea femeii”, una dintre cele trei poezii luate de la îl şi citite imediat. Poate poezia fusese pretextul de a mai schimba câteva fraze. Convorbirea telefonică i-o făcuse cunoscută într-un registru fonic inedit. De departe, nu mai comunicaseră decât prin secretară. Nu i-ar fi recunoscut vocea dacă nu şi-ar fi spus numele, Conţinea o notă necunoscută a personalităţii, un calm insinuant, şi în seara următoare îl sunase, tot sub pretextul poeziilor. Voia nA ştie când a scris „Deruta”, pentru că indica, după ea, o stare dr depresie. Ce-l făcea, totuşi, să spere, cum reieşea de acolo? Aştej ceva? Cât despre „Amprenta”, spunea că acea efemeritate de (arr vorbeşte el nu o descurajează, îi place să se supună vremelniciei, Nu se ducea acum în vizită după un hiatus – cum s-ar fi întâmplat dacă nu l-ar mai fi sunat. Avusese grijă să arunce o punte pe earr iată, menţinuseră contactul. Nu-l încerca senzaţia că ea l-a uitat, crea ce ar fi impus un nou efort, străbaterea încă o dată a zonei aceleia reci şi incerte, de adaptare la intimitate.

I se păruse cândva – ceea ce găsea ciudat acum,

chiar neverosimil – că această femeie vine de undeva din istorie, din altă istorie, mai exact. Că e un fel de vornicească de viţă veche, pereche de domn. Pe atunci avea şi gabaritul impunător, şi un mers regal, nepăsător, sugerând acea autoritate feminină venind din matriarhat – dar nu grosolană, diformă, superabundentă carnal, cum ne fac să credem că a fost, statuetele preistorice. Probabil că întotdeauna bărbaţii au adorat acest gen de femeie. I s-au supus în matriarhat, nu slujit-o ca regină şi împărătească, ajutând-o să facă epocă dintr-o domnie. Cu atât mai mare poate fi ardoarea unui bărbat tânăr, dornic să guste din dominaţia ei blândă şi, în subsidiar, să recupereze o maternitate ocrotitoare pierdută. Atracţia a suferit, sigur, metanii irfoze. Prima şi cea mai importantă s-a produs în clipa tulburătoare când a întrezărit-o prin deschizătura uşii dormitorului din hotelul american. N-a maculat-o asocierea cu bărbatul în patul căruia o văzuse. Nici altă dată nu l-a afectat prezenţa lui Veşminţeanu în viaţa ei, găsind în aceasta un fel de logică socială. Sub raport privat însă, i se părea că acela ocupă temporar locul gol de lângă ea, asigurând echilibrul necesar unei atari fiinţe complexe. De altfel, viaţa l-a confirmat, partenerul reprezentativ a dispărut şi, odată cu îl, poza ei de *grande damme*. Noul portret îl luase prin surprindere, lhcându-i-o deodată accesibilă şi impunându-i o nouă abordare. Senzaţia dominantă în clipa de faţă era că i s-a făcut un cadou mult prea mare şi preţios (faţă de rangul şi meritele sale). Ca şi când o llccană, oricât de silitoare, bine crescută şi promiţătoare, ar fi primit, de ziua ei, să zicem, un enorm solitar de diamant. Pe bună dreptate s-ar ruşina să şi-l însuşească, ba chiar să adreseze mulţumirile de rigoare.

I Adia fusese o egală. Pe plan erotic se îmbucau, două emisfere de aceleaşi dimensiuni. Fuseseră un cuplu confortabil, niciunul nu-şi putea aroga o ascendenţă, nu putea pretinde vreo prioritate sau autoritate. Plăcerea fusese dublată (cel puţin la el) şi de afecţiune nu una cotropitoare, de temperatură înaltă, de a cărei privare să îi suferit organic. Rămăsese doar cu orgoliul rănit. Sorana

fusese no «timă, ca o adolescentă voluntară, plină de capricii. Îl fermecase sinceritatea ei neobişnuită, aproape nefeminină, francheţea de camarad disponibil la toate trăsnăile. Nu suferise propriu-zis de trădarea ei, se scandalizase ca un prieten batjocorit din prostie, dintr-o uşurătate impardonabilă. Divi? O aventură fără complicaţii. O profesionistă de clasă înaltă, seducătoare, bazându-se pe vrăji, o perii şi – mere de mare subtilitate, dar neţinând de magia metafizică. Putea să îl surclaseze temporar, dar când se dezmeticea rămânea cu suveranitatea neatinsă. Pentru prima dată acum, prin Beate, simţea că < i femeie poate să-l domine. În acest caz, ce ar aştepta? Un flirt, o aventură, sau mai mult, un amor? Fiindcă în ideea prieteniei, fluturată de Beate cu insistenţă, nu credea. Nici în cazul lui, nici în general. Iar dacă ea făcea excepţie, nu vedea cum s-ar putea înscrie în atari aşteptări. Când doreşti o femeie – şi sentimentul acesta e firew să crească atâta timp cât nu e împlinit – cum să te mulţumeşti eu rolul de confident? Acum se ducea la ea şi nu ştia în ce scop, intuitul totuşi că întâlnirea va fi hotărâtoare. În minte îi reveni ideea aceea, lăsată în stare nebuloasă, a *compensaţiei*. Asta şi-ar dori ca să fie el? Compensaţie la o penurie existenţială?

Îl primi într-o flanelă albă de angora, ce-i reliefa sânii sferici, şi în pantaloni bleumarin – combinaţia cromatică amintindu-i primi impresie făcută acolo, pe scena teatrului, unde-i decernase premiul de poezie al fundaţiei.

— Ai venit pe jos! Ai îngheţat! constată Beate, şi se întinse, lipirii du-şi obrazul de al lui. Ooo, gheaţă! Omul de gheaţă! îl ajută să-l scoată hanoracul şi i-l puse în cuier. Eşti blindat, şi-i admiră flandă ţărănească, de lână seină groasă, împletită primitiv, ca o rogojini, Cine ţi-a făcut-o?

— Bunica.

— Mai trăieşte?

— A murit de curând. După o operaţie…

— Sper că nu era ultima…

— Ba ultima. Şi nu numai ca bunică, ultima mea rudă adevărată. Mai am nişte unchi îndepărtaţi din partea

mamei, dar ei nu contează.

Beate îi luă braţul şi, în mers, i-l îmbrăţişă.

— În aceeaşi situaţie sunt şi eu, spuse, conducându-l în interior. Orfani absoluţi! Aşază-te pe canapea. Îţi dau un ceai fierbinte. Scoase din priză un recipient, turnă apa fiartă într-o cană şi puse în ea un pliculeţ. Vrei şi zahăr? E ceai verde, chinezii îl beau fără.

1 – 1 aduse, recomandându-i să ţină cana în palme ca să-şi încălzească mâinile, şi să sufle. Se aşeză şi ea pe canapeaua de piele, la celălalt capăt. îl certă că dă probe de sportivitate pe asemenea ger. Îl muştruluia ca pe un frate mai mic. Bând ceaiul, el examină interiorul. În faţa canapelei erau împrăştiate câteva perne pe suporţi de lemn, din aceeaşi piele, iar în faţă, pe o masă înaltă cu picioare Miibţiri, curbe, se afla televizorul cu plasmă. Lipite de pereţi, alte câteva măsuţe similare, mai mici, susţineau vase de aramă, iar deasupra se înşirau picturi româneşti postbelice. O arcadă despărţea holul de un fel de debara, unde Beate îşi ţinea ustensilele de iciviciu pentru musafiri. Cu înghiţituri mici, Artemis goli cana. Nu avusese nicio nevoie de ceai, preferase să-l termine cât mai repede. Se interesă, de formă, dacă apartamentul se întinde pe tot rlajul şi câţi colocatari sunt. Află că vila are parter – ocupat de doi bătrâni –, acest singur etaj locuit de Beate, şi o mansardă unde se fi uitase de curând un cuplu de tineri. Era linişte, o atmosferă odihnitoare. Îşi dădură seama că vorbesc ca să se afle în treabă. El duse cana în debara şi ea scoase de undeva o mică mapă de celuloid cu cele trei poeme.

Citind „înăurirea femeii”, mi-am pus două întrebări, începu iA comenteze. Ce-aş fi crezut dacă nu luam eu însămi de pe masa în de lucru aceste hârtii scrise cine ştie când? N-aş fi bănuit că ţi-am inspirat eu versurile? Aş fi putut presupune, nu e aşa? Şi, al doilea, cum concordă poemul cu afirmaţia făcută la New York Soranei, că ai simpatiza cu prostituatele? Lasă-mă să citesc eu poezia, cu voce tare. Sunt convinsă că nu-i cunoşti sonoritate:

Înăurirea femeii

Aveai o paloare meditativă, genele-ţi băteau, vibrant evantai, pe valul de acută melancolie, avidă, comori căutai.

A dat de momeală şi-a înghiţit-o un peşte de ocean răpitor, bucuroasă, ai lăsat să se depene înspre el, întregul mosor.

Fruntea ţi se umezea de emoţii – îl prinseseşi pe jumătate, dădea leneş ocoluri îmblânzit de presupusa captivitate.

V-aţi amestecat apoi – pradă şi prădător schimbând locurile în tulburea hulă.

Simţeai palma lui Midas pe trupul tău gol, te făceai cinică şi credulă.

Presăra pe tine himerice pulberi, pielea ţi-o ungea în galbenul har, dar de sub coroana de tinichea veche ieşeau legendare urechi de măgar.

Vei veni către mine din nou, cu evantaiul genelor închis, recunoscând că nu fusese el Midas, iar înăurirea, doar vis.

— La telefon nu mi-ai spus, totuşi, pe cine evoci aici. E strict secret?

— Nu, replică fără ifose. Nu e un caz anume. E femeia în general. Să zicem, fetişcane de-astea ieşite la vânătoare.

— Femeia în general! medită ea. Mai exact, problema materială a femeii? Un ţel ardent, eşuat? În lipsa dramei sentimentale, aceasta e cea mai mare. Himerica înăurire. Eşuarea pescuitului. Reîntoarcerea la condiţia iniţială, cu masca pocăinţei, dar gata de o nouă încercare. Dar de ce vânătoarea prostituatei nu te deranjează?

— Vânătoare de nicio noapte? De o oră? Pentru un modic tarif? (le înăurire e aia? înăurirea sub mâna fermecată a unui Midas – Asta e adevăratul miraj feminin. Prostituata nu visează transformarea pielii ei în metal galben. Aşa cum e, asta e averea ei… Un om al muncii. În timp ce astelalte cred că „înăurirea” e raiul însuşi.

— Spune-mi, Artemis, tu de ce nu-ţi iei o slujbă? Nu ţi-ar da mai limită securitate?

El se strâmbă, de data aceasta schimonosirea

corespunzând sentimentului. Unul de scârbă, cum se vedea.

— Ce legătură are? întrebă.

— Niciuna, recunoscu Beate. Înăurirea ta e asta? şi bătu cu degetul în mapă. Poezia?

— Libertatea! răspunse. Serviciu sub diriguirea nu ştiu cărui idiot?

Ea tăcu un timp, luându-şi ochii de la el. Apoi recunoscu.

— Probabil că eu n-am aceeaşi reprezentare a libertăţii. Am şi serviciu, mai vreau şi să mă mărit. Şi încă… râse sec, tot cu un (Meudo Midas.

Reciti o strofă:

Presăra pe tine himerice pulberi, pielea ţi-o ungea în galbenul har, dar de sub coroana de tinichea veche ieşeau legendare urechi de măgar.

— Da, Apolo l-a batjocorit cu urechile alea chiar pe Midasul autentic. Darămite… Eu sunt însă prea raţională… Mi-ar veni greu să nu-l reîntorc la catedra de liceu. Am ceva capital la o firmă de artizanat asiatic şi african. Nu e destul pentru o rentă. Chiar dacă ar fi mai mult, am nevoie să muncesc. Tăcu un timp. Şi apoi, Artemis, pe orice bărbat l-aş lua, Midas sau Nemidas, dacă nu l-aş iubi n-ar fi la fel?

— Dar mult timp nu ţi-ai pus problema. Aveai în vedere all deznodământ…?

— Chiar nu mi-am pus-o, deşi mă laud cu raţionalitatea mea, Până într-o zi, când ne-am lămurit… Şi când deja, cum ţi-am mai spus, jarul se acoperise de cenuşă. Cu poemul ăsta, fără să vrei, îl fără să ştii, ai făcut ca lucrurile puse acum la punct să se clatine. În sfârşit, am vrut să afli că citind poemul m-am simţit cu musca pe căciulă… Cojocul portocaliu m-a sunat de câteva ori. SunA dimineaţa, înainte de a pleca la birou. Nu ştiu cum e cu fusul orar pe-acolo. Mă cam irită telefoanele. Midasul meu… şi râse sarcastic. Mi-a dat de gândit şi „Deruta”. Să ţi-o citesc şi pe asta. Înţeleg mal bine aşa, cu voce tare.

Deruta

Colţul tavanului se îndoaie, peretele e un afiş dezlipit.

Niciun păianjen în vreo crăpătură, nici raze dintr-un soare pripit.

Privesc, invizibil ca îngerii, cât sunt de fanat – în odaia întortocheată, în golul cu greu adunat.

Cercetez deşertica monotonie – mi-au dispărut liniile sinuoase.

Mi s-a turtit şi ovalul elementar unde-mi înghesuia Brâncuşi omeneştile oase.

Altcândva, voi mă şlefuiaţi, compunându-mi feţe sclipitor refractare; din mâinile voastre ieşeam briliant.

Pierdută pe veci delectare!

Un păianjen mi-ar ceda trapezul său de acrobatic – gimnast?

Mi-aş cuibări în plasa lui tandră infantilul balast.

Cum îşi leapădă el singurătatea, pe sârmă, cutreierând propriul cer diafan!

Gravitaţional terestru, eu exersez căderea unui Icar profan.

Ţes o cămaşă transparentă pentru fragila mea larvă.

Din vegetarea profundă trezi-mă-va primăvăratica zarvă?

Trist! exclamă. Să cobori în tine şi să vezi toate astea! Sunt în noi toţi, în ceaţa durerilor neînţelese. E şi o rază de speranţă.

Primăvăratica zarvă… îţi ţeşi cămaşa aia transparentă… Ce speri? Sau e o simplă metaforă?

— Poate zarva surprizelor. Cred în surprize. Nesperate spargeri ale orizontului nostru închis. Altfel ce? Realizarea unui ţel? Atâtea contraţeluri ţi-l dejoacă. Sau constaţi că te-ai înşelat. Dar surpriza? Când crezi că nimic nu mai e, când toate s-au dus… se răsuceşte ceva. Apare o chestie din senin… o aia se transformă în ailaltă…

Beate izbucni în râs.

— Nostim… O chestie, o aia…

— Da, aşa sunt surprizele. Nici nu le poţi defini. Pe un drum oră* fos, monoton, istovitor, interminabil, se face odată ceva la stânga, sau la dreapta, şi acolo dai de un

luminiş. Pe moment te-ai salvat. Şi aşa, din surpriză în surpriză, viaţa e suportabilă. Mai mici, mai mari, uneori nici nu le observi. Din când în când ţi se întinde o mână. Ceva – sau cineva – te scoate din mlaştina care ţi-a ajuns la gură.

— Şi ce spui e pentru mine o surpriză. Într-adevăr, nu conştientizăm. Pe cât de simplu e – la mintea cocoşului! – e, totuşi, fundamental. Hai să ţi-o citesc şi pe-asta: „Amprenta”.

Amprenta

Cu greu mă strecor printre batalioane de rime heraldice.

Mă trag din calea odelor exaltate, aflate în procesiune, şi ocolesc anarhica aglomeraţie a liricii de vulg.

Mă aţin în umbra pastelurilor de iarnă cu munţi înălbiţi, urlete de lupi răzbătând prin vechi hornuri şi visători înţepeniţi la ferestrele înflorate.

Păşesc în urma caleştii cu rapsodii – crizanteme lovite de brume letale – printre cheaguri căzute din hemoragii cosmice.

Stau departe de oftaturile idilei ce sentimentalizează cartea poştală a burgului, alături de adolescenţi cu ochii uscaţi de febra primei lingori endocrine. Nemaidezlegând hieroglifele norilor, ca pe întâia epistolă parfumată, încerc să ţin cadenţa cu poemul oracol – transmiţând bălmăjala Sfinxului ce tălmăcea din limbi uitate semnele zodiacului.

Ascult sâmburii tenebrelor căzând din arborele nopţii, căci pe ele poetul le va metaboliza, asemeni albinelor, mierea, din polenuri sălcii.

Mă opresc la poezia pregătită să sară, cu aripi de şindrilă, pentru a face să supravieţuiască *zidirea*.

Fragila metaforă dedicată creaturilor efemere.

Ambiţionam să las o amprentă în spuma vremii, dar urmele paşilor se şterg spălate de valul vremelniciei.

— Îmi place vremelnicia care şterge nu numai urmele pe care vrem să le lăsăm, ci şi spuma vremii înseşi. E o compensaţie.

— O! Compensaţiile tale! N-am avansat destul pe calea destăinuirilor, ca să-mi poţi spune şi mie secretul?

— Ba da. Uite, stăm pe canapeaua asta, la cele două capete ale ei, lăsând între noi un metru de aer neutru… ca să nu ne încăierăm. Sau, cine ştie… Şi, dacă tragem linie şi adunăm, vedem că ne-am spus o sumedenie de lucruri. Unele poate în premieră. Ţi-aş fi oferit un whisky, dar nu m-am îndurat să întrerup… Nu simt acum valul vremelniciei. Parcă ar fi eternitate, nu spumă… Şi compensaţia, chiar asta ar fi. Ceva ce poate acoperi sâmburii aceia ai tenebrelor, pe care tu-i auzi căzând, iar eu mă tem să nu încolţească în mine. Hai, totuşi, să-ţi aduc whisky-ul. Ştiu – tot de la Sorana – că-ţi place.

După ce îl lăsă să soarbă, Beate îl invită la cină. El nu înţelese despre care cină e vorba, crezu că oferă una în oraş şi încerca să se opună. Gazda trase uşile glisante de la sufragerie, aprinse plafoniera şi schiţă gestul acela de plecăciune umilă, al amfitrioanei către convivii simandicoşi. La masa de şase persoane se aşezară faţă în faţă. Pe pânza imaculată… se aflau platouri. Ansamblul nu exprima opulenţă, ci reţinere. Ceva dimensionat chiar la două persoane neobişnuite cu excesul. Când începură să mănânce ea se interes! ce-i place în mod deosebit. Când spuse că preferaţi! săi sunt crenvurştii, izbucniră în râs. Era pe masă vin alb şi roşu, dar Artemis îşi adusese paharul cu whisky. Ea spuse că a fost educată cu gusturi simple şi că se adaptează uşor. Prilej de a face trimiteri spre trecut, A crescut fără tată – şi nu spuse cum l-a pierdut –, iar mama, învăţătoare într-un orăşel din sud, nu i-a putut asigura decât strictul necesar. Ştie să preţuiască lucrurile, fiindcă a dispus de puţine. 14 facultate a mai apucat o bursă, a dat şi meditaţii. A absolvit ca şei! de promoţie şi a fost repartizată în Bucureşti, unde şi-a adus şi mama, reuşind să închirieze un mic apartament de bloc. Din nefericire – mare, enormă, sublinie – scumpa ei mamă s-a prăpădit după numai câţiva ani. A devenit, ca şi el, orfană de ambii părinţi. A avut-o ca elevă pe Sorana, apoi a meditat-o… Restul ştie. Îi acordă un supliment, prezentând

şi CV-ul „pretendentului”. Omul era de la ţară, dintr-o familie de baptişti sau ceva asemănător. Născut într-un sat din Ardeal. Crescuseră porci în familie şi câştigaseră binişor. Aveau de mult rude în SUA, într-o încrengătură mare de sectanţi, şi un unchi cu afaceri l-a luat să-şi facă ucenicia. Cu timpul h devenit asociat la o firmă de preparate de carne. O cârnăţărie, propriu-zis. Omul şi-a descoperit abilităţi în branşă şi după revenirea în ţară s-a extins, integrându-se într-un trust european. Nu aq împlinit încă 60 de ani. Nu are studii – primară şi două sau trei clase gimnaziale. Se mai laudă cu nişte cursuri speciale în profesie, făcute în SUA.

— Prin urmare, John al meu e un cârnăţar de anvergură, cum cere capitalismul globalizat, dar ca om nu e mai mult decât patronul atelierului de mezeluri din colţul străzii.

Vocea ei, ca şi expresia feţii trădau sarcasm. Unul reţinut în marginile bunei cuviinţe. Sub o pojghiţă de obiectivitate indiferentă îşi şfichiuise rotofeiul milionar. Artemis asista la mobilitatea unui wpirit plurivalent, ce se exprima într-o multitudine de grimase. Probabil ar fi fost o bună actriţă. Intrând în personaj se exprima pe wine. În poza de gânditoare-povestitoare, cu coatele sprijinite pe masă, în flanela ei albă pufoasă, cu părul strălucitor lins la tâmple, eu privirile plecate, emana splendoare. Artemis făcea eforturi să-şi ascundă admiraţia, puternica atracţie.

Constatând că nu bea vin şi că stă cu paharul în care fusese whisky, mai având doar câteva cuburi pe fund, aproape topite, Beate wt* ridică să-i mai pregătească unul. El refuză.

Nu. A fost destul. Mai mult… Ştii, se creează acea euforie artifi (iată. Şi asta nu ar fi nimic. Dar se stârneşte şi nevoia uneia naturale…

Ea se aplecă peste masă şi îi apucă mâna.

— Ştiu. Ai văzut că eu nu beau alcool. Vrei să spui că am putea aluneca în alt registru? Am să vin la tine, dacă mă inviţi.

Pe drum, Artemis reflectă la ultimele ei cuvinte,

readucându-şi în memorie imaginea trupului îndoit, în acea spumă albă, ca o vedenie îngerească. Prin câteva cuvinte îi dăduse de înţeles că nu vrea să-l suprapună imaginii celuilalt. Veşminţeanu frecventase îndelung acel apartament. Cina în aceeaşi sufragerie nu o putuse evita, dar dormitorul… ÎI impresionă tactul ei şi, mai ales, promisiunea conţinută.

Capitolul treizeci

Geamurile căpătară culoarea dimineţii de iarnă. Se trezise când ele strecurau doar palidele reflexe ale zăpezii. Alături respira, cu capul îngropat în perna moale, Beate. Artemis avea un sentiment acut de neplauzibil, de suprarealitate. Femeia la care mult timp se sfiise şi să se gândească, percepând-o tangenţial, la marginea unui vis, era acum în patul său de burlac timid. Se simţea speriat, ca un adolescent în intimitatea profesoarei admirate şi respectate, situate la nivelul personajelor de cult. Ca un seminarist anonim, obscur şi umil, aciuat la mansardă şi trezit sub plapuma lui sărăcăcioasă cu venerata castelană, asupra căreia nici să ridice privirile nu îndrăznea. Dar când Beate va deschide ochii? Trezindu-se nu din somn, ci din fantezia onirică pe care o trăiseră în timpul nopţii? în clipa în care se vor privi, va avea căutătura aceea gravă, scrutătoare conţinând o judecată lucidă, verdictul neîndurător la adresa amândurora? Venise seara cum anticipase laconic la ultima întâlnire, Blătuseră de vorbă. Din liniştea stării ei biologice şi emoţionale dedusese că la atât se va rezuma totul. Apoi lucrurile luaseră această întorsătură halucinantă. Dintr-o eroare, poate, dintr-un scurtcircuit al minţii, din acea pierdere a lucidităţii, cum suferise el însuşi în apartamentul lui Divi.

Adormiseră târziu, pe când cuvintele începuseră să se rarefieze de la sine. De la trezire nu făcuse decât să recapituleze noaptea acelor „lupte cordiale”. De ce le spusese aşa? Termenul era poate rece, cu un sens sumar. Fusese un impact puternic. Altfel nu s-ar fi observat diferenţele, s-ar fi tatonat cu răbdare şi prudenţă. Ea avea o anume radicalitate senzorială, făcând să vibreze dintr-

odată acutele simţurilor. El îşi ascundea răbdător acumulările lente, expansiunea extazului. Se dovedise însă că aceste contrarii se pot modela în supunere şi acceptare a hegemoniei de ambele părţi, Ghiciseră instinctiv modul de armonizare. Beate era cotropitoare, explozivă şi chiar puţin brutală, dar brutalitatea ei părea a unui obiect de jertfa, să zicem, ce se vrea mistuit în flăcări înalte, de o gură devoratoare de căpcăun. Îşi impunea rolul de vioara întâi în concert, dar dorind totodată ca din când în când, dacă nu mereu, să fie acoperită de un sunet mai amplu, mai tare. Voinţa ei dominatoare aştepta, chiar cerea, să se izbească de o voinţă contrară, aspiratoare, cel puţin egală. Temperamental, îşi punea în joc energia ca să învingă, dorindu-şi în acelaşi timp să fie învinsă. îl plăcea rolul învingătoarei înfrânte. Beate descoperise subtilitatea şi generozitatea lui şi le absorbea ca un înghiţitor de flăcări; cerea însă ca foamea lui să fie la fel de mare. Artemis îi făcea faţă prin emoţie, prin forţa gingăşiei împătimite.

Îşi măsuraseră puterile, îşi cunoscuseră tăria, ca şi slăbiciunea. Aruncându-se în luptă cu toate rezervele, îşi învinsese fiecare partenerul şi se învinsese pe sine. Simţiseră, pipăiseră în celălalt fiara gata să sfâşie şi să mistuie, dar şi îngerul venit să oblojească şi să aline. Cunoscuseră acea creatură cu două inimi, în stare şi de cruzime şi de blândeţe. Bivalenţa contradictorie şi totodată acordata a ceea ce ştim că există sub numele de om. Chestiunea vârstei îi şti ştersese din minte, nimic nu îi trimitea la această temă, se situau în afara timpului, sau într-un timp cu dimensiuni necalendaristiet*, Artemis uitase de Veşminţeanu şi de John, cele două personaje excluzându-se de la sine şi din prezent şi din viitor. Îşi dădea acum seama că lucrurile nu stau aşa. Exista şi Veşminţeanu, exista şi românul american cu banii, cojocul galben şi fundaţia lui. În ce-l priveşte pe şeful de partid, semnificaţia lui îi apărea acum alta, relevând uşurinţa glisării sentimentale a Beatricei, transformarea în cenuşă, de la sine, nu printr-un cataclism, a unei „mari iubiri66. Îl mira cum putuse spera ea la alt deznodământ, cunoscând –

se putea să nu cunoască? – dependenţa politicianului de averea soţiei, în această lumină, decizia a luat-o probabil ea, şi aceasta a avut caracter eminamente pragmatic, nu sentimental. Iar episodul cu americanul? Ea nu se sfia să decline orice compatibilitate intelectuală şi afectivă cu omul respectiv. Recunoştea deschis că acceptase ideea din motive strict practice. Dar acolo, în birou, când milionarul îşi luase rămas-bun, se lăsase îmbrăţişată – chiar de faţă cu martori – fără niciun recul, dimpotrivă, maleabilă. Are uşurinţa acestor gesturi? îşi poate înăbuşi repulsia, dacă există, când i-o dictează interesul? în condiţia ei de celibatară era receptivă, fără îndoială, şi tentaţiilor erotice în afara considerentelor de ordin material. Poate aşa se întâmpla acum, între ei doi. Nu apucă să examineze şi această ipoteză, căci Beate se trezi. Aşa somnoroasă, îl trase spre ea şi-l sărută pofticioasă. îi mărturisi că s-a trezit dintr-un vis laborios, în care se continua ceea ce se întâmplase înainte de culcare. Trezindu-se acum, voia să-şi continue visul ce continuase realitatea? Această transgresare a trăirilor din realitate în vis, şi din vis în realitate, îi era specifică?

Brusca intrare a ei în normal – de care se temuse – salvă echilibrul psihic al lui Artemis. Planurile se modificară iar, teama şi toate celelalte intrau în categoria fanteziei, a unei pasagere alunecări, iar ceea ce trăise şi i se păruse neverosimil, căpăta concreteţe, firesc.

— Trupul nostru, comentă visul ei, e o fabrică de senzaţii, dă naştere, neîntrerupt, unor torente, dar senzaţiile nu sunt provocate numai de contactul cu mediul exterior, iau naştere şi din vis.

Mintea creează şi o a doua realitate, a fanteziei. Iar în viaţa romantică aceasta e infinit mai importantă decât suntem înclinaţi să credem. Trupul e uzina de senzaţii, mintea, muntele de fantezii. Cum defineşti fantezia în viaţa ta erotică?

Beate vedea că discuţia intră în zone abstracte, specioase. În plus, îi venea teribil de incomod să răspundă alunecării spre teorie din poziţia în care se găsea. Stătea

lungită sub plapumă, în pijamaua largă, nu prea arătoasă a lui Artemis, era nepieptănată şi nu-şi dăduse nici cu un strop de apă pe faţă. În stomac o ciupea ceva – seara nu mâncase nimic, îşi închipuiseră unul despre celălalt că a luat cina. În acelaşi timp, subiectul o interesa, şi ar fi vrut să vadă unde duce Artemis dialogul, în evidenta lui manie de a despica firul în patru pe temele cele mai întortocheate. Îşi ridic! perna şi se sprijini de ea pe spătarul patului, obţinând o poziţie din care cel puţin putea auzi şi vorbi.

— Cred că această broderie fictivă, de care vorbeşti, îşi dădu ea cu părerea, ne duce direct spre ceea ce religia numeşte păcat.

— La tine aşa se întâmplă?

— La mine e şi una, şi alta, declară evaziv.

— Fantezia ne face labili şi vulnerabili. Nesiguri, infideli, pasibili de trădare.

— Asta vine poate din frustrări, încercă ea o motivare. Fantezia ne furnizează compensaţii. Iar compensaţii! o să zici. Dar fără cir cum suporţi frustrările?

— Beate, imaginaţia e mai puternică decât o compensaţie. Uneori ne împinge spre direcţii opuse.

— Aş accepta conversaţia asta pedantă, luă ea o mină persiflatoare, cu o condiţie. Să pot bea măcar o cafea. Îl privea cu coada ochiului.

El se ridică agil.

— Mă duc să fac cafea turcească. Se opri în uşă. Să aduc şi altceva? Biscuiţi? Poate un grepfrut, un iaurt, puţină miere? Beate izbucni în râs.

— O cafea e destul. Chec n-ai? O felie ar merge la cafea.

— Să caut.

Ea izbucni din nou în râs.

— În sensul că n-ai cumpărat, dar poate s-a ivit de undeva, fără ştirea ta. Caută atunci cât mai atent cu putinţă.

Încă râdea când el ieşi pe uşă, ruşinat. Puse ibricul. Deşi personal nu bea, avea tot ce-i trebuie, iar prin liceu

bunica îl învăţase reţeta aşa-zisei cafele turceşti. Desfăcu dulapurile din bucătărie, nu dădu de nimic ce s-ar fi potrivit cu dorinţa lui Beatrice. Se hotărî să ducă totuşi şi un pachet de biscuiţi – cam vechi şi tari, pentru el acceptabili. Beate luă de pe tavă ceaşca mare, făcându-se că n-a văzut biscuiţii. După ce sorbi o lăudă.

— E chiar bună. În ce priveşte dialogul pedant, mai am o condiţie. Să nu se rezume la generalităţi şi abstracţiuni. Şi să fie sincer. Artemis se aşeză lângă ea în aceeaşi poziţie.

— Să-ţi dau un exemplu. O pereche merge pe stradă şi pe lângă ra trece o femeie frumoasă sau un bărbat elegant. Dacă e femeie, îl face ochii mari şi întoarce capul.

— Frumuseţea e ceva în sine senzaţional.

— Dar n-a fost frustrare, nu? O benignă foame de frumos? Această fugă a ochilor după alta, deşi partenera e fiinţa dorită odată, nu trădează labilitate psihică? Vulnerabilitate?

— Mi-e teamă că nu-ţi pot da un răspuns satisfăcător, se eschivă din nou.

— Asta nu ar duce la depresie morală, dacă partenera ar fi conştientă de ce se petrece în mintea perechii sale? O salvează faptul t ac străină de fanteziile lui.

— Dar unde vrei să ajungi? se interesă Beate, dându-i ceaşca golită înapoi. Poate e vorba de setea de varietate a oricărui om. Noi şi monotonia o percepem ca frustrare. Tânjim mereu după schimbare, înnoire. E ceva rău? Dar ai dreptate, dacă de fiecare dată am conştientiza această stare a partenerului, am intra într-o dram! sentimentală. Noroc că nu se întâmplă aşa. Dar să ştii, îmi repugna şi tembelismul. Şi cei mai tembeli, sper că nu te superi, suni bărbaţii. Ai văzut vreunul în stare să simuleze imunitate la tentaţii de genul ăsta? Nu ştiu să se ascundă, se dau de gol. Partenerele îi miros de la o poştă. În schimb, bărbatul habar nu are ce se întâmplă cu consoarta. Femeile sunt dispuse la aventură – ele iniţiază dr obicei infidelitatea – dar nu se trădează. Au talent nativ. Îndepărtează orice

bănuială. Şi până ce nu i se bagă degetele în ochi, tembelul nu vede şi nu aude. Scuză-mă! Le-aş spune bărbaţilor; Treziţi-vă, oameni buni, deschideţi ochii ăia cârpiţi. Măcar să nu mai fiţi demni de milă, izbucni în râs. Nu ştiu cum am ajuns aici. De-aia te-am întrebat de la început spre ce tinzi.

— Am să-ţi spun. Dar până atunci văd că le cânţi în struni suratelor. Intri în corul ostil. Exagera, şi lăsa să se vadă că joac! puţin teatru, dar tirada îl intrigase. Fusese în tonul ei ceva rece, o brutalitate batjocoritoare. Vedea că iese din când în când la iveai! la ea, acest ceva străin, rigid. Expresia conştiinţei unei experienţe superioare, poate chiar a vârstei, în cazul lui? Un fel de a scoate buletinul cu anul naşterii, din buzunar.

— Nu, nu! protestă ea. Dimpotrivă, am făcut un denunţ. Am dat în vileag parşivenia suratelor care exploatează tembelismul perechii. Şi am adresat bărbaţilor un apel la deşteptare din pros* teasca siguranţă faţă de partenere. Din liniştea lor autistă. Mi acuzi degeaba.

El se arătă împăciuitor.

— Bine. Uite unde voiam să ajung. Cât e de când te-am văzut eu prima dată? Acolo la teatru, când mi-ai înmânat premiul acela căzut din cer. Un an? Pe-aproape? Ei bine, de-atunci am avut cu line nu puţine conversaţii pedante, cum le spui.

— Zău? Despre ce?

— Mult timp despre misterul tău. Nu eşti conştientă că afişezi, afişai mai mult înainte, un mister? Tot încercam să-l dibui. Te vedeam vornicească. Chiar nevastă de domn valah. Altă dată împărătească a Bizanţului, Teodora, dacă ştii…

— Teodora? Curtezana aia celebră? Doamne fereşte! O loveai ca nuca în perete.

— Uneori vedeam în tine, cred că la început de tot, o proaspătă absolventă de liceu, care nici nu şi-a lepădat bine uniforma bleumarin cu guleraş alb.

— Te referi la o anumită toaletă!

— Dar şi – continuă înşiruirea – o descendentă

directă a marilor patroane din matriarhat. Şi aşa mai departe. Abia în America, în weara dinaintea plecării delegaţiei, când te-am întrezărit, prin glasvandul întredeschis, în patul ăla mare al camerei de hotel, goală-goluţă, lascivă, voluptuoasă, am început să caut, cu ajutorul propriei fantezii, făptura ta carnală.

— Acum e tardiv să mai mă supăr, să te ocărăsc. Dar ai fi meritat. Uită-te la el, puştiulică, ce gânduri nutrea! Unde ţintea el! Nu-ţi era ruşine, în primul rând, să tragi cu ochiul în alcovul adulţilor? Chiar dacă se putea vedea ceva, trebuia să-ţi întorci privirile. Decenţa aşa ar fi cerut.

— Prin urmare, de-atunci te-am cercetat altfel. Aveam noi repere, ştiam de-acum unde să mă duc şi unde să cotrobăi. Nu simţeai nimic? De unde, te văzuse un puştiulică! Ce epitet! Ce spune îl, Beate? Că în forul tău intim îţi găseşti ascendent în cei câţiva ani în plus? Nu te mustră conştiinţa să faci dragoste cu un bebeluş?

— Probabil că a rămas în limbajul meu de cine ştie când. Dar tu chiar eşti copil! Aşa vorbeşte un bărbat în toată puterea cuvântului: 1 Ia să te văd. îl întoarse spre ea, îl privi şi îl sărută. Tu nu ştii de glumă? Acum să-ţi spun şi eu, dacă aici ai vrut să ajungi. În ce te priveşte, n-am căzut în obsesie erotică. Şi nu fiindcă te consideram prea mic, ci fiindcă eram absorbită. De plăcut, mi-ai plăcut. Nu pot spune că în mod special. Ca tânăr frumos, inteligent, talentat, cum mai cunoscusem la viaţa mea. Aveai o sfiiciune care place femeilor. Dar acum văd ce colcăia în căpăţâna ta… Goală-goluţă, lasciva, voluptuoasă… Te-aş mai întreba ceva, dar mi-e ruşine… E drept, la un moment dat am observat că mă filezi – termen împrumutat din vocabularul serviciilor secrete – dar numai din priviri. Începusem st percep câte ceva. Nu spuneai nimic, nu-ţi permiteai niciun gest. Alţii sunt îndrăzneţi, ba şi obraznici, vulgari. Rămâneai conformist, şi ermetic. Dar în ochii tăi pluteau dorinţe prost ascunse.

Acum vreo lună, cred, m-a abordat Sorana la telefon. Ţi-am spus subiectul. Da, la birou. Mi-a făcut mărturisiri de natură să… tulbure puţin. Mai ales când ştii că bărbatul

arc o slăbiciune pentru tine. Astfel ai trecut în prim-planul ecranului. A urmat discuţia… Probabil că din clipa aceea mi-ai pus gând rău. Am dreptate? Şi se năpusti peste el. Se luară la trântă.

— Uite aşa se întâmplă, recită ea – printre exclamaţii şi gâfâielile luptei – că femei serioase cad în capcană. Eşti un Don Juan. Şi acum ce vrei? şuiera, gâfâind. Casanova! El se stăpâni şi se desprinse.

— Mai am ceva de spus. Şi dacă nu spun acum, altă dată nu mai ştiu…

— O! Te şi înfrânezi… Asta impune! Ia să auzim ce mai ai de mărturisit.

— Nu ştiu dacă o să-ţi placă.

— Aşa se pune problema? Să-mi placă? Să fie adevărat, domnule! Asta contează în ochii mei.

— Prin urmare, reîncepu, mult timp am dus în spate fantoma ta, purtând conversaţii pedante. Disecam simboluri, te clasam în ierarhii. Apoi am trecut la dialoguri intime. Chiar foarte intime. Dar, pentru că relaţia noastră nu era pipăibilă, ceva trebuia să umple golul. Aduceam completări mai plastice decât puteam încropi cu line. Chemam la rampă femei trecute prin viaţa mea reală. Sau doar văzute pe stradă, la televizor, într-o revistă. Ori localizate într-un roman. Chiar create ad-hoc, din tipologia reprezentată de tine. hăcându-le să vorbească, să se mişte, să mă iubească după gustul meu. Fantezia e o scenă de teatru, un ecran de film, un muzeu de artă în care mişună personaje mai vii decât cele în carne şi oase. Create pentru a satisface nevoi fundamentale ale fiinţei. Foamea de viaţă! – conchise. Nu ştiu dacă şi voi trăiţi în acest „rai-iad” fictiv. În sensul că aveţi aceeaşi aviditate şi prolificitate a fanteziei. Şi, pe această bază, dacă intuiţi ce se petrece în noi. Există o culpabilizare apriorică a bărbatului de către femeie. Nu ştiu însă dacă ea acoperă măcar un sfert din vina reală. Poate vă aflaţi pe altă scară imaginativă. Ce spuneai că vedeţi la iubiţii şi soţii voştri pare floare la ureche în comparaţie cu forfota dinlăuntrul cutiei lor craniene.

— Mă sperii, se prefăcu ea cuprinsă de groază. Totuşi, adăugă ironic, câte ceva mai bănuim şi noi. Dar tembelismul de care vorbeam – nu folosesc termenul în sens peiorativ, ci ca particularitate – acel tembelism nu conţine şi sinceritate. Eşti o excepţie. Tabloul pe care l-ai creionat e interesant. Merita să ascult şi începutul. Îmi dau seama de ce nu treci direct la partea senzaţională a expozeului. Ca să încarci auditoriul, încet-încet, de tensiune. (2 um făceai şi azi-noapte. Maniera corespunde spiritului tău laborios. Oricum, îmi dau seama că aşa-zisa cunoaştere reciprocă în cuplu, şi nu numai, în coexistenţa pe acest pământ a celor două nexe, nu e decât iluzie. Dar să ştii, nici eu nu sunt o neghioabă wă-mi fi închipuit că ţi-am monopolizat întreaga imaginaţie. Mai ales în calitate de fantomă, şi chiar după „revelaţia" avută prin glasvand… Nu e uşor să fii realist în viaţă, dar acesta e un ţel al meu. Altfel m-aş pierde. Mă consider un om cu măsură, inclusiv în pretenţii. Nu detest nimic mai mult decât oamenii închipuiţi. Nu cu imaginaţie bogată, ci care-şi iau încredinţările despre ei, ca şi dorinţele şi ambiţiile, drept certitudini.

Întinse mâna spre noptieră şi-şi luă ceasul.

— Oho! exclamă. S-a dus dimineaţa! La început mi s-a părut el intrăm pe un făgaş artificial, discursiv. Te-am suspectat de mania speculaţiei gratuite. Cât priveşte noaptea noastră… N-ai dat un calificativ. Eu spun că a fost feerie, dar nu din acelea fastuos-dulcege, ci pe alocuri puţin tenebroasă. Atât cât trebuie, după opinia mea, căci nu sunt amatoare de idilism ieftin. Cu atât mai puţin de platitudine… îmi pare rău că nu mai putem intra o dată în Grădina Hesperidelor… dar viaţa ne solicită…

— Aştept cu nerăbdare data viitoare. Începe să-mi fie teamă dr această nerăbdare…

— Nu te întreb ce vrei să spui. Poate voi afla atunci…

Câteva seri, Beate continuă să vină la Artemis, rămânând peste noapte. Îşi adusese trusa de toaletă. Luau o cină frugală, pregătii! studenţeşte de Artemis. Într-o seară ea îi aduse o veste: anulase* înţelegerea cu

milionarul John, pusese capăt legăturilor cu acesta, Omul simţise ceva şi se întorsese în ţară mai repede. Sperase să-şi salveze proiectul conjugal. Nu avusese câştig de cauză şi, în pofida faimoasei perseverenţe însuşite de la modelele americane, fusese nevoit să renunţe.

Beate avea să fie foarte ocupată un timp, ceea ce impunea rărirea întâlnirilor. Dădea în primire gestiunea fundaţiei, deocamdall adjunctului ei, numit interimar. Şi, totodată, prelua managerialul firmei la care deţinea o parte din capital. Aceasta fusese soluţia găsită – nu cea mai fericită, desigur – pentru viaţa ei publică.

Pe Artemis îl impresionase decizia rapidă şi categorică de îndepărtare a afaceristului. Presupunea că e legată şi de intrarea sa în viaţa lui Beate. Actul angaja şi viitorul lor? Mergea prea departe cu presupunerile? Viitorul? – se întreba, cu senzaţia că încearcă un salt în neant. Nu aveau nici prezent suficient de consistent. Se hrănea din câteva nopţi petrecute împreună.

Capitolul treizeci şi unu

Artemis intră în cabinetul lui Viziru cu eseul lui săptămânal, decis să discute posibilitatea unei triplări, dacă ar fi posibil, a prestaţiei publicistice la cotidian. Se contura o nouă presiune asupra persoanei sale, şi anume necesitatea unui câştig pecuniar sporii. Avea nevoie de bani într-o măsură mai mare decât până acum, decât oricând în decursul vieţii. Cerinţele sale individuale nu suferiseră schimbări, ar fi putut trăi în continuare cu modestul venii obţinut până acum. Nu-i trebuiau nici mai multe veşminte, nici mai multă hrană. Se impuneau însă noi cheltuieli de ordin protocolar. Probabil că Beate va dori, până la urmă, să iasă cu el în oraş. Ideea în sine reprezenta o povară. Nu frecventase cu femei spaţiul public: localuri, spectacole, expoziţii şi muzee, manifestări oficiale culturale etc. Cel mult – şi asta în aşa-zisa primă tinereţe, până la terminarea studiilor – parcuri, piaţete, bulevarde, în tovărăşia câte unei camarade de liceu sau facultate, chiar a unei iubite din acelea de scurtă durată, afişate discret. Beate nu dăduse semne că ar dori

scoaterea relaţiei lor din perimetrul discret particular, dar cine ştiri Fiecare dintre opţiunile posibile ridica anumite probleme. Într-un caz, s-ar fi dovedit că pentru ca această relaţie constituie un secret intim, inavuabil, păcat ferit de ochii lumii. Nu ar fi interpretat asta ca afront. Nu s-ar fi simţit minimalizat – ba poate i-ar fi convenit, în forul lăuntric ştiind că nu e pregătit pentru un „salt social”.

I; *a* firea şi la condiţia lui civică în care se complăcea, desfăşurarea în cea mai strictă intimitate a acestui episod de viaţă corespundea ideal. Cealaltă alternativă – devoalarea publică a amorului lor, ciudat nu numai prin diferenţa de vârstă, ci şi prin contrastul poziţiilor ocupate în societate – ea femeie afirmată, una din nu multele reprezentante ale sexului frumos cu ranguri oficiale, el liber-profesionist fără greutate, neconsacrat, doar cu o vagă confirmare a promisiunii de viitor – îl neliniştea. Adevărat, într-un mod plăcut, dar împovărător totuşi. Nu făcuse încă alegerea ipotetică definitivă, nu stabilise ce ar fi preferat cu siguranţă, dar ajunsese la concluzia că ar trebui să se pregătească pentru oricare din ele. În ipoteza a doua, mijloacele sale financiare actuale erau total neîndestulătoare. Femeie de lume, Beate avea relaţii largi în mediul politic şi cultural şi anumite cercuri o solicitau inclusiv în arena mondenă. Apartenenţa la un atare cuplu implica răspunderi, inclusiv cheltuieli. Ar fi fost o indecenţă impardonabilă să se înscrie într-un asemenea joc fără o para chioară, sau cu un buget modic, de student ori absolvent şomer. Şi chiar dacă viitorul nu i-ar impune o asemenea escaladare a modului de existenţă, frecventarea Beatei şi frecventarea sa de către Beate, tot necesitau o dublare, cel puţin, a resurselor financiare. Trebuia să-şi îmbunătăţească din punct de vedere calitativ proviziile din frigider, să fie în măsură să cumpere câte ceva în cazul când va fi invitat la ea. Apoi să-şi împrospăteze şi adapteze bunurile proprii, unele cu funcţie gospodărească, altele de uz personal. Iată de ce îşi propunea extinderea colaborării la ziarul lui Viziru, de al cărui accept era sigur.

Văzându-l, Viziru se ridică de la birou şi-i ieşi în

întâmpinare, ceea ce de obicei nu făcea, mulţumindu-se să ridice braţul în semn de salut şi să-i întindă mâna peste masă, chiar dacă citea concentrat un şpalt urgent, şi mai rămânea aplecat asupra lui un minut sau două. Veni spre el cu o ciudată lentoare, ce parcă îi destrăma personalitatea, de regulă încordată, rigidă.

— Ţi-ai adus materialul? întrebă formal. Sper că n-ai venit pe jos pe gerul ăsta.

Se aşezară faţă în faţă pe cele două scaune de lângă birou, rezervate oaspeţilor. Pe Artemis îl miră acest exces de amabilitate. Se grăbi să scoată din ghiozdan eseul, pentru a se achita în primul rând de îndatorire. Viziru părea a se pregăti să-l răsfoiască, dai întrucât sună unul din telefoanele aşezate de cealaltă parte a mesei, se ridică şi-şi reluă locul pe scaunul de lucru. Scăpă repede dr persoana de la capătul firului, dar nu mai reluă manuscrisul pus deoparte. împinse la loc două, trei sertare ale biroului trase în afarA şi Artemis deduse că la intrarea lui cotrobăise prin ele. Din nou îl izbiră aerul de om puţin dizolvat al lui Viziru, moliciunea şi păreA lipsa de motivare a gesturilor sale.

— Plecaţi cumva în concediu?

Viziru pompă mai multă energie în priviri, semn că-l surprinsese întrebarea, şi chiar schiţă un început de râs mut.

— De ce? Fiindcă făceam ordine prin sertare?

— Am zis într-o doară, se scuză acesta, şi schimbă planul conversaţiei, avansând propunerea de multiplicare a apariţiei lui în ziar.

Viziru nu se arătă mirat, presupunând, ca explicaţie, că poetul avea o supraproducţie de articole, de care vrea să scape, sau simţea o nevoie urgentă de bani. Declară că nu vede ce impedimente ar putea întâmpina o asemenea… Invocarea ideii de impediment, ea şi lipsa soluţiei rezolute, tipice lui Viziru, în replică la solicitare, ÎI intrigară pe oaspete.

— De ce natură ar putea fi impedimentele? se interesă.

— A, nu. Sunt convins că se va rezolva. Am spus aşa, fiindcă nu voi mai hotărî eu.

— Plecaţi, totuşi? Pentru o perioadă mai lungă?

Viziru râse de-a binelea, dar fals, după cum i se păru lui Artemis.

— Plec definitiv, afirmă redactorul-şef cu o anumită cruzime în voce şi în rictusul gurii, ca şi când ar fi strivit sub talpă o gânganie ce reuşise să-l irite.

— Definitiv? exclamă poetul, dar dialogul fu întrerupt de intrarea secretarului general de redacţie care-i prezentă schema numărului la zi.

Viziru se uită cu indiferenţă la machetă şi, aprobând cu o mişcare leneşă a capului, i-o înapoie ziaristului. Când rămaseră singuri, întări cele spuse.

— Plec de la ziar, Artemis. Gata! Să-l mai facă şi alţii! Şi întrucât interlocutorul nu pricepea, adăugă: M-am certat cu conducerea partidului. Acum părea puţin încurcat şi îşi făcea de lucru la legătura de chei înfipta în broasca sertarului de mijloc. Tăcu un timp şi reluă. Respectiv cu Veşmi. Şi cu ceilalţi. Mă ştii, nu sunt omul care să înghită şi să tacă. Cercetă chipul oaspetelui să vadă dacă subscrie la aserţiunea lui. A fost o şedinţă cu biroul restrâns. Îi ştii… Au tăbărât pe mine. Cu excepţia lui Dascălu, care nu prea îmbrăţişează noul curent. Le-am zis şi eu destule. O să-şi aducă aminte! O să spună cândva: a avut dreptate Viziru.

— Dar cum s-a creat…? interveni poetul, care ştia că se aveau foarte bine.

— După alegeri. Ne-am dondănit de câteva ori.

— Pe ce motiv?

— Chestia e mai complicată. Îmi amintesc că ţi-am spus ce am discutat atunci, noaptea, cu Clementina. Am afirmat că „noua linie” r una dintre cauzele înfrângerii. Ştii la ce mă refer. Am reluat apoi ideea. De faţă cu ea n-am vrut să aprofundez. Am spus, totuşi, că la noi societatea nu e pregătită pentru această politică. După aceea l-am adus aminte lui Veşmi de discuţia din America, cu delegatul partidului, trezorierul ăla. îl ştii, că tu ai tradus. Ăla ne-a

spus: nu umblaţi cu teorii sofisticate. Nu vă bazaţi pe teze, doctrine etc. Fiţi direcţi cu oamenii, simpli, convingători. Lucruri de bun-simţ. Experienţa lor e bogată, partidul a luat puterea de atâtea ori. Îţi aminteşti, nu-ţi mai repet. Or, Veşmi se orientează exact invers, înţeleg, cu intelectualii, de care el e înamorat, merge. Are boala asta, de a se revendica de la intelectualitate. Dar tu eşti om politic, domnule! Tu vrei puterea! I-am spus: dacă o ţii aşa, pierzi. Pierde şi partidul. Anul viitor sunt alegeri parlamentare. Rişti să nu mai treci nici pragul. Asta a fost tema. Veşmi s-a supărat. Şi a întors-o. Că ziarul e slab, arid, n-are ţinută. Că folosim un limbaj depăşii. Limba de lemn, închipuie-ţi… Că nu e agreat nici de tineret. De absolvenţii de la Harvard pe care văd că-i idealizează. De generaţia cu studii în străinătate, vorbitoare de limbi străine, care citeşte presa occidentală şi face comparaţie. Asta chiar m-a jignit.

— Şi?

— Mi-am dat demisia. De fapt, indirect m-au forţat. Dar chiar nu-mi mai convenea. Să aud mereu reproşuri? Tu ştii, Artemis, câte am făcut pentru el. Îţi aduci aminte cum l-am scos din mizerie. De câteva ori. Mi-am pus obrazul. Atunci eram bun, n-aveam limbii de lemn. Dacă aşa ştie el să-şi arate recunoştinţa şi prietenia… Iii dai totul pentru el, şi el te terfeleşte…

Fu întrerupt de sunetul telefonului, pe care-l ridică mecanic în timp ce vorbea şi-l puse la ureche. Deşi lăsa să se înţeleagă că r sâcâit, de data aceasta nu se putu descotorosi repede. Răspundea monosilabic, dar asculta.

Artemis se edificase ce-l rodea pe Viziru. Se putea citi în el ea într-o carte deschisă. Fusese lovit în orgoliul mediocrităţii salr robuste, nu megalomanice, dar plină de sine, convinsă, şi pe bunii dreptate, de eficacitatea ei radicală. Avea ascuns în el un câine rău, un pitbull exterminator, iar Veşminţeanu îl subapreciasc. îl judecase prin prisma unor criterii pretins academice, pierzând din vedere indispensabilitatea acestuia pentru partid. Aceea de luptător. Făcea un ziar de atitudine, cu sâmbure tare, şi i se reproşa lipsa fineţii literare. Artemis concedă că, în

felul lui, are dreptate, şi se miră cât de exclusivist devenise şeful în orientarea lui intelectualistă. Pe chipul lui Viziru se citea revolta, dar şi amărăciunea. Nu se aşteptase să i se conteste calităţile de bază, dimensiunea lui atletică, de boxer temut în ringul presei române, şi încă prin prisma subtilităţii estetice. Era şi rana produsă de ingratitudinea prietenului.

— Şi nu se mai poate face nimic? îl cercetă Artemis, după ce ziaristul puse telefonul jos. N-ar putea media cineva conflictul? Poate momentul s-ar putea depăşi…

— Nuuu! tăie Viziru aerul cu îndârjire. Gata! Am terminat. Dar ce crezi, că n-am unde munci? Că sunt pe drumuri? Păi o sută de patroni n-aşteaptă decât un semn de la mine. Am luat legătura cu câţiva. Crezi că Viziru e un anonim în presa românească?

Artemis înţelese că nu mai e nimic de făcut.

— Dar de ce credeţi că linia lui e lipsită de perspectivă în politică?

— Nu ştiu dacă de perspectivă, se explică ziaristul. Eu mă refer la clipa de faţă. O clipă care va fi cam lungă, după aprecierea mea. Ija ce să folosească acum poza clasică a politicianului? Alura de mare ţinută intelectuală? Societatea e în ghearele mafioţilor. Toţi sunt grosieri, agramaţi. Brute cu osânză. Au sărăcit populaţia şi au abrutizat-o, făcând-o dependentă numai de burtă. Românul de rând îşi vinde votul pe o sacoşă cu ulei, zahăr şi făină sau pe o sută de lei. Plus gamela aia cu fasole şi cârnaţi, şi ţuica, din ziua alegerilor. Iar intelectualul? Se uită şi el de unde bate vântul, unul favorabil lui personal. Nu face Veşmi nicio brânză cu frazele lui delicate, cu ideile lui subţiri. Şi măcar dacă ar fi ale lui integral. Aici şi tu ai o vină, Artemis…

— De ce? se miră poetul.

— Ştii că noi ne-am ciondănit pe tema asta. De la început nu mi-a plăcut alunecarea ta spre idei savante şi cozerie de salon în documente politice. Sunt conştient că asta e formaţia ta, dar trebuia să fii mai rezervat. M-aţi ironizat atunci. De sus, cum ştiţi voi… Ai văzut ce a ieşit.

Veşminţeanu e un perdant. Nu ştiu cine o să mai mizeze pe el. Eu o mai făceam din prietenie. Rămâne cu Aristide, cu Bobeica. Şi cu tine, dacă… Dar de-acum, să ştii de la mine, va fi perdant.

— Dar de ce, domnule Viziru, între cele două războaie mondiale, când cel puţin 80% din români erau ţărani, în opinci şi izmene de cânepă, şi nu ştiau nici să scrie şi să citească, iar unii trăiau încă în bordeie, de ce atunci se puteau afirma în politică un Iorga, nu Goga, un Averescu, Brătienii? Şi mai înainte, când abia se desfiinţase şerbia, un Kogălniceanu? Şi acum, nu. E mai jos nivelul de cultură al populaţiei de azi a României?

— Nu pot spune asta, dar ţăranii erau moralmente mai înaintaţi. Aveau o credinţă, o tradiţie. Comunismul i-a lenevit. Se mai sculau la patru dimineaţa să se ducă cu boii la arie? Eu sunt de la ţară. Sr duceau pe câmp la opt, cu bicicletele, ca funcţionarii. Lucrau maşinile. De-aia nici nu-şi mai muncesc pământul pe care li l-au dat ăştia. Nu le pasă cine vine la putere, doar să ciupească ceva. ToalA lumea s-a degradat moral.

— Şi atunci? Nu trebuie să ridici la loc morala şi moralul? Şi cum s-o faci dacă te înscrii în politica mafioţilor? Cât priveşte vinovăţia mea, eu am un punct de vedere, dar nu decid nimic. Puteţi doar să-mi băgaţi vina că exist. Viziru îi oferi un zâmbet amar şi-l scoase din cauză.

— Ce vină să ai tu? Tu nu faci politică, faci publicistică, şi inc A una de bună calitate. Şi scrii poezii. Caut şi eu ţapi ispăşitori…

Reieşi că partidul i-a dat un concediu plătit, de două luni. După ce-şi va stabili locul de muncă, se va duce să se odihnească undeva.

Să-şi lingă rănile, gândi Artemis. Îl întrebă dacă ştie cine-l va înlocui la ziar. Viziru presupunea că Bondocu. Era sigur că acela va accepta să schimbe profilul ziarului. Şi astfel el, Artemis, va putea să publice câte eseuri va voi. Îi mai spuse, aşa de la el, fără să-i ceară nimeni, probând că-i face plăcere să discute cu poetul şi că faţă de el nu are

secrete, că şi pe planul vieţii personale trecea printr-o criză. Se despărţise de soţie şi după divorţ rămăsese cam lefter. Aveau o fată de 13 ani, instanţa o dăduse în grijă nevestei, şi resimţea lipsa fiicei. Se mutase în pripă, într-o fel îi cădea bine concediul, va putea să se aşeze ca lumea.

— Uite, aşa e cu munca asta a noastră grea, conchise el. Te părăseşte şi familia, că o neglijezi. Rămâi şi fără slujbă. După ce li te-ai dăruit, îţi întorc şi prietenii spatele.

Se despărţiră cu oarecare euforie.

— Ţinem legătura, îi propuse ziaristul.

La ieşirea din clădire, Artemis sună pe mobilul lui Bondocu, aliat şi el undeva, pe drum. Primi confirmarea numirii acestuia la conducerea ziarului. Primul care propuse o mai largă colaborare publicistică fu chiar viitorul redactor-şef.

Capitolul treizeci şi doi

Tranşarea de principiu a unui contract de mai mare anvergură cu noul director al ziarului îi dădu lui Artemis o tonică senzaţie de siguranţă. Ideea înmugurită în mintea lui căpăta contur material, devenea stare de fapt. Această rezolvare nu avea valoare în sine, ci în raport direct cu Beate. „Perspectiva Beate” se lumina şi se concretiza. Deţinea atuul. Era acoperită oricare din ipoteze. Beate nu avea decât să aleagă, pe el îl găsea pregătit. Săptămâna în curs nu se văzuseră, vorbiseră de două ori la telefon, odată imediat după prânz – în pauză spusese ea – şi altă dată seara târziu. În perioada aceasta programul ei era acaparant şi nu-şi putea planifica nimic personal, nici măcar de pe o zi pe alta. În plus, venea frântă, şi în puţinul somn de care se putea bucura nu reuşea să-şi recupereze energia consumată, ceea ce-i dădea o proastă condiţie psihică. Spera să se ivească posibilitatea de a-l vedea la sfârşitul săptămânii, şi promisese că-l va ţine la curent.

Acum era joi, şi nu se întrezărea încă nimic. Nu avea numărul telefonului de la noul ei serviciu, doar pe cel de acasă, trecut în cartea de vizită. Sunase acolo de câteva ori, deşi ştia că în cursul zilei apartamentul e gol, iar scara, cum recunoscuse singură, nu prea răspundea de

teamă să nu fie căutată de noii colaboratori. Serviciul nu includea în fişa de post numai atribuţii de ordin artistic, avea şi răspunderi comerciale – cele mai agasante şi angajante, fiindcă presupuneau asumări de risc, uneori la concurenţa unor sume respectabile. Artemis spera ca ziua următoare, cea scurtă, de dinaintea weekendului, să-i aducă o veste îmbucurătoare. Ştia că ar exista o modalitate de a facilita comunicarea cu Beate, aceea de a-i cere numărul de la birou sau numărul mobilului personal. Avusese reţineri în această privinţă, şi continua să le aibă. Aşa ceva trebuia să vină din partea ei şi, dacă nu venea, însemna că are motive. Şi ce alt motiv putea exista, în afara aceluia că nu vrea să se ştie la slujbă de relaţia lor? Nu numai la slujbă, nici acasă – îi dăduse clar de înţeles. Până la un punct părea firească discreţia ei, şi nu numai pentru că era nouă la firmă, în calitate de manager artistic şi administrativ, ci în general. Personal, preţuia mai mult oamenii care-şi prezervă viaţa privată, ocrotind-o de gura mahalalei şi mai ales de curiozitatea vulgară şi impertinentă a presei de scandal, decât persoanele dispuse, ba chiar avide să se expună public. Îşi spusese nu o dată, din acest considerent, dar şi fiindcă aceasta e îi rea lui, că n-ar fi prea încântat dacă Beate i-ar impune un anumit regim de mondenitate. Îşi dădea totodată seama că, sub acest strat de discreţie, reţinere şi prudenţă, exista la el şi o aspiraţie obscură ca Beate să vrea să se afişeze împreună. Chiar dacă n-ar face-o până la urmă, l-ar încânta să ştie că şi-o dorise. Mai ales după cristalizarea posibilităţii materiale de a susţine o asemenea dorinţă. Ieşirea lor în public, firește, moderată, i se prezenta uneori ca dezirabilă. Dar dincolo de aceasta, nevoia apropierii de Beate căpăta forme insidioase care îl îngrijorau. Atât ca psihologie inconlortabilă, cât şi ca primejdie reală de subordonare, pe un anumit plan, unei doamne aparţinând altei lumi. Săptămâna scursă, examinată lucid, îi spunea că dorinţa fizică devenise aproape imperioasă. Nici nu ştia ce e bine: să lase frâu liber acestei atracţii sau na o reprime, cel puţin să o tempereze, ţinând-o sub control. îl copleşea

avalanşa de evocări ale celor câteva nopţi petrecute împreună, ca cea a zăpezilor pornite de pe munţi.

A doua zi, nu ştia de ce, îşi fixă în minte, ca termen limită al primirii telefonului lui Beate, ora 16. Probabil luase în calcul, fără să-şi dea seama, că la 15 va pune punct treburilor de la birou, şi odată ajunsă acasă, cel târziu la 16, nu va avea altă grijă decât să-l sune pe el. Ora fatală trecu însă fără niciun semn şi, după o aşteptare de un ceas, fragmentat în porţiuni de câte 10 minute, se hotărî să plece spre locuinţa ei. Poate adormise sau fusese asaltata de telefoanele colaboratorilor, fiind împiedicată să se dedice* ascunsei vieţi intime. Poate… poate… Îşi puse hanoracul şi porni prin gerul după-amiezii senine, neuitând să cumpere o cutie de bomboane şi o sticlă de vin, deşi aceste obiecte în sine îi repugnau, obiceiul ca atare considerându-l detestabil. În plus, nici nu era invitat la vreo cină, nu era invitat în niciun fel, neavând nici măcar certitudinea că o va găsi. Gerul îi temperă confruntările lăuntrice, mobilizându-i asprimea bărbătească. O găsi acasă. Beate răspunse la interfon şi, după o pauză – cam lungă i se păru –, deschise uşa de la intrarea vilei. Îl invită muteşte să i se alăture. După ce se dezbrăcă, Artemis se instală pe primul scaun. La televizor se transmiteau în direct reportaje din comunele îngropate sub zăpadă. Mai văzuse asemenea imagini în ultimele zile, dar acestea avură asupra lui un impact deosebit. Nişte detaşamente de militari despresurau locuinţele ruralilor acoperite de omăt. Nămeţii nu mai erau, cum se obişnuieşte să se spună, „cât casa”, casa nu mai putea fi obiect de comparaţie din moment ce nu se mai vedea sub ei. Reporterul spunea că pe alocuri dunele albe măsoară cinci metri înălţime, Zăpada părea de piatră, bucăţile tăiate cu greu de cazmale semănau cu lespezile de stâncă, dar de o puritate inexistentă pe pământ, Abia fuseseră despresurate uşa şi ferestrele casei, pe unde ieşiră, după zile de claustrare forţată, ca nişte soboli, locatarii. Exprimau o linişte stranie, de mucenici resemnaţi care îşi aşteptaseră în pace moartea. îmbrăcaţi cu flanele şi ilice ţărăneşti groase,

aveau feţele supte şi zbârcite, de parcă fuseseră deshumaţi din pământul unui cimitir. Redactorul îi îndemna să vorbească, să răspundă unor întrebări presante, dramatice, dar ei se dezobişnuiseră să cuvinte. Aveau pe limbă doar câteva vorbe, pe care le repetau alene. Că nu, n-a venit nimeni, cine să vină? şi ceilalţi au aceeaşi soartă. Că da, nu mai avuseseră ce mânca, terminaseră totul, şi apa, făcuseră ceai cu zăpadă, şi nu crezuseră că o să mai scape. O bătrână spuse că păstraseră două lumânări, pe care le aprindeau din când în când, ca să se vadă la faţă unii pe alţii. Ce formă căpătase teama de singurătate în acele clipe? Ce putere de a rezista găseau în chipul celuilalt! Cei mai mulţi erau bătrâni, de şaptezeci şi ceva de ani, chiar optzeci, şi aşa ceva spuneau că nu văzuseră de când s-au născut. Voinţa lor, ambiţia lor, chiar instinctul de conservare păreau paralizate; nu se revoltau şi nu cereau nimic, doar se mirau în tăcere, mirarea imitând muţenia minerală a materiei îngheţate din jur. Camera de luat vederi se muta de pe chipurile lor dematerializate, de sfinţi vechi, primitivi, decedaţi şi uitaţi printre cei vii, spre cărările de labirint tăiate în stânca zăpezii de militarii obosiţi, cu mişcări fără spor în inegala luptă. O femeie ieşi îndoită de şale din Hubterana îngheţată, printre pereţii înalţi, zguduită de un plâns mut, cu capul în piept, neîndrăznind să-şi arate sfâşietoarea disperare. Privi spre lentila camerei de luat vederi, spre cei de dincolo, abia când reuşi să-şi stăpânească plânsul. Cu ochi goi, de o tragică Heninătate albastră, ca a cerului pustiit de ninsori, şi cu obrazul palid, brăzdat de cute adânci, ud de lacrimi, vorbi ca şi când ar fi căutat în telespectatori vinovăţii prăpădului. Întreba: „De ce, Doamne? De ce nu ne iei la tine, să scăpăm de chin?”

Artemis avu revelaţia fenomenului produs asupra comunei şi a locuitorilor acesteia, şi care deşi era judecat după reprezentările şi cu expresiile terestre, nu era pământean. Constituia o mostră a dezlănţuirilor cosmice cărora planeta li se subordonează, ca tot ce există în Univers. O mostră a dependenţei de fantasticele forţe

siderale, ce vânzolesc materia metamorfozând-o în infinite forme – de la incandescenţă la glaciaritate, de la seninul pur la infernul scelerat, de la imaginile şi peisajele romantice, de carte poştală ilustrată, la haosul ce schimba, anula, inversa ordinea lucrurilor, generând alte şi alte începuturi. Oamenii scoşi din case, aproape incapabili să mai grăiască, văzuseră toate acestea şi le înţeleseseră. Se simţeau înspăimântător de mici şi umili, particule infime în grozăviile universale imposibil de cuprins şi explicat prin slabele mijloace de comunicare aflate la îndemâna omului. Beate stinse televizorul.

— Acuma, când transmit ci, spuse, acolo sunt 20 de grade minus.

Se întoarse către Artemis cu aceeaşi faţă întunecată ca la intrarea lui în apartament. Poetul înţelese că a nimerit prost, „iubita” nu era dornică de musafiri. I se adresă rece:

— Tot pe jos ai venit? În gerul ăsta? La ce-ţi folosesc aceste eroisme? Era strict necesar să pleci pe o asemenea vreme? Şi apoi, punând punctul pe i. Nu ne-am înţeles să aştepţi telefon?

— Nu mi-am închipuit că o să te indispună venirea mea, murmură el cu o mină de mort. Îmi închipuiam altceva.

— Nu e vorba de închipuiri. Vreau să ştii că nu-mi place să ţin controlată. Intrarea pe neanunţate peste cineva, asta înseamnă”. Chestiunea ţine de civilizaţie, în primul rând. Şi de respect.

Artemis primea cuvintele ei ca lovituri de bici, dar nu mai puţin îl îngrozea chipul neîndurător, ostil al femeii. Şi nu terminase. () mai auzi spunând că trăiesc în societate, între oameni, nu în pădure. Se poate să nu ţină seama de reputaţia ci? De ce spun veci. nii, colocatarii? Aceasta fu lovitura de graţie. Apariţia lui o conr promitea. Relaţia lor era de penumbră, de întuneric. Îşi trăise viaţă intimă în secret absolut. Cel puţin cu Veşminţeanu. Ani de zile. Iţ

perpetua genul de viaţa, cu o singură diferenţă… Cu Veşminţeanu că fusese cea ţinută în întuneric, acum îl

ţinea ea pe altul.

Artemis stătea pe scaun ca o grămadă de noroi din care se scurgea toată apa. Se simţea inform şi bănuia că aşa şi arată. Făcu un efort să vorbească.

— Poate ar fi mai bine să plec. Cu scuzele de rigore. Schiţă şi gestul de a se ridica.

— Asta-i acum! coborî ea vocea. Facem pe băieţelul sensibil, muştruluit de mătuşă. Nu putem discuta deschis? Am vrut să lămuresc o chestiune de principiu. Cazul a fost clasat, gata! Nu putem trece la altceva?

El tăcea ca un muşuroi acoperit cu iarbă uscată. Nu privea nicăieri, capul şi-l înghesuise între umeri şi bărbia şi-o proptea în piept.

— Hei, domnul! Cu dumneavoastră vorbesc! îl luă din nou la refec. În glumă, camaradereşte. Vocea noastră nu mai ajunge la urechile dumneavoastră? Hai, Artemis, termină! Nu-ţi stă frumos. Eşti bărbat în toată firea. Atât poţi tu să suporţi de la o femeie? De la femeia pe care, să zicem, o iubeşti? Era prima dată când pronunţa acest cuvânt. Un bărbat adevărat primeşte muştruluielile iubitei sale cu zâmbetul pe buze. Ba îi oferă şi o floare. Alţii mai mult, un inel cu diamant. Tu nu mi-ai adus niciodată flori. Hai, Artemis! Ciondăneli de-astea apar cu duiumul într-un… cuplu.

Ascultându-i vocea, fără s-o privească, înţelegea că intenţia ei ar fi de alint. El întârzia acum „să se trezească la viaţă” pentru a prelungi respectiva stare recuperatorie, compensatoare… dar realiza că e un comportament infantil. Ceva venea la el dinspre copilărie, de dinainte de împlinirea celui de al zecelea an, fatalul. Mai descoperea în el şi un început de ilaritate şi se temea că începe să i se schimonosească buzele într-un râs ambiguu şi promiscuu* Apoi o simţi aşezându-i-se pe genunchi şi o profundă şi irezistibilă iradiaţie electrică îl pătrunse. Carnea i se topea încet-încet, dematerializându-se. Dulcea povară se muta chiar în el. Ce era această fierbinţeală ce-i cotropea celulele? Ce mesaj? Unul venit din aştri? Din plasma lor mirifică? Beate îi făcea legătura cu grădina din care se

desprinsese cândva, cu imemorialul culcuş? Strânse în braţe întruchiparea penetrantă a binelui suprem şi toată tulbureala se împrăştie. Era gol şi avid, curat cum fusese în înfruntarea cu gerul. Îi simţi buzele.

Se mutară ca în vis în dormitor, fără niciun cuvânt. El intră în starea halucinantă, de moarte paradiziacă, nemaipăstrând nici năzuinţa de a supravieţui. Găsea în tăcerea lui Beate o nevoie de a se însingura la modul absolut. Se abandona, dar rămânea numai a ei. O simţea mutată în extaz, însă unul ermetic, strict personal, necomunicativ. Trăia doar pentru ea, nimic altceva nu mai exista, şi acest gând se împrăştie în el ca o mirare dureroasă.

Când, într-un târziu, el schiţă intenţia de a pleca, îl invită la cină, glumind pe seama amărâtelor de cadouri pe care i le adusese.

— Te-ai americanizat. Minus bomboanele – un străvechi specific românesc. American pursânge erai dacă te rezumai la sticla de vin. Ai văzut în filmele lor: când sunt invitaţi la cină, şi chiar când nu sunt invitaţi – şi izbucni într-un râs impetuos, dar fără urme de supărare – bărbaţii trec pe la magazin şi cumpără o sticlă. Nu interesează calitatea. Sticla e doar simbol.

Cu sticla în mână, ea veni să se asigure că Artemis nu s-a bosumflat din nou.

— Ingenioşii ăştia care implementează modelul american – mă refer la întreprinzătorii de înfrumuseţare, transplant, menţinere a condiţiei fizice etc. – ar trebui să deschidă şi servicii pentru cultivarea stării de bărbăţie. Pentru domnişori ca tine. Ai văzut, prin westernuri, pistolarii ăia sălbatici îmbăindu-se cu trabucul în gură şi jobenul pe cap? Ce fericiţi sunt când „doamna” îi chelfăneşti! Chit că aceea e una de ocazie. Ai de învăţat de la ei.

Artemis tăcu, înţelegând că aşa vrea ea să pună punct certei. Zâmbi, aparent convins. Era un registru amical ironic, în care ea nu pierdea poziţia câştigată, iar el se ridica pe un soclu ceva mai convenabil.

Beate nu puse cine ştie ce pe masă, evident neprevăzând festinul romantic, dar lui Artemis, după terapia de ger şi succesiunea de emoţii încheiate cu transgresarea paradiziacă, i se deschisese pofta de mâncare. Ea sesiză şi mai aduse, fără să spună cum l-a procurat, un sul de şorici – în România era vremea lui – exalând arome de fum şi gospodărie ţărănească. Şoriciul şi whisky-ul – dintr-o treime de sticlă rămasă cine ştie de când – făcură pentru el, din cina săracă, un adevărat regal. Se bine dispuse, văzându-se tentat să facă giumbuşlucuri, dar un instinct strategic îl înfrână. În conceptul de masculinitate al lui Beate trebuia să rămână sobru. La al doilea pahar i se deschise gustul de abstracţiuni. Voi să ştie ce părere are ea despre influenţa regimului termic asupra omului. Respectiv modelarea temperamentului în condiţii de ger. De ger siberian, arctic, ca cel ce bântuia România. Ea spuse că probabil determină o înclinaţie spre alcool – proprie scandinavilor, ruşilor, în general nordicilor.

— Dar de ce nu şi australilor? De ce numai borealilor?

— Australi ai geografiei albe nu prea există, opină ea, sau dacă sunt, nu-i cunoaştem. Cred că frigul mai produce şi un fel de mohoreală. Omoară exuberanţa.

El nu se arătă convins. Ştia că, din când în când, ruşii au adevărate explozii temperamentale. E drept, cam triste până la urmă, degenerând în depresie. Să nu se uite, adăugă el, că acestea sunt popoare izolate în septentrion, complexate. Lăsară baltă chestiunea influenţei termice planetare, dar după un timp Artemis reveni.

— În fond, noi n-am precizat asupra cui se exercită această influenţă. Asupra raţiunii sau a subconştientului…

— Dar cum le-ai departaja? se interesă ea. Se păru că Artemis atât aştepta, o asemenea întrebare, căci se lansă într-o adevărat! dizertaţie. Conştiinţa de sine, credea el, e sursa instinctului de conservare la om, spre deosebire de animale. Dar omul nu e subordonat doar comandamentului raţional. Ci şi stratului obscur, venit din categoria biologicului. Subconştientul e sălaşul aşa-zisului abisal,

demoniacului, inclusiv straniului instinct al autodistrugerii. Nu reuşim să-l descifrăm sau reuşim într-o măsură nesemnificativă. Cu atât mai puţin să-l includem în conştiinţă.

— Şi de unde parvine? se lăsă ea antrenată. E ceva în afara creierului? Sau îşi are sălaşul tot acolo?

— Poate vine din genealogia noastră cosmică, presupuse Artemis. Doar eul nostru particular de acolo s-a desprins cândva, din misterul global. Conştiinţa ne dă megalomania demiurgică, subconştientul o frânează. Şi bine face. Dar de ce se ajunge la impulsul autodistrugerii? E o expresie a chemării atavice, în calitate de atom al firii? De atom însingurat, suferind de solitudine şi de neînţelegerea destinului propriu?

— Prea eteric, se plictisi ea.

— Mai există o posibilitate. Să fie vorba de resturile instinctului primordial, ale conştiinţei primitive, neînlocuită încă de civilizaţie. O beznă de reprezentări şi aspiraţii semianimalice. Sau poate e ceva venit dintr-o mitologie – pe care nu o mai înţelegem – rămasă de la alte seminţii, de giganţi, ciclopi, duhuri ale pădurilor şi apelor… Sau o fi un fel de pirosferă a omului, o incandescenţă nemistuită. Nemistuibilă. Ca lava fierbinte din adâncul pământului. Înspăimântătoare răbufniri ale iadului! Cât am forat noi înspre pirosfera Terrei? Cam atât am ajuns să vedem şi din pirosfera umanului.

— De aceea ne temem de necunoscutul din noi? reflectă Beate, câştigată de acest raţionament.

— Asta e. Sunt instinctele obscure ale cruzimii. Ale foamei de dominaţie şi înavuţire. Dar şi ale foamei sexuale.

— Mai ţii minte de unde ai pornit?

— Nu, recunoscu Artemis. Dar am ajuns, cred, la sensul lumii, la sensul vieţii. Tu vezi un astfel de sens?

— Poate. Frumosul, să zicem.

— El vine de la natură. Sau îl creăm ca artă. Poate şi ca iubire. Dar marile gloate aleargă după frumos? Nici nu-l sesizează – fie că aparţine naturii, fie artei.

— Mai degrabă nu şi-l pot însuşi ca mod de viaţă,

deveni ea mai obiectivă.

— Atunci care e sensul vieţii individului?

— Dacă n-ar fi unul, de ce ne-am agăţa de viaţă?

— Ne încăpăţânăm să-l căutăm. Nu tocmai această căutare poate fi conţinutul vieţii? Ia gândeşte-te, dacă viaţa ar avea un sens prestabilit, ar mai avea… inedit? Ar mai provoca nelinişte, surprize, emoţie, pasiune? Nu vin ele din alergătura fiecăruia după un sens al lui? După iluzii? Iubirea nu e tot un sens himeric? Pe care îl apucăm din când în când de coadă, ca pe o cometă. O dâră evanescentă, ce trece prin noi?

— Asta să fie? Şi i se aşează din nou pe genunchi. Mă înduioşează soarta fiinţei umane, mărturisi, dar nu ne putem lăsa, decât rareori, în voia elanurilor gratuite.

Dimineaţă, Artemis întrebă când urmează să se mai vadă, şi ea situă cu aproximaţie viitoarea întâlnire spre sfârşitul săptămânii. Dar îl rugă, privindu-l galeş-dojenitor, să aştepte un telefon prealabil. Acum îl rugă să plece el primul, căci urma să vină o funcţionară s-o ia. Artemis luă în piept oraşul îngheţat, cu pietoni puţini, cu majoritatea autovehiculelor încremenite pe trotuare sub crusta groasă a zăpezii, cu grosul locuitorilor circulând prin tunelele metroului. La o oră pe care n-o frecventa de obicei, stăpânit de o stare de spirit amestecată. Efectul muştruluielii se găsea în el estompat, dominat de orele ce o succedaseră. Neplăcerea cauzată de expedierea, atât de matinală, sub imperativul de a nu fi surprins la ea de ochi străini, abia o ţinea în frâu. Fusese pătruns de criticile lui Beate, cel mai mult afectându-l referirea la pretinsa lipsă de bărbăţie cu care primise nemulţumirea ei. Modul cum fusese admonestat, produsese o rană. Acum, rebegit, însingurat, alungat ca un câine de pripas, o resimţea.

Nu scăpă toată săptămâna de confuzia poziţiei lui în relaţia cu Beate. Atracţia nu scăzuse, dimpotrivă. Probabil, se gândea, fiindcă îi pusese restricţii. Ca şi când cineva i-ar raţionaliza deodată bananele, fructele lui preferate, din care nu se înfruptă excesiv doar fiindcă are acces nelimitat la ele. Cu interziceri, le-ar dori probabil mai mult. Atracţia

exercitată de Beate consta în partidele de amor şi în plăcerea dialogurilor „pedante”. Misterul se evaporase, înlocuit de fascinaţia concreteţei palpabile. Beate era ca o statuie vie, denudată, însuşită în sanctuarul ei mistic.

La sfârşitul săptămânii începu să se nelinişteasc㠎şi pusese speranţele în ziua de vineri şi venind sorocul, aşteptă de dimineaţa până seara cu nervii încordaţi. Sâmbătă, nemaiputând răbda, dibui, folosindu-se de anumite indicii reţinute de la Beate, amplasamentul expoziţiei-magazin şi, în jurul prânzului, descinse acolo. Fiind deschis şi în zilele de weekend, prin săli se preumblau tot felul de vizitatori, astfel că prezenţa lui se înscria într-un cadru normal, Află că biroul doamnei directoare avea uşa de intrare chiar în holul principal, iar intenţia lui de a intra acolo nu o intrigă pe funcţionara consultată. Se gândi că aceasta era cutuma. Se plasă în apropierea uşii, hotărât să aştepte un timp, pentru o mai bună edificare. Şi chiar se produse ceva. Un bărbat ieşi din cabinet. Înalt, îmbrăcat cu bun-gust, grizonant, cu un obraz de intelectual, părea să se apropie de 60 de ani. Nu avea aerul împrăştiat şi indecis al vizitatorilor de ocazie. Ieşi, dar se răzgândi. Se întoarse, clipind des din ochi, cu concentrarea omului care a uitat un lucru important. Intrând din nou, trase uşa după el, dar din grabă sau cu gândul că e ceva provizoriu, nu mai apăsă clanţa şi aceasta se deschise singură. După un timp, din curiozitate, Artemis se deplasă spre golul uşii şi privi înăuntru. Bărbatul şi Beate stăteau în anticameră, unde se afla biroul secretarei. La un moment dat cei doi se mişcară, probabil ca să-şi ia rămas-bun. El îi sărută mâna, iar ea îşi petrecu braţele după gâtul lui, îmbrăţişându-l cu o ciudată ardoare falsă, după cum aprecie Artemis. Apoi ea se întoarse spre propriul birou şi el părăsi încăperea. Poetul se apropie de funcţionara care-l ghidase şi o rugă frumos să-i reamintească numele domnului care se îndepărta alene. Ea-i dădu, binevoitoare, lămuriri, plusând din proprie iniţiativă. Era Adrian Mucenicu, bine-cunoscut critic de artă. Urma, adăugă ea ca orice funcţionar vorbăreţ şi

intrigant, să plece cu doamna directoare într-o delegaţie în India şi China.

În seara respectivă, Beate îl sună şi-i aduse la cunoştinţă, cu regret, că nu se vor mai vedea, cum se înţeleseseră, fiindcă urma să plece chiar a doua zi într-o călătorie neprevăzută, cu o delegaţie de artă, pentru achiziţii în India şi China. Se vor întâlni la întoarcere. El îi ură, laconic, voiaj plăcut şi succes, ea probabil surprinsă, aşteptă un timp, după care răspunse evaziv salutului.

Cam după o jumătate de oră Beate reveni. Pretextul era că a uitat dacă-i spusese destinaţiile călătoriei. Prinsă până peste cap cu pregătirea bagajului, nu mai ştia ce a spus şi ce n-a spus, şi n-ar vrea să reiasă că acest voiaj e ceva misterios. Artemis pretinse că nu-şi aduce nici el aminte dacă specificase sau nu destinaţia deplasării, dar nu vedea ce importanţă are. Chiar nu e curios deloc? se mirase ca Credea că unele lucruri legate de persoana ei îi trezesc interesul.

Nu ştia, replicase el, că a putut-o inoportuna vreodată prin insistenţa de a afla ce nu era dispusă să spună singură. Poate s-a gândit să-i furnizeze acum informaţii suplimentare ca un fel de… „compensaţie”. Ea deveni sarcastică. Era o obsesie a lui această idee? Dar nu-i aparţinea lui, îi reaminti Artemis, aceasta fusese tot o preocupare a ei, de viitor, pentru o anumită echilibrare a vieţii, cum reţinuse. Beate voia să lase impresia că o supără această persistenţă, doar el cunoştea bine motivul presupuselor compensaţii. El se îndoi că nu s-ar mai putea ivi alte motive similare, viaţa având tot felul de meandre, unele bruşte, altele determinate de cursul ei inevitabil, fatal. Beate pretindea că nu înţelege această speculaţie abstractă. Artemis lăsă în telefon un gol de sunet, stânjenitor. Beate spuse că despre toate acestea va trebui să aibă la întoarcere o discuţie aprofundată. El nu marşă, ca şi când n-ar fi auzit, sau nu-l privea personal. Convorbirea se termină în coadă de peşte. Artemis rămase dezinteresat şi enigmatic, ca dori să împrăştie echivocurile de moment, să plaseze în viitor o certă lămurire, păstrând

sub amândoi un teren în continuare exploatabil. Finalul convorbirii îi aduse lui Artemis în memorie sugestia, de fapt propunerea formală, făcută de Lidia în ultima lor zi de dragoste, înaintea proiectatei căsătorii cu un fiu de nabab, de a hotărî să rămână amanţi, indiferent de schimbările apărute în existenţa particulară a fiecăruia. Se convinse că această convorbire cu Beate se va înscrie, în perspectivă, sub acelaşi semn, ce marcase aproape uitata decepţie căşunată de splendida, dar stupida tânără femeie. Evitând… evitând însă, de data aceasta, orice explicaţii dezagreabile. Şi urmând ca spezele să le suporte fiecare, ca într-o afacere bilateral perdantă. Prin urmare, istoria istoria lui romantică – se repeta în modul cel mai neinspirat posibil.

A doua zi îl sună pe Bondocu şi-l întrebă dacă arc habar de un critic de artă numit Adrian Muccnicu. Dar ce treabă arc cu el? voi să ştie ziaristul. Îl cunoscuse întâmplător şi-i propusese o colaborare cam încâlcită, pretextă Artemis, pe o temă ciudată, „lirica picturii”, sau aşa ceva. Bondocu se amuză de ciudăţenia ideii şi-i dădu lămuririle dorite. Predase cândva istoria artelor plastice, dar renunţase. Era un tip pedant, obişnuia să ţină speech-uri la deschiderea unor expoziţii personale, câteodată îl solicitau şi muzeele de artă să facă prezentări. Nu are operă, dar e cotat printre elitişti. Mai important e că a reuşit să-şi înjghebeze o casă de licitaţie, care în ultimii ani s-a impus. Poate a auzit de Gioconda – la ora actuală cea mai prestigioasă instituţie de acest fel. În ce priveşte colaborarea respectivă, îl sfătuieşte s-o evite, omul nu e un creator, e un cozeur, de bună calitate, dar sterp şi obositor. Artemis îi mulţumi şi-i spusese că va ţine seama de sfatul lui.

După aceea scrise „Tandreţea fiarei”, cu gândul de a o pune în fruntea viitoarei sale plachete de versuri, pe care o va intitula chiar astfel.

Tandreţea fiarei

Gazela îşi priveşte chipul tremurător în unda moale.

Tresare şi adulmecă în asfinţitul limpezit, venirea

orelor fatale.

În iarba ’naltă a savanei pândeşte miticul cavaler vărgat.

Ea nu ştie dacă împărtăşirea din mistere e o greşeala, un păcat…

Îl simte-apoi şi fuge graţioasă ca o prinţesă-n crinolină.

De Făt-Frumosul nevăzut?

De inima ei fragilă şi prea plină?

Când prinţul execută saltul impetuos inima ei se umple deodată de otravă, îmbrăţişarea pătimaşă a legendarului iubit o simte crudă şi bolnavă.

Tigrul o strânge posesiv la piept, făptura-i aspirând-o prin toţi porii.

Când sparge carotida, beat de fierbintele fluid, devoră icoana vie a candorii.

Capitolul treizeci şi trei

Artemis se trezi buimac. îl smulsese cu brutalitate din somn insistente ciocănituri în uşă. Dormitorul era inundat de lumină, îşi zise că trebuie să fie târziu. Se ridică în capul oaselor şi se duse în vestibul. Întrebă cine e, dar în acelaşi timp deschise, trezindu-se nas în nas cu o mogâldeaţă înfofolită, în care recunoscu faţa rotundă a lui Bondocu.

— Ce faci domnule, dormi la ora asta? Nici telefonul nu-l auzi! Te-am sunat de-acasă, de pe drum, de-aici… Am intrat la idei.

— Noroc că am uitat deschisă uşa de la dormitor. Altfel nici ciocănitul nu-l auzeam. M-am culcat târziu, n-am putut să adorm… Am luat somnifere. Dar cât e ceasul?

Uitase şi ce zi e. Se bucură că e sâmbătă. Probabil că ziaristul voia să facă o plimbare prin parc, se gândi. Fusese la ziar în cursul săptămânii. Începuse noua colaborare. îl invită să se dezbrace. Ceru douăzeci de minute pentru duş şi echipare. Culese de pe jos câteva reviste şi i le puse în braţe musafirului. Intră în baie, dar reveni, strecurându-şi capul prin deschizătura uşii.

— Mergem în parc, domnu’ Bondocu?

— Uite ce e, se răţoi acesta, dacă mai mă domneşti, am rupt-o cu tine. Pichi ştii să zici?

— Am înţeles, să trăiţi! se retrase acesta, şi după un minut se auzi răpăiala jetului de apă şi o vagă sonoritate, dând de înţeles că poetul fredonează.

Ieşi încărcat de energia omului pus pe treabă.

— E frumos afară?

— Ştii de ce am venit peste tine? puse ziaristul jos revista în lectura căreia se adâncise. Habar n-ai. Ne invită Veşminţeanu la o consfătuire culturală în cerc restrâns. Doamna Burcă, Aristide, ăla de la fundaţie, noi doi, încă cineva…

— Politicienii ăştia lucrează mai abitir în weekend. Dar ce caut eu în afacerea asta? Sigur m-a invitat? Credeam că a renunţat la serviciile mele. De ăştia nu scapi niciodată…

— E ceva special. Nu la sediu. Acasă. A fixat ora prânzului, mi-a spus, ca să nu fie atmosferă de şedinţă. Discuţie lejeră, o să şi ciugulim ceva, bem un pahar…

Artemis căzu pe gânduri. Acasă? Asta schimba situaţia. Va fi şi familia acolo. Va da ochi cu Sorana, pe care n-o mai văzuse. Respinsese mesajele ei sau le lăsase fără răspuns. Nu-i prea convenea. Nu-i convenea deloc.

— Va fi şi familia? întrebă.

— Te deranjează? Am auzit eu ceva… Ai avut un flirt cu fata? Astăzi, dragă, se trece peste chestii de-astea. Nu, mi-am adus aminte, a zis că femeile sunt plecate. Au probleme la Curtea dr Argeş. Cu înghеţul… Dar şi dacă ar fi, ce treabă ai?

Artemis rămase tăcut. Se îmbrăcă, dar nu ştia încă dacă să dra sau nu curs invitaţiei. În cazul când ar fi plecate, nu era o problemă Dar dacă nu? Să facă ce spune Bondocu? Pichi? Totul s-a uitat, s-a şters? S-ar părea că din punctul ci de vedere, nu prea. Sunt o familie tenace. Nu renunţă la planurile lor. Plecă totuşi cu ziaristul, Pe străzi nu mai domnea forfota obişnuită. Bulevardul era traversai încă de utilaje de curăţare a zăpezii şi de camioane încărcalr.

Iarna căpătase o imagine urbanizată, atacată din toate părţile cu instrumente mecanice. Se revărsa o lumină tare, nu toată din soarele debil, venind şi de pe câmpuri, unde albul orbitor al linţoliului depus în ultimele săptămâni reflecta razele ca o lentilă măritoare. Oraşul revenea la normalitate, dar cerul, văzduhul emanau încă ceva ireal. De la Piaţa Romană luară un taxi, fiindcă autobuzele erau supraaglomerate, se legănau, obeze, abia ţinându-se pe picioare. Pe Kiselefi se circula bine şi ajunseră repede la locuinţa lui Veşminţeanu, situată pe una din străzile perpendiculare cu şoseaua. Curtea, de proporţii modeste, avea un aer de virginitate vetustă, cu arbori timizi şi arbuşti rarefiaţi, cu gardurile din fund uzate. Urcară cele câteva trepte spre uşa de sticlă încastrată în fier forjat. Le deschise însuşi Veşminţeanu, într-o ţinută de cabană alpină, cu flanelă, pantaloni pe picior şi ghete înalte. Părea bine dispus, oferindu-şi generos sclipătul danturii decorative şi vorbind cu tonalitatea muzicală a vocii sale ca o uvertură optimistă, locuinţa veche avea proporţii impresionante, dar el explică musafirilor că mult spaţiu nu are funcţionalitate practică, accentul căzând pe latura reprezentativă. După ce se dezbrăcară, fură duşi în salon. Mobilat eterogen, era îmbâcsit, ca o sală de cenaclu, de lecturi, de audiţie muzicală. Te împiedicai la tot pasul de fotolii, nu toate din acelaşi stil. Se ridicară să-i întâmpine Aristide, secretarul general, doamna Burcă (avansată între timp redactor-şef al revistei), un bărbat tânăr băţos, cu obraz de om supărat şi ochi holbaţi în care ghiceai neîncredere apriorică, locţiitorul preşedintelui fundaţiei şi doamna Clementina, tot aşa diformă, dar mai mobilă ca de obicei, şi de la care Artemis nu s-ar fi aşteptat la acest efort protocolar de amfitrioană. Se aşezară toţi, comentară un pic zăpezile, gerurile, şi cu această ocazie Artemis află că Sorana se află la Curtea de Argeş pentru despresurarea proprietăţii de nămeţi. O lată cu şorţ aduse sucuri şi păhăruţe cu tărie, probabil votcă, recomandată celor ce luaseră iarna în piept până aici. După care, preşedintele, degajat, cu un rest de

râs amical pe faţă, le prezent A motivul convocării.

După alegeri reflectase îndelung la condiţia clasei politice româneşti şi la un mod de a interveni pentru emanciparea ei culturală.

— Toată lumea se plânge, toată lumea o detestă. Şi prin ce face, îşi completează zi de zi autoportretul negativ. În ultima vreme nu numai mass-media îi pune oglinda în faţă, se conturează şi un curent critic al societăţii civile, de fapt al României profunde. Lozincile înscrise pe pancarte la demonstraţii sunt pline de aciditate şi de un necruţător umor popular. Concluzia e schimbarea, înlocuirea ei, şi această necesitate nu mai poate fi eludată sau amânată. Fireşte, decide electoratul, alegerile parlamentare se* apropie, iar această mişcare populară va influenţa scrutinul. Dar aici nu e vorba doar de imagine, de imaginea publică. Adică lipsa de charismă, o estetică socială deficitară, să zicem aşa. E o problemă de fond. Şi aceasta mă preocupă chiar sub raportul securităţii naţionale. Vă asigur, nu folosesc vorbe mari. Eu nu contest de principiu împărţirea societăţii într-o majoritate care se bucurA de avantajele civilizaţiei în limite mai modeste, şi o minoritate privilegiată. Îmi închipui că unii dintre voi numi împărtăşiţi opinia din punct de vedere ideologic. Şi pot cădea de acord că sub aspectul echităţii ideale, nu e situaţia optimă. Dar deocamdată asta e – o fatalitate! O accept, însă condiţionat. Minoritatea de care vorbesc trebuie să întrunească anumite cerinţe calitative. Cum a fost cu patricienii în antichitate, cu nobilimea feudală, chiar cu burghezia tradiţională. Calităţile trebuie să-i justifice poziţia conducătoare, inclusiv privilegiile. La ora actuală această condiţie calitativă nu este întrunită, ceea ce pune la îndoială, într-un mod periculos, raţiunea de a fi a clasei. Căci nu mai suntem contemporanii lui Dinu Păturică… Iată adevărata motivaţie a acţiunii pe care o promovăm. Se mai pune întrebarea: cum a ajuns această pletoră în fruntea ţării noastre? Unii s-au împins, având bani, pe alţii i-au împins partidele, având nevoie de ei. Se spune că mulţi şi-au cumpărat cu sume mari fotoliile

parlamentare şi ministeriale. Şi alte fotolii. Ce a făcut posibile acceptarea şi tolerarea lor „la butoane”, cum se spune acum? Aceasta ţine de un fenomen mai larg, aproape general: pierderea discernământului valoric. Fenomenul s-a produs şi în interbelic, respectiv după întregirea ţării, când proaspăta burghezie de extracţie joasă a năvălit spre pupitre. Numai că atunci exista în societate o contrapondere – aristocraţia, atât câtă mai rămăsese, descendenţii boierimii de viţă veche, familiile desprinse din casele domnitoare de altă dată, cu educaţie aleasă, cu averi ce le permiteau să rămână independenţi, autoritari, incoruptibili.

Doamna Burcă, înviorată în sens invers rolului ei obişnuit, combativ, şi Bondocu aduseră completări în sprijinul tezei respective, numind o serie de personalităţi din categoria specificată, cu rază largă de influenţare publică.

Se stârni oarecare rumoare şi doamna Clementina profită de ocazie pentru a-l ruga pe Artemis să fie amabil s-o ajute să aranjeze nişte lămâi aflaţi în verandă, aduşi recent de nu ştiu unde. Artemis ne ridică amabil şi o urmă. Nu văzuse încă acea verandă încălzită, cu mobilă de grădină scumpă, de unde se putea admira „natura”, curtea adică, din păcate nu prea semnificativă. Vasele cu lămâi fuseseră îngrămădite într-un colţ şi Artemis le plasă altfel, după indicaţiile doamnei Veşminţeanu. Deşi nu se surmenase fizic, gazda se arătă obosită şi se aşeză pe un fotoliu împletit, răsuflând greu. îl invită şi pe Artemis să contemple arbuştii debili, cu lămâi micuţe, de un galben artificial. Schimbară câteva cuvinte pe marginea lor. Apoi ea îşi aduse aminte că Artemis n-a mai dat pe la ei de o mulţime de timp. Se gândea cu plăcere la serile când luau cina împreună. Introduse şi tema Soranei. După aprecierea ei, fata regretă răcirea intervenită între ei. Ca mamă, putea da asigurări cA fata e deplin conştientă de greşeala făcută. Aşa ceva nu s-ar mai repeta. Doamna Clementina renunţase la tonul ermetic-sarcastic şi la masca de amabilitate suspicioasă, rece. Vorbea ca o mamă sincer

implicată în delicata ecuaţie sentimentală a fiicei. La un moment dat, cu acelaşi aer înţelept-paternal, de o persuasiune jovială, lansă o teorie îndrăzneaţă. După ea era mai bine ca atât femeile, cât şi bărbaţii să-şi epuizeze curiozităţile şi fanteziile în prima tinereţe înainte de mariaj – aceasta eliberându-i, despovărându-i de obsesiile de mai târziu, când încep să-şi regrete lipsa de experienţă şi să năzuiască să o suplinească. Sancţionă acrul puţin mefient şi păreA amuzat al lui Artemis, spunându-i că nu e o simplă presupunere, ci concluzia unor observatori sociali şi de la noi, şi de aiurea. l) e altfel, teza se verifică sistematic în practică. Nu ştia dacă Artemis r la curent cu metodele educative ale familiilor germane moderne, Acolo mamele monitorizează şi dirijează viaţa intimă a fetelor, astfel încât să corespundă întocmai acestei nevoi de iniţiere, dr pregătire multilaterală pentru mariaj. Personal nu a aplicat metoda, şi râse enigmatic, dar este suficient de informată pentru a putea interpreta raţional… şi nu mai defini încă o dată ce. Îi părea rău cA el n-a putut-o găsi pe Sorana, ar fi fost un bun prilej ca să-i audă propriile judecăţi. Fiind cea mai energică şi mobilă din familie, şi-a asumat sarcina să rezolve chestiunea de la Curtea de Argeş. Mircea ar fi bucuros să mai apuce câteva zile de iarnă acolo. În anotimpul acesta împrejurimile sunt de o frumuseţe seducătoare. Personal ar fi fost încântată ca partenerul fiicei ei să fie un scriitor, poet, atât Sorana, cât şi ca fiind mari iubitoare de literatură. Îşi întrerupse discursul sfătos, insinuant, de doamnă emancipată, din care reir* şi se că nu i-ar displăcea deloc poziţia de soacră a poetului, şi lansă o afirmaţie interogativă:

— Mi se pare că noi n-am avut ocazia să-ţi prezentăm propunerea la care am reflectat îndelung – atât pentru nevoile prezentului, cât şi pentru raţiunea ei de viitor – de a prelua fundaţia culturală, în calitate de preşedinte. În locul doamnei Calafeteanu, o femeie superioară, la care noi ţinem, în special Sorana, dar care nu s-a putut angaja într-o activitate de anvergură. Mircea pune mare accent pe această instituţie în realizarea ţelului său. Acesta de

implementare a culturii în politică, de apropiere între intelectuali şi politicieni. Te rog să meditezi la propunerea noastră, nu-ţi cer răspuns imediat, ne mai vedem şi reluăm discuţia. Ai să te gândeşti la ambele probleme, nu? amestecă ea lucrurile astfel încât părea că-i ceruse să se pronunţe şi privitor la ideea reînnodării idilei cu Sorana. Acum hai să mergem, îl îndemnă, acolo se dezbat chestiuni ce te interesează.

Artemis o urmă, ameţit de vertiginosul excurs făcut de doamna Veşminţeanu prin două domenii atât de diferite, dar îmbinate de ca organic, într-o perspectivă sugerată nu doar subteran. îl irita că nu putuse scoate măcar o exclamaţie, că cele două mingi „de foc” se aflau acum în terenul lui, şi că i se cereau imperios şi ultimativ răspunsuri.

În salon nu se depăşise faza comparatistică, a paralelismului. Veşminţeanu considera că nenorocirea prezentului constă în lipsa altui model de clasă socială conducătoare. îi invită să-şi imagineze cum s-ar fi comportat noua burghezie română alături de exponenţii aristocraţiei, sub ochii acelora. Aristide aduse în discuţie noul „Viţel de Aur”, confecţionat dintr-un aliaj inferior, bătut din ciocan pe nicovală ţigănească. Veşminţeanu se îndoia că aceasta ar fi sintagma cea mai potrivită. Credea că acest simbol al opulenţei are două accepţiuni, nu una singură: aceea curentă, religioasă, şi cea antică şi medievală, când opulenţa genera spiritualitate – mecenat, cultură, şcoli de artă înflorite la curţi princiare, genii creatoare ataşate capetelor încoronate, marilor familii. Exemple? Grecia, Roma, statele feudale din peninsula italică şi din spaţiul german, monarhiile franceze, britanice, hispanice. Tocmai asta ar dori el, ridicarea numitului „Viţel de Aur”, probabil predestinat omenirii, pe soclul lui înalt de altă dată, în poziţia patronului de spirit, al generatorului de lumină, cultură, eleganţă, subtilitate şi frumos. Lui Artemis i se păru această alocuţiune bombastică şi falsă, o fanfaronadă lozincardă. Se gândea să se înscrie în replică, dar Aristide îşi apără punctul de

vedere. El susţinu că marile culturi blamează totuşi acest simbol, şi pentru exemplificare cită Biblia – monument al civilizaţiei umane – străbătută de la un capăt la altul de antinomia între ideea de Dumnezeu – ca expresie a spiritului elevat – şi ideea de lăcomie materială vulgară, sintetizată în sintagma „Viţelul de Aur”. Interveni şi Bondocu.

— Cât de greşit li se atribuie ateilor uciderea lui Dumnezeu! Dumnezeu există în două ipostaze – ca entitate metafizică şi ca idee morală. În prima ipoteză nu poate fi ucis, fiindcă exprimă – şi acesta este cel mai mare paradox – o realitate: existenţa unui spirit guvernator în univers, a unei misterioase legi a firii ce ţine spaţiul şi materia în echilibru. Cum e el conceput ca imagine de mintea omenească nu contează. Dar ca idee morală poate fi nimicit, şi aceasta o face de milenii aşa-zisul „Viţel de Aur”. Ideea morală cuprinde mila, cinstea, întrajutorarea, respectul aproapelui, iubirea. „Viţelul de Aur”, cu trena lui de orgolii, plăceri, vanităţi, de putere şi de ură, de îngheţată nepăsare a inimii faţă de suferinţă şi nedreptate, îl ucide sistematic pe Dumnezeu. El e asasinul neobosit, îndârjit, scelerat al dumnezeirii, în întruchiparea ei cea mai benefică pentru fiinţa umană – de idee morală.

— Dumnezeul Bibliei e conştient de acest pericol, şi nu numai pentru soarta sa proprie, ci pentru soarta operei sale superioare – omul, simţi nevoia să-l completeze Artemis. Amintiţi-vă când îl aduce pe evrei în Canaan. De ce-i aduce? Ca să stârpească popoarele închinătoare la „Viţelul de Aur”. Le pune sabia în mână ca să-i extermine pe idolatri – până şi pe pruncii din pântecele mamelor. Iar când Israelul începe să încline, la rându-i, spre adoraţia zeului păgân, îl bate până aproape de nimicire.

— Da, asta am vrut să spun, conchise Bondocu. În dialectica simbolurilor de bine şi de rău, „Viţelul de Aur” e simbolul răului, al antidumnezeirii, simbolul satanismului. Chestiunea e de partea cui sunt elitele – politicienii, manipulatorii aurului, adică finanţiştii. Şi intelectualii. De partea cui, domnule preşedinte?

— Bine, sunt de acord că în această accepţiune, cea negativă, când ea prevalează, se impune o opoziţie.

— Dar cine, cine să se opună din elite? îl somă Bondocu. Trezorierii aurului? Aşa ceva e de neconceput. Politicienii? Nu sunt aliaţii primilor? Oamenii lor de casă? Cei ce au luat locul artiştilor şi filosofilor de la curţile princiare? Sau artiştii şi filosofii? Ei râvnesc la locurile pierdute cândva pe lângă cei puternici. Şi fac concesii ca să fie admişi. Nu pentru a-şi crea opera, la care mulţi au şi renunţat, ci pentru huzur.

— Pe plan moral, în istorie, declară Artemis, opoziţia la „Viţelul de Aur" nu prea pare să aibă succes. Aceasta mi se pare a fi tragedia. Monoteismul antic, iudaic, s-a zbătut degeaba, n-a avut câştig de cauză. A fost înlocuit de monoteismul creştin. Nici acesta n-a clintit cultul viţelului. Mai dur, s-a angajat în luptă doctrina comunistă. Înverşunându-se, a devenit şi ea antiumană, înfricoşându-i pe idolatri. Dar respectivii s-au repliat. Cultul a revenit, mascându-se în simbol al libertăţii, drepturilor omului, iniţiativei neîngrădite. Şi iată, marea mistificare a învins din nou.

— Nu mai vezi posibilă nicio opoziţie? întrebă Aristide.

— M-aş întoarce la Biblie, se încinse Artemis, iritat de ce i se părea a fi o simplă gargară ideologică. La nevoia ofensivei neconciliante împotriva răului. La înspăimântarea celor ce-l comit. Mă refer la cei fără idee morală, nu la erorile umane curente. Aceşti exponenţi ai răului, după mine, nici măcar nu pot fi consideraţi oameni. Ceea ce ne induce în eroare e tocmai faptul că au chip de om. Ideea morală e cea care deosebeşte omul de animal, nu împopoţonarea în zorzoanele civilizaţiei fabricate. Animalului îi e frică de vreo putere justiţiară? Nu! Nici acestor aşa-zişi oameni. Ei fac rău din convingere – şi ca mijloc, şi ca ţel. Nu din greşeală. Cei ce greşesc din neştiinţă trebuie judecaţi separat, trataţi cu omenie. Ca în Biblie. Iisus nu ajunge să intervină, în faţa instanţei supreme mistice, chiar pentru propriii oprimatori şi

asasini? „Iartă-i, Doamne, că nu ştiu ce fac”. Ei bine, geniul răului, la care mă refer, ştie ce face. Nu „greşeşte”. Oamenii răului nu sunt lipsiţi de discernământ, au conştiinţa clară a maleficului. Sunt lucizi, calculaţi. Probabil că ies strâmbi din născătoare, sunt rebuturile genezei. În ei nu încape ideea morală, nu au sălaş sufletesc pentru ea. Firea lor o respinge cu îndârjire. Nu au sentiment, nu au suflet. Normal, asemenea mutanţi trebuie aduşi din nou în raza mâniei lui Iehova. Stârpiţi, vreau să spun.

— Vai, Artemis! se lamentă Clementina. Te-ai făcut extremist! Cum poţi susţine aşa ceva? Toate fiinţele omeneşti au drept la viaţă.

— Sceleraţii, doamnă? se răzvrăti Artemis. Criminalii, prădătorii, violatorii? Pentru ei cereţi clemenţă? şi-şi dădu seama că numele ei e predestinat.

— Dar se pot îndrepta. Nu se spune că de aceea a venit Hristos?

— Şi s-au îndreptat de atunci? Aţi văzut vreunul? Daţi-mi un exemplu. Îi deplângem pe cei din puşcării, dar unii se reîntorc acolo la liberul-arbitru. Mizând pe presupusa îndreptare, nu vom curăţa lumea de rău. Lumea se umple de hidoşenie. Şi asta a început chiar de la primii oameni. Progeniturile celor alungaţi din Grădina lui Dumnezeu ce-au făcut? Amintiţi-vă! întâiul lor act important de muritori a fost crima. Porneau la drum numai ei doi.

Cain şi Abel. Şi primul şi-a propus să rămână singur, şi şi-a ucis fratele, unicul tovarăş în Univers. Aceasta era, aşadar, morala celor ce inaugurau lungul şir al căzuţilor din mit. Nici urmă de suflet, nici urmă de sentiment…

— Bine, Artemis a sărit peste cal, spuse dojenitor Veşminţeanu. Noi am pornit de la altceva, şi anume resuscitarea nobleţei, nu? Să revenim la asta. Sunt de acord că burghezia nouă se drapează în principiile democraţiei: drepturi, libertate, iniţiativă etc., dar nu putem pretinde că aceste principii ar genera, prin natura lor, manifestările nocive ale „cultului viţelului”, cum îi

spuneţi voi.

— Şi mai văd ceva, îşi continuă gândul Artemis, ignorând critica lui Veşminţeanu. Dar cred că vi se va părea şi asta fantezie. Aş opune, ca antidot infailibil, doctrina condiţiei astrale a omului, conştientizarea ştiinţifică (inclusiv metafizică) a raportului individului cu Universul. Să ne gândim: deasupra noastră se mişcă două miliarde de sisteme solare – numai în galaxia căreia aparţinem. Şi câte galaxii vor fi fiind? Şi la perspectiva dilatării soarelui – de care vorbesc savanţii – şi înghiţirii Terrei, transformată din nou în materie solară incandescentă, v-aţi gândit? Veţi spune că generalizarea acestor reprezentări ar distruge orice raţiune de a fi a umanităţii şi orice speranţă. Nu, în primul rând ar aneantiza „Viţelul de Aur" şi cultul lui. Lăcomia de bunuri materiale ar cădea în decrepitudine. Abia aici s-ar afirma rolul lui Dumnezeu. Personal nu ştiu dacă Dumnezeu există – în reprezentarea religioasă, bineînţeles – dar ştiu că el e absolut necesar. Din două raţiuni fundamentale. Ca instanţă punitivă incoruptibilă, în măsură să determine reţinere din partea celor prea tari ce nu se tem de justiţia terestră. Pentru evitarea transformării societăţii în junglă. Şi, doi, ca speranţă. Atât pentru oamenii lucizi, ce înţeleg zădărnicia – aceea a Eclesiastului –, cât şi pentru mulţimile nefericite, împiedicându-le să ajungă la disperare, când viaţa devine infern moral.

— Ai o fantezie bogată! încercă să-l persifleze Veşminţeanu. Spui, desigur, şi unele adevăruri. Probabil că această combinaţie e secretul artei, al poeziei. Dar să ne întoarcem la oile noastre, puse el punct divagaţiei, revenind ca un înotător pe sub apă, la temele în discuţie. Vorbeam de noua burghezie nu în sine, ci pentru a învedera nevoia unei campanii culturale. Ea a întors spatele culturii, trebuie să i-o punem din nou în faţă. Asistăm la deculturalizare. Unii spun să nu ne neliniştim, că e un fenomen global, ţinând de specificul perioadei istorice, că se schimbă doar mijloacele, punându-se accentul pe cibernetică, pe calculator, pe net etc. Dar noi

vedem consecinţa. Politicienii sunt ignari, agramaţi. Şi instituţiile de cultură cad în desuetudine – librăriile sunt goale, bibliotecile se închid, şcolile devin o formalitate, ba şi un focar de infecţie morală, şi aşa mai departe. E timpul ca cineva, sau mai mulţi deodată, să ia taurul de coarne. K timpul începerii unei campanii dirijate de umanişti. V-am chemat pentru că vreau să aducem şi noi o contribuţie.

Artemis vedea că pe chipul lui Veşminţeanu începuse să fluture un fel de inspiraţie, de parcă ar fi fost conectat la o sursă de mesaje, şi el le traducea pe limba omenească. O incantaţie de moment? Sau o credinţă, pe care şi-o pompa în anumite ocazii ca să atragi! atenţia, să se impună, să câştige adepţi, să-şi asigure statutul dr lider? Şi cu alte ocazii observase această bruscă ieşire din dialog, evadarea dincolo de plafonul condiţiei curente, planarea într-o stratosferă a idealului. Interveni şi doamna Clementina care tăcuse până atunci, parcă abstrasă din context, ceea ce altă dată nu făcuse. Doar la cinele lor în trei se întâmpla să se estompeze astfel, cerându-le celor doi să facă abstactic de ea.

— Mie mi se pare, spuse, că cea mai mare tragedie este tendinţa de a schimba lumea la câteva decenii o dată. După fiecare generaţie mai importantă – care îşi închipuie că e mai importantă. Altă dată n-a fost aşa. Anticii au mers mii de ani pe acelaşi drum.

fără generaţii mesianice. Se supuneau unui destin istoric, înfrumuseţându-l cât puteau. La fel şi medievalii. Au avut o aristocraţie războinică, dar şi galantă. Credeau în glorie, în nobleţe, în valori frumoase, care au rămas perene un mileniu şi jumătate. De vreo două sute de ani a început nebunia schimbării periodice. Cam după Revoluţia Franceză. A intrat pe scena istorică moda. Oamenii schimbă societatea ca pe haine. Cele mai dramatice au fost schimbările de după al Doilea Război Mondial. Dar şi cele de după căderea comunismului. Comunismul a săpat groapa elitelor sociale, a valorilor tradiţionale. Postcomunismul sapă groapa tuturor valorilor. Nu te mai poţi bucura nici măcar de avere acum, exclamă ea tragic-

înveselită, şi îi cercetă pe toţi ca după o revelaţie. Ăştia care au omorât valorile, compromit până şi averea. E o jale să vezi că tot în ce ai crezut e distrus şi că în loc nu se pune nimic. Trebuie, după mine, reînviate valorile. Cele în care au crezut strămoşii. Asta e cultura adevărată, nu cea a contestaţiilor. Nici măcar a invenţiilor. Ce se inventează mai devreme de o sută de ani de aşteptare, nu-mi inspiră încredere. Omenirea trebuie să acumuleze înainte de a mai face un pas. Altfel îl va face pe loc gol. Va fi un pas în gol. Vorbirăm ca la un simpozion, râse ea, luându-i pe cei din jur martori. Nu m-am pregătit ca atare.

— Cum, Clemi, ai fost magnifică, ţâşni Veşminţeanu şi o îmbrăţişă cu entuziasm. Subscriu la tot ce ai spus. Ai definit magistral ideea. Artemis avu impresia că asistă la un teatru de apartament şi-i veni şi lui să râdă, cum răsese doamna Clementina. Îşi stăpâni cu greu mobilitatea chipului. Veşminţeanu se uită la ceas şi se sperie.

— Fraţilor, vă ţin aici nemâncaţi. Ce fel de amfitrion sunt eu? Hai dincolo să ciugulim ceva şi continuăm după aceea.

În sufragerie erau destule pe masă. Ca băutură, doar bere şi sucuri. În picioare, comesenii se uitau cercetători la platouri, nehotărându-se să spargă gheaţa. Doamna Clementina se postă în capul mesei şi prezentă câteva din preparatele expuse, îndemnându-i. Dădu prima exemplu. Artemis constată că e îmbrăcată ceva mai cu gust. Purta o rochie de lână împletită manual, doar cu o palmă sub genunchi, dar tot otova, şi un suman de catifea brodată. Cel mai important, nu mai uza de niciunul dintre sarcasmele ei obişnuite. Bănuia că această schimbare, demonstrată şi prin speech-ul ostentativ intelectual, se datora noii poziţii politice în familie. Pe când Veşminţeanu se afla sub alte „influenţe”, ignorând resursele ei ideatice, practica flegmatismul. Acum nu numai că lua lucrurile în serios, dar se integra personal, dând credit ideii directoare.

În conclav mai apăru pe neanunţate un personaj. O tânără blondă cu cariură de discobol grec şi semeţie de

walkirie. Veşminţeanu o prezentă ca nepoată a lui Clemi, Clara, sportivă de performanţă, probabil componentă a viitorului nostru lot olimpic de natataţie. Sportiva o sărută pe mătuşă, îl sărută pe Veşminţeanu, cu dezinvoltură şi parcă mai îndelung şi apăsat, şi dădu mâna cu toată lumea, făcându-i pe bărbaţi să simtă forţa braţului de înotătoare. Veşminţeanu glumea şi mânca. În faţa soţiei sale apărură o ceaşcă de cafea şi o cupă miniaturală cu lichid maroniu, coniac de bună seamă. Ceilalţi scoteau printre înghiţituri exclamaţii de încuviinţare la indiferent ce se afirma. Clara pretindea că a mâncat, venise fiindcă Sorana o asigurase că pe la ora aceasta va fi acasă, dar ciuguli şi ca câte ceva. Artemis o observa cu interes. Părea decupată dintr-o revistă de modă hibernală – cu pantalonii ei negri mulaţi, vârâţi în cizmuliţe de blană, cu bustul sculptural în flanelă roşie, cu laţe de culoarea spicului de grâu revărsate pe umeri şi cu o faţă de alabastru, un mic soare de interior. Nepăsătoare la ce e în jur. O compară cu sabia de samurai ascunsă în teacă de aur. Dispăru pentru un timp fără să spună nimic şi, când Veşminţeanu plecă, la rândul lui, cu acrul că se duce la baie, ca reapăru în uşă. Cu un gest spontan, dar energic, i se păru lui Artemis, îşi aruncă braţele în jurul gâtului lui. Le strânse ca pe tentaculele de caracatiţă şi scena avu ceva sălbatic, vorace. El se trase, cu ea cu tot, din golul uşii şi totul se petrecu atât de repede, încât puteai crede că nu a fost decât vedenie. Aruncându-şi privirile spre Clementina, fu absolut sigur că înregistrase cele petrecute. Cei doi nu mai reapărură şi, într-un târziu, preşedintele trimise pe cineva să le spună că e în salon şi-i aşteaptă pentru continuarea lucrului. Prin urmare, se gândi Artemis, doamna Veşminţeanu o vârâse la înaintare pe propria nepoată, asigurându-şi liniştea. Lucrurile se consumau de-acum în familie, fără niciun risc major. I se impuse asociaţia cu Sorana, ceea ce-i aduse în minte zicala că ce iese din pisică şoareci mănâncă.

Veşminţeanu îşi reluă poza de mentor şi trecu la partea de instrucţie propriu-zisă. Le reaminti că acţiunea privea în mod special clasa superioară, stratul din care se

recrutează politicienii. Deviza urma să fie apropierea între cultură şi politică până la simbioză. Clasa de sus nu conţine astăzi valori, preponderenţi sunt oamenii fără stofa, şi aceştia compromit tagma, reprezintă rău neamul, atât în interior, cât şi în afară. Probabil că mulţi fii şi fiice ale acestora îşi vor face studiile în străinătate, ceea ce va îmbunătăţi desigur compoziţia culturală, dar ar fi de dorit ca în cadrul simbiozei amintite, fetele oamenilor avuţi să se combine cu intelectuali, respectiv savanţi, filosofi, profesori universitari şi, de ce nu? aruncă el o privire plină de tâlc spre Artemis, poeţi. Câţiva zâmbiră ca la o ironie fină. Menţionă că, personal, ar prefera cât mai mulţi absolvenţi de la Harvard, iar la întrebarea lui Artemis dacă asimilează Harvardul cu Parisul, „oraşul luminii" al paşoptiştilor, după o mică ezitare admise că da, în epoca globalizării capitaliste, „lumina" de acolo ar trebui să vină. Luă apoi pe rând instrumentele culturale de care dispunea, începând cu ziarul. El şi Bondocu examinaseră problema, dar în curând vor lua în discuţie, într-o consfătuire similară, programul concret. La ordinea zilei era elevarea conţinutului prin noi rubrici, noi colaboratori, un nou stil, o ţinută care să-l distingă în presa românească aflată în declin. Doamna Clementina înseră o noutate – au intenţia să inaugureze un canal propriu de televiziune. În acest scop aşteaptă propuneri pentru redactorii de bază. Veşminţeanu aduse în discuţie şi reprofilarea fundaţiei. Avea în vedere diversificarea formelor de manifestare, atragerea generaţiei în jur de 30 de ani. Nu pomeni de proiectata numire, aştepta probabil răspunsul. Enumeră şi aici o serie de posibile inovaţii. În sfârşit, revista. Va căpăta şi ea spaţiu suplimentar, aproape dublându-şi numărul de pagini. Doamna Burcă, noul redactor-şef, ţinu să introducă asistenţa în planurile proaspăt elaborate. Una din principalele schimbări avea să fie deschiderea publicaţiei pentru producţii literare aparţinând celor mai proeminenţi scriitori şi poeţi tineri.

Pe uşă se strecură discret, cu sfială şi modestie Sorana, care îşi alese „la întâmplare" un fotoliu aflat în

imediata vecinătate a lui Artemis.

— Iat-o şi pe scumpa noastră fiică, se bucură Veşminţeanu. Sunt împuternicit să vă anunţ că e dispusă să colaboreze la toate aceste organisme culturale. Atunci când aveţi nevoie, nu vă reţineţi să o solicitaţi.

Ordinea de zi se epuizase. Se mai întreţinu un dialog parazitar, după care doamna Clementina se ridică, dând semnalul închiderii lucrărilor reuniunii. Sorana îl descoperi cu o surprindere jucată pe Artemis şi se apropie de el.

— Te-ai făcut scump la vedere, domnule. Nu te mai întâlneşte omul cu anii. Am fost la lopată. Am făcut bătături, şi-i întinse palmele rozalii, curate. Ţi-ar fi plăcut să fii acolo. Când ne vedem într-o zi să mai facem schimb de informaţii? Lasă că n-o să-mi dai tu întâlnire. O să te sun eu. În regulă? Şi întrucât el nu spuse nimic, parafă singură înţelegerea.

— Bine, de acord.

Cei doi patroni – acum era musai să fie înglobată şi doamna Clementina la această poziţie – îi conduseră la ieşire. Le strânseră mâinile, şi când Artemis veni la rând, aceasta îi reaminti:

— A rămas să mă suni zilele astea, da? Pentru ambele chestiuni, Artemis.

Pe drum, Bondocu deveni vorbăreţ şi de o sinceritate sarcastică.

— Omule, ne-am lămurit. Veşmi, ca politician, e gaga. Dacă un candidat la preşedinţie, după un mare eşec, se ocupă cu aiureli de-astea, înseamnă că a ieşit din top. Iar ca animator de cultură, să ne înţelegem, nu are nicio suprafaţă. Şi nici vocaţie. Ne-am răcit gura degeaba acolo. Ce mai avem noi comun cu interbelicul în politică? luă el la bani mărunţi ideile lui Veşmi. În saloanele protipendadei de atunci se dădeau concerte cu Enescu, se etalau ultimele tablouri ale şcolii de la Balcic. Doamnele vorbeau trei, patru limbi străine, scriau literatură, aveau amanţi poeţi. La politicienii cu care ne-a pricopsit democraţia post decembristă, alternativa nu sunt figurile academice (ia-le de unde nu-s), ci edilii naţionali cinstiţi, întreprinzători,

energici şi patrioţi. Bondocu se opri în mijlocul trotuarului, privind oblic în jos, cu ceafa încordată şi capul înclinat – ca un catâr căpăţânos, îndârjit şi rău.

— România e în comă, Artemise! pronunţă ca o sentinţă. Trage să moară. Aici au adus-o. Dar toţi suntem vinovaţi. Ne-am dat ţara pe mâna lor. Nu vedeam ce făceam? Hoarda de profitori ne-a făcut mai mult rău decât hunii şi tătarii pe vremuri. Ne trebuie la conducere oameni de muncă şi de curaj! Dispuşi să-şi dea şi viaţa pentru ţară. Nu titraţi de panoramă, elitişti de galantar…

Se urni. Dar mai adăugă:

— Nu va ieşi nimic din aiureala lui Veşmi. Mai bine şi-ar lua un concediu cu Clara şi ar lăsa-o pe Clemi să tragă sforile. Să-i mai consolideze poziţia în eşichier şi să-i modernizeze cât de cât partidul.

— Asta e concluzia ta, Pichi? râse Artemis cu voce tare, agăţându-se de braţul ziaristului. Uite că am luat tonul pe care mi l-ai cerut. Să nu mai mă boscorodeşti.

— Asta e! confirmă acesta, fără să ia în serios aroganţa cu care se conformase Artemis. Iar campania „iluministă”… în primul rând, după cum vezi, are ca ţintă doar politicienii. Pe ei vrea să-i „amelioreze” intelectual. Culturalizare de castă, prin urmare. Nivelul de educaţie al maselor iese din cercul lui de interese. Nu ştie că fără asta civilizaţia societăţii coboară, nu urcă. Pe beneficiarii „revoluţiei culturale” îi doare în cot de elevarea spiritului. Seifurile să fie pline – ele ţin loc de orice.

— Corespunde cu opinia mea, i se ataşă poetul. Iluminismul, cum i-ai zis, al domnului Veşminţeanu e ceva destul de retrograd. Concepe o alianţă culturală între milionari şi intelectuali pe deasupra… Un fel de popor separat! Şi unde mai pui că mi-au propus să preiau fundaţia. Aşteaptă răspunsul în două, trei zile. Bondocu râdea în hohote.

— Ştiai? se amuză şi poetul.

— Bineînţeles. Ce-o să faci? Le trimiţi răspunsul în plic?

— Plec din România, domnule.

— Hai că te trimit eu corespondent… La Teheran, să zicem. Tot se îngroaşă gluma pe acolo.

— Dar spune-mi, îl sondă Artemis. Abia astăzi te-ai lămurit cu Veşminţeanu? Acuma ţi-ai dat seama că joacă teatru?

— Teatrul e consubstanţial politicii. Toţi politicienii sunt histrioni.

— Da, dar el joacă rolul marelui boier valah abia întors de la Paris ca să emancipeze Principatele Române. Al animatorului paşoptist.

— Vetust.

— Buba e că nici nu-l simte cu adevărat. Dacă ar fi un apucat al acestei idei, un nebun pasional, aş admite. Orice, dar să fie adevărat.

Să vină din suflet. Un sentiment veritabil, complet! Dar lumea de azi nu mai trăieşte nicio pasiune adevărată, cu excepţia celei pentru bani. Nu e asta drama noastră, Pichi?

Şi-l privi puţin ironic, neuitând să-i aducă mereu aminte că s-a convertit la intimitatea amicală cerută.

Se hotărâră să se oprească la taverna de pe Eminescu. Din farafastâcurile lui Veşmi nu luaseră decât vreo câţiva dumicaţi.

Capitolul treizeci şi patru

Iarna oferise Bucureştiului un mic intermezzo climatic. Părea că furiile anotimpului alb – aflat de fapt abia la jumătate – s-au domolit, învinse de zvonuri venite dintr-un viitor meteorologic încă îndepărtat. Sintagma „vine primăvara” se afla pe buzele tuturor a, pronunţată în glumă, desigur, ca un fel de salut citadin optimist, ca o nouă cheie a dialogului de trotuar purtat reflex de bucureşteni. Poate fără o legătură directă cu răsucirea vremii, dar înscriindu-se în suita energiilor dezlănţuite, în centrul capitalei începură să se adune, seară de seară, cetăţeni bântuiţi de clocotul unui puternic vulcan politic protestatar. Artemis asistă la fulminantul spectacol public chiar din prima seară, când evenimentul ocupă scena centrală a tuturor posturilor de televiziune. Se strigau

lozincile obişnuite ale manifestaţiilor de stradă din ultimii ani – hoţii! vânzătorii de ţară! trădătorii! etc. – şi se cereau demisia guvernului şi a preşedintelui, alegeri anticipate, alte presupuse leacuri la gravele maladii ce măcinau societatea românească de două decenii. Se vedea însă că de data aceasta manifestarea nu era expresia nemulţumirii, ajunse la scadenţă, a unei categorii sau branşe anume. Le întrunea pe ale tuturor, într-o sinteză concentrată, generalizatoare. Acuzarea viza toate partidele, toate orientările politice, întreaga aşa-zisa clasă politică. La originea mâniei populare era o neîncredere absolută, blamarea tuturor celor care se perindaseră la cârma ţării de peste 20 de ani, învinovăţiţi in corpore de lăcomie compradoră şi corupţie, de incompetenţă, dezinteres şi minciună. La ordinea zilei se punea sloganul „Să plece toţi!” Câteva seri la rând, Artemis se mulţumi să privească la TV această revoltă de spirit a românilor – căci nu mai era vorba doar de revendicări concrete şi imediate, „punctuale”, după un termen ultravehiculat în perioada post decembristă. Vedea că mişcarea protestatară de la încrucişarea bulevardelor centrale devenea pâinea caldă a televiziunilor, banchetul de imagistică şi sonoritate la care se înfruptau cu voluptate reporterii şi cameramanii, ca şi exaltaţii moderatori aflaţi în studiouri, manipulând în viteză zeci de personalităţi intervievate spontan. Cu fiecare seară, scena se amplifica şi se diversifica, într-un crescendo nu doar numeric, ci şi de nerv, de idee, de punere în scenă. Fenomenul bucureştean lua pregnant caracter naţional. Începând cu câteva sute de persoane, ajunsese în câteva zile la mii, iar ce se petrecea la kilometrul zero se reverbera în întreaga ţară, oraşele ce urmau exemplul Bucureştilor depăşind numărul judeţelor. Concomitent, pancartele, lozincile scrise şi scandate căpătau un pregnant caracter lirico-satiric, dovedind o prolifică inventivitate de masă, naşterea unui nou folclor, de data aceasta urban, de stradă (unii comentatori aduceau în atenţie vechiul aforism cvasi-băşcălios potrivit căruia „românul e născut poet66), ori existenţa unui

centru de producţie propagandistică, a unor specialişti în prelucrarea umoristică a obsesiilor cetăţeneşti. Se degaja şi un spirit flegmatic, adolescentin, ca al băieţilor de gaşcă. Artemis pufnea în râs citind câte o inscripţie. „Vă rugăm să ne scuzaţi / nu producem cât furaţi66, de pildă. Sau ingenua formulă de autodenunţ a mucalitului apolitic: „N-am făcut nimic / vă rog să mă arestaţi66. Din capul locului, în marea răscruce stradală se postaseră şi jandarmi, în câteva zile formaţiunile de ordine în uniformă bleumarin, cu scuturi şi bastoane de cauciuc, ajungând la proporţii comparabile cu ale protestatarilor. Atunci Artemis se hotărî să se deplaseze la faţa locului, să vadă cu ochii proprii, să ia pulsul pe viu.

În seara când intră în „fierbere", gloata ocupa nu numai trotuarele bulevardelor încrucişate, ci şi carosabilul şi spaţiile pieţelor. Se părea că mulţimea creşte şi se revarsă fără încetare. După cum îi auzea pe reporteri strigând în microfoane, cifra protestatarilor se aproxima între două şi patru mii şi se sconta pe noi aluviuni. O puternică tensiune străbătea aglomeraţia. Pancartele şi benzile inscripţionate se agitau deasupra capetelor ca o pădure prinsă de curenţi dezordonaţi. Aerul încărcat de exploziile strigătelor de grup, repetate isteric, dădea o senzaţie de catastrofa iminentă. Nucleele cele mai exaltate se aflau în jurul echipelor de televiziune, unde protestatarii se ofereau camerelor de luat vederi cu maximul lor de revoluţionarism sau anarhism intolerant. Se creară câteva puncte de ostilitate. Acolo protestatarii eliminau din mijlocul lor indivizi decelaţi ca aparţinând opusului, categoriilor blamate. Văzu cum se strâng în jurul unui domn elegant, cu mers leneş şi o expresie impasibilă de crai ieşit la acostat domnişoare. Câţiva ţipau la el, alţii îl trăgeau de mânecă sau îl împingeau. Personajul dispăru repede din raza vizuală. Când la faţa locului ajunse una din formaţiile vizualului, câţiva strigară iritaţi „Politicienii n-au ce căuta. Aici e zonă liberă de politică". Cineva preciză că respectivul era unul din bonzii partidului de dreapta. Incidente similare se mai produseră. Mulţimea avea

instrumentele ei de identificare a indezirabililor, ochii ei de argus veghind să nu se altereze sensul şi direcţia protestului. Intruşii sperau să se asimileze cu mişcarea, dându-i o semnificaţie în care partidele lor să apară cu semnal plus. Erau membri ai comitetelor directoare, credeau că se bucură de popularitate. Se retrăgeau decepţionaţi, ştiind că întâmplarea li se va agăţa ca o tinichea de coadă. Apăru până la urmă şi unul mai important. Spre consternarea lui Artemis, acesta nu era altul decât preşedintele partidului de centru, propriul său protector şi sponsor politic, Mircea Veşminţeanu. Pe trupul masiv, de atlet la graniţa ieşirii din formă, paltonul de velur maron cu guler din blană de animal rar, tunsă scurt, cădea impecabil, aproape ca o hlamidă de împărat. Nu cuteză nimeni să-l îmbrâncească pe acest boier sau să-l tragă de mânecă, dar în jurul lui se făcu cerc, din care imprecaţiile ţâşneau ca lătratul schelălăit al unei haite de maidanezi. Veşminţeanu, expunându-şi dantura de zile mari sub bliţurile fotoreporterilor, dădu să vorbească, şi chiar reuşi câteva note deasupra vacarmului, şi poate ar mai fi ţinut piept, dar Dascălu, greu de recunoscut sub căciula cât o baniţa, îi şopti ceva la ureche. Ieşiră din încercuire şi se pierdură către marginile perimetrului. Artemis ştia cât de puţin preţ pune preşedintele pe exacerbările vulgului şi se întreba în ce măsură această întâmplare îi confirmase convingerile.

Se strecură printre grupuri, fascinat de marea diversitate tipologică a protestatarilor – de la tinere funcţionare la profesoare ieşite la pensie, de la tehnicieni veniţi cu feciorii puberi, la şomeri famelici, de la încă trupeşi foşti muncitori, ca nişte pilaştri coşcoviţi, până la agitatorul electoral, bun de gură, cu replici dinainte pregătite. O lume aparent fără liant, revărsata ca dintr-o enormă basculantă conţinând eterogenitatea populaţiei. Cum se alegeau, se adunau şi se uneau în acea cometă de foc a protestului?

La un moment dat o veste trecu printre rânduri ca un curent electric. „Vin suporterii”, se spunea şi, scrutând

marginile spaţiului ocupat, Artemis văzu infiltrându-se din străzile perpendiculare şuvoaie omeneşti firave, lipsite de alerteţe, ca nişte scursuri benigne, inobservabile în mod obişnuit. Intrând în masă, începeau să se organizeze însă, parcă după norme şi programe prestabilite. La rândul lor, perfect informate şi ştiind exact ce au de făcut, se puseră în mişcare formaţiunile de jandarmi. Ca prin minune, carosabilul fu descongestionat, manifestanţii împinşi în lături, marea arteră de circulaţie a Bucureştilor devenind arena unui circ roman de lupte. Artemis ştia bine ce sunt suporterii, cu toate că nu frecventa decât meciurile de fotbal cu miză mare, recte ale echipelor reprezentative cu formaţiuni străine cunoscute. Aceşti oameni, pasionaţi de fotbal, îşi aleg o echipă favorită şi o susţin din tribune până la victorie, iar în caz de pierdere, se răzbună pe suporterii echipei rivale, intrând cu aceştia în coliziuni stinse doar prin intervenţia fermă a poliţiei şi jandarmeriei. Dar ce căutau ei aici şi ce echipă îşi aleseseră în cazul de faţă? A nemulţumiţilor de guvernarea României, socotindu-i pe guvernanţi duşmani proprii? Altfel de ce ar fi venit să scandeze, să blameze? Nu se mulţumiră numai cu atât. Artemis fu martorul unei adevărate ploi de bolovani, abătută asupra gărzii pretoriene, nevoită să se ascundă sub carapacea de ţestoasă – după modelul legionarilor romani – a scuturilor. Şi marea ciocnire se porni. Artemis realiză că scutierii nu erau atacaţi doar ca suporteri ai echipei rivale, ci şi ca vechi şi detestaţi câini de pază ai stadioanelor, ce le îngrădeau libertatea de exprimare a instinctelor violente, a pasiunii sălbatice dezlănţuite contra a tot ce nu purta sigla şi culorile echipei agreate. Detaşamentele albastre ripostară, pornind la atac şi bulevardul deveni teatru de război. Companiile se regrupau în pas alergător, după strategii militare, începu încercuirea asaltatorilor, bombardarea cu grenade lacrimogene şi lansatoare de fum ce făceau văzduhul opac şi irespirabil. Suporterii aveau şi ei tactica lor, inspirată din bogata experienţă a luptelor de stradă moderne, din care nu demult oferiseră mostre de toată grandoarea

Parisul, Londra, Atena, ca să nu mai vorbim de lunga, spectaculoasa şi sângeroasa „primăvară arabă”, cum fusese intitulată schimbarea regimurilor din nordul magrebian al Africii. Această tactică era demnă de tot interesul. Suporterii se răzleţiseră, grosul se îndepărtase de militari şi, din linia lor de apărare, trimiteau din când în când înaintaşi până la distanţe de la care puteau catapulta cu succes singurele lor arme, bolovanii. Din când în când, izbit chiar în casca de metal (ce le dădea înfăţişare de roboţi, cosmonauţi sau extratereştri) câte un jandarm pica şi centurionul se avânta să prindă atacatorul retras fulgerător. Această hărţuire i se păru lui Artemis temerară, originală şi eficientă. Aşa-zişii suporteri, observă el intrigat, păreau membrii unor perfecţionate formaţii de atac. De aceeaşi vârstă, cu aceeaşi cariură – înalţi, subţiri ca trestiile – dovedeau o agilitate ieşită din comun, infinit superioară celei a jandarmilor. Se apropiau până la 20 – 30 de metri de trupă, îşi azvârleau proiectilele cu destulă precizie, după care făceau stânga împrejur, alergând ca nişte sprinteri de fond. Oricât se străduiau jandarmii, nu aveau nicio şansă, nu să-i prindă, măcar să se apropie de ei. Artemis îşi zise că mai degrabă par a fi ei înşişi sportivi, şi încă de performanţă, decât sedentari ai gradenelor de stadion. Jandarmii îşi schimbară tactica, atacând în iureş grosul adversarilor din care, până la urmă, reuşiră să smulgă câteva exemplare. La un moment dat numărul prizonierilor luaţi începu să crească şi în atenţia generală intră tratamentul brutal la care militarii îi supuneau pe ostatici, târându-i pe caldarâm, lovindu-i cu picioarele, îndesându-i în dubele ce-i urmau la pas. Camerele de luat vederi panoramau totul pe gros-planuri, reporterii ţipau în microfoanele lor fraze de alarmă, protestatarii împinşi pe aripile laterale ale perimetrului scandau vehemente condamnări şi ameninţări. Puzderia de jandarmi făcu până la urmă curăţenie, expediindu-i pe prinşi spre circumscripţiile de poliţie – sau cine ştie unde –, regrupându-se şi făcând loc maşinilor de salubritate ale primăriei, chemate în grabă să strângă gunoaiele şi să

spele strada. Masa protestatarilor se împuţina văzând cu ochii, mai rămâneau grupuri agitate şi echipele de televiziune, pentru ca apoi, încet-încet, totul să dispară ca de pe un platou de cinematografie evacuat. Acest colţ al Bucureştiului căzu într-un fel de vid mut, ca al oraşelor părăsite după cataclisme. Ultimele scene Artemis le înregistrase de pe o străduţă laterală, unde se adăpostise de excesele lichidatoare ale albaştrilor, ei înşişi culeşi acum şi duşi în cazărmi de coloane motorizate.

A doua zi presa scrisă şi televiziunea vuiră, dominate de două tendinţe diametral opuse: majoritatea redactorilor şi comentatorilor puneau în cauză duritatea bestială a jandarmilor, dezlănţuirea represivă fără precedent, iar o minoritate din mass-media, şi mai ales purtătorii de cuvânt ai jandarmeriei, acuzau recurgerea la violenţă a protestatarilor, fără nicio disjungere între cei noi, din seara precedentă, şi grosul constant ce nu recursese până atunci decât la violenţe de limbaj. Unii incriminau abolirea democraţiei şi teroarea militară, ceilalţi încălcarea legii. Din partea autorităţilor, singurul factor de dialog erau coloneii de jandarmi care repetau mecanic aceleaşi câteva fraze plate, convenite la ministerul lor şi la guvern.

Mass-media exercita o presiune neslăbită pentru obţinerea declaraţiilor politice de fond şi, în lipsă, vehicula halucinant, pe micul ecran, imagini decupate şi amplificate meşteşugit cu civili călcaţi în picioare de maşina represivă. Camerele de luat vederi imortalizaseră scene şocante: trupuri fragile de tineri zbătându-se, tăvălite prin mâzga străzii, izbite cu bocănii grei ai soldaţilor, dubele pline de manifestanţi de toate vârstele, de ambele sexe, oameni răniţi, leşinaţi, plini de arsuri – infernul forţei opresoare asmuţite împotriva libertăţii şi drepturilor omului.

Seara, Artemis găsi perimetrul protestului civic dominat de trupele albaştrilor, prezente la aceleaşi proporţii ca în noaptea precedentă. Carosabilul fusese redat circulaţiei, manifestanţii împinşi „la perete”, înghesuiţi pe trotuare şi în piaţete. Peste tot fuseseră instalate filtre, anihilându-se orice tentativă de revenire a

„părţii virile” ce dăduse de furcă.

Se zvonea că *perimetrul* va primi întăriri şi din partea studenţimii, că dinspre cartierul căminelor studenţeşti se formează şi înaintează o coloană paşnică de o mie de inşi, dornici să se alăture poporului răsculat. După câteva ore de aşteptare, se află că marea coloană e blocată undeva de jandarmerie. Grupurile sonore se puseră pe treabă blestemând, condamnând. Echipele de televiziune nu mai pridideau să transmită declaraţiile demonstranţilor şi să arate noile pancarte, cu revendicările aduse la zi, în centrul cărora se aflau acum drepturile omului, libertatea, condamnarea dictaturii şi terorii. Jandarmii ţineau masa în chingi, patrulând ameninţător în poziţie de atac, privind crunt spre cei ce îi înfruntau cu strigătele lor răguşite.

Abia a doua sau a treia seară coloana studenţilor, ce se dovedi a nu fi himerică, ci realitate palpabilă, reuşi să străpungă cordonul şi să se reverse în perimetru. Nu erau o mie, patru sute probabil, dar prezenţa lor pompă o infuzie de tinereţe entuziastă, imaculată politic, animată nu de interese partizane, ci de idealuri civice şi naţionale pure. Li se luară declaraţii, fură fotografiaţi şi filmaţi ca nişte arhangheli ai viitorului.

De aici, perimetrul nu mai crescu nici în volum, nici în intensitate. Stagnă la circa două mii de fiinţe omeneşti, dintre care o bună parte mereu frecventaţi de reporteri, constituind firul de continuitate al marelui eveniment. Veneau ca nişte salariaţi conştiincioşi la serviciu. Se putea observa perfecţionarea mesajului, înmulţirea lozincilor cu tentă lirico-satirică şi consolidarea orientării generale contra tuturor celor veniţi la cârma ţării în cei 20 de ani. Artemis încerca să găsească un sens acestei direcţii rectilinii a combativităţii, căutând sursa, inspiratorii care o alimentau. Intra în dialog cu participând mai vehemenţi sau mai ponderaţi, mai febrili sau mai apatici, dar nu desprindea nimic semnificativ, doar leitmotivul că le-a ajuns tuturor cuţitul la os. Nu mai puteau privi cu pasivitate hemoragia de valori a ţării, decrepitudinea morală generală, pauperizarea mulţimilor. Se considerau

înainte mergători ai redeşteptării naţionale, convinşi că li se vor alătura tot mai mulţi români, mişcarea sfârşind cu ridicarea întregului popor. Nici comentatorii posturilor de televiziune nu găseau o expresie sintetizatoare pentru ceea ce se întâmpla în perimetru. Oamenii puterii – politicieni şi intelectuali – coborâseră tonul (făcuseră „ciocul mic", după o expresie la modă), dădeau înapoi. Analizând revendicarea fundamentală, Artemis găsea că protestul întrunea toate condiţiile pentru a fi numit răzvrătire împotriva sistemului însuşi. Nimeni nu se decidea să-l definească însă ca atare, şi el nu-şi dădea seama dacă aceasta se datora faptului că oamenii nu conştientizau esenţa a ceea ce vor sau era produsul unei interdicţii căreia i se supuneau. Ceva sau cineva punea oprelişti ţintei spre care convergea inevitabil logica protestatară. Vedea că în Occident chiar potentaţii, nu numai gânditorii sociali, puneau sub semnul întrebării sistemul capitalist, presupunând că şi-a consumat resursele, considerând că a venit momentul să fie ori radical rafistolat, ori înlocuit. Se zvonea că summiturile la nivel înalt căutau soluţii. Probabil se aprecia că aceasta e o preocupare de rang superior, o temă pentru beneficiarii sistemului, nu pentru victimele lui, ostile oricum. Avea să urmărească evoluţia fenomenului, sau involuţia lui, pentru a trage o concluzie.

Între timp vremea se înăspri din nou şi iarna reveni în forţă. Când începu să ningă, perimetrul nu se dezagregă, dar se reduse în decursul câtorva seri la jumătate. Părea hotărât să se conserve la aceste proporţii încă reprezentative pentru idee. Nu pierdu în senzaţional, ba poate dimpotrivă, căci imaginile televizate, cu dârji scandatori şi purtători de pancarte implacabili sub vânzoleala fulgilor viscoliţi, capătă ceva fatidic, împrumutând accente din revolta cosmică. Parcă o armată de proroci Eremia avertiza lumea, sub cruntele însemne ale cerului, că va veni potopul. Şi chiar veni.

Un potop alb se năpusti asupra ţării, îngropând pentru a doua oară comune şi locuinţe, acoperind totul sub veşmânt polar. În zilele următoare sâmburele dur al

perimetrului rezistă. Redus la două sute, la o sută, chiar la câteva zeci de oameni, denota un fanatism amuţit, dar invincibil. Şi aşa rămase, indiferent de tribulaţiile meteorologice.

Uneori, privind la televizor o fulgurantă evocare a punctului aceluia fix, de sentinelă singuratică a protestului în vuietul caleidoscopic al vieţii cetăţii, în omisiunea şi dispreţul total al autorităţilor, cădea pe gânduri. Desigur, mâna aceea de oameni ca fapt concret şi acţiune scenică nu mai însemna mare lucru. Rămânea însă ca o simbolică lumină de opaiţ în noaptea geroasă, ca o flacără pâlpâindă a conştiinţei de sine a societăţii. Dar de ce pregetau să li se alăture cei cu impulsuri sociale apropiate, partizanii radicalelor revendicări? Mulţi numiseră aceasta o nouă revoluţie, a doua revoluţie, adevărata revoluţie. Nu cumva, sub această emblemă, manifestarea le păruse oamenilor prea complicată, chiar discutabilă? Vedea două posibile explicaţii: ca în faţa noii răscruci să-şi fi spus cuvântul proverbiala comoditate civică a românilor sau ca asupra lor să fi acţionat repulsia faţă de ideea de revoluţie. Căci nu erau toţi sătui de cea de acum două decenii? Care le luase ţara (chiar se strigase acolo din răsputeri: „Daţi-ne ţara înapoi!”), avuţiile naţionale – naturale şi înfăptuite în cincizeci de ani de muncă asiduă? Şi condiţia de „oameni ai muncii”, cu prezentul şi viitorul asigurat, cu un standard de viaţă modest, dar sigur. Dându-le în schimb acea clasă venală, îmbogăţită din furtişaguri, împotriva căreia se ridica, demonizând-o, protestatarii bucureşteni şi din cele patruzeci de judeţe ale ţării? Cu ce altceva se aleseseră mulţimile? Cu sărăcia? Cu milioane de şomeri şi milioane de români plecaţi în bejenie în lumea largă, să câştige o amărâtă de pâine? Cu pensii de câteva sute de lei, cu salarii aflate pe scara statistică la coada Europei, tăiate la bunul plac al guvernanţilor? Şi cu miliardarii care-i priveau de sus, dispreţuitori, scârbiţi de sărăcia poporenilor. Nu la toate acestea se gândeau oamenii, auzind că se mai pregăteşte o revoluţie? Ba îi vedeau apărând printre noii protestatari şi pe cei vechi, reclamând că li se pun sub

semnul întrebării lefurile şi privilegiile adjudecate în calitate de beneficiari ai schimbărilor din 1989. În faţa acestei dileme, ezitau, rămânând în casele lor. Să mai aştepte, să mai vadă în ce direcţie o iau lucrurile. Fireşte, contau şi intemperiile, gerul de minus 20 de grade (cei prezenţi chiar strigau ceva în sensul că „în ger / se vede dacă ai caracter”), dar existau motive mai profunde. Şi sub frâna acestor dubii, ce şanse mai au românii, se întreba Artemis, de a ieşi din marasm, de a reveni la viaţă? Se lasă pradă unei lungi aşteptări istorice, precum popoarele ţărilor coloniale, care s-au redeşteptat abia după câteva sute de ani, căpătându-şi măcar dreptul de a figura în tabelul planetar, cel întocmit de ONU, al statelor cu identitate naţională independentă. Sau de a se afirma, prin forţa numerică şi bogăţiile lor, ca societăţi moderne dinamice, concurente redutabile ale metropolelor – ca în cazul Chinei, Indiei, Braziliei.

În ciuda slăbirii elanului organizatoric şi participativ al protestatarilor, puterea politică cedă, satisfăcând două, trei revendicări concrete şi imediate ale perimetrului. Până şi demisia guvernului avu loc. Da, guvernul demisionă! Fu înlocuit prim-ministrul şi împrospătată galeria conducătorilor de ministere – după algoritmul partidelor din coaliţia guvernamentală, desigur – cu oameni mai tineri, dar fără niciun prestigiu public.

Nu se putu constata dacă această manevră politică a dat cuiva din straturile României profunde vreo satisfacţie. Faptul nu avu nicio reverberaţie în perimetru, netransmiţând niciun impuls. Părea că sufletul poporului, şi chiar al sâmburelui lui curajos, a încremenit, îngheţat de ger, sau de o enormă, copleşitoare deziluzie, transformată în resemnare şi inerţie. În abrutizare.

Capitolul treizeci şi cinci

La prânz îl sună Bondocu. Acestuia îi plăcea să schimbe cu Artemis câteva fraze în ora lui liberă, când nu se mai ducea la birt să-şi savureze varza cu ciolan. În biroul unde nu intra nimeni cât îşi mesteca sandvişurile anoste, i se făcea urât. Îl întrebă dacă merge la agapa

fundaţiei culturale din seara aceea. El se ducea. Mai vede oameni, se mai aeriseşte. Artemis nu ştia sigur. Îşi luase bilet la teatru înainte de a primi invitaţia şi-i părea rău de bani. Nici nu-i dădea ghes inima să se întâlnească din nou cu gaşca centriştilor, recunoscu. O să mai vadă. Dacă da, se vor vedea la faţa locului. I-ar surâde să comenteze împreună *perimetrul*.

Avea serioase motive să ezite. Ba chiar să evite lumea de la fundaţie. La câteva zile de la faimoasa reuniune culturală a lui Veşmi, o sunase pe doamna Clementina. Îi datora un răspuns. Îşi pregătise pledoaria de refuz. Nu voia s-o jignească, ci s-o câştige. Firea sa pidosnică nu-i permite să se angajeze – aceasta fusese motivaţia refuzului. S-a învăţat dezordonat, se scoală târziu, are tabieturi, o bună parte a dimineţii scrie, după-amiază hoinăreşte – acesta fiind modul lui de a menţine contactul cu lumea. Seara, noaptea, citeşte. Când şi cum să conducă o instituţie importantă ca fundaţia? Prefera colaborarea la publicaţii. La ziar aproape îşi triplase contribuţia, iar la revistă, când se vor introduce paginile de beletristică, va fi prezent cu poezii. Ea nu insistase, presupunea că duce o viaţă de boem. El o contrazisese. Nu-şi pierde nopţile prin cârciumi cu amicii, nu bea, doar rar câte un whisky cu gheaţă, nu cloceşte prin cafenele, nu-i place să trăncănească verzi şi uscate cu cine se nimereşte. De mai mult timp lucrează la un volum eseistic, altul de versuri e aproape gata… Apoi trecuse la punctul al doilea: în ce priveşte relaţia cu Sorana, credea că e mai bine să discute direct cu ea. Va găsi el un prilej să o întâlnească şi să lămurească lucrurile. Să le mai lămurească o dată, se corectase. Scăpase de doamna Veşminţeanu fără dificultăţi, ceea ce-i dăduse un sentiment tonic, de libertate şi totodată de dibăcie, capacitate diplomatică de a se descurca. Fusese apoi căutat pe mobil de Sorana, pusă de mama ei la curent cu discuţia. Nu răspunsese. Nici prima dată, nici încă de vreo două ori, dându-i astfel de înţeles că întâlnirea pentru „reglarea conturilor” fusese o găselniţă de moment. Până la urmă vorbise totuşi cu ea.

Sorana confirmă că după telefoanele fără răspuns înţelesese că, de fapt, răspunsul acesta era. Adică „Nu”. îi venea greu să înţeleagă îndârjirea lui, credea că nici dacă ar fi fost vorba de vreun adulter – în accepţiunea juridică a cuvântului – nu s-ar fi justificat atâta înverşunare. Reieşea că e intolerant, rigid şi răzbunător. Îşi amintise de vizita la bunică, de discuţia purtată cu ea. Înţeleaptă bătrână regreta propria obstinaţie într-un caz similar. Ce dezastru provocase în viaţa ei decizia neclintită din tinereţe! Şi el se înţepeneşte acum, pe copite, tot aşa, ca un catâr. O să-şi aducă aminte de cuvintele ei. Se simţiseră atât de bine împreună! Consecinţa frecventării prea multor femei – reieşea că e la curent cu ultimele lui aventuri – va fi senzaţia, pe care o trăieşte şi ea, de dezgust. Artemis abia se abţinuse să n-o întrebe de ce depunea această perseverenţă, fiindcă, deşi, adevărat, se simţiseră bine, ce trăiseră ei fusese un episod pasager. Nu vorbise niciunul vreodată de o mare iubire (nici de una obişnuită) sau de vreo sfâşiere sufletească după despărţire. Ca atare… Dar tăcuse. În final, Sorana voi să ştie dacă el e la curent cu proiectata căsătorie a lui Beatrice. Artemis a replicat că proiectul eşuase, că doamna Beatrice renunţase. O auzise pe Sori râzând în telefon sarcastic de apelativul său respectuos. Explicase apoi că nu de afaceristul acela, pe jumătate american, e vorba, ci de căsătoria cu Adrian Mucenicu, patronul casei de licitaţii, criticul de artă, împreună cu care de altfel se afla în Asia. El pretinsese că ştie ceva şi de asta, dar că nu e lucru sigur, iar ea opinase că de data aceasta e chiar cert.

Când se întorsese Beate din călătorie, avusese şi cu ea o convorbire telefonică. îi propusese o întâlnire. La început el se făcuse că nu înţelege, până la urmă tranşase chestiunea. Beate încercase să relativizeze lucrurile, îl invita să înţeleagă prieteneşte – şi omeneşte – situaţia. Se află la o vârstă limită şi concepţia ei impune să aibă familie. Spera chiar în posibilitatea de a mai avea copil. Ei doi, era clar, împreună nu aveau nicio perspectivă. Nu era vorba de diferenţa de vârstă, care însă şi ea cu timpul va

produce consecinţe dezagreabile, ci de modul lor de viaţă diferit, de mentalitatea lor existenţială opusă. Făcând demersul spre căsătorie, ea mizase pe înţelegerea lui. Şi, de ce să nu recunoască, pe o continuare a relaţiei. Viitorul soţ e un intelectual rasat, dar om în vârstă şi cam stors. Va fi un bun partener, dar mai mult în calitate de prieten. Aici intervenea, da, ceea ce ironizase şi bagatelizase el – compensaţia! Un instrument al echilibrării vieţii în condiţiile când există debalanţe, discrepanţe, frustrări şi aşa mai departe. Artemis e bărbat inteligent, capabil să înţeleagă aşa ceva, relaţia lor a fost splendidă şi va mai putea continua. îl încredinţa că personal rămâne deschisă… Şi atunci dăduse el verdictul, nu dur, aspru, ci degajat, puţin apatic, ba chiar indiferent, însă închis, ermetic, lipsit de vreun cât de vag optimism.

După câteva zile îi trimisese această scrisoare:

O scrisoare… rupta

Nu ştii ce pierdere am suferit recent! „Comparabilă cu pierderea Raiului, pentru Adam, de pildă?” ai putea întreba. Numai dacă ar exista altă reprezentare, ceva mai sugestivă, a locului cu pricina. Văzându-l nu ca luxuriantă grădină de castel privat, unde poţi somnola ascuns după frunza ta de viţă, la umbra unui măr plin de rod, în valuri de parfum floral, legănat de corul îngerilor şi sorbind ambrozia lichidă direct de la izvor. Ci ca voiaj, să zicem, spre marginile Universului. Într-un *Titanic* supersonic, superelegant, făcând escală în staţiunea balneară centrală a fiecărei galaxii… Şi nici atunci presupusa comparaţie nu ştiu dacă ar rezista. Fiindcă Alungatul, nu uita, o avea cu sine pe Eva. Grădinarul i-o lăsase, generos, trimiţându-i în bejenie pe amândoi. Aici e drama! La mine, pedeapsa – dacă aşa ceva a fost, deşi lipseşte cauzalitatea – a constat tocmai în a mi-o lua pe Eva. Prin urmare, nu suferă comparaţie.

În schimb, pot încerca să-ţi fac perceptibile, cât de cât, stăpânirea de sine şi marea prefăcătorie a indiferenţei (asemănătoare măştii nirvanice a lui Buddha) de care a trebuit să fac uz pentru a te împiedica să vezi adevărul. Ca

obiect de analogie aş folosi urcuşul de unul singur, într-o noapte, pe Everest. Sau cursa solului grec pe ruta Maraton-Atena, pentru anunţarea victoriei asupra perşilor – cu deosebirea că eu ar fi trebuit să anunţ pierderea, nu câştigarea bătăliei, şi că, până la urmă, am supravieţuit. Conştiinţa stăpânirii şocului pierderii compensează într-o anumită măsură pierderea însăşi.

Norocul meu e că nu te iubeam cum s-ar fi cuvenit (mă bate gândul că nici Adam nu o iubea pe Eva cine ştie cât). În focul pasiunii, găsisem prudenţa necesară, slujindu-mă de anumite semne dubioase şi de unele autentice îndoieli. Pe partea cealaltă însă, tocmai mă pregăteam de marea revărsare sentimentală, şi îmi exprim gratitudinea că ai stricat jocul la timp.

Nu-mi cunoşti, aşadar, Odiseea lipsită de happy-endul homeric (destul de îndoielnic şi acela). Suficient că drama n-a făcut victime notabile, iar potenţialul cutremur ce se anunţa s-a atenuat în embrion.

După ce „puţinii” cititori ai rândurilor de faţă vor termina lectura, scrisoarea va fi ruptă, tu, mult prea frumoasă adresantă, nemaiaflând nimic în plus.

Fără semnătură

Primise invitaţie pentru serata culturală a fundaţiei. Redactată în termeni convenţionali, conţinând o anumită fanfaronadă a autorilor şi semnată… semnată Sorana Veşminţeanu, în calitate de preşedinte. Îi venise să râdă, chestiunea părea o farsă inteligentă, un travesti plin de umor, ceva pus la cale de scriitori de satiră. Apoi, reflectând, îi găsi tâlcul. Preşedintele voia cu tot dinadinsul să ţină această instituţie a partidului – un fel de sanctuar cu fantoşe şi desene animate, aproape fără contingenţă cu viaţa reală – în sânul familiei. Fusese a amantei, voise să o paseze prezumtivului ginere şi, nemaiavându-i nici pe unul, nici pe celălalt, o încredinţase fiicei. Cel puţin deocamdată – dacă Sorana nu-şi găsea locul acolo – până apărea alt personaj ataşat persoanei sale. Clara poate, se gândi, dacă n-ar fi fost sportivă de performanţă, cu toate că această condiţie e efemeră, pe la treizeci şi ceva de ani şi ea va

deveni disponibilă. I se părea penibil să se ducă acolo, să se amestece printre liderii centrişti şi invitaţii obişnuiţi ai fundaţiei, cunoscuţi de-acum, purtând cam toţi, în memoria lui, amprenta derizoriului. Dar mai ales să o întâlnească pe Sorana şi să o felicite cu gravitate pentru importanta poziţie publică dobândită. Apoi să stea la conversaţie cu anturajul ei, cu prietenele – poate chiar cu Beatrice – şi cu liota aceea de amanţi fanaţi şi decrepiţi social. În acelaşi timp, se simţea înghiontit de curiozitatea de a revedea panorama în noua ipostază, cu Sorana în frunte, sub auspiciile naivităţii ei arogante, în care-şi ascundea personalitatea hărţuită de căderile în ispită, pe care nu ştia şi nu voia să le înfrâneze. îl tenta să se reîntâlnească şi cu Bondocu, împreună cu care ar fi vrut să facă o şarjă a spectacolului politic, comentând apoi fenomenul de la kilometrul zero al Bucureştiului.

Se duse. îl întâlni pe fostul său dascăl chiar la intrare. De când devenise iarăşi redactor-şef, acesta purta tot timpul vestimentaţie de lucru – flanele largi cu bazoane de piele în coate şi la umeri, blugi prespălaţi, ghete butucănoase ca forestierii din Arizona sau ca tinerii de culoare din Harlem. Erau nerăbdători să schimbe păreri despre protestatari. Bondocu se miră şi se bucură că Artemis fusese la faţa locului. îl rugă să facă pentru ziar un reportaj sau, de ce nu? o suită… Ori să scrie câteva eseuri. Deşi lucra în presă, personal nu avea încă o versiune bine documentată şi verificată a evenimentului. Credea că fusese o izbucnire spontană pe care se grefaseră, ca întotdeauna în astfel de cazuri, influenţe interesate. Vedea că se încearcă însuşirea siglei protestatarilor sub diferite tutele. Se vorbea de o formaţiune de dreapta cu antet de uniune populară, dornică să preia lozincile de la kilometrul zero şi să le adapteze la orientarea proprie. Un nou partid de stânga aflat în ebuliţie se apropia şi el de spiritul perimetrului, dorindu-şi să se combine cu acesta, sugându-i seva. Partidele de opoziţie manipulau, la rându-le. De asemenea, numiţii revoluţionari încercau să se reinventeze şi actualizeze în noul cadru, confecţionându-şi justificări

pentru alte virtuale avantaje materiale.

Intrară când se anunţă începerea festivităţii. Deschise Aristide, dând discursului o coloratură glumeaţă, din păcate nereuşită, şi prezentând noul preşedinte al fundaţiei cu o galanterie lipicioasă. Sorana îşi citi alocuţiunea cu emoţie şi solemnitate, debitând pedanterii intelectuale, vehiculând citate celebre şi cerând cu modestie feciorelnică sprijinul oamenilor de cultură, ce o aplaudară generos. Apoi, ce se ştia… Se puseră platouri pe mese, chelnerii oferiră pahare aburite cu vin alb, orchestra îşi acordă instrumentele, totul după tipic. Bondocu fu acaparat de cunoscuţii dornici să încheie înţelegeri de colaborare cu ziarul, iar Artemis îşi făcu rondul obişnuit prin marea sală de festivităţi. Inevitabil, la un moment dat se izbi de grupul central, distins până la incandescenţă, alcătuit din Sorana, Beatrice, Divi şi… culmea… Clara, cooptată, după cum se vedea, în clubul feminin al preşedintelui partidului de centru. De data aceasta nu era printre ele şi în jurul lor niciun paj, scutier sau lacheu. îl primiră ca pe un vechi prieten comun. îi întinseră obrazul să li-l sărute, inclusiv Clara, ce părea să se adapteze repede obiceiurilor şi manierelor grupului. Era un gest fals pe care el îl execută repede, aerian, ţinându-şi respiraţia, ca atunci când treci, pentru câteva secunde, printr-un strat de aer toxic. Sărutarea frumosului obraz al lui Beate fu chiar simulacru, din partea ambilor, ea glisându-şi ochii înlături, cât se poate de vizibil, el oprindu-şi buzele la câţiva centimetri de pielea ei.

Femeile alcătuiau un florilegiu încântător pe care, cu siguranţă, mulţi îl admirau fără a îndrăzni să încerce vreo străpungere. Sorana le spunea ceva despre noul ei program de viaţă, determinat de funcţia ce i se încredinţase. Cu întrerupere, fiindcă celelalte nu aveau răbdare să asculte. Mai mult interes stârnea Beatrice, pe care o descoseau în legătură cu voiajul ei asiatic, India şi China nefiind printre ţările cutreierate de ele. Artemis le cerceta, camuflându-şi interesul de portretist pe care ele, fiecare în parte, l-ar fi putut interpreta ca semn al unor

anumite intenţii. Sorana, încă sub înrâurirea momentului festiv trăit pe estradă, păstra în voce şi gestică urme de exaltare. Se distingea de celelalte prin frăgezimea ei adolescentină, simplitatea fizionomiei şi o vioiciune a tinereţii căreia oricine i-ar fi putut cădea victimă. La aerul ei exuberant contribuia şi ţinuta vestimentară îndrăzneaţă – costum bleumarin de firmă, cu fustă plisată, ce îi acoperea abia o palmă, să zicem două, din coapsele desăvârşit sculptate. Vorbea cu însufleţire, cu un uşor tremur al trupului, ca o fragilă trestie de apă bătută de vânt. În contrast, Beatrice respira o frumuseţe coaptă, încărcată de feminitate generoasă, aducând cu cea a maternităţii, când femeile poartă în carnea lor mirosul laptelui şi al pruncului ţinut la sân. Purta pantaloni crem un pic evazaţi şi o bluză somptuoasă, de provenienţă hindusă, probabil, brodată cu fir de argint. Slăbise şi mai mult, şi linia siluetei ei era acum impecabilă, doar o idee îngroşată, cum stă bine unei mari senzuale. Părul ei castaniu bogat, cu şuviţe de un portocaliu pal, şi altele o idee cenuşii, îi încadrau chipul ca un nimb autumnal melancolic. Îşi metamorfozase farmecul, dobândind mai multă seducţie carnală. Cea mai consternantă şi răvăşitoare era însă Divi, care părea să se distileze cu fiecare zi ce trece. Corpul ei avea subtilitate. I-ar fi fost greu să-l descrie, dar îl percepea ca pe o stampă în realizarea căreia pictorul se inspirase dintr-o floare necunoscută. Trăsăturile ei îşi pierduseră aproape materialitatea, încărcându-se până la refuz de spirit, de un spirit delicat, inefabil. Chiar şi vorbirea, comunicarea cu cei din jur, purtau marca unei eterice emanaţii sufleteşti. Deşi dicţia i se păstra limpede, sunetul avea o rezonanţă moale, destrămată, căci buzele suave se mişcau leneş, ca în vis. Artemis rămânea cu ochii pironiţi pe ea, şi doar teama de spiritul de observaţie al celorlalte îl făcea să şi-i mute. Ea prindea boarea acelei priviri şi-şi clătina, cu o uşoară mândrie, lama subţire a părului cu strălucire metalică, de culoarea lemnului de trandafir, ce-i cădea pe umeri. Clara pălea în prezenţa acestor graţii boticeliene,

păstrându-şi personalitatea prin trupul puţin încordat, de discobol grec travestit în femeie. Ea nu cunoştea arta modernă a seducţiei, în care cele trei erau maestre, le studia dornică să fure meseria. Avea un chip curat, senin, dar marcat de eforturile fizice cerute de profesia ei, înăsprit de ambiţiile şi emoţiile atâtor concursuri în care o domina voinţa succesului. Părea conştientă că trebuie să se emancipeze, şi asta într-un timp cât mai scurt, ţinând seama de limitele de vârstă ale profesiei. La un moment dat, în acelaşi registru al vocii, Divi le spuse suratelor, scuzându-se, că li-l răpeşte câteva minute pe Artemis. Începuse tangoul ei preferat, dorea să se mişte puţin, şi în sală nu era nimeni cu care ar putea-o face. Artemis îşi ascunse uimirea, căci Divi ştia, ca şi celelalte de altfel, că el nu e dansator, că de-abia îşi mişcă picioarele şi o femeie poate să-l invite numai dacă ţine să se compromită. Se supuse însă, nu doar fără rezerve, ci şi cu un început de febrilitate lăuntrică. Mai dansau câţiva şi Artemis remarcă repede că nu se găsea printre aşi, şi ceilalţi aflându-se în treabă doar. Se comportă cât putu mai bine, în timp ce Divi îşi sprijinea bărbia pe umărul lui şi privea galeşă musafirii fundaţiei. După câteva minute îşi reluă poziţia normală şi-i aduse la cunoştinţă cavalerului ei că nu e nimic demn de luat în seamă pe platourile de pe mese. Ca urmare, dacă rămân aici vor răbda de foame. L-ar invita să ia cina cu ea, dar nu în restaurantul hotelului unde îşi avea apartamentul, ci acolo sus, în doi. Ceva fără morgă, dar de bună calitate. Artemis nu spuse nimic şi ea îl conduse ferm spre ieşire. Îşi luară hainele de la garderobă şi cu şoferul lui Divi după ei, se instalară în maşină. Pe drum îi spuse că aflase despre el ceva care-l ridica în ochii ei.

— Ce, Divi? îşi arătă el curiozitatea, văzând că femeia nu pare dornică să continue.

— Am aflat de la Sorana, care ori de câte ori mă prinde nu-mi vorbeşte decât de tine – ba de bine, ba de rău, în ultima vreme nu ştiu de ce, mai mult de rău – că în timp ce cu ea, care a comis o gafă odată, eşti atât de drastic, admiri prostituatele profesioniste. Şi că, dacă s-ar

pune problema, ai fi în stare să te însori cu una din ele. E adevărat?

— Mă rog, într-un dialog… Nu ca declaraţie oficială, demnă de a fi dată publicităţii…

— Ei, da, ea nu minte. Cel puţin atât.

Trecură prin holul hotelului fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga, luară liftul personalului de serviciu, ca să nu dea nas în nas cu vreun cunoscut. Intrarea în apartament îi dădu lui Artemis un amestec de sfiiciune, culpabilitate, ca la repetarea unei infracţiuni, şi emoţie băieţească. Divi duse haina de blană şi canadiana lui în şifonier şi trecu la treabă. Artemis fu impresionat cât de înaltă e. Rochia de voal foarte scurtă făcea ca picioarele ei, şi aşa lungi, puţin fusiforme, să pară nesfârşite, fără ca, ciudat, goliciunea să şocheze în vreun fel. Scoase dintr-un dulăpior o faţă de masă, şervete, farfurii şi tacâmuri, şi aranjă masa. Din frigider aduse două cutii de metal. Avea şi un mic aparat de tăiat capacele, pe care i-l întinse musafirului, rugându-l să le desfacă. Artemis citi pe etichete că într-una e caviar şi în cealaltă foix gras de canard. Cât decupă el capacele, Divi puse pe masă pahare şi o sticlă de whisky din cel mai vechi. Avea pâine prăjită şi se apucă să ungă feliile, în timp ce el turnă în pahare. După ce ciocniră şi sorbiră licoarea maronie plină de arome, se aşezară faţă în faţă, la capetele mesei, ca doi castelani în marea sufragerie de la parter, sub candelabrul de fier forjat din timpul primilor strămoşi medievali.

— Să mâncăm, cavalere, îl îndemnă, căci atât avem – şi se întinse să-şi ia o tartină.

Lumina cădea de sus pe faţa ei mică şi delicată, accentuându-i spiritualitatea şi îndepărtând orice gând erotic. După sorbirea whisky-ului, Artemis îşi urmărea prelungita încântare a papilelor gustative şi simţea nevoia să-şi apere cavitatea bucată de ingerinţe inferioare. Ea înţelese şi-i respectă încântata concentrare a simţurilor. Chiar comentă:

— Cultivi o jubilaţie a simţurilor, nu?

— Da, mai degrabă admir înzestrarea lor naturală de

a jubila. Aceste simţuri sunt o comoară a noastră, Divi. Şi cele biologice, şi cele spirituale. Totul este, într-adevăr, să le cultivi.

— Dacă ai avut condiţii de la început. Sau dacă te-ai născut cu ele. Degustă şi ea licoarea cu mai multă luare-aminte, căutându-i valenţele. El luă din caviar. Pe chipul lui se vedea că mintea şi inima încep să-i vibreze, iar ochii i se învăluie în ceva ce Divi ştia că se cheamă inspiraţie. La al doilea pahar limba i se dezlegă şi intră în transa lui verbală.

— Divi, i se adresă implorator, vrei să-mi spui şi mie ceva? Voi, astea câteva, sunteţi femei frumoase, pline de farmec. Sunteţi inteligente. Cum se face că nu vă bântuie şi pe voi marile sentimente? Ea se gândi un timp şi parcă trăsăturile, de obicei imobile, i se însufleţiră.

— Vrei să spui că nu iubim? Că vieţile noastre sunt lipsite de sentiment?

— Da. Participaţi cu toate darurile voastre admirabile, dar nu şi cu sufletul. Aşa este, Divi, ştiu ce spun, sper să nu mă contrazici fiindcă discuţia noastră n-ar mai avea sens.

— Crezi că n-am curajul să recunosc? păru să-l înfrunte, opunându-i o privire ca nişte vârfuri de ac suflate dintr-o ţeavă.

— Sper să ai, Divi. De aceea te-am ales pentru această conversaţie, pe care o aştept de ceva timp. Te asigur, foarte importantă pentru mine.

— De ce? făcu ea un pas spre abisurile sale, care o atrăgeau.

— De ce? Eu asimilez lumea printr-un fel de revelaţii fragmentare. Uneori ele vin de la sine, alteori, presimţindu-le, le forţez.

— Şi acum?

— Acum caut o iluminată clarificare – şi făcu o grimasă sarcastică – despre suflet. Ca şi când ea i-ar fi răspuns, confirmându-l, Artemis continuă: Şi în centru vă am pe voi, pe tine, pe Sorana, pe Beatrice. Despre Clara nu ştiu ce să spun.

Divi surâse mefistofelic, reţinându-se să fie caustică. Totuşi, murmură:

— O aştepţi şi pe ea?

— Nu, Divi. Nici pe voi nu v-am aşteptat. Eu n-am făcut, nu fac un experiment, cum poate îţi închipui. M-aţi intrigat prin splendoarea voastră feminină, şi faptul că aţi venit spre mine m-a făcut fericit. Dar, în acelaşi timp, mi-a deschis o prăpastie în care, ca un balaur, urlă o enigmă. Aceasta! A absenţei sufletului de la marile festinuri ale naturii voastre umane. Te rog, Divi, spune-mi! Poate nu vei mai avea ocazia să fii atât de străvezie, chiar pentru propriii tăi ochi. Poţi face asta pentru mine?

Ea îşi turnă singură whisky, deşi Artemis ştia că nu bea, şi un timp îşi făcu de lucru cu paharul, privind insistent cum se clatină licoarea întunecată.

— Nu mă pot pronunţa despre noi… „astea câteva”, adăugă ironic, aşa, in corpore, ca fenomen general, cum ceri tu. N-am resursele necesare. Pot spune însă câte ceva despre fiecare în parte. Ca tu să judeci singur. Şi am să încep cu mine. Mi-e mai uşor, îţi închipui. Şi, poate, aşa exersez.

Artemis se întinse peste masă şi-i sărută mâna în tăcere. Ea clipi des.

— În ultima clasă de liceu, începu, poate şi mai devreme, dar atunci am devenit conştientă, am început să sufăr de sărăcia mea. Stăteam la o mătuşă la Galaţi, sora mamei, măritată cu un muncitor, având la rândul ei două fete, ceva mai mici. Săraci şi ei, îţi închipui… Dar nu chiar că ai mei, dintr-o comună de pe acolo.

Tata avea căruţă şi cal, toată averea. Din asta trăiau. Meii aveam o soră. Cum vezi, numai fete… Nu aveau ce ajutor material să-mi dea ai mei. Iar mătuşa… lucra şi cu ziua, să mai câştige un ban. N-aveam de nici unele, mă vedeam goală. Crescusem şi eu, arătam binişor, dar… Directoarea, profesoara mea de istorie, mă îndemna să mă duc la Filosofic. Chiar îmi plăcea, dar cum să dau la facultate fără un ban, fără nimic? Ei, n-o să intru în amănunte. A apărut printre noi, câteva fete sărace, o

bestie. Ne-a vrăjit cu tot felul de promisiuni… Şi cadouri… bani… Ne-a făcut şi o oarecare garderobă. Ne-a dus la bairamuri. Chipurile să dansăm, să ne distrăm. Proxenet, înţelegi? Prin case particulare gălăţene… cu parveniţi de-ăştia mizerabili, înotând în bani. Mojici, ordinari, dezgustători. Aruncau bancnotele… parcă azvârleau oase la câini. Noi fiind câinii. Inevitabil, s-a aflat. Bine că ne dăduserăm bacalaureatul… S-a muşamalizat însă totul repede. I-au mânjit pe toţi. Porcul ăla a vrut să refacă echipa, dar ne-am speriat. Eu am stat un timp la ţară. Strânsesem ceva bani. Am venit la Bucureşti şi am luat cameră cu chirie. Voiam să mă înscriu la o universitate particulară. Unul din ăia de-acolo îmi luase însă urma şi m-a găsit. Făcuse o obsesie pentru mine. Nu-i păsa lui ce făcusem… Că fusesem la comun, cum s-ar spune. Mi-a cerut să mă mărit cu el. Voia să fie sigur, să mă aibă la îndemână. Îmi dădea libertate. Doar că nu la comun, ca înainte. Dacă aveam anumite capricii… ca şi el de altfel… Un nenorocit, o mizerie de om. Actualul meu soţ! Am acceptat, prin urmare. Mi-a oferit totul. Vilă, bani, călătorii, acea universitate privată – am absolvit nu Filosofia, nu mai mă interesa, Limbi străine am făcut, ca şi Sorana – maşini, apartament la hotel de lux etc. I-am putut ajuta pe ai mei. Mătuşa şi-a deschis magazin, tata şi-a făcut în Galaţi firmă de taxiuri, pe soră-mea am dat-o la şcoala de maseuze şi i-am aranjat atelier în branşă. Din păcate şi ea… dar asta e altceva. Ce spun pare scos dintr-un roman desuet. Nu?

Din literatura melodramatică a secolului al nouăsprezecelea, cu sărmane lucrătoare batjocorite de patroni libidinoşi şi cinici. Pune tu asta într-o carte, că eşti poet… Criticii te vor dojeni: „Ce, reiei clişeele răsuflate?” Or, asta e „intriga” la ordinea zilei acum. Realitatea curentă. Imaginea cea mai actuală, „modernă” a respectivului personaj. Într-o lume în care ar vrea şi fetele acestea sărace „să urce”, şi nu au la îndemână decât propriul farmec fizic. Sau, pur şi simplu, să-şi câştige existenţa în cea mai acerbă concurenţă.

Şi acum, te întreb pe tine, domnule Artemis, poetule, artistule, cercetător al naturii omeneşti… de unde vrei suflet, mari stări sentimentale, mari iubiri? Poţi să-mi sugerezi măcar?

Bău ce mai rămăsese în pahar şi se duse, cu o redoare, ca în criză musculară, a trupului ei înalt şi subţire, la baie, absentând o mulţime. Când reveni arăta destinsă şi proaspătă, se spălase pe faţă îndepărtând orice urme de fard, arătând ca o fetiţă după plâns, care şi-a spălat frumoşii ochi scăldaţi în lacrimi.

— Satisfăcut? întrebă cu un zâmbet sardonic după ce se aşeză. Suficient de edificator pentru interesanta – această subliniere o făcu în batjocură – problemă a sufletului femeii frumoase?

— Dar de ce cu unul din ăia, Divi? Care te lega de acel timp pentru totdeauna şi te păstra, vrând-nevrând, în cloaca lor? Dacă te-ai fi desprins total, ai fi putut începe o viaţă nouă… Ca alt om. Căci sufletul se regenerează dacă…

— Eşti naiv. Ăştia te urmăresc, te şantajează şi te exploatează la infinit. Te legi de alt bărbat cu gânduri curate, şi chiar cu sufletul, să zicem, dacă mai poţi… Vin după tine, îţi dau trecutul în vileag. Te fac de râsul curcilor. Iar dacă eşti sinceră, cine îşi leagă viaţa de tine? Doar tu, Artemis, care ai spus că te-ai însura cu o prostituată. Mi-au dat lacrimile când am auzit. Şi eu nu mai plâng demult. Surprinzător, întinse mâna şi apucă palma lui, mângâind-o cu o căldură de soră mai mare.

— Ai început cu tine. Acum…

— Da, dar nu secrete absolute. Ceea ce ar spune şi ele, şi poate deja ştii. Ce este Sorana? reîncepu. O fată de bani gata, trăită în puf, căreia i s-au făcut de mică toate chefurile şi i s-au încurajat capriciile. I s-a dat libertate totală. Mama ei are şi o teorie – că fetele trebuie să experimenteze ipostazele vieţii amoroase înainte de măritiş, ca la germani, sau aşa ceva, pentru a fi soaţe bune. Femeie scrântită. Sorana a avut şi ea la început flirturi, mici idile, dar s-a obişnuit apoi să meargă direct la sex. Ca ceva neangajant, ca o distracţie, un sport. La ea a

mai intervenit ceva, care a dat, cred eu, şi o tenta sordidă acestui mod de a-şi trăi viaţa. Sau tinereţea, să zicem. Atmosfera din propria familie. Ştii că Veşminţeanu a fost întotdeauna fustangiu, afemeiat. Asta a abrutizat-o pe doamna Clementina. N-a fost niciodată o frumuseţe, dar nu a arătat chiar aşa. Nu ştiu cum şi de ce s-au luat. Când s-a lămurit ce e cu el, a început să se declaseze. Bea mult, s-a îngrăşat, s-a blazat, îl ţine lângă ea prin averea recuperată. Ştie că n-o s-o lase şi s-a resemnat cu prăpădita ei de viaţă. În mediul acesta toxic a trăit Sorana. Detestarea reciprocă a părinţilor, camuflată prin ipocrizie, ar fi un climat propice pentru sentimente veritabile? Pentru iubire curată, cum ceri tu?

— Sorana e o victimă? Dar are şi ea o teorie adecvată…

— Camuflaj.

— Crezi că e iremediabilă această…

— Nu ştiu. Prima ei persistenţă în amor pari să fii tu. De ce natură e, ai putea ştii mai bine. Mie îmi vorbeşte tot numai de sex.

— Dar de ce s-a măritat? O fermecase ăla, prin înălţimea lui? Ea zâmbi plictisita.

— Era în căutarea unui statut mai solid. Şi a unei umbrele.

Fu rândul lui Artemis să se ducă la baie. Când se întoarse, văzu că Divi turnase ce mai era în sticlă în paharul lui şi acum scormonea prin frigider, de unde aduse câteva sticluţe din acelea de 50 de mililitri puse prin hoteluri la dispoziţia clienţilor. Îl impresiona grija arătată modestelor lui plăceri, ştiind că nu e proprie dispreţuitoarei şi egocentricei femei. Un delicat semn de prietenie? Mugure de tandreţe feminină extraerotică?

— Mulţumesc, Divi, dar nu mai trebuie, protestă. N-am băut niciodată atâta whisky o dată. Nici pe ăsta nu s-ar cuveni să-l beau… dar mi-e milă.

— Am să-ţi spun câte ceva şi despre Beate, cu toate că n-o cunosc îndeaproape. E o intelectuală de rasă. A absolvit Literele ca şefa de promoţie. Avea drumul deschis

spre o catedră universitară… S-a încurcat cu Mircea. Mircea e parşiv, cred că ţi-ai dat seama. Actor profesionist.

— Ar fi făcut carieră de june-prim, nu? o întrerupse Artemis. Dar nu pentru asta intervenise. Voia s-o întrebe altceva şi încă ezita. Apoi se hotărî brusc şi vorbi cât de moale putu, cu o voce înduioşată înainte de ce avea să audă.

— Divi, te-ai culcat cu el?

Ea trăsese scaunul să caute ceva ce-i căzuse din mână, dar auzindu-l se ridică şi se apucă să mute fără niciun rost o vază de flori de pe etajeră… pe un scaun. Stătu ceva timp cu spatele spre el şi în poziţia aceea confirmă înfundat. Când reveni şi se aşeză, avea chipul liniştit, impasibil.

— Că m-am culcat cu el nu e cine ştie ce. Dar m-a clătinat puţin. Are această perfidie. Pe Beatrice a dat-o peste cap. Singura ei familie era o mamă de condiţie modestă, părăsită de bărbatul cu care a conceput-o. A ajutat-o să-şi aducă mama, i-a asigurat locuinţă, catedră la liceul unde învăţa Sorana. Apoi o funcţie onorabilă, cum ştii… Probabil, i-a promis că o lasă pe Clementina. Era îndrăgostit de Beate. Dar de la o vreme le înşela pe amândouă, şi când Beate şi-a reclamat drepturile, a făcut un mic ocol şi a ajuns…

la Clara. Ea vrea acum să se căsătorească. E şi o formă de răzbunare. Dar nu e atât de motivată ca mine. Şi nu are rezistenţa mea. Cu sentimentul însă… gata! Praful s-a ales. Până şi locul unde a fost a ars.

Divi desfăcea una din sticluţe, pe care citise o marcă de lichior. Artemis nu se aşteptase la o expunere atât de închegată. Tăcură un timp, ea prefăcându-se absorbită de ce făcea, el meditând la tendinţa din istorioarele lui Divi de absolvire a presupuselor, nu presupuselor, certelor victime, şi de culpabilizare a bărbaţilor.

— Dar discuţia asta, dacă e discuţie, ridică ea capul cu o privire blândă, nu se poate termina aşa. Restul trebuie să-l spui tu…

— Ce? Concluziile? se miră el.

— Ei, concluziile! Pe alea le tragi în sinea ta. Nu, continuă tu prezentarea materialului documentar. Pe tine te excluzi? Despre tine n-ai nimic de spus? Marile tale sentimente, unde sunt? Ţi-am simţit emoţiile, ca şi Sori, ca şi Beate… Dar nu e emoţie sentimentală, domnule. Ceva ieşit din comun, de acord, dar de altă natură. De natură fiziologică. Emoţie fiziologică. Poate caz rar, personal n-am mai cunoscut. Poate se combină cu timiditatea de băiat strivit de destin timpuriu. Sigur că e şi asta. Dar rămân la tema pusă de tine – sentimentul. Iubire, suflet. Nu ţi se pare că eşti deficitar? Poate nu chiar ca noi… astea, cum ne-ai zis. Dar ca majoritatea bărbaţilor cu psihicul obscur… Al tău nu e obscur, dar impermeabil, da. La dragoste adevărată. Ai iubit vreodată cu toată fiinţa ta o fată, o femeie? Artemis simţi nevoia să soarbă şi ce mai rămăsese pe fundul paharului, scurgându-l. Şi când îl puse jos, izbucni în râs. Îşi luă faţa în palmă şi şi-o strânse violent, stăpânindu-se. Apoi îi zâmbi firesc, fără schimonoseala obişnuită.

— Mi-ai venit de hac, Divi, spuse cu admiraţie. Mi-ai pregătit-o ca o maestra. Nici prin minte nu-mi trecea… Da, ai ghicit. Aşa e. N-am iubit cu toată fiinţa. Am iubit-o pe bunica, dar asta e altceva.

De ce? Doar eu nu mă răzbun pe nimeni, ca voi. N-am fost molestat la debutul meu în viaţă. Sigur, m-au înşelat şi pe mine femeile. Una, după ce am făcut dragoste într-un mare crescendo, mi-a spus că se mărită cu un tip bogat. Alta m-a lăsat de izbelişte şi s-a dus să se culce cu primul întâlnit. Încă una mă voia ca dublură, pentru compensaţie, fiindcă de asemenea se mărita cu un barosan pe care nu-l agrea. Chestii de-astea. Nu m-au marcat însă profund şi ireversibil. Treaba lor, mi-am văzut de viaţa mea. Atunci ce e? N-am găsit perechea predestinată? Dar ce aştept? Cele câteva, din ultima vreme, mi-au plăcut ca femei. Ca mentalitate nu, e drept, dar ce, marile sentimente ţin seama de asta? Am un blocaj psihic? îşi spune cuvântul nu ştiu ce instinct de conservare exagerat? S-a strecurat în mine o neîncredere apriorică? Principial şi organic eu

iubesc femeia, o admir, mi-o doresc şi, dacă nu o am, îi simt lipsa. E o parte inseparabilă şi indispensabilă din viaţa bărbatului. Găsesc în ea gingăşia copilăriei, sugestia splendorii îngereşti, împletite cu acel zăcământ demoniac, dar magnific, din care izvorăşte patima irezistibilă şi copleşitoare. Sunt conştient că un bărbat numai prin femeie poate atinge – doar atinge, să ne înţelegem – acel absolut după care tânjim dureros şi nevindecabil. Dar când vine vorba de un caz particular, de un exemplar anume, clachez. Ajung până la un punct şi atât. Asta nu-mi dă propriu-zis suferinţă, dar simt deja că plutesc pe deasupra a ceva, că nu reuşesc să-mi însuşesc ce mi s-ar cuveni cu adevărat, de drept…

— Mai am o întrebare, Artemis, îl întrerupse ea. Când nu e iubire, dar totuşi e ceva, ce e? Ce o ţinea lângă tine pe fata aia care la un moment dat te-a lăsat pentru un bogătaş? Doar n-o obligase nimeni nici să fie cu tine, nici să te părăsească… Şi ţi-o fi spus şi ea vreodată că te iubeşte. Ce simţea Veşminţeanu pentru Beatrice când făcea atâtea pentru ea şi îi promitea că o ia de nevastă? Ea a fost încredinţată că o iubeşte. Fiindcă aşa spunea. Şi îl credea.

Ce o face pe Sorana să moară după tine acum, dacă iubire adevărată nu e? Şi nu e. De ce te-a ales pe tine Beate, ca să se consoleze de pierderea lui Mircea? Fiindcă deşi spune că nu-l mai iubea, n-a trecut peste asta uşor. Şi de ce uneori oamenii iau altceva, cu toată convingerea, drept iubire?

— E dorinţa, Divi! Mult mai frecventă decât iubirea. Şi foarte puternică. La început, un timp, probabil că cele două se cam confundă, ducând în eroare nu numai obiectul dorinţei, ci şi pe cel ce doreşte. Poate se mint, fiind totuşi de bună credinţă, nu ştiu. Diferenţa stă în forţa magică a sentimentului. Dorinţa e mai mult orgoliu şi ambiţie, în timp ce iubirea… Eu n-am nicio experienţă în această privinţă. Spun ce-mi închipui. Şi din citite, din ce am auzit de la alţii, din unele observaţii proprii. Cred că e, până la urmă, o dezagregare şi a ambiţiei şi a orgoliului. Se spune

că merge până la uitarea şi pierderea de sine, până la sacrificiu. Sigur, în dorinţă e şi o simulare a sentimentului. Actorie, iluzionism. Asta asigură succesul. Iubirea se probează şi prin durată. Marile iubiri sunt inepuizabile, eterne. Dăinuie şi când obiectul lor nu mai e. Faci, desigur, gesturile vieţii, dar rămâi sub vraja sentimentului, îngropat în tine ca o comoară. Asta ştiu de la bunica mea.

Tăcură amândoi. Nu mai aveau ce spune. Ea îl absolvi de vina presupusă.

— O să găseşti şi tu, cu siguranţă, femeia care să-ţi inspire încredere, pe care s-o iubeşti. Deşi… dar nu mai continuă. Veni să-l îmbrăţişeze. El nu-şi puse palmele pe trupul ei şi încet femeia se desprinse şi se duse la loc.

— Nu ştiu ce e, spuse Artemis. Parcă avem sufletele bolnave. De peste tot sufletul se retrage. Poate e rănit, dezolat, speriat. Ne lasă numai cu senzaţiile. Ele ne încântă, dar nu ne înalţă. Şi să ştii că şi păcatul, dacă e săvârşit din suflet, pot să îl înţeleg. Dădu semne că vrea să plece. Ea îl privi lung, pensulându-l cu o căutătură intensă, candid-ademenitoare.

— Nu rămâi să dormi cu mine?

— Nu, Divi. Am rămas când nu exista altceva între noi.

— Acum am aşezat fantoma asta a sufletului? zâmbi ea cu ironie.

— Nu. S-a înfiripat un început de prietenie. N-o simţi?

Nu răspunse şi se ridică să-l conducă.

— Vei mai veni? îl întrebă în uşă.

— Asta depinde de amândoi. O sărută pe obraz şi atunci văzu rictusul inestetic al buzelor ei frumoase, de orgoliu rănit, şi opacitatea înstrăinată, indescifrabilă, a ochilor până atunci aburoşi.

Când ajunse acasă scrise această poezie:

Impostură

Scăldată în lumina lunii cântai divina partitură la un pian solemn.

Lungi aripi albe, degetele tale scriau febrile aerianul

hieroglific semn.

Se înălţau în aerul rarefiat păsări de lemn inert – lângă pian cadavrele se-ngrămădeau într-un sonorizat deşert.

Ştiindu-mă sub clarul lunii ascultător împătimat, smulgeai divina melodie din pântecul orfeului dezacordat.

Capitolul treizeci şi şase îşi pregătea cina. Tăia în felii roşiile necoapte, fără zeamă şi fără gust, şi castravetele lung, subţire, învelit în plastic, pentru obişnuita salată mixtă. Scosese câteva ouă şi o bucată de brânză să-şi facă omleta preferată. Îşi suflecase mânecile şi-şi pusese şorţul de bucătărie, onorând cum se cuvine îndeletnicirea în care găsea o savoare specială. Ţârâi soneria şi, înainte de a face vreun gest, încercă să ghicească cine poate suna la ora aceea. Seara nu venea niciodată poştaşul – de altfel nu primea corespondenţă, doar abonamente de presă. Administratoarea blocului? în ultima vreme controla apometrele, pretinzând că nu-i iese socoteala pe ansamblu (unii locatari raportau mai puţin). Se hotărî să se ducă la faţa locului, fiindcă vizitatorul insista. Deschise uşa şi rămase perplex. Eleganta şi fragila domnişoară în trenci de firmă, cu pălăriuţă din aceeaşi pânză, ce stătea dincolo de uşa apartamentului, nu era altcineva decât… Sorana.

Figura lui o făcu pe femeie să întrebe dacă s-a speriat – de parcă ar fi văzut o stafie. Nu ştiu ce să spună, nu era pregătită să comenteze atare reacţie. Avusese în minte alt tip de dialog. Îşi confecţionase un aer maliţios, voind să intimideze prin trufie, dând de înţeles că nu cerşeşte îngăduinţa de a-l vizita. Tactica aceasta nu-i mai folosea, ochii trădând acum sfială şi parcă rugăminte, lăsând să se vadă că tremură sufletul în ea. Artemis îi făcu loc să intre şi ea păşi plină de stângăcie, dându-şi seama că uitase până şi să zică bună seara. Stătu un timp în picioare în mijlocul camerei, cu mâinile vârâte în buzunarele fulgarinului, aşteptând invitaţia de a lua loc, dar el tocmai îşi punea în ordine ţinuta, scoţându-şi şorţul şi împăturindu-l, lăsându-şi la loc mânecile tricoului. Observă

că Sorana aşteaptă şi-i făcu semn spre unul din fotolii.

— Erai în bucătărie? întrebă ea, ca să spună ceva, şi Artemis aprobă din cap.

Instalarea în fotoliu aşa îmbrăcată de stradă, cu pălărioara pe cap, o dezavantaja, dând impresia că n-are intenţia să rămână, că e în trecere, intrând fugitiv ca să… nici ea n-ar fi ştiut să spună de ce.

— Tu nu şezi? Stăm aşa? Tu în picioare, cu şorţul în mână, eu echipată de plecare? Făcea eforturi să iasă din starea aceea de complexată. Pot să-mi scot astea de pe mine?

El se mişcă de parcă ar fi vrut s-o ajute. Operaţiunea dezbrăcării, preluarea îmbrăcăminţii şi ducerea ei la cuier, creară un moment de oarecare destindere în penibila încremenire, umplând timpul cu un pic de conţinut. Ea încercă să aducă şi discuţia la un registru mai firesc.

— Găteai?

O lămuri că făcea salată.

— Când faci salată îţi pui şorţul? şi pentru prima dată îşi permise să zâmbească.

Artemis se aşeză pe celălalt fotoliu, pe marginea lui, într-o poziţie de unghi drept a trunchiului.

— Văd că aştepţi să spun de ce am venit, schimbă ea vorba.

— Nu, dar… simţi el nevoia unei motivaţii, deşi nu spusese nimic. Nu de mult cineva mi-a făcut observaţia că vin în vizită fără să mă anunţ.

Ea râse fără ilaritate.

— Probabil că dacă anunţai, găsea o scuză să nu te primească. Cum s-ar fi întâmplat şi în cazul meu. Doar am mai încercat. De la întâmplările acelea nenorocite, n-am mai schimbat o vorbă între patru ochi. Nu mi-ai mai oferit nicio ocazie. Nu mi-ai dat nicio şansă.

— Ai avut destule. La timpul său te-ai explicat foarte clar. Nici nu o privi spunând aceasta, căutând cu ochii ceva pe pereţi.

— În altă etapă, Artemis, îi explică. Una care s-a îndepărtat de mine cu o mie de ani. Sau eu de ea. Am

vorbit atunci în altă stare de spirit. Eram… altcineva.

Aceste câteva cuvinte îl surprinseră. Nu ripostă însă şi ea continuă.

— Nu vreau să mă califc în clipa aceasta. Poate am s-o fac, dacă e nevoie. Dar tu ai fost crud. Neiertător ca un călău. Şi unui condamnat la moarte îi dai dreptul să rostească ultimul cuvânt. Tu, mie, nu! Adu-ţi aminte ce spunea bunicuţa ta, atunci… Am aflat de la terţi că a murit, sărăcuţa, în toamna trecută. Am plâns. Şi acum îi dădură lacrimile. Nu ştiu de ce mă legasem sufleteşte de ea. Îţi aminteşti ce a spus? Că a fost intolerantă şi a plătit scump. Că în general voi, în familie, moşteniţi această intoleranţă. Nu şi-a făcut mea culpa, dar am înţeles că regreta enorm.

Artemis avu impulsul, pe care şi-l reprimă ca pe un virtual act inconştient, să recunoască, ba să adauge şi ce-i spusese lui pe patul de moarte, să se debaraseze de această intoleranţă căci se va întoarce împotriva lui.

— De aceea mi-am luat inima în dinţi, continuă Sorana. Mama m-a sfătuit să procedez aşa, renunţând la serviciul prietenelor. Îşi şterse cu discreţie ochii înconjuraţi de cearcănul lacrimilor neprelinse. N-o lua ca reproş, schimbă ea tonul, dar sunt la curent cu aventurile tale de ultimă oră. N-am niciun drept… dar nu defini în ce ar fi putut consta un atare drept. Ce m-a mirat a fost că şi ele au surprins latura ta despotică. Că te laşi antrenat dacă îţi face plăcere, adică răspunzi curţii ce ţi se face, dar pe urmă, când ceva nu-ţi convine, pedepseşti. Asta e părerea lui Beate. Cealaltă incrimina altceva. Beate te consideră inflexibil, rigid. Mă rog, şi prea abstract, dar asta e altă problemă. Cealaltă spunea că ai un sindrom maniaco-sentimental. Iubire, prietenie… cai verzi pe pereţi după ea, dar pe care, culmea, tu nu le practici. Numai le ceri.

— Eşti de acord cu rechizitoriile astea? se interesă el, nu se ştie de ce amuzat, aproape încântat, după cum arătau ochii plini de voie bună, chiar de râs.

— În unele privinţe au dreptate, se înscrise Sorana cu prefăcută aroganţă pe linia respectivă. Doar ţi-am spus: eşti încăpăţânat şi rău, crud. Bine că încep oamenii să-ţi

spună şi ţie adevărul. Să vezi că nu eşti idealul pe pământ, cum te-ai crezut. Şi mai e ceva. Eşti uşor de exploatat – la femei mă refer acum – şi de manipulat. Cum au făcut cu tine cele două. M-am lămurit că nu ţi-au transmis corect mesajele mele. Au tras spuza pe turta lor. Au pledat pentru ele, nu pentru mine. Le-am făcut să recunoască.

Artemis izbucni în râs.

— Colosal! exclamă. Cum ai reuşit această performanţă? Sunt inteligente, viclene. S-au dat de gol?

— Ai observat şi tu? Da? Şi nu mi-ai luat apărarea.

— Ce apărare să-ţi iau? se miră el, înăsprindu-se. Nu te bârfeau. Transmiteau un mesaj, probabil cenzurându-l ici-colo, strecurând câte o rezervă, în calitatea lor de femei „corecte şi obiective”. Sunteţi prietene, ce Dumnezeu. Eu am crezut că rivalitatea voastră – una intrinsecă, fără îndoială – are ca unic ţel bărbaţii. De unde să ştiu că vă trageţi pe sfoară şi între voi.

— Dar ţi-ai întrerupt gătitul, opri ea dialogul, nepreaconvenindu-i cursul luat. Parcă suntem într-o pauză. Tu abia aştepţi să-ţi reiei treaba, iar eu mai trag de timp. Stare de provizorat. Dacă vrei să termini acolo, spune, te ajut şi eu.

— N-am mare lucru de făcut… Salată. Şi o omletă. Dacă vrei să iei cina cu mine…

— Bine. Du-te atunci. Masa ţi-o aşez eu.

Artemis se puse în mişcare, nevenindu-i să creadă că o invitase la masă şi că se angajase cu ea într-o acţiune casnică.

Când reveni, umplu încăperea de aroma irezistibilă a ouălor prăjite. Adusese omleta cu tigaie cu tot, şi întrucât aceasta era fierbinte căută pe ce s-o pună. Sorana sări şi aduse din dulap un suport de plută, probabil ochit înainte.

— Hai, cât e caldă, o îndemnă.

Se aşezară şi ea se servi.

— Ce faci? se supără Artemis, când invitata îşi puse în farfurie o lingură de omletă, nici cât dai unei pisici, şi câteva fire de salată. Vrei să spui că te-ai aşezat de formă? Că n-ai niciun chef de cină? Doar îmi ţii companie? Ştii ce

e aici? Şase ouă, trei feluri de brânză, boia, ulei de palmier… Vorbind, îi îngrămădi în farfurie un purcoi de omletă. N-am nimic de băut, se lamenta. Doar nişte borş, dacă te aranjează. Dacă nu, apă. Am Borsec. Sorana nu protestă la brutala ingerinţă în farfuria ei. Îşi pusese atât de puţin ca să nu dea impresia că se întinde la caşcaval, că a uitat în ce condiţie se găseşte acolo. Înţelegea că Artemis îi face o concesie, mimează ospitalitate, şi că rămâne o intrusă. Generoasa autoritate cu care o forţa să mănânce o bucură, dându-i speranţa că în fundul sufletului îi mai păstrează o urmă de afecţiune. Ca pentru copilul cu care te-ai jucat odată, dacă nu ca pentru fosta iubită. Voi să laude omleta.

— Aş fi zis că e divină, dacă din anumite motive acest cuvânt nu m-ar oripila, dădu fără să vrea, din nou, frâu liber obsesiei.

Ca s-o îndepărteze de acest subiect şi simţind de datoria lui să facă şi puţină conversaţie neutră, Artemis o întrebă cum se simte în funcţia de preşedintă, şi cum se descurcă. Ea afirmă că nu e cine ştie ce, dar că tocmai acum i-a crescut apetitul pentru lectură, şi funcţia o împiedică să citească atât cât i-ar plăcea. Din vina lui, fiindcă a refuzat oferta, şi ea n-a mai avut de ales. Sigur că lui i-ar fi stat mai bine acolo, iar beneficiul instituţiei ar fi fost mai mare. Simţi însă că divaghează de la ce o interesa. Răsuci discuţia astfel încât ajunse din nou la ultimele lui cuceriri. Avea de gând ca propria „introspecţie”, pe care ştia că o aştepta Artemis, s-o amâne cât mai mult, pentru moment mai avantajos fiind să-i reamintească ce glisant, coruptibil şi frivol este el însuşi. îl întrebă în ce găsea el că ar consta superioritatea celor două femei. Le vedea mai caste moral, mai sentimentale, mai docile, mai exclusive în relaţia cu el? Sau pur şi simplu mai dotate şi abile pe plan erotic? Artemis restrânse considerabil aria tematică atât de amplă a Soranei, mulţumindu-se să menţioneze că în fond elementele supuse de ea comparaţiei nici nu sunt… comparabile. Din punctul lui personal de vedere, cel mai mult a contat faptul că Beate şi Divi n-au avut nicio

pretenţie de la el, precum nici el de la ele. În rest… Divi e ce e, şi ştie toată lumea, iar Beate, o doamnă intrată în stare de nerăbdare, de criză s-ar putea spune, în căutarea partidei matrimoniale.

— Asta au fost ele pentru tine? Dar eu ce eram? se grăbi ea să exploateze un capăt de idee ce i se părea că a surprins la Artemis. I se făcu imediat frică de ce ar putea stârni aceste cuvinte, de potenţialul pernicios pe care îl conţineau.

— Tu? O măsură cu o privire goală, din care putea izvorî orice. Posibila mea primă iubire adevărată. Şi… şi cea mai mare decepţie rezervată de viaţă până acum.

Soranei i se tăie respiraţia, având fulgerător confirmarea că intuiţia, din păcate declanşată a posteriori, funcţionase corect. Orice asociaţie de idei ar fi provocat în gândirea lui, ar fi fost infinit mai fastă decât aceste două sentinţe ucigătoare. Îngheţă şi nu mai ştiu cum să navigheze. Simţi totuşi nevoia să meargă mai departe, chiar în orb. Cu riscul ca această înaintare să ducă la eşafod.

— Puteam fi marea ta iubire? insistă. De ce nu m-ai lăsat să văd asta niciodată? De ce n-ai pronunţat niciun cuvânt în sensul acesta? Un semn să fi făcut, măcar!

— Fiindcă eu însumi nu eram sigur. Abia prin prisma experienţelor ulterioare…

— Ce a fost atunci?

— Am ajuns la această concluzie. Iar pe de altă parte, tu nu erai aptă nici să înţelegi, nici să preţuieşti aşa ceva. Dă-ţi seama – ca şi când aş fi stricat orzul pe gâşte…

Aceste ultime cuvinte o zgâlţâiră ca un pumn în plin obraz. Dar nu ripostă, căci pentru asta se pregătise. De aia venise, să încaseze ce era de încasat. Să se lase pusă la pământ fără să scoată un vaiet. Să se scoale apoi şi s-o ia de la capăt până ce el ar obosi, şi-ar consuma toată ura şi tot dispreţul, golindu-se. Dar constată că Artemis şi-a terminat meciul. Nu mai avea chef să-i aplice alţi pumni. Aceasta fusese toată răzbunarea? Nicio bătaie ca lumea nu mai merita? Una care i-ar da lui impresia că şi-a sărat

ficaţii, făcându-l apt să asimileze şi altceva. Înţelese că ce urma să se mai întâmple nu mai putea veni decât de la ea. Explicaţii – cum îi promisese că va da –, sau replici, orice. Se baricadă în dosul unei expresii faciale opace, vidată de semnificaţii, ca şi când ar fi fost de piatră. În penurie de inspiraţie, recurse la un gest automat, scoaterea jachetei de lână, sub care avea acel maiou delicat, purtat de femeile cu gust chiar înainte de venirea verii. Ştia că în bluziţa ei simplă degaja un farmec feminin fragil, o uşoară impresie de goliciune modestă, de gingăşie inofensivă. Se folosi de singura motivaţie posibilă – că îi e cald.

— S-a încălzit aici? Funcţionează caloriferele? Sau eu m-am încins de atâta omletă. Ori, îi veni în minte în ultima clipă, e de la upercuturile primite… îşi reaminti de unde plecase, de la cele două doamne. Spuneai, reveni, că nu suntem comparabile. Eu îţi cerusem o părere în sine (deşi asta îi ceruse, comparaţia) despre superioritatea lor ca femei. Mă rog, văd că eşti discret. Dar ele ţi-au îmbogăţit experienţa, asta nu poţi nega. Ţinând seama că…

— Că îmi cam lipsea… se distră el. Sigur, nu pot să neg.

— Ele pretind că le-ai elogiat frumuseţea şi celelalte virtuţi în cel mai înalt grad.

— Poate… Ca femei sunt de o calitate înaltă. Doar că nu pentru mine neapărat. Şi nu în mod exclusiv. În sensul că nu în rolul de unicat al meu… de singular… de jumătate magică.

— Înţeleg ce vrei să spui.

— Ei, asta e. Cum a fost şi cu tine, până la urmă. Doar că de tine îmi legasem speranţe.

Ea îşi spărgea capul să găsească modalitatea de a eluda acest miez de foc al rechizitoriului, devenit încet-încet mai mult teză teoretică decât acuzaţie directă, un fel de calmă şi implacabilă punitiune divină, ca faimosul „păcat originar”. În disperare de cauză se agăţă chiar de asta, de divinitate, de culpabilitatea indusă omului şi purtată de acesta din mileniu în mileniu, ca o povară abstractă, fără nimic incendiar şi torturant.

— Am început să citesc Biblia, informă. Am insistat asupra primei părţi. E acolo ceva… Când Adam o primeşte în dar pe Eva, şi are viziunea primei familii întocmite cu aceasta, ca şi a familiilor următoare, el defineşte atunci cuplul în felul următor: „Şi fi-vor amândoi un trup”. Ce au vrut să spună autorii Bibliei prin aceste cuvinte? Cei doi erau, cum ştim, primii oameni. Făcuţi din acelaşi aluat, din pământul Raiului, peste care Creatorul suflase har. Propriu-zis, Eva indirect din pământ, fiindcă materialul biologic folosit era la a doua mână, deja procesat, respectiv coasta şi carnea lui Adam. La origine, să zicem, au fost un singur trup, dar după aceea s-au separat. Dumnezeu îi diferenţiase astfel ca împreună să poată procrea. Mai puteai spune în faza următoare că „fi-vor un singur trup”?

— Cred că în viziunea autorilor Bibliei primii oameni erau făcuţi să-şi aparţină unul altuia. Au fost generoşi şi idealişti aceşti autori de literatură ontologică. Îmi amintesc acum că undeva Creatorul spune: „Nu e bine să fie omul singur”. Asta după ce-l făcuse pe Adam ca unicat uman. Aici găsim şi motivul trecerii la crearea Evei. Ea avea misia să-l însoţească. Şi, cum ai spus, să procreeze cu el. Să alcătuiască împreună o maşină de făcut oameni, pentru popularea pământului. Pentru asta trebuiau să acţioneze, evident, ca un singur trup. Dar chestiunea e mai complicată, arc şi alte conotaţii. Trupul omului nu conţine numai viaţă biologică, ci şi viaţă spirituală, sufletul fiind, după Biblie, de origine divină, iscat din suflarea lui Dumnezeu. În această optică se impune examinată ideea contopirii absolute a bărbatului şi femeii. După mine, aceasta rămâne o chestiune ambiguă. O metaforă profundă, foarte angajantă, dar neelucidată.

— Dar ei, primii oameni, reflectă Sorana, or fi avut conştiinţa acestei omogenităţi în doi? Suntem foarte departe de aşa ceva. Artemis râse moale, meditativ, îngăduitor.

— Eu îmi pun întrebarea dacă şi cei doi s-au iubit. Nu a acţionat între ei doar ispita? Dacă ar fi putut să-şi

pledeze iubirea în faţa Creatorului, nu altul ar fi fost destinul lor? Dacă ei ar fi fost şi un cuplu spiritual, n-am fi avut altă legendă a primei familii? Poate o fi fost ceva, dar neconsemnat de Biblie… Ceva ce s-a pierdut cu timpul. S-a uitat. Ce mai subzistă? Un rudiment pe la adolescenţii de sex opus, bântuiţi de magică atracţie… Şi poate excepţii, la adulţi speciali.

— Crezi că nu mai există iubire?

— Uită-te la noi. Avem conştiinţa acestui har? Chiar când se întâmplă să apară miracolul – căci asta e, nu? – avem grijă să-l strivim. îl contrazicem, îl maculăm, îl speriem. Se ascunde şi moare.

— Vai, Artemis, ce lucruri îngrozitoare spui! se lamentă Sorana. Şi chiar părea înspăimântată, deşi evident juca teatru.

— Sunt lucruri pe care le făptuim, ce te miri. Te deranjează să le auzi, dar să le faci?

— Am făptuit şi eu… adevărat. Am fost ca Divi… Poate nu chiar ca ea. Fiindcă eu am repudiat totuşi cuplul acela formal, nociv… Am săvârşit apoi altceva, de neiertat. Deşi eu iertare cer, căci nu mai sunt aceeaşi…

— Ai avut o revelaţie, sau ce? se interesă el batjocoritor.

— Ei, revelaţie… Poate şi asta. Căci mi s-a luat o pânză de pe ochi. A tresărit şi în mine harul acela. Sunt alt om, Artemis, ţi-am mai spus. Şi deşi nu găsesc înţelegere, mă simt mai împlinită ca înainte. Dar şi mai vulnerabilă. Însă speranţa nu mă părăseşte. Am avut curajul să vin aici. Acceptând orice pedeapsă. Nu avea însă o voce umilă, imploratoare. Nu avea nimic melodramatic. Era doar convinsă.

— Ai spus cuiva de întâmplarea asta a ta? începu el s-o cerceteze, mânat de o curiozitate mai mult obiectiv-ştiinţifică.

— Nu, n-am spus nimănui sub această formă. Doar sub o formă avuabilă între femei.

— De ce? nu înţelese el această ciudată nevoie de taină, la o femeie altfel deschisă.

— Fiindcă mi s-a părut prea intim.

— Mai intim decât partidele de sex, pe care vi le destăinuiri cu lux de amănunte? nu se putu Artemis abţine să facă ţăndări, puţin furios, acest pretins mister.

— Aia era ceva superficial, rămase ea pe poziţie, cu blândeţe, ca o bătrână evlavioasă neclintită în credinţa ei. Cea mai intimă e starea sufletească. Fiindcă e ceva sacru, cum ai spus şi tu. Crezi că dacă aş visa noaptea că m-am întâlnit cu Dumnezeu, m-aş duce repede să-i spun asta lui Divi? Chiar lui Beate?

— În primul rând, nu te-ar crede, o ironiza el.

— Nici tu… De-aia m-am codit să-ţi spun. Nu de Dumnezeu, de sentimentul meu…

Urmă o lungă tăcere. Ea terminase. Făcuse tot ce avusese de făcut. Nu mai avea de spus nimic. Simţea că umblase pe un nisip mişcător. El n-o credea. Singură înţelegea că nici nu ar fi uşor. Chiar ea să fi fost în locul lui… Aşa, dintr-odată, să te muţi pe versantul celălalt… La rândul lui, Artemis avea senzaţia unui gol nesfârşit, prin care treceau, ca nişte păsări transparente, reverberaţiile mărturisirilor Soranei despre revelaţia ei sentimentală, al cărei obiect era propria sa persoană. Acestea intraseră în el, parcurgeau orizontul conştiinţei sale, dar nu se aşezau nicăieri. Nu simţea niciun îndemn să comenteze spusele ei. Ei doi nu se mai băteau acum. Războiul se terminase. Dar nici pace nu era. Acea pace vindecătoare…

Într-un târziu, Sorana începu să se pregătească de plecare. Parcă îi ţiuiau urechile. Îşi puse jacheta, se ridică, îşi luă trenciul şi începu să-l îmbrace. Se ridică şi el.

— Eu am să plec în curând, spuse Artemis. Am proiectat o carte şi mă duc s-o scriu în linişte. Acolo, la bunica…

Sorana îl privi cu o nouă încordare. Această plecare anunţată, departe de a o deprima, îi infuza o ciudată încredere tonică. Va fi, astfel, în afara tentaţiilor ce-l solicitau în această perioadă a tinereţii sale atât de crude, de exclusiviste, dar pe cale de a se termina. Va fi singur, ocupat. Şi poate îi va îngădui să-l viziteze din când în când.

— Ai să-mi laşi şi mie adresa? îl rugă. Şi dacă vei avea, un număr de telefon?

— La ce ţi-ar folosi… spuse cu o indiferenţă melancolică. Apoi se răzgândi. Bine. Nu e mare lucru.

— Consideri indiscreţie dacă te întreb ce ai să scrii? Despre ce?

— Nu. Dar în câteva cuvinte ce să spun?

— Ce-ţi propui ai putea.

— Într-un fel deductiv doar… Cel mai bine o să ştiu şi eu la urmă. Când termin. Şi nici atunci, cred… Ceva despre răul pe care-l simţim acum, convingându-ne că nu mai e nimic de făcut, ba că o să fie şi mai rău. Despre dispariţia ideii de dreptate. Pe de o parte. Pe de alta, despre blocarea conştiinţelor. Ale unora cu folos, uluitor de mare folos, ale altora pentru supravieţuire. În ambele cazuri, ducând la abrutizare. Acesta e de altfel dezastrul – abrutizarea. Cel mai mult resimţită cred în zona superioară a conştiinţei – unde funcţionează sentimentele. În sălaşul sufletului. Câteva idei… Câte din de voi cristaliza în scrisul meu?

— Măcar o cincime, îl încurajă Sorana, şi tot e bine. Tu atât, alţii mai mult sau mai puţin, se adună. Merită. Eu, cât pot, dacă pot… te susţin. Dacă mă primeşti, am să vin câteodată să-ţi ţin de urât.

Artemis nu răspunse. Chipurile, *nu vedea* ce spune ea. Ţinea capul în pământ şi o conducea spre ieşire.

Olteni – Bucureşti 2010 – 2012

DE ACELAŞI AUTOR

Roman Memorialistică

Pumnul şi palma *Timpul lepros*

1 O dimineaţă înşelătoare *Cioplitor de himere*

2 Ochiul ciclonului *Elefanţii de porţelan*

3 Marşul cariatidelor *Ciclul Cronos autodevorându-se*

Muzeul de ceara 1 Aburul halucinogen al cernelii

Vitralii incolore 2 Panorama răsturnată

Cenuşa din ornic a mirajului politic

Focul de paie 3 Artele şi mecenatul etatist

Pasajul 4 Angoasa putrefacţiei
Omul zăpezilor 5 Reducţionismul celular
Atelierul de vara 6 Disperarea libertăţii
Cândva, după izgonirea din Paradis Eseu
Biletul la control
Poezie *Ieşirea din labirint*
Pentru cel ales *Eclipsa în cetatea soarelui*
Un om în Agora *Spaţiile dintre negru şi alb*
Gustul sâmburelui *Diformitatea liniilor în portret*
Raza de cobalt
Insomnia dragonului Reportaj
Ieslea minotaurului *Note de drum în Egipt, Irak, Cuba*
Drumuri europene biblioteca rao
FICŢIUNE
CLASICI
Charles Dickens David Copperfield (2 vol.)
Diderot Nepotul lui Rameau
Stendhal Mănăstirea din Parma
CLASICI CONTEMPORANI
James Agee Un deces în familie
William Blake Cântece ale inocenţei
Charles Bukowski Poveşti despre nebunia obişnuită – Cea mai frumoasă femeie din oraş şi alte povestiri
Albert Camus Carnete – Teatru – Primul om
Albert Camus <y Rent chiar Corespondenţă 1946 – 1959
André Gtde Falsificatorii de bani. Porumbelul – Fructele pământului
William Faulkner Cătunul – Oraşul – Casa cu coloane – Steaguri în ţărână
Sanctuar – Sartoris – Nuvele regăsite – Neînfrânţii – Povestiri inedite – Recviem pentru o călugăriţă – Iscoadă în ţărână
Michel Foucault Cuvintele şi lucrurile – Arheologia cunoaşterii
Witold Gombrowicz Ferdydurke – Trans Atlantic – Pornografie – Cosmos

Bakakai – Jurnal, vol. 1 * j

John O'Hara Butterfield 8 – întâlnire în Samarra

Hermann Hessc Jocul cu mărgele de sticlă – Knulp. Demian – Siddhartha

Călătorie spre Soare-Răsare – Lupul de stepă – Narcis şi Gură-de-aur

John Irving Lumea văzută de Carp – Până te voi găsi

Ilfşi Petrov Viţelul de aur – Douăsprezece scaune

Prânz Kafka Corespondenţă (vol. I) – Corespondenţă (vol. II)

corespondenţă (vol. III)

Claudio Magris la voia întâmplării – Călătorie nesfârşită

André Malraux Cuceritorii. Calea regală – Speranţa – Muzeul imaginar

Thomas Mann Alteţă regală – Mărturisirile escrocului Felix Krull – Povestiri

— Lotte la Weimar – Doctor Faustus – Casa Buddenbrook – Muntele vrăjit

Gabriel Garda Mdrqucz Aventura lui Miguel Littin, clandestin în Chile – Despre dragoste şi alţi demoni – Generalul în labirintul său – Un veac de singurătate – Toamna patriarhului – Vijelia – Povestea târfelor mele triste – Dragostea în vremea holerei

Douăsprezece povestiri călătoare – Cronica unei morţi anunţate

— Ceas rău – Incredibila şi trista poveste a candidei Erendira şi a bunicii sale fără suflet – Ochi de câine – Ştiri despre o răpire – N-am venit să ţin un discurs

Marcel Proust Eseuri – Carnete

Antoine de *Saint-Exupéry* Curierul de Sud. Zbor de noapte.

— Pământ al oamenilor – Pilot de război

William Saroyan Comedia umană – Nebunie în familie

Jean-Paul Sartre Cuvintele. Greaţa – Teatru – Zidul

Claude Simon Drumul Flandrei – Georgicele

John Steinbeck Păşunile Raiului – Şoareci şi oameni – Fructele mâniei

Cartierul Tortilla – Nopţi fără lună – Perla – Jurnal rusesc – Joia dulce – Călătorii cu Charley

Stefan Zweig Suflete zbuciumate

AUTORI ROMÂNI CONTEMPORANI

Vartan Aracbelian Noaptea bastarzilor

Leo Butnaru Ruleta românească

Val Butnaru Cartea nomazilor din B

Eugen Ovidiu Chirovici Suflete la preţ redus – La Broasca Leşinată – Labyrinth.com

— A doua moarte – Voodoo – Pulbere neagră – Hoodoo Creek

Cristian Gava Drumul spre fericire. Misterul testamentului

Dafin Mureşeanu Sosia

Adrian Onciu Cercul Kagan – Afacerea Alzira

Dumitru Popescu Cândva, după izgonirea din Paradis…

Dinu Săraru Trilogia ţărănească (3 vol.)

Alex Mihai Stoenescu Patimile Sfântului Tommaso d'Aquino

Olimpian Ungberea Sayonara. Confesiunile unui criminalist

THRILLER, AVENTURI, ACŢIUNE

David Baldacci Jocul orelor – Colecţionarii – Clubul Camei

Josb Bazell Târgul cu moartea

Dan Brown Codul lui da Vinci (ediţie ilustrată) – îngeri şi demoni (ediţie ilustrată)

John le Carri Prietenie absolută – Cel mai vânat om din lume

Richard Clarke Poarta scorpionului

John Connolly Răzbunătorii

Robin Cook şocul

Clive Cussler Walhalla – Odiseea troiană – Şarpele – Aurul albastru

Josepb Finder Puteri excepţionale – Paranoia

Colin Forbes Conspiraţia – Rinocerul – Valul ucigaş

Karin Fossum Nu privi înapoi!

David Gibbins Aurul cruciaţilor

Olivia Goldsmith Preţul libertăţii – Viaţa după Billy

Javier Gonzales A cincea coroană

John Grisbam Campionul din Arkansas – Mediatorul – Fotbal şi pizza

— Ford County – Theodore Boone: puştiul avocat

Richard Hains Cameleonul de pe Wall Street

Jack Higgins Atac la preşedinte – Răzbunarea

Jane Johnson Al zecelea dar

Dean Koontz Chipul – în puterea nopţii – Trăieşte noaptea – Invazia

— Odd Thomas – Odd pentru vecie – Fratele Odd

— Noaptea lui Odd

Brad Meltzer Cartea sorţii – Milionarii

Nelson DeMille Căderea nopţii – întoarcerea la Coasta de Aur

Jo Nesbo Fantoma trecutului – Călăul – Steaua diavolului

Jodi Picoult o viaţă de rezervă – Dispariţii

Mario Puzo Omerta

John Saul Casa de la răscruce – Clubul Manhattan – Vocile – Coşmarul

— Vocile răului

Josceţyn Godwin Guido Mina di Sospiro... Cartea interzisă

Olen Steinbauer Turistul

Scarlett Thomas Sfârşitul domnului ¥

J.R.R. Tolkien Copiii lui Hurin

Nicola Upson Un expert în crimă

Philip Vandenberg Al optulea păcat

Michael Wbite Secretul Medici

Mark Winegardner întoarcerea naşului – Răzbunarea naşului

David Wroblewski Povestea lui Edgar Sawtelle

ROMAN ISTORIC

Juan Tafur Pătimirile Mariei Magdalena

Su Tong Eu sunt împăratul Chinei

RAO CONTEMPORAN

Chimamanda Ngozi Adichie Jumătate de soare galben
Aravind Adiga Tigrul Alb
Nikita Lalwani Harul
Manuel de Lopez Frumoasa din ceaţă
Javier Marias Inimă atât de albă
Colum McCann Goana nebună a lumii
Azar Naftsi Citind *Lolita* în Teheran
Marius Serra Farsa
Patricia Wood Loterie
DRAMĂ
Angela Beccrra Ella
Kim Edwards Fiica tăcerii
Louise Erdrich Toba pictată
Alice Hoffinan AL treilea înger
Helen Oytyemi Fiica lui Icar
Indra Sinba Oamenii lui Animal
ROMAN BIOGRAFIC
Ruy Cămara Cântece de toamnă
PENTRU TINE
John Bumbam Schwartz împărăteasa
Anthony Capcila Ofiţerul stării civile
Lan Samantha Chang Moştenire
Sophie Dahl în jocul celor mari
Laura Dave Londra este cel mai frumos oraş din America
Anne Fine Cenuşa unei iubiri
Rina Frank Toate casele au nevoie de un balcon
Gloria Goldreicb Cină cu Anna Karenina
Victoria Hislop Insula >
Stephanie Kattos Vieţi în mozaic
Sarah Lark în ţara norului alb
Santa Montefiore Marea iubirii pierdute
Linda Newbery Fata sălbatică
Francine Prose Prima iubire
Ambra Radaelli Casa de vacanţă
Daniele Salttnave La Fraga
Lisa See Floare-de-Zăpadă şi evantaiul secret – Dragostea Florii-de-Bujor

Heatber Skyler Vârsta perfectă

Ayelet Waldman Dragostea şi alte lucruri imposibile

NONFICŢIUNE

ISTORIE, SOCIOLOGIE, POLITICĂ, GEOGRAFIE, RELIGIE, ARTĂ

Benedict al XVI-lea Iisus din Nazaret

Grigore Arbore Libertatea fără democraţie şi „glonţul de aur".

Richard Bassett Spionul-şef al lui Hitler

Antony Beevor Stalingrad

Eugen Ovidiu Chirovici Misterele istoriei – Puterea – Noua economie

Bill Clinton Arta de a dărui

John Curran Agatha Christie. Jurnalul secret

Vasile Dâncu Patrie de unică folosinţă – Mitologii, fantasme şi idolatrie

Norman Davies Varşovia

Ioan Drăgan Comunicarea

Richard J. *Evans* Al Treilea Reich

Bogdan Ficeac De ce se ucid oamenii

John Lewis Gaddis Războiul Rece

Cristopher Hale Cruciada lui Himmler

Jonathan Han Tabloul pierdut

Vittoria Haziel Patimile după Leonardo

Angela Lambert Viaţa irosită a Evei Braun

Vasile Maierean, *Dan Dulciu* o istorie a criptologiei româneşti

Liviu Maior Alexandru Vaida-Voevod

Bor Sugarjav Gr Ion Mihail Iosif Mongolia lui Cinghis Haan

M. Baigent Grlon Mihail Iosif Moştenirea mesianică – Sângele sfânt şi Sfântul Graal

Irine Mainguy Simbolurile masoneriei în mileniul III

Virgil Măgureanu Declinul sau apoteoza puterii?

— Sociologie politică – De la regimul comunist, la regimul Iliescu

Ştefan Aust Complexul Baader-Meinhoff

Ştefan Mâşu Revelaţiile Ucenicului Mason – De la

Ucenic la Calfa în

Francmasonerie – Omenirea secolului al XXI-lea şi Guvernul Mondial

Marian Nazat România oranj – România târâş

Barack Obama îndrăzneala de a spera

Ioan Mircea Paşcu Jurnal de... „Front".

Sidney Pike CNN – Noi am schimbat lumea

Lynn Picknet <y Clive Prince Giulgiul de la Torino – Misterul templierilor

Lawrence Recs Auschwitz

Mihai Retegan Povestea unei trădări

Alex Mihai Stoenescu Istoria loviturilor de stat în România (voi. 4, partea I) – Istoria loviturilor de stat în România (voi. 4, partea II) – Interviuri despre revoluţie – în sfârşit, adevărul

James Tabor Dinastia Iisus

Frederick Taylor Dresda

Oreste Teodorescu Codul lui Oreste

Joyce Tyldesley Egipt

Dumitru Zamfir Respectarea drepturilor omului în activitatea serviciilor de informaţii

MEDICINĂ

Aurclian Curin Reiki nontradiţional

Vlad T. Popescu Dincolo de frontierele Reiki

MEMORII, JURNALE, BIOGRAFII

Carl *Bernstein* o femeie la putere

Benazir Bbutto Reconcilierea

Rodney Boit Lorenzo da Ponte. Aventurile libretistului lui Mozart

Gyles Brandrcth Philip şi Elizabeta – Portretul unei căsătorii

Edonde Charles-Roux Coco Chanel

Eric Clapton Autobiografie

Stanislao Dziwisz o viaţă cu Karol

Al Gore Asalt asupra raţiunii

Mireiile Guiliano Franţuzoaicele nu se îngraşă

Agnis Humbert Resistence. Războiul nostru

Julio Iglesias între Paradis şi Infern

Angela Lambert Viaţa irosită a Evei Braun
Enrik Lauer Mozart şi femeile
Gerd Langguth Angela Merkel
Pierre Leprohon Vincent van Gogh
Ilie Năstase Mr Năstase (conţine coliţă filatelică)
Ioan Paul al II-lea Memorie şi identitate
David Rockejciler Memorii
Emil Tocaci Ultimul protest
Roxana Valea Prin praf şi vise
Kurt Vonnegut Un om fără de ţară
Regina Maria a României Povestea vieţii mele (3 vol.)
ESEISTICĂ
Mark Crick Supa lui Kafka
Ernesto Sábato Eseuri (vol. 1, 2)
Marius Tucă Astenii de buzunar – Pamflete cu români
CLUBUL CĂRŢII
&)

CLUBUL CĂRŢII RAO are un regulament de funcţionare mai modern, mai eficient şi mai adaptat nevoilor dumneavoastră, pus la dispoziţia membrilor odată cu fişa de înscriere. Pentru detalii vă puteţi informa din broşurile noastre sau scriindu-ne pe adresa: CPCE-CP 23 Bucureşti e-mail: *clubraobooks.com* sau accesând site-urile: www.*raobook's.com*; www.*rao.ro* Tiparul executat de R.A. „Monitorul Oficial**

Bucureşti, România